

מבחר עירונים

ויקהל
שנת תשפ"ב

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
06:52	06:30	06:11	04:58	ירושלים
06:49	06:27	06:13	05:13	בני ברק
06:50	06:28	06:12	05:03	חיפה
06:49	06:27	06:14	05:14	אשדוד
06:51	06:29	06:12	04:57	בית שמש
06:51	06:29	06:13	05:15	קרית גת
06:50	06:28	06:11	05:06	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
**להצו
כאן**

כסדרפס ואירוח נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מאטופוט MATOPOT
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

האם הארמון פתוח גם בשבילך?

לב אל המחנך

אני מגיד שיעור בכתה ט' שיעורי נחשבים כשיעורים חזקים ועמוקים. בכל זאת אחרי שקראתי את דבריך בשבוע שעבר על חוסר העירנות והחיוניות בלימוד, חשבתי על כך רבות, וניסיתי להבין ולדעת מה אני יכול אכן לעשות בשיעור כדי להכניס מוטיבציה והנאה בלימוד? שכל מפגש עם הגמרא יעורר בתלמיד ענין וחשק? ואלי אכן עלי ללמוד להבין אותם, יותר לעומק, מה קורה בגיל הזה? כיצד מניעים אותם ללמידה?

בשאלתך ניכר רצון חזק לשינוי, רגש אחריות להכיר את תכונות הנפש של היהלומים בכיתה. ננסה להיכנס יחד לנבכי הנפש להכיר מה קורה שם.

נחל מים זורם לאטו. אי שם בהרים הוא נובע מבטן האדמה, ומשם - על פי חוקי בראשית - המים זורמים בערוץ שלהם. מהו הערוץ הזה? תעלה ששתי דפנותיה מגבילות את המים מלפרוץ לכל עבר, תוואי ברור השומר שהמים יזרמו בו ולא יתפזרו לצדדים ויאבדו בדרך. בתיאור ציורי זה נתאר את גיל הנעורים. ההרים הם ההורים, והנחל הוא הילד שהפקיד בידיהם הקדוש ברוך הוא, כן המשל, בתקופת הילדות, תפקידם של ההורים להציב לילד גבולות, כמו דפנות הערוץ שבו זורם הנחל, 'את זה צריך לעשות, ואת זה אסור לעשות'. אם הם נאמנים לתפקידם, הילד זורם בתלם, בדרך הנכונה אל היעד.

מהו היעד?

היעד של הנחל היא הים הפתוח. היעד של הילד הוא - הבגרות, העצמאות. ובינתיים, הנחל מתפתל והולך, הילד גדל וצומח, וכאשר הוא מגיע לגיל עשר בערך מתחילה אצלו תקופה חדשה - תקופת ההתבגרות, התקופה שבה הוא מתנסה בעצמאות ומתכוון לחיים בים הפתוח. ראשיתה של תקופה זו דומה למצר - מקום שבו מי הנחל נדחקים למקום צר, ומן ההידחקות הזאת נוצר כוח עצום היוצר במים גלים. גיל הנעורים הוא גיל נפלא, גיל שבו האדם מתחיל להתנסות בבחירה החופשית, ללמוד להפעיל שיקול דעת כדי לממש את זכות הבחירה שנתן לו הקב"ה ולשאת באחריות ולתוצאות מעשיו. כשאנו מתבוננים במתבגר אנו חשים שיש בנו כבוד רב כלפיהם, ואנו מתמלאים התרגשות לנוכח ניצני הבגרות המפציעים מתוכם.

עוצמה ואנרגיה רבות טמונות בכל מתבגר, ואת האנרגיה הזאת בחר דוד המלך לדמות לכוחו של חץ הנתון בידי של גיבור: "כחיצים ביד גבור כן בני הנעורים" - כמה רחוק הוא יכול להגיע! אמנם, כמו כל כוח, כאשר הוא מנוצל כראוי - פרותיו מבורכים, וכאשר לא - תוצאותיו הן הרס וחורבן, אבל בידי המתבגר מלוא הפוטנציאל לנתב את כוחותיו לאפיקים חיוביים, ואם המבוגר יתמוך ולא יפריע - זה בעזרת השם, יתרחש.

אז מה קורה בהמשך?

לפני שהנחל משתלב בים יש מקום שנקרא 'שפך הנחל', ערוץ הנחל מתרחב כמו משפך, והגבולות שהציבו לו גדותיו מיטשטשים והולכים. במקום המכריע הזה נמצא המתבגר בהמשך תקופת ההתבגרות. אמא! לה!! אכן, המקום הזה מפחיד, אבל גם - מלהיב. לא קשה לתאר את ההרגשה של מי שהיה עד כה שמור ומונחה, הגבולות שהציבו לו היו ברורים ומוגדרים, ובכל פעם שהיתה לו תהייה, הוא הפנה מבט אל ההורים ואל המחנכים, והם אמרו לו מה לעשות ומה לא לעשות. והנה הוא מוצא את עצמו נשפך אל הים הגדול, במקום שבו הים הפתוח ממלא אותו בהתלהבות, אין קץ, אבל הגבולות כבר אינם כשהיו. עכשיו יש לו אוטונומיה. שוב לא מכתבים לו מה, איך ומתי לעשות, אלא עליו לקבל את ההחלטות בעצמו, מתוך בחירה חופשית ועל פי מה שהתוו לו בילדותו.

האם משמע שתפקידם של ההורים והמחנכים הסתיים?

התשובה היא חלילה. בגיל זה הבחור זקוק להורים ולמחנכים לא פחות משהיה זקוק להם בילדותו. אבל מהות ההזדקקות הזאת שונה: בילדותו, בתקופת הזרימה בערוץ הנחל, היה הילד זקוק להנחיות ברורות, לגדרות נחל משורטטים וחד משמעיים, ואילו עתה, בשלב המעבר אל הים הפתוח, הוא זקוק לדיאלוג - לשיחה על הנושאים המעסיקים אותו, באופן שיכוון אותו לבחירות הנכונות אך לא יבחר במקומו. וכעת עולה שאילת המחנכים שעולה מידי פעם בסדנאות הגמרא למורים ולמגידי השעורים: כיצד עושים זאת? כיצד מכוונים את הנער לבחור? ועל כך בשבועות הבאים בעזרת ה'.

לב אל הפרשה

"ויקהל משה". למחרת יו"כ מביא משה רבינו לעם ישראל לוחות שניות בגלל מה שקרה בפרשת כי תשא. ובו היה לגברים שייכות בחטא, ע"י שהביאו את זהבם, והנשים לא רצו לתת בשום פנים ואופן. מה הטעם? מה הסיבה שהנשים היו יותר יזקקות? עונה על כך בדרך רמז מהרי"ד מבעלזא זי"ע שמצינו בפרשת בשלח ותקח מרים הנביאה וגו' ותצאן כל הנשים אחריה בתפים ובמחולות. ומאידך מצינו בפרשת כי תשא ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את וגו' ומחולות, ויחר אף משה וגו'. ובספורנו מבאר ששכירת הלוחות היה כשראה שהיו שמחים בקלקול שעשו.

נמצינו למדים שענין המחולות הוא ענין שמחה וריקוד. אם כן, הנשים הצדקניות שהיה להן סיפוק משמחה רוחנית מדבר שבקדושה בשירת הים, נתמלאו בעונג פנימי מזה, ולא היו צריכין למצוא שמחה ותענוג מעבודה זרה. לעומת זאת הגברים שלא מצינו אצלם באמירת השירה 'מחולות' כענין של שמחה ותענוג, היו צריכין עכשיו למלא את סיפוקם בענין של ריקוד ושמחה.

פנינה יקרה זו צריך להיות לכל מחנך והורה מול העינים 24 שעות, שנכון ב"ה אנו מנסים מכל הכיוונים להשמר ולעמוד על נפשנו ועל טוהר נשמתנו מכל סיג ופגם של הרחוב, בכל הבחינות, אבל להלחם עם החושך לבד אינו מספיק, רק צריך לתת תמיד תחליף תענוג רוחני. ורק אז ימאס בכל הבלי הטינופת של העוה"ו. (מפי המשפיע הדגול רבי יוסף צבי רכניצר שליט"א מבני ברק, והוא שמעו מהבולגריי רב זצ"ל שאמר בשם אביו מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע).

העלון יוצא לאור על ידי הרב ישראל אריה ביטרמן - מדרין אישי ללימוד גמרא מתוך מוטיבציה והנעה פנימית,

בעל נסיון עשיר בהעצמת נערים בני ישיבות בסייעתא דשמיא.

שאלות ומענה אישי ניתן לפנות לפקס 153527644717

772223439@gmail.com t0772223439 טלפון: 052-7645717

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

ויקהל משה (לה, א) - אמרו במדרש, שמה שהקהיל משה את העם במצות השבת, מפני שבכל שבת היה מקהיל קהלות ודורש לפניהם את התורה ומצותיה. וכיון שאמרו חז"ל כל המלמד את בן חבירו תורה כאלו ילדו, נחשב שכלם היו בניו של משה. ורמז לזה במנין פסוקי הפרשה שהם קכ"ב, במנין ראשי התבות כל המלמד את בן חבירו התורה, יחשב לו כאלו הוא בעצמו באמת ילדו בפעל. וכן לדרש פדי לקרב ישראל לאביהם שבשמים, וכן בחורב טענו בני ישראל את העדי ובהורב התפרקו אותו, זכה משה ונטל את כל העדי בכלל, כפי שאמרו חז"ל שמושה זכה בכל הפרטים שבני ישראל התפרקו בהר חורב, ולכן נאמר ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, מלשון עדי שנטל עדים. (אסור השמו)

זהב וכסף וקחשת (לה, ה) - הנותן צדקה בסתר באופן שהעני אינו יודע מי הנותן ולא יודעים אחרים, הרי זה דומה לזהב. ומי שנותן ליד העני והוא יודע מי נתן לו, הריהו דומה לכסף שהרי פניו מכסופים. והנותן לעני בגלוי הריהו דומה לנהשת שהוא מצוי ביד כלי אדם והוא בזול. ורמז לזה, זהב נוטריקון זה הוא ברכה, וכן זה הנותן בעוורופה וכן זה הנותן ברכה, והוא הנותן לנבא צדקה ואינו יודע מי המקבל, וגם העני אינו יודע מי הנותן. וכסף נוטריקון כזו סנואים פניו וכסופים, זה הנותן מיד ליד. נהשת נוטריקון נח שלא תתן, זה הנותן בפרהסיא ומכביש את העני. (עולת שלמה)

ששת ימים תעשה מלאכה (לה, ב) - מובא בשם הירושלמי, שששת ימים תעשה מלאכה ובימים השביעי יהיה לך קדש, וא"ו של ובימים מוסיף על ענין ראשון, שגם ביום השביעי יעשו מלאכה. והדבר מתבאר על פי דברי הישעיה משה, שהנשים היו טווחות את העדים גם בשבת מתוך התלהבותן לעסוק בתמידות במלאכת המשכן, והתחכמו לטווח בעוד העדים בחיים כדי שלא יהיה גזוה חלול שבת, שכן הוא אסור רק מדרבנן ועדין לא אסרו זאת חכמים. ורמז לזה בתבת העדים שהיא נוטריקון ז' ימים עשו מלאכה. (חמל יצחק)

ספורים בפרשה

לא תבערו אש בכל משבתכם ביום השבת (לה, ג)

המגיד רבי יעקב מדבנא, הלך פעם בשבת ברחוב בברלין, והנה לקראתו יהודי משפילי המטיל ברחוב ועשן עולה מפיו. פנה אליו המגיד ושאל: "שמא שבתת פי שבת היום?" והלה השיב בעזות מצחו: "יודע אני ששבת היום, ויודע אני גם שהתורה אמה לא תבערו אש, ואף על פי כן אני מעשן היום". השיב לו המגיד מנה אפים: "רואה אני שאיש אמת אתה, ואיך מנסה לסובב בכחש את מעשיך, ואם כך תמה אני, מה לאיש אמת כמותך להתהלך עדין בעולם השקר? והלא מקומך בעולם האמת..."

אחד מחבריו של רבי שמואל אהרן יודלביץ, הוא הספר "החשמל לאור ההלכה", לבאור אסור ההבערה בהדלקת כח המאור בשבת וההלכות הקשורות בענין. הוא עצמו התנזר משמוש בחשמל בשבת במסגרת דקדוקו הגדול בהלכה, אולם למרות הדוריו ידע לשקל במאוזני הדעת מתי לנהג בהם ומתי להמנע מהם. פעם בא אחד ממכריו ובפיו שאלה אודות אברך אחד מבני ירושלים שלא משתמש בחשמל בשבת, אולם אשתו שלא היתה רגילה לכך אצל הוריה, התאוננה שהוא מפסידה בכך את ענג השבת. "אבל הלכה היא, וכך העלה הרב יודלביץ בספרו", טען הבעל, ושלוש הבית שלהם הופר משום כך. לשמע הדבר נענה רבי שמואל אהרן ואמר: "מבחינת ההלכה צדקו דבריו של הבעל, אולם הרי מצינו שמוחקים את השם כדי להשכיח שלום בין איש לאשתו, ועל אחת כמה וכמה שמתר להשתמש בחשמל כדי שלא תהיינה מריבות בבית חלילה". ומיד הוסיף בדרך צחנות: "הרי היתה הקדוש מפרש את הפסוק 'לא תבערו אש בכל משבתכם ביום השבת' על ענין המחלוקת. ומה אפוא יועיל אברך זה בכך שהוא נמנע משמוש בחשמל, אם הוא מבטל את אש המחלוקת בביתו..."

בעיר פרמישלין, היתה חבורה של צעירים פורקיעל, אשר זנחו מאחורי גבם את התורה והמצוות והלכו שובב אחר תאוות לבם. באותם ימים היה חלול שבת חזיון בלתי נפרץ, ואפלו אותם חטאים לא העזו לחלל את השבת בפרהסיא, אלא היו יוצאים מהוץ לעיר ושם היו יושבים ועמלים עשן באין רואה. שבת אחת גלו פי שכחו עמם לטל גפרורים להבערה, והחלו להתופח מי ישוב העירה לשם כך. פתאום נענה אחד מעזי הפנים שבחבורה ואמר: "לשם מה לנו לטרח לחזור העירה? והלא בסמוך אלינו בווער גרתימיר באהל הצדיק רבי מאיר מפרמישלין, ונוכל להדליק משם את המקטורות". החברים נדהמו לשמע ההצעה, שכן על-אף פריקת גלם, עדין נותר בהם שמץ פבוד לדמותו של הצדיק הנודע שרוחו רחפה עדין בעיה, והודו היה נכר על אף השנים הרבות שעברו מהסתלקותו, אולם הפרנש התרברב "אני מוכן ללכת אל האהל, ותכחו לדעת כי לא יארע לי מאומה". הלה יצא לדרבו, אולם לא שב. חבריו החלו לדאג לשלומו, ולאחר שפנו אל האהל, מצאוהו מוטל ארצה כשהוא משתק בכל-גופו. התברר כי עוד בטרם הספיק להושיט את מקטרתו אל הנר ולהדליקה, אחז בו השתוק והוא נפל ארצה כאבן שאין לה הופכין. ועד סוף ימיו נותר האיש משתק בכל-גופו, למעט הדבור שלא נטל ממנו והיה חוזר ומספר על מה שארע לו, כשהוא מפטיר ואומר: "אכן, רבי מאיר'ל היה רבי..."

היה היה

את המשכן

ילדותו של רבי שמואל אהרן יודלביץ, מגאוני ירושלים וצדיקיה, היו רצופים סבל ומכאובים. הוא התייתם מאביו ומקורביו משפחתו, וסבל מעוני מחפיר ומיסורים קשים, אולם בעו רוחו עמד בכל הנסיגות בנבונה, והצרות רק חשלוהו יותר והצמיחהו לאילן פאר. למוד התורה הנה לו כרך אורה מאז ילדותו, ובה מצא נחם ושעשוע. ומבצר פסחון הנה לו בית התלמוד-תורה שבירושלים העתיקה דאז, וכלי-ימיו חש את המתיקות שהיתה לו בלמודו שם. אולם מארע מכאבי אחד נותר חקוק בעצמותיו, והספור, המספר בספר תולדותיו "מעילו של-שמואל", מהוה בעבורנו מוסר השכל גדול, כמה צריה להזהר בכבודו של כל אדם, וביחוד בכבוד ילד יהודי טהור, בנו של הקב"ה.

שמואל אהרן למד בשנותיו הראשונות בשלמדו חמש, והגיעו לפרשות העוסקות במשכן וכליו, אצל מלמד בעל ידי זהב. הלה נצל את פשרונותיו והקים את תבנית המשכן מאריות קפסאות באופן מעורר השתאות. כיום, כאשר נתן לרכש גירות צבעוניים בפרוטות, אין ככה כל חדוש, אולם באותם ימים רחוקים, כאשר הנהר היה יקרה-המציאות, ונורות צבעוניים כמעט ולא היו מצויים, היתה זו יצירה מיוחדת במינה. המלמד אסף אריות קקאו שיובאו מארצות-הברית, ומהו יצר את עמודי המשכן. בסבלנות מרבה יצר קביות זעירות לאדנים וטבעות זעירות לחשוקים, הדביק בעדינות את טבעות הבדים וגלל רצועות ניר דקות לבדי המשכן, ומניר הכסף שנקפסאות סיגירות ריקות שהתלמידים אספו בעבורו, צפה את העמודים, וזכר לזהב בו היו מצפים. במשכן השקע עמל של חדשים, וכשהגיעו בחמש שמות לפרשות העוסקות בדני המשכן וכליו, הביא את היצירה הנפלאה אל הפתח. התלמידים התפעלו, המלמדים האחרים אף הם השתוממו אל מול היצירה הנפלאה, ואף תלמידי הפתות האחרות באו לזון את עיניהם בתבנית המשכן. היתה זו יזמה חנוכית פה, אבל פני שקורה לא אחת למרבה הצער. בלהט היזמה החנוכית, שוכחים את החנוך עצמו..

הילדים יצאו להפסקה, וכששבו, היה שלחנו של המלמד ריק. המשכן נעלם. כשנכנס המלמד, עמדו בלם במזרא, והוא שאל בקול נוקב: "היכן המשכן?" דממה. המלמד סגר את הדלת וסקר את פני התלמידים, כשהוא מנסה למצא הבעת אשמה, מבוכה או התרסה. "מי לקח את המשכן?" שאל, והעביר מבט מאחד לאחד. אך התלמידים הביטו בו בתמימות, ואחד אמר: "המשכן נגנב בעת ההפסקה, בנראה". והמלמד החל לחקר את כל התלמידים היכן שהו בזמן ההפסקה. ההבנה כי היחיד שנשאר בפתח היה שמואל אהרן המתמיד, שתמיד נותר בפתח כדי לחזר על מה שלמדו בשעור. אבל היום לשם שנוי, הוא לא נותר בה. "מדוע?" שאל המלמד, והילד הסביר בתמימות: "ככל הפסקה אני חוזר על מה שלמדו בשעור, אולם בשעור היום לא למדנו כלום, כי הרבי הציג בפנינו את המשכן, והכל היה ברור פליקה, עד שלא היה לי צורך בתורה, ולכן יצאתי לשחק". אבל המלמד לא נרגע. "בדייק היום יצאת, אה?" קולו הצליף ולגלג. "מדוע לא תודה, הרי יודע אתה כי מכסה פשעיו לא יצליח ומודה ועוזב ירחם, ומדוע לא תודה, שרצית אולי לחזר על השעור מקבלי שפריעו לך, ולכן הכנסת את המשכן אל אחד החדרים הריקים? גלה לנו היכן שמת אותה, ואני מקנה ששמרת עליו כראוי ולא הרסת אותו בחסר שימת-לב". שמואל אהרן העיף מבט מוסר סביבו, וחפש בעיני חבריו אות של חמלה, אך בלם התבנסו בשתיקה, שהרי אם המלמד מאשים, אז כנראה שהוא יודע משהו. "אבל אני באמת לא..." החל הילד לנגמם, וזה כבר הספיק למלמד. הוא ידע לפרש אותות-מצוקה, וקם מפסאו. "בוא אתה", הורה לו, ובינתים שלח את אחד התלמידים להביא את ספר היושע מביית-המדרש הסמוך. כשהספר הובא, נכנס המלמד עם שמואל אהרן אל חדרו של המנהל שלא שקה בו באותה עת. דפדף בספר לפרק ז', ובקש שמואל אהרן הקטן לקרא את כל הפרק העוסק בעקב שמעל בדברי יהושע ונטל משלל העיר ויחזר, עד שהגיע לפסוק "ויאמר יהושע אל-עקב, בני שים-נא כבוד לה' אלקי שרצאל ותירלו תודה, והגד-נא לי מה עשית, אל-תבחד מוני". "יודע אתה מהו 'תירלו תודה'?" אמר המלמד, והסביר בחמרה: "הפונה לודוי כמו ביום-הכפורים, ובכך הגד נא לי בדייק מה עשית, ואל תבחד מוני". והוא המשיך לקרא הלאה, כשהדמעות זולגות מעיניו של הילד המסכן ללא מעצור. "זיען עקב את-יהושע ויאמר, אמה אנכי חטאתי לה' אלקי ישראל וכזאת וכזאת עשיתי, וארא וגו' ואחמדו ואקחם, והנם טמונים בארץ בתוך האלהי..." והילד פרץ בבכי סוער. המלמד התרבה, הניח את ידו על-ראשו ואמר: "הדל לכבות, שכן עקב התודה ועונו התפטר, ואף אתה יכול להתודות ואסלח לך". ובדייק באותו רגע נכנס ילד מהפתח המקבילה ובידו פתק שרבו שלח עמו. התברר, כי תלמיד פלוני נראה חוזק בעת ההפסקה אל הקומה העליונה הריקה, ובידו המשכן הנגוב. המלמד נכנס אל הפתח, וכאשר קרא בשמות התלמידים זוה אתה זה, והגיע לאותו תלמיד שנטל את המשכן, שתק הלה. "שמואל אהרן, התביש לך!" צעק המלמד, "איך מלאך לך להודות במה שאל עשית? מדוע בבית פנינו מרוזים ואת מי בקשית להונות?" אף לא רגע של מבוכה, אף לא שמץ חרטה... לא הבעת צער ולא בקשת סליחה מהילד שנתחשד לשוא... ואז גולל המלמד את מכסה המשכן והרים את הקפסה הקטנה שיצגה את ארון-הברית. "רואים אתם?" הנה הכרובים פושי הכנפים שעל הכפפת. הארון מסמל את התורה, שכן בו לוחות הברית, והכרובים הם הרב והתלמיד, ופניהם איש אל אחיו..."

מאורות

רב מנחם סירירי מפס"ה

ליום ההולולא שבת-קדש כ"ג באדר"ב תס"א מגדולי חכמי פס מגאוני דורו. מצאצאי משפחת סירירי המיחסת ממגדשי ספרד שהתישבה בפס, והתקנים בה מאמר חז"ל "כל שהוא ובנו וברבנו תלמיד-חכם, שוב אין התורה פוסקת מזרעו לעולם". בידי אבות המשפחה היו ספרים חשובים שהביאו מספרד, ובראשם ספרי הרא"ש, מהם נדפסו תוספי הרא"ש על יבמות וכתבות בליוורנו שנת תקל"ו. הספריה המפארת עמדה על-תלה מאות שנים, ולמדו בה גדולי תורה, אף היא עלתה פאש בשנת תבע"ר בידי הפורעים הערבים בפס, וכמה כתבי-יד מתוקפות הראשונים היו לאפר. זכה להערצת חכמי דורו, והוא מתאר ב"צדיק יסוד עולם חיד דודו". תחלה שמש כסופר בית-הדין בפס, ומשנת תל"ח נמנה עם דני העיר. העמיד תלמידים רבים, ובהם תלמידו המבוקר רבי יהודה פרעט, וכן הרע"ב רבי יעקב אברצור שכתב עליו "הדין העצון שיהיה אדם גדול ושמש אנשים גדולים", וקונן קינות בשיבת ימי האבל על מות רבו, בהם הקינה "בליל זה ירבינו ויילילו בני, כי נאסף הצדיק מבחר פלי-המוני". נדודו רבי יעקב סירירי מזכיר את "בית-הפנקס של מר זקני", ולמד ממנו הלכה לגבי הכנסה משכירות בתים. חתם על תקנות רבות יחד עם גדולי דורו, וכתב מאות תשובות בהלכה שהלקו משקעות בספרי חכמי דורו. שרידים מחדושויו על כמה פרשות בתורה נדפסו לאחורונה בשם 'דברי מנחם', וכן נדפסו מנהגי פס בהלכות טרפות הראה' שהעתיק העב"ץ מהגהותיו על השלח ערוך.

יוסיף דעת

על הפסוק "לא תבערו את" כתב אבן-עזרא: "ותאון רב סעדיה חזק ספר נבחר, תשובות על החולקים על קדמוניו על נר שבת". כוונתו מכוון לקראים, שפירשו בפשוט את הכתוב שלא תימנעו אש בוירת שבת גם אם נלקח ערב שבת, וישבו שבת בחושך ובצניח, ולא השכילו לחבין שמונת הכתוב שלא להדליק בשבת עצמה ושלא לחלוטין בה על אש קיימת. ואבן-עזרא מספר על יחוס שהיה לו עם קראי אחד לגבי ביאור פסוק זה, וטופו שהביטו שריו נאמר "לא תבערו את ביום השבת" ואין הליכה במשמע, והוא מסיים: "שיוכל האדם לפרש הכתובים לטעמים רבים, על כן אנו צריכים בדברי כל המצוות לנכלל ומסורת ותורה שבעל-פה". וכדי להוציא מלבם של הקראים, תיקנו חז"ל להדליק נר שבת וקבעו זאת כחובה, ואפילו מי שאין לו מה יאכל שאל הפתחים ומדליק את הנר. וכן תיקנו לענא את השבת בחמין, עליה כתב רבי זרחיה בעל המאור בחרוזים: "תנתת רבותני היא לענא את השבת בחמין, וכל מי שאינו אוכל חמין צריך בדיקה אחריה אם הוא מין, ואם מת יתעסקו בו עממין, והמוני לבשל ולהטמין, ולענא את השבת ולהשמין, הוא המאמין, וזוכה לקץ העיני, ויש מן החממים אומרים על השמאל שהוא ימין, אנו קורין ליהנים מיימן התרש תחרישון ותהי לכם לחכמה". מעניין לציון, כי כמה מרזים ניתנו לסימני השולחן ערוך, כגון סימן תקפ"ו להלכות שופ"ר בגימטריה תקפ"ו, וסימן תרע' להלכות חנוכה שבניחים על פתח השער שנקרא תרע בארמית, וכן סימן רס"ג להלכות הנרות רמז לרס"ג הוא רב סעדיה גאון שלחם בקראים והכה אתם שוק על ידו, בסופו, כי קראי היה גר תחת אחד מגדולי ישראל, וכדי שלא יישב בחושך קדח חור בתקרת ביתו כדי ליהנות מאור שבתו, פנע עמד השכן ממעל והביט בספר לאור הנר, ובלי משיב עמד ברגליו על החור והאפיל לשכן מלמטה. קרא הלה אליו "יגלו חסידי ישימ", כלומר שיטת את רגליו כדי שיוכל לטעור לאור נרו, והצדיק השיב לו כאילוהו בחמש דברי הפסוק: "וישעית בחשך קדמו" ... הקראים עצמם נחלקו בפירוש פסוקי התורה, ואחד מהממנים ענין לפני כמה דורות, כי יש לפרש את הפסוק "לא תבערו את" מלשון "ביעור חמין", והיני להיפך, שלא לבער את האש מן הבית, וקמו מאמיני הפתאים והחלו להדליק את הנר ודאנו שלא יכבה כל השבת... כיום משתמשים הקראים בהשמל, שכן רק הצמתא שן נאסרה בתורה והחשמל כלל לא נזכר בה... ואחרים מביניהם 'מחמירים' ומשתמשים רק במשיריים השמליים שמקור האנרגיה שלהם מבודד ונטען לפני כמות, ואף משתמשים גם בטלפון סלולארי שנטען לפני השבת...

פרשי כנפים למעלה

הירושלמי היה אברהם צעיר לימים מתושבי ברידטשוב, שזה עתה החל את צעדיו הראשונים בעולם המסחר. הוא הסתובב בשוק המסחרי הגדול שבבלבוב, והאזין בהשתאות לשאון ולקדחתנות שאפיינו את השוק, כילד צעיר שיצא לראשונה מכפר מגוריו אל העולם הגדול. בימים הראשונים לא מצא את ידידיו ורנגליו, והביט במבוכה בתגונים הממלחים שהכריזו על מרבלתם, ובמבטי קנאה במתוכים הזרזים שסגרו עסקאות עתק בירגע, וגרפו לעצמם דמי-תווך הגונים. וזו היתה מסרתו בהגיעו אל השוק, לתוך בין סוחרים שונים ולהרויח דמי-תווך, מקצוע שהתאים לו מאד פאחד שלא הגיע עם סחורה, והונו העצמי הסתכם במעט פרוטות להוצאות הדרך הביתה. והנה בקר אחד נפלה במחוז מחשבה לקשר בין שני סוחרים שעמדו בשני צדי השוק במרחק זה מזה. הראשון היה מקומי והתגורר בבלבוב עצמה, ואלו השני הגיע מהנגר. ועל אף נסיונו המעט, ידע הירושלמי כי אלו ימכרו השנים את הסחורה זה לזה, ירויחו הון רב, שכן סחורתו של הסוחר הבלבובי, מבקשת מאד בהנגר, וסחורת ההונגרי מבקשת בבלבוב. אלו היה הירושלמי מתוך בעל-נפיו ובעל-אמץ. לא היה חושב פעמים, אלא פונה אל השנים וסוגר את העסקה ביניהם על-ידיה, אלא שבישן היה מטבעו. ואז ראה את פיבל שכנו מברידטשוב, מתוך מנסה, שתחת ידיו עברו עסקאות רבות יותר משער ראשו וזקנו גם יחד. הירושלמי נחפז אליו והציע בפניו את עסקת החליפין, ופיבל עט על המציאה כמוצא שלל רב. "אבל אנחנו מתחלקים בדמי התווך שונה בשונה", התרה בו הירושלמי, ופיבל הנהן בראשו ולחץ בחפזה את-ידו לאשור. אישיותו המרשימה השפיעה במהירות על שני הסוחרים, ולאחר כמה שעות של דיבורים, בדרוז של פיבל שהטיל את כל כבוד משקלו בעינו, נחתמה העסקה בשעה טובה, והשנים שקלו בידיו כסוים נכבד בשכר התווך. הירושלמי עמד כל העת מרעזד, והביט בהנאה כיצד פיבל רוקח את העסקה בממחיות מעוררת השתאות, אבל כאן נבונה לו אכזבה מרה. גשהמתין בקצרויח לקבל את מחצית דמי התווך, נדהם לשמע את פיבל: "אני עשיתי את כל העבודה וטרחת עליה קשות. אתה לעמתי, לא יגעת ולא עמלת כלום, ומשום דך אינך זכאי אלא לעשירית מזמי התווך, והרי הם לפניהם". הירושלמי התקשה להאמין למשמע אזניו, ובקול נחר מזה על העול המחפיר. "הרי סכמנו מראש שאנחנו מתחלקים בדמי התווך, ואתה הסכמת לכה, ומדוע אתה מנשלי משכרי?" וכשראה שפיבל אוסם אזניו, אמר: "יש דין ויש דין. אני מזמין אותך אל רבנו מברידטשוב, והוא ישפט בינינו". פיבל לא יחס לבריו כל חשיבות, אולם ששקבל לאחר כמה שבועות זמון להתייצב בפני רבה של ברידטשוב, הלא הוא סגנום של ישראל, רבי לוי יצחק מברידטשוב, לא ההיו לסרב להזמנה, והתייצב לדין. הוא לא הכחיש שהסכים לתנאי שהציב בפניו הירושלמי, אך חזר על טענתו כי טרח רבות לבצוע העסקה ולכן עליו לקבל את החלק הארי של דמי-תווך. ישבו הדינים והתפלפלו ביניהם בדבר ההלכה, ולבסוף קבעו פה אחד כי התנאי המקדם לעסקה שריר וקיים, ועל פיבל לשלם להירושלמי את מחצית דמי התווך.

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

אלה הדברים וגו' (לה, א) - צריך לדעת אומרו אלה הדברים. ובמסכת שבת ד"ש מ'קאן רבי, ט"ל מלאכות כמנון אלה ל"ו דברים ב' הדברים ג' - הרי ט"ל, וזה דרך ד"ש. עוד צריך לדעת, למה הצרך לומר לעשת אתם, ולא הספיק באומרו אשר יצוה ה'. ועוד, כיון שלא אמר במצוה זו אלא ענין שבת, איך יצדק לאמר עליו תעשו. אכן יתבאר עליפי דבריהם ז"ל שאמרו בפסוק וכי תשנו וגו', שכל המודה בעבודה זרה ככופר בכל-התורה, ומשתה הנה צריכין כל ישראל לתקן כל תר"ג מצות אשר פגמו בכלן, ודבר זה הוא רחוק מגדר ההשגה, אשר עלינו פאה מצות ה' להם שיצוהו במצות שבת, ואמרו ז"ל שקול שבת כנגד כל-התורה, ובה תקנו פגם שפגמו בכל-התורה, והוא מאמר משה כאן אלה הדברים אשר יצוה ה' לעשת אתם, פרוש לשון תקנו, כזה יתקנו פגמיהם של בני ישראל, ומה הם הדברים? שבת ימים וגו' וימים השביעי וגו', ובה יתגשב מה שקשה עוד, למה חזר עוד לצוות על השבת, אחר שכבר צוה פמה פעמים. ועוד, למה צוה עליו סמוך למצות מעשה המשקל ולדבריו יבוא על-יבון, כי יצו ה' על תקון העבר, כדי שיהיו מכשרים לשכן בתוכם, ובמצות שבת ששקולה ככל-התורה היא תקנת עבודה זרה, באומרו אשרי אנוש יעשה יואת, ודרשו ז"ל כל השומר שבת כהלכתו, אפלו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלץ לו: עוד יתבאר עליפי דבריהם ז"ל, רבי אלעזר ברי-רפראט אומר, מנין שכל המשמר שבת מעליו עליו פאלו עשאו, דכתיב ושמרו וגו' לעשת את-השבת, עדין. והנה בפירוש כי תשא פרשתי דרכים רבים באומרו לעשות את-השבת, ודרשו זה זה מקומה, והוא אומרו אלה הדברים אשר יצוה ה' לעשת אתם, פרוש הדברים עצמן שהם שבתות אתם עושים אותם, והבן.

דברי הימים

ביום ג', כ"ג באד"ב תר"ח, אירע מאורע לא שגרתו בירושלים, שגרר אחריו פולמוס הלכתי. עולה ממרוקו, שנפשו חשקה להצטרף לעם ישראל ולהסתופף בצל כנפי השכינה, קיבל על עצמו את עול המצוות בפני דיני ירושלים ונימול כדן. אולם כיוון שלא נתרפא עד השבת הקרובה, לא טבל לשם גרות, והתעורר ספק אם הוא נחשב כיהודי לאחר מילתו, או שהוא עדיין גוי כיוון שעדיין לא טבל, וכיוון שגוי ששבת חייב מיתה, לכן יש לחייבו לחלל את השבת. רבי שמואל סלאנט שהה אז בגולה, אליה נסע כדי להסדיר את ענייני הכוללים וחיוק קהילת האשכנזים בירושלים שהיתה אז בראשית היוסדה, ואת מקומו מילא הראב"ד רבי אשר לעמיל לעווי מגאלין. והוא פסק הלכה למעשה שהגר אחר הצהריים, והוא פסק הלכה למעשה שהגר צריך לכתוב כמה אותיות, והלה חתם את שמו לאחר מנחה בשפתו ממרוקו, כשדמעו על לחיו. למחרת התעוררה מהומה בעיר, ושאר הרבנים, בהם גם רבני הספרדים ובראשם הראשון-לציון הרב א"ג, טענו שהיה לו לשבות בשבת כדן יהודי לכל דבר. רבי אשר לעמיל שלח שני מכתבים בהולים לרבי שמואל סלאנט ששהה אז בוורשה, ולרבי יעקב עטלינגר בעל 'ערוך לנר', ובמכתבו הסביר את נימוקיו מדוע פסק כן, אלא ששניהם השיבו לו במכתביהם כי לא צדק בדבריו, ואדרבה אסור היה לו לעשות מלאכה בשבת. מארוח של רבי שמואל סלאנט בוורשה, היה החידושי הר"מ, וכאשר קיבל את המכתב מירושלים, הציע את הדבר לפני הר"מ וגם הוא חיווה את דעתו שהגר לא היה צריך לחלל את השבת. המקרה חזר על עצמו עוד פעמיים בימי רבי שמואל סלאנט, בשנת תרמ"א ובשנת תרס"ג, ושוב דנו בענינו, ואף בימינו עוסקים בו הפוסקים.

"אינני מתפונן לקיים את פסקי-הדין", התרים פיבל מתוך רתחה, והדינים המתינו למוצא-פיו של רבי לוי יצחק. "שמע נא", אמר הרבי, "אתה הרי עוסק בתווך, ובכך דע לך שגם אני עוסק בעסקי תווך... פיבל הביט בו בפליאה, והרבי המשיך: "ובכן, אספר לך על עסק שעסקתי בו זה מכבר, עסקת-תווך בין עם ישראל לאבינו שבשמים. הולכתי את זביתיהם של ישראל לפני הבורא יתברך שמו, והבאתי ממנו סחורה אחרת - שפע טובה לישראל. פעם ראיתי אצל כלל ישראל 'סחורה', שפלקה שלשה דברים: 'חטאים עונות ופשעים'. הולכתי את הסחורה אל הקב"ה, ובקשתי ממנו להמיר את שלשת מיני הסחורה, בשלשה מיני סחורה משלו, והם 'מחילה, סליחה וכפרה'. התרצה הקב"ה והסכים עמי, אולם בני ישראל לא הסכימו להצעה ובקשו תמורה גדולה יותר. שוב פניתי אל הקב"ה, וראיתי כי באמתחתו מצויים שלשה מיני סחורה נוספים, והם 'בני, חיי ומזוני'. בקשתי אפוא ממנו, להוסיף גם אותם תמורת 'הסחורה' של ישראל, העונות והפשעים, שהרי מיתרים הם בשמים, שכן המלאכים אינם זקוקים להם, והוא התרצה גם לזה. ואז פנה הקב"ה אלי ואמר: לוי יצחק, הרי טרחת טרחה גדולה עדי-מאד כדי להביא את עסקת החליפין לסיומה. מרה-דין אפוא שתקבל שכר-תווך משני הצדדים, ומה תבקש אפוא ממני? נענית ואמרת לי 'מעט ישראל איני דורש מאומה, אולם מקד הקב"ה אקבל את אשר תתן לי'. ואז אמר לי הקב"ה, כי שכרי יהיה להיות ממנה לחלק את שלש המתנות הטובות שקבלתי. בני, חיי ומזוני, כפי ראות עיני". ועתה", סיים הרבי ואמר לפיבל, "אם תשמע לעצתי ותקבל על עצמך את פסקי-הדין במלואו, אתן אף אני לך בעניי-ה משלשת מיני הסחורה שבדשותי... פיבל היה אמנם רתון, אך שגלית-בריה אצטרף אני למנע ממך את המתנות הטובות שבדשותי... פיבל היה אמנם רתון, אך לא טפש, והבין כי עסקת-חיי נקרתה לפניו, הודמנות שלא תחזר לעולם, להתברך בבני חיי ומזוני מפיו של רבי לוי יצחק, שבידו הפקדו המתנות מידיי של הקב"ה בכבודו ובעצמו, והוא מהר לתפס את המציאה בשתי ידים. הוא שלף מכיסו את מחצית דמי התווך ושקלם בידיו של הירושלמי, ורבי מופלאה, נוצר השיר המפורסם והמרטיט "רבנו שלי-עולם, לאמר מאכ"א בייט" - 'רבנו של עולם, הבה ונעשה עסקת חליפין', אותו משוררים בעתות רחמים ורצון, וביחוד בליל יום-הכפורים. ♦

הפסוק "לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת", נדרש בתקופת האחר לרדיפה אחר השלום והזהירות מלעס ומחלוקת ביחוד ביום השבת. שכן יסוד השבת הוא השלום, כפי שתקנו לומר בתפלה "הפורש סבת שלום", מנוחת שלום ושלוח, וכן נהגו העם לברך שבת שלום ומברך.

רבי דוד מלכו עמל בכל יכלתו כדי להשיבין שלום בין אדם לחברו ובסכסוכים שפרצו בקהלות ישראל. ונר לרגליו היתה עצה פלאית שקבל בימי נעוריו. בדרך פעם אל הרבי ר' אלימלך מליז'נסק, עבר בעיר עבות ותעה בסבך צעי היער. שעות ארוכות שוטט בין העצים ובקש מוצא מן הסבך, עד שכלו כוחותיו ונלאה מלמצא מוצא. חסר-אונים נשא את עיניו אל המרום ובכה בכי רב, ולפתע נגלה אליו אדם בלתי מבר. הופעתו הפליאה את רבי דוד, שכן הלה צץ בן-רגע והוא לא הבין מאין בא, אולם הלה התענין לסבת בקיטו. וכשספר לו שהוא תועה בדרך והחשכה עומדת לרדת, והוא כלא דאגה ופחד מחותרי-יער, הרגיעו האיש הפלאי ואמר: "אל נא תדאג, אלא בוא עמי". הלכו שניהם יחד, ולמרהבה ההשתוממות מצא רבי דוד את עצמו בזמן קצר בפאתי ליז'נסק. טרם נפרדו, אמר לו האיש: "הנני מוסר לך שני דברים, הנחוצים לך לדעתם בלי-מיהו. ראשית, עליך לדעת כי אם נחפז לחבר שני גזרי עצים, יש להקצינם תחלה ולהסיר מהם את כל הבליטות המפריעות, ואז יהיו תואמים זה לזה. ושנית, במקום לעין ולחפש את חסרונות האולת, מוטב לאדם לעין ולחפש בנבכי נשמתו שלוו". לימים, העיד רבי דוד, שהעמיק והבין את שתי ההוראות לאשורן, והוסיף כי פרי לו שההלך שנגלה לפניו היה אליהו הנביא זכור לטוב. ומאז אהז במדת השלום בלי-מיהו, אהב שלום ורודף שלום.

רבי חיים מוולוז'ין חזר אחר השלום, ותדיר התאמץ להשיבין שלום בין אנשים בעלי מדון ומריבה, גם בין הדיוטות ופשוטי-עם, ולא היה זו משם עד שהשלימו ביניהם. מקרבו ובגריביתו העירו לו פעם, כי אין זה לפי כבודו, והוא משפיל את עצמו יותר מדי כדי לקרב רחוקים, אך הוא החזיר להם: "חז"ל אמרו שהמתפלל צריך לפסע שלש פסיעות לאחוריו, ואחריה יתן שלום. ומכאן אתה למד, שכל אדם מישאל את חביו לפסע כמה פסיעות לאחוריו, לפסח על כמה מדרגות מלמעלה למטה, כדי להשיבין שלום בין איש לרעהו... ומרב אהבת השלום שבו, בקש מרבי ישראל משקלוב בעלותו לארץ-ישראל, להתפלל בנסח ספרד, במנהגם של החסידים שעלו ארצה עשרות שנים קדם לתלמידי הגר"א, כדי שלא לגרם לפרוד בתוך הישוב המתחדש בארץ.

אל רבי יעקב אריה מרדז'ימין הגיעה פעם אשתו של אחד משומעי לקחו, והיא תנתה לפניו את צערה על בעלה שאינו נוהג בה כבוד כראוי. נקמרו רחמי של הרבי ונחלץ להשיבין שלום בין איש לאשתו, וכדרך של אהרן הכהן החל לדרבן בכבודו של בעלה כדי להרים את קרנו בעיניה, והבטיח לה לשוחח עם בעלה בענין ולהשפיע עליו להיטיב דרכו. לא עברו ימים מרבים, והקה בא אל הרבי כדי להתלונן בפניו על עסקיו שאינם מצליחים. "לו לעצתי תשמע", אמר לו הרבי "התחל מעתה להמלך באשתך לפני כל עסק שתעשה, וכל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה". תשובתו של הרבי היתה לפלא גדול בעיני האיש, כיון שלא העריך את זוגתו בחכמנית ונבונה שאפשר להתיעץ עמה אודות עסקיו, אולם חזקה עליו הנוראת הרבי, והוא שב לביתו בלי שאלות. עם שובו, הצעו לפניו שתי עסקאות מסחר גדולות, והוא התלבט במי מתווכן לכהן. בלי חשק גדול עשה כמצות רבו, ופנה אל זוגתו כדי לשאל בעצתה, וזו עמדה והשתוממה בפליאה, שכן מעולם לא בקש את חוות-דעתה בעניני מסחר, אך ראתה בקד גדול והצביעה על אחד משני המסחרים מתוך תמימות. האיש לא חשב פעמים ובהר בעסקה בעצת אשתו, והנה הצליח ה' ורכו מעבר למשערי, והוא הרויח סכום גדול בעסקה. מוכן מאליו שהוא החל לכבד את אשתו שבזכותה החל לראות בקרה במסחרו, וסבת השלום התפרשה על מעונם לאורך ימים ושנים.

בתו של רבי גדליה משה מזייל, עבדה בבית-חרשת וכתוצאה מתאונת-עבודה קשה, נכתה בשתי רגליה והיתה שרויה בסכנת חיים. באותה עתה הזדמן החסיד הוותיק רבי שמעון רובין לבית רבו רבי שלמה מזייל, ונחרד לשמע את המאורע הקשה. "האם יכול אני ללכת להזכיר את הבת בפני רבי אהרן מבלז?", שאל את רבי שלמ'קע, שכן אין תבוש מתיר עצמו מבית-האסורים, והוא שלחו לבנו רבי גדליה משה. אך רבי שמעון לביתו, אולם בהגיעו יצאה הרבנית לקראתו וספרה כי בעלה עסוק קעת בענין חשוב ואינו יכול להתפנות. "לא פאתי בשביל עצמי, אלא בענין בתכם", אמר רבי שמעון, ורבי גדליה משה בעצמו יצא לקראתו והודיע לו שאין לו פנאי לשוחח עמו. בקשי הצליח להוציא ממנו את שם בתו, והוא חזר על עקבותיו פנימה. למחרת, בשעורו הקבוע בחברותא עם רבי גדליה משה, התענין אצלו רבי שמעון לדעת מה פה הטרידו עד שלא היה לו פנאי למסור לו את שם בתו, והוא ספר לו כי זוג אחד, שהשלום במעונם הופר, הגיע אליו מחיפה הרחוקה, והוא התעסק עמם באותה עת כדי להשיבין שלום ביניהם. "וכי היה לי פנאי לדבר עמך?", קרא רבי גדליה משה פתמיה. והיה רבי שמעון מספר את הדבר ומשתומם: "ראו כמה נגעה ללבו צרתו של האילת, בתו שוכנת מסכנת, וענין של שלום-בית דוחק את הכל. בקשי נכון הוא למסר את השם להזכירה לרפואה, מתוך דאגתו להשיבין שלום".

מטעים

את-המשכן את-אהלו ואת-מכסהו (לה. טו)
תבת את המטעמות ואינה סמוכה לתבת שאחריה, הריחי מנקדת בצירי, וכאשר אינה מטעמת והיא סמוכה במקף לתבת הבאה, היא מנקדת בסגל. ויתכן שסבת השנויים בין את בצירי לאת בסגל, שכל את בצירי היא התחלת ענין או תחלת פסוק, או ענין אחר שלא דבר עליו קדם לבן. וכן פרכת המקה אינו חלק מר-הארז שנופר קדם, ולכן כתוב ואת פרכת המקה בצירי, וכן לחם הפנים אינו חלק מגוף המזבח, ושמן המאור אינו חלק במנחה, וכן שמן המשקה וקטרת הפנים נפרדים הם. אך את בסגל הוא המשך ובאור הענין הקודם. (ור השולח)

ויבאו כל-איש אשר-ינשאו לבו

איש אשר ינשאו לבו הפונה לצדיקים שלא חטאו והם בבחינת איש, ועליהם נאמר ויגבה לבו בדרך ה', שצדיקים לעשות את מצות ה' בשמחה ובטוב לבב במקריב דודן למקו, אולם וכל אשר נדבה ורודו אותו הפונה לבעלי-תשובה שהם תמיד בנמיכות-קומה ורחישים, שמה לא התקבלה תשובתם, ואינם בבחינת איש רק נדבה רוחם אותם לשוב לה, ושניהם מצרים לפני הקב"ה, והבחינה השניה גבוהה יותר, שהרי במקום שבעלי-תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יבולים לעמוד, ולכן מטעמות הבלות נדבה ורודו בקדמא ואזלא, לומר שהיא אי מקדימה והולכת בהשיבותה. (מורשת חיים)

מדגש

בדיני כתיבה בשבת מובא, כי הכותב שתי אותיות והן שם אחד תיב, כגון "שש, תת, רר, גג, חח". ומענין ששכל מתוך מופיעות במשכן, שש משור, גג המזבח, חח וזנס, וישנן תבות נוספות המרכיבות משתי אותיות זהות: בב - שער בארמית, גג, דד הכיור, וכן דד בכתב חסר דד אהרן וד מרדכי וכן אידדו או בידדו, הה - מלת קריאה, ווי העמודים - והיא יחידה שיכולה להקרא בארבע אותיות וכן זהות וווי' היוו שלו' בוא' החבור, זז, חח וזנס, טט - בתבת טטפת לשון שנים כפרוש רש"י, יי - אינה תבה אלא סמן המדפיסים לשם ה', ככים - שנים טוחנות בתרגום ויתן שעשו נולד עם שנין וככין, וכן כך במשמעות של ככה, סס - הוא העש המכילה בגדים וספרים כנאמר וכצמר יאכלם סס, צץ - ממוני הציצ' שבבגדי-כהנה, רר בשורו, שש גם מספר, שש וממנו ששש בשלש אותיות זהות.

ממלכה

רבי מאיר שפירא מלבל'ה, הזדמן פעם לפרנקפורט, וישבת אצל הרב רבי שלמה ברודי. בערב שבת עם חשקה הלך לבית-הכנסת לתפלה, ובדרך ראה שלט על פתח חנות בה כתוב: "גלידה קרה בהשגחת הרב". באו לבית-הכנסת והתפללו בצבור בנעוהו של הרב, אלא שהתפלה היתה בנחת ובבלהש כדרך בני המקום, לקים "לא תבערו אש ביום השבת", בלי התלהבות היצונית של אש להבת התפלה. בסיום התפלה שאל המארח את רבי מאיר, "גו, מה תאמר על תפלתנו?" והלה השיב בחיזיו: "כפי שכתוב על השלט בנחת, אך התפלה פאו היא גלידה קרה בהשגחת הרב"...

"וכלי-חכם לבב בכם" - ביצד זכור האדם לבוא לידי חכמת-לב? פאשר ויבאו ויעשו את כלי-אשר צנה ה' - לקים את המצות בפשיטות ותמימות וכלי להתחכם יותר מדי, אלא רק מפני שבה צנה ה'. (דבש השדה)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויקהל

מה הרב חושב? - לעג העשיר - וכי בגלל פסוק אחד בתורה, אסגור את בית החרושת שלי? איני מסכים! המשיך העשיר לחלל את השבת בבית החרושת, אולם זמן קצר לאחר מכן, עיקלה הממשלה הרוסית את כל רכושו של האיש ונשאר עני וחסר כל...

"וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה" (לה, ב)

קיווי ברנהרד הוא יהודי שומר תורה ומצוות מדרום אפריקה. לפני מספר שנים הוציא ברנהרד ספר המלמד כיצד ניתן ליישם תכונות מסוימות, ולתרגם אותן להצלחה בעולם העסקים הקשוח בעידן המודרני. הספר הפך להצלחה רבה, והפך לרב מכר בינלאומי.

במקביל - הביקוש להרצאותיו של ברנהרד הלך וגבר, והוא הוזמן להרצות ולהנחות בכנסים עסקיים בכל העולם. יום אחד הוא מקבל שיחת טלפון מסמנכ"ל בכיר בחברת מייקרוסופט העולמית, שמייסדה - ביל גייטס הוא מגדולי עשירי העולם.

קיווי הוזמן להרצות בכנס בו ישתתפו כל מנהלי החברה. הרצאתו של ברנהרד תהיה הרצאת הפתיחה. קיווי ברנהרד רצה לענות בחיוב להזמנה, כמוכן, אולם כשפתח את יומנו כדי לבדוק את התאריך, גילה כי יומו הראשון של הכנס אמור להיות בשבת. "בשבת אני לא עובד", הודיע ברנהרד לסמנכ"ל הבכיר. התגובה היתה נדהמת. הוצע לו סכום כפול ומשולש, מאות אלפי דולרים, אבל ברנהרד בשלו: "בשבת אני לא עובד, וזה לא משהו שכסף יכול לפתור". בסופו של דבר חברת מייקרוסופט נאלצה לשנות את תאריכי הכנס, ולהתחילו ביום ראשון, כי זו היתה הדרך היחידה שלהם לקבל הרצאה פותחת מקיווי ברנהרד... חדשים ספורים לאחר הכנס, קיבל ברנהרד שיחת טלפון נוספת מאותו סמנכ"ל. לפני

מספר ימים הוא שהה יחד עם ביל גייטס במטוסו הפרטי. דיברו שם על הכנס ועל ההרצאה, והוא סיפר לבוס על

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" (לה, א)

הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל פסק פעם פסק הלכה שאחד מן הפוסקים יצא לחלוק עליו ולפסוק כנגדו. קבוצת אברכי כולל, תלמידיו של אותו פוסק, החליטו לעלות לביתו של רבי בן ציון להתווכח ולהתעמת עמו ולהוכיח לו כי הצדק עם רבם... כששמע רבי בן ציון על מה באו, אמר להם: "לשוא טרחתם, חזרת בי מאותו פסק". שמחו על חזרתו אך התאכזבו מהעימות שבוטל... כשהלכו, תמה מקורבו: האמנם חזר בו ולא ידענו? אמר לו רב"צ: "מדוע אחזור בי, הן פסקתי לאמיתה של תורה! אבל ראיתי שבאו להתנצח ולעורר מחלוקת ולא כדי להבין דעתי, הרי "מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע", ומצינו בגמרא

(ברכות כז:): שרבי יהושע אמר לרבן גמליאל שחזר בו למרות שעמד בדעתו כדי שלא להתעמת... (יגילו במלכם)

"ששת ימים תעשה מלאכה" (לה, ב)

פעם אחת, הגיע רבי ישראל מאיר הכהן, בעל ה"חפץ חיים" לעיר אחת, ושמע כי יש שם יהודי עשיר בעל בית החרושת, המעסיק פועלים יהודים בשבת. הלך ה"חפץ חיים" אל ביתו של העשיר, וביקש ממנו להפסיק את העבודה בשבת. יודע אתה - אמר העשיר - כמה אני מרוויח ביום אחד? ארבעת אלפים רובל! אם אסגור את המפעל בשבת אפסיד סכום עצום. לפיכך איני יכול לסגור! דע לך - אמר ה"חפץ חיים" - שאם לא תסגור בשבת, עלול אתה להפסיד את כל רכושך! כתוב בתורה - המשיך הרב - "ששת ימים תעשה מלאכה". לכאורה קשה, מדוע מצווה התורה לעבוד ששה ימים? הרי העיקר הוא לשמור את השבת, ואם כן היה צריך להיות כתוב רק "ביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה".

אלא - הסביר הרב - כל פרנסת האדם תלויה בשמירת השבת! אם לא תשמור שבת, גם במשך ששת ימי השבוע לא תהיה לך עבודה!

אָדָם יוֹשֵׁב עַל גְּבֵי הַמְּחֻשָּׁב, עוֹבֵד עַל פְּרוֹיֶקְט חָשׁוּב - וּפְתָאוֹם, הוֹדְעָה קוֹפְצַת מוֹל עֵינָיו: "עֲדָכּוֹן גְּרָסָה!!!"
הַהוֹדְעָה מִבְּשֵׁרֶת עַל עֲדָכּוֹן גְּרָסָה הָעוֹמֵד לְהַתְּרָחֵשׁ בְּעוֹד כְּמָה שְׁנֵיּוֹת.
לֹא חוֹלְפוֹת כְּמָה שְׁנֵיּוֹת, וְאָכֵן, הַמְּסַךְ הַקּוֹדֵם נֶעְלַם, וְתַחְתּוֹ עוֹלָיִם קוֹדֵיִם לוֹעֲזֵיִים צְפוּפִים וְחֲסָרֵי סֵדֵר. מְלִים חֲסָרֵי מִשְׁמָעוֹת, מְסַפְּרִים וְסִימְנִים.
בְּעַל הַמְּחֻשָּׁב נִבְהַל: מָה יִהְיֶה כָּאֵן? נִרְאָה שֶׁהַמְּחֻשָּׁב הִתְקַלְקַל סוֹפִית! מָה עוֹשִׂים? יֵשׁ לִי בְּתוֹכִי מְסֻמְכִים כֹּה חָשׁוּבִים!

לעי"נ הרה"צ
ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויקהל

במוצאי שבת הוא שוב מקבל הודעה - ראש הממשלה מבקש שיגיע למשרדו בדחיפות.

כשנכנס רוטשילד למשרד ראש הממשלה, התקבל בחיבוק חם. "אני חייב לך כסף רב", בישר לו ראש הממשלה, והסביר: "היה אצלי סיני אחד, מיליארדר, דיברנו, והשיחה התגלגלה. במהלך הדברים אמרתי לו שאני מכיר יהודי שלא ימכור את השבת שלו בשום מחיר. הוא לא האמין לי, ואני התעקשתי.

התערבנו על סכום עתק, ואז שלחתי לקרוא לך". "בזכותך ובזכות השבת שלך הרווחתי סכום כסף עצום", סיים ראש הממשלה, "מגיע לך מחצית ממנו..." (לקראת שבת)

"וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת" (לה, ב-ה)

מסופר על הרב הקדוש רבי נטע מאובריטש, שהיה מתגבר על עצמו שלא להירדם במשך השבת כולה, והיה מתמיד בלימודו, עד

שהיה מסיים מדי שבת בשבתו את כל מסכת שבת. שאלוהו פעם אנשי ביתו: האם אין בהנהגה זו משום עינוי, והרי אין להתענות בשבת?

השיב להם הצדיק: מסופר על הקיסר

נפוליאון, שמעולם לא שכב לישן במשך היום, אף לא למנוחה קצרה.

כשנשאל נפוליאון מדוע נוהג כך, השיב: בשעה שאני ישן, איני נוהג באופן שונה מיתר האנשים, ואיני מרומם ונעלה מהם, ועל כן בשנתי הריני אדם פשוט ולא קיסר. מכיון שכך, מוותר אני על השינה, ובלבד שלא להפסיד ולו לשעה קלה את מעמדי המיוחד כקיסר.

כך גם אני - סיים רבי נטע את דבריו - השבת היא מתנה כה קדושה ויקרה, עד שחבל להפסיד ממנה אפילו רגע קטן בשנה.

"לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת" (לה, ג)

בתיקוני זוהר דרשו על חומרנה הנוראה של מדת הכעס, ובפרט ביום השבת. הגאון רבי שבתי פרנקל זצ"ל היה אוד מוצל מאש התופת

הסכום האדיר שהוצע לברנהרד, ועל עקשנותו שלא להרצות בשבת.

כעת התקשר הסמנכ"ל כדי לשתף את ברנהרד בתגובתו המתפעלת של מר גייטס: "אני יכול לקנות כל דבר שארצה - כל בנין, כל מטוס או כל יאכטה שאחפוץ בהם", אמר המיליארדר, "אבל כל כספי אינו מספיק, כדי לקנות שבת אחת של יהודי..."

כאשר היהודי עושה את שבתו קודש, ושומר עליה מכל משמר, גם הגויים מכירים בכך שהשבת היא ערך עליון עבורו, ואף יודעים להעריך את הנחישות והעקביות ששמירת השבת מעידה עליהן.

(לקראת שבת - דרשו)

"וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה" (לה, ב)

מסופר על אחד מבני משפחת רוטשילד, שהיה שותף עם ראש ממשלת אנגליה בכל מיני עסקים, ושימש גם כיועצו.

ליל שבת אחד, בעודו יושב עם כל משפחתו לסעודת השבת, נשמעו לפתע נקישות על הדלת, בפתח עמד שליח: "ראש הממשלה זקוק לך לענין דחוף ביותר".

"אם מדובר בפיקוח נפש, אבוא", ענה רוטשילד, "אולם אם הנושא קשור לענייני מסחר ותעשייה - איני יכול לבוא. שבת היום".

השליח חזר לאחר זמן קצר והודיע: "מדובר בעסקים, אבל ראש הממשלה מוסר כי הוא מוכרח לראותך כעת".

רוטשילד לא התרשם. "הסיכום בינינו הוא כי בשבת אינני עובד. לא אוכל להגיע".

בפעם השלישית הגיע השליח עם איום רציני: "ראש הממשלה ביקש להודיע לך, כי אם אינך מופיע מיד במשרדו, הוא מבטל את כל העסקים המשותפים שלכם, ואתה מפוטר".

"קיבלתי את הודעת הפיטורין", השיב רוטשילד, סגר את הדלת, ושב לסעודת השבת.

צריך להבין שלא מדובר בפיטורין מעבודת המזכירות... מדובר היה בסכומי כסף עצומים שילכו לאבדון, וגם בהפסד של כבוד ושל מעמד, אבל רוטשילד עמד בניסיון.

הוא מתקשר בבהילות לטכנאי מחשבים מסמך - ויהוא מסביר: בסך הכל מדבר בעדכון גרסה! "כן, את זה ראיתי בהודעת המחשב! אבל מה זה עדכון גרסה?" הטכנאי, למוד סבלנות, מסביר בטוב טעם: לפעולה הזו, עדכון הגרסה, יש שתי מטרות - הראשונה היא לנקות את המחשב מוירוסים ולכלוכים שהצטברו בתוכו, והשנייה - לשדרג את התוכנות ולהפך אותן לטובות יותר!

לעי"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויקהל

העוזר ואמר לו: "כמדומני שכוס הקפה שלך נשפכה. קח, שתה!"...

דומה שכל מלה נוספת מיותרת. כמה עוצמה גלומה במעשה זה של רבי שבתאי! כמה גדלות נפש! כמה כבישת הכעס ועבודת המדות דרושות בשביל כך!
מי יודע, אולי מעשה זה מצטרף לשלל זכויותיו הגדולות של רבי שבתאי, שבעטיין זכו אותו משמים להאדיר את ספרי הרמב"ם, ולגרום איתם מהפכה של ממש בעולם התורה. (לקראת שבת - דרשו)

"לא תבערו אש" (לה, ג)

כשחזר הרה"ק בעל התניא זיע"א לביתו בויתעבסק בפעם הראשונה, מאז שהגיע לרבו המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א, היה שוהה רוב שעות היממה בעליית הגג, שם היה לומד ומתפלל.

פעם נשמע מכיוון העלייה קול חבטה שהעיד, כי ככל הנראה הרבי נפל ארצה.

זוגתו הרבנית וגיטו שהיו בבית באותה שעה, מיהרו לראות מה אירע, ומצאו אותו שוכב בפשוט ידיים ורגליים על הרצפה ונראה כמעולף. הם החלו מיד בפעולות על מנת להשיב אליו את רוחו. גיטו הביט לרגע בפניו והבחין כי לא מדובר בהתעלפות, יש

להניח לו לנפשו, הוא לא מעולף, הוא פשוט נמצא בעולמות נשגבים וטמירים, להיותו איש צדיק עליון מורם מעם, אמר הגיס. לאחר רגעים ארוכים, התעורר הרבי, עמד על רגליו כאילו דבר לא אירע.

לשאלתם, ענה הצדיק: באמצע תפילתי ראיתי כי נגזרה גזירה על העיר ויטעבסק להישרף ח"ו, התחלתי להתפלל כדי להעביר את רוע הגזירה, וברוך ה' הצלחתי בתפילתי. אמנם, מכל גזירה נשאר רושם כלשהו, בעוד זמן מה תפרוץ שריפה קטנה בעיר, אך היא תכלה רק את ביתו של גוי אחד, ולא תתפשט הלאה.

חלפו רגעים ספורים, והנה נשמעו קולות פעמונים בכל העיר, אות על שריפה גדולה המאיימת להתפשט בעיר.

הנאצית, איש רם משכמו ומעלה, תם וישר שעשה מלאכת ה' באמונה.

משאת חייו היתה להוציא לאור את ספרי היד החזקה' להרמב"ם במהדורה חדשה ומפוארת, נקיה מכל שגיאה וטעות ומסוננת מכל רבב.

למען מטרה קדושה זו, השליך נפשו מנגד להשיג את המהדורות הראשונות של הספרים, ולהתחקות אחר כתביו המקוריים של הרמב"ם.

הוא הקדיש שנים ארוכות להשלימם בצורה היותר טובה ומפוארת.

באחד הימים, לבש משרדו של רבי שבתאי אווירת חג. חודשים ארוכים של עמל ויגיעה באו לסיומם. כתב יד עתיק ונדיר של אחד מתלמידי הרמב"ם נמצא במצרים, ובתוכם של שרים, שגרירים, חברי פרלמנט וראשי ממשלה במדינות שונות, הצליח רבי שבתאי לרכוש את כתב היד המיוחד מהשלטונות המצריים תמורת סכום עתק.

הקלף העתיק והנדיר היה מונח על שולחנו, ועוזרו נקרא לחדר כדי לבחון עמו את כתב היד.

כשכוס קפה בידו, נכנס העוזר לחדר, כשהוא נרגש לחזות בעיניו בכתב היד שכה ייחלו להשגתו.

מרום התלהבות, נתקל העוזר באחת מרגלי השולחן, וכוס

הקפה התהפכה על השולחן, הישר על הקלף העתיק ויקר המציאות.

היה זה עניין של שניה עד שהבינו השניים כי כתב היד העתיק, סכומי הכסף האדירים, ההשקעה והמאמצים חובקי העולם - הכל ירד לטמיון.

מעיסה של קלף מתפורר וקפה - אי אפשר היה לעשות דבר.

העוזר, שלא ידע את נפשו מרב צער ופחד, השפיל את עיניו וקפא במקומו.

מרום מבוכה ואשמה לא העז כלל לזוז, ונותר כך דומם כשמבטו נעוץ ברצפה.

רבי שבתאי יצא מן החדר, וכעבור שתי דקות חזר ובידו... ספל קפה. הוא הניח את הספל לפני

"רָגַע" בְּעַל הַמַּחְשָׁב נִזְכָּר לְשֹׂאֵל, "מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת בְּעֵת? הֲאֵם לְמַחֵק אֶת הַמְּלִים הַלּוֹעֲזִיּוֹת? הֲאֵם לְכַבּוֹת וּלְהִדְלִיק?"
"חֵס וְחִלְלֵה!" מִזְהִיר הַטְּכָנָאי, "כָּל פְּעֻלָּה הַכִּי קִטְנָה שְׂתַעֲשֶׂה בְּעֵת תְּהַרְס אֶת מַח הַמַּחְשָׁב לְחֻלוֹטִין! אֵל תִּמְחַק אֶף אוֹת, אֵל תִּכְבֶּה אֶת הַמַּחְשָׁב וְאֵל תִּנְתַּק אוֹתוֹ מִהַחֲשֵׁמֶל - פְּעֻלָּה הַכִּי קִטְנָה שְׂתַעֲשֶׂה, לֹא יִהְיֶה לְאֶף אֶחָד דֶּרֶךְ לַעְזוֹר לָךְ!
הַתְּפַקִּיד שְׁלֶךְ בְּעֵת הוּא - לְשִׁבְת בְּסִבְלָנוֹת עַד שֶׁהַעֲדָפוֹן יִסְתִּיִם".

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - ויקהל

לרפואתו על כן מחממים לו שם מים...
רואה - אמר לו רבי יהושע - אתה, שחי אתה, בטלה
גזרתך כבר ביום הראשון! ובמה בטלה? בדבר שאין בו
פיקוח נפש כלל. ומי עבר על דבריך? אחד מחשובי
שריך!...

ואילו משה רבנו, משעה שגזר עלינו מה שכתוב בתורה:
"לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת", לא נמצא
אף יהודי שידליק אש בשבת, ואף על פי שמשה רבנו מת
לפני שנים רבות, גזירתו לא בטלה והיא שרירה וקיימת!

"כל איש אשר נשאו ליבו... אותו הביאו את תרומת ה'" (לה, כא)

"אותו הביאו" - את הלב. לא די שתרמים למשכן;
התרומה צריכה להיות בלב שלם. (אור ישירים)

"והם הביאו אליו עוד נדבה בבקר בבקר" (לו, ג)

מעשה באחד מחסידי גור שהיה חייב לנגיד הידוע ר'
שלמה סירקיס סכום
כסף גדול, ובא אל ר'
שלמה והתנצל לפניו
שאינו לו לשלם, וביקש
ממנו שיעזור לו לצאת
מחובותיו, על ידי
שישיג עבורו סכום
כסף בהלוואה מכמה
אנשים.

בַּעַל הַמִּחְשָׁב מֵבִין. "אֲבָל רַגַע, כִּמָּה זְמַן זֶה אֲמוֹר לְקַחַת?"
"אֵין לְדַעַת! יְכוּל לְקַחַת שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה דְקוֹת - וְיְכוּל לְקַחַת שְׁתַּיִם
עֲשָׂרָה שְׁעוֹת" פּוֹסֵק הַטְּכָנָא.
הַתְּפָקִיד שְׁלָךְ... לְשַׁבַּת בְּסַבְּלָנוֹת.
(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

הסתכל ר' שלמה ברשימת שמות האנשים שמהם רצה
החסיד ללוות את הכסף ואמר: אני רואה בין עשרת
האנשים שרשמת, רק חמישה שיוכלו להלוות לך, ואת
השאר אני אלווה לך.
החסיד יצא מכליו מרוב התפעלות, שהרי לא די שהוא
חייב לר' שלמה סכום כסף גדול, הוא עוד מוכן להלוות לו
עוד.

כשהיה החסיד בגור אצל רבו ה"שפת אמת", סיפר לו את
כל הענין, ביקש הרבי להכיר את היהודי אציל הנפש.
הביא החסיד את ר' שלמה לרבו, הרבי קרבו מאד, ומאז
נקשר אליו ר' שלמה בכל נפשו.

"והם הביאו אליו עוד נדבה בבוקר בבוקר" (לו, ג)

זה סימנה של נדבה הניתנת ברצון ובכל הלב, שהנותן בא
בעצמו ומביאה "בבוקר-בבוקר", משכים ונותן. (כלי יקר)

כוחות כיבוי התחילו נעים ברחובות במרוצה, ובני הבית
המודאגים התחילו לארוז במהירות ארגזים עם חפצים
יקרים, כדי להציל את מה שניתן.
מדוע חוששים אתם? שאל הרבי, הלא אמרתי כי רק בית
אחד יישרף ויהיה זה בית ברחוב הגויים.
כך היה, השריפה עצרה וכלתה לבסוף רק בית אחד
ברחוב הגויים.

(סיפורי צדיקים)

"לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת" (לה, ג)

המגיד רבי יעקב מדובנא, הלך פעם בשבת ברחוב
היהודים בברלין, והנה לקראתו יהודי משכיל המטייל
ברחוב ועשן עולה מפיו.

פנה אליו המגיד ושאלו: "שמא שכחת כי שבת היום?"
הלה השיב בעזות מצח: "יודע אני ששבת היום, ויודע אני
גם שהתורה אמרה 'לא-תבערו אש' ואף על פי כן אני
מעשן היום."

השיב לו המגיד מנה אפים: "רואה אני שאיש אמת אתה,
ואינך מנסה לסובב בכחש

את מעשיך, ואם כך
תמה אני, מה לאיש
אמת כמותך להתהלך
עדיין בעולם השקר?
והלא מקומך בעולם
האמת"...

"לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת" (לה, ג)

במדרש (ילקוט שמעוני) מסופר, כי פעם אחת בא אדרינוס
הרשע קיסר רומי, ואמר לרבי יהושע בן חנינא: דע לך, כי
אני יותר טוב ממשה רבך! מדוע? שאל רבי יהושע.
זאת משום שאני חי, ואילו משה רבך מת! ענה אנדרינוס
הרשע.

אשאל אותך שאלה - אמר רבי יהושע - האם יכול אתה
לגזור על נתיניך שלא ידליקו אש במשך שלושה ימים?...
ודאי! - התגאה הקיסר - ואוכיח לך כי כך.

אמר ועשה. גזר גזירה על כל עמו שלא ידליקו אש במשך
שלושה ימים. בערבו של היום הראשון, עלו הקיסר ורבי
יהושע בן חנינא אל גג הארמון והביטו סביב. לפתע ראו
מרחוק עשן מיתמר ועולה...

זה מהו? הצביע רבי יהושע על העשן.
זהו ביתו של שר העיר - ענה הקיסר - והרופא יעץ לו
לשתות מים חמים

גליון 510
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

תורה למשפחה לקיים על האישור לפרשת שבוע

סיפורי חז"ל

כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה' זהב וכסף ונחושת (ל"ה - ה')

מסופר בתלמוד, רבי עקיבא ואחד מהחכמים הלכו לעיר אחת להתרים את תושביה לצדקה. באו וביקשו להיכנס לביתו של אדם אחד ששמו בן מביא יין (ובתלמוד בבלי פסחים נו קראו שמו בן בוהיין). שמעו את קולו של הבן שאומר לאביו, מה נקנה היום לארוחה? השיב לו האב, קנה ירק וזל הנקרא עולשין, ולא ירק טרי של היום, אלא ירק כמוש של אתמול שהוא זול יותר. שמעו זאת החכמים אמרו שכנראה אין לו עתה מעות, הניחוהו והלכו להם. לאחר שגמרו להתרים את האחרים, חזרו ובאו לפניו, אמר להם מדוע לא באתם אצלי בתחילה כמנהגכם? אמרו לו באנו כבר אליך, ושמענו מה שאמרת לבנך. אמר להם, מה שביני ובין בני ביתי יודעים אתם, אך מה שביני ובין בוראי אין אתם יודעים, כלומר, (אף על פי שמקמץ אני בהוצאות הבית, אינני מקמץ בהוצאות צדקה). ואף על פי כן לבו ואמרו לאשתי שתתן לכם מדה אחת של דינרים. הלכו החכמים לאשתו ואמרו לה, שבעלה אמר שהיא תביא להם מדה אחת של דינרים, שאלה אותם, מה אמר לכם מידה גדושה או מחוקה? השיבו לה הוא אמר לנו מדה סתם, ולא פירש לנו אם מחוקה או גדושה. אמרה להם, אני אתן לכם מדה גדושה, ואם הוא חשב על מדה גדושה הרי עשיתי כרצונו, ואם לאו אנכה את הגודש מכתובתי. כיון ששמע בעלה כך, כפל לה כתובתה.

(ירושלמי פסחים ד' - ט')

פרשת השבוע

מימי חול המועד נכנס הסבא הרה"ק רבי נתן צבי פינקל זיע"א לבקר את רבי שרגא פיבל פרנק, לאחר הביקור הלכו שניהם לקובנה להתפלל מנחה באחד מבתי הכנסת. לפתע רץ אליהם יהודי ובקש נדבה של חמש קופיקות. רבי שרגא פיבל לא נענה למבקש ולא נתן לו אף לא קופיקא אחת. לאחר שנים רבות סח הסבא מסלבודקה את המעשה לתלמידו רבי יצחק רודרמן והוסיף ואמר: התפעלותי מרבי שרגא פיבל והערכתי אותו יותר בעקבות מעשה זה שראיתי. עד אותו יום הכרתי את רבי שרגא פיבל כבעל לב טוב ואיש חסד, אשר נתן סכומי כסף עצומים כתרומות ונדבות, לצרכי ציבור, לנוקמים ולמטרות שונות, סבור הייתי שכל נתינותי הן, מתוך היותו בעל לב טוב ורחום, בפעם הזאת נתגלתה לפני גדלותו במידת הצדקה, כאשר סבור היה שאין לתת לפלוני נדבה מסיבה כל שהיא שהיתה ידועה לו, הרי שאפילו סכום פעוט של חמש קופיקות גם הוא כסף, ואין לתת סכום כזה למי שאינו זקוק לנדבה, ראיתי אז, אמר רבי נתן צבי פינקל לתלמידו, שאת כל אותם סכומי הכסף שרבי שרגא פיבל נתן לצדקה הוא נתן מתוך חשבון, וזה בעל מידת הצדקה.

לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת (ל"ה - ג')

מסופר על הרה"ק רבי נחום מצרנוביל בעל ה"מאור עיניים" זיע"א, ששהה פעם בשבת קדש אצל הרב ר' שמעון שלמה, אביו של הרה"ק רבי משה מסאוורן זיע"א, והדליקו אז בערב שבת נר גדול שידלק כל הלילה עד הבוקר, כדי שאפשר יהיה להשכים בעוד לילה וללמוד. ויהי באשמורת הבוקר כשרבי נחום קם משנתו, ובחוג עדיין היה חושך ואפלה, ראו ר' שמעון שלמה ובני ביתו, שרבי נחום הולך בבית וממשש הדרך, כמי שהולך בחושך, וקרוב לכך שיחבוט את ראשו בהליכתו. ורבי נחום פנה אליהם בשאלה, למה לא הדלקתם נר שידלק כל הלילה? והיה הדבר לפלא בעיניהם, שהרי בבית דולק נר ומאיר. תיכף דרשו וחקרו ונדע להם, שהנר כבה בלילה והמשרת הנכרית עמדה והדליקה אותו, ומחמת שהודלק הנר בשבת קדש, לא האיר כלל לצדיק ולא ראה כלום לאורו.

קחו מאתכם תדומה לה' כל נדיב לבו וגו' (שמות ל"ה - ה')

רבי שרגא פיבל פרנק היה מגדולי הנדיבים נותני הצדקה ומחויקי התורה בדורו. הסבא מסלבודקה סיפר עליו את הסיפור הבא סיפור שהגדיל בעיניו את דרגת נדיבותו של ר' שרגא פיבל. באחד

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 6:11 ת"א: 6:13 ר"ת: 6:49

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:58 ת"א: 5:13

פרשת ויקהל-שקלים

חשיבותה של עניית אמן

סיפור המעשה אירע לפני קרוב לחמש מאות שנים, בזמנו של הגאון הקדוש רבי מרדכי יפה "בעל הלבושים" זיע"א, בהיותו רב וראש ישיבה באחת העיירות הקטנות של פולין, הגיעה אל רבי מרדכי יפה משלחת מהעיר פוזנן ובידה כתב רבנות, לבוא ולכהן אצלם כרב אב בית דין וראש ישיבה, רבי מרדכי יפה הסכים להצעה, אולם אמר לחברי המשלחת כי לפני שישב על כס הרבנות של עירם, עליו להשתלם תחילה בחכמת עיבור החודש, דבר הדורש לימוד בעומק ובעיון בנושא החשוב והמורכב ולרכוש ידיעה יסודית בעניין. ולשם כך עליו לנסוע לאיטליה וללמוד שם אצל אחד מרבני וחכמי הספרדים הגדולים הידועים כבקיאים במיוחד בחכמה זו. שלוחי פוזנן קיבלו את התנאי של הרב, והם הודיעו בשם ראשי קהילתם כי הם מוכנים לחכות עד שרבי מרדכי יפה ישתלם בחכמת עיבור החודש, ויבוא לכהן פאר בעירם.

ואכן למחרת היום שם "בעל הלבושים" את פעמיו לדרך, הגיע לוונציה שבאיטליה והתארח בביתו של החכם הספרדי רבי אבוהב זיע"א, הלה קיבל אותו בסבר פנים יפות, והסכים ללמדו את חכמת האסטרונומיה. שלשה חדשים ישב רבי מרדכי יפה בביתו של רבי אבוהב, הם למדו תורה וחכמה, ובמיוחד הדברים שהיו נחוצים לו להשתלמותו בחכמת העיבור.

באחד הימים כאשר השניים ישבו ולמדו, נכנס לחדר בנו הקטן של החכם הספרדי ובידו פרי, הילד בירך על הפרי בורא פרי העץ, ואביו ענה אחריו אמן, אולם רבי מרדכי יפה שהיה שקוע בתלמודו, לא השגיח בו ולא ענה אחריו אמן. החכם הספרדי השתומם מאד, ונזף בתלמידו על כי לא ענה אמן אחרי הברכה, רבי מרדכי יפה קיבל את הנויפה, ולא התראה לפני רבו לפי הדין במשך שלושים יום. לאחר מכן בא אל רבו וביקש ממנו סליחה ומחילה, ולפני שרבו מחל לו, אמר לו דברים כדרבונות על החובה לענות אמן, וביקש אותו להתחייב להקפיד על עניית אמן, ללא הבדל אם הוא שומע את הברכה בבית המדרש בתפלה בציבור, או משפתיו הטהורות של ילד יהודי.

יחד עם זאת אמר הרב אבוהב לתלמידו כי הנויפה לא כיפרה לגמרי על חטאו, וכי תיקונו יהיה שבכל מקום בו יעבור בדרכו הביתה, ישא דרשות בזכות עניית אמן, ויעורר את הלבבות לקיום מצוה זו שהיא מזוונחת וצריכה חיזוק גדול, כמו כן ביקש את רבי מרדכי יפה לצוות על בניו ועל בני בניו אחריו, להקפיד על קיום מצוה זו של עניית אמן. ורק אחרי שהוא הבטיח כל זאת, מחל לו רבו בלב שלם.

בהודמנות זו סיפר לו הרב אבוהב את הסיפור הבא, וביקשו לחזור עליו בכל הודמנות אפשרית: לפני שנים חי בספרד יהודי תלמיד חכם וצדיק שהיה קרוב למלכות, המלך נהנה מחכמתו של ידידו היהודי ונוהג היה להיוועץ בו מפעם לפעם בכל מיני עניני המלוכה. למלך ספרד היה גם כומר אישי שונא ישראל מובהק,

שנא במיוחד את ידידו היהודי של המלך, כומר זה השתדל תמיד להסב צרות ליהודים שישבו במדינת המלך, ומפעם לפעם הציע הצעות לגירוש היהודים, הצעות אלו נתבטלו תמיד בהשפעת הידיד היהודי של המלך, ודבר זה העלה עוד יותר את חמתו של הכומר, שגמר אומר לסלק את היהודי מן הדרך ויהי מה. הוא חיכה לשעת כושר שלא איחרה לבוא.

פעם כאשר המלך נזקק לכסף, יעץ לו הכומר לגרש את כל היהודים, ולהחרים את רכושם לטובת אוצר המלוכה, שוב בא מנהיגי הקהילות אל ידידו היהודי של המלך, וביקשוהו להתערב לביטול הגזירה, בבואו לארמון נתקבל על ידי המלך בידדות חמימה כתמיד, דבר זה שימח מאד את היהודי השתדלן, שהיה סמוך ובטוח כי גם הפעם יעלה בידו לבטל את הגזירה. בינתיים הגיעו פקידי מלוכה חשובים וביניהם גם כומר האיש של המלך, והלה ניהל עמהם שיחה. היהודי שלנו נזכר כי עדיין לא התפלל מנחה, ומאחר שהיה כבר מאוחר במקצת, ניצל את ההודמנות שהמלך היה עסוק עם אורחיו האחרים, נעמד לו בפניה שקטה והחל להתפלל תפילת שמונה עשרה.

להודמנות זו חיכה הכומר הערמומי, הוא קם פתאום ואמר כי הוא יתן למלך ברכה קדושה, וכל הנוכחים יענו אחריה אמן, כאשר סיים את ברכתו, ענו כולם אמן, פרט ליהודי שלנו שעמד והתפלל שמונה עשרה. הכומר העמיד פנים כמי שמצטער מאד, הוא פכר את ידו, תפס את ראשו וצעק שהיהודי קלקל לו את הברכה, בכך שלא ענה אמן, הנה זהו הידיד היהודי הנאמן שלך צעק למלך, הוא לא רוצה ליטול חלק בברכתו, בגלל שבלבו הוא בו לך, וחורש נגדך מזימות, סינן הכומר הארסי. חמתו של המלך בערה להשחית נגד היהודי שכה העליבו, הוא ציווה להוציאו מיד להורג במיתה משונה ולשלחו למשפחתו.

מובן מאליו כי הפעם לא היה מי שיבטל את גזירת הגירוש, וכל היהודים גורשו ממדינת המלך, מזלו הנורא של היהודי הצדיק שכל הרבה עשה ופעל עבור אחיו היהודים, הפיל אימה ופחד על כל היהודים, ויותר מכולם התרגש רבה של הקהילה, שהיה חברו של הקדוש, אותו הוא הכיר בתור ירא שמים מושלם הנוהר במצוה קלה כחמורה, הרב התפלל ולא יכול היה להבין מדוע היה סופו של צדיק כזה כה חמור, הוא לא הטיל כמובן ספק בצדקת ההשגחה העליונה, והיה ברור לו כי הצור תמים פעלו, אך בכל זאת היה רוצה לדעת על מה ולמה קרה לצדיק מה שקרה, הוא רצה לדעת מה היה חטאו של הצדיק שגרם למות כה משונה, הרב רצה לדעת זאת כדי להזהיר את היהודים לבלתי יחטאו. התענה הרב בצום תעניות אחדות, והתפלל וביקש שיוודעו לו מן השמים את סיבת הדבר. בקשתו נענתה והצדיק בא אליו בחלום, כדי להודיעו פשר הדבר, וכך אמר לו: אל תדאג ואל תפחד, אני באתי בזה לומר לך את הסיבה מדוע היה סופי ככה, למה ומדוע זכיתי לגור דין קשה כזה.

מישל ונמשל

כח הדיבור ניתן לאדם כדי למלא את יעודו בעולם ולהשתמש בו לצורך תורה ותפילה

מנהל עסקים גדול קם בבוקרו של יום ולתדהמתו, הוא מגלה כי הפך להיות אילם. כח דיבורו ניטל ממנו. הוא חש כמי שעולמו חרב עליו, הוא אינו מסוגל לנהל את עסקיו ולדבר עם חבריו. ידידיו ובני משפחתו ניסו לעזור לו בכל דרך אפשרית. נדדו אל מרכזי הרפואה הגדולים, אל מומחים בעלי שם עולמי, אולם הם לא הצליחו להושיע ולו במעט. התיישב האיש בביתו וסירב לצאת אל העולם, לשוב לעסקיו ולנסות להסתדר בשפת הידיים. אט אט התרחקו ממנו מכריו וידידיו. כך ישב סגור בביתו, פניו נכאות ולבו שבור. החיוך שהיה נסוך על פניו דרך קבע, נמחה כליל ולא נותר ממנו זכר. לאחר חודשים של שברון לב עמוק ובדידות, נשמעה דפיקה על הדלת. בפתח עמד אחד מחבריו הוותיקים, שהגיע לבשר לו, כי זה עתה שמע שלעיר הגיע רופא מומחה, ואולי דרכו תצמח הישועה. האיש שכבר שבע מרופאים ותרופות סירב לשמוע. ורק לאחר שכנועים והפצרות נאות לנסות את מזלו שוב. הגיע האיש אל הרופא מלווה בידידו שהיה לו לפה, והסביר לרופא את שארע לו. הרופא העמיק לבדוק את הגרון ואת קנה הנשימה, וגילה כי מדובר בחיידק נדיר שהתיישב על קנה הנשימה. "אתן לך כדורים. הקפד נא לטול שני כדורים בבוקר ושניים בערב. בעוד שבועיים ניפגש שוב". אסיר תודה על התקווה שנטע בו הרופא, ביקש האיש לשלם, אך הרופא מיאן לקבל מידיו כסף באומרו: "אם רק תשוב ותבשר לי כי שב אליך כח הדיבור, יהיה זה בעבורי התשלום הגדול ביותר". שב האיש לביתו, נטל את הכדורים כדברי הרופא, והנה, ראה זה פלא, כעבור ימים מספר שב קולו כאחד האדם. תחילה דיבר בלחש, אך אט אט גבר הקול, עד ששב להיות כבתחילה. שמחתו לא ידעה גבולות, ובהודיה לבורא עולם על כל הטוב שגמלו אסף את ידידיו ואת בני משפחתו, ויחד עמם ביקש להודות ולהלל על הנס שראה. התאספו הידידים שמחים יחד עמו, ותוך כדי המסיבה החל מתאר את כל התהליך הארוך – ההלם הראשוני, ההתרועעויות והנדודים מרופא לרופא, תוך כדי כך החל לתאר את הרופא שהעלה ארוכה למחלתו. הוא תיאר בלעג את דמותו המגוחכת, את עיניו הקטנות המתרוצצות בחוריהן, את רגליו הארוכות ואת אפו העקום. המשיך ותיאר את אופן דיבורו המצחיק והמגומגם. כל זאת לקול צחוקם של הנאספים שנהנו לשמוע את ידידם, שכשרון דיבורו שב אליו משעשע את הנוכחים בתיאוריו העסיסיים. העומד מן הצד ועיניו פקוחות, משתומם על המראה ותמה. כלום אין זה כפיות טובה וחסר לב ללגלג על איש חסדו?

הנמשל: כח הדיבור ניתן לאדם כדי למלא את יעודו בעולם ולהשתמש בו לצורך תורה ותפילה, מעשים טובים ועבודת השם. ויש בני אדם, שנוטלים את הכח הגדול שניתן לו, והוא משתמש בו נגד מי שבראו, בדברי לעג וכפירה רח"ל, ובלשון הרע וברכילות וכו'.

(אחד המגידים)

ובכן, אתה הרי יודע כי הקדוש ברוך הוא מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה, חטאי היחידי היה, כי פעם אחת החסרתי עניית אמן אחד, כאשר בני הקטן ברך המוציא לחם מן הארץ, וזה היה איפוא חטאי היחיד, אולם הקב"ה האריך אפו ודחה את מתן העונש לשעת מצוא, שעה זו באה, כאשר לא עניתי אמן על ברכת הכומר, והמלך הרגיש עצמו נעלב מאד, בשעה זו העמידו אותי לדין בפני בית דין של מעלה, והקטגור אמר, הלא דברים קל וחומר, ומה לפני מלך בשר ודם נחשב לעבירה חמורה, אם לא עונים אמן על ברכה שמברכים אותנו, בפני מלך מלכי המלכים הקב"ה על אחת כמה וכמה, וכך יצא דיני למיתה, ונענשתי על שלא עניתי אמן על הברכה שבירך בני הקטן.

ועתה יידי אמר הצדיק לחברו בחלום הלילה, ספר נא את הסיפור הזה לבני ביתך, ולכל היהודים הבאים במגע עמך, כדי שיידעו להזהר כולם בענין החמור הזה של עניית אמן אחרי ברכה, למרבה הצער אין היהודים נוהרים בכך וזו גם אחת הסיבות מדוע המשיח עדיין לא בא עד כה, במיוחד שהיהודים מזלזלים בעניית אמן אחרי שתי ברכות הקשורות בעניין הגאולה, האחת היא ברכת "המחזיר שכינתו לציון", שמיד אחריו אומר הקהל מודים דרבנן, מבלי שיענו תחילה אמן על הברכה, והברכה השניה היא: ברכת "הפורס סוכת שלום" גם כאן שאומרים אחרי זה "ושמרו", מקדימים את ה"ושמרו" לאמן שצריכים לענות אחרי הברכה, והמשיח יושב ומחכה שהיהודים יענו אמן על שתי הברכות הללו.

בכלותו לספר את סיפורו, ביקש שוב הרב אבוהב את רבי מרדכי יפה, שיתקן את הדבר על ידי כך שיפרסם את עניין עניית "אמן" בכל הזדמנות, הוא אמר לו גם כי כאשר לא עונים לברכה של שליח ציבור גורמים לכך שהברכה ההיא תהיה לבטלה, ומתחייבים ח"ו מיתה בידי שמים, אותה מחליף הקב"ה בעוני לאחר שעני חשוב כמת. הרב אבוהב סיים את דבריו באומרו, כי כתוב "ועמך כולם צדיקים" כל יהודי הוא בבחינת צדיק, וצדיק הוא זה המקיים כל יום את כל מה שאותיות צדי"ק מרמזות: "צ" תשעים פעם עונים אמן על ברכות, אומר "ד" פעמים קדושה, שומע "י" קדישים, ואומר "ק" ברכות.

רבי מרדכי יפה הגאון הגדול שהתפרסם מאוחר יותר כ"בעל הלבושים", נסע הביתה לאחר שסיים את לימודיו באיטליה, הוא היה אסיר תודה לרב אבוהב לא רק בשל לימודי חכמת העיבור, אלא גם ובעיקר בגלל הערותיו המועילות בדבר הנחיצות הגדולה של עניית אמן אחרי כל ברכה וברכה.

צ'ין אדם לחברו

ומי כעמך ישראל

מסופר על הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א, שהבחין פעם בחבורת יהודים שניצבה באחד מרחובות העיר ועסקה בשיחה טפלה, קרב למקום הצדיק ושאל אותם בנועם "על מה אתם מדברים?" אחד מהחבורה שנון לשון ובר אוריין השיב, השתעממנו וכדי להפיג את השעמום אנו משמיעים מעט לשון הרע ורכילות, אך ידע רבנו כי כל הדברים הנאמרים כאן דברי אמת הם, אמר רבי לוי יצחק בעצב, הורונו חכמינו (ברכות ו') כי בתפילין של הקדוש ברוך הוא כתוב "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ", יוצא אפוא כי כאשר אתם מדברים לשון הרע על אדם מירשאל, ואפילו דברים הינם דברי אמת, אתם מוציאים בכך חלילה לעז על התפילין של בורא העולם.

הכנסת אורחים של ה"חפץ חיים"

רב אחד שלא הכיר את הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א בפניו, בא פעם לראדין כדי להפגש איתו. בהגיעו לראדין לפנות ערב פגש יהודי ברחוב ושאל אותו, היכן נמצא בית המלון? הלה הראה על ביתו עצמו שהוא בית המלון, הזמין את הרב להיכנס, נתן לו חדר מתאים ושרת אותו כדרך שנוהג בעל מלון לגבי אורחו. למחרת בשעת התפילה בבית הכנסת ביקש הרב האורח שיראו לו את ה"חפץ חיים", ומה נבהל להיוודע שמארחו בעל המלון היה ה"חפץ חיים" בעצמו, הרב ניגש מיד לצדיק וביקש את סליחתו שנתן לו לשרת אותו, תמה ה"חפץ חיים" ואמר: וכי אני פטור ממצות הכנסת אורחים?

יתן אפילו מאה פעמים

מעשה בהרה"ק רבי פישל מסטריקוב זיע"א, שנכנס אליו עני וקיבל נדבה יפה, יצא והחליף כובעו ושוב בא לקבל נדבה, לחש בנו של הרבי ואמר: האיש זה הוא נוכל, עתה קיבל כסף והנה החליף כובעו כדי לקבל שנית. חייך רבי פישל ואמר: הנח למסכן הזה, עשירים עושים תחבולות כיצד להשיג כסף ואף הוא כמוהם. כלום להם מותר ולו אסור?!. העניק לו הרבי שוב נדבה יפה.

למנוע חלישות דעת

סיפור מרגש שקרה בזמנינו: שני אברכים עמדו בתור לתשלום באחד הסופרים הגדולים, לפנייהם בתור היו מספר קונים, והם המתניו בסבלנות תוך כדי שיחה על הא ועל דא, כשהגיע תורם, עזב לפתע אחד האברכים את המקום והלך לקופאית אחרת, שגם שם היו לא מעט קונים. ושוב היה עליו להמתין שיגיע תורו. כשנפגשו לאחר מכן, שאל האחד את חברו לסיבת העניין. נמנע החבר מלפרט וניסה להתחמק, ורק לאחר בקשות חוזרות ונשנות סיפר: בהגיעי קרוב לקופה, הבחנתי שעל יד הקופה יושבת אשה שכבר עברו שנים לא מעטות מנשואיה ועדיין לא זכתה לפרי בטן, והיות ואני קניתי שם שני בגדים לתינוק, מתנה לאחותי שילדה במו"ט, וחששתי שמה תיגרם לקופאית זו חלישות הדעת כשתראה את הבגדים המתוקים, החלטתי לעבור לתור אחר. דמעות של התרגשות זלגו מעיניו של החבר, נוכח מעשה אצילי זה.

תפילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ה אדר הרה"ק רבי אברהם גרשון מקיטוב ב"ר אפרים (תקכ"ה) הרה"ק רבי ישראל מקאלוש ב"ר אהרון לייב מפרעמישלאן (תר"מ)

יום ראשון כ"ו אדר

הרה"ק רבי אליעזר ליפא מחאמעלניק ב"ר אלימלך מליזענסק (תק"ע) הרה"ק רבי אהרון ב"ר שמשון (ד"ר גארדאן תלמיד המגיד - תק"ע) הרה"ק רבי איתמר הכהן מדויקוב (חותנו של הרה"ק רבי יצחק מקאלוש זיע"א)

יום שני כ"ז אדר

הרה"ק רבי ישעי' שור אב"ד יאס ב"ר משה (כליל תפארת - תרל"ט)

הרה"ק רבי יוסף שאול נאטאנאהן ב"ר אריה לייבוש (שואל ומשיב - תרל"ה)

יום רביעי כ"ט אדר

הרה"ק רבי שלמה הכהן מראדומסק ב"ר דוב צבי (תפארת שלמה - תרכ"ו) הרה"ק רבי יואל בעער מראצפערט ב"ר יעקב שלמה (תש"ן)

יום חמישי ל' אדר

הרה"ק רבי יצחק אייזיק ב"ר צבי מכפר ספרין (אבי ה"עטרת צבי" תק"ס) הרה"ק רבי ברוך מגארליץ ב"ר חיים מצאנו (תרס"ו)

יום שישי א' אדר ב'

רבינו אברהם ב"ר מאיר (אבן עזרא - אד"א ד"א תתקנ"ד)

רבי שבתי ב"ר מאיר הכהן (ש"ך - אד"א תכ"ג)

הרה"ק רבי יצחק אייזיק ב"ר צבי מכפר ספרין (אבי ה"עטרת צבי" תק"ס)

הרה"ק רבי ברוך מגארליץ ב"ר חיים מצאנו (תרס"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נחמיה הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס "בגדי אור" ו"פרטים ייחודיים הרש"י על הפנינים"

לעבור בפני המתפלל (ג')

א) יש מי שאומר שאם היושב בצד המתפלל, הוא חלש, מותר לו לישב, שאין ישיבתו נראית גנאי, לפי שחולשתו מוכחת עליו שמפני כך ישב. ויש לסמוך על דבריו אם אי אפשר לו בקל להרחיק ארבע אמות, ולישב שם. (שו"ע או"ח סימן ק"ב סעיף ב', ובשו"ע הרב שם סעיף ב')

ב) ההיתר ליישב ליד המתפלל בחלוש, הוא דוקא בצד המתפלל, אבל לפני המתפלל יש מחמירין אפילו בחלוש, שלא לישב לפני המתפלל. (משנה ברורה שם, ס"ק י')

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת ויקהל - מתנה טובה

"ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש" (שמות לה, ב)

"מהו העולם הבא? הראנו דוגמתו!" - בורא עולם הראה להם את השבת!
 כאשר עם ישראל היו צריכים לכפר על חטא העגל, מה הם קיבלו כתרופה לאותו חטא נורא? את השבת הקדושה!

כעת נשאל את עצמנו, האם אנחנו חשים את העונג הנפלא של העולם הבא ביום השבת שלנו? האם אנחנו חשים שנשמתנו מלאה בשמחה בכל רגע מרגעי השבת מפני העוצמה האדירה של התענוג שמפעפע בתוכה ביום האדיר הזה?

אם התשובה היא לא, כנראה שעדיין לא הרגשנו את העונג הרוחני שהנשמה שלנו זוכה ביום השבת!

לכן התורה הקדושה חוזרת ומצווה אותנו כמה פעמים שיש "מתנה טובה", כלשון הקדוש ברוך הוא.

כדי לחוש אותה ממשות בנפש וגוף, צריך לעשות את ההכנה לשבת, הן הכנה גשמית, והן הכנה רוחנית, להתבונן במתנה היקרה שנתן לנו הקדוש ברוך הוא.

יהי רצון שנזכה לחוש באמת את העונג המופלא הרוחני ביום שבת קודש.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
 חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

צאת לכת

ע"פ	כניסת לכת	צאת לכת	בינוי ת"פ
י"ג	16: 59	18: 12	18: 50
ת"א	17: 16	18: 09	18: 46
מ"ט	17: 16	18: 09	18: 47
כ"ג	17: 18	18: 11	18: 49

הצלחה בגורר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותי בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותי בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעמה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

בתחילת הפרשה התורה הקדושה חוזרת ומצווה את עם ישראל על שמירת השבת: "ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה'. כל העשה בו מלאכה יומת" (שמות לה, ב).

זאת למרות שצווי שמירת השבת כבר הופיעה גם בפרשה הקודמת, חוץ ממה שנכתב בפרשת יתרו, בעשרת הדברות.

מדוע התורה הקדושה חוזרת שוב ושוב על הציווי של שמירת השבת?

מפני שאנחנו לא יודעים כל כך מהי שמירת שבת אמיתית. לא מדובר מבחינה טכנית של אי עשיית איסורים ושמירתה במצוות עונג שבת של אכילה ושתייה, אלא הכוונה בעונג הרוחני שהנשמה שלנו זוכה ביום הנפלא הזה.

מה הכוונה? בגמרא (שבת דף י ע"ב) מובא: הקדוש ברוך הוא, שברא את כל העולם כולו, פונה למשה רבינו ואומר לו: "מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל. לך והודיעם".

כעת נחשוב: בבית גנזיו של עשיר גדול יש מיליוני דולרים וזהב רב בבית גנזיו של העשיר הגדול בעולם יש מיליארדי דולרים וזהב גולמי במטילים טהורים חוץ מיהלומים יקרי ערך.

מה יש בבית גנזיו של מי שאמר והיה העולם? יש בבית גנזיו את השבת!

יתרה מכך, כאשר ישראל אמרו לפני הקב"ה:

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּהִלְכָה - אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת-שְׁקָלִים - חֵלֶק א'

מה הן ארבע פרשיות ומה עניינה של פרשת שבת שקלים?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

ארבע פרשיות הן פרשות מיוחדות, שחז"ל תיקנו לקרוא, בנוסף לפרשת השבוע, בארבע שבתות לאורך חודש אדר שסמוך לניסן. בשנה רגילה הקריאה נעשית בחודש אדר ובשנה מעוברת באדר ב'. השבתות עצמן נקראות בשמות מיוחדים: 'פרשת שקלים', 'פרשת זכור', 'פרשת פרה' ו'פרשת החודש'.

בשנה מעוברת זמנה לפני ראש חודש אדר ב' ובשנה פשוטה בשבת שלפני ראש חודש אדר (או כשחל ר"ח אדר בשבת). בשבת מוציאים שני ספרי תורה. בספר השני קוראים את פרשת שקלים (ספר שמות ל, יא-טז). אם שבת זו היא גם ראש חודש, מוציאים שלושה ספרים: בראשון קוראים את פרשת שבוע, בשני את פרשת ראש חודש ובשלישי פרשת שקלים.

הסיבה לתקנת חז"ל שקוראים פרשת שקלים, מפני שבזמן בית המקדש היו משמיעים על השקלים באחד באדר. בתי הדין היו מכריזים בכל ערי ישראל. שכל אחד מישראל חייב לשקול מחצית השקל בשקל הקודש ולהביא לבית המקדש. היו מקריבים ממועות מחצית השקל אלו החל מיום ראש חודש ניסן והלאה, קרבנות מתרומה חדשה. מקורות: מגילה (כט.), ירושלמי (שקלים ב.), טור וש"ע סי' תרפ"ה.

עוד אמרו חז"ל: גלוי וידוע לפני הקדוש ברוך הוא שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, כמו שנאמר: "וְעִשְׂתָּהּ אֶלְפִים כֶּסֶף אֲשֶׁקוּל עַל יְדֵי עֶשִׂי הַמֶּלֶאכָה" (אסתר ג, ט). לפיכך הקדים שקליהם לשקליו. מקורות: מגילה (יג:). לכן גם אנחנו קוראים בשבת זו פרשת שקלים.

אצל האשכנזים והתימנים, מפטירים בספר מלכים ב' פרק י"ב פסוקים א'-י"ז, ואילו הספרדים מתחילים בפרק י"א, פסוק י"ז. ההפטרה עוסקת בנדבת העם לבדק הבית בבית המקדש.

אם חל ראש חודש ביום ראשון לאחר שבת, נוהגים לומר בסוף ההפטרה פסוק ראשון ואחרון של הפטרת 'מחר חודש'.

בשבת שקלים, אם התגלה טעות בספר הראשון שבו קוראים בפרשת השבוע, עדיף לגלול את ספר התורה השני, לסיים בו את קריאת פרשת השבוע, ואחר כך יגלול אותו לפרשת כי תשא, מכיוון שהפרשיות אינן רחוקות אחת מהשנייה. זה עדיף מכך שיוציאו ספר תורה אחר.

אם טעה המפטיר, ולאחר שקרא בספר תורה פרשת שקלים קרא את הפטרת השבוע, אם נזכר באמצע ההפטרה, מפסיק ומפטיר: "ויכרות יהוידע" ויברך ברכות ההפטרה לאחריה. אין צריך לחזור ולברך ברכה ראשונה של ההפטרה.

אם לא נזכר עד שסיים את הפטרת השבוע ובירך ברכות שלאחריה, יש אומרים שצריך לחזור ולברך ברכות ההפטרה לפנייה ולאחריה כדי להפטיר: "ויכרות יהוידע" כתקנת חז"ל. יש אומרים שחוזר ומפטיר: "ויכרות יהוידע" בלי ברכות. ספק ברכות להקל, לכן יחזור להפטיר "ויכרות יהוידע" בלי ברכות. והוא הדין בשאר ההפטרות של ארבע פרשיות. מקורות: 'לקוט יוסף מועדים' עמוד רסח.

צְדָקָה תִּצִיל מַמּוֹת

בשכונה שלנו יש קונדיטוריה מיוחדת של עוגות ומאפים יקרים מאוד. בורא עולם בירך את בעל הבית והוא מצליח מאוד. ביום שישי אחד הגיע יהודי יקר, שהחליט לעשות זיכוי הרבים. הוא חשב כי כדאי לקיים שיעור קודש ביום שבת לעשרה אברכים שילמדו בין השעות 16:00 ל-18:00 בהתמדה.

כדי לתת להם שכר על לימודם, פנה למנהל המאפיה וביקש ממנו, אם הוא יכול לתרום לאברכים כסף ומיני מאפה לשעת לימודם. בעל המאפיה סירב בהתחלה, בטענה שכבר נותן ותורם כספים רבים לצדקה, אבל אז המתרים אמר לו: "תזכור, צדקה תציל ממוות".

טענה זו גרמה לבעל האפיה לשנות את דעתו. הוא מיד נתן לו 100 ש"ח לכל אברך וכן נתן עוגות טעימות ויקרות, שיחלק להם בזמן הלימוד בשבת קודש. בערב שבת קודש, כאשר מנהל המאפיה סגר את החנות, הוא התחשמל ל"ע ונפל לרצפה ללא הכרה. הבהילו אותו לבית החולים. הרופאים אמרו שאינם יודעים מה יהיה איתו - ואם בכלל יקום.

אבל זכות המצווה עמדה לו. בשבת קודש בדיוק בשעה 16:00, כשהתחילו האברכים ללמוד וטעמו ואכלו מהעוגות שתרם, התעורר והתחיל להתאושש באורח פלא עד שבסוף לימודם בשעה 18:00 דיבר וקם, כאילו לא היה כלום. והיה לפלא!

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - חכם סלמאן חוג'י עבודי זצ"ל

מרן הרב חכם סלמאן חוג'י עבודי זצ"ל - נולד בחודש תמוז ה'תרנ"ד (1894) בבגדאד. בילדותו למד בתלמוד תורה 'מדרש תלמוד תורה' ובישיבת מדרש בית זלכה. התבלט בשקידתו העצומה ועמד בראש חבורת תלמידים שלמדו יחד מעבר לשעות סדרי הישיבה, עד חצות הלילה. כדי להימנע מגיוס לצבא העות'מאני במלחמת העולם הראשונה, נמלט בשנת ה'תרע"ד (1914) עם הרב משה יהושע (לימים שימש כרבה של גבעתיים) לבצרה. שם התארחו בבית רב העיר חכם יחזקאל ששון.

רבינו יסד את ישיבת 'עזרא הסופר' בתקופה זו (בכפר שבו נקבר עזרא הסופר, ולכן קרא לישיבה על שמו). עד אז היתה שם קבוצה שלמדה רק תהילים וזוהר. רבינו בחר קבוצת תלמידים והתחיל ללמדם תלמוד. בסיום המלחמה חזר לבגדאד והתחיל לשמש כראש ישיבת 'תומכי תורה'. בשנת ה'תרפ"ג (1923) נבחר לשמש כחבר הוועד הרוחני וחבר בית הדין בבגדאד. בשנת ה'תרפ"ח (1928) התחיל לשמש כאב בית הדין בבגדאד. בשנת ה'תש"ז (1947) התחיל לשמש כרבה הראשי של בגדאד וראש בית הדין לערעורים. עמד בראש הנהלת התלמוד תורה והחברה קדישא. מסר שיעורים גם במדרש בית זלכה.

בשנת ה'תשי"א (1951) עלה לארץ ישראל. בהתחלה לא הכירו אותו ורבינו בענוותנותו לא פרסם את עצמו. רבינו עסק לפרנסתו בקטיפ ובזיפות כבישים! אחד ממכריו ראה אותו ודאג לפרסם את שמו. בחודש שבט ה'תשי"ב (1952) התחיל לשמש כדיין בבית הדין בפתח תקוה. בתקופה זו התגורר בבית מרן הגאון הרב עובדיה יוסף זצ"ל. בשנת ה'תשט"ז (1957) התחיל לשמש כאב בית דין בירושלים. בשנת ה'תש"ך (1960) התחיל לשמש כנציג של מועצת הרבנות הראשית בוועדה לבחירת הרבנים הראשיים. בשנת ה'תשכ"ד (1964) שימש כחבר מועצת הרבנות הראשית. שנה לאחר מכן התמנה לבית הדין הרבני הגדול לערעורים. גאון אדיר. ענוותן מופלא. מסר שיעורים בבית הכנסת 'אוהל רחל' בשכונת רוחמה, 'מנחת יהודה', 'בחר', 'טוויג' ו'עזרא הסופר'.

גאון עולם. בקי עצום בכל ספרי הפוסקים! חסידותו, פרישותו וענוותנותו היו מן המפורסמות. היה רגיל בתעניות ובסיגופים. נהג להתענות גם בעשרת ימי תשובה. היה אוהב שלום ורודף שלום וגם למתריסים נגדו ומעליבים אותו היה שותק כשחיוך על פניו. נפטר ב-כ"ה אדר א ה'תשל"ג (1973). חי כ-71 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים.

אביו: ר' יצחק. **אימו:** מרת רימה. **חברותא:** המקובל הרב יעקב מוצפי. **מרבותיו:** המקובלים הצדיקים הרב יהודה פתיה, הרב שמעון אגסי, הרב שמעון מרדכי, הרב צדקה חוצין, הרב יצחק מכלל.

חכמי בגדד היו נוהגים לבקר בחגים בבית העשירים שהיו מחזיקי תורה. פעם אחת רבינו ביקר בביתו של אחד מעשירי העיר, שהיה מוקיר רבן. המשרת כיבד את רבי סלמאן בכוס תה מהביל ממותק בשלוש כפיות סוכר גדושות. העשיר ביקש ממשרתו להכין לו תה עם כפית סוכר אחת בלבד. העשיר ורבי סלמאן קיבלו את כוסות התה, בירכו ולגמו.

פניו של העשיר מיד השתנו. טעמו של התה היה דוחה. התברר כי המשרת טעה והחליף בין הסוכר למלח. הוא הכניס כפיות גדושות של מלח במקום סוכר. העשיר הביט בפני רבי סלמאן ונדהם. רבינו, שקיבל כוס תה 'ממותק' בשלוש כפיות גדושות במלח, לגם בהנאה את כל תכולת הכוס, כשהוא מראה שכולו שבע רצון ומדושן עונג ובלבד שלא לבייש את המשרת.

העשיר התפלא ושאל: "כיצד רבינו מסוגל לשתות כוס תה גדושה בשלוש כפיות מלח?!". תוך כדי דיבור העשיר התנצל על הטעות המצערת של המשרת. רבי סלמאן רמז לו שלא יקרא למשרת ויספר לו על טעותו המבישה ובכך יבייש אותו חלילה. רבי סלמאן הסביר: "אין דבר. מה ההבדל בין סוכר למלח? גם הסוכר לבן וגם המלח לבן. ה' יתברך ברא גם את זה וגם את זה ובהחלט עלולה לקרות טעות בהחלפה ביניהם". (מעובד מתוך 'הלמות עמלים')

פעם אחת תלמיד הגיע לפני רבינו הגאון מרן הרב בן ציון אבא שאול עם רשימת שאלות בהלכה. התלמיד התחיל להרצות את שאלותיו בזו אחר זו ומרן הרב בן ציון עונה לעומתו: "מותר!", "אסור!". נותרו מספר שאלות שמרן הרב בן ציון אבא שאול חשש להתיר, לכן אמר לתלמיד: "בבית הכנסת 'עזרא הסופר', יושב חכם סלמאן חוג'י עבודי, מגאוני חכמי בבל ו'אב בית הדין הגדול' בירושלים".

"לך אליו, שאל אותו את אותן שאלות ותחזור אלי כדי שאדע מה הצדיק ענה!". התלמיד בירר באיזה שעה רבינו מגיע. אמרו לו: "הרב פותח את שיעורו בשעה שתיים. אפשר לבוא לשאול אותו בין אחת לשתיים. הרב עונה על שאלות בשעה זו!". התלמיד הגיע בשעה אחת. הוא ראה אדם מבוגר שניקה את הספסלים בתוך בית-הכנסת.

המנקה שאל אותו: "מה אתה מחפש כאן?". התלמיד השיב: "היכן נמצא חכם עבודי?!". רבינו ענה: "מה אתה רוצה ממנו?". התלמיד הבין כי האדם המבוגר שמנקה את הספסלים ושאל אותו הוא רבינו. בענוותנותו רבינו לא חס על כבודו ולכן גם מרשה לעצמו לנקות את בית-הכנסת. עושה את תפקיד השמש.

התלמיד שאל את השאלות. על כל אחת ואחת רבינו ענה: "מותר!" כשהוא במקביל ממשיך לנקות את בית הכנסת. אותו תלמיד יצא במורת רוח ובתסכול גדול. הצדיק ענה על כל השאלות הקשות 'מותר'. התלמיד אפילו לא חשב לחזור ולהודיע למרן הרב בן ציון אבא שאול את תשובותיו של רבינו.

למחרת, מרן הרב בן ציון אבא שאול קרא לתלמיד ושאל: "נו, מה ענה לך חכם סלמאן?". התלמיד סיפר דברים כהוויתן: "הוא השיב מהר כלאחר יד. כיצד אסמוך על הוראתו?!". מרן הרב בן ציון נחרד ונזף בו: "מה עולה בדעתך? דע לך שהוא גאון עולם. בקי עצום בכל ספרי הפוסקים! לפני שעה לך 'מותר', העביר בראשו עשרות מראי מקומות מש"ס ופוסקים, ראשונים ואחרונים. אתה יכול לסמוך בוודאות על מה שפסק לך". (מעובד מתוך 'רבינו האור לציון')

מַאִין יְבוּא עֶזְרִי

מַאִין יְבוּא עֶזְרִי? לֵאן אֲנִי יִכּוֹל לֵלַכְתּ לְאַחַר שֶׁמִּילִיוֹנֵר, אֲשֶׁר אֵלָיו כֹּה קִיוּוִיתִי וְצִפִּיתִי, אֲכַזֵּב אוֹתִי קִשּׁוֹת?!".

בְּעוֹדִי תוֹהוּ וּבּוֹהוּ חֶלֶף יְהוּדֵי זֶר עַל פְּנֵי. הוּא נֶעַץ בִּי מִבֶּט בּוֹחֵן, וְלֵאחַר מִכֵּן מִיָּהָר לִגְשַׁת אֵלָי וְשָׁאַל: "סְלִיחָה, הֲאֵם אַתָּם רַב פְּלוֹנִי?" הִנְהַנְתִּי בְּרֹאשִׁי.

הִיְהוּדֵי הַתְּלַהֵב: "מָה כְּבוֹדוֹ עוֹשֶׂה כִּכֵּן? אֵיזוֹ זְכוֹת גְּדוּלָה שֶׁהִגַּעַת לְמִדֵּינַתְנוּ!" אִמַּרְתִּי לוֹ: "לֹא בִּאתִי סֵתֵם, אֲלֵא עֲבוֹר מִטְרָה מְסוּיֵמֵת, לְפִגְיֶשָׁה עִם עֶשִׂיר גְּדוֹל".

סִפַּרְתִּי לוֹ עַל הָאֲכַזְבָּה הַגְּדוּלָה שֶׁנִּחַלְתִּי. הוּא הִקְשִׁיב בְּהִשְׁתַּתְּפוֹת אִמִּיתִית, אֲבָל לֹא הָיָה בִּידוֹ לִסְיִיעַ לִי בְּעֵינַיִן. לְפָנַי שֶׁנִּפְרַד מִמֶּנִּי, אִמַּר כִּי הַיּוֹם מִתְקַיֵּמֵת אֲזַכְרָה כְּלִשְׁתֵּי, וְכִי הַצִּיּוֹר יִתְכַבֵּד מֵאֹד, אִם אוֹכַל לְבוֹא וְלִהְשַׁתְּתֵךְ בָּהּ.

אִמַּרְתִּי מִיד: "אוֹמְנָם לֹא בִּאתִי לְכֹאֵן עֲבוֹר דְּרִשׁוֹת, מִכִּיוּן שֶׁבֶּאֱרָץ יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לִי דִּי וְהוֹתֵר הַזְּמִנּוּתִים לְדִרּוֹשׁ. אֲבָל אִם כָּבַר בִּאתִי, וְכֹסֶף אֵין, וְכֵן בּוֹרָא עוֹלָם גִּלְגַּל אֶת הָעֵנִינִים, לְכָל הַפְּחוֹת אֲזַכֵּה אֶת הַרְבִּים". אִמַּרְתִּי לוֹ הֵיכֵן אֲנִי מִתְאַכְסֵן. סִיכְמֵנו מֵתִי הוּא יִגִּיעַ לְקַחַת אוֹתִי לְאֲזַכְרָה.

בִּאתִי וְדִרְשַׁתִּי. בְּסִיּוֹם הַדְּרָשָׁה נִיגַשׁ אֵלָי אָדָם שֶׁלֹּא הִכְרַתִּי. הוּא הוֹדָה לִי עַל הַדְּרָשָׁה וְהִתְעַנִּין, עַד מֵתִי אֲנִי פָּה. "כְּרִטִּיס הֵטִיסָה חֲזוֹר הוּא לְעוֹד שְׁבוּע", הִשְׁבַּתִּי.

הָאִישׁ אִמַּר: "כְּבוֹד הַרְבֵּי, אֲנִי טֹס כַּעַת לְצוֹרְכֵי מִסְחָר. בְּעוֹד שְׁלוֹשָׁה יָמִים אֲנִי עֹתִיד לְחֲזוֹר. אֲשַׁמַּח אִם תִּסּוֹר לְמִשְׂרָדִי וְאֶתֵּן לְךָ מִשְׁהוֹ צְנוּע".

חֲשַׁבְתִּי בְּלִבִּי: "אוֹתוֹ מִלִּיוֹנֵר הַבְּטִיחַ 'הַרִים וְגִבְעוֹת'. לְבִסּוֹף הַסְתַּפֵּק בְּלִתֵּת מִשְׁהוֹ צְנוּע. זֶה שְׁמוּדִיעַ לִי מֵרֹאשׁ שִׁיתָן מִשְׁהוֹ צְנוּע, כִּמָּה יִתֵּן? חֲצִי דוֹלָר? בְּשִׁבִיל סְכוּם שְׁכָזָה עֲלֵי לְטִרוּחַ וְלִלְכַת אֵלָיו?".

מֵאֲרָחֵי, שֶׁשָּׁמַע אֶת כָּל הַשִּׁיחָה, שִׁיכְנַע אוֹתִי לְלַכַּת אֵלָיו בְּהַטְעִימוֹ: "דִּין פְּרוּטָה כְּדִין מֵאָה. תִּאֲפָשֵׁר לוֹ לְתַרוּם לִישִׁיבָה".

לְפָנַי שֶׁעֲזַבְתִּי אֶת הַבֵּית, הִנְחַתִּי אֶת יָדֵי עַל הַמְּזוּזָה וְאִמַּרְתִּי: "רִיבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי מֵאֲמִין שֶׁרַק מָה שֶׁאַתָּה תִּכְתּוֹב – זֶה מָה שֶׁיְהִיָּה, וְרַק מָה שֶׁתִּרְצָה שֶׁיְהִיָּה לִי – אִקְבָּל. אֲנִי יוֹדַע שֶׁזֶה אַתָּה וְרַק אַתָּה!".

כְּעֹבֵר שֶׁעָה קָלָה יִצְאֵתִי מִבֵּיתוֹ שֶׁל הַסּוֹחֵר הוּא עִם הַמְּחָאָה עַל סֶךְ חֲמִישִׁים וּשְׁנַיִם אֶלֶף דוֹלָר!!! זֹאת הִיְתָה תְּרוּמַתוֹ הַצְּנוּעָה'...

שְׁבַתִּי לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אִסְפַּתִּי אֶת תְּלִמִּידֵי וְאִמַּרְתִּי לָהֶם: "דַּעוּ, כִּשְׁהַקְב"ה נִמְצָא עִם הָאָדָם, וְכִשְׁהָאָדָם נִמְצָא עִם הַקְב"ה, הוּא מִתְעַלָּה מֵעַל הַטְּבַע וְחֵי בְּהִנְהַגָּה אַחֲרַת".

לְעִיתִים אֲנַחְנוּ עוֹלוּ לִשְׁכּוֹחַ, אוֹ חֲלִילָה לֹא לְהַרְגִישׁ, כִּי בּוֹרָא עוֹלָם הוּא שֶׁמִּשְׁגִּיחַ עֲלֵינוּ בְּכָל צַעַד וְשַׁעַל. עֲלֵינוּ לְהִאֲמִין בּוֹ בְּלִבְד – וְלֹא חֲלִילָה בְּאָדָם פְּלוֹנִי אוֹ אֲלִמוּנֵי. עֲלֵינוּ לְדַעַת כִּי הִישׁוּעָה הִיא רַק מֵאֵת בּוֹרָא עוֹלָם. הָאָדָם הוּא לְמַעֲשֵׂה רַק 'צִיּוֹר' שֶׁדִּרְכּוֹ הִישׁוּעָה יוֹרֵדֵת לְעוֹלָם.

אִם אָדָם חֲלִילָה סוֹמֵךְ עַל כּוֹחוֹ שִׁיּוֹכַל לְפַעּוֹל, אוֹ סוֹמֵךְ עַל אַחֲרִים שֶׁיַּעֲזְרוּ לוֹ וְשׁוֹכַח אֶת בּוֹרָא הָעוֹלָם, הוּא עוֹלֵל לְהִתְבַּדּוֹת וְלִגְלוֹת כִּי אוֹתוֹ אָדָם לֹא עֶזֶר לוֹ בְּמֵאוּמָה.

אֶחָד הַבִּיאוּרִים עַל מָה שֶׁדוּד הַמֶּלֶךְ ע"ה כָּתַב: "מַאִין יְבוּא עֶזְרִי" (תְּהִילִים קַכָּא, א) הוּא רַק כִּשְׁאֲנַחְנוּ עוֹשִׂים אֶת עֲצִמְנוּ אֵין-אֵז יְבוּא עֶזְרִי מֵאֵת הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵךְ, מִכִּיוּן שִׁירָאָה שֶׁאֲנַחְנוּ סוֹמְכִים רַק עֲלָיו.

לְהֵלֵן סִפּוֹר הַמְּעוּבַד מֵתוֹךְ 'אוֹצְרוֹת יוֹסֵף'. יֵשׁ בּוֹ כְּדִי לְלַמְדָנוּ עַל רַעִיוֹן זֶה. אֶחָד מִגְּדוּלֵי רֹאשֵׁי הַיְּשִׁיבוֹת בְּבִנֵי בְּרַק סִפַּר: טֹסְתִי לְאַרְצוֹת הַבְּרִית כְּדִי לְפַגּוֹשׁ אֶת אֶחָד הָעֶשְׂרִים הַגְּדוּלִים בְּרַחְבֵי תַבַּל, עֲבוֹר תְּרוּמָה לִישִׁיבָה, שֶׁאֲנִי עוֹמֵד בְּרֹאשָׁה.

הִלְכְתִי בְּבִיטְחוֹן גְּדוֹל, מֵתוֹךְ תְּחוּשָׁה שֶׁאֲנִי וְהִישִׁיבָה הוֹלְכִים לְהִיּוֹת 'מְסוּדָרִים'. סוֹף כָּל סוֹף פְּגִישָׁה עִם אָדָם, שֶׁנִּחְשַׁב כְּאֶחָד הָעֶשְׂרִים הַגְּדוּלִים בְּעוֹלָם, אֵינָה דְבַר שֶׁל מָה בְּכֵן.

בְּנוֹסֵף, אֲנִי מִגִּיעַ כְּנֹצִיג שֶׁל הִישִׁיבָה שֶׁאֲנִי עוֹמֵד בְּרֹאשָׁה. יְשִׁיבָה שֶׁכָּבַר צְבָרָה ב"ה שֶׁם טוֹב בְּאֶרֶץ וּבְעוֹלָם. אֵין סִפְקָה, שֶׁאֲזַכֵּה לְתַרוּמָה נְכַבֵּדֵת מִמֶּנּוּ.

יְשַׁבְתִּי עִם הָעֶשִׂיר בְּמִשְׁךְ שְׁעָה אֲרוּכָה וְהִצַּגְתִּי בְּפָנָיו אֶת פְּעִילוֹת הִישִׁיבָה, אֶת צְרִכָּהּ, אֶת הַהוֹצָאוֹת וְאֶת הַהִכְנָסוֹת. הוּא שָׁמַע אוֹתִי בְּתִשׁוּמַת לֵב.

הוּא אִמַּר לִי כְּעֹבֵר זְמַן מָה: "הַרְבֵּי, הַכֹּל טוֹב וְיָפָה, אֲבָל אַתָּה וְדָאֵי יוֹדַע, שֶׁכְּמוֹךְ בָּאִים אֵלָי עוֹד מֵאוֹת אַנְשִׁים. אֲנִי לֹא יִכּוֹל לְתַת לְכוּלָם. בְּכָל זֹאת, מִכִּיוּן שֶׁטְרַחַת וּבֵאתִי אֵלָי בְּמִיּוּחַד מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֶתֵּן לְךָ מִשְׁהוֹ".

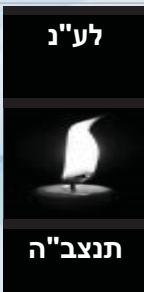
הָעֶשִׂיר הוֹצִיא צ'ק וְשִׁרְבַט עֲלָיו סְכוּם כְּלִשְׁהוֹ. לְאַחַר מִכֵּן הִכְנִיס אוֹתוֹ לְמַעֲטָפָה וְנָתַן לִי אוֹתָהּ. בְּזֶה פְטַר אוֹתִי לְשִׁלוֹם וְשִׁלַּח אוֹתִי לְדִרְכִּי.

הוּדִיתִי לוֹ יְצֵאתִי מִחֲדָרוֹ. לֹא הָיָה נֵעִים לְפִתּוּחַ אוֹתָהּ בְּמִדְרָגוֹת הַבֵּית, אֲבָל בְּמִרְחָק מִסְפָּר רַחוּבוֹת מִבֵּיתוֹ פִּתַּחְתִּי אֶת הַמַּעֲטָפָה.

הַבְּטָתִי בְּסְכוּם שֶׁהָעֶשִׂיר כָּתַב בְּצ'ק. הַסְכוּם שֶׁכָּתַב בְּצ'ק הִיָּה מֵאָה וּשְׁמוֹנִים דוֹלָר בְּלִבְד... זֶה הַכּוֹל. כְּרִטִּיס הֵטִיסָה כְּדִי לְהִגִּיעַ אֵלָיו עָלָה פִּי כִּמָּה וְכִמָּה יוֹתֵר מִמָּה שֶׁתִּרַם.

עַמְדַתִּי בְּרַחוּבָה שֶׁל עֵיר וְאִמַּרְתִּי לְעַצְמִי: "רִיבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם,

הַרְבֵּי יִצְחָק בֶּן תְּפָאָחָה כְּדוּרֵי ז'צ"ל פּוֹאֵד אֲבָרָהָם בֶּן רַגִּינָה ז'ל אֲבִיבָה בֶּת אֵיירִין ע"ה אֲבָרָהָם בֶּן יוֹנָה ז"ל סְעִידָה בֶּת שְׁמֵעוֹן ע"ה מִזַּל בֶּת שְׁמֵעוֹן ע"ה יוֹסֵף בֶּן מְרִים נוֹסֵרֵת ז"ל יִעֲקֹב בֶּן אֲסַתֵּר ז"ל רַחֵל רִפְאֵת בֶּת הַשְּׁמֵת ע"ה לִטְיָה בֶּן פְּרַחָה ז"ל מְרִים בֶּת שָׁרָה ע"ה אֲבִיבָה לוּשֵׁי ע"ה שָׁרָה בֶּת נְרִיקִים ע"ה	הַרְבֵּי שְׁמוּאֵל בֶּן שְׁמַחָה דְּרִזֵּי ז'צ"ל מֵאִיר מוֹרֵד בֶּן שׁוֹשְׁנָה ז"ל זְהַבָּה בֶּת שׁוֹשְׁנָה רֵיזֵל ע"ה מִירָם בֶּן דְּבוּרָה ז"ל ר' שְׁאוּל בֶּן סִילְבִיָּה ז'צ"ל שֵׁנִי בֶּת אֲסַתֵּר ע"ה מְסוּדֵי בֶּת חֲבִיבָה ע"ה אֲסַתֵּר בֶּת גּוֹלָה גְּאוּלָּה ע"ה יוֹסֵף בֶּר סַעֲדָה ז"ל שְׁלוֹם בֶּן אֲסַתֵּר ז"ל שָׁרָה בֶּת מוֹרְבֵרֵי רַחֵל ע"ה אֵלּוֹן בֶּן סַעֲדָה ז"ל אֵילָנָה (מִחְרָזָה) בֶּת שָׁרָה ע"ה	וֹלַד יַחִיא בֶּן יוֹסֵף ז"ל יִצְחָק בֶּן בְּרַקוֹ דָּב ז"ל מֵאִירָה בֶּת יִפֶּה ע"ה אֲבִיגַדּוֹר בֶּן גְּלוּלֵי ז"ל צִדִּיק חֲכָם בֶּן חֲזֵלָה ז"ל דוּד בֶּר חֲסִיבָה ז"ל חוּוָה בֶּת יַעֲקֹב צָבִי ע"ה יִצְחָק יִצְחָק בֶּן רַחֵל ז"ל יִעֲקֹב בֶּת מְרִדְכִי ע"ה יַעֲקֹב בֶּן נַעֲמָה ז"ל דוּד יִצְחָק בֶּן פְּרַחָה ז"ל גּוֹרְגִיָּה בֶּת נַעֲיָמָה ע"ה כָּל נִשְׁמוֹת עַם יִשְׂרָאֵל
---	--	--

הַרְבֵּי עוֹבְדִיָּה יוֹסֵף בֶּן גּוֹרְגִיָּה ז'צ"ל רַחֲמִים בֶּן רַחֵל ז"ל חַיִּים מִשֶׁה גֶּרְשׁוֹן בֶּן שְׁלֵמָה יַחֲזַקְאֵל ז"ל ר' עוֹלִילָא יִשׁוּעָה בֶּן סֵטָה מִקְנִין ז'צ"ל אֲבִיחֵי בֶן אֲסַתֵּר ז"ל נַעֲיָמָה בֶּת גּוֹרְגִיָּה ע"ה חֵי זִידִי בֶּן קֶלְרָה ז"ל ר' יִצְחָק בֶּן מַסְעוּדָה קְדוֹשׁ ז"ל אֲסַתֵּר בֶּת נַעֲמִי ע"ה ר' דָּב בֶּן בְּנִימִין אֲלֵתֵר ז"ל אוּרָה בֶּת נַעֲיָמָה ע"ה מִישָׁא אֲסַתֵּר בֶּת זָרָה ע"ה אֲבָרָהָם בֶּן טוֹבָה ז"ל	הַרְבֵּי מְרִדְכִי צִמַּח בֶּן מִזַּל אֵלִיהוֹ ז'צ"ל מַסְעוּד בֶּן יִקּוּט ז"ל שְׁמוּאֵל בֶּן רִבְקָה ז"ל רַפָּאֵל בֶּן אֲסַתֵּר ז"ל יִצְחָק בֶּן חֲבִיבָה ז"ל אֵהֲרוֹן (אוּרִי) בֶּן רִבְקָה ז"ל דָּב בֶּן יִצְחָק ז"ל סוֹלִיקָה בֶּת עִישָׁה ע"ה סִלְיָם בֶּן פְּרַחָה ז"ל יַעֲקֹב בֶּן סִלְיָמָה ז"ל סְפִירָס תְּקוּוָה בֶּת נַעֲיָמָה ע"ה יְהוּדָה בֶּן סַעֲדָה ז"ל עַפְאֵת בֶּת הַשְּׁמֵת ע"ה
---	--

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 1001

הדלקת הנר: 17:13 צאת השבת: 18:13 רבינו תם: 18:49 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: ויכרות יהוידע (מלכים ב' יא), שבת שקלים.

או צרות הפרשה

פרשת "ויקהל"

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" [לה, א]. איך התבטלה השביתה

כדי להודיע להם את דיני השבת. כל עדת בני ישראל – מפרש הרב "שפתי כהן" זצ"ל, לרבות את הנשים. משה רבינו כינס גם את הנשים כדי ללמד אותן את דיני השבת. שהרי דינים רבים שייכים אליהן באופן מיוחד: דיני בישול, באיזה אופן מותר להחזיר סיר לפלטה של שבת, או דיני "בורר" בהכנת המאכלים, דיני "טוחן" ו"מעבד" – אין זה מסובך, אלו דינים בסיסיים ופשוטים, אבל יש ללמד! ולא רק הלכות שבת. הכל סומכים על מהימנות הנשים בענייני כשרות, בדיקה יסודית מתולעים וכנימות. דיני טהרת המשפחה יסודיים כל כך, וכל קדושת הבית היהודי תלויה בהם. את כל אלו יש ללמוד, וביסודיות. דיני הדיבור, המותר והאסור, הלא חלים הם על הנשים כגברים. מותר לדבר, כמה שרוצים, אבל לא כל מה שרוצים. יש גדרים וסייגים. אסור לפגוע בזולת ולהלבין את פניו, אסור לדבר דברי לשון הרע ורכילות. לכל אלו יש דינים מפורטים, איך מותר, ומתי מותר. ואת הדינים יש ללמוד. ישנם שיעורי נשים וחוגי נשים, וחובה להשתתף בהם! ולא רק דינים, גם השקפות ודעות מוצקות ונכונות חובה לרכוש ולדעת. ואף בכך יש משום קיום מצוה מן התורה. שהרי האמונה מצוה היא, ורבינו הגדול הרמב"ם זצ"ל כתב, שחשוב בעיניו ללמד יסוד באמונה יותר מכל הסוגיות שבש"ס! ובחוגי הנשים מושמעות הרצאות בענייני אמונות ודעות והשקפות נכונות. חובה להקהל ולהשתתף!

אך אין זה הכל. הרב "שפתי כהן" מוסיף ומזכיר, שמשה רבינו הקהיל לא רק את האנשים ואת הנשים, אלא גם את הילדים, גם את הטף! טף? לשם מה? מה הם מבינים? וזוהי תשובתו: אמת, אין הם מבינים. אבל יש להביאם כדי "ללמדם מקטנותם לבוא לבית הכנסת, כדי שלא יהיו מיושבי קרנות!"

לאן ששולחים את הילד כשהוא קטן, לשם הוא הולך כאשר הוא גדל! אם ההורים שולחים את הילד לשחק ברחוב, הרחוב הופך לביתו! ואז גדל לנו "נוער ברזלים". גדלים נערי "חבורות רחוב", יושבי קרנות! ומשה רבינו אומר: אל תשלחו את הילד לרחוב! שילחו אותו לבית הכנסת, לפעילות תורנית! הרחיקו אותו מהרחוב הסואן, הריקני, משיבת הקרנות. לכן קיים בחינוך התורני יום לימודים ארוך, בפיקוח מורים מסורים וחינוך מעולה, כדי שהילדים לא יסתובבו ברחובות!

סח לי המחנך הוותיק והנערץ, הרב משה טורק שליט"א: בשעתו, בימי הבראשית של "החינוך העצמאי" כשנפרשה הרשת מעל לאמצעה, והוקמו בתי ספר רבים בלא אמצעי מימון, הולך שכרם של המחנכים. חודש, חודש, חודשיים, שלושה. והרי בעלי משפחות היו, וילדיהם שאלו אוכל... במכולת הפסיקו להקיף, המחסור נתן אותותיו, והמצב היה ללא נשוא. ארבעה חודשים, חמישה, שישה. התכנסו המחנכים לאסיפת חירום. אך מה בכוחם לעשות. לשבות? הן לא יעלה על הדעת להשבית תלמידים מלימודים! הרי אין העולם מתקיים אלא בזכות הבל פיהם של תינוקות של בית רבן! הרי אין מבטלים אותם מתלמודם אפילו לבניין בית המקדש!

ובכן, מה? האם ישתקו ויסבלו, וימשיכו להלך את שכרם? החליטו: לא נשבית חלילה את לימודי הקודש. אבל אחר הצהריים לומדים לימודי חול: חשבון, אנגלית, היסטוריה, גיאוגרפיה. לימודים אלו, אין איסור להשבית. אולי זה יזעזע את ההנהלה, ויימצא סוף סוף הפיתרון... ההצעה התקבלה בהסכמה גורפת. אבל הרי חרדים אנחנו, ואמונים שלא לעשות דבר מבלי לשאול דעת תורה. בחרנו במשלחת, ואני נמנית על חבריה. עלינו לקבל הסכמת הרב מפוניבז' זצ"ל.

אין לתאר באיזו חביבות התקבלנו, באיזה כבוד ויקר: משלחת מחנכים! סיפרנו על הלנת השכר, גוללנו את מסכת סבלנו, ולא יאומן: הרב בכה, דמעות זלגו במורד לחייו! סימנו דברינו בהצעה להשבית – לא את לימודי הקודש, חלילה. אלא את לימודי החול בלבד, אחר הצהריים.

שמע הרב, והזדקף. קם ממקומו, תמך ידיו בשולחן וגהר אלינו, אל חברי המשלחת. אמר: "והילדים, יסתובבו ברחובות!"... וההצעה נפלה! המשכנו ללמד כרגיל, יום שלם... (מעייני השבוע).

"קחו מאתכם תרומה לה" [לה, ה].

מפני מה מדגישה התורה 'מאתכם'? הלא וודאי כל תרומה נלקחת מן האדם שמביא אותה! במסכת כלה מובא מעשה ברבי עקיבא, שהיה ראש ישיבה ומרביץ תורה, וגם גבאי צדקה שהסתובב הרבה בעיירות עבור העניים. פעם אחת פגש רבי עקיבא ברבי טרפון שהיה עשיר גדול.

אמר לו רבי עקיבא: "רבי, רצונך שאקח לך עיר אחת או שתיים?" – אתה רוצה שאבנה לך עיר אחת או שתי ערים? הסכים רבי טרפון והביא לו כסף לצורך בניית הערים. רבי עקיבא לקח את הכסף, בנה בו תלמודי תורה וישיבות והחזיק תלמידי חכמים ועניים.

כעבור כמה שנים פגש בו רבי טרפון. אמר לו: "זוכר אתה שלפני כמה שנים לקחת ממני כסף על מנת לבנות עיר? הראה לי בבקשה את העיר הזו!" אמר לו רבי עקיבא: "בניתי בכסף כמה ערים". פתח לו ספר תהילים, והיו קוראים בו עד שהגיעו לפסוק: "פיזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד", ואמר: "זו העיר שבניתי לך". עמד רבי טרפון ונשק את רבי עקיבא, באומרו: "לא ידעתי עד כה מה מעלת הצדקה!"

תמהים גדולי המפרשים על מעשה זה: מה פרוש "לא ידעתי מה מעלת הצדקה"? הלא רבי טרפון היה אחד מן התנאים החשובים ביותר! היתכן שלא ידע מה מעלת הצדקה?! ועוד, מדוע אמר לו רבי עקיבא שיתן לו כסף לבנות עיר, ולא אמר לו במפורש כי מטרתו היא לקחת את הכסף ולהשתמש בו לבניית ישיבות?

מפרש החיד"א בספרו "פתח עיניים", שהיה בין רבי עקיבא לרבי טרפון ויכוח. רבי טרפון סבר שמצוות צדקה נחשבת לאדם רק אם התכוון מלכתחילה לשם צדקה, אבל אם נתן לשם מטרה אחרת, לא נחשב לו הדבר למצווה, גם אם בסופו של דבר סובב הקב"ה כך שהכסף הלך לצדקה.

רבי עקיבא לעומת זאת סבר, שהמבחן הוא מבחן התוצאה – אם בסוף ייצא שהכסף הלך לצדקה זה מועיל לאדם. הלך, אפוא, רבי עקיבא ולקח כסף מרבי טרפון לצורך בניית העיר. רבי טרפון האמין לו, ולא העלה בדעתו שיש לו כוונה אחרת. בסופו של דבר השתמש רבי עקיבא בכסף לצורך בניית ישיבות והחזיק עניים, ורק לאחר כמה שנים הראה לרבי טרפון כמה וכמה מעלות טובות יצאו מכך – כמה הם למדו תורה וכמה מצוות רכש לו בכך. מיד הסכים עימו רבי טרפון, שגם נתינה כזו, ללא כוונה מראש, נחשבת לצדקה. על כך רומז הפסוק שלפנינו – "קחו מאיתכם", העיקר שנלקח ממך, ואין משמעות לכוונה שהתכוונת בשעת הנתינה (דורש ציון).

"קחו מאיתכם תרומה לה' כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה'" [לה, ה].

בימי הגאון מוילנא זצ"ל היתה העיר וילנה מרכז כלכלי ופוליטי בולט. רבים מיהודי המקום היו סוחרים אמידים ובעלי אמצעים. הקהילה היהודית הגדולה הונגה על ידי גוף שנקרא "ועד ארבע ארצות", והיה מורכב מ"שבעת טובי העיר". ועד ארבע ארצות היה מתכנס מפעם לפעם כדי לדון בענייני הקהילה, לקבוע את חלוקת הנטל בגביית המיסים, לבדוק דו"חות ודיווחים ולתקן תקנות ציבוריות.

הגאון מוילנא, שהיה הסמוכה הרבנית העליונה של הקהילות היהודית, נהג להשתתף בדיוני ועד ארבע ארצות, מאחר שלאספות אלו יכולה היתה להיות השפעה גדולה על כלל הציבור, הן מבחינה רוחנית והן מבחינה גשמית. כידוע, הגאון מוילנא עמל בתורה יומם ולילה, וכל רגע של לימוד תורה היה יקר אצלו מפיז, כפשוטו ממש. הגאון כמעט שלא היה ישן בלילה, היה ממעט מאוד באכילה, וזמנו היה מחושב בדקדוק מופלג. בתחילה, כאמור, נהג הגאון להשתתף באספות של ועד ארבע ארצות, אך יום אחד הודיע, שמעתה לא ישתתף באספות הוועד, אלא אם כן ישקלו לתקן באספה תקנה חדשה. פעם אחת הודיעו לגאון שעומדים לתקן תקנה חדשה, ומשום כך בקשוהו לבוא ולהשתתף באספה. הגאון אכן הגיע, ואחר נטילת רשותו קם אחד מטובי העיר, והציג בפני המשתתפים את התקנה המוצעת: "העיר שלנו ב"ה משגשגת ופורחת, ומכל הערים והעירות הסמוכות באים לכאן יהודים, הן כדי לרכוש תורה ודעת, והן לצרכי מסחר. פרנסי הציבור עושים מלאכתם באמונה, הדרכים סלולות כראוי, המיסים אינם גבוהים יתר על המידה, והתושבים מרוצים".

"הכל שפיר ומשביע רצון", סיכם הדובר את המצב, מלבד בעיה אחת מטרידה. מחמת המצב הכלכלי הטוב של העיר, מגיעים לכאן קבצנים רבים, והם מלכלכים את הרחובות ומטרידים את העוברים והשבים בבקשות תרומה. התכנסו כאן עכשיו כדי לתקן תקנה, שתפתור את הבעיה אחת ולתמיד. נקבע סכום מסוים, שכל אחד מהתושבים היהודים יהיה חייב לתרום עבור העניים. הועד יגבה את הכסף, ויחלק לעניים באופן מסודר, על פי קריטריונים קבועים מראש, ומעתה לא ירשה שום עני לבקש נדבה בעירנו".

נעמד הגאון על רגליו ואמר: "תמהני, מדוע הזמנתם אותי לאספה זו, והרי כבר ביקשתי שיזמינוני רק לצורך תקנה חדשה..." "רבנו, זו תקנה חדשה לחלוטין!" מיהרו הנוכחים לומר. "על פי מה שידוע לנו, אין ולא היתה תקנה כזו בשום עיר ובשום מדינה, ומשום כך הזמנו את הרב שיחווה דעתו עליה".

"לא", אמר הגאון, "תקנה זו תקנה ישנה היא של ועד ארבע ארצות".

"הא כיצד?" תמהו הנוכחים. "לא ראינו תקנה מעין זו בשום מקום בפנקס התקנות של ועד ארבע ארצות".

אמר להם הגאון: "כבר נתקנה תקנה כזו בוועד ארבע ארצות של סדום, עמורה, אדמה וצבויים... אנשי אותם ערים, שרשעים היו, תקנו ששום עני לא יוכל לבקש צדקה ברחובותיהם, וראו מה ארע להם..."

על פי זה ניתן לבאר את הפסוק: "קחו מאיתכם תרומה... כל נדיב ליבו יביאה" – כל נדיב לב יביא תרומה, בעצמו, ולא יגבילו נתינת צדקה למכסות ולוועדים (דורש ציון).

"כל נדיב ליבו יביאה את תרומת ה'" [לה, ה].

הכתוב מדגיש 'יביאה', לומר לנו, שביחד עם נדבת הממון צריכה לבוא נדבת הלב, כלומר: נתינת הצדקה צריכה להעשות בפנים שמחות. לא מדובר רק בהוצאה מן הכיס! שכן מי שנותן צדקה לעני בפנים זועפות, טוב יותר שלא יתן!

אמר על כך שלמה המלך: "טוב ארוחת ירק ואהבה שם, משור אבוס ושנאה בוי". לשלמה המלך היתה תקופה שבה העני, והיה נודד מעיר לעיר. פעם הגיע לביתו של עני, אשר זיהה אותו כשלמה המלך. היו לו רק ירקות וצבצלים, אך בכל זאת נתן לו לאכול, ותוך כדי כך ניחם אותו בדברים: "גלגל חוזר בעולם, אל דאגה, עוד תחזור למלך!".

ביום אחר הגיע לביתו של עשיר, שהגיש לו שור למאכל ויין משובח. גם הוא זיהה שמדובר בשלמה, והחל לדבר איתו, אך אוי לאותם דיבורים! הוא אמר לו: "זוכר אתה איך היית מלך? הזוכר אתה את מלכת שבא שבא אליך? אילו ימים יפים היו לך!... הלכו הימים היפים ההם!". ושלמה המלך זוכר ומצטער ובוכה, ועיניו זולגות דמעות הנוטפות אל תוך הצלחת שלפניו. על כך אמר שלמה: "טוב ארוחת ירק ואהבה שם, משור אבוס ושנאה בוי". צדקה לעני צריכה להינתן בשמחה, כשתוך כדי נתינה מפייסים את העני.

כלל זה נכון גם לגבי מצוות נוספות שנעשות עם אדם אחר, כפי שאמרו בירושלמי "יש שהוא מאכיל את אביו פטומות, ויורש גהינום, ויש שהוא כודנו ברחיים ויורש גן עדן" – יש בן שמאכיל את אביו אווזים מפוטמים, אבל יורש גהינום, אבל יש בן שנותן לאביו לעבוד בעבודת רחיים, ועם זאת זוכה לעולם הבא.

בהמשך הדברים מביאה הגמרא שם מעשה שארע בזמן בית שני – הרומאים הרשעים חוקקו חוק שכל בית אב צריך לשלוח נציג אחד מבני הבית לטחון ברחיים עבור המלך. יהודי אחד, שאביו היה זקן בן למעלה משמונים, אמר לאביו: אתה תטחן בבית שלי, ואני אלך לטחון אצל המלך, מכיוון ששם נותנים הנוגשים מכות לכל מי שמתעצל בעבודה, ועדיף שאני אקבל את המכות ולא אתה. יוצא, שעל אף שהעביד את אביו ברחיים במקומו, בכך הוא זכה לעולם הבא.

לעומת זאת בבית אחר היה זקן שבנו נהג לקנות לו בכל יום מאכלים משובחים – אווזים, עגלים, הודו, פרגיות, צלי, ממולאים... פעם אחת שאל האב את בנו: "מנין הכסף שיש לך לקנות לי כל כך הרבה דברים טובים?". אמר לו הבן: "שתוק, שתוק! תאכל ותלעס! הכלב אוכל ולועס ולא שואל שאלות, וגם אתה אל תשאל". אותו בן יירש גיהנום.

הרי לנו שהאופן שבו נותנים משמעותי הרבה יותר מן הנתינה בעצמה, לכן מדגיש הפסוק: "כל נדיב לבו יביאה" (דורש ציון).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ אברהם בן שרה ז"ל, לע"נ מרים בת גוהר ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ ענייט בצלאל בן כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ משה בן אסתר ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ לדיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ מהרנגי בת טאוס ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

תְּבִלִין לְשֶׁלֶחַן שַׁבָּת

פְּרֻשֶׁת: וַיִּקְהַל שַׁבַּת שְׁקָלִים

עלון מספר 294

העלון לעלוי נשמת:
בכור חי בן בטי,
אברהם זושא בן ר'
יהושע, לאה בת ר' יום
טוב ליפמאן, מיכאל בן
שרה, אלכסנדר בן מרי,
לודמילה בת לייב,
משה בן זוהרה, יהודה
בן שרה, יוסף בן חנה,
מנחם שלום בן שמחה,
חיים בן אסתר, תמרה
בת יעקב - **תנצב"ה**.
**ולהבדיל בין החיים
למתים, העלון
לרפואת:** בת שבע בת
ליאורה, אסתר בת
שמחה, סביטלנה צביה
בת ברכה, מרי בת
אנה - **בתוך שאר
חולי עמו ישראל**

בס"ד

נא לא לקרוא
בשעת התפילה
וקריאת התורה.
העלון טעון גניזה.
הלימוד בשבת
פי אלף מיום חול.
כדאי לקרוא
בשלחן שבת.

**זמני השבת -
כגב העלון**

נְקוּדָה בַּפְּרֻשָּׁה:

ומכרן, והצליח גם הפעם להתעשר בעושר רב.

קשהגיע בפעם השלישית, השתנו: לפתע פניו של הסוחר
הגוי.

הוא הרים עליו את קולו ושאל: 'תגיד לי, כמה קסף שלקמת על
הפרוות שמכרת לי?'

קשנקב במחיר המוזל, החל הסוחר לצעק, ואף לאים עליו.
תוף שהוא מנופף באצבעו השמיע איימים קשים, הגדירו כגזלן,
טען שפסחט אותו... ותבע ממנו להחזיר לו את כל הפרוות...

היהודי היה המום, ולא הבין על מה רגשה הארץ ועל מה נעו
אמֹת הספין. אבל עד שפנה ימין ושמאל, הגיעו שוטרים, הניחו
אזקים על ידיו, ושמוהו במעצר.

לסוחר הגוי, כך התברר, היו קשרים טובים עם ראשי השלטון
במדינה, ובשל מעמדו המכבד מלאו רשיות החק אחר הוראותיו,
והיהודי הובל לבית המעצר. לא עזרו לו כל הסענות
וההצטדקות שמעולם לא גזל פרוטה, וגם הפעם אינו אשם
כמה שקרה. החוקרים האמינו לסוחר הגוי, והיהודי הושם
מאחרי סורג וגרתי.

כעבר מספר ימים נכנס הסוחר הגוי אל כלאו של העצור
היהודי ואמר לו: יש לי להציע לך עסקה, ואם תמלא אחר התנאי
שלי, תשתחרר מידית מהכלא.

היהודי, שלא ידע מה מתכונן הסוחר להציע לו, הטו אָזנו
כאפרכסת, ואז אמר לו הסוחר: יש עמדי כאן צלם של עבודה זרה.
אם תנשק אותו, אדבר עם שלטונות הכלא שישחררוך מיד.

היהודי שמע והדעצע. הוא התעשת באפן מיד, ואמר לסוחר
הגוי, באמיצות ובאמונה, שהוא אינו חושב כלל למלא אחר דבריו.
'אני יהודי, ואסור לי לעשות זאת, ואני אף מצנה על כך ביהרג ואל
יעבר, והנה אני מוכן להחזיר לך את כל כספך והפרוות שלך,
ומזמן אני למטר את עצמי להריגה. לא יעזר לך שום דבר!'
הסוחר נסה לשכנעו שוב ושוב, ומשראה שהיהודי נותר בן

הַעוֹמֵד בַּנְּסִיּוֹן - מְרוּיחַ

אשר צבאו פתח אהל מועד (לח, ט) מקבל לחשב שהנשים באו
ומסרו את תקשיטיהן, עקב רצונן לטל חלק בבגית המשכן.
הספורנו מדגיש שזו לא הייתה הסבה העקרית. אלא, מחמת
אהבת השם יתברך שמלאה את לבן, הן מאסו בתקשיטיהן.
ללמדנו, שככל שהאדם מתקשר יותר לענינים הרוחניים,
נמשך הוא פחות לעניני העולם הזה. דרָגה זו שיקת אצל כל
יהודי, לפי מדרגתו, וכפי שגראה מהספור הבא.

נסיונות המתרגשים על האדם באים כדי לבחן את דרגתו
באמונה וביראת שמים, ואם הוא עומד בנסיין ומתגבר על
הקשיים לכבוד קונו - אחת דתו להפיק רוחים ולהשתכר
מהתגברות זו.

סוחר יהודי באחת מארצות אירופה, בקש לרכש פרוות
ליצור מעילים. הוא התכונן לשלם על כך מחיר גבוה, כיאה
למוצר יקרתי שכזה. מה גדולה הייתה הפתעתו קשהגיע אל אחד
הסוחרים הגויים, וזה הציע לו לרכש פרוות במחיר מוזל, שהגיע
לחמישית מהמחיר בשוק.

אם מחירה הרגיל של פרוה היה, למשל, 1,000 שקלים, היה
מוכן הסוחר למכרה לו ב 200- שקלים בלבד.

בתחלה לא האמין למשמע אָזניו, ושאל את הסוחר פעם
שנייה ושלישית באיזה מחיר הוא מתכונן למכר לו את הפרוות.
קשהסוחר אשר שוב ושוב את המחיר המוזל שנקב בתחלה,
החליט היהודי לרכש ממנו מספר רב של פרוות ולמכרן במחיר
הרגיל, וכך יעלה בידו להרויח הרבה בעסקה אחת.

וכך עשה, והצליח לצבר הון רב.
לאחר שפיים את מכירת הפרוות, ירא כי טוב, החליט לנסות
את מזלו בשנית. והנה גם הפעם היה מוכן הסוחר הגוי למכר לו
את הפרוות במחיר מוזל. היהודי רכש כמות גדולה של פרוות,

נאמן לאלקיו, שנה לפתע את טון דבורו.

האם אינך מכירני? - שאל. הסתכל אלי, ותגיד האם אינך זוכר שעבדתי אצלך לפני למעלה מ-30 שנה, אמר. קף או קף, ברצוני לבשר לך שאתה משחרר מן הפלא, ובוא ואספר לך את השתלשלות הדברים החל מהרגע שהגעתי לשוק כדי לרצוש את הפרוות.

זכרונות נעימים עד מאד לוי אותי מהתקופה שבה עבדתי אצלך. ישרך ומדויתי הטובות, והשתדלות שהשתדלת להנעים את האוירה במחצתי, היו בזכרוני כל העת, גם בשנים מאחרות יותר, קשדרכיני נפרדו זו מזו.

מיד קשראיתיך נכנס לזנות הפרוות שלי, החלטתי למכר לך את הסחורה במחיר מוגל מאד, כדי להחזיר לך ולו במעט על כל מה שעשיתי למעני בתקופת עבודתי אצלך.

גם קשהגעתי בפעם השניה, לא שנית את טעמי ויחסי אליך. ברם, לאחר מכן נזכרתי שבתקופת עבודתי אצלך היית מדבר רבות בשבח הדת היהודית והאמונה בבורא עולם, ובטלת

לחלוטין את כל מי שדבר על עבודה זרה אחרת.

ברגע שנזכרתי בך, החלטתי שלא שנה לי להעשירך עשר רב, אלא אם כן אעמידך בנסיון, ואראה האם איש אמת אתה, והדברים שדברת אז מפעמים באמת בלבך, והנך מאמין באלקיך עד תם, או שמא הכל היה מן השפה ולחוץ.

ועקשו, משראיתי את אמונתך העזה, ונזכרתי בעצמי בנאמנותך לבורא עולם, אני משאיר בידך את כל הפרוות שקניתי מקני, עם הרוח הגדול בצדך, ואף אמכר לך פרוות נוספות, ובמחירים מוזלים, על מנת שתמשיך להרויח.

מה למדנו מספור זה - שההצלחה והשגשוג המתנינו ליהודי מאחורי הדלת. אם לא היה עומד בנסיון, חלילה, ומנשק את הצלם, או מוציא מלה אחת מפיו נגד האמונה, לא היה זוכה להגיע למה שהגיע. בזכות דבקותו בבורא עולם מוכן היה לוותר על הכל. ורק משעמד בנסיון הגדול, והוכיח להשם יתברך שהוא מאמין שכל מה שהוא עושה עמו - לטובה הוא עושה, ואיש לא יצליח לטל מסונו את האמונה הזו, נפתחו בפניו שערי ההצלחה והפיצתא דשמיא. (ברי נפשי)

ספור לשבת:

באותו היום כשחזרנו מהגינה רצה אחד הילדים לעשות את דרכו הביתה על הבימבה שלו (מעין אופניים קטנים לפעוטות) וכך הלכנו ברחוב, אני אוזת בעגלת התאומים והגדול נוסע לידי על הבימבה.

באחד הרגעים צדה את עיני חוברת קטנה אשר הייתה מונחת על מעקה של בניין.

לקח לי בדיוק חצי שנייה לבחון אם מדובר באבידה ולעשות את השיקולים: האם היא שווה פרוטה? האם בעליה התייאשו ממנה? האם עליי לא להתעלם ממנה, לקחת אותה ולכתוב פתק של "השבת אבידה?"

באותה חצי שנייה התקדם בני מעט לפניי, ויש לציין שהלכנו על המדרכה בצורה בטוחה. לפתע אני שומעת צעקה של אישה: "תראה לאן אתה נוסע, ממתי עולים על מדרכה?"

כשהפניתי את מבטי במהירות זו הייתה התמונה שראיתי: רכב משפחתי גדול מהסטרט (סליחה שאיני מבינה בסוגי רכבים על מנת לתאר) נוסע ברוורס, ובני היקר על הבימבה שלו ורגלו השמאלית בין שני גלגלי הרכב, הקדמי והאחורי. במאית השנייה הגלגל הקדמי עולה על כף רגלו ונעצר. כמוהו נעצרה גם נשימתי.

צעקתי את שמו ופתחתי בריצה מהירה. הילד צרח ובכה בלי הרף, ותוך שניות התאספו אנשים סביבו.

הרמתי אותו על ידיי, ובינתיים עומדים סביבו הנהג, האישה שצעקה ועוד כמה אנשים, לראות מה קרה. בידיים רועדות הורדתי לו את הנעל באיטיות, תוך כדי בכיות וויכוחים, פגע או

תורה מגינה ומצילה

אני אשת אברך המתגוררת בבני ברק. בעלי לומד שלושה סדרים ברוך ה', ולכן אינו נמצא בבית רוב שעות היום. אנו מתראים בסביבות השעה עשר וחצי בלילה, לאחר יום ארוך של עשייה וטיפול בילדים, ב"ה.

בשנה החולפת עברתי משבר לאחר הלידה האחרונה. פניתי לריבוננו של עולם שיושיע אותי ויוציא אותי מן המיצר, ואכן בחסדי שמיים מרובים, בתפילות וקבלות, הישועה לא איחרה מלהגיע והקב"ה הקל עליי את סבלי.

אני רוצה להדגיש שמעולם לא "נגעתי" בתורתו של בעלי, גם בימים קשים מאוד שבהם הייתי לבדי, מטפלת, מאכילה, משחקת, דואגת ועוד...

באחד מן הימים הוצאתי את הקטנים לגינה השכונתית על מנת להעביר את הזמן, לתת להם את המרחבים שהם מבקשים וגם קצת לעייף אותם - אני מודה - על מנת שיוכלו לשכב לישון בשעה סבירה ולא יחכו לאבא עד שעות מאוחרות. בתקופה זו כל מה שאחזתי בו היה התורה של בעלי.

יש לציין שרציתי את דרך התורה מאהבה גדולה מאוד ומיראת שמיים. הרגשתי שלא אוכל לחיות בלי תורה, בלי קדושה, בלי חומה שתגן עלינו בהרכב מאוד אהבה. דיברתי אל ה' והבטחתי לו שגם בתוך הקושי הרב איני נוגעת בתורתו של בעלי, הרי אם אדרוש שיבוא מוקדם ארגיש כאילו שרפתי אחת מידיי, עד כדי כך קשורה אני בעבותות של אהבה לתורתנו הקדושה והשמימית.

כשהבעל לומד תורה על אף הקושי, כל דקה שלו שווה את כל הזהב שבעולם ויותר. אני מרגישה בחוש, סמוכה ובטוחה, שנס זה ועוד רבים שאירעו לנו היו חייבים לקרות כתוצאה ישירה מכך שבנינו בית של תורה וערכים יהודיים טהורים. היום הילד הזה בן שלוש, שיהיה בריא עד 120 שנה. לפעמים הוא הולך לכיוון הדלת, וכשאני שואלת אותו: "לאן פניך מועדות?" הוא עונה: "לכולל, ללמוד תורה". הודו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו.

כמה טוב ה' יתברך!!!

מובן שמאז אנו נזהרים יותר גם על המדרכה, כי השתדלות תמיד צריך לעשות ואין לסמוך על הנס. "שְׁמַר פְּתָאִים ה'". (גליין

משכן שילה)

לא פגע. הרגל הייתה אדומה. ליתר ביטחון נסענו לטרם, ושם בדקו ולא מצאו שום דבר. כשהמתנו לרופא הילד רץ ושיחק, ואני הודיתי לה' יתברך בלי הרף. גלגל של רכב כבד עלה על הרגל של בני, וכהוכחה לכך שזה אכן קרה הרגל הייתה אדומה, כך שהנהגה לא היה יכול להכחיש, וכולנו ראינו כמו עינינו את הנס הגלוי. באותם רגעים חשבתי לעצמי שבשביל ניסים כאלה אני מוותרת על עזרה מהבעל במקלחות ובארוחות הערב ומשאירה אותו בכולל! לאחר כמה שעות נזכרתי שבאותה שנייה גם אני עסקתי במצווה של לא להתעלם מאבידה.

הלכות שְׁמִיטָה:

מותר להסיר קוצים מעץ אתרוג, כל שיש חשש שיופסדו האתרוגים למצוה, אבל אין להסירם כדי שיהיו האתרוגים נאים ויגדל ערכם יותר. והטעם שמקילים דוקא באתרוגים של מצווה להסיר הקוצים, מפני שאין לחשוש שבגלל זה יתירו גם עבודות אחרות בשדה, שהרי אתרוגים אין מגדלים אותם לאכילה, והתועלת היא רק לכשרותם, מה שאין כן בשאר עצים הסרת הקוצים היא לתועלת אכילת הפירות, ואם נתיר לו, יבוא להתיר גם עבודות אחרות לתועלת אכילתם. (הגר"ש וואזנר. שא)

קשירת הענפים

אסור לקבץ את הענפים ולקשרם יחד כדי שיעלו ישר ולא יטו למטה. אבל אם מקבץ אותם מחשש שמא ישבר העץ, כיון שהדבר נעשה לקיום האילן, מותר. (שה)

מתוך הספר "מצוות הארץ" בהלכה ובאגדה לרב דוד שלום נקי שליט"א

הסרת שלג

מותר לפנות את השלג מהשדה או מהאילנות, באופן שאם לא יפנוהו יש חשש שיופסדו הזרעים או הפירות, או ישברו הענפים. (ש, שא)

עץ אתרוג שכוסה בשלג רב, ויש חשש שהאתרוגים יופסדו למצות ארבעת המינים, מותר לסלק ממנו את השלג. (שא)

הסרת קוצים

אסור להסיר קוצים מהעץ, אפילו שמטרתו לשמור על הפירות שלא ינזקו, שחששו חכמים שמא יטעו להתיר גם עבודות אחרות בשדה שאינן הכרחיות. (שא)

לוח זמנים לשְׁמִיטָה:

ברכישה בחנות או בשוק - אין לקנות פירות בין התאריכים המסומנים בטבלה, או מוצרים המכילים פירות מתאריכים אלו - בלא הכשר מיוחד לשמיטה. **בקטיף עצמי (מהגינה וכדו')** - בתאריכים שבלוח "קדושת שביעית" - הגידולים שנקטפים הרי הם הפקר ופטורים מתרומות ומעשרות ויש לנהוג בהם קדושת שביעית. ירקות שנקטפו בתאריכים שבלוח מסומן "איסור ספיחין" - אסורים באכילה לעולם (לנוהגים כהרמב"ם). **ביעור** - בזמן הביעור יש להוציא את הפירות הקדושים בקדושת שביעית מן הבית ולהפקירם בפני שלושה אנשים, ולאחר מכן יכול להחזיר פירות אלו לביתו.

שם:	ברכישה בחנות או בשוק:	בקטיף עצמי (מהגינה וכדו'):	ביעור:
לימה	מאמצע חודש תמוז (אמצע יולי) בשמיטה עד סוף חודש תמוז (אמצע יולי) שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מאמצע חודש תמוז (אמצע יולי) בשמיטה עד סוף חודש תשרי (אמצע אוקטובר) בשנה שלאחר השמיטה. אין איסור ספיחין	סוף חודש תשרי (אמצע אוקטובר) בשנה שלאחר השמיטה
לימון	מתחילת חודש אייר (תחילת מאי) בשמיטה עד אמצע חודש אייר (תחילת מאי) שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מתחילת חודש אייר (תחילת מאי) בשמיטה עד אמצע חודש תשרי (תחילת אוקטובר) תשיעית) שנה וחצי לאחר השמיטה. אין איסור ספיחין	אמצע חודש תשרי (תחילת אוקטובר) תשיעית) שנה וחצי לאחר השמיטה
לימונית	מתחילת השמיטה עד סופה	קדושת שביעית - מתחילת השמיטה עד סופה. אין איסור ספיחין	אין ביעור

שם:	ברכישה בחנות או בשוק:	בקטיף עצמי (מהגינה וכדו'): ביצור:	שם:
ליצי'	מאמצע חודש אייר (אמצע מאי) בשמיטה עד תחילת חודש סיוון (אמצע מאי) שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מאמצע חודש אייר (אמצע מאי) בשמיטה עד סוף השמיטה. אין איסור ספיחין	סוף חודש אב (אמצע אוגוסט) בשמיטה
לענה	מתחילת השמיטה עד אמצע חודש חשוון (תחילת נובמבר) בשנה שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מתחילת השמיטה עד אמצע חודש חשוון (תחילת נובמבר) בשנה שלאחר השמיטה. אין איסור ספיחין	אין ביעור
לפת	מתחילת השמיטה עד חנוכה בשנה שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מתחילת השמיטה. איסור ספיחין - בצמח שנשתל או נבט לאחר תחילת השמיטה, עד חנוכה בשנה שלאחר השמיטה	אין ביעור
מלון	מתחילת השמיטה עד חנוכה בשנה שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מתחילת השמיטה. איסור ספיחין - בצמח שנשתל או נבט לאחר תחילת השמיטה, עד חנוכה בשנה שלאחר השמיטה	אין ביעור
מליסה רפואית	מתחילת השמיטה עד סופה	קדושת שביעית - מתחילת השמיטה עד סופה	אין ביעור
ליצי'	מאמצע חודש אייר (אמצע מאי) בשמיטה עד תחילת חודש סיוון (אמצע מאי) שלאחר השמיטה	קדושת שביעית - מאמצע חודש אייר (אמצע מאי) בשמיטה עד סוף השמיטה. אין איסור ספיחין	סוף חודש אב (אמצע אוגוסט) בשמיטה

מאת כושרות

בדיחות:

ראובן לאחיו שמעון: "חלמתי שתקנה לי מתנה יפה במיוחד. מה זה אומר?"

שמעון: "בערב תדע".

ראובן חיכה לערב בקוצר רוח. סוף סוף מגיע אחיו שמעון עם מתנה עטופה בידו.

מלא אושר וסקרנות ממהר ראובן לפתוח את המעטפה ומגלה - ספר לפתרון חלומות...

אשתו של האסיר: "בבקשה אדוני המנהל, תרחם על בעלי ותתן לו עבודה קלה יותר!"

"עבודה קלה יותר? הוא בסך הכל סוגר מעטפות ומדביק עליהן בולים. מה קשה בזה?"

"לא נכון! הוא אמר לי בפירוש שהוא חופר מנהרה!..."

שוטר: "בוקר טוב אדוני, רשיונות בבקשה!"

נהג: "אחי, זה כבר חצי שנה אצלכם, אל תגיד לי שאבדתם אותם!..."

"הי, תזהרי! אתה שותה אקונומיקה! אתה לא רואה שכתוב על זה 'לא למאכל'?"

"וואי, צודק. איזה נס שרק שתיתי!..."

סבא שלי היה בילדותו רץ לראות את הפלא: אוטו נוסע.

אבא שלי רץ לראות מטוס ממריא.

והילדים שלי? -הם רצים בסקרנות אחרי עגלה עם סוס...

"ילד, בן כמה אתה?"

"בן ארבע וחצי".

"באמת? אז איך זה יכול להיות שאתה נמוך יותר מהמטריה שלי?"

"לא יודע. בת כמה המטריה?"

חידות:

מתוך הספר: "פיצוחים"

חידת מחשבה:

שלמה הוא הבן של דוקטור קץ,

אך אביו של שלמה הוא אינו דוקטור קץ.

כיצד זה יתכן?

חידת חשבון:

דני קנה עטים ועפרונות בחנות כלי כתיבה, ושילם ₪ 27.

מחיר העיפרון היה פי 4 ממחיר העט,

וכמות העטים הייתה פי 5 ממספר העפרונות.

כמה שילם עבור העטים?

חידת "מי אני":

אני תמיד עוקב אחריו בלילה, ואני יכול להראות בצורות רבות.

מי אני?

פתרונות לעלון הקודם:

פתרון לחידת המחשבה:

יענקל נמוך, ולכן מגיע רק עד הכפתור במעלית לקומה 28.

פתרון לחידת חשבון:

$$3-3+3-3=0$$

$$(3:3):(3:3)=1$$

$$(3:3)+(3:3)=2$$

$$(3+3+3):3=3$$

$$(3X3+3):3=4$$

$$3-(3+3)+3=5$$

$$3-3+3+3=6$$

$$3+(3:3)+3=7$$

$$(3:3)-3X3=8$$

$$(3:3):(3X3)=9$$

$$(3:3)+(3X3)=10$$

פתרון לחידת "מי אני":

קרחון.

יציאה:	כניסה:	י-ם:
18:11	16:58	ת-א:
18:13	17:13	ב-ש:
18:13	17:15	חיפה:
18:12	17:03	

זמני השבת:

לתגובות להנצחות ולקבלת העלון במייל:
elisha5765@gmail.com

אדר התורה

הערוך מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם • מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

לקבלת העלון במייל בכל

שבוע, הרשמו לרשימת

התפוצה:

alon089945291@gmail.com

מייל המערכת

(לתגובות, הערות והארות בלבד):

alon7148454@gmail.com

טלפון: 052-7148454

קו החיידות: 077-4103900

פקס: 08-9941870

זמן למכתבים: חזני 1133/4 נתיבות

כולנו מצטרפים לאלפי מנויי 'אור השבת' במייל
alon089945291@gmail.com

מעשיות בפרשה

"ואתה תצווה"

בפרשה זו- אמר הצדיק רבי יצחק מווארקא- נאמר פעמים רבות "ואתה" "ואתה תדבר" "ואתה תצווה"- מדוע?
זאת משום שלאחר שמושה רבנו מסר את נפשו על בני ישראל ואמר: "מחני נא מספרך אשר כתבת" נתעלה מעל לכל מדרגה עד שהקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו דיבר אתו כדבר איש אל רעהו ממש שאינו קורא לו בשמו אלא פונה אליו ואומר "ואתה!"

"ויקחו אליך שמן זית יך כתיב למאור"

פסוק זה דרש רבי משה לייב מסאסוב ואמר: "ויקחו אליך שמן זית"- אדם הרוצה ללמוד תורה שנמשלה לשמן "כתיב"- קודם כל עליו לכתת (לשבור) את היצר הרע שבקרבו ואז יגיע למדרגת: "למאור"- יוכל הוא לקלוט בקרבו תורה- אור!

"להעלות נר המזיד"

בגמרא מסכת מגחות (דף צ"ט עמוד ב') דרשו חז"ל: אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: אפילו לא קרא אדם אלא קריאת שמע שחרית וערבית קיים: "לא ימוש ספר התורה הזה מפירך!"
והנה- אמר הצדיק רבי יצחק מאיר מגור בעל חידושי הרי"ם- בהמשך הפסוק שם נאמר: "לא ימוש ספר התורה הזה מפירך והגית בו יומם ולילה" ואם נתבאר שהקורא קריאת שמע מקיים "לא ימוש" מדוע זה נחשבים מספר רגעים בהם קרא אדם קריאת שמע כאילו הגה בתורה יומם ולילה?
אלא- תירץ הרבי- כשם שנאמר בתורה: "להעלות נר תמיד" אף שהכהן לא העלה את האור המנורה אלא במשך רגע אחד ובכל זאת נחשב הדבר ל"תמיד" כך גם הקורא קריאת שמע בכוונה ובהתלהבות הראויה- איש קודש זו בוערת בלבו יומם ולילה!

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזכרים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). נכונת 'גיל תורה ואור'.
לפי בנימין בן רד"ל
7665190@gmail.com

חידה: איזה מציאה אע"פ שיש עליה סימונים שם ומשפחה לא מחזיר אותה?
חידה משבוע שעבר: היכי תימצא כהן שאין לו מום כלל ולא עשה שום עבירה גם בשוגג ולא יכול לעבד בבית המקדש?
תשובה: איטר יד או רגל.

החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:

שובר ברשת 'פרסט' | כובעי 'פרסט' | מתנת 'כוספלא' אשדוד | ברשת 'אור החיים' | כרטיספר

קוראים יקרים: ניתן להרום פרסים לטובת קוראי המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו' 0774103900 - שלוחה 5

דיון הלכתי בשולחן-השבת

האם מותר לבנות השברי כוס שנשברה בחופה

יש לדון בכוס ששבורים בחופה לזכר החורבן כמבואר בשר"ע סימן תקס האם מותר לעשות ממנו יצירה אמנותית, וראיתי בספר תשובות אביגדור הלוי (א"ח עמ' ת) שנשאל הגר"א נבנצל שליט"א רב העיר העתיקה בירושלים עיה"ק תובב"א בזה"ל: מה שיש נוהגים לאסוף את שרידי הכוס שחתך שובר ולעשות מהם תמונה או יצירה אמנותית, האם ראוי לנהוג כך, למה?, והשיב בזה"ל: סבורני שלא, זה צריך להיות הפסד מצער ולא ריוח עכ"ל. וכתב לי הגאון רבי מאיר סג"ר שליט"א מה"ס דברי מאיר וש"א"ס, בהאי לישנא: לא מצאנו איסור בזה. וכן הגאון רבי אברהם מרדכי יוסף מרקסון שליט"א השיב לי, בזה"ל: מה הבעיה.
והשיב הגאון רבי אליהו שלזינגר שליט"א בעמח"ס שר"ת שואלין ודורשיין, ורב שכונת גילה, ששאלתיו בזה"ל: האם מותר לעשות יצירה אמנותית מהשברים של הכוס ששבורים בחופה? השיב בזה"ל: נראה לי שמוותר. וכן השיב לי הגאון האדיר רבי יהודה אריה דינר שליט"א רב בית הכנסת דברי שיר בבני ברק שמוותר.
וראיתי עוד עתה הספר גם ברוך יהיה ובו תשובות על התורה שכתב הגאון רבי ברוך כפיר מבורך דדון מבורך מה"ס רבים, וראיתי בעמ' 351 שנשאל ע"י הגר"ג הכהן רבינוביץ שליט"א האם מותר לאסוף את שברי הצלחת ששבורים בעת חתימת התנאים או שברי הכוס מהחופה ולעשות עמם יצירות אמנות וכי"ב או שיש לזרוקם, וכתב, שהנה כבר הובא בפוסקים מספר טעמים לשבירת הכוס בעת החופה או חתימת התנאים ולא מצאנו שום דבר נאסר בהנאה לאחר שבריתה. אולם אכתי א"ז דחה סברת הגר"א נבנצל שליט"א. שפ"ס הרי זה אמור להיות הפסד מצער ולא מניעת ריוח.
ואולם הביא שם עוד מש"כ, בספר כתר שם טוב (גאון) עמוד (תרכ) כתב בזה"ל: מנהג ארץ ישראל לקבור או לשמור שברי הכוס בשמירה מעליא או משליכם באחד הבורות ע"כ, ובהערה תשכ"ג כתב, שמטעם מוקני ירושלים כי המה מאמינים שיש לאל ידי המכשפים לחלוש על עצבי החתן שלא יקרב לגשת אל כלתו ואלו המכשפים יעשו ופעלו להטיהם בשברי הזכוכית של כוס זה, ומשום זה אחר שנשבר הכוס מקבצים הרססים וקוברים אותם לבל ימצאו אותם אלו המכשפים, ולמען לטבל כשפיהם נותנים בתוך מנעלי החתן ובכיסו בגדיו מטבעות או תכשיטי זהב וה' האיד את עיני ומצאתי סמך להזיה זו בתרגום יהונתן (דברים פרק כד פסוק ו) וז"ל: ולא יהיה אסר חתנין וכלין בחרשיין ארוס נפשא דעתיד למיפק מנהון הוא מחבל עכ"ל, וא"כ מצאנו שהיו אוספים את שברי הכוס ומשליכים אותם כדי שלא יפעלו בהם כשפים, ולא היו משתמשים בשברי הכוס כלל. (הר" יוסף אביטבול)

אמברה

סיפור לשבת

10

מעולמו של בן הישיבה

אתגרים עליות ומורדות בחיי בן הישיבה
• הרב ברוך חורש, מחבר הספר עולם הישיבה •

עשה לך רב

בן תורה הספון בתוך היכל הישיבה ויושב והוגה בתורה זקוק למשהו אחד שהוא בן היסודות של מהות בין הישיבה, והוא: עשה לך רב. מיוחד!

במשנה באבות ציוונו התנא "עשה לך רב" ציווי זה הוא אכן פינה לכל אדם באשר הוא יהודי, ובפרט לכן ישיבה!!

וכמו שהביא ראש ישיבת אופקים הגר"י הרבני בשם הגאון רבי אהרון קוטלר: שבזמננו השימושה של תורה הוא ע"י השימוש בישיבה - דמיון הדיוט אין לו רב טובה, הרב המובהק הוא ביהמ"ד בכללותו על רבניו ותלמידיו.

וכך אמר ראש ישיבת פונוביז' רבי ברוך דב פורבסקי: כאשר תלמיד שומע את השיעורים מפי ראשי הישיבות, הוא מקבל הדרכה, שם הוא רואה את הגישה של הרב לסוגיה. הרב מתחיל ללמד את הגמרא, ושואל קושיה, כאן מבין הבחור איוו קושיה יש לשאול. אחר כך הוא שומע את התירוץ. וכך, בהדרגה, הוא לומד איך ללמוד. ברור שאין זה נעשה על רגל אחת - ההתקדמות היא איטית, אולם "סוף הכבוד לבוא" - ואסור לתלמיד לשאול עצמו כעבור שבועיים בישיבה, נו, אני כבר נהייתי למדן או לא... "תורה נקנית בייסורים", "תורה נקנית בעמלה" - חייבים להתייגע הרבה, אולם הנסיון הוכיח שכל תלמיד שישב ולמד ברצינות, יזע ללמוד כעבור שנה-שנתיים.

ובחשיבות קשר זה של התלמיד עם הרב הביא הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל את הגמ' במכות (דף ו') שתלמיד שהוצרך לגלות לעיר מקלט, מגלים רבו עימו, שיהיה לתלמיד חיים במקום ולתו (כלשון הגמ' שם עביד ליה מידי דתהוי ליה חיותא). וברמב"ם הלכות רוצח (פ"ז ה"א) ביאר בזה"ל: "חיי בעלי התכמה ומבטקיה בלא תלמוד תורה כמיתה חשובין".

הבה נתבונן: מה היא המציאות שעליה מדבר הרמב"ם, וכי התלמיד הזה שגלה לעיר מקלט, מישהו שפריע לו להגות שם בתורה יומם ולילה? אלא מאי שחסר לו שם התועלת המיוחדת שיכול לקבל מתורת רבו, ועל זה אומר הרמב"ם "שחיי בעלי התכמה ומבטקיה בלא למוד תורה כמיתה חשובין" ומגליח את רבו לגלות לעיר המקלט של התלמיד, לעשות לו כדי שיחיה" ומבואר: שהתלמיד שיש באפשרותו להיות שקוע בתורה ללא הפרעה, אך חסרה לו האפשרות להתעלות מתורת רבו - חסרון זה נחשב אצל בעלי התכמה, ומבטקיה כמיתה, ומשום כך ציוויה התורה את רבו לגלות לעיר מקלט של תלמידו לעשות לו כדי שיחיה. ואת זה כל בחור צריך להפנים שיש לו הזדמנות של "חיים" בישיבה בה הוא לומד.

והיה עובדה שסיפרו פעם לפני מרן הגאון רב שלמה זלמן אוירבער זצ"ל שבאחת הישיבות כאשר הכריזו בשבת מברכין את זמן המולד טעה ראש הישיבה ואמר לבעל התפילה שמכיוון שהונגה שעון קיץ לכן יש להוסיף עוד שעה בהכרות זמן המולד, אחד הבחורים תיקן את ראש הישיבה ואמר ששעת המולד המוזכרת בלוח אינה מתייחסת כלל לשעון הרגיל אלא למניין השעות שמינת הצות, ראש הישיבה שלא התמצא לכ' בנושא זה נשאר בדעתו ובעקבות כך נוצר ויכוח פומבי-ראש הישיבה עם הבחור... מרן הגרש"ז אוירבער שמע זאת ונחרד "איך יש לבחור העוה להתווכח עם ראש הישיבה בפומבי, ואף שהבחור צודק אבל כששמע כדבר הזה?? והוסיף בסערה: דברים אלו מקעקעים את יסוד הישיבות הקדושות יש לדעת שהיסוד של הישיבות הוא המעמד של הרמ"ם וראשי הישיבה.

וכך סיפר הגאון רבי אדלשטיין שליט"א כי פעם הגיעה לישיבה אדם מבוגר שלמד בסלוצק עם מרן הגרא"מ שך זצ"ל לפני מלחמת העולם הראשונה. ואמר כי הוא זוכר את הרב שך מאותה תקופה בצעירותו. שכל הזמן היה הולך אחרי הגאון רבי איסר זלמן מליצ' זצ"ל והיה מדבר איתו ומשמש אותו בכל מה שאפשר. ולא זוהי ידו מתוך ידו, ובאמת זו הסיבה שנעשה גדול הדור ע"י שימוש חכמים, כי שימוש חכמים זה לא רק שימוש ולמד את הגמרא איך שהרב מסביר, אלא שכשנמצאים ליד אדם שמתנהג בהנהגה עילאית של "חכמים" היה זה שימוש חכמים שמשפיע על כל ההנהגה.

ודבר פלא כתב הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצ"ל בשו"ת שבט הלוי (ח"ג סי' קסג) שהרב והתלמיד יש להם שייכות בשורש נשמתם, ולכן סיבב עילת העילות את הדבר שילמד תלמיד זה אצל רב זה בדיוקא, משום שיש להם בשורשם שייכות עליונה לכן לומד ממנו תורה.

ניתן להשיג את ספר עולם הישיבה בפל: 0533141480

הרב חיים זאיד 30,000 שקל ואמונה אחת

סיפור נציג ואמרה!!

לו שה' יתברך לעולם לא נשאר חייב והוא תמיד מחזיר ובגדול.

יומיים לאחר מכן אני ניגש לניקוי יבש סמוך לביתי בכדי לכבס את הפראק שלי, שעבר זמן רב מהפעם האחרונה שהוא נוקה, ומשאריר לו את הפראק. בעל הניקוי יבש שמכיר אותי כבר ממזמן אמר לי להמתין כמה רגעים ואז התפנה אליי

וטיפל בפראק שלי, לפני שנפרדתי ממנו הוא פונה אליי ואומר לי, "הרב זאיד יש לי שאלה הלכתית אני חייב שהרב יעזור לי לצאת מהפלוטר אליו נקלעתי ממש היום. לקוח מגיע אליי עם חליפה", הוא מספר לי, "ולפני הכיבוס עשיתי בדיקה לחליפה כמו תמיד וגיליתי שבפנים היה מונח 30,000 שקל. למי זה שייך האם לבעל החליפה או אליי. כי מסתבר שאם החליפה הייתה מתכבסת כבר הכסף היה הולך לאבדון. ומה ההלכה בזה".

הייתי בהלם ממראה עיניי ומשמוע אוזניי אמרתי לו שהכסף בינתיים לא שייך לאף אחד ושיתן לי כמה רגעים לשוחח עם אותו אחד לקוח שהניח אצלו את החליפה, אני מתקשר אליו ומיד שואל אותו אם

היה לו סכום כסף בחליפה והוא השיב לי בשלילה, וידיתי ושאלתי אותו מהיכן החליפה הזאת, והוא מספר לי שהוא מצא אותה בפח הזבל בסמוך לשכונה, ובתור אברך תמים פשוט אמר ששווה להעביר ניקוי יבש בכמה עשרות שקלים ויהיה לו חליפה חדשה להשתמש בה.

כמוכן הודעתי לו שהכסף שייך לאותו אדם שעשה מסירות נפש והגיע בשביל האמונה מבני ברק עד אופקים שזה כמה שעות טובות של נסיעה, וגם בעל הניקוי יבש הסכים עם דבריי ולא היה לו שום צד של ערעור בהחלטה שהכסף אינו שייך להם אלא שייך למיודענו הבני ברק.

על זה נאמר הפסוק "השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך", תן לה' יתברך לסדר את העניינים בשבילך תאמין בו ותבטח בו בשביל שיעשה זאת עבורך על הצד הטוב ביותר.

(לגבי הנושא ההלכתי: כמוכן שאין להסתמך בדיון ההלכתי הנ"ל וכל קורא יעשה לעצמו שיעורי בית מה הדין לגבי סיפור כזה האם בעל החליפה מקבל את הכסף או שמא ההוא שמצא ואולי בעל הניקוי יבש בעצמו. אשמח לקבל משובים)

הוזמנתי למסור שיחה בעיר הדרומית אופקים, שיחה שכולה אמונה ובטחון לחזק את תושבי העיר, כדרכם של דברים אם אני מגיע למסור שיחה באופקים המשתתפים בשיחה אמורים להמנות על תושבי העיר, אבל ויהי לפלא.

בשוקרה הראשונה אני רואה אדם שפניו היו מוכרות לי, לקח לי כמה שניות לגלות שמדובר

בבני ברק שמתגורר שכונה לידי, שאלתי את עצמי מה הוא עושה כאן, אבל שמרתי את הבירור הזה לאחר השיחה.

ואכן לאחר שסיימתי את השיחה פניתי אפוא אל מיודענו הבני ברק ושאלתי אותו את שאלת המיליון דולר, מה בני ברק עושה בעיר הדרומית היחסית נדחית, ועוד נמצא בשיחה שאני מעביר בשורה הראשונה במקומות. כמוכן מיד חשבתי שהוא עבר להתגורר באופקים אך הוא מצידו שלל את דברי והוסיף לומר לי שמתחת דבר מה מאחורי הגעתו לשיחה. וכך הוא מספר לי:

"הייתה לי חליפה די בלויה וישנה ומלוכלכת כדי הצורך, אבל זו הייתה משמשת אותי ביום יום כמו כל אברך ולא חשבתי עדיין שהגיע הזמן להפרד מהחליפה", "אבל", הוא ממשיך לספר לי, "בתוך הכיסים הכנסתי סכום של 30,000 שקל שמיועדים לגמ"ח בשכונה שהייתי אמור להעביר אליו. וכיוון שהיה חור בכיסים הכסף נפל לתוך בין הבדים של החליפה עצמה.

"באחד הבקרים", הוא מספר לי, "אשתי החליטה להפתיע אותי ואמרה לעצמה שאם היא לא תחליף לי את החליפה לעולם היא תשאר עליי, כי במצב שלה זה היה זוועת אנוש, ולכן הלכה וקנתה בשבילי חליפה יקרה וחדשה והחליפה הקודמת נזרקה לפח.

"מיד שהגעתי לבית וראיתי את 'ההפתעה' שאשתי עשתה לי מיד נזעקתי על הכסף שהיה בתוך החליפה שנזרקה ומכאן לשם הגעתי למחלקת התברואה שאמרו לי שהחליפה כבר בדרך למקום קיבוץ הזבל המרכזי וכי אין שום יתכנות כזאת לעצור את התהליך, וכרגע הכל אבוד.

"חשבתי לעצמי", הוא מספר לי, "שזה הזמן הראוי והגדול להאמין באמונה שלמה בה' יתברך, ופשוט להתחזק בדבר אחד שהוא הכי חשוב והוא האמונה. מה עשיתי? חפשתי היכן יש היום שיחה של הרב זאיד ופשוט הלכתי ואמרתי לעצמי שאשמע דברי אמונה ובטחון ורק להתחזק".

אני התחזקתי מהדברים שאמר לי כמוכן שהחזרתי אותו יחד איתי לבני ברק, ועוד הבטחתי

**יומיים לאחר מכן
אני ניגש לניקוי
יבש סמוך לביתי
בכדי לכבס את
הפראק שלי,
שעבר זמן רב
מהפעם האחרונה
שהוא נוקה,
ומשאריר לו את
הפראק.**

בחודי ישיבות/ראשי ת"ת / עזר התנים?
רוצים לקבל ג'ינגל באולפן + זמיר במתנה?
שלחו אלינו את מילות הג'ינגל ואת הסיבה
למה דווקא לכם מגיע. ואולי אתם תזכו!
למייל: musika1212@gmail.com

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל תמורה!
אם אירע אתכם או מכיריכם סיפור מחזק שלוחו אלינו בית 'אור השבת' רח' חזני 3314 בני ברק ולצ"ן עבור 'אור השבת' או במקום: 08-9941870

אכפרה

סיפור לשבת

אור השבת

10

אמרי קודש בראי הפרשה

מוסר ואמרי קודש מהפנייה הזו

"ששת ימים תעשה מלאכה" וכו'

שבת היא ארמונו של מלך

המפרשים עמדו על לשון הפסוק ששת ימים תעשה מלאכה משמעו מאליה, וכן וכי המקרא בא ללמדנו שמותר לעשות מלאכה בששת ימים.

ורבינו יוסף חיים זיע"א ב'בן איש חי' - "דרשות", כתב לבאר בזה, שה' יתברך מידתו, מידה כנגד מידה. שאם האדם ישמור שבת בקדושתו כראוי ולא יכניס בו שום דבר ועסק של חול - אז הקב"ה יעשירהו עושר גדול, שיהיו ימי החול שלו מנוחה כמנוחת שבת.

דהיינו מי שהוא עשיר מופלג אין צריך לעסוק בידו אפילו עסק כל שהוא של טורח, אלא לרוב עושרו יש אפשרות בידו ליתן פרס לכמה אנשים שיהיו משרתים אותו בבית ובחוץ ובכל עסקו ומסחרו, ונמצא יש לו מנוחה בחול כמו מנוחת שבת של אחרים.

וזה שאמר הפסוק: "אם תרצה 'ששת ימים תעשה מלאכה' על ידי אחרים ואתה תנוח, צריך שתזהר מאוד מאוד בקדושת השבת וזהו 'וביום השביעי יהיה לכם קודש' - שמר בקדושתו ולא לאכול בו בלבד. [ועיי"ש מה שכתב לבאר עוד בזה].

ושם עומד עוד רבינו זצ"ל בהמשך הפסוק שיש להבין תיבת 'לכם' וגם כפל הלשון "שבת שבתון", ומבאר שם רבינו זצ"ל עפ"י דב"ק שכתב לעיל (בפרשת כי תשא) בפסוק "אך את שבתותי תשמרו כי אות היא (שמות לא, יא) שהקב"ה בחסדו נתן שליטה לישראל גם בקדושת השבת שיהיו יכולים לעשות שבת חדש משעת החול ויהיה בהם קדושת שבת, ורק אינו בקדושת שבת העיקרי ממש [עיי"ש בדב"ק]. וזה שאמר: "וביום השביעי יהיה לכם קודש", כלומר יהיה לכם שליטה וכן בקדושה שלו לעשות מן שעות החול שבת קודש, ועל ידי כן נמצא השבת הוא שתי חלוקות ושתי מדרגות, והוא 'שבת שבתון', רוצה לומר, 'שבת' של הקב"ה עיקרי, ו'שבתון' שלכם הוא חלק התוספת שיהיה גם כן לה". [ועיי"ש מה שפירש עוד רבינו בדרכים נוספים].

הקלסר שהגיע משמיים

הרב יעקב עמר | יביע אומר

חנן אותנו במשפחה ברוכת ילדים, הוא דאג וימשיך לדאוג לנו". במהלך הזמן שנותר עד המשפט, התכוננו היטב, וכמובן דיברנו הרבה עם 'העורך דין' שבחרנו לעצמנו. שיתפנו גם את הילדים הגדולים, כדי שיתפללו.

יום המשפט הגיע, קמנו מוקדם, התפללנו בכוונה, וביקשנו מה'עורך דין' שילוה אותנו. לקחתי איתי את "הקלסר של השותף השלישי" -

זה קלסר שבו אנחנו רושמים את כל הכנסות וההוצאות מידי חודש בחודשו, ואנו קוראים לו "הקלסר של השותף השלישי", בו רשום כמה נותר לנו לשלם, וגם ההכנסות הבלתי צפויות שהקב"ה שולח לנו כדי לכסות את הצטרפויותינו, תחת הכותרת "הכנסות של ניסים". כגון, בחודש אחד שהיה צריך לשלם טיפולי שיניים לכמה ילדים, בדיוק נכנס סכום זהה וכו'.

הגענו למשפט, הדיון היה קצר ותכליתי. נציג התביעה אמר את שלו בקצרה, ההוכחות היו חד משמעיות. מה יש לנאשם לומר להגנתו? פנה אלינו השופט. נעמדתי והסברתי בקצרה שלא

ידענו מאומה, וביקשתי להתחשב בנו ולהוריד את הקנסות בלבד.

השופט לא התרשם כלל, ואמר: "אי ידיעת החוק אינה פוטרת מעונש".

אני יודע, אמרתי, אבל בכל זאת אבקש ללכת לפני משורת הדין. אין לנו יכולות, ויש לנו 12 ילדים, אבקש להתחשב בנו. אנחנו זכינו בשש אוצרות תוך שבע שנים כפי שאתם רואים, ובקושי אנו מצליחים לכסות את הקיים, אין לנו מנין לשלם סכום כזה.

השופט הביט ואמר: "אין לכם, יש לכם, היה לכם להבין זאת ולברר ולשמוע".

ואז באופן ספונטני, בלי תכנון מוקדם, פניתי אליו וביקשתי שיעבור על... "הקלסר של השותף השלישי". השופט סירב: "זה לא מופיע בשורת הממצאים". התחננתי שבכל זאת יעניין בו.

השופט נטל את הקלסר ודפדף בו, ואז ראינו איך מבטו מתחלף משעמום לעניין, ומעניין להפתעה. "באמת אין לכם מהיכן לשלם! אתם פשוט חיים בניסים!" - אמר בהתפעלות.

"נכון", אישרנו בשקט, "אנחנו חיים בניסים". מאותו רגע השתנה הכל. 'העורך דין' נכנס לפעולה, והפך את ליבו של השופט. הוא הורה על ביטול הקנסות והצמדות והעמלות, ואת הקרן פרש למשך שנתיים.

זה היה מדהים ומרגש להיווכח איך השותף השלישי שוב דאג לנו, והפעם כ'עורך דין'.

את הסיפור הבא סיפר הרב יעקב עמר, מזכה רבים ומרצה בחסד עליון, בין מעטפת הכתיבות שהוא כותב הוא מעלה את שורותיו מעל גיליון 'יביע אומר', וזה הסיפור שקבלנו אחת לאחת בשביל להכות לו עוד ועוד גלים.

הסיפור הבא אינו כמו כל סיפור אחד שאתם מכירים זה סיפור השגחה יוצא מן הכלל. לא בגלל הסיפור עצמו אלא ממה שנלמד ממנו.

רק מהסיפור הזה לבדו אפשר לכתוב ספר מוסר בפני עצמו, לכתוב מאמרי הגות ותובנות עד בלי די.

ולכן את הלומדע"ס המוסרי מהסיפור נשאיר לקוראים החשובים שלנו שבוודאי יצליחו לעשות ממנו מיני מטעמים.

יום אחד בבואי הביתה בצבצה מעטפה מתוך תיבת הדואר. שלפתי אותה, על המעטפה התנוסס סמל של משרד ממשלתי: לא פחות ולא יותר, מכתב ממס הכנסה.

התברר כך: בימים ההם כל מי שקיבל דמי לידה מהביטוח לאומי היה צריך להפריש מס כחוק, ואנחנו לא ידענו זאת. הם גילו זאת, עשו חשבון שבע שנים אחורה, ודרשו

מאיתנו עתה סכום בן חמש ספרות... שכן במהלך שבע שנים האחרונות זכינו בשש מתנות נפלאות מהבורא, מה שהצטבר לסכום מכובד, כולל ריביות והצמדה וקנסות.

חשבנו שהעולם נופל עלינו. פניתי אליהם והסברתי כי לא ידעתי שאני צריך לשלם מס, אולם נעניתי: "אי ידיעת החוק אינה פוטרת מהעונש. מצטערים, עליכם לשלם הכל מיידית, ולא, ינקטו נגדיכם אמצעים".

התחזקתי, וחזיקתי גם את רעיייתי, כי כשם שה' עזרנו עד עתה ימשיך לעזור ולא יעזוב אותנו. ברוך ה' זכינו ב-12 ילדים, ומידי חודש בחודשו הקב"ה דואג לנו, כל חודש והנס שלו. הימים הבאים עברו עלינו בהשתדלות תמידית להתחזק באמונה, מחד מבינים שהכל מונהג מלמעלה ומאידך נמצאים במצב נורא של תביעה כספית גדולה.

ובוקר אחד הגיעה מעטפה סגורה שכיתוב מאיים מקשט את תחתיתה: "בית המשפט". הזמינו אותנו אחר כבוד למשפט, ובית המשפט יכריע האם יהיה הוצל"פ וכדומה. אשתי נחרדה. "אנחנו חייבים עורך דין".

מאיפה יהיה לנו כסף לעורך דין? השבתי: "אבל אם לא ניקח עורך דין ממילא נצטרך לשלם, והרבה יותר!"

אמרתי לה: אנחנו ניקח את העורך דין הטוב ביותר - ריבונו של עולם. הוא יבוא איתנו. הוא

לקחתי איתי את "הקלסר של השותף השלישי" - זה קלסר שבו אנחנו רושמים את כל הכנסות וההוצאות מידי חודש בחודשו

נפלאות מתורתך

הרב צבי וינברג

10

חידושי

סיפורים אחזקים

אוד השבת

מסופר על החתם סופר זיע"א שבילדותו היה מאריך מאוד בתפילתו ומתחנן לה' שיהיה תלמיד חכם. לעומת זאת חבירו היה ממנהר בתפילתו. פעם אחת אמר לו חבירו דע לך שבזמן שאתה מאריך בתפילתך אני מספיק ללמוד עמוד גמ', והרי הנהגתך זו ביטול תורה היא. ענה לו החתם סופר, הגמ' אומרת כל המאריך בתפילתו מאריכים לו ימיו ושנותיו, אי"כ בשנים אלו שיוסיפו לי מן השמים, בהם אני אשלים את מה שלמדתי.

מובא בזוהר הקדוש (חפץ חיים שער התורה פ"ז) שרבי אלעזר הגיע לביתו ושאל מה התרחש בזמן שהוא לא היה בבית. אמרו לו בני ביתו 'באו חבורה של אנשים, אכלו ושתו, ואחר כך התפללו עליך שיהיה לך טוב'. אמר רבי אלעזר 'אין לי בזה שכל טוב'. ולאחר זמן שוב פעם בא לביתו ושאל מה נתרשח בזמן שלא היה בבית. אמרו לו בני הבית 'באו חבורת אנשים, אכלו ושתו וביזו אותך'. שמח רבי אלעזר ואמר 'עכשיו יש לי שכל טוב'. ומעשה בזמנינו בגמ"ח של עזר לחתנים בעיר הקודש ירושלים, שבו כל פעם שחתן היה צריך לקבל את הסכום הנדרש - היה מגיע השמש ואומר לו 'המעטפה אצלי, ואם אתה רוצה אותה - אתה צריך ליתן לי קודם כל את המעשר של הסכום'. לא הייתה ברירה לשום חתן, וללא המעשרות הוא אכן לא קיבל את המעטפה. והתלוננו על השמש 'החוצפן' שמכריח ליתן מעשר מהסכום, אבל זה לא עזר. השמש המשיך בדרכו זו, ולא עוד אלא שהיה מגיע לחתונה ללא מתנה. והנה נודע שהגיעה עת פטירתו של השמש, והגמ"ח של החתנים נסגר. רק אז נודע שהאדם שהחזיק את כל הגמ"ח היה בעצם השמש עצמו. בסכומים מכובדים וכדי להמשיך לקיימו ביקש לפחות את המעשר. את כל כספו השקיע בגמ"ח.

מעשה שהיה ברבי אליהו לופיאן זצ"ל, ששיחק בבית בכדור בהיותו ילד קטן כבן ארבע. בשלב מסוים פגע הכדור באחד מכלי הבית, והכלי נפל ונשבר. כשראתה כך אמו, הורתה לו לא לשחק יותר בבית עם הכדור, וגערה בו שייצא החוצה. למחרת הוא שיחק בחצר עם הכדור, אבל האווז, שלא ממש ציית להוראות, נכנס דרך החלון אל המטבח, ובדרך שבר כמה צלחות. לתדהמת הילד הקטן, שלימים נעשה לגדול הדור, הוא ראה שאמו לא צועקת כלל על האווז, ואף לא מזהירה אותו שלא להיכנס שוב ולשחק בבית, אלא מלטפת אותו בעדינות ומוציאה אותו החוצה. באותו רגע חשב הילד 'חבל מאוד שאני לא אווז, שהרי מותר לו הכל, ואף לא צועקים עליו. עד שבילול שבת אחד אמר 'ברוך אלוקים אלוקי ישראל שלא עשני אווז', כיוון שראה אותו בתוך הצלחת - והבין הכל. וזה בדיוק עמלק, שבלעם אומר 'ראשית גויים עמלק' - כלומר הם היו הראשיים והחשובים ובעלי ההנאות למיניהן, אבל 'ואחריתו עדי אובד', כלומר אחריתם תהיה אבדון גמור. ולכן אשרינו, מה טוב חלקינו שאנו יהודים, בניו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, שמוכיחנו מדי פעם. כי את אשר יאהב ה' - יוכיח.

מסופר על הגאון ר' אליהו חיים מייזל זצ"ל 'אב"ד לודז' שהגיע לביקור אצל השפת אמת. וכשיצא היו פניו נפולות. היה שם חסיד גור, שגם הוא היה מלודז', וחזר עם הרב ר' אליהו חיים מייזל יחד ללודז'. בדרך שוחחו יחד רבות ואז העיז לשאלו למה בא לגור ומדוע היו פניו נפולות. השיב ר' אלי חיים: באה לפני מצות פדיון שבויים ולא היה בידי משלי כלום, אי לכך נטלתי שלושים אלף רובל מכספי הפקדונות שהיו בידי ולויתי אותם לצורך הפדיון שבויים. כעת לאחר שקיימתי את המצוה מחפש אני מקורות להשיב את ההלוואה ואין לי, על כן באתי לבקש מהשפת אמת שייקש ממנה מחסידיו הנמנים על עדת עשירי לודז' שירימו מתנת ה' לפרוע חובותי.

והנה נדהמתי לשמוע מהרבי שאמר לי שלא כדון עשיתי בזה שלויתי, בשעה שאין בידי לפרוע, והבטחון על השי"ת לא מתיר נטילת הלוואה מהזולת. ולכן פני נפולות, כי ריקם באתי וריקם אני חוזר. כשהגיעו ללודז' ראה הרב זצ"ל שלושה עשירי לודז' הממתנינים לו בתחנת הרכבת, וכל אחד מחזיק בידו עשרת אלפים רובל. העשירים אמרו לו שקבלו טלגרמה מגור מהשפת אמת שכל אחד יתן עשרת אלפים רובל 'לאב"ד לודז' המגיע עתה ברכבת. ור' אלי חיים אמר כעת אני מבין כיצד מקיים השפת אמת אמור מעט ועשה הרבה.

הרחוקה והברכה

תודה רבה לכל הלומדים משניות לעילך נשמת איש החסד בנימין בן רחל נלמדו כאלפים מאה חמישים ושתים פרקים (2152). הפרטים במערכת ובשבעות

הקרובים יפרסמו הזוכים. ולדבי אבי אמסלם מנהל המרכז למורשת ומ"מ ראש העיר אשדוד על שיתף הפעולה והפרסים משפחת איש החסד בנימין בן רחל ז"ל

אדם שלא יודע איזה חודש היום ואין באפשרותו להכריח זאת ולברר, ויש לו לפניו את כל המצוות הנוהגות במועדים - היאך ינהג למעשה?

(לאט-זט) ושומר בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם... בני ובני בני ישראל אתה הוא לעולם כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ ובימים השביעי שבת וינפש.

בגמ' שבת (ס"ט): אמר רב הונא היה מהלך במדבר ואינו יודע אימתי שבת מונה ששה ימים ומשמר יום אחד, הייא בר רב אוסר משמר יום אחד ומונה ששה, ורב הונא סבר כך משום שאוליין כברייתו של עולם. ובשר"ע (א"ח ש"מ, א) פסק כרב הונא, ש"ההולך במדבר ואינו יודע מתי הוא שבת, מונה שבעה ימים מיום שנתן אל לבו שכחתו ומקדש השביעי בקידוש והבדלה.

בס' ליקוטים יקרים (מר' ישראל דוד מילר, נדפס בסוף סערת אליהו לדבי אברהם בן הגר"א) הביא מהגר"א שדין זה שמונה הוא ששה ימים ומשמר את היום השביעי כרב הונא, רמזו בפסוק ת"ל. הדנה יש לדקדק מדוע בפסוק הראשון כתוב "עולם", ובפסוק שלאחריו כתוב חסר "לעולם".

אלא שבאה התורה הקדושה לרמוז דהאי "לעולם" כוונתו לעולם, פ"ה "העלמה", דהיינו שנעלם ממנו יום השבת כשהולך במדבר, ובכל זאת "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ", פ"ה שבתחילה מונה ששה ימים כברייתו של עולם, ואחרי זה - "ובימים השביעי שבת וינפש" והוא כדעת רב הונא שמונה כברייתו של עולם, ע"כ.

ול' בביאור הלכה (שם ד"ה ההולך במדבר) שה"ה אם שכח באיזה חודש עומד, או מנין הימים של חודש בניסן סיון תשרי ויציר זה בימים שאין הלבנה נראית וכדומה, דזה ג"כ אי אפשר לידע ולהכיר הימים טובים, ואינו יודע מתי חל המועדות, צריך לנהוג מספק בקדושה עד שיעד שציאו הימים טובים.

וצ"ע על דברי הביאור הלכה, ממש"כ בס' פדוס יוסף כאן, שהביא את דברי הגר"א הנ"ל, ובהג"ה שם ל' האמרי אמת זצ"ל, שהמפרשים הקשו על הגמ', (עי' מג"א סק"א) מדוע צריך לשמור שבת, ולא הולכים אחרי רוב ימים שהם חול ולא שבת, ותירצו ששבת נקראת קבוע דהיא קבועה וקיימת, ולא אוליין בתר רוב, דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי. והביא שבאדם שלא יודע אם היום יום הכפורים או פסח ושאר ימים טובים, כיון שתלוי בבי"ד שמקדשים את החודש, שוב נימא בזה שאוליין בתר רוב, וממילא יכול לאכול חמץ כל השנה ואין עליו שום חובה לעשות את מצוות המונעים, ע"כ. וצ"ע האם גם בזמננו שלא מקדשים ע"פ הראיה אלא נוהגים ע"פ הלצה, האם המועדים נקראים קבועים.

הלכות שבת לאדם שחפץ ע"י שם המפורש למקום שנכנסה השבת

(כד, מב) ואבא היום אל העין ואמר ה' אלהי אדני אברהם אם ישן נא מצליח דרכי אפשר אנכי הלך עליה.

כתב רש"י, "ואבא היום" - היום יצאתי והיום באתי מכאן שקפצה לו הארץ.

בשר"ת רב פעלים (לבעל הבן איש חי, ח"ב סוד ישרים סימן ד ד"ה חקירה בענין) ל' לחקור מה הדין באדם שנמצא בשבת במקום שעוד לא שקעה השמש, וקפץ ע"י שם המפורש למקום שכבר שקעה השמש ויצאה שבת, האם יכול להתנהג כיום חול ולעשות מלאכה משום שסוף סוף נמצא כעת במקום שייצאה כבר שבת, או שנאמר שכל אדם צריך לשבות כ"ד שעות שלמים בשבת, והוא שבת פחות מל"ד שעות.

ול' שם שגבי שבת כתיב "בכל מושבותכם" דהולכים בו אחר המקום, א"כ גם כאן נלך בו אחר המקום, וכיון שבמקום הזה נשלם שבת ונכנס חול אז גם האדם היושב באותו מקום צריך לנהוג כך, דהא לא תלה הכתוב שמירת השבת וקדושתו במספר השעות, שלא אמר צריך לשבות כ"ד שעות, אלא אמר "יום", ואמר "בכל מושבותיכם" שתלה היום במקום, ואם הוא עומד במקום שפנה היום ונכנס הלילה, הא רדאי לא נשאר אצלו מקדושת שבת כלום, ע"ש. ונ"ל בש"ת מנחת יצחק ח"ו סי' פד ד"ה הנה

[כבר]

איזה רעיון חינוכי לומדים מהצויו על המשכן והשבת? (לה, א-ב-ה) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אלהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אתכם...ששת ימים...קחו מאתכם תרומה לה' וגו'.

יש שינוי בסדר הצויו של הקב"ה למשה, לבין הסדר שמשם מצוה את עם ישראל, כשיצוהו הקב"ה למשה (לעיל פרק לא) ציווהו קודם על המשכן ואח"כ על השבת וכאן כשמשם מצוה את עם ישראל, קודם מצום על השבת ואח"כ על המשכן.

למד מכאן ר' יהודה החסיד בס' חסידים (אות תקס"ח) רעיון חינוכי, שכשהאב מצוה לבנו שיעשה מעשים, מה שחפץ שיעשה תחלה יאמר לו באחרונה, שהרי מלאכת המשכן נאמרה לו למשה תחלה ושמיירת שבת באחרונה, ומשה הקדים לצוות את השבת תחלה.

קבלת שבת

שנה שש עשרה - עלון שבועי ■ מופץ ב-15,000 עותקים בארץ ובעולם

פרשת ויקהל

"וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם" (לה, א).

מבאר רש"י: "ויקהל - למחרת יום הכיפורים".

לכאורה, מה רוצה רש"י כאן לחדש לנו?

בספר "פנינים יקרים" מובא הסבר נפלא על כך, על דרך החידוד:

בפרשת בהעלותך (במדבר יג, ב) כתוב: "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה". ומסבירים המפרשים למה כתוב "ענו" חסר יו"ד? אלא אף על פי שמשה היה עניו, אבל בכל זאת אצל שמואל הנביא מצינו ענוה שלכאורה גדולה יותר, והוא, שכתוב (שמואל א, טז טז) "והלך מידי שנה בשנה וסבב בית אל והגלגל והמצפה ושפט את ישראל". שהיה סובב בכל המקומות שהיו שם ישראל, ואילו משה לא הסתובב, אלא הוא ישב וכל העם עמדו לפניו ושאלו את שאלותיהם.

ולכאורה למה באמת לא הלך משה העניו מכל האדם אל העם? אלא מכיון שחז"ל אמרו (כתובות יז): "מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול", ולמשה היה דין מלך כמו שמואל (זבחים קב), ואילו שמואל היה רק נביא ורבם של ישראל, וראשי היה למחול על כבודו (ובפרשת וילך, שם כן כתוב "וילך משה", כי אז מלאו ימיו, ונצטוו למסור נשיאותו ליהושע, ואין שלטון ביום המוות).

ועל פי הדברים הנ"ל, נבין מה דחק את חז"ל לומר ש"למחרת יום הכיפורים היה", כי היה קשה, הרי בפרשה הקודמת, אחרי שעשו ישראל את העגל, אמר ה' אל משה "לך רד מגדולתך", ואם כן, כבר לא היה לו דין מלך, ולמה פותחת התורה את פרשתינו ואומרת "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל", הרי אין לו דין מלך, ויכול היה ללכת בעצמו אל ישראל?

לזה אמרו חז"ל "למחרת יום הכיפורים היה", ונמחלו לעם עוונותיהם וחזר משה לגדולתו ולמלכותו, ושוב לא היה יכול למחול. ולכן נאמר: "ויקהל משה"...

"שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֹאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ וְגו' כָּל הָעֵשֶׂה בּוֹ מְלֹאכָה יוֹמָת" (לה, ב).

לכאורה צריך ביאור, הלא האיסור והעונש כבר נאמרו בפרשה הקודמת (לא, טו): "ששת ימים יעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון קודש לה' כל העושה מלאכה ביום השבת מות יומת", ולמה נכפל האיסור והחיוב המיתה כאן?

עוד יש לתמוה: מדוע היה צריך להיכתב "ששת ימים תעשה מלאכה", די היה בציווי להימנע מעשיית מלאכה בשבת?

יישוב נפלא על שתי השאלות, רשם מרן ר' צבי פסח פראנק זצ"ל מפיו של גיסו, הגאון הצדיק רבי אריה לוי, בשמו של גאון אחד:

בתחילת מסכת פסחים (ב) ביארו התוספות שמה שהחמירה התורה בחמץ יותר מבשאר איסורי הנאה, שלא הצריכו לבערם מן העולם, הוא משום שחמץ מותר כל השנה ולא נאסר אלא בפסח, ומשום כך אין בני האדם בדלים ממנו כל השנה, להבדיל מבשר בחלב וערלה וכלאי הכרם שאיסורם נוהג איסור עולם, ובהם אין צורך להחמיר כל כך. עד כאן סברת התוספות.

על פי זה יובן הפסוק להפליא, שכן מכיוון ש"ששת ימים תעשה מלאכה", ואין בדלים ממנה בכל ימות השבוע, על כן היה צורך לחזור ולכפול את האיסור...

"אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אֹתָם. שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֹאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן לַה'" (לה, א-ב).

פירש רבי משה יעקב רביקוב זיע"א, המכונה 'הסנדלר':

בדרך משל, כאשר אומרים על אחד שהוא 'ראש ישיבה', הכוונה היא שהוא ה'ראש' והמובחר מכל תלמידי הישיבה. וכן כאשר אומרים על אדם שהוא 'אב בית דין', היינו שהוא הגדול והנבחר מכל הדיינים. ולהבדיל, כשמכנים אדם בכינוי 'ראש הגנבים' משמעות הדבר שהוא הגרוע והשפל

מכל הגנבים האחרים. והנה בתפילת השבת אנו אומרים: "חמדת ימים אותו קראת", הרי שיום השבת הוא הנבחר והמעולה ביותר משאר ימי החול, אך כדי לדעת אם מדובר בתואר כבוד או חלילה להיפך, תלוי כיצד האדם נוהג בששת ימי המעשה. אם עוסק הוא בתורה וחי חיי תורה ומצוות, אזי הכינוי 'חמדת ימים' הוא כינוי של כבוד. אך אם חלילה הוא מבטל את זמנו ועוסק במעשים רעים ומידות מגוננות, אזי הכינוי של השבת כ'חמדת ימים' הרי זה גנאי וביזיון לשבת.

זהו שרמז הכתוב: "אלה הדברים אשר ציוה ה' לעשות אותם ששת ימים", שאם כל ששת הימים מתנהג כראוי, אז "יום השביעי יהיה קודש" - שיתעלה עוד ועוד ויתקדש בקדושת השבת.

"וַיַּעַשׂ בְּצִלְאֵל אֶת הָאָרֶן עֲצֵי שִׁטִּים אֲמָתִים וְחֻצֵי אָרְפוֹ וכו'" (לה, א).

עיון מדוקדק בפסוקי הפרשה שעד עתה, יביא בעקבותיו קושיה גדולה. שכן רק בפסוק זה, המתייחס לעשיית הארון, נאמר "ויעש בצלאל", בעוד בעשיית שאר המשכן וכליו נאמר סתם "ויעש", ואם כן עלינו לתמוה: על מי מתייחסים כל אותם "ויעש"? לא יתכן שהכוונה גם שם לבצלאל, כי הלא רק כאן, בארון, אמר הכתוב "ויעש בצלאל", ושמע שכל ה"ויעש" הקודמים אינם מתייחסים אליו. כמו כן לא נוכל להסביר שהכוונה לחכמי הלב, שאם כן צריך היה הכתוב לומר "ויעשו" ולא "ויעש"?

עוד קשה: כיון שלגבי הארון נאמר "ויעש בצלאל", ואף שבודאי עשו עימו אליאב בן אחיסמך ושאר חכמי לב, מכל מקום כיוון שנתן נפשו על המלאכה יותר משאר החכמים נקראת על שמו - אם כן למה נקראים הארון והכלים על שמו יותר מאשר המשכן עצמו והקרשים?

הגאון רבי שלמה הכהן מוילנא בעל שו"ת "בנין שלמה", יישוב זאת בתירוץ חריף.

ידוע מה שאמרו חז"ל (ברכות נה): "א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן: בצלאל - על שם חוכמתו ונקרא, בשעה שאמר לו הקב"ה למשה: לך אמור לו לבצלאל עשה לי משכן ארון וכלים, הלך משה והפך ואמר לו: עשה ארון וכלים ומשכן. אמר לו: משה רבינו, מנהגו של עולם אדם בונה בית ואחר-כך מכניס לתוכו כלים, ואתה אומר לי ארון וכלים ומשכן - כלים שאני עושה, להיכן אכניסם? שמה כך אמר לך הקב"ה: עשה משכן, ארון וכלים? אמר לו: שמה בצל א-ל היית וידעת".

ואם כן, באמת כל מעשה המשכן וכליו נקרא על שמו של משה רבינו, כמו שנאמר בפרשת תרומה "ועשית" על כל אחד מכלי המשכן וכן על המשכן עצמו, וה"ועשית" מתייחס למשה רבינו - אף שלא הוא עצמו עשה את המשכן וכליו, משום שעשו על פי ציווי ו"שלוחו של אדם כמותו".

רק בארון ובכלים, שבהם שינה בצלאל ממה שאמר לו משה, שהרי כפי שהתבאר מדברי הגמרא משה אמר לו שיעשה הארון והכלים תחילה, ואילו בצלאל עשה את המשכן תחילה - על כן, כיוון ששינה משליחותו של משה, לא נקראת על שמו של משה אלא על שמו של בצלאל.

ואף שגם במשכן עצמו שינה, שהקדים לעשותו - זה לא נחשב לשינוי, כי בודאי מי שאומר לשליח שיעשה מעשה כלשהו לאחר זמן והקדים השליח לעשות את השליחות בזמן קודם - אין זה שינוי, כי אין ספק שכוונת המשלח היתה להרחיב את הזמן לשליח ומראה מקום הוא לו, שיכול לאחר את הדבר, אבל בודאי אין המשלח מקפיד עם מזדרז השליח ומקדים לעשות את שליחותו.

לכן נאמר בעשיית המשכן, האהל והקרשים "ויעש" בסתם, והכוונה למשה רבינו שהיה המשלח וקריוה השליחות על שמו, ורק בארון ובכלים נאמר "ויעש בצלאל", כי כיוון ששינה בשליחותו - נקראת המלאכה על שמו. **ודברי פי חכם חן! (כמוצא שלל רב)**

ספרים בבית = לומדים גם בבית!
ש"ס, טור שו"ע, רמב"ם וכו'
- במחירים הזולים בארץ
(ניסוים בלבד).
מתחרה בכל הצעת מחיר.
משלוחים לכל הארץ.
052-7176882

המתפלל הזר שעמד על שלו קיבל את שביקש, המתפלל הקבוע שוויתר על הכל היה מאושר מהוויתור והגבאי שמח שכל הצדדים יצאו מרוצים.

לכל אורך ההתרחשות נכח בבית הכנסת הגה"צ ר' אהרן טויסיג שליט"א והוא סיפר את הדברים לאשורם. אלא שהסיפור עדיין לא נגמר.

ביום המחרת הגיע המתפלל הקבוע לבית הכנסת, והפעם היה נרגש ונסער. הכרת פניו ענתה בו כי עבר חוויה רגשית מטלטלת, ועד מהרה פתח וסיפר מה אירע במהלך הלילה. ובכן, באישון ליל, בעיצומה של שנתו העריבה, הגיעה אליו בחלומו אמו ע"ה, זו שלכבודה ביקש את עליית המפטי"ר, זו שלעילוי נשמתה רצה להתפלל את תפילת המוסף לפני התיבה, אלא שוויתר כדי למנוע מחלוקת. והנה היא נגלית אליו בחלום, פניה מאירות וקורנות, והיא אומרת לו בלאט: בני יקירי, קיבלתי אישור מיוחד מבית דין של מעלה לרדת לעולם הזה כדי להודות לך. עילוי נשמה כפי שחוויתי היום, בשעה שוויתרת על העלייה ותפילת המוסף, עוד לא היה לי מעולם. אני זוכרת היטב את עילוי הנשמה שבו זכיתי בשנים הקודמות, כאשר מידי שבת יארכיט עלית למפטי"ר והתפללת מוסף לפני התיבה לכבודי. אבל זה לא מתקרב, לא דומה בכלל, למה שזכיתי השנה, עת ויתרת בגבורה על הכיבודים המגיעים לך, עת ברחת ממחלוקת!

ככל הדברים האלה אמרה האם לבנה בחלום הלילה, והוא התעורר רגשני ורוטט בהתרגשות, כל כולו מכוסה זיעה קרה ואיבריו נוקשים באימה. לא בכל יום זוכה יהודי לקבל ביקור מאימו שבעולם האמת, והוא זכה!

ואת המסר שבפיה שאותו סיפר בנה בסערות-נפש, כדאי לזכור, לשון ולחדד.

(מהספר החדש 102 סיפורים - מאת ר' צבי נקר)

היוקרתיים! הרי גם אם היה מדובר בשבת רגילה הוא אינו רשאי לדרוש מהגבאי, איש אינו חייב לו דבר. אבל עכשיו, כשמתפלל קבוע הזמין מראש, הרי זו שערורייה של ממש!

מנגד, קול שקט לחש לו לוותר. הרי ממילא איננו מבינים כיצד עליה ותפילה לפני התיבה מסייעות לנשמות בעולם העליון, הרי איננו יודעים מה הן מחוללות לעילוי הנשמות בגן עדן. אנו מנסים לעשות את המירב והמיטב שמקובלנו במסורת שמועילים לנשמה, אבל האם ויתור כה עוצמתי אינו מחולל עילוי נשמה? הרי גם בו יש כח מסוים! אולי עדיף לוותר, לברוח מן המחלוקת, להקדיש את הוויתור לעילוי נשמת אמא ע"ה?

ואז הוא החליט באומץ, בגבורה, בהישות, הודיע לגבאי כי הוא מוותר. הגבאי ניסה להתקומם ואמר: חס וחלילה, נראה לך שאתן לו? מה פתאום! האחד בא לגור וישפוט שפוט? לבית הכנסת יש סדר, יש תקנון, לחברי הקהילה יש זכויות יסוד מוקנות, והעלייה והתפילה בשבתות יארכיט הן חלק מהזכויות האלה. לא יעלה על הדעת, אינני מתכוון להיכנע!

ואילו המתפלל הקבוע, שכבר החליט שעלייה חשובה ככל שתהיה אינה שווה כדי מחלוקת, כי המחלוקת מסוכנת כפליים והרת אסון שבעתיים מהוויתור על העלייה היוקרתיים, עמד על דעתו: לא ולא ידידי הגבאי, אני מוותר. לא רוצה מחלוקת, לא רוצה חילוקי דעות, לא רוצה ליצור אי נעימויות, תן לו את העלייה, תן לו גם את תפילת המוסף. אני אסתפק בעלייה אחרת, אעבור לפני התיבה ביום היארכיט עצמו. אני מעדיף לוותר, לא רוצה מחלוקת!

לנוכח דבריו הנחרצים קיבל הגבאי את הדברים והעניק את העלייה, כמו גם את תפילת המוסף, למתפלל הזר. התפילה הסתיימה באווירה שבתית טובה ועילאית. כולם קיבלו את שלהם.

הסיפור הבא התרחש בבית כנסת בני ברק. ביום מן הימים, אחד מחשובי המתפללים בבית הכנסת המשלם דמי-חבר תמידין כסדרן [כן, עדיין יש כאלה...], יוגש אל הגבאי וביקש לוודא כי בשבת פלונית שתחול בעוד כחודש ימים, יוכל לקבל את עליית המפטי"ר ולהיות שליח ציבור בתפילת מוסף, שכן זוהי השבת שלפני היארכיט של אימו עליה השלום.

גבאי בית הכנסת הציץ ביומנו ואישר כי השבת היא פנויה מכל 'חיוב' אחר, והמתפלל הקבוע הזכאי בדין לקבל עליות במהלך השנה ואף לעבור לפני התיבה יזכה לממש את רצונו לעילוי נשמת אמו. המתפלל היה מרוצה. כאדם מאורגן מראש רצה לוודא כי כל ענייני היארכיט התנהלו בצורה הטובה ביותר ועתה נראה כי הכל יילך חלק.

ויהי בצפרא דשבתא, אותה שבת שהמתפלל הקבוע ביקש לקבל בה את המפטי"ר והמעבר לפני התיבה בתפילת מוסף ממתנים לו ברוגע, אלא שדקות לאחר שנכנס לבית הכנסת הבחין בזווית עינו כי מאן דהוא אורח זר שאינו נמנה עם מתפללי בית הכנסת הקבועים, מנהל דין ודברים עם הגבאי. המתפלל הקבוע הסתקרן לשמוע על מה הוויכוח, ולחרדתו גילה... שהאורח הזר מבקש לקבל את עליית המפטי"ר ולהתפלל תפילת מוסף, לא פחות! והרי זה המפטי"ר שלו, זה המוסף שלו, והנה ניצב כאן אדם זר ולוחץ על הגבאי, פשוט פשוט אלאך אותו להעביר את הכיבודים הללו אליו! הייתכן כדבר הזה?!

לרגע התחוללה בתוכו מלחמה. ריבונו של עולם, אם יש צדק בעולם, הרי שהוא מחולל לנגד עיניו. הוא מתפלל קבוע, הוא הזמין מראש, הוא תורם לבית הכנסת רבות בשנים, הוא מתארגן לכך שהיום המפטי"ר וה'מוסף' שלו, וראו מה הולך כאן, אדם זר מבקש 'להשתלט' על הכיבודים

פנינה לשבת
בענייני הלכה ואגדה

'שבת המלכה' ולא 'בושה וכלימה'

סיפר הגאון רבי אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א, ראש ישיבת מאור התלמוד וחבר מועצה"ת, את אשר סיפר לו אביו הגאון רבי רפאל הכהן, רבה של העיר טבריה: מעשה שהיה והוא נכנס ובא אל ביתו של הגאון רבי יצחק זאב סולובייצ'ק ביום ערב שבת, ויראה את הגרי"ז בפניו דמעלי שבתא, עם שקיעת החמה, נוטל את הכובע ואת המעיל, והוא נעמד לומר בנעימה פרק 'מזמור שיר ליום השבת'.

התעניין רבי רפאל ושאל את הגרי"ז: האם צריכים ללבוש את המעיל ואת הכובע ואף לעמוד בשעה שאומרים 'מזמור שיר ליום השבת'? נענה הגרי"ז ואמר לו: אכן כן, צריך לנהוג כן בשעת האמירה! המשיך רבי רפאל ושאל: האם הטעם הוא לפי מה דאיתא (שבת כה): "אמר רב יהודה אמר רב: כך היה מנהגו של רבי יהודה בר אלעאי: ערב שבת מביאים לו עריבה מלאה חמין, ורוחץ פניו ידיו ורגליו, ומתעטף ויושב בסדינין המצוייצין, ודומה למלאך ה' צבאות?" שלל זאת הגרי"ז ואמר בשפה ברורה: "מיר מאכן ניט נאך מלאכים" [=אין אנו מחקים את המלאכים!]. אלא, המשיך הגרי"ז ואמר: הטעם הוא כמו דאיתא (ב"ק לב): "ומודה איסי ערב שבת בין השמשות - שהוא פטור, מפני שרץ ברשות... מאי ברשות איכא? כדר' חנינא, דאמר ר' חנינא: בואו ונצא לקראת כלל מלכתא; ואמרי לה: לקראת שבת כלה מלכתא. רבי ינאי מתעטף, וקאי ואמר: בואי כלה, בואי כלה". הטעם הגרי"ז ואמר בדרך של שאלה ותשובה: וכי את המלכה אפשר לקבל ללא קובע וחליפה? וכי את המלכה אפשר לקבל בישיבה? ברור שמפני כבוד המלכות חייבים וצריכים ללבוש הכובע והחליפה ולעמוד ולומר קבלת שבת.

"פעם אחת, בליל שבת קודש, אחר התפילה, בבוא [הרה"ק רבי מאיר שלום מקאלושיץ זיע"א] לביתו, אמר: שנתראה לו פירוש בחרוז 'לא תבושי ולא תכלמי', שבעזרתו יתברך לא יהיה ח"ו הצירוף 'בשת' אלא צירוף 'שבת' ולא יהיה ח"ו צירוף 'לכמה' אלא צירוף 'מלכה', שהשבת היא שבת מלכתא" (נהר שלום ח"ו יא). וכבר מפורש כן בדברי הרה"ק בעל 'דגל מחנה אפרים' (פרשת מטות: "זוהו שאומרים בשבת 'לא תבושי ולא תכלמי', כי מן בשת וכלימה נעשה שבת ומלכה".

חשבתי ליתן טעם לשבת על כך ששבת קודש קרויה בשם "שבת המלכה",

מאוצרותיו של הרב ישראל דנדרוביץ שליט"א מח"ס 'הנחמדים מזהב', ערך

לפרש את תואר "מלכה" על שם מה הוא בא, בהקדם מה שגילה לנו רבינו האריז"ל שבעוד שבימינו שמו יתברך הוא "יהיה", הרי שלעתיד לבוא יעלה השם להיות: "יהיה". ובאו דברי האריז"ל על הפסוק (זכריה יד ט): "יהיה ה' למלך על כל הארץ, ביום ההוא יהיה ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד" וכמפורש בספר 'ליקוטי תורה' (שם): "נמצא שהשם לא יהיה: יהו"ה... אלא השם יקרא: יהי"ה, עיין שם בדבריו המאירים.

וראה בספר 'תפארת שלמה' (פרשת תבוא): "הנה ידוע מספרים הקדושים אשר הצירוף של שם העתיד הוא 'יהיה', שני פעמים 'יה'... ועל זה בקש דוד המלך ע"ה מן המייצר קראתי יה ענני במרחב יה, דהיינו היום קראתי יה' פעם אחד, אבל הוא יעננו בהגאולה 'במרחב יה' שני פעמים". ועוד ראה בספר 'זרע קודש' (פרשת וירא): "על דרך שאמרו ז"ל מאי האי דאמרי אינשי כשמוזגים ומתחננים איש ואשה, אומרים 'שהזיווג יהיה עולה יפה', ולהבין לאיזה מקום יהיה עולה, ומאי הלשון הזה שיהיה עולה יפה. ופירשו, כי כלל העבדות ליחוד קוב"ה ושכינתיה, בחינת יחוד שמת הוי"ה ואדני", שהצדיקים מייחדין במעשיהם הטובים, והנה כתוב בספרים שלעתיד יהיה משם 'הוי"ה' אותיות 'יהיה', שהו' תהיה י... ונמצא יהיה יחוד קוב"ה ושכינתיה, 'יהיה אדני' גימטריא 'יפה', ולכן אומרים שהזיווג יהיה עולה 'יפה', שהזיווג הזה של איש ואשה מעורר הזיווג העליון לקרב ביאת משיחנו, ויהיה הזיווג 'יהיה אדני' גימטריא מספר 'יפה', ותיבת עולה הוא על דרך שכותבים סך הכל המספר, עולה, כן הכוונה כאן, שהמספר לזיווגי השמות יהיה 'יפה' במספר".

ונמצאו למדים שלעתיד לבוא יהיו שני השמות בגימטריא צ"ה. וכבר אמרתי מכבר שיש לרמוז זאת בכך ש'טוב וחסד' עולה בגימטריא צ"ה. והנה ידוע ששבת קודש היא 'מעין עולם

ברכת מזל טוב מעומקא דליבא
לידיד העליון היקר והנכבד
עו"ד **אבינועם עזר** ז"ב ה"ו לרגל איחוסו בנו
ה"ה **מתניה יוחנן** עב"ג **שוהם חווה תחי'**,
יה"ר שיזכו לבנין עדי עז, אמן!

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵבֶת

פְּרֻשֵׁת כִּי תֵעָא

כס"ז, ע"יון קכ"ז

מְבַרְנוּבִיץ' וְהִרְאָה לְרַבֵּי אֶת תְּכַנּוּ. בְּעַל פֶּה הוֹסִיף שְׁהִישִׁיבָה חֲבִיבַת לְסַפְקֵי הַמְזוּן כַּחֲמֻשַׁת אֲלָפִים זְלוּטֵי, וַיֵּשׁ לְהַנִּיחַ כִּי אִם יִפְרְעוּ לָהֶם עַכְשָׁו מַחְצִית מִן הַסְּכּוּם יִסְכִּימוּ לְהַמְשִׁיךְ בְּאַסְפָּקָה.

שָׁאַל הַרְבֵּי: וּבַמָּה יִכּוֹלְנִי לַעְזוֹר לָכֵס? הִשִּׁיבוּ רַבֵּי אֶלְחָנָן בְּתַמִּימוּת: מִן הָרְאוּי לְקַרְא הֵנָּה עֲשֶׂרָה גְבִירִים מְאֻנְשֵׁי שְׁלוּמָם, לְהוֹרוֹת לָהֶם שְׁיַנְדְּבוּ כָּל אֶחָד מִכֶּסְפּוֹ מְאֻתִּים וְחֻמְשֵׁים זְלוּטֵי, וְלַתֵּת עֲלֵיהֶם הַיּוֹם בְּרָכָה. מִיַּד שָׁלַף הַרְבֵּי מַחִיקוֹ אֶת מִטְפַּחְתּוֹ, מִטְפַּחַת גְּדוּלָּה בְּגוּן אָדָם, וּפָרַשׁ אוֹתָהּ לְפָנָיו עַל גְּבִי הַשְּׁלַחַן בְּכַדֵּי לְצַבֵּר הַסְּכּוּמִים בְּתוֹכָהּ.

אַחַר שֶׁלַח אֶת מִשְׁמָשׁוֹ לְקַרְא אֵלָיו חֲסִיד פְּלוֹנֵי מִן הַנִּמְצָאִים כְּעַת בְּמַרְיַנְבַּאד. תוֹךְ רְגָעִים מְעַטִּים נִכְנַס הָאִישׁ וְהַרְבֵּי פָּנָה אֵלָיו קְצָרוֹת: הֵנָּה לְפָנֵינוּ רַבֵּי אֶלְחָנָן, תַּלְמִידוֹ שֶׁל ה' חֲפִץ חַיִּים'. בִּישִׁיבָתוֹ בְּבַרְנוּבִיץ' רְעֵבִים לֶלְחֵם וּמְצָבוּ דְחוּק. מִן הַיִּשָּׁר שֶׁתִּנְדָּב מְאֻתִּים וְחֻמְשֵׁים זְלוּטֵי. מְבַלֵּי לְפָצוֹת פֶּה הוֹצִיא הַחֲסִיד מְאֻרְנָקוֹ אֶת הַסְּכּוּם כְּפִי שֶׁנִּקְבַּב הַרְבֵּי. שֶׁלְשַׁל אֶת הַמִּטְבָּעוֹת אֶל תוֹךְ הַמִּטְפַּחַת, בְּפָסְעוֹ אַחוֹרָנִית לְאִטּוֹ בְּמוֹרָא וּבְחֻרְדַּת קֹדֶשׁ כְּמַבְבֶּקֶשׁ לְשׁוּב עַל עֲקֻבוֹתָיו הַחוּצָה. בְּאוֹתוֹ רָגַע הַתְּעוֹרֵר רַבֵּי אֶלְחָנָן וְשָׁאַל אֶת הַרְבֵּי מַגּוּר: מָה עִם הַבְּרָכָה? הֲלֹא מְדַבֵּר הִיא שְׁיוֹסִיפוֹ לְמַנְדְּבִים בְּרָכָה. וְהַרְבֵּי נִעְתֵּר לוֹ גַּם בְּזֹאת, וַיְבַרֵךְ אֶת הָאִישׁ מִמִּיטֵב הַבְּרָכוֹת כְּמַבְטָח לְמַחְזִיקֵי תוֹרָה.

אַחֲרָיו שֶׁלַח לְקַרְא בְּזֶה אַחֲרֵי זֶה עוֹד אֲנִשִּׁים מִמְּקַרְבֵּיו, נְגִידִים נְשׂוּאֵי פָּנִים, שֶׁקִּימוּ בְּאוֹתוֹ מְעַמֵּד אַחֲרֵי מְצוֹת הַרְבֵּי בְּלֹא לְהַנִּיד עַפְפָּף, וְזָכוּ בְּבִרְכָתוֹ. עֲרַמַת הַכֶּסֶף שֶׁהִצְטַבְּרָה

הַחֲזָקַת לּוּמְדֵי הַתּוֹרָה

בְּאֶחָד מִחֻדְשֵׁי הַקִּיץ הִרְאִישׁוּנִים שֶׁל שְׁנַת תַּרְצ"ה, תְּקוּפַה קְצָרָה אַחֲרֵי פְטִירַת זּוּגְתוֹ הַרְבֵּנִית שֶׁהִלְכָה לְעוֹלָמָה בְּשִׁלְהֵי הַחֲרָף בְּעֻקְבוֹת חֲלֵי שְׁיִסַּר אוֹתָהּ חֻדְשִׁים רַבִּים, תִּשְׁשׂוּ כַחוֹתָיו שֶׁל הַגְּאוּן רַבֵּי אֶלְחָנָן וְסַרְמֵן זַ"ל בְּצוּרָה מְדַאִיגָה, עַד שֶׁהִתְעַטֵּף בִּישׂוּרִים וּמְכֻאוּבִים כְּמַעַט בְּכָל אֲבָרָיו. בְּמִיחָד סָבַל מִמְּחוּשִׁים וּמִתְעוּקָה בְּלֵב וּבְכַבֵּד שֶׁהִצִּיקוּ לוֹ קִשׁוֹת. הוּא נִסַּע לְעִיר וּוּרְשָׁה וְדַרְשׁ בְּרוֹפְאִים מְמַחִים, וּלְפִי הוֹרְאָתָם יָצָא בְּחֻדֶשׁ תַּמּוּז לְהַנְפִּישׁ וּלְהַחֲלִים כַּחֲמֻשָּׁה שְׁבוּעוֹת בְּעִיר הַמְּרַפָּא מְרִינְבַּאד בְּמַדִּינַת צ'וֹסְלוֹבְקֵיָה. בְּהִיוֹתוֹ בְּמַרְיַנְבַּאד הִגִּיעַ אֵלָיו מְבָרַק אֲזַעְקָה מִמְּנַהֲלֵי הַיִּשִּׁיבָה בְּבַרְנוּבִיץ', שֶׁהִמְאִפְיוֹת וְהַקְצָבִים בְּעִיר חֲדָלוּ לְסַפֵּק לָחֵם וּבִשָּׁר לְמַסְעֵדַת הַיִּשִּׁיבָה, בְּגַלְל חוֹבוֹת מְרִבִּים. הֵם אוֹבְדֵי עֲצוֹת. גַּם רַבֵּי אֶלְחָנָן בְּמַקּוֹם שֶׁהוּא, כְּשֶׁקָּבַל הַמְּבָרַק לֹא יָדַע מֵאִין יִבּוֹא עֲזָרוֹ. בְּגַלְל חֲלָשְׁתּוֹ לֹא הָיָה מְסַגֵּל כְּרָגַע לְנֹדָד, וּבְמַרְיַנְבַּאד גּוֹפָא לֹא יָדַע הֵיכָן בִּיכָלְתוֹ לְהַשִּׁיג כְּסָפִים אֶף לֹא בְּהַלּוֹאָה לְזִמּוֹן קְצָר.

בְּצַר לוֹ פָּנָה אֶל הַרְה"ק רַבֵּי אַבְרָהָם מְרַדְכֵי אֶלְטֵר מַגּוּר זִיע"א, ה'אֲמֵרִי אֲמַת', שֶׁבֵּא לְמַרְיַנְבַּאד בְּאוֹתוֹ זִמּוֹן עִם פְּמִלְיָה גְּדוּלָּה שֶׁל חֲסִידִים מְקַרְבִּים וּבְנֵי מִשְׁפָּחָה. רַבֵּי אֶלְחָנָן בִּקֵּשׁ בְּאִמְצָעוֹת שְׁלִיחַ, תַּלְמִיד יִשִּׁיבָה, לְהוֹעִיד לוֹ שְׁעָה מְסִימַת לְשִׁיחָה. בְּהַכְּנָסוֹ אֶל הַרְבֵּי שֶׁהִתְגוֹרֵר כְּמוֹהוּ בְּמִלּוֹן הַנִּקְרָא 'מִפְּתַח הַזֶּהָב' קָדַם אוֹתוֹ בְּסַבֵּר פָּנִים יְדִידוֹתֵי חֵם וְחָלַק לוֹ כְּבוֹד. פָּתַח רַבֵּי אֶלְחָנָן וְאָמַר: חַז"ל הוֹרוּ 'מִי שֵׁישׁ לוֹ צַעַר בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ יִלְךְ אֲצֵל חֲכָם', וְלָכֵן בָּאתִי אֵלֵיכֶם. הוּא שָׁלַף מִכִּיסוֹ אֶת הַמְּבָרַק שֶׁקָּבַל

לתלמידיו ('אור אלחנן' ח"א עמוד רנא).

הכפרה על חטא בטול תורה הוא החזקת לומדי התורה

על הפסוק (שמות ל טז): 'ולקחת את כסף הכפרים מאת בני ישראל ונתת אתו על עבדת אהל מועד והיה לבני ישראל לזכרון לפני ה' לכפר על נפשתיכם', פרש הרה"ק ה'אביר יעקב זיע"א שהכפרה על חטא בטול תורה הוא החזקת לומדי התורה. ואלו דבריו בספרו 'פתוחי חותם': לרמז מה שאמרו רבותינו ז"ל (פסחים נג): 'כי בצל החכמה בצל הכסף' (קהלת ז יב), דעתיד הקדוש ברוך הוא לעשות למחזיקי בידי לומדי תורה צל וחפה אצל לומדי תורה, שנאמר 'כי בצל החכמה בצל הכסף', וזהו שכתוב 'ולקחת את כסף הכפרים', דהינו, הכסף שרצית לתת לכפרה, תן אותו לעמלי תורה, וכמו שאמרו רז"ל (קהלת ז רבא יא א) 'אם רצית לעשות צדקה עשה אותה עם עמלי תורה', והינו הפונה בכאן 'ולקחת את כסף הכפרים ונתת אתו על עבדת אהל מועד', דהינו, תן אותו לבני הישיבה היושבים בבית המדרש על התורה, שהיא עבודת אהל מועד. ובזה 'והיה לבני ישראל לזכרון לפני ה'', שיחשב להם כאלו הם עסקו בתורה ויעשה להם חפה אצל לומדי תורה. וזהו 'לכפר על נפשתיכם' על שלא עסקתם בתורה והשתא יחשב לכם כאלו עסקתם'.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

במטפחת האדמה הלכה והוסיפה, הלכה ותפחה עד שכמעט השג הסכום בשלמות, אלא מכיון שהודיע המשמש לרבי שכרגע חסרים 'למנין' שנים או שלושה מהאנשים ששלח לקרא, כי יצאו מבית המלון לרחץ במעינות המינרלים ויחזרו רק בעוד שעות אחדות, אמר הרבי לרבי אלחנן, שבמשך היום הענין יגמר בכי טוב, וכך הוה.

תם ונשלם ענין הכסף לצרכי הישיבה, עכשו פנה רבי אלחנן אל ה'אמרי אמת' בענין אחר. הוא החזיק בידו גמרא בפורמט קטן מש"ס יונתן. פתח אותה ויאמר: לא זכיתי להבין דברי תוספות פלוני במסכת מנחות, אולי נעין בדבריהם. והנה בנגוד לקצור המפלג שהרבי מגור רגיל בו תמיד פידוע ומפרסם, שקיל וטרי עכשו עם רבי אלחנן בדברי אותו תוספות קרוב למחצית השעה, עד כי מניה ומניה רוחא שמעתא. אור חדש זרח בדברי התוספות כפי שנתן ללמד מארשת פניו הננוחה של רבי אלחנן כשנפרד שבע רצון מעל פני הרבי וחזר לאכסניתו.

בנו של ה'אמרי אמת', הרה"ק ה'פני מנחם' זיע"א הוסיף והעיד על מקרה דומה, שפעם אחת נפגשו אביו הרה"ק ורבי אלחנן בעיר לודז' תוך כדי הלוחם ברחוב, והרבי התענין מה הביא את ראש הישיבה דברנוביץ' ללודז'. השיב רבי אלחנן בקצור נמרץ: בגלל המצוקה הכספית של הישיבה! תמה הרבי: ובטול תורה? רבי אלחנן משך בכתפיו כמרמז שאין בררה, אולם הרבי ללא שהיות נתן בידו את הסכום שהיה דרוש לו וזרזו בנעימה ידידותית שישוב

חידון אֶלְזָנוֹת - נושא פרסים באיזה הקשר מופיע צור בפרשה זו?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת ויגש:

ש. איפה מצינו בפרשתנו אדם שנכתב עליו בלשון רבים.

ת. ובני דן חשים (מו, כג).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת ויגש:

ה' יצחק קראוס מבני ברק.

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות ויקהל - פקודי תשפ"ב ♦ עלון מס': 84

השגחה שבועית

הישועה שלפני הישועה

משפיע גדול באמריקה, השאיר כאן את ההודעה הבאה: כשהייתי ילד סבלתי מחרדות. היו זמנים שפשוט פחדתי לצאת מהבית. זה היה סבל נורא ואיום שהמשיך גם בגיל ההתבגרות.

ברוך ה', בסיעתא דשמיא יצאתי מכל זה. כיום, ארבעים שנה אחרי כן, אני מודה לקב"ה על כל יום של קושי שעברתי. ההצלחה הגדולה שלי בחיים היא דווקא הודות לקשיים שעברתי אז. הקב"ה זיכה אותי להשפיע במשך חיי על מאות אנשים שמתמודדים עם קשיים כמו אלו שאני עברתי. סוד ההצלחה שלי כיום, אלו הקשיים שהיו לי בעבר. כל מה שה' עושה לטובה הוא עושה.

נחשוב לרגע, אם היה אדם מגיע אל המשפיע הזה לפני ארבעים שנה, בשיא תקופת הקשיים שלו, ואומר לו: שמע, בטוח שזה לטובתך - אני לא יודע איך הוא היה מקבל את זה... אבל כיום הוא עומד ומודה לקב"ה על כל קושי וקושי. ברוך ה' שהקב"ה נתן לנו סעיף בשולחן ערוך (אורח חיים סימן רל סעיף ה'): לעולם יש אדם רגיל לומר, כל מה דעביד רחמנא, לטב עביד. כך שגם אם לא מבינים, אומרים את זה ומאמינים בזה.

השאלה היא במה להתחזק עכשיו. זה שבעוד ארבעים שנה יהיה לי טוב, רחוק לי מדי.

על הזמן הזה, שבו עדיין אין רואים את הישועה, מפרש המלבי"ם את הפסוק (מכה ז) "אל תִּשְׁמְחוּ אִיבֵי לִי, נְפִלְתִי קִמְתִּי, אֲשֶׁב בְּחֶשֶׁן ה' אֹר לִי". ומפרש:

אומרים לאויבים של כלל ישראל: אתם חושבים שכלל ישראל עוברים דברים קשים, ולכן אתם שמחים. דעו שאין לכם מה לשמוח, כי נפלתי קמתי, דווקא כי נפלת - על ידי הנפילה לעמקי הבור, קמתי - איזושהי הקושי מביא את הישועה.

אבל מה קורה עם היעכשויו? הרי עד הישועה אנחנו עדיין יושבים בחושך? על זה עונה הפסוק: **כי אשב בחושך** - כשאתה עדיין בתוך החושך - אזי ה' אור לי. נכון שאין לי ההצלחה הגשמית עדיין, אבל עכשיו יש לי משהו שהוא הרבה יותר מזה, יש לי שה' אור לי, עכשיו יש לי אור ה', אור הדת והאמונה, אור התקווה בישועתו.

זה האור שעל ידו אנו מתחזקים בכל פעם. יש הרבה יהודים שמעידים על עצמם שהם מתגעגעים לרגעים של אמונה שהיו להם דווקא בזמנים קשים ביותר. האור של האמונה והתקווה בה', הוא אור שאי אפשר לתארנו. איננו מאחלים קושי לאף אחד, אבל אם נמצאים שם, לוקחים את המטענים הגדולים של ההתחזקות באמונה. אותם אוספים כעת, בתקופת הנפילה והקושי.

שבת שלום ומבורך,
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

מי נתן לך את כל זה?

כמו שנאמר "כי ממך הכל ומידך נתנו לך". ההרגשה של המתחזק בבטחון היא, שהשי"ת שם אצלו כסף, ולכן זה כל כך פשוט לתת את הכסף למטרות שה' יהיה מרוצה מהן, כמו צדקה וגמ"ח. הרי הכסף כולו שלו יתברך, ומידו אנו נותנים לו.

רבינו בוחר פסוק זה מסוף ספר דברי הימים א'. הבה נראה באילו נסיבות נאמר הפסוק הזה: בסוף ימיו של המלך דוד, הקב"ה אומר לו כי לא הוא יבנה את בית המקדש, ורק בנו שלמה "הוא יבנה בית לשמי".

דוד המלך מקבל את הנהגת ה' ושמח על שזכה להכין את הכול כדי שיוכלו לבנות את הבית. הוא אסף זהב, כסף, נחושת, ברזל ואבנים טובות, והכול במספרים עצומים. שלושת אלפים כיכר זהב, שבעת אלפים

כיכר כסף ועוד ועוד. מאיפה היה לו כל זה? מלבד מה שהביא מאוצר המלוכה, הביאו גם שרי שבטי ישראל, שאספו תרומות מכל העם. ומעיד הכתוב: **"וישמחו העם... כי בלב שלם התנדבו... וגם דוד המלך שמח שמחה גדולה"**. הוא שמח יותר מכולם, כי גדול המעשה יותר מן העושה.

כאשר הוא עומד ומודה לה' קבל עם ועדה, ומשבח בפסוקים שאנו אומרים מדי בוקר לפני שירת הים: **"ויברך דויד"**, הוא שואל: **"וכי מי אני ומי עמי כי נעצור כח להתנדב?"** מי הוא זה שנתן את הכוח והיכולת, כסף, זהב, שפע ואושר? - **"כי ממך הכל ומידך נתנו לך"**! הקב"ה נתן לנו כדי שנוכל לתת לו. מצד האמת, לא מגיע לנו כלום. ריבוננו של עולם, הכול ממך, אנחנו נותנים לך משלך. ועם כל זה, מפני שבורא העולם שם בטבע האדם את ההרגשה שהכסף הוא שלו, מבקש דוד המלך שייחשב הדבר לזכות התורמים: **"שמחה זאת לעולם"**, ושהזכויות של התרומות לבית ה' תישמרנה לכלל ישראל לעד לטובה ולברכה.

יהי רצון שזוכה לעשות צדקה וגמילות חסדים בנדיבות נפש ובטוב לבב, ועל ידי זה יושפע שפע רב ברכות והצלחות, אמן סלה. (מתוך שיעור 234 בשער הבטחון)

יהודי נכנס לבית המדרש ביום חמישי ובידו שקית של שני קילו שקדים. הוא קנה את זה לכבוד שבת קודש וכבר עושה 'טועמיה': יושב ולומד, כאשר מידי פעם הוא לוקח שקד מן השקית ואוכל. לפתע נכנס לבית המדרש יהודי מזהר. הוא ניגש אל בעל השקדים ואומר, 'איזה יופי, יש כאן שקדים. תגיד לי, זה משהו ששייך לכלל הציבור או שזה פרטי שלך? אני מתעניין, כי הרופא אמר לי שהשקדים בריאים ללב. קניתי את זה מכספי, הוא מקבל תשובה. אפשר כמה שקדים?'

בעל השקדים נתקף בנדיבות מופלגת ואומר לאורח, 'למה רק כמה שקדים? קח הכול!' הוא מסיט את השקית לכיוונו: 'כל זה שלך! שיהיה לך לבריאות!'

האורח לוקח את השקית ומתיישב בצד לאכול. בשלב מסוים, ניגש אליו היהודי שלפני זמן קצר היו השקדים שלו ומבקש ממנו כמה שקדים. עונה לו האיש, 'הממ... לא כל כך מתאים לי לתת לך מהשקדים. אני צריך אותם אצלי בבית, זה מאוד חשוב לנו לבריאות, אבל אם בכל זאת תרצה לעשות ברכה, אז הנה, שני שקדים נפלו על הרצפה, אתה יכול לקחת אותם.'

מה אומרים על בן אדם כזה? נראה שאפילו איש קר מזג ביותר יהיה מוכרח להגיב כאן משהו. הרי רק לפני כמה רגעים קיבלת את הכול חנים אין כסף, ואם הנותן בא ומבקש ממך משהו, המתבקש ביותר הוא לומר בסבר פנים יפות: 'הרי שלך לפניך. קח כמה שאתה רוצה, זה בכלל לא שלי.'

במשל זה כל כך מובן, שלהשתמש מלת לנותן זאת התנהגות בלתי מתקבלת על הדעת, אבל בנמשל אנחנו צריכים יותר לעבוד על עצמנו כדי להרגיש את זה, ולהתייחס כך למצוות צדקה. רבינו אומר, שההבדל הרביעי בין זה שלומד ביטחון לבין השכן שלו שעדיין לא למד, זה שכאשר יש לראשון כסף מעבר למה שהוא זקוק לו למחיתו, הוא נותנו למטרה שיפיק את רצון הבורא בנדיבות נפשו וטוב לבבו

הצטרף גם אתה לרבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מארח ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 151-86-130-140 • מאנגליה 00-3900-489 • מבלגיה 00-380-844-28

מדרום אפריקה 87-551-8521 • מארגנטינה 3988-4031 • מאוקראינה 380-947-100-633 • קו לנשים - שלוחה 4 בתפריס הראשי

קו השגחה פרטית

אידיש. עברית. אנגלית.

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

בית נאמן בישראל

הרה"ח ר' יחיאל הלוי סג"ל משמש כבר עשר שנים בעבודת הקודש כמגיה בילשכת הלכה למעשה. לפני שמונה שנים הגיע לשם יהודי מרעננה, בעל תשובה טרי, שביקש לרכוש לו תפילין ומזוזות. הוא התעניין ושאל, והגיע פעם אחר פעם כדי לשאוב כוח ועידוד בדרכו החדשה. לפני כשלוש שנים התחזק הקשר בינו לבין ר' יחיאל. הם התיידדו מאוד. ר' יחיאל חיזקו ועודדו וכינה אותו בחביבה "יוסף הצדיק". יוסף מצדו התקדם ונתעלה באופן נפלא. הוא נכנס לכולל אברכים ברעננה ועשה שם חיל עד שהפך לאחד ממצויני הלומדים. בחודש טבת תשפ"ב הוא חגג לעצמו את יום הולדתו ושפך את לבו לפני ר' יחיאל, כי הנה הגיע כבר ל"בן ארבעים לבניה" ועדיין לא מצא את זיווגו.

כאבו של ידידו נגע מאוד ללבו של ר' יחיאל, וביום שישי ערב שבת שירה, הוא הלך לבית העלמין, וכחסידי וויז'ניץ פנה להזכירו לטובה באוהל של אדמו"רי בית וויז'ניץ. לאחר שאמר שם כמה פרקי תהלים, החליט לגשת לציונם של מרנן החזון איש וגיסו הסטייפלער, זכר צדיקים וקדושים לברכה. גשם ירד, בית העלמין היה ריק, והנה הוא רואה יהודי מבוגר עומד ומתפלל ברגש רב, ומסיים את ספר התהלים. הוא לא פגש אותו קודם לכן, אבל זיהה אותו מהתמונות המתפרסמות. זה היה הגה"צ רבי יצחק קולדצקי שליט"א. מכיון שכך, ניגש אליו ר' יחיאל וביקש שהרב יתפלל גם הוא על הבחור יוסף יובל בן רחל, הזקוק לזיווג הגון.

אמר לו הרב: "אייעצך עצה טובה. תעלה להר הזיתים, לצינונו של הרבי מלעלוב, הרה"ק רבי שמעון בידרמן זי"ע מבני ברק, שעלה למרום לפני שנים עשרה שנה ביום הכיפורים תש"ע, ושם תיוושעו. תקבלו על עצמכם, אתה והבחור, שלא לדבר כלל בשעת התפילה. לא רק זאת, אלא שהבחור יתחבר לעניין, וילמד את ההלכות של מורא מקדש".

ר' יחיאל אמר שהבחור אכן אינו מדבר כלל בשעת כל התפילות, אולם הרב ענה לו, כי יש עניין שיקבל על עצמו קבלה, ואמר: "אחרי שדנתי בעניין זה עם מורי וחמי הגר"ח קנייבסקי שליט"א, הוברר שמוטב שתהיה זו קבלה לשנה שלמה, שיעבור את כל מעגל השנה, בכל המצבים, תוך שמירה על העניין שיקבל על עצמו. כבר כמה שנים שאני נוסע לשם מדי כמה שבועות", הוסיף הרב, "ומקבל על עצמי ועל שולחיי קבלות טובות ורואה ישועות גדולות. הנני מיוצאי ליטא מדורי דורות ולא גדלתי כלל אצל החסידים, ובכל זאת אני פוקד את הציון של הרבי מלעלוב יותר מהחסידים". הרב הוסיף את ברכתו להצלחה גדולה ולישועה, ור' יחיאל הבין כי פגישה זאת נודמנה לו מן השמים. ברצונו העז לסייע לידידו, הוא החליט לצאת למסע אל הר הזיתים. לא היתה לו בעיה להשיג רכב, כי הרב יוסף דסקל, ראש המכון, התנדב להיות הנהג. הצטרף אליהם גם ר' יצחק דוד, שביקש לפעול ישועה עבור חבר בן שלושים ושתיים שעדיין לא מצא את זיווגו, ואל חסידי וויז'ניץ אלו התלווה הרה"ח ר' יוסף גולדברג, חסיד לעלוב, ששימש להם כמורה דרך אל מקום הציון. הבחור יוסף עצמו לא יכול להגיע מפני שלא חש בטוב, אולם זה לא הפריע לו לקבל על עצמו לשותק מראש התפילה ועד סופה.

ויהי בחצי הלילה, ערב שבת קודש פרשת משפטים לסדר "ושמעתי כי חנון אני". בהר הזיתים מתפללים כל בני החבורה ושופכים שיח, מקבלים על עצמם שתיקה יפה בשעת כל התפילות, ומצפים לישועת ה'.

בימים שלאחר מכן סיפר יוסף: "אני חייב לומר לך שצדקת, כבר שנים שאני נזהר מלדבר בעת התפילה, אך מעולם לא היה לי ניסיון של ממש לשוחח. והנה היום, זמן קצר לאחר שדיברנו על הקבלה, אירע לי ניסיון

תפילה בכפור

בשנה שעברה בערב ראש חודש אדר, ארגנה לנו הישיבה נסיעה למירון. הכינו לנו שני אוטובוסים, כאשר התכנית היא שניסע למירון, ואחרי תפילת מנחה במירון ייסע אוטובוס אחד למסלולים, והבחורים יוכלו להשיב נפשם במסלול הליכה בין נופי הגליל, והאוטובוס השני ימשיך למקומות הקדושים. לעת ערב ייפגשו שני האוטובוסים ליד אולם, ושם נערוך מסיבת ראש חודש בעזרת ה'.

רציתי ללכת לאוטובוס שנוסע למסלולים, אלא שבחור אחד עיכב אותי וביקש שאסע עמו למקומות הקדושים. לו לא היתה בחירה אם לנסוע לכאן או לכאן, מכיון שהיתה לו בעיה ברגל, וברור שעם רגל כזאת אי אפשר לצעוד במסלול הליכה. מכיון שראיתי שחברי כל כך רוצה שאסע אתו, ויתרתי על הרצון שלי, והחלטתי להצטרף לאוטובוס שנוסע למקומות הקדושים. עד שדיברנו ועד שחשבתני ועד שהחלטתי, אנחנו מגלים ששני האוטובוסים כבר נסעו. מה עושים עכשיו?

החלטנו לפנות בחזרה אל המערה. והנה אנחנו מגלים בחור שלישי מהישיבה. הוא לא שם לב שהזמן עובר, וכך הוא נשכח בציון. עמדנו שלוש שעות בחצר וחשבנו מה לעשות. הבחור השלישי זכר את מספר הפלאפון של המשגיח, ביקש מאדם שעבר שם פלאפון ויצר אתו קשר. המשגיח אמר שנרד לשער הירוק שבכניסה ליישוב ונחכה שם. תוך חצי שעה הוא יבוא להעלות אותנו.

אחרי חצי שעה ירדנו לשער הירוק, והנה אין כל זכר לאוטובוס של הבחורים. חיכינו שם זמן רב, אנשים בקושי עוברים שם, ועד שמצליחים להשיג שוב פלאפון עונה לנו המשגיח שכמו שזה נראה, הם יגיעו לשער הירוק רק בעוד שלוש שעות רבעי שעה. עמדנו שם בקור וחיכינו. עברו שלוש שעות רבעי השעה, ועדיין אנחנו מחכים שם בקור. לא היה לי מעיל והקור חדר לעצמותי, סבלתי סבל של ממש, ופתאום נזכרתי בבן דוד שלי, בחור בן עשרים ושמונה שעדיין אינו מאורס. אמרתי: "ריבונו של עולם, אני מאמין שכל מה שאתה עושה הוא לטובה. קשה לי כל כך, אבל ברור לי שהכול הוא מתוך שאתה אוהב אותי ומיטיב עמי. אנא ה', בזכות האמונה הזאת תשלח ישועה לבן דודי הבחור, שיתארס תוך שבועיים מהיום".

איני יודע למה אמרתי דווקא שבועיים, הקב"ה הכניס לי את המילים לפה. רק גמרתי את תפילתי, וקולו של המנוע נשמע מרחוק. האוטובוס המיוחל הגיע, עלינו עליו וכל עצמותינו אומרות שירה.

עברו שבועיים בדיוק. בליל פורים אני עולה על יצועי, והנה בשעה אחת בלילה אני מעירה אותי במיוחד כדי לבשר לי את הבשורה: בן הדוד התארס! בדיוק שבועיים מאז אותה תפילה חמה של אמונה.

(הביטחון היומי, יום שלישי פרשת תרומה, ר"ח אדר א' תשפ"ב)

מה בקו?

סיפור זימי!

סיפור בהמשכים מותח ומרתק!

הקלטת סיפורים אישיים!

שירים!

היכנסו לקו הישיר
02-30-11-901

או בקו הכללי

02-30-11-300

בשלושה 0 (לאחר בחירת השפה)

הקו המיוחד

ורדי
השגחה
פרטית

גם ילדי
החמד חיים
עם ביטחון
ואמונה
שהכל
בהשגחה
פרטית

חום ואור אצל רבי שמעון

ביום שלישי פרשת משפטים, מספר לי גיסי שמארגנים שבת התאחדות במירון. הוא השיג דירות בחינם וזאת הזדמנות שאסור לפספס. תיארתי לעצמי שהדירות לא הגיעו אליו בחינם מפני עורך ביקוש. הרי ברור שבקור גדול כזה, אנשים מעדיפים להישאר בביתם החמים. גם אני אומר שלוש פעמים ביום "אשרי יושבי ביתך", ולמה לי להיטלטל בדרכים, וכי מחפש הרפתקאות הנני? הודעתי לגיסי שזה קשה לי מדי. מחר יהיה שלג ומחרתיים בוודאי יהיה קר, ואני מעדיף את הבית שלי.

למחרת אני מקבל טלפון שהצעה דווקא התקבלה באהדה בקרב המשפחה, כולם באים ושאלו שוב את העניין. אמרתי לעצמי: איך אני יכול להפריע לאיחוד המשפחה? החלטתי שאעשה את המאמץ ואסע למירון.

מכיוון שהדירה היתה פנויה, החלטנו לנסוע כבר ביום חמישי. יצאנו לתחנה בכפור ובשלג עם כל המזוודות, כשאני מלא תלונות מצד אחד והערכה עצמית מצד שני, על מסירות הנפש הגדולה שלי למען איחוד המשפחה.

הגענו למירון, נכנסנו אל הדירה, ואז נאחזנו מגלים שהיא קרה לגמרי. החימום שם לא עובד כמו שצריך. את הלילה עברנו איכשהו, אבל בבוקר אמרתי לגיסי, שאם אין דרך לחמם את הדירה אני חוזר לירושלים. יש לי תינוקת ואיני יכול לקחת סיכון שהיא תחלה ח"ו. גיסי המסור התאמץ מעל ומעבר והשיג לי חימום, וברוך ה' העניין הסתדר. עברה עלינו שבת מרוממת בצלו של רבי שמעון, שבת אחים גם יחד בראשות הוריי היקרים. היתה זו שבת נפלאה.

במוצאי שבת, בדרך חזור, באוטובוס הנוסע לירושלים, אני מקבל טלפון משכן: "תגידי לי, מאיפה היתה לך רוח הקודש?" "לא היתה לי", אני אומר. אם הוא היה יודע באיזו רוח נכחה יצאתי מהבית, הוא לא היה מדבר כך.

"לא תאמין למה שאספר לך. דקות ספורות אחרי שיצאתם, נפל החשמל. כל הבניין חשוך, החימום לא עובד, אל תשאל איזו שבת היתה לנו. אין לך מה למהר הביתה. הכול חושך, אפילה וקור".

למעשה, נהג האוטובוס לא שאל אותי אם אני ממחר או לא. הוא המשיך בנסייעתו, כשאני מקווה לטוב. כשהגענו הביתה גילינו את הבניין כולו מואר. השכן מהטלפון מקדם את פניי: "איך ידעת מתי לחזור? רק לפני כמה דקות נדלק כאן החשמל".

התביישתי: פשוט התביישתי. איך זה שאני נוסע מלא טענות כרימון, מרגיש ממש כמי שמוסר את נפשו לאחדות המשפחה, בעוד שהקב"ה מסובב סיבות לטובתי, לארגן לי שבת נפלאה עם חימום ואור ואווירה נהדרת. איזה טיפש הייתי, לא ידעתי מאילו קשיים ניצלתי. הן הקב"ה דאג לי כל כך, שיהיה לי רק טוב.

(הביטחון היומי, יום ראשון פרשת תצווה תשפ"ב)

עצום לדבר. באמצע תפילת שחרית ניגש אליי משהו בשאלה דחופה וניסה בכוח ובעקשנות לחלץ מפי תשובה, והיה לי ניסיון גדול לנצור את פי בכוח. ראה מה כוחה של קבלה, עד כמה היצר לא יכול לסבול שיהודי מקבל על עצמו דבר בקבלה. אני כבר מבין איזה כוח עצום יש כאן".

בשבוע שלאחר מכן, ביום השישי בהיות הבוקר ויהי קולות וברקים. ר' יחיאל מתקשר לר' יצחק דוד לבשר לו את הבשורה המרגשת, שיוסף יובל בן רחל מצא את זיווגו והוא התארס בשעה טובה ובמזל טוב עם בחורה בת שלושים וארבע מרעננה. עוד הוא מדבר ור' יצחק דוד נכנס לתוך דבריו בימזל טוב משלו: אתמול התארס הבחור בן השלושים ושתיים, שעליו התפללו בשבוע שעבר!

ר' יחיאל, נרגש כולו, התקשר לרב קולדצקי לבשרו את הבשורה הטובה. הרב איחל 'מזל טוב' ושמח מאוד, אך לא השתומם על הדבר, כי אכן זה ידוע שבקבלה טובה, ובפרט כשמקבלים שלא לדבר בשעת התפילה, רואים ישועות גדולות. וסיפור זה מצטרף אצלו לעשרות סיפורים וישועות גדולות בשנים האחרונות. שהרי כל חייו לחם הרבי מלעלוב בעוז ובתעצומות, שלא ידברו בעת התפילה. הרב קולדצקי אף נתן אישור לפרסם את המעשה כדי לזכות את ישראל, שיהיה הדבר לתועלת לכל המצפים לישועה, ולהודיע כוחה של שתיקה בעת התפילה.

(מתוך שיעור 240 בשער הביטחון)

שמתי לך מקום

זה שלושים שנה שאני עוסק עם חברי בעריכת כנסים ובארגון שבתות חיזוק לבחורים, לקרב את הקרובים, להעמיק ולהתבונן בעבודת ה' הנדרשת מעמנו. באחת השנים ארגנתי שבת ברכסים לעשרים משתתפים. עבדתי קשה מאוד לקראת השבת הזו, עבר עלי שבוע לא פשוט, וביום שישי, ערב שבת, ביקשתי מהקב"ה בתמימות: ריבונו של עולם, תן לי סימן שאתה נהנה מאתנו בשבת הזו.

ואכן, הקב"ה נתן לי סימן, ומעשה שהיה כך היה: בשבוע שחלף עלי הייתי לחוץ מאוד מכל מיני עניינים, ולא הצלחתי להתרכז בלימוד. ישבתי עם החברותא ולמדתי טור שו"ע יורה דעה, סימן צ"ד סעיף ה', ולמרות שלא מדובר בהלכות קשות, לא הצלחתי לקלוט מה שאנחנו לומדים. קראתי את הסעיף ושוב קראתי, וקמתי מתוסכל מכך שעם כל הזמן שהקדשתי, לא הצלחתי להבין. קראתי עלי את הפסוק "ואשר לא צדה והאלוקים אינה לידו!" צדי"ה רומז לסימן צ"ד סעיף ה', ובעוונותי הרבים נגרם לי עינוי כזה, שאני יושב ולומד ולא קולט.

בליל שבת, בשתיים בלילה קמנו לסדר לימוד שיימשך עד לתפילת שחרית. אני מתיישב בצד ופותח טור שו"ע. רק הסטתי את הכריכה, עדיין הדף הלבן הראשון שעוד לפני השער מול עיניי, ובבת אחת אני מבין את כל מה שלמדתי השבוע. כאילו התפזר ערפל כלשהו שכיסה את מוחי. כל הפרטים הצטרפו יפה יפה לתמונה אחת ברורה ומאירה. מיהרתי לדפדף לסימן צ"ד סעיף ה' ואכן אני רואה איך הכול בהיר, הפלא ופלא. כל כך התרגשתי, עד שקמתי ממקומי ורקדתי על הישועה הגדולה שה' שלח לי.

במשך אותו שבוע לא זכרתי כי בפרשה זו, פרשת משפטים, נמצא הפסוק שליווה אותי במשך אותו שבוע. בקריאת התורה כובדתי בעלייה, והנה קוראים את הפסוק "ואשר לא צדה, והאלוקים אינה לידו, ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה". הפעם פירשתי את הפסוק כי הקב"ה סידר לי מקום לנוס שמה בזו השבת, לרכסים, להיוושע מכל הקושי שהיה לי.

בשעת הסעודה סיפרתי לבחורים על הסעיף ועל הפסוק, והאופן בו נפתח מוחי בשבת מאירה זו. ניגש אליי בחור אחד ואמר: הרי וְשִׁמְתִי לְךָ מְקוֹם אֲשֶׁר יָנוּס - סופי תיבות רכסיים.

סיפרתי על הגילוי המרגש לתלמיד חכם גדול, והוא אמר לי כי הגאון מווילנא כבר כתב, שכל מאורע פרטי של כל אדם מישאל רמוז בתורה, אולם לא כל אדם זוכה לראות רמזים אלו. אשריי שזכיתי.

(יום שלישי פרשת בא, לילה, סיפור מס' 1 / מס' סיפור 24703)

**היכוננו
היכוננו....
בקרוב שלוחת
חידות ופרסים!!!**

- שלוחה 1**
הסיפור היומי לילדי השגחה פרטית
- שלוחה 2**
הסיפור בהמשכים מותח ומרתק בתוך שלוחה זו ניתן לבחור:
1 - שמיעת הפרק היומי מתוך הסיפור בהמשכים
- שלוחה 3**
2 - שמיעת הסיפור בהמשכים מתחילה
- שלוחה 4**
3 - ארכיון הסיפורים בהמשכים
- שלוחה 5**
בארכיון תוכלו לבחור את הסיפורים המומלצים שכבר סופרו: *הידידים שנטשו *גנות חמישים *עיוני את כרבי *כי מינו פשוטה *לכני כספים *רצונות של רוב
- שלוחה 6**
בחירת סיפור לפי מספר הסיפור להקליט את סיפורי ההשגחה הפרטית שלכם, שייסופרו ע"י המספר שליט"א
- שלוחה 7**
שירי אמונה ובטחון משובבי לב
- שלוחה 8**
אתם יכולים לקבל ציננוט כל פעם שנכנס סיפור חדש
- שלוחה 9**
מה חדש בילדי השגחה פרטית

שאלה פרטית

שאלות ותשובות באמונה, בטחון והשגחה פרטית

ברצוני לשאול מהי הדרך הנאותה לחנך ילדים למידת הביטחון, באיזו שפה צריך להסביר להם ובאיזו דרך מתיישבים הדברים על לבם.

א. י. מרכסיס

שאלה מספר 36

זאת למודעי, שבהוראות למעשה בכל ענייני אמונה וביטחון צריך כל אחד לקיים לעצמו 'עשה לך רב'. התשובות שמתקבלות מהקוראים החשובים, הן אך ורק כדי לדון ביחד בסוגיית הביטחון, אבל להוראה למעשה שכל אחד ישאל את רבו.

דוגמה אישית

הרב מרדכי הכהן מלאכי מביתר עילית, הרב שמחה בורז'קובסקי מאשדוד, הרב יצחק שכטר מחיפה, הרב משה לוי מאלעד, הרב דוד ליברמן מרכסיס, הרב יהודה גבירצמן מבית שמש, הרב יהודה א' אביטבול מביתר עילית והרב דוד בנימין זוסמן מירושלים: חינוך משמעו: למידה על ידי התנסות. כמו ששפה לא מלמדים על ידי הסברים, אלא הילד קולט מעצמו בהתנסות עצמית, כך גם בכל ענייני החינוך ובפרט בדברים שבלב, כגון אמונה וביטחון. הילדים צריכים לחוש את האמונה והביטחון, בראותם שכל התנהגות הוריהם היא על פי ה'. שבכל דבר שקורה בבית, בין בדבר טוב ובין בדבר רע, ההורים מודים לה'. והעיקר הוא - להצדיק את הדין כשקורית תקלה מסוימת, ולא לאבד את העשתונות. ובכלל, לפני כל פעולה שעושים, מומלץ לומר "בעזרת ה'": מלבד העובדה שאמירה זו כשלעצמה הנה סגולה להצלחה, היא משפיעה על הילדים ומעצבת את אישיותם, כשמחזירה בלבם שהכול מתנהל על ידי ה', ושכל מהלך חיינו תלוי רק בה'. זאת מבלי שנצטרך להסביר משהו. לפעמים אפשר גם לנקוט בפעולה סמלית, כגון לומר לילדים שהביטוי הנפוץ "אוף" הוא ביטוי שאינו יהודי, ושלא יישמע בביתנו, שהרי על מי אתה כועס, על הקב"ה? הרב אהרון בייפוס מרכסיס: שמעתי מאחד מגדולי התלמידים של הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל, שהוא מעולם לא דיבר בפני תלמידיו בענייני אמונה וביטחון. זאת באומרו, שבחורים אינם יכולים לקלוט עניינים אלו. פעם אחת בלבד, בעת כנס לאברכים, דיבר בענייני אמונה וביטחון. ואם הדברים אמורים לגבי בחורים, כל שכן לגבי ילדים. צריכים רק להכניסם לאווירה של ביטחון, וזאת על ידי דוגמה אישית.

הרב משה יעקב גרינברגר מירושלים: הובאו בעלון זה דברי הרה"צ ר' יהודה מנדל שליט"א לגבי מלמדים, שצריכים להיות מלאים באמונה וביטחון ועל ידי כך שפיעו על תלמידיהם. אותו הדבר הוא גם לגבי ההורים.

פרפראות

פרפרת נאה מביא לנו הרב גמליאל הכהן רבינוביץ מבני ברק מתוך ספרו המופלא 'אמונה' 'אמונה' וביטחון' - ראשי תיבות 'אב', לרמז שעל האב מוטלת

החובה להשריש את האמונה והביטחון בצאצאיו, שיאמינו שהכול הוא מה' יתברך, ושהוא המשגיח על הכול בפרטות ממש. וכן אותיות 'אב' מרמזות שזהו ה'א"ב' - הדבר הראשון שעל האב לעשות בחינוך ילדיו.

למען תספור

הרב יוסף אסטנבולי ממודיעין עילית, הרב שמואל כהן מצפת, הרב אליעזר הויזמן מירושלים והרב דוד בוקר מצפת: ענייני אמונה וביטחון הם עניינים נעלים, שקשה מאוד להסבירם לילדים, שעדיין אינם בשלים לקלוט את כל הרעיונות וההסברים. על כן צריך להסביר זאת בשפה שלהם, שפת הסיפור הקרובה ביותר ללבם של ילדים. בסיפור הם מקבלים המחשה חיה מהו ביטחון, ובו אפשר גם להדגיש את המסרים המרכזיים. ובכלל, חלק מרכזי בהנחלת האמונה הוא על ידי הדיבור בה, וזהו כלל התקף גם עבור מבוגרים. ידוע מאמר הצדיקים: "האמנתי כי אדבר" - שעל ידי הדיבור אפשר להגיע לידי אמונה. ובוודאי כך גם אצל הילדים, שכאשר מדברים בשפתם הם נוהלים אמונה.

הרב אפרים כהן מקרית אתא: ראוי לעשות עסק לעיני הילדים, מכל גילוי השגחה פרטית שרואים בבית. לנהוג כן בעקביות. בהמשך תופתעו לשמוע מהילדים סיפורים משלהם. כמו כן מוסיף הרב שמעון רוטמן מבית שמש, שילדים בוגרים אפשר ללמד שיכתבו את סיפורי ההשגחה שאותם הם חווים.

הרב ישראל מאיר הריס מירושלים: אפשר להנחיל לילדים את ערכי האמונה והביטחון דרך המשחק המכונה 'מונופול' או דומיו. כאשר במהלך המשחק הילד צריך להוציא 'כסף' והוא עצוב מכן, זהו הזמן להסביר לו את עניין מידת הביטחון. באופן זה הוא חווה זאת בצורה חזקה ומוחשית, ובדרך של הנאה וחוויה.

שאלה לעלון 86

ידועים דברי רבינו בעל החובות הלבבות, מי שבוטח בזולת ה', מסיר ה' את השגחתו ממנו ומניח אותו ביד מי שבוטח עליו. שאלתי: כשיש שני שותפים, והאחד בוטח בה' השני הוא בגדר מי שבוטח בזולת ה', האם במקרה הזה מסיר ה' השגחתו מעיסוקם משותף? א. ד. מבני ברק

מסירת שאלות ותשובות: בקו השגחה פרטית 02-30-11-300 שעות 5 < 3 (לאחר בחירת השפה) [זמן ההקלטה מוגבל ל-3 דקות] | במייל 023011300@gmail.com תשובות יתקבלו רק עם מלא ועם ער עד יום ראשון פרשת ויקרא. שם השואל יכתב באישי תיבות ושם עיי.

הארה פרטית

מתוך שיעורי המשפיעים ב'קו השגחה פרטית'

נקודה מתוך שיעורו המופלא של הרה"צ ר' יהודה מנדל שליט"א מליקוד תביאו עליכם ישועות

הקונטרסים הייתי מניח בבית מדרש גדול שיש בו אלפי מתפללים. באחד הימים אסרו עלי הגבאים להניח שם את הקונטרסים. גם בזה היה נראה שכל המפעל קורס, אך התחזקתי ואמרתי: גם זו לטובה. והנה מגיע אלי אברך ומספר שהוא רוצה להתנדב להפיץ את הקונטרסים בשבעים בתי כנסיות. סיפורים אלו הם מלבד הישועות הקבועות שאני רואה בכל שבוע, במימון הדפסת הקונטרסים. היה פעם שהייתי זקוק לאלפי דולרים, סכום שהיה למעלה מכפי יכולתי לארגן. התחזקתי מאוד בביטחון. זה היה באת חנוכה. והנה מגיע אלי משהו ומביא לי את כל הסכום שאני צריך.

כך גם היה בעת שייסדו ארגון ללימוד המוסר, כשעלי הטיילו לדאוג למלגה חודשית עבור הולומדים. במשך הזמן ראיתי שקשה לי לעמוד בזה, וביקשתי מהריבוננו של עולם: אנא רחם עלי, עשה שהם יסתדרו בעצמם ולא יבואו אלי... ואכן מאז לא ביקשו ממני שוב להשיג את המלגות, והארגון ממשיך ופורח, מסתדרים היטב בלעדיו. כמה אושר לי בחיים שעל פי ביטחון. שכאשר מסירים את הדאגות ומתחזקים בביטחון, נשפע שפע רב.

איתא במהר"ל (בנתיב הביטחון) כי על ידי אמירת "גם זו לטובה", אף אם נראה לו הדבר כפורענות היותר גדולה, הש"י עושה איתו טובה. (ומדייק שצריך לומר 'זו' ולא 'זה' כי הוי"ו מהפך מהקצה לקצה, עיי"ש). וכן מובא בכתב סופר (בפרשת וישב) על יוסף הצדיק, שהסיבה שהוא היה 'איש מצליח' היא, שכל דבר שקרה לו, היה בטוח שהוא לטובה. אדם שרגיל בלשונו לומר "גם זו לטובה", רואה ישועות על כל צעד ושעל. הנני בעצמי יכול להעיד על כמה וכמה ישועות שראיתי וחזיתי במו עיני.

ברוך ה' אני מוציא לאור בכל שבוע קונטרס על ענייני ביטחון. בתחילת הדרך קיבל מנהל של מוסד מסוים על עצמו, להדפיס עבורי את הקונטרסים במחיר סמלי. הדבר נמשך ארבע שנים. באחד מהימים הוא הודיע לי שהוא מפסיק. זה היה נראה כי כל המפעל הקדוש עומד לקראת קריסה. אך התחזקתי ואמרתי: גם זו לטובה, ואדרבא מכאן רק תבוא טובה גדולה. ואכן מיד לאחר מכן הודיע לי משהו אחר שהוא מוכן להדפיס את הקונטרסים באותו המחיר ובכמות כפולה ומכופלת. אותו דבר היה לגבי הפצת הקונטרסים: את רוב

שיעורי הרה"צ ר' יהודה מנדל שליט"א נמסרים מידי שבוע בעברית, אידיש ואנגלית בשלוחה 2 < 2 (לאחר בחירת השפה)

השפעה פרטית

מצד הנוכחים

תודה רבה על היציבות היומית. בכל יום אני מתפעל לטובה מהשיעור הקצר והייחודי; בכל יום מחדש השיעור קולע למטרה ונותן לי כוחות להתחיל את היום בשמחה.

אשתי מחפשת עבודה כבר יותר משנתיים, ולא מוצאת. במוצאי השבת האחרונה הבטחתי לתרום עלונים לחמישים בתי כנסיות. כבר למחרת, ביום ראשון, קרה הפלא: היא התקבלה לעבודה בתחום שהיא מחפשת, במקום קרוב לבית ותמורת משכורת נאה.

מצד הנוכחים

קח גם אתה שותפות קבע בהפצת האמונה בעולם

ותזכה להבטחת חזונו למזכי הרבים: בניים ובני בני יראים ושלמים

התקשר עכשיו

לקו השותפות 02.6313.742

העברה לבנק	משלוח בדואר	בעמדות נדרים
למניין סניף 902	ת.ד. 5475	פולס על שם
השבון 57390056	ירושלים	'שער הבטחון'

הנצחה פרטית

לזכות עידן ישראל בן טרז אסתר ודוג' איריס נועה בת סוליקה ויוצ"ח שיחיו

עלוניים ל-55 בתי כנסת

לרפואת חיה ביינדל בת מרים חנה.

עלוניים ל-45 בתי כנסת

בעילום שם - לראות טוב הגלוי בבירה הנוכחית, ולזכות לידרה משלנו בירושלים בלי חובות

רינת בת אושרה מול - זיווג הגון ופרנסה טובה. הודיה אליס, מתנאל, רותם, מאיר, שירלי בני אושרה מול - לקניית דירה ולזרע של קיימא

עלוניים ל-40 בתי כנסת

בעילום שם - להצלחה ברוחניות ובגשמיות, ולהצלחה בחינוך הילדים לתורה וירא"ש

לרפואת צביה בת לאה

לעי"נ רחל בת מרימה מרים

משה בן מלכה - להצלחה בכל העניינים, לזכות שמואל צבי בן יטל קמנדל - להצלחה בכל העניינים

לזכות דוד בן גיטל שיוכל ללמוד ולדבר טוב כמו שצריך ולראות ממנו הרבה נחת

להצלחת יהודה אריה לייב בן אילה הינדא

לזכות ישראל יעקב בן אסתר וזוגתו שיוכל למצוא דירה בקרוב

לזכות עמרם יוסף בן באשא

וזוגתו איידל רחל בת מלכה פרומט וכל יוצאי חלציהם

לעי"נ ראש ישיבת פינסק קארלין הרה"ג רבי ישראל זצ"ל בן הרה"ח ר' משה שניאור זלמן גרוסמן

המעוניינים להפיץ את העלון מוזמנים להתקשר למשרד ההפצה

בטלפון 02-5866-075

מנחה אנשי בין 13:00 ל-15:00

ניתן להשאיר הודעה בלב שעות הישיבה וזמון אישים בס"ד

משלוח היליונות יהיה ללא תשלום למפיצים 250 עלונים ומעלה

בבגזת נקודות חלוקה 10 עלונים במחיר משלוח בלבד

מייל לעוליות סיפורים: A023011902@GMAIL.COM

העלון יוצא לאור גם באידיש ואנגלית

לקבלת העלון במייל 7- 023011300@GMAIL.COM

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת ויקהל תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 422

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

'ואמר כל העם אמן'

פלנו קוראים בתפלה ואף מזמרים ורוקדים בהתלהבות את הפסוק: 'ואמר כל העם אמן!'

מענין להנבא כי בשתי הפעמים, שבהן הקריאה לומר אמן מזכרת בתנ"ך, היא פונה בלשון רבים - ל"כל העם". פעם אחת בתהלים (קו מח): "ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם ואמר כל העם אמן הללו-ה", ופעם שניה דומה אך בשוני קל, בדרברי הימים (א' טז לו): "ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם ויאמרו כל העם אמן והלל לה".

כפיכך יש פאן פניה מחיבת לכל ישראל, אנשים נשים וטף, מפל מעמד ודרגה לומר ולרומם את ענית אמן.

זאת ועוד, הלשון: "ויאמרו"- "ואמר" מרמזת על כך שאין לנו להסתפק בכך שנאמר 'אמן' בעצמנו, אלא נוסף ונעזר אחרים לעשות כן.

מקור נוסף נתן ללמד מכאן: נבחינו ונשים לב כי בתפלת 'הודו' שבפסוק שואמר בלשון עבר - 'ויאמרו', ואלו לפני 'ברוך שואמר' (לנסח ספרד). מצטט הפסוק מתהלים - 'ואמר', שהוא לשון עתיד. כפיכך רמזו לנו בכך מתקני התפלה: לאחר שאמרנו 'אמן' על ברכות השחר, זכרו להקפיד לומר 'אמן' אף על ברכות התפלה.

כן. התפלה והאמן קשורות זו לזו בקשר בל ינתק.

הבה נעניק לעצמנו את הזכות לאמץ את דבריו של דוד המלך עליו השלום כהוראה ישירה בעבורנו: נתעורר לענות אמן אחר ברכות חברינו ונבקש מחברינו שיענו אמן אחר ברכותינו, וכך נזכה במהרה לראות בהתגשמות חזון אחרית הימים: "ואמר כל העם אמן".

בקריאת 'נרוממה שמו יחדו',

שבת שלום ומברך,

278 213 מכאולס"ן.

מלשון הפסוק: "אשר נתן ה' חכמה בלבו - כל אשר נשאו לבו לקרבה אל המלאכה..." משמע שכל אחד מישראל שרצה בכל לבו לעסוק במלאכת המשכן, נתן ה' חכמה בלבו למלא את רצונו ולעסוק במלאכת הקדש. מכאן יש ללמד שכל המשתוקק בכל לב לבצע פעולה השייכת לתורה ולעבודת ה', אף אם מדובר בענין מרוב שכדי לבצעו נדרשים יכולות וכשורים מיוחדים שלא חונן בהם, יתן ה' חכמה בלבו כדי שיוכל לבצע את חפצו (תורת הבית' פרק ז).

לברך ב'נדרבת לב'

"ויבאו האנשים על הנשים כל נדיב לב הביאו

חח וננו וטבעת וכמוז כל כלי זהב" (לה כב)

דרוש רבי דוד אבוהצירא הי"ד מתאפילאלת שבמרקו:

ראשי התבות: "כל נדיב לב" הם בגימטריה מאה - כנגד חובת אמירת 'מאה ברכות'. התפלה מכנה (תענית ב א) "עבודה שבלב", ומכאן רמז כי על האדם לברך את ברכותיו מתוך נדיבת הלב - בכונה ובשמחה (פתיח האהל).

שבע מאות ברכות בכל שבוע

"ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה" (לה ב)

כתב בספר 'מטעמים הקדש' (עניני שבת אות כא): המקפיד לברך מדי יום מאה ברכות, זוכה לצבר במשך שבועת ימי השבוע שבע מאות ברכות. לכה רמז שמו של יום השבת; 'שבת' - ראשי תבות: 'ת"ש' (שבע מאות) ברכות' הנשלמות ביום זה.

רבי יצחק אברהם שלמה מג'לד מחכמי בגדד הוסיף כי נתן למצא לכה רמז בפסוק שלפנינו: "ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי..." - 'מים' בגימטריה 'מאה'; אם תברכו מאה ברכות בששת ימי המעשה וביום השבת, אזי "יהיה לכם קדש שבת שבתון לה" - ביום השבת החותם את השבוע והיינה בידיכם 'ת"ש' ברכות (צ'ח רכב).

מנוחת השבת - לשם שמים

"ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה" (לה ב)

דרש רבי יוסף שאול נתנזון:

דקדקה התורה והזהירה ששבתתנו תהיה "שבת שבתון לה" - מחמת צווי ה', ולא לצורך מנוחה מעמל השבוע הקודם וצבירת כח לשבוע הבא. יסוד זה אנו אומרים אף בגסח תפלת המנוחה של שבת: "מנוחת אמת ואמונה... מנוחה שלמה שאתה רוצה בה". ומהי מנוחה זו שאתה רוצה בה? "כירו בניד וידעו כי מאתך היא מנוחתם ועל מנוחתם יקדישו את שמך" (דברי שאול' מהדור'ק).

אמירת פרשת המשכן בהתעסקות בכנינו

"ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל לאמר זה הדבר זה הדבר אשר צוה ה' לאמר" (לה ד)

בנוגע לצווי השביתה בשבת נקט הכתוב (לעיל פס' א) לשון: "אשר צוה ה' לעשות". מפני מה בפסוק זה, המדבר על בגיית המשכן, שנה הכתוב ללשון: "אשר צוה ה' לאמר"?

פרש רבי מנחם מנדל מרימינוב:

בחלוק לשון זה גלה לנו הכתוב סגלה מיוחדת המקימת בפרשת מלאכת המשכן, ש'לאמר' קמוהו כ'לעשות'. ללמדך שכל האומר את פרשת המשכן קדם התפלה נחשבת אמירתו כאלו עשה משכן.

תלמידו הגדול רבי יעקב צבי יאליש בעל 'מלא הרועים' העיד כי אכן נהג רבו לומר מדי יום לפני התפלה את פרשת צווי המשכן, ו'כונן בזה להמשיך לעצמו בחינת המשכן להתפלל בתוכו" (מנחם ציון מצרע; קול יעקב ויקרא).

ה' נותן חכמה בלב כל אשר נשאו לבו'

"ויקרא משה אל בצלאל ואל אהליאב ואל כל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה בלבו כל אשר נשאו לבו לקרבה אל המלאכה לעשות אתה" (לו ב)

דרש ה'חפץ חיים':

ברכה גוררת ברכה

ממחשבה למעשה, הוא נטל את הברכות והחל להעתיק ממנו את ברכת המזון, אות אחר אות, שורה אחר שורה. הוא כתב ברכות רב, כשתוף כדי כתיבה הוא מדקדק ומשפר את כל הטעון שפור, בהתאם לאותיות שבברכות שמולו. מלאכת ההעתיקה ארכה לו כשלוש שעות תמימות שלאחריו היה ביזו ברכון ביצור אישי, כתוב בכתב אשורית נאה ומפאָר.

לא חלפו אלא חמש דקות מסיום עבודתו, ונשמעו נקישות על הדלת. בפתח עמד ידיו, אף הוא סופר סת"ם: "ר' חיים", פנה אליו הידיד, "הציעו לי לכתב עכשו ספר תורה, אף אני עמוס בעבודה ואיני יכול לעשות זאת בעצמי. האם תרצה לנסות להציע את עצמך?!"

ר' חיים שראה בכך אות משמים השיב בהתלהבות: "בנדאי!" ותוף כדי דבור הושיט לחבר את ברכת המזון שזה עתה כתב, "הנה, תראה ללקוח את הדגמה הזו. ממש עכשו סימתי לכתב אותה..."

כחצי שעה לאחר מכן התקשר החבר לר' חיים ואמר לו: "בני המשפחה שבבני ברק נכתב הספר התלהבו מאד מהכתב שלך. תרצה להתחיל בכתיבה?"

"בנדאי!" השיב ר' חיים, ומיד שאל: "באיזו משפחה מדובר?"

התשובה שקבל הממה אותו: היתה זו לא אחרת ממשפחת זקבך, שבזמנו ובסיועו של הנגיד הנכבד, הג"ר שמואל דוד הכהן פרידמן שליט"א מבורו פארק, התנדבה לכתב ספר תורה לעלוי נשמת בנם, רבי מנחם אשר זצ"ל.

"אין כל דרך אחרת להסביר זאת", סכם ר' חיים, "אלו דברים שרק יד ההשגחה העליונה יכולה להוביל; הנה זה עתה קבלתי על עצמי בעקבות 'צואתו' של הרב זקבך לברך ברכת המזון מתוף הכתב. הנהגה שפדברי בעל ספר החנוך מבטח לנוהג בה שמוזנותיו יהיו מצויים לו בהרחבה כל ימיו. בעקבות קבלה זו חפשי ברכון ומצאתי לא אחר מאשר ברכון בכתב אשורית. שפרתי באמצעותו את כתב יד, ומיד לאחר מכן קבלתי הזמנה לכתוב ספר תורה לעלוי נשמת מי שהחל את מעגל הברכה המפלא - רבי מנחם אשר זקבך זצ"ל."

ספר ע"י הרב יואל גולד שליט"א, מפי בעל המעשה

ללא כל פשרות ותורים. בכל פעם שעמד לטל ידיו לסעדה הקפיד לבדק האם יהיה ברשותו ברכון לברך מתוכו את ברכת המזון, ואם לאו - לא היה נוטל ידיו כלל. גם בשמחות רבות שהשתתף בהן לא נטל ידיו, כיון שלא ידע בברור האם לאחר הסעדה יהיה ברשותו ברכון.

ר' מנחם שהתחזק בענין בעצמו, אף הרבה לעורר את מכריו להתחזק בו. בני משפחתו ראו בעבודה זו את צואתו והחליטו כי במהלך השבוע יחלקו מאות ברכונים ויעוררו את המנחמים לקבל על עצמם לברך ברכת המזון מתוף הכתב לעלוי נשמתו.

ר' חיים בא לחזק ונמצא מחזק. הוא החליט על אחר לקבל על עצמו קבלה קדושה זו - לברך מעתה ואילף את ברכת המזון אף ורק מתוף הכתב.

באותה תקופה עמד ר' חיים בפני קשי גדול. הוא משמש כסופר סת"ם, ומזה כארבעה שבועות שלא היתה לו כל עבודה. במשך חדש שלם הוא התרוצץ בין סוחר סת"ם שונים כשדגמת כתב ידו ביזו, אולם נענה מכלם בתשובה שלילית. דבר מה בכתב ידו לא מצא חן בעיניהם. הדבר גרם לו להרהורי יאוש; 'מי יודע', חשב ר' חיים לעצמו בשבוע 'לחזר הסופרים' לאחר פגישה עם סוחר נוסף שהשיבו ריקם, 'אולי בכלל אינני מתאים למקצוע הזה... אולי עדיף לי לחפש מקור פרנסה אחר...'

מתוף תחושה קשה זו הוא נכנס למאפיה הסמוכה, רכש לעצמו לחמניה ועלה אל 'חדר הסופרים' שבו הוא רגיל לעסק במלאכתו. הוא עמד לטל את ידיו ולפתע נזכר בקבלה שקבל על עצמו לפני ימים ספורים בבית האבלים. הוא הניח אפוא את הספל מידו והחל לתור אחר ברכון. לאחר דקות ארוכות של חפוש מיגע הוא מצא בקצה אחד המדפים ברכון קטן.

הברכון היה כתוב בכתב אשורית, אותו הכתב המשמש לכתוב סת"ם. הכתב היה נאה במיוחד, ולאחר שסיים לברך עלה לפתע רעיון במחווה: הוא ישתמש בברכון כדי לשפר באמצעותו את כתב ידו!

איר תשפ"א. היה זה בעצומם של ימי השבעה להרגי 'אסון מירון', אותו אסון נורא שהרעיד את לבו ונפשו של כל יהודי באשר הוא. אל בית משפחת זקבך בשכונת קרית הרצוג שבבני ברק, עלה וביא האברך הרב חיים ג. שיחי'. הוא בקש להשתמש בנסיון חיו האישי כאב שכול ל"ע, כדי לנחמם על פטירת בנם, האברך בן העליה רבי מנחם אשר זצ"ל, שנהרג באסון והוא בן עשרים וארבע בלבד.

ר' חיים נכנס אל הסלון שהיה עמוס לעיפה בעוד רבים שבאו לנחם כמותו. מיד בכניסתו הבחין בערמת הברכונים

הוא עמד לטל את ידיו ולפתע נזכר בקבלה שקבל על עצמו לפני ימים ספורים בבית האבלים. הוא הניח אפוא את הספל מידו והחל לתור אחר ברכון. לאחר דקות ארוכות של חפוש מיגע הוא מצא בקצה אחד המדפים ברכון קטן.

מעמד תחלת כתיבת ארבעים וחמשה ספרי תורה לזכר קדושי מירון

המעצבים שהיתה מנחת על השלחן שבכניסה ועליהם נרשם באותיות כסופות: "צואתו של הרב מנחם אשר זצ"ל, בן שיבדלח"ט רבי מאיר זקבך, לברך ברכת המזון מתוף הכתב."

ר' חיים לא הבין את פשר הכתוב "צואה"; היתכן כי אדם כה צעיר שנפטר באפן פתאומי כבר הספיק לכתב בחייו צואה? הוא פנה לאחד מבני המשפחה והלה הסביר לו כי לפני כשמונה שנים, בערב יום הכפורים, קבל על עצמו ר' מנחם אשר לברך ברכת המזון מתוף הכתב. מאז ועד לפטירתו הקפיד על כך בכל מאוזה,

בְּרַכַּת 'גְּאֻלָּה'

מַהוּת הַבְּרָכָה

אף על פי שחכמים כנו ברכה זו כ'ברכת הגאולה', כתב רש"י (מגלה יז ב ד"ה אהתחלתא) כי אין היא בקשה על הגאולה העתידה, שכן על כף יחדו לנו שלוש ברכות בהמשך התפלה [קבוץ גלויות, וליירושלים ויצמח דוד]. וברכה זאת היא על הגאולה מן הצרות הבאות עלינו בכל יום.

האדמו"ר רבי יהושע מבעלז פרש שלשית רש"י מבקשים אנו בבקשה זו, שאף אם לא הגיעה עת הגאולה, יצמיח לנו הבורא עוד טרם הגאולה מעט מאותן ישועות המבטחות לנו בעת הגאולה, ויגאלנו מהצרות הפוקדות אותנו בגלותנו (ויחי יוסף ויחי). וראה אמרי פינחס' שער סדר היום אות פח, שלשית רש"י אין לומר בברכה זו "גאולה שלמה", שהלא אין אנו מבקשים בברכה זו על הגאולה העתידה.

ואולם המהרש"א (ח"א, מגלה יז ב) פרש שבברכה זו מתייחסת לגאולה העתידה. וכן משמע לכאורה מדברי המדרש (שוח"ט תהלים לא ט) על הפסוק (תהלים לא כד): "אמונים נצור ה'" - "אלו ישראל שאומרים 'ברוך מחיה המתים', ובאמונה עונין 'אמן', שמאמינים בכל כחם בהקדוש ברוך הוא שמחיה המתים, ועדין לא בא תחית המתים, אומרים גואל ישראל, ועדין לא נגאלו... אמר הקדוש ברוך הוא: 'ישראל לא נגאלו אלא לשעה וחזרו ונשתעבדו, והם מאמינים בי שאני עתיד לגאלם...' (עיון תפלה שבסדור 'אוצר התפלות').

חתימת הברכה 'גואל ישראל'

הגמרא (פסחים ק"ז ב) עומדת על ההבדל בין ברכת הגאולה הנאמרת לאחר קריאת שמע שהיא נחתמת בגואל ישראל - לשון עבר, לבין ברכת הגאולה בתפלה הנחתמת בגואל ישראל - לשון הווה, ומבארת כך: עקר תכנה של ברכת 'גאולה' הנאמרת לאחר קריאת שמע הוא שבח על גאלת מצרים, לפיכך נחתמת היא בלשון עבר. ואולם ברכת 'גאולה' שבתפלת שמונה עשרה רחמי ניהו, כלומר עקרה של ברכה זו הוא בקשת רחמים על הצרות המתרגשות ובאות עלינו בכל עת. לפיכך היא נחתמת בלשון הווה - "גואל ישראל" (יערות דבש ח"א דרוש א, ע"פ רש"י מגלה שם).

אולם הרשב"ם (שם ד"ה דצלותא) פרש את לשון הגמרא: "דרחמי ניהו" - "שאנו מתפללין על העתיד", כלומר שבברכה זו אנו מבקשים על הגאולה השלמה. לדעתו צריך לומר שאף שאנו מבקשים בה על העתיד, חותמים 'גואל ישראל' בלשון הווה. זאת משום שיש דברים הנוגעים לגאולה העתידה המתקיימים בכל יום ויום, כעבדה שהקדוש ברוך הוא אינו מניח לישראל להטמע באמות, אף שבגלות הם מפזרים ביניהם, כדי שיגאלו לעתיד (סדור עב"י ברכת 'גואל ישראל', וראה 'עיון תפלה' שבסדור 'אוצר התפלות' בברכה זו).

בִּנְיַת אֱמוּנָה

אמת שאתה גואל אותנו מצרותינו בכל עת, ויהי רצון שתגאלנו מכל צרותינו במהרה (סדור 'נהורא השלם').

מקור הברכה

כפי שהימים מסדרים במחזורים בני שבעה ימים, ששת ימי מעשה ולאחריהם יום שבתה ממלאכה - 'שבת', כך אף השנים מסדרות במחזורים של שבע שנים, שש שנות מלאכה, ולאחריהן שנת שבתה - 'שמיטה'. חכמים אמרו שבשנת השמיטה שתקדם לביאת המשיח תגבר יד ישראל, והם ינהלו מלחמות גדולות עם אויביהם, ובתחלת השנה השמינית [מוצאי שביעית] יבוא משיח. לפי שהתחלת גאלת ישראל תהיה בשנה השביעית, סדרו חכמים לבקש על הגאולה בברכה השביעית בתפלת שמונה עשרה (מגלה יז ב).

מלבד זאת פרש ה'לבוש' (או"ח קטו א) כי ראוי להסמיך את בקשת הגאולה לברכת הסליחה, לפי שלא נזכה לגאולה רק אחר סליחה גמורה. עוד באר הסדר היום' (סדר תפלת עמידה) כי הסמיכו חכמים את ברכות הסליחה והגאולה, לפי שכבד הגלות הוא המונע מאתנו לעסק בתורה ובקיום מצוותיה, ובעקבות כך מרבים אנו להפסל בחטא.

מִבְּנֵה הַבְּרָכָה

לכאורה אמורה היתה ברכה זו להפתח בהזכרת נושא הברכה - 'גאלנו, כמו: 'השיבנו, סלח לנו, רפאנו' וברכות נוספות, ומדוע היא פותחת במלים: "ראה נא בעינינו"? המשיג רבי חיים פרידלנדר פרש כי במקנן נפתחה הברכה בלשון זו. כשם שבגאלת מצרים הראייה היתה התחלת הגאולה, שאחר שצעקו בני ישראל אל ה' על קושי השעבוד, נאמר (שמות כה כ): "וירא אלקים את בני ישראל וידע אלקים", ופרש רש"י (שם): "נתן עליהם לב ולא העלים עיניו", כך גם אנו מתפללים שה' יראה בעינינו ולא יסתיר פניו מאתנו. ומתוך כך מבטחים אנו שיגאלנו מצרותינו (שפת חיים - 'נת חיים' שמו"ע עמ' ק"ז).

בהמשך הברכה מבקשים אנו: "וגאלנו... למען שמך", שכן כל זמן שישראל נתונים בצער, שם ה' מתחלל בגוים (פרושי סדר התפלה לרוקח סי' נא). מלבד זאת מכונים אנו בכך אף למען כבוד השכינה המצטערת עם ישראל בצרותיהם ('יסוד ושרש העבודה' שער ה פ"ד).

אחת שאלתי

שאלה בהלכות ברכות ואמן

שאלה: בימי תענית מוסיף שליח הצבור אחר ברכת 'גאולה' ברכה נוספת - ברכת 'עגנו'. יש להבין מפני מה קבעו ברכה זו וזקא אחר ברכת 'גאולה'?

תשובות ניתן לשלח לפקס שמוספרו 08-9746102 או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

בין הפותרים נכונה יגדל א"ה סט חוברות מקראות גדולות הוצאת עזר וחדר. ההגדרה תחזים מדי שבוע ביום שלישי שלאחר הופעת העלו. התשובה ושם הזוכה יפרסמו א"ה בעלון פרשת ויקרא.

שמות הזוכים בהגרלה שהתקיימה לעונים של השאלה שהתפרסמה בפרשת תצונו יופיעו א"ה בעלון פקודי

ברכה ללא אמן כתבשיל תפל

בספר הקדמון 'פתח עינים' לרבי משה ב"ר יקר אשכנזי (מהד' ירושלים תשכ"ח עמ' ז) דמה את הברכה שלא נענתה באמן כתבשיל תפל ללא מלח, וכך כתב: "ברכה בלא ענית אמן כתבשיל תפל בלא מלח, ומעט מלח שנותנין בתבשיל רב - יהיה כל התבשיל מתקן וטוב. אם פן המלח הוא עקר אף על פי שהוא מעט, כך האמן הוא מעט ועקר".

ברכה ללא אמן - פלג גופא

ידועה היא אמרתו של האדמו"ר רבי צבי הירש מזידיטשוב: "ברכה בלא אמן הוא ממש כפלג גופא" (פרי קדש הלולים' שער הברכות פ"ד).

בעל המ'שנה הלכות' המשיל על כך משל קולע: "המברך ואין עונים אמן אחריו, הרי הוא כתופר בגד ואינו עושה קשר בסיום התפירה. כפי שבתפירה בלא הקשר התפירה תתפרק ולא תתקים, והרי זה כאלו עשה רק חצי מלאכה, כך גם בענית אמן שהיא חותם הברכה, אם אין עונים אמן אחר הברכה, חסרה הברכה את החותם המוחזק" (שו"ת 'משנה הלכות' חלק טו ס"ב).

האמן קובעת את שכר הברכה

חכמים (חלין פו ב) קבעו כי ערפה של כל ברכה הוא עשרה זהובים, ואמרו כי על פן מי שמונע ברכה מחברו חייב לשלם לו עשרה זהובים. הש"ך (חוי"מ שפ"ד) הוסיף וחדש יסוד גדול: "אין לאדם שכר ברכה עשרה זהובים, אלא על ברכה שמברך בפני אחרים ועונים עליה אמן, אבל ברכה שמברך בינו לבינו - לא". הרי לפנינו רבד נוסף בחשיבות האמן בעבור הברכה, כי האמן היא זו שקובעת את ערך הברכה.

וכן כתב ב'לקוט מעם לעז' (משפטים עמ' תשלא): "זה שאמרנו ששכר ברכה עשרה זהובים, דווקא כשהוא אומר אותה בקול רם שהוא מזהה את הרבים שעונים אמן. והרי זה כבודו של השם יתברך לברכו בפני קהל עם, כפי שגאמר (משלי י"ח): 'ברב עם הדרת מלך'".

ומכאן ילמד אדם לומר הברכות בפני הקהל בקול רם, הן ברכות הנהנין והן ברכות השחר, כדי שהקהל יענו אמן. ובפרט הברכות שאומרים כשעולים לתורה, שמו הדיו נש לאומרון בקול רם כדי שישמעו האנשים. שאם אומרים בלחש בין השנים, הרי אלו ברכות לבטלה..."

"היום נכבד לבני אמונים"

מקרב לב נשגד בזאת ברכת מזל טוב מעמקא הלבא למעלת כבוד אלופנו ומידענו, דודף צדקה וחסד, מיצדיקי הרבים אשר בדרה אמונה בחד. ויהי ידיו אמונה להאיר לארץ ולהרים עליה, לפאר לרומם ולהאדיר, לפרסם ולהפיץ על פני תבל את יקרת מעלת ערפה של מצות ענית אמן.

יעקב דב מרמזורשטיין

מיסד ונשיא 'בני אמונים' ולכל בני המשפחה הכבודה תחי'

לדגל השמחה השרויה במעונם בנשואי נכדתם עב"ג בשעתו"מ.

יהי רצון שיזכו לרווח רב נחת מהם ומכל יוצאי חלציהם, וישמע במעונם קול ששון וקול שמחה לארץ ימים ושנים טובות מתוך בריאות ושפע ברכה, ואמר כל העם אמן.

כשתורת וברכת המברכים מעמק לב.

צות בני אמונים בארץ ובטולם רבבות 'בני אמונים'

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

צדיק באמונתו

אהל בעל התפארת שלמה ז"ע בראדומסק

ה'תפארת שלמה' כ"ט באדר תרכ"ז

האדמו"ר רבי שלמה הפנה רבינוביץ נולד לאביו רבי דב צבי בעירה וולושצ'ובה שבפולין. בהיותו ילד קטן למדו אביו תורה. הילד שנמן בכח התמדה עצום ובכשרונות ברוכים היה נשאר לאחר סיום הלמוד בבית המדרש ולומד לבדו. לא אחת מצאווה מתפללי מנן ותיקין כשהוא עדין שקוע בלמודו.

בשנות בגרותו היה מתלמידיו המובהקים של הרב הקדוש רבי מאיר מאפטא בעל 'האור לשמים', ואף היה רגיל לומר מדי יום לפני תפלת שחרית את תפלתו הידועה: "רבונו של עולם ידעתי כי הנני בידך..."

בשנת תקצ"ד והוא בן שלושים וארבע בלבד, נאות רבנו לקבל על עצמו את משרת הרבנות בראדומסק, שבה כהן עד יום פטירתו. כתשע שנים מאחר יותר בשנת תר"ג נכנע להפצרת החסידים הרבים שפקדו את ביתו והחל להנהיג את עדתו.

בליל ששי, כ"ט באדר תרכ"ו, בעצומו של למוח בספר הזהר נשמט ראשו על הספר, ועלתה נשמתו לגניז מרומים. נטמן בבית העלמין בראדומסק.

הודאתו של העונה גדולה מהודאת המברך

עקר הודאת האדם לבוראו אינה צריכה להתמקד בטובות האישיות שעשה עמו, אלא בטובות שמרעיף הבורא על כל ישראל. שכן בהודאתו על טובת הרבים, הרי הוא מגדיל את שבח הבורא ורוממותו, שאינו מיטיב עמו בלבד, אלא מרבה להיטיב עם כל בראיו.

בברכות רבות המברך מודה ומהלל את ה' רק על הטובות האישיות שהעניק לו בחסדו. כך לדגמה בסדר ברכות השחר המברך מודה בזו אחר זו על טובות רבות שמעניק לו הבורא בכל יום ויום. לעמת זאת העונה 'אמן' אחר המברך, הרי הוא מודה בכך על טובת זולתו ולא על טובתו האישית. לפיכך דרגת הודאתו גבוהה מדרגת המברך, ובשיל כך אמרו חכמים (ברכות נ"ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך" (תפארת שלמה' שער התפלה).

אתמץ אפי' יוק

03-913-9191

קול אמונים - קו התכן של בני אמונים חזוקים יומיים | ספורים מרתקים | מגון תכנים

פניני פרשת ויקהל

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח"י יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

כוחה של אחדות

ישראל היא האחדות, לא צריך מקווה כדי להיות טהור, אפשר להיות באחדות עם עם-ישראל, להתלכד סביב המשפחה והקהילה, וזו הטהרה הגדולה ביותר. למקווה יש מעלה עצומה, אבל האחדות היא המעלה הרצויה ביותר, כשעם ישראל מאוחדים אף אומה ולשון לא יכולה להתגבר עליהם.

בעל התניא אומר דבר מבהיל (חלק ד, כג) "שמעתי מרבותי, כי אילו נמצא מלאך אחד עומד במעמד עשרה מישראל ביחד, אף שאינם מדברים בדברי תורה, תיפול עליו (על המלאך) אימתה ופחד בלי גבול ותכלית, משכיתנא דשריא עליהו, עד שהיה מתבטל ממציאותו לגמרי". מעצם זה שיש עשרה מישראל שמתכנסים וחיים באחדות, המלאך מתבטל לגמרי. ראו מה כוחה של האחדות. ככתוב - "טומאה דחוייה בציבור" (פסחים עז), אם יש ציבור אין טומאה, היא נעלמת ומחוקת. זה הכח של הציבור.

ענין הציבור והאחדות של ישראל זה עם זה, חשוב מאוד כלפי מעלה, אם רוצים אנו להמליך את הקב"ה זה רק ע"י האחוה, עד כמה שמח הקב"ה מכך שרואה את עם ישראל מתאחדים, ניתן ללמוד זאת מהפסוק "וַיְהִי בִישְׂרוֹן מֶלֶךְ, בְּהִתְאַסֵּף רְאִשֵׁי עַם, יַחַד שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל" (דברים לג, ה), רק כאשר "יחד שבטי ישראל" אז יש מלך. הקב"ה הינו מלך עצום ונורא אבל רק כאשר עם ישראל מלוכדים, ואם אין אחדות אין מלך, 'אין מלך בלא עם', זהו למעשה הכח של עם ישראל, כשהם מלוכדים ומאוחדים כאיש אחד בלב אחד.

לא לחינם זכו עם ישראל לקבל את התורה, ומתי הגיעו עם ישראל לרגע בו היו מוכשרים לקבל את התורה, ככתוב "וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגַד הָהָר" (שמות יט, ב), רש"י במקום אומר "וַיִּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל - כאיש אחד בלב אחד", רק כאשר יש אחדות וחיבור זכו לקבל את התורה. היו לעם ישראל זמנים נפלאים בהם היו בדרגות גבוהות הרבה יותר, כשעמדו מול ים סוף כתוב, 'ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי הנביא' (ילקוט שמעוני בשלח רמז), הגיעו לדרגות נבואה עצומות, ועדיין לא זכו לקבל שם את התורה, מפני שעדיין לא היתה אחדות מלאה ביניהם. המדרש אומר שעם ישראל נחלקו לארבע כיתות באותה שעה, נחלקו מה לעשות? חלקם אמרו נקפוץ לים, חלק אמרו נילחם וכו', וכך אי אפשר לקבל את התורה. הזמן הכשר והמועיל ביותר שעם ישראל יכולים לקבל ולהכיל את התורה, הוא כאשר כולם מלוכדים ומאוחדים, זה החוסן והחיל של עם ישראל.

היה עשיר מופלג, שהיו לו עסקים רבים והשקעות רבות, והיתה לו חולשה לדבר אחד, הוא היה חובב סוסים ורוכב עליהם רבות. בכל שנה היה קונה כמה סוסים אבירים וחזקים. והנה יום אחד הוא שמע שיש יריד של סוסים בעיר רחוקה, לקח שניים מסוסיו, האחד מצרי והשני

מצאים אנו בפרשת ויקהל, ויש להתבונן מדוע היא היחידה בתורה מתחילתה ועד סופה, המתחילה במילה "וַיִּקְהַל". כל פרשה נושא מתחילים בדרך כלל במילים "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה", או "ויקרא" וכו', מהו אם כן פשרה וסודה של המילה "וַיִּקְהַל". בנוסף יש להבין, הרי בפרשה הקודמת פרשת "כי תשא", מצינו שהקב"ה אמר למשה רבינו לצוות את עם ישראל על בניית המשכן, ולאחר מכן על שמירת שבת, אבל כאן סדר הדברים הוא שונה, בתחילה כתוב ציווי השבת, "וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם, אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה', שִׁשֶּׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ וכו'", ורק לאחר מכן מגיע ציווי המשכן. למה הפך משה רבינו את סדר הדברים? לכאורה היה למשה רבינו לפתוח עם המשכן, ומשם להמשיך לציווי על שמירת שבת, שהרי כך ציווה ה'.

ישנו כאן יסוד גדול, השייך לכל אחד ואחד מעם ישראל, ונבאר את הדברים. כשנכשלו עם ישראל בחטא העגל ועבדו עבודה זרה, בנוסף לעבירה חמורה זו קרה דבר נורא ואיום, נהיה פירוד בעם ישראל, כל אחד הרגיש שהוא בפני עצמו ולא שייך לכלל, ולכן משה רבינו אמר "הֲרַגוּ אִישׁ אֶת אָחִיו, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ" (שמות לב, כז), דהינו כשאין חיבור ואחדות נמצא שכל אחד מסוגל להרוג את השני, זו בעצם התוצאה, וזה היה מצב קשה מאוד, עם ישראל אינו יכול להתקיים כשיש פירוד.

אומר הקב"ה למשה רבינו, תחזיר את עם ישראל ותלכד אותם, הבא אותם יחד, זהו הדבר ראשון שיש לעשות לאחר חטא העגל והפירוד הנורא שבעקבותיו, "וַיִּקְהַל אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". לכן מיד לאחר פרשת "כי תשא" וחטא העגל, מגיעה פרשת "ויקהל", שפירושה להקהיל את עם ישראל יחד ולהחזירם למצב של אחדות. ממשיכה התורה ואומרת, "וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אִתְּם", מהו אותו ציווי מה' לכל אחד מעם ישראל? "וַיִּקְהַל" - תהיו ביחד ובאסיפה אחת, תחיו איש את אחיו. זהו הסוד הגדול של עם ישראל.

ממילא יכולים אנו להבין מדוע משה רבינו פותח עם השבת ורק לאחר מכן עובר למשכן. במצב הזה שעם ישראל לא באחדות, אי אפשר לצוות על המשכן, רצה משה רבינו קודם כל ללכד ולאחד את ישראל, ורק לאחר שיהיה חיבור בעם ישראל אפשר לצוות על המשכן. איך אפשר ללכד את עם ישראל? על ידי השבת, הקב"ה נתן מתנה גדולה וטובה לעם ישראל, ושבת שמה, בכל עם ישראל השבת מאחדת ומלכדת, עצם השבת - אומר הזוהר הקדוש, הוא זמן שמתאספים ומתאחדים, בין אם זה בשולחן שבת שכולם יושבים סביבו שרים ושמחים, או בבתי כנסיות, ראו איזו התלכדות ואחדות, מהשבת הזו אפשר להגיע לדברים גבוהים.

אם נשים לב, המילה "ויקהל" היא 151 בגימטריה, שזה כגימטריא של "מקוה", לומר לנו שהטהרה גדולה ביותר של עם

"וַיְהִי בִישְׂרוֹן מֶלֶךְ, בְּהִתְאַסֵּף רְאִשֵׁי עַם, יַחַד שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל" (דברים לג, ה), רק כאשר "יחד שבטי ישראל" אז יש מלך. הקב"ה הינו מלך עצום ונורא, אבל רק כאשר עם ישראל מלוכדים

המשך

בעמוד 4 >>

ע"פ לוח חיי"ם לפי זמני ירושלים

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
16:59	18:11	18:50

לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל

לע"נ אברהם בן עזיזא ז"ל

לע"נ שאול חי בן מרים ז"ל

מודעה מפתיעה, שיקום מהיר...

ללכת להתפלל בבית כנסת מרוחק קמעא, שהתפילה בו מתחילה בשעה מוקדמת. בדרך כלל הוא לא יכול להספיק להגיע לשם, אבל עתה יש לו את הפנאי, הוא יכול ללכת לבית הכנסת בו חפץ להתפלל.

כמה בתים לפני בית הכנסת, נתקלו עיניו במודעה קטנה התלויה על עמוד חשמל מצוי. הוא מביט במודעה שוב ושוב כדי לוודא שאינו הוזה: 'השבת אבידה! נמצא ארנק תכשיטים מלא, שנראה כבעל ערך רב. המאבד יוכל לפנות למספר טלפון... ויקבלו על פי סימנים מובהקים בלבד!' בנצי משפשף את עיניו כאינו מאמין. זהו ודאי הארנק האבוד! לא יאומן שדווקא כאן, במקום מרוחק יחסית ופחות צפוי, ימצא את המודעה הזו! אמנם, הוא אינו יכול לרשום את המספר - כי כבר קיבל את השבת, אבל בהגיעו לבית הכנסת מצא אחד שעוד לא קיבל את השבת, וביקש ממנו לרשום את מספר הטלפון...

לאחר התפילה שב לביתו בשמחה ובמהירות, ובישר לרעייתו שהסגולה כבר עבדה והוכיחה את יכולתה, ומיד לאחר צאת השבת התקשרו למספר שהופיע על המודעה, וזיהו את האבידה לפי כל הסימנים, ובחלוף כמה דקות כבר היה הארנק האבוד בביתם, שנמצא רק הודות להכנסת השבת בשעה מוקדמת מהרגיל! ביום המחרת,

ת הסיפור הבא קיבלתי מידי קרוב בשם בנצי פ., המשמש כאח בבית החולים 'איכילוב'. ביום מן הימים, לקראת סיום המשמרת שלו, התקשר אליו חבר קרוב ובקול נאנח סיפר כי זה עתה נפצע באורח קל בתאונת דרכים, והוא מבקש ממנו עזרה בחדר המיון. בנצי שמח על יכולתו לסייע לחברו, והמתין בחדר המיון. במבט ראשוני, קבעו הרופאים כי מדובר במכות יבשות בלבד, והמליצו על מנוחה ומשככי כאבים. אלא שבנצי ביקש כי בכל זאת יוכנס חברו הטוב לצילומי רנטגן מקיפים, על מנת לוודא כי אכן אין כל חשש למכה נסתרת באחד האיברים הפנימיים.

הרופאים נעתרו, והחבר נשלח מיד לבדיקת סי. טי. הצילומים נערכו, ואכן התברר שכל האיברים הפנימיים לא נפצעו. לפתע ניתר ממקומו רופא צעיר מהמחלקה הכירורגית, וזעק: 'רגע, תראו מה קורה בכבד!'. הרופאים התבוננו ארוכות, ולפתע הפך החדר לזירת התרוצצויות. פרופסור מומחה הוזעק מהמחלקה, ובראותו את הצילומים חשכו עיניו: 'יש כאן גידול קטן שיושב בדיוק בין אונות הכבד. נדרש ניתוח דחוף להסרתו לפני שיתחיל לשלוח גרורות...'. החבר ובנצי עמדו המומים. לפתע גילו עד כמה גדול היה הנס היוצא דופן שבתאונה, שבזכותו ניתן לטפל בגידול!

הרופאים קבעו ניתוח ליום ראשון הקרוב, הסבירו כי מדובר בניתוח מורכב ועדין במיוחד, והוסיפו ואמרו כי לאחר הניתוח מצפה תקופת שיקום ארוכה וקשה. הסיפור התרחש ביום רביעי, בנצי וחברו נפרדו לשלום, כשבנצי מבטיח לחברו להיות לצידו בעוד ארבעה ימים - ולסייע לו לפני הניתוח וגם לאחריו לאורך תקופת האשפוז והשיקום. בנצי שב הביתה מאוחר משמעותית מהרגיל, ופיו לא מפסיק למלמל תודה לה' - שזיכהו לבקש את הבדיקות הללו לאחר התאונה, שמסתבר שיצילו את חייו של חברו לפני שיהיה מאוחר מדי... הוא שב הביתה בתחושות מעורבות, שמח על הנס, וכאוב על הסבל שחברו אמור לעבור. ואז, נזכר בסגולה עתיקת יומין, 'תוספת שבת'.

'אקבל על עצמי את השבת מוקדם מזמנה הרגיל, בעודי ממתין לכניסת השבת ברוגע ובשלווה, ויהי הדברים לזכות חברי היקר, שיזכה לעבור את הניתוח בשלום ושתקופת השיקום תעבור עליו בקלות!' - הרהר. הוא שיתף את רעייתו בהרהור שעלה במוחו, והסביר על מצבו של החבר העומד בפני ניתוח מורכב ותקופת שיקום קשה. האשה שמעה את הדברים, והיטב הבינה את המשמעות. 'תוספת שבת' כרוכה בשינוי הרגלים. לקבל את השבת מוקדם וברוגע - זה אמנם כדאי ומשתלם, אך דורש מאמץ. 'רגע', אמרה לפתע, 'אם אתה מקבל על עצמך להקדים את קבלת השבת לזכות חברך, אף אני אקבל על עצמי להקדים את השבת, לזכות הישועה הדחופה לה אני זקוקה...!'

וזה דבר המעשה: רעייתו של בנצי עוסקת במסחר בתכשיטים יקרים. כמה ימים קודם לכן קיבלה מלקוחה ארנק תכשיטים ששווי הון עתק, והיה עליה להעבירו לצורך, להעריך את שווי, ולקדם את מכירתו בתמורה לתכשיטים אחרים. היא נטלה את ארנק התכשיטים והיצא מביתה, אך בהגיעה אל הצורך - נדהמה לגלות כי הוא נעלם ואיננו... מתוחה ומודאגת, שבה את כל הדרך, חיפשה את הארנק האובד של הלקוחה - חושבת על הנזק האדיר ואי נעימות העצום, איך תתמודד מולו? באותו יום וגם למחרת, כל המשפחה וגם השכנים - סרקו את כל הדרך, חיפשו בכל מקום, ודבר לא הועיל. ארנק התכשיטים היקר נעלם ואיננו.

עתה החליטה גם היא, לקבל על עצמה להקדים פני שבת ביישוב הדעת וברוגע, 'תהיה קבלה זו לזכות עבורי, שנזכה למצוא את ארנק התכשיטים האבוד בקרוב!' - ביקשה כשדמעה זולגת מעיניה. 'נפעל יחדיו כדי להקדים את קבלת השבת, אתה - לזכות חברך, ואני - לזכות האבידה שנעלמה, ובעזרת ה' נזכה שנינו בישועות הנסספות!'. היה זה, כאמור, ביום רביעי בשעת ערב מאוחרת, וכבר למחרת, ביום חמישי, הם החלו בהקדמת ההכנות, ניחוחות השבת החלו לעלות ביום חמישי בערב, והסתיימו בשעת לילה מאוחרת. ביום שישי נותרו רק הסידורים אחרונים, וכך עוד לפני חצות היום כבר פרשו את המפה וערכו את השולחן... קצת לאחר פלג המנחה, כולם היו מצוחצחים ונקיים, הבית נוצף ומוכן לקראת שבת, שעוני השבת מסודרים... - תענוג!

ניגשה האם לנרות השבת, והדליקה אותם בהתרגשות. היא חשה רוממות רוח שאין לתאר, הדלקת הנרות מתוך רוגע איפשרה לה להתרכז במילות התפילה, להתחנן על בעלה וילדיה בלב פתוח ובדמעות שליש. וכל בני המשפחה קיבלו את פני השבת כשחיוך נסוך על פניהם באושר... ומכיוון שהשעה היתה מוקדמת יחסית, החליט בנצי

הוא מביט במודעה שוב ושוב כדי לוודא שאינו הוזה: 'השבת אבידה! נמצא ארנק תכשיטים מלא, שנראה כבעל ערך רב. המאבד יוכל לפנות למספר טלפון... ויקבלו על פי סימנים מובהקים בלבד!'

יום ראשון, שב בנצי לעבודתו בבית החולים, וכמובן - חברו הגיע גם הוא, לצורך הניתוח

שנקבע עבורו. 'תהיה רגוע!' - סח לו בנצי בביטחון, 'עוד תופתע עד כמה זה יעבור בשלום. אני בטוח. יש לי נוסחת פלא סודית, היא כבר חוללה ישועה. אני בטוח שהיא תעבוד גם אצלך!'.

החבר הוכנס לניתוח, וכחלוף כמה שעות כבר התעורר. 'עכשיו הוא יאושפו שבוע-שבועיים למעקב', אמרו הרופאים, 'ואחר כך נתחיל בשיקום. קל זה לא יהיה, אבל עם הזמן, תוך מספר חודשים, הוא יחזור לעצמו!' - אמרו הרופאים. היה זה כאמור ביום ראשון. ועתה הסכיתו ושמעו: כבר ביום רביעי, השתחרר החבר מבית החולים, שמח, בריא ומאושר. הניתוח הצליח מעל ומעבר למשוער, גופו התאווש במהירות פלאית, הוא נדרש רק לשוב לצילומי ביקורת. תקופת השיקום הסתיימה עוד בטרם החלה, הוא חש כאחד האדם ממש, בריא וחזק, מתפקד כרגיל פחות מ-72 שעות לאחר הניתוח!

את הסיפור הנפלא הזה סיפר בנצי בעצמו לרב אשר קובלסקי, ובפיו מסר יוצא דופן: 'במחשבה שניה, היה כל כך כדאי לקבל את השבת מוקדם, גם בלי כל הישועות להן זכינו. תחושה שאי אפשר לתאר, שבת אחרת ממש, והישועות והניסים שראינו בעינינו, כמו המודעה הלא צפויה שהשיבה את האבידה, או השחרור המהיר ותקופת השיקום שנעלמה לאחר הקדמת קבלת השבת - אלו רק דברים משיניים!'. בשבת בה קוראים כולנו בפרשת השבוע על מתנת יום השבת, זה הזמן להחליט שגם אנו חפצים בברכתו וטובו של בורא עולם! הבה נפנים את המסר, זה אמנם דורש קצת מאמץ ומצריך היערכות, אבל שווה כל הון שבעולם, וכך נזכה גם אנו לחוש את הטעם המופלא, ולראות בעינינו את ישועת ה!'

(הרב אשר קובלסקי)

- לע"נ הרבנית חסיה ליליאן בת סוליקה ע"ה
- לע"נ אסתר בת חנה ז"ל
- לע"נ בנימין בן טאוס ז"ל
- לע"נ רפאל פואה בן רוזה ז"ל
- לע"נ אברהם אבהרון בן גינינה ז"ל
- לע"נ יהודית בת ריחנה ע"ה

מה נעשה עם הביצה?

"והנשאם הביאו, את אבני השהם ואת אבני המלאים, לאפוד ולחשן", (שמות לה, כז). ושאל רש"י: מה ראו כאן הנשיאים במלאכת המשכן, שלא להתנדב בתחילה? אלא כך אמרו הנשיאים: יתנדבו הציבור מה שמתנדבים, ומה שמחסרים אנו משלימים אותו. כיון שהשלימו הציבור את הכל, שנאמר: "והמלאכה היתה דים" (שמות לו, ז), אמרו הנשיאים: מה עלינו לעשות? הביאו את אבני השהם... ולפי שנתעצלו מתחילה נחסרה אות משמם, "והנשאם" כתיב.

אומר ה"כתב סופר", שיש ללמד זכות על הנשיאים, שהיו קדושי עליון, שחשבו שמשום שהמצווה נקראת על שם גומרה, ימתינו עד שסיימו העם להביא נדבות לצורכי כלי המשכן, ומם הסתם יחסר עוד הרבה, אז יביאו הם את כל החסר, ותהא המצווה קרויה על שמם. אבל כדי להבין את הדקות בפגם מעשיהם וללמוד מכך אנו, נביא משל מה"דברי חיים" זצ"ל:

היתה אשה כפרית, עניה מרודה עם בנים ובנות, שנשאה עיניה למרום: "ריבונו של עולם, ראה נא בעניי. המצא לי אוכל לעוללי!". שמע ה' תפילתה. פקח עיניה ומצאה ביצת תרנגולת טריה שזה עתה הוטלה. נופפה בה האם בשמחה וקראה: "שמעו ילדים, מצאתי ביצה!". שמחו הילדים שמחת עניים, מחכים לחלקם מביצה בודדת זו. הגביהה האם את הביצה ואמרה: "לא, ילדים, הבה ננהג בחכמה! לא נאכלנה. נבקש מהשכן להניחה מתחת לתרנגולתו הדוגרת עד שיבקע אפרוח, וגם אותו לא נאכל, נגדל אותו עד שיהיה לתרנגולת גדולה".

"הידד", צהלו הילדים, "ויהיה לנו מרק עוף!". ענתה האם, "לא ילדים, התרנגולת תטיל לנו ביצים! וגם את הביצים לא נאכל. נניח לתרנגולת שתדגור עליה, ויבקעו אפרוחים רבים שיגדלו לתרנגולים רבים, נמכור את כולם ונקנה עגלה קטנה, נגדל אותה עד שתהיה פרה שתתן חלב, ותמליט עגלות נוספות, עד שיהיה לנו עדר שלם. נמכור חלק מהעדר, ונקנה תמורתם חלקת שדה. נרתום את הפרות למחרשה, נזרע ונקצור, ולא יחסר לנו מאומה!". עיני הילדים נצצו מאושר ודמיון, והאם השתובבה עם הביצה בשמחה, עד שנשמטה מידה והתנפצה, וכל החלום נשכך ארצה...

זהו הלקח עבורינו ממעשה הנשיאים, אין זה אומר שלא לדגור על הביצה, אלא אומר שלא לשגות בחלומות ולהשתעשע בהם. במקום זאת יש לקום ולעשות מעשה. זריזים מקדימין למצוות, יש לנצל כל הזדמנות בהווה במקום לחלום על העתיד!

הבירות והכשר הבד"ץ

"ויקהל משה" (שמות לה, א) - עשה לך קהילות גדולות, ודרוש לפניהם ברבים בהלכות שבת, כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהילות בכל שבת ושבת (ילקוט שמעוני)

שאלה: שני אברכי חמד מבני ברק עוסקים בפעילות נמרצת של קירוב רחוקים בעיר גבעתיים. במהלך פעילותם פגשו קבוצת נערים. האברכים הבינו שישנו סיכוי רב שנערים אלו יהיו לגרעין למדרשה חדשה לצעירים ודיברו עמהם. בסוף שיחתם, סיכמו עם הנערים שיערכו מסיבת 'עונג שבת' בליל שבת, באולם קטן סמוך לבית הכנסת המקומי. הנערים הביאו חברים נוספים, וגם דאגו לכיבוד עשיר, והאברכים חיזקו את הנערים בדברי תורה וזמירות שבת. כך היה מידי שבת בשבת, כשבכל פעם מתווספים עוד ועוד נערים, ומחכים בציפיה למפגש הבא.

באחת הפעמים שרר מזג אויר שרבי, והאברכים הגיעו לעונג שבת שטופי זעה, לאחר הליכה רגלית ארוכה. אחד הצעירים החליט שעליו לשמח את האברכים שטרחו רבות להגיע בחום הנורא... יצא וחזר כעבור כמה דקות עם שישית בירות צוננות. "יש על הבירות הכשר בד"ץ - הכריז בשמחה - קניתי את זה לכבודכם בקיוסק הסמוך!". מה יעשו כעת האברכים? האם רשאים הם לשתות מהבירה שהנער התמים רכש לכבודם בעיצומה של השבת או לא?

תשובה: רבותינו קנסו ואסרו להנות מתוצר שנעשה תוך חילול השבת. קנס זה מכונה בשם "מעשה שבת", וכך שנינו בשולחן ערוך (או"ח שי"ח, א): "המבשל בשבת, או שעשה אחת משאר המלאכות שבת, במזיד - אסור לו לעולם, ולאחרים מותר מיד במוצאי שבת. ובשו"ג - אסור בו ביום [עד לצאת השבת] גם לאחרים, ולערב [בצאת השבת] מותר גם לו מיד".

אולם בענייננו נראה שמן הדין לכאורה היה מקום להקל ולשתות מהבירה שנקנתה בשבת באיסור, ואין בזה איסור של "מעשה שבת", כיון שבעצם הבירה לא נעשה חילול שבת, שכן היא הוכנה בימות החול, ורק כאשר חילול השבת נעשה בעצם המאכל [כגון שבישולוהו בשבת] אין להנות ממנו (עיין בביאור הלכה שי"ח, סעיף א, ד"ה אחת)

אמנם להלכה למעשה נראה שיש בזה משום חילול ה' וחילול כבוד השבת, בכך ששותקים ונהנים מדבר שמצער את אבינו שבשמיים. לכן, יש להמנע משתיית הבירה, ויש להסביר בתבונה לנערים היקרים, שמשום כבוד הקב"ה שציווה לשמור על השבת הקדושה, לא נשתה מהבירה בשבת זו!

(אחת שאלתי 3, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

זהירות מאש השבת

אדם השומר את השבת הקדושה כראוי - מתברך בכל משלח ידיו, "כי היא מקור הברכה". אומר הזוהר הקדוש (יתרו פח): "אף על גב דלא משתכח ביה מזוני, כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין", ובלשוננו: אף שלא נמצא בשבת מזונות, כל הברכות שלמעלה ושלמטה תלויות ביום השביעי. נמצא שבשבת אין פרנסה ועבודה, אך כל הברכות והשפע תלויות בה!

אבל ישנה אש שמכלה כל חלקה טובה. איסור הבערת אש הוא אחד מל"ט המלאכות האסורות בשבת, ומוסיף השל"ה הקדוש, כי התורה הזהירה כאן לא רק על אש ממשית, אלא גם על הבערת אש רוחנית, שהיא אש המחלוקת והכעס, והדבר מצוי ביותר בשבת, מפני שאז מתפנים כולם מעבודתם, מתראים ונפגשים זה עם זה, אם זה בני המשפחה שנמצאים בביתם במשך כל השבת, או החברים והמתפללים הנמצאים זמן רב יחדיו, ואם לא עוסקים בדברי תורה ובדברי אלוקים חיים המרוממים את האדם - מגיעים לדיבורי חול ודברים בטלים, העלולים לגרום בעקבותיהם קטטות וויכוחים, ועלולים בלהט הויכוח להגיע למציאות

נוראה ואימה.

אומרת התורה בפרשתינו "לא תבערו אש בכל משבתכם..." (שמות לה, ג), וידועים דברי הזוהר הקדוש (תיקוני זוהר, תיקון מח, דף פה) בו דרשו על חומרתה הנוראה של מידת הכעס, ובפרט ביום השבת. תרגום הדברים כך הוא: "אשרי מי ששומר דירה נקיה לשבת שהוא הלב, כי הלב הוא דירה לבניה ולמלכות כנוצר. שמירתו היא שלא יתקרב שם עצבות מהטחול - שממנו באה העצבות והמרה שהיא מעוררת את האדם לכעס, כי הכעס הוא אש של הגיהנום בליבו של האדם, ועליו נאמר 'לא תבערו אש בכל מושבותיכם' - היינו בשתי מושבות, שהם שני חללי הלב, 'ביום השבת' - שאז הכעס הוא חמור ביותר, וכך הוא ודאי שכל מי שכועס בשבת נחשב לו כאילו הדליק את אש הגיהנום בשבת".

יתכן שלכך כיוונו חז"ל באומרם (נדרים כב): "כל הכועס כל מיני גיהנום שולטים בו" - היות והכועס, על ידי שהגביר בעצמו את מידת הכעס הגביר את אש הגיהנום, ששוכנת בשבת לשומרי השבת הנמצאים בו, ונמצא כעת שהתגברו בגללו ועכשיו הם השולטים בו. אשר על כן, יזהר כל אדם להעביר את השבת בדרכי נועם ובריבוי דברי אלוקים חיים עם כל הסובבים, וכך יזכה לברכתה באופן המושלם.

לא תבערו אש
בכל משבתכם...
ידועים דברי הזוהר
הקדוש, בו דרשו על
חומרתה הנוראה
של מידת הכעס,
בפרט ביום השבת

רבי יעקב קמנצקי זצ"ל

ביום רביעי הקרוב, כ"ט אדר א' לפני 36 שנה, נתבקש לבית עולמו רבי יעקב קמנצקי זצ"ל, ראש ישיבת "תורה ודעת" בניו יורק, וחבר מועצת גדולי התורה באמריקה. בצעירותו ינק תורה ומוסר מגדולי בעלי המוסר בדורו, בסלבודקא אצל רבי נתן צבי פינקל, וכן מרבי ברוך בער לייבוביץ, רבי איסר זלמן מלצר, ולאחר נישואיו בכולל בקלם אצל רבי אייזיק שר. בשנת תרצ"ז עבר לאמריקה, ולאחר שנות כהונה במשרות רבניות באירופה החל לכהן ברבנות ביהדות אמריקה, היה בקיא בכל מכמני התורה, ובעל מוסר עצום ויראת שמים טהורה, העמיד דור ישרים מבורך ותלמידים רבים.

איזהו מכובד?

לילה אחד נזדמן לרבי משה פיינשטיין זצ"ל ורבי יעקב קמנצקי זצ"ל לנסוע יחדיו, בחוף חיכה להם רכב אשר נהגו הוא יהודי עשיר, ועם זאת גם ת"ח. הם החלו להתווכח ביניהם מי ישב ליד הנהג? מסתמא חושבים אתם שהם התווכחו מי יזכה לכבוד את חברו במושב הקדמי. אבל גם המקורבים לרבנים התמלאו תמיהה גדולה על הוויכוח המוזר הזה בין שני גדולי ישראל, כאילו שיותר כבוד לשבת ליד הנהג? ואחד מהם העלה תמיהתו בפני גדולי ישראל אלו, לדעת מה ועל מה?

וכן ענו לו הרבנים: לשבת שנינו במושב האחורי לא רצינו, שאז תהיה לנהג הרגשה שהוא משמש כעגלון ואין מכבודו לשבת לידו, ואם כן חייב שמישהו מאיתנו יישב לידו מפני כבודו, ורק היה בינינו יוכוח מי יירד ראשון בביתו, כי אותו אחד שיריד ראשון לא יכול לשבת ליד הנהג, משום שברגע שיריד יישאר הנהג לבד במושב הקדמי, ולכן בירתנו בינינו מי יורד אחרון, ואז הוחלט שמי שיריד אחרון הוא שיישב ליד הנהג, וכך תמיד ישב מישהו ליד הנהג. זוהי דרגת ה"מכובד המכבד את הבריות"! שאפיינה את גדולי ישראל, ורק בזכותה אפשר להגיע לדרגה כזו של תחבולות, בשביל לכבד את השני.

להיות מעומש?

סיפר רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א, אב"ד סאנטוב לייקווד: כשהייתי ילד, התקיימה פעם בבורו פארק אסיפה בהשתתפות רבנים וראשי ישיבות. לאחר האסיפה הבחנתי בגאון האדיר רבי יעקב קמנצקי זצ"ל, ראש ישיבת 'תורה ודעת', שיוצא מהאסיפה. ניגשתי אליו, ורציתי להצטלם איתו. ביקש ממני רבי יעקב שאמתין דקה, ובעודי חושב שהרב עסוק, לא האמתי למראה עיניי, הבחנתי ברב מסדר את כובעו ומיישר את העניבה, ובסופו של דבר אומר לי: "עכשיו אתה יכול לעשות תמונה". מדהים לראות עד כמה רצה הרב לשמח ילד קטן, שניות ספורות לאחר שעסק בדברים העומדים ברומו של עולם באותה אסיפה.

המשך מעמוד 11

הודי, ויצא לדרך לתערוכה שהיתה במרחק של כמה שעות רכיבה. באמצע הדרך מזג האוויר הפך לסגרירי, התחילו לרדת גשמים עזים ונוצרו ביצות בדרך, לפתע הגיעו לשוללית שהסוסים לא שמו לב אליה, נכנסו ונתקעו בביצה ולא יכלו להמשיך בדרכם.

העשיר ניסה לבקש עזרה אבל אין קול אין עונה. והנה אחרי כעשר דקות הוא שומע מרחוק עגלה עם סוסים, וראה יהודי זקן בעגלה ישנה, שכל רגע נדמה שהיא עומדת להשבר, ובראשה שני סוסים חלשים וכחוסים שנראה שבקושי עומדים ומחזיקים מעמד. אמר העשיר לעצמו, אני רוצה לראות האם העגלה הזאת תצליח לעבור את הביצה הזו, והם אכן הגיעו לביצה ועברו אותה בשלום. העשיר לא האמין למראה עיניו. הזקן המשיך בדרכו אך העשיר קרא לו, 'רגע בוא לכאן', כשהגיע הזקן אמר לו העשיר, 'קיבלתי חלישות הדעת, איך יכול להיות הדבר, אני עם שני סוסים אבירים היכולים לרוץ למרחקים במהירות, והם לא הצליחו לעבור את הביצה, כיצד יתכן שהסוסים החלשים והכחוסים שלך הצליחו לעבור'.

ענה לו הזקן, 'אמור נא לי מאיפה הסוסים שלך', אמר לו העשיר 'האחד ממצרים והשני מהודו', ענה לו הזקן, 'אומר לך את הסוד, דע לך, אצלך כל סוס חי בפני עצמו, כל אחד מעולם אחר לגמרי ואין קשר בין הסוסים, וממילא כשיש צרה כל אחד דואג לעצמו, עומד בפני עצמו ולא דואג לשני, כך אי אפשר להצליח, לא ניתן לבד להמלט ולהנצל, ולכן שניהם מסתבכים ובסופו של דבר אתם תקועים בביצה. אבל הסוסים שלי הם אחים שגדלו ביחד מקטנות, אמנם הם חלשים, אבל כשאני מכה בסוס האחד, השני מיד מרגיש בכך ונחלץ לעזרתו, יחד הם תמיד עוזרים אחד לשני, היות ותמיד הם שניים ולא אחד, ולא מדובר בסוס שרק רוצה לדאוג רק לעצמו, אלא בשני סוסים החיים אחד בשביל השני, לכן הם מצליחים לעבור את כל המשוכות, בכך לימדו הזקן, החיבור האחדות וליכוד הם שנותנים את העוצמה והתנופה, וכך אפשר לעבור ולצלוח כל משוכה. כך צריך להיות כל יהודי, שיהיה אכפת לו מהאחר, ושידע שהוא שייך לציבור ולא חי לבד, וכך ודאי יצליח במשוכות חייו.

אומרת התורה, "מִי כְעַמֶּךָ כִּי־שָׂאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאַרְצְךָ" (שמואל-ב ז, כג), פסוק זה שייך רק אצל עם ישראל, ששומעים על יהודי שנמצא בצרה כולם מתגייסים, ואפילו נוסעים ממדינה למדינה כדי לעזור, כל השכונה והקהילה עוזרים לאחד הנמצא בצרה, שנקלע לחובות או לא עלינו לאלמנה וילדיה היתומים, כולם מתגייסים ומקימים ועד רבנים, או ועד שכונה וכו', וכך אוספים כספים לעזור. לכאורה יכול היהודי לומר 'מה לי ולזה, זו אינה הצרה שלי', אבל אצל עם ישראל אין 'שלי' ו-'שלו', עם ישראל הוא "גוֹי אֶחָד בְּאַרְצְךָ", אנחנו עם אחד והעוצמה שלנו היא כאשר אנחנו מאוחדים.

אומר הזוהר הקדוש, אם תהיה קהילה אחת בארץ או בעולם, 'בי כנישתא חדא', שתהיה מאוחדת ומלוכדת ומגובשת, כך אפשר להביא את הגאולה, מספיקה קהילה אחת שכולם בה מאוחדים כאיש אחד בלב אחד. כולנו משתדלים להתאחד ולהתלכד, ונתפלל בע"ה שהאחדות הזו תגדל ותתעצם, ובע"ה נזכה כולנו לגאולה שלמה, לבשורות טובות וישועות ונחמות אמן ואמן.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

אולם האירועים המחודש של בית הכנסת "בית לוי"

בסימן

אנו מזמינים אתכם לביקור והתרשמות ולערוך את האירוע שלכם באולם החדש והמשופץ: ברית מילה // סיומי מסכת // אזכרות // שבת חתן // כנסים והרצאות

ההכנסות קודש להחזקת הכולל. לתחזוקת המקוה. לנזקקים

רח' יוסף חכמי ליד מלון רימונים-שלום שכונת מדורגי בית וגן ירושלים

לפרטים ותיאום מועד התרשמות: 054-4222931 // 054-3551383 // 02-6540906

מקוה בתכלית הכשרות וההידור לפי כל השיטות והחומרות ובהמלצת הרבנים

נבנה ברמה גבוהה וביופי מיוחד, ועובר נקיון יסודי מידי יום ע"י חברת נקיון

לפרטים נוספים: 02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לפניות לתרומות לעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -

02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:

ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM

לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקטה, נא לשלוח בקשה במייל

האמת מחייבת

מבט אל התפילה

זוויות ראייה שונות על ענייני התפילה

חדרו הדברים בלבו כארסו של עכנאי, כשאביו הבחין שהתנהגותו אינה כשורה תלה זאת בתחילה בגיל ההתבגרות וכדו', כשקלט שהגורם לכך הם קרוביו שותפיו לעבודה, אסר ומנע את בנו להופיע במסעל, אולם כבר היה מאוחר מידי, הקשר השלילי ביניהם התקיים כבר מזמן מחוץ במקום העבודה.

דוד סנדר "הצליח מאוד בהידרדרותו, כשם שהיה מוכשר בעת עסקו בקודש כן "החכים את רבותיו" וגבר עליהם, עד שבעת הגיעו לגיל המצוות היה דרוש עמל רב מצד הוריו לשכנע אותו שיזאיל בטובו למעמד בר מצוה והנחת תפלין בדרכי אביו, ולא בצורה שלימדוהו "החנכו".

בתקופת ההתבגרות הגדיל לעשות עד שהטיל מעליו 'הכל', שמו 'דוד סנדר' שונה 'לדודו', שם מספחתו הפך ל'יצחקי', מצא חברים חדשים, קשה לתאר ולו במעט את הצער הנורא באותו יום שר' יוסף אנשיל קיבל את ההודעה לשחרר את "התכשיט שלו" בערבות כספית גבוהה לאחר שתנפס יחד עם כנופיית פשע ידועה, גם לאחר שהבטיח לאביו שיחדל ממעשיו ובתמורה יקבל כל אשר יבקש, כל זאת היה לזמן קצר בלבד, במשך הזמן נודע כראש מאפייה שהזכרת שמו בלבד הטילה מורא בלב כל שומעיו, כאשר הבין שטבעת המסטר והחוק מתהדקת סביבו נמלט לעבר מדינת הים וניתק כל קשר עם הוריו.

ברגע זה הבין ר' יוסף אנשיל שמצדו אין כבר מה לעשות, חלץ מנעליו וישב שבעה על בנו מחמדו, ידידים ומכרים ניסו לנחמו אך לשוא, בכל מקום ניטא שמו לתפילה 'דוד סנדר בן פערל לתשובה שלימה', גם צערה של פערל לא ידע גבול, כאשר התקוה היחידה שבנם ימשיך את חוליית שני המספחות נגזזה לה בצורה טראגית כל כך, מצבם הנפשי והגופני הידרדר מיום ליום. בשעה זו החליטו בני הזוג הוואביים, כדי שלכל הפחות ישאר זכר לשם, נדב ר' יוסף אנשיל מסיטב הונו ורכושו לבניית בית כנסת הדור ומפואר, קבע את שמו 'שארית יוסף' לבטא במקצת את הזעקה האילמת מתוך הכאב העמוק האצור בלבו ולב רעייתו.

לא עמדו כוחותיה לפערל ותקופה קצרה לאחר מכן הטיבה את נשמתה המיוסרת לבוראה, עתה נשאר ר' יוסף אנשיל בודד בעולמו, גם הוא הרגיש שנוחותיו אוזלים, משראה כך, כתב את רכושו למען החזקת תורה ומפעלי חסד, זמן קצר לאחר נפטר לבית עולמו, את הקדיש אחריו אמר אחד מהקהילה שקיבל תשלום מראש מר' יוסף אנשיל והתחייב גם לסדר חברת משניות שילמדו לעילוי נשמתו במשך הי"ב חודש.

בשנים הראשונות לאחר פטירתו עדיין היו מתאספים מתפללי בית הכנסת לעשרות סיום משניות שנערכו לזכרו, אולם במשך השנים שהתמעטו המבוגרים והתרבו הצעירים, מעט מאוד זכרו את הסיפור אודות ר' יוסף אנשיל ז"ל ומספחתו.

פישל פרלמן היה חבר קרוב של דוד סנדר בחיידר, למדו יחד בחברותא וגם בשעות הפנאי הרבו להתרועע יחדיו, בעת שהחלה ההידרדרות של דוד סנדר, פקד אביו של פישל על בנו לנתק עמו כל קשר, אולם ציהו עליו שבתור חבר לשעבר מן הראוי שיתפלל עליו, את פקודת אביו שמר ר' פישל והשם 'דוד סנדר בן פערל' לא חט מפיו לפחות שלש פעמים ביום במשך כל אותם השנים.

לא מלא כמה חפתיע היה בעיני פישל ומספר בודדים שזכרו את העבר, שלאחר שעברו עשרות שנים בו לא שמעו מאומה מקורותיו של דוד סנדר, לראות שהנה מופיע הוא לפתע פתאום ללא הודעה מוקדמת באותה שבת בבוקר לתפילת שחרית כיהודי חרדי שומר תומ"צ ללא היכר שעברו עליו שנים בהם היה רחוק מאוד מאורח חיים זה.

לאחר התפילה ניגשו לר' דוד סנדר בברכת שלום עליכם חמה, ערכו היכרות ומעט זכרונות מהעבר, כשהתפזרו המתפללים, פנה ר' פישל אל ידיד נעוריו - 'האם אתה זוכר אותי?' משראה שאינו מזהה, הוסיף - 'פישל פרלמן', דוד סנדר קפץ ממקומו - 'פישל, בטח שאני זוכר, וכי איך אפשר לשכוח'. בבת אחת עלו לשניהם זכרונות ילדות משותפים ונפלו איש על צווארי רעהו לאחר עשרות שנים שלא ראו ולא שמעו זה את זה.

כמה רגעים הביטו זה על זה ללא יכולת להוציא הגה, לבסוף פלט פישל חילה אחת, איך?.....

דוד סנדר פתח בסיפורו האישי - כפי שהנך מבין בעצמך, לא תיתכן אפשרות לגולל סיפור בן עשרות שנים על רגל אחת, אשתדל לצייר לך תמונה ברורה במידת האפשר על קצה המזלג.

בואי מקיר אתה את מאמר חז"ל על עם ישראל - 'כשהם יורדים, יורדים עד עפר', זה בדיוק מה שקרה איתי באותם שנים... את זה עוד הספקת לשמוע שהורדתי את הכל, לא שבת, לא כשרות, לא כלום, ניתקתי כל קשר עם יהדות רח"ל. יתירה מזו, קשה לי לתאר לך ואתה לא תבין זאת בחיים

תפילת שחרית באותה שבת בבוקר בבית הכנסת השכונתי 'שארית יוסף' התנהלה כרגיל, כשעה לפני התפילה כבר נראו המקדימים שהכינו עצמם לתפילה זה בלימוד וזה באמירת פרקי תהלים וכדו', גם האורח - יהודי בשנות השישים שהופיע בבית הכנסת לא חשך ששומת לב מיוחדת, רגילים הם לאורחים המגיעים לשמחות מספחות או כל סיבה שהיא, כמה מתפללים קידמו את פניו בנימוס בברכת 'שלום עליכם' והפנו אותו למקום ראוי, דקות ספורות לפני תחילת התפילה ניגש האורח והתלחש מעט עם גבאי בית הכנסת, הגבאי נראה מופתע והנהן בראשו, התפילה החלה...

'יעמוד הרב דוד סנדר בן הרב יוסף אנשיל, מפטיר' - הכריז הגבאי לקראת סוף קריאת התורה, רק לשמע השם כמו העתורר ר' פישל פרלמן והרים את ראשו שהיה שקוע בעיון בספר השירות על הפרשה, הביט לעבר האורח שקם ממקומו לעבר הבימה ועלה לתורה, יחד עם ר' פישל היו מתפללים נוספים שהכרות השם עוררה בהם הלא ונדהמו גם הם ועקבו אחר המתרחש.

האורח המשיך והתפלל גם תפילת מוסף, כולם הבינו שכנראה יש לו יא"צ במשך השבוע הקרוב, לאחר התפילה ניגשו המבוגרים מתפללי בית הכנסת שנראו כבני גילו של האורח שעתה ידעו את שמו - ר' דוד סנדר איצקוביץ.

מעטים ידעו את סודו של בית הכנסת 'שארית יוסף', מצבת אבן גדולה בכניסה הכריזה שבית הכנסת נבנה ע"י הרב יוסף אנשיל הי"ו וזוגתו מרת פערל תחי' איצקוביץ. ברבות השנים, זקני בית הכנסת הלכו לעולמם, הצעירים לא תגריד אותם במיוחד מה מונח מאחורי שלט זה, כך שלא נותרו רבים שהכירו את הסיפור שעליו נבנה בית הכנסת המפואר.

שבור ורצוף עלה ר' יוסף אנשיל איצקוביץ לארץ ישראל, לאחר שנות המלחמה בה איבד את רעייתו ושלשת בניו הי"ד ע"י הזדים הארורים ימ"ש, בודד ויחיד נשאר מאחיו ואחיותיו, שבור היה גם בגופו לאחר עבודות פרך כמה שנים במחנות העבודה, אולם כיהודי מאמין החליט לשקם עצמו ולבנות את ביתו מחדש.

בני דודים היו לו לר' יוסף אנשיל, שעלו ארצה בטרם פרצה המלחמה, אך נכסחו ברוחות הזרות שנשבו בימים ההם והתרחקו מדרך התורה והיראה, לפרנסתם פתחו עסק והצליחו מאוד, מששמעו שקרוב משפחתם יוסף אנשיל שרד את התופת, אוד מוצל מאש יחיד מכל בני משפחתו, שמחו לקראתו מאוד והכניסוהו כשותף למפעל הגדול, ר' יוסף אנשיל בכישוריו הברוכים הרים וקידם את העסק למימדים גבוהים ביותר, ההצלחה והשגשוג הייתה לטובת שני הצדדים, כך שר' יוסף אנשיל התבסס לכלילת והצליח מאוד בס"ד.

סיפור דומה לר' יוסף אנשיל הייתה מנת חלקה של מרת פערל שאיבדה את בעלה הי"ד שנרצח לנגד עיניה, שילכה את ארבעת ילדיה בשנות הזעם האיומות, גם היא, כל אחיה ואחיותיה נשאר שם.

ר' יוסף אנשיל ומרת פערל השתדכו ונישאו, שניהם קיוו לבנות יחד את ביתם ולהקים דור חדש של יהודים יראי ה', בחשבם שזו הנקמה הטובה ביותר כנגד החיה הנאצית הארורה ימ"ש, להוכיח בריש גלי כי נצח ישראל לא ישקר, עם ישראל חי לעולמי עד.

אך השנים עוברות והזוג שכבר לא היה כ"כ צעיר חמתין ליטועה, שנים רבות חמתינו לילד שיוכלו לחנכו לדרך ה', גם שכנים וידידים שהכירו את ר' יוסף אנשיל וזוגתו מרת פערל התפללו בעדם תפילות רבות, כולם ציפו ויחלו שיזכו לזרע של קיימא.

סוף סוף לאחר כעשר שנים מנישואיהם התבשרו כל תושבי השכונה בבשורה המרנינה - הזוג המאושר זכה לחבוק בן זכר, השמחה היתה גדולה ביותר, כולם שמחו בשמחתם והיו נרגשים מאוד, את שמחת ההורים והתרגשותם בלתי ניתן לתיאור שלאחר ציפייה במשך שנים רבות זכו לחבוק בן שימשיך כנצר יחיד לשני המספחות שכמעט ונכחדו מן העולם.

שמחת הברית נערכה לכל תושבי השכונה באולם גדול ומפואר, כסף הרי לא היה חסר לר' יוסף אנשיל, ידידים ומכרים רבים הגיעו להשתתף ולשמח בשמחתו הלוודת להש"ת על רוב רחמיו וחסדיו, ויקרא שמו בישראל - 'דוד סנדר', 'דוד' ע"ש אביה של פערל - הרה"ח ר' דוד פליישמן ז"ל, יהודי ת"ח ויר"ש שטעק בצרכי ציבור לט"ש, 'סנדר' ע"ש אביו של ר' יוסף אנשיל - הרה"ח ר' סנדר איצקוביץ ז"ל, גם הוא יהודי נשוא פנים אוהב תורה, נחמד ואהוב על הבריות. שניהם החליטו לתת לרך הנולד את שמות שני ההורים כמו יבאו שזה ילדם היחיד שיתירו אחריהם.

ילד חניני ומוכשר היה דוד סנדר'ל הקטן, כשרוני ופקח, תפיסתו המהירה בלימודיו בלטה במיוחד, בגיל צעיר כבר נבחן על שני סדרי משניות בבקיאות שהדהימה את הוריו ומוריו שראו בו שעתיד לגדולות, בהיותו ילד רך היה ר' יוסף אנשיל מביאו ברכבו בכל יום לחיידר ולאחר הלימודים מחזירו לביתו, כשגדל, היה דוד סנדר מגיע בכל יום לאחר לימודיו אל מקום מפעלו של ר' יוסף אנשיל, בן זמן זה היה ר' יוסף אנשיל מתעניין בבנו בהתקדמותו בלימודיו ומתענג ברוב נחת מלימודיו הברוכים, גם שותפיו לעסק נדהמו מידיעותיו וכשרונותיו הנדירים של דוד סנדר'ל הצעיר.

ביקש ר' יוסף אנשיל לישוב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של דוד סנדר, לא הבחין ר' יוסף אנשיל שבנו המוכשר משך את עיני בני דודו שרחוקים היו מרוח החיים אותו רצה להנחיל לבנו, פה ושם היו מדברים אתו, מטיפים לו על אביו המיושן החי בשנות דור קודמים שמזמן עברו, היום חיים אנו בצורה אחרת, אט אט

התפילה לאור הפרשה

ענייני תפילה
הנלמדים מפרשת
השבוע

לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו

פרשת תצוה - ועשית מזבח מקטר קטורת... והקטיר עליו אהרן קטורת סמים זוגל...

אדם מעניק מתנה לחבירו. ישנם סיבות שונות שהביאו אותו לתת, לפעמים תהיה הסיבה הכרת הטוב, להשיב לו כגמולו על חסד וטובה שעשה עמו בעבר, לפעמים הזמן גורם את הסיבה כמו בעת שמחה של החבר, רגל נישואיו, יום הולדתו וכדו', אם זו מתנה כספית יתכן שהסיבה היא מצוות צדקה וחסד להעניק ולספק לו את צרכיו. יש לפעמים שאין הכוונה כלל לתת אלא מחשבה על העתיד, כשיצטרך הוא את טובת חבירו יקשה בעיני החבר לסרב לבקשתו - השקעה לזמן מאוחר יותר.

אולם חבר טוב נותן מתנה גם ללא סיבה מיוחדת, פשוט מתוך חביבות שחש כלפי החבר ומבטא זאת בצורה של נתינת מתנה.

***

כששואלים אדם מדוע הוא מתפלל, נקבל מגוון תשובות - תפילה כנגד אבות תקנום, תקנה קדומה מאבותינו הק' אברהם יצחק ויעקב. תפילה כנגד הקרבנות - שחירת ומנחה כנגד תמיד של שחר ותמיד של בין הערבים. תפילת ערבית כנגד אברים ופדרים שהקטירו בלילה, מוספים כנגד קרבנות המוספים בשבתות ומועדים. תפילה היא בקשת רחמים על כל צרכינו. תפילה היא הצינור לקבלת השפע מן השמים. תפילה, הדרך לקרבת אלקים, לחוש דבקות.

כל אלו תשובות אמיתיות ונכונות, אולם יש עניין נוסף בתפילה, על כך ניחד את מאמרנו בס'.

דוד המלך אומר בתהלים 'תכון תפילתי קטורת לפיך', כלו שתהא התפילה נחשבת כקטורת לפני הקב"ה, נבונן מעט במהות עניין קטורת בבית המקדש. ציווי מזבח הקטורת נאמר בתורה בסוף פר' תצוה ולכאורה ציווי זה שלא במקומו, הרי בפרשת תרומה נאמר ציווי כל הכלים ועשיית המשכן, לאחר פר' תצוה נצטוו משה על עשיית בגדי כהונה, חינוך הכהנים לעבודתם בשבעת ימי המילואים, ורק לאחר כל אלו ציווה הש"ת את משה 'ועשית מזבח מקטר קטורת', הלא דבר הוא.

מבאר בזה רבינו הספורנו ביאור וחיודש עצום, בפר' תרומה אמרה תורה: וְשִׁכַּנְתִּי בְתוֹכָם, כָּל אֲשֶׁר אֲנִי מֵרָאה אוֹתָךְ אֶת תְּבִנַת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת תְּבִנַת כָּל פְּלִי, הֲרִי לֵנו שִׁמְטַרְתָּ עֲשִׂייתָ כָּלִי הַמִּשְׁכָּן הִיְתָה עֵבֶר הַשְּׂרָאֵת הַשְּׂכִינָה בִּישְׂרָאֵל.

מעשה הקרבנות - להוריד את מראה כבודו ית' וכה אמר ה' למשה שלאחר הקרבת הקרבנות בחנוכת המשכן: וְנִעַדְתִּי שְׂמֵה לְבָנִי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ בְּכַבְדִּי, גם משה רבינו אמר לישראל ביום חנוכת המשכן: זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' תַּעֲשׂוּ וְיָרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד ה' יִשְׂרָאֵל לְעֵינֵיךְ עוֹד, קרבנות מטרם לכפר עוונות כקרבן חטאת ואשם, או לענין הודאה כקרבן תודה, או להתרצות כלפי הקב"ה בקרבן עולה, קרבנות ציבור גם היו לכפר ולרצות ולקרב את ישראל לאביהם שבשמים.

מזבח הקטורת והקטורת קטורת היה במטרה שונה לחלוטין, וז'ל הספורנו: 'אבל היה ענין זה המזבח לכבד את האל - יתברך אחרי בואו לקבל ברצון עבודת עמו בקרבנות הבקר והערב, ולשחר פניו במנחת קטורת, על דרך הו' לה' כבוד שמו, שאו מנחה ובאו לפניו, עכ"ל.

בשונה מכל הקרבנות, שעל אף שגם בהם כתוב 'לריח ניחוח' שפירושו לנחת רוח להקב"ה, היו בכולם סיבות ומטרות נוספות, משא"כ בקטורת לא היתה בזה שום סיבה מלבד לכבד את הש"ת, לעשות נחת רוח לפניו.

***

גם בענין התפילה נאמר כן, ישנם טעמים רבים לתפילה כולם רצויים ונכונים, אולם לבד מכל אלה צריך אדם להשים לפניו מטרה זו כשלעצמה, לכבד את האל-יתברך, לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו.

אמנם עניין זה אינו בא בקלות, קשה על האדם להשים את כל סיבותיו בצד ולחשוב רק על כבוד הש"ת, אולם כשנעזר ותחוור על עניין זה תמיד בפניו ונשאף להגיע לדרגה זו, במשך הזמן יכנסו הדברים בלבבו בעזרתו ית'.

נסיים בדברי הרה"ק רבינו רבי אלימלך מליזענסק ז"ע [אשר בחודש זה חל יומא דהילולא דילה] שכתב בצעטיל קטן סעיף ד' וז'ל: 'בכל הדברים שבעולם הן בתורה הן בתפילה הן במצוות מעשיות ירגיל את עצמו לומר בזה הלשון 'הריני עושה זאת לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה לעשות נחת רוח להבורא ית'ש', ולראש את עצמו לומר זאת בתוכיות ופנימיות הלב ובהמשך הזמן ירגיש הארה גדולה באמירה זו. יעזרונו ה' שאכן נזכה לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם לעשות נחת רוח לבוראנו באמת ובתמים, אמן.

גליון זה נתרם לזכות

הבה"ח מרדכי יהודה בן מרים הי"ו

לזיווג הגון בקרוב

ולהצלחה מרובה בכל העניינים

צידה לדרך

... ילמד כל איש ואשה שיושבים בבית הכנסת, אף שלא בשעת התפילה, שאין לדבר שום שיחה בטלה, ומכל שכן בשעת התפילה או קריאת התורה שלא לדבר דבר של חולין, ובעונותינו הרבים, עד מתי יהיה זה לנו למוקש, שבכל עיר ועיר אין יכולין למחות להעם, ונעשה להם כהיתר בעונותינו הרבים, וי להם וי לנשמותיהם, ואין יעלה תפלותיהם למעלה... עלכן, מן הראוי שכל קהילה וקהילה יעמידו אנשים על זה, אשר ישגיחו בעונשם רבים על המדברים ויבשו אותם ברבים, ובה נראה כבוד ה' בארץ, וכל העם ישמעו וייראו ולא יזידון עוד, ויתגבחו ויורסו עידיהם לבלום את פיהם בבית הכנסת מלבד דבר של חול ושיחה בטילה, ויהי עמו עמו העובד הפרקי

המשך מבט אל התפילה

כמה שנה, עמוקה התפתחה אצלי לכל מה שנוגע לדת ולעניינים שבקדושה. בנוסף לכך, גם התבנתתי עם החוק בפסעים נוראים נגד האנושות, השם 'דודו יצחקי' הרתיע והפחיד את כל מי שרק נודע לו שהתקרבת לי איזור שלו.

הרגשתי שהחבל מתהדק סביבי ולא היתה לי ברירה אלא להימלט, הגעתי לארה"ב, בתחילה עוד השתוללתי עד שנחפסתי וישבתי שנים לא מעטות, עד שיצאתי מהסטיות האלו וכנחשתי לעולם העסקים והגעתי להצלחה גדולה, עם כל זאת לא שיניתי מאומה מאורח חיי המוסקר לחלוטין.

בכל אותם שנים לא יצרתי כל קשר עם הורי ע"ה, על אף שהייתי בטוח שהם כואבים מאוד על מעשי והתנהגותי, ידעתי שאם אצור איתם קשר יגרר הדבר לויכוחים שאינם פוסקים, השנאה והבוז לדת ולרוח התורה סחפה אותי גם להתאכזר כנגד הורי היקרים שכה התמסרו אלי בילדותי, עד כדי דרגת ספלות כזאת הגעתי רח"ל, לא יאומן, אבל זה מה שהיה, הילד המוכשר דוד סנדר איצקוביץ שנבחן מסכתות משניות ופרקי גמרא בע"פ התהפך לגמרי עד ש"זכה" בתואר השמור ליהודים שסרו מהדרך - "גוי גמור".

ואז זה קרה... חבר שלי ראה איזו מודעה על סוף שבוע במלון יוקרתי מלווה בהרצאות בנושא: חידת היקום, גיל העולם, גלגולי נשמות, חיים לאחר המוות ועוד, והציע לי להתלוות אליו היות ואותו זה מעניין מאוד, בתחילה לא רציתי כלל לשמוע, אחרתי לו שיעזוב אותי ממטימים אלו שכל מטרתם להחזיר בתשובה, זה לא בשבילי, ניסה לשכנע אותי שזה בילוי נעים במלון וכי' אך ללא הצלחה, למלון אחר אסמח לבוא איתו אבל לא עם הפנאטים האלו.

וכאן הוא שכנע אותי בהצעה מפתה, באומרו: 'שמע דודו, אם כדברך שבאים להטיף לחזרה בתשובה, מי כמוך שמכיר את הנושאים מילדות, רק אתה תוכל להתרשם ולהתקין אותם כמו שצריך ולתת להם בראש, רק אתה מכיר את כל הניואנסים הקטנים, אם מנוסים עם כאלה שאין להם רקע דתי ואינם יודעים מאומה, אבל אתה משהו אחר, אתך הם לא יוכלו להתמודד, בא נראה אותך משאיר אותם עם מה פתוח...

אני מודה ומתוודה, ההצעה קסמה לי ביותר, כל היצרים שכבר הספיקו לדעוך מעט, הגיע הוא והצית בי הכל מחדש, נראה היה לי באמת שאצליח לעשות זאת בצורה הטובה ביותר, להתרשם כנגדם ולהעמיד אותם אחת ולתמיד על מקומם, אותי לא יצליחו לשכנע כמו את האחרים, הרי אני מכיר הכל מהעבר.

הזמנתי מקום לאותו מלון, לאחר ששיננתי לעצמי היטב את כל הטענות וההפרכות שיש לי נגד הדת ועולם התורה, מלווים עם ליצנות והתרסות כנגד כל הקדוש והיקר.

ההרצאות החלו, הייתי מוכן היטב, לא עשיתי להם עבודה קלה בלשון המעטה, על כל מה שאמר הרב/המרצה, צעקתי והתרסתי נגדו בכל מיני טענות שהיו באמתחתי, אך עד מהרה קלטו שיש להם עסק עם 'שנה ופירש', לא יאחרתי לעצמי שמוכנים הם היטב גם לאלה כמוני, גם לאחר ההרצאות המסכתי איתם שעות רבות של ויכוחים, לא אאריך בתיאורים רבים, אט אט נסדקו טענותי והם הצליחו להוכיח לי בפנים את כל האמת והצדק, עד שלאחר עמל ויזע משני הצדדים העמידו אותי על האמת הצרופה, והראו לי עד כמה כל דעותי ומשנת חיי - הכל שקר וזיוף מוחלט.

ברגע זה כשקלטתי שזו האמת, הגלגל החל להתגלגל בכיוון ההפוך, מאוד לא היה לי קל אבל ההחלטה הייתה נחושה, החיים שלי החלו להשתנות מן הקצה אל הקצה, הייתי צריך לשנות את סדר היום - תפילות וכו', את המטבח, שבתות וימים טובים, ועוד ועוד. קבעתי ברורות שהאמת מחייבת ולמענה עושים הכל, גם אם זה עולה בקשיים אדירים - בקיצור חזרתי אל החיים האמיתיים.

בשלבים מתקדמים של חזרתי בתשובה עלתה בי מחשבה - מה קורה עם הורי היקרים? הבנתי ע"פ חישוב גילם שכנראה אינם בין החיים, אך מה הצטערתי לשמוע שזה קרה מהר בעקבות מעשי הנילוזים... כמה הלקייתי את עצמי שאפי' קדיש אחד לא אמרתי לזכרם באכזריות לב שאין כמוהו, לאחר ששמעתי שאבי המנוח ז"ל בנה בית כנסת לזכרו, בררתי מחי היאריצייט וכשנודע לי שזה בשבוע הקרוב הגעתי ובקשתי מהגבאי מסטיר ומוסף, הלוואי ואוכל לכפר על מעשי בכל אותם שנים...

מישל מאזין לטעף הדברים ומתקשה להאמין למה ששומעות אזניו, הסיפור של דוד סנדר איצקוביץ סחט את כל רגשותיו, כמה גדול כוחו של יהודי באשר הוא, גם לאחר שהגיע לשאל תחתית עמוקה, הצליח לצאת ולעלות ולהתגבר על הכל ולשוב בתשובה שלימה לאביו שבשמים.

בעינים דומעות פונה אל דוד סנדר - 'שמע, אין לך מוסג מה עשיתי לי, אני שומע כמה שניונים מהותיים עשית ואילו אני לא מצליח לשנות אצלי מאומה, אביא לך דוגמה אחת, תקופה ארוכה מבקש ממני רב בית הכנסת להפסיק לחלוטין את הדיבורים בשעת התפילה מתחילתה ועד סופה, מבהיר לי עד כמה חשוב ויקר העניין, ומאידך כמה חמור אם לא שומרים על זה, המענה הקבוע שלי 'איני יכול', 'זה לא בשבילי', 'ככה אני ואין מה לעשות', איני רואה את עצמי מסוגל לשנות את הרגלי, וכאן אתה מגיע ומטיח בי את האמת בפרצוף, הראית לי כמה אדם יכול לשנות הרגלים קשים וכבדים מן הקצה אל הקצה, מה אומר ומה אדבר'.

היום החזרת אותי בתשובה, למדתי כי 'האמת מחייבת'!

יו"ל ע"י מערכת 'שומרי משמרת הקודש'

לחיזוק והתעוררות בענין שמירת הדיבור בשעת התפילה

פקס: 03-6180410 • דוא"ל: shmh5775@gmail.com

ויקהל שבת שקלים

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 670 במדרשת "ברינה יקצורו", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ד' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 9779997777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 559 שנה י"ב העלון מוקדש לע"נ מרת אמי שרה בת שמחה ז"ל כ"א אדר א' תשפ"ב

ויקהל - תוכן ענייני הפרשה

- א. איסור עשיית מלאכות בשבת, ועונש העושה מלאכה (לה).
- ב. הציווי על התרומות השונות לבנין המשכן וכליו (לה, ד-כ).
- ג. בני ישראל - גברים ונשים - תורמים ביד רחבה (לה, כא-כט).
- ד. הקב"ה בוחר בבצלאל ואהליאב, שיהיו אחראים על עשיית חלקי המשכן וכליו, ונותן להם חכמה ורוח הקודש לצורך זה.
- ה. מלאכת עשיית המשכן: אדנים, עליהם קרשים, ועמודים, ויריעות האהל צמר ושש משזר, עליהן יריעות עזים, ולמעלה כיסוי עורות אילים וכיסוי עור תחש. עשיית הארון והכפרת, ופרכת לפתח קדש הקדשים, שלחן עצי שטים, ופגרה, וכליהם. מזבח הקטרות, ומסך פתח המשכן, הפיר וכנו, ומזבח העולה, הקמת החצר סביב, ומסך שער החצר במזרח (לו, ז, לח).

"ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי"

יְהִי לָכֶם קֹדֶשׁ (לה, ב) - סיפור

סיפר הגרמ"א שטרן, משגיח בישיבת קמניץ: זכורני שפעם אמר לי מורי ורבי, רבי אליהו לאפיאן זצ"ל, משגיח בכפר חסידים ובעל "לב אליהו", שברצונו ללכת להתפלל מנחה בשבת בישיבת חברון. ליוויתי אותו בדרך וראינו מכוניות נוסעות. אמר רבי אליהו: "רחמנות עליהם! אין מי שילמד אותם חומרת האיסור. אולי נלך חזרה למקומנו. אני לא יכול לראות את אחיי בני ישראל נוסעים בשבת!" אמרתי לרב: "הרי כבר עברנו את רוב הדרך, ועדיף למהר לילך לישיבת חברון, כך נראה פחות מחללי שבת". הסכים רבי אליהו לדבריי, אך הוסיף ונאנח אנחה שוברת לב ממש... באותו רגע עצרה מכונית, והנהג שאל את הרב: "איך אני נוסע מכאן לרחוב יפו?" רבי אליהו פרץ בבכי ואמר לו: "איך אומר לך דבר שאסור לך לעשות - לנסוע בשבת? ומצד שני איך אוכל לומר 'לא' ליהודי, ולסרב למבוקשו?... ושוב פרץ בבכי... האיש עצר את המכונית, יצא ממנה ואמר: 'רבי, מעולם לא הרגשתי הרגשה כמו ברגע זה. גם אמי שתחי' שומרת שבת, וצועקת עלי למה אני מחלל שבת, אך מעולם לא ראיתיה בוכה. אני מרגיש שאתה מתכוון לטובתי. לכן אני מבטיח לרבי, שמהיום והלאה לא אסע עוד בשבת! קח את המפתחות הרכב, ובמוצאי שבת אבוא לקחתם". אמר לו רבי אליהו: "אני רואה שיש לך נשמה גדולה, ולכן אני אומר לך שגם המפתחות הם מוקצה. תניח אותן כאן בצד, ובמוצאי שבת תיקחם". ואכן, הלה עשה כדבריו. רבי אליהו התרגש מכך ואמר לי: "אני כבר לא הולך להתפלל מנחה בחברון. אני רוצה להתעכב ולשוחח עמו על עניינים שונים. אם חפץ אתה - הישאר גם אתה עמנו". התחיל רבי אליהו לשאול את היהודי על שלום אמו ושלום משפחתו, ומה עושה בחיי היום יום... השיחה התארכה ונמשכה כשעה, ברחוב חגי בשכונת גאולה, קרוב מאוד לישיבת חברון. הבחורים ראו זאת, ותמהו: מה לרבי אליהו וליהודי זה, שאינו חובש כיפה?! בגמר השיחה בירכו רבי אליהו לשלום, ואמר לבחורים: "לא בזריקת אבנים, חלילה, תמנעו חילול שבת, אלא רק בקירוב אמיתי שבא מתוך אהבה. רק כך תצליחו בקירוב רחוקים!"

[הפרשה המחכימה - 'ברכת דוד']

999 ה'תשפ"ב

פותחת הפרשה בקדושת השבת - בחשיבות שמירת השבת, שאין מלאכת המשכן דוחה את השבת. וכך כתוב (לה, ב): "שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן לַה'..."

המפרשים ביארו שכוונת הכתוב למלאכת המשכן שנעשתה בימות החול, והעיר המקובל רבי מרדכי הכהן בספר 'שפתי כהן', שבפסוק כתוב "תעשה" (בניקוד פתח) וקוראים "תעשה" (בניקוד צירה), להורות שהמלאכה נעשתה מאליה.

והנה, גם בסיום בנית המשכן אומרת התורה (לט, ג): "וַיְבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן, ורש"י מביא את המדרש תנחומא: שלא היו יכולין להקימו, ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הניח לו הקב"ה הקמתו, שלא היה יכול להקימו שום אדם, מחמת כובד הקרשים שאין כח באדם לזקפן, ומשה העמידו, אמר משה לפני הקב"ה, איך אפשר הקמתו על ידי אדם, אמר לו עסוק אתה בידך, נראה כמקימו והוא נזקף וקם מאליו, וזהו שנאמר "הוקם המִשְׁכָּן", הוקם מאליו. (פקודי י"א). עכ"ל.

ובמדרש רבה מובא: ולא תאמר משה העמידו, אלא המשכן נעשו בו ניסים ועמד מעצמו, שנאמר "הוקם המִשְׁכָּן", ואם תמה אתה על זה, הרי שלמה המלך כשבנה בית המקדש הוא נבנה מעצמו, אמר רב הונא בשם רבי יוסי הכל מסייעין אותו כשבנה את בית האלוקים, הבריות והרוחות, מנין שכתוב (מלכים א, ו): "וַהֲבִיתָ בְּהַבְּנֹתוֹ אֶבֶן שְׁלֵמָה מִסַּע נְבֻנָה וּמִקְבוֹת וְהַגְּרִזָּן כָּל כְּלֵי בְרָזֶל לֹא נִשְׁמַע בְּבִית בְּהַבְּנֹתוֹ" - מעצמו היה נבנה, לפיכך במעשה ניסים נבנה.

וזה גם ההבדל שהיה בין בית המקדש הראשון לבית בית המקדש השני, כי בבית ראשון נעשתה המלאכה מאליה, וכמו שדרשו (ילקוט מלכים א' קפ"ב) על הפסוק (מלכים א, ו-ז): "אֶבֶן שְׁלֵמָה מִסַּע נְבֻנָה" - מאליה היתה המלאכה נבנית ופורחת ועולה. וכן דרשו (במדבר רבה יד, ג): "אמר שלמה בנה בניתי בית זבול לך, בניין בנוי בניתי. ר' יהודה בשם ר' יוסף אמר, הכל מסייעים למלך, כל שכן הכל מסייעים לבנות בניינו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, אפילו רוחות, אפילו שדים ואפילו מלאכים". וכנגד בית ראשון נאמר "תיעשה מלאכה" שנעשתה מאליה (ולכן נאמר "אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת" - שציוה לדברים שיעשו מאליהן), אך ה'כתוב' הוא "תַּעֲשֶׂה", כנגד בית שני שבו לא נעשתה המלאכה מאליה, והיה להם עמל ויגיעה רבה בבניינו.

ובספר 'חשוקי חמד' (ע"ז מא, א) נשאל הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א כיצד הצליחו הפועלים להרים את אבני הכותל המערבי לגובה רב, בשעה שיש מהן ששוקלות למעלה מ-500 טון, והרי בימיהם לא היו מנופים, ותיירץ, שהכותל המערבי נשתיר מבית המקדש הראשון שבו נעשתה המלאכה על ידי מלאכים ורוחות כמבואר לעיל.

מכאן, כשחפצים לעשות את רצון ה' יתברך, גם שהדבר מלווה בקשיים מרובים, ואפילו שהדבר נראה בלתי אפשרי, מלמדים אותנו חז"ל, צא לעשות למרות הקשיים, העיקר זה הרצון לעשות, וכבר ה' יסייע בידך ותצליח, וגם אם לבסוף רציית מאוד לעשות והיית אנוס, אומרים לנו חז"ל - שהקב"ה מצרף את המחשבה למעשה וזה נחשב לך שעשית.

”בְּצִלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר” (לה, ל) – השומר

שבת הבן עם התב – סיפור

בעת שעומדים ישראל להתחיל בבניית המשכן, אומר משה רבינו לבני ישראל (לה, ל): ”רְאוּ קְרָא ה' בְּשֵׁם בְּצִלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמִטֵּה יְהוּדָה”. התורה מאריכה ומזכירה גם את שמו של חור, סבו של בצלאל, והדבר בא ללמדנו כי בזכות חור, שמסר נפשו על קידוש ה', בסרבו לעשות את העגל, זכה בצלאל נכדו להיות ממונה על מלאכת המשכן.

מידה טובה היא בהנהגת הבורא; הסבא עושה מעשה טוב, ובזכותו הנכד זוכה.

רבי יענקל'ה גלינסקי זצ”ל סיפר על כך מעשה שהיה: בחור מקיבוץ של 'השומר הצעיר' הסתובב בבני ברק, עלה לישיבת פוניבז', התרשם ונשאר ללמוד בישיבה.

היה זה בתקופת הצנע, כשלא ניתן היה לקנות מוצרי מזון ללא 'תלושי מזון' שהנפיקה המדינה.

ה"חזון איש" זצ”ל קרא לרבי יענקל'ה גלינסקי זצ”ל, ואמר לו: ”הגיע הנה בחור שמוצאו מהעיר שלך, מקריניק. הבחור בא ללמוד בישיבה, אך תלושי המזון שלו נמצאים אצל ההורים, בקיבוץ ליד חיפה. אתה צריך לנסוע לקיבוץ לסדר את העניין הזה, שיעבירו לכאן את התלושים שלך”.

”הרב”, אמר רבי יענקל'ה, ”זה יהיה קשה מאד”. ”נכון”, אישר ה"חזון איש", ”זה יהיה קשה מאד, ותקבל על זה שכר פי מאה”. רבי יענקל'ה סבר וקיבל, אך לפני שיצא ביקש להבין דבר מה שהציק לו: ”רב”, כך אמר, ”אינני מבין.

ההורים של האיש הזה הרי מרדו בקב"ה, פרקו כל עול וגרמו יגון נורא להוריהם. היו מספרים עליהם בבדיחה עצובה, שההורים שלהם שרים: ”השומר שבת הבן עם התב”, והם עונים לעומתם ”דרור יקרא לבן עם בת”... בקיבוצים שלהם אוכלים שפנים, אוכלים חמץ בפסח, אוכלים טריפות ביום

כיפור, ובסוף יש להם בן שחוזר בתשובה... איך קורה הדבר הזה? ענה לו ה"חזון איש": ”יודע אתה מה התרחש כשהם עזבו את הדרך? אבא שלהם ישב עליהם 'שבעה', בכה והתחנן. הוא התפלל מעומק לבו השבור, והתפללות הללו לא שבו ריקם. עם זאת, יש בחירה בעולם. הם עצמם לא

בחרו בטוב, אך הדמעות של הסבא השפיעו על הנכד, שיצליח לעזוב את דרך הרשע, ולדבוק בטוב”.

מסיפור זה יש לנו, כמובן, לימוד חשוב על כוחה הגדול של התפילה, אך לימוד נוסף למדים אנו: על הענווה שצריכה להיות לאדם. אדם זוכה ללמוד תורה, להרביץ תורה ולזכות את הרבים, והוא די מחזיק טובה לעצמו... אבל, מתברר שזה בכלל לא הוא. היה איזשהו סבא בדורות הקודמים שהתפלל, בכה והשתוקק, והקב"ה העניק בזכותו לנכד. לא מכוח עצמו הגיעה לו כל הטובה הזאת...

[ומתוק האור - שבת]

”קָחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַה' פֶּל נְדִיב לְבוֹ”

יְבִיאָהּ” (לה, ה) – תרומה מכל הלב – סיפור

מסופר על הרב הקדוש, רבי שלמה מרדומסק (בעל "תפארת שלמה") שפעם בא אליו גביר גדול אחד, ורצה לתת לו ל"פדיון" סכום גדול של מעות. והגביר היה בטבעו קמצן, ולא רצה הצדיק לקבל ממנו את המעות בשום אופן.

כשיצא הגביר מבית הצדיק, שאלוהו מקורביו מדוע לא רצה לקבל ממנו את הכסף שהיה נחוץ לו אז מאוד? השיב להם הצדיק: אילו ראיתם באיזו שמחה לקח את מעותיו בחזרה, לא הייתם שואלים אותי למה לא חפצתי לקבלן...

”שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶה” (לה, ב) – סיפור

בשבת זו שבה ונשנית מצות שמירת השבת, שכוחה רב להגן ולשמור על שומרי שבת. לפנינו סיפור מופלא (פורסם בבטאון 'קול ברמה') הממחיש כיצד הִגָּה שמירת השבת על עיר גדולה בדרום הארץ: לפני מספר שבועות התקיים טקס הענקת תארי צל"ש (ציון לשבח) לכמה חיילים שנקטו ביוזמה - שהצילה, בס"ד, עיר שלימה מנפילת טילים שיצאו מעזה.

המדובר היה בחיילים שהיו מופקדים על סוללת 'כיפת ברזל', אי שם בדרום הארץ, ולפתע הבחינו במכ"ם בכמה טילים המשוגרים מעזה ויוצאים לכיוון אחת הערים הגדולות בדרום. על פי נתוני המכ"ם היו עלולים הטילים הללו לנחות ממש במרכז העיר, ולגרום רח"ל לאסון גדול מאוד. לרשות החיילים בסוללה עמדו בסך הכל כמה עשרות שניות כדי להפעיל את הטילים של 'כיפת ברזל' - האמורים לנטרל את הטילים הקטלניים שהגיעו מעזה. הבעיה היתה שלפי ההוראות צריכים החיילים לקבל על ההפעלה אישור מקצין בכיר, שלא היה בשטח. הם ניסו להשיג אותו, ולא הצליחו, ובתוך חלקיקי שניות הבינו שאם לא יפעילו לבדם את מערכת ה'כיפה', עלולים הטילים לנחות במרכז העיר.

החיילים החליטו על דעת עצמם, וכאמור כנגד ההוראות, ליירט את אותם טילים, ובס"ד הצליחו להפילם. האסון הגדול נמנע, בחסדי שמים מרובים.

בטקס בו חולקו להם תארי הצל"ש אמרו בכירי הצבא - שהציון לשבח מוענק להם בגלל היוזמה שנקטו בה, למרות הפרת ההוראות שהיתה בכך. ברם, מקור שידע את אשר נעשה בשטח, הוסיף 'פרט קטן'. הוא לא שינה את העובדות על היוזמה של החיילים, וגם הוא שיבח אותם על מה שעשו, אבל לפי דבריו יוצא שהצל"ש העיקרי מגיע ל... שבת קודשנו, ובעצם כל נס ההצלה של העיר הדרומית - התרחש בגלל שמירת השבת.

המקור סיפר שהיתה במקום ה'הִפְרָה' נוספת של ההוראות. מפקד הסוללה קיבל ביום ששי הוראה מהממונים עליו לפרק את הסוללה, ולהעבירה למקום אחר. נותני ההוראה היו בטוחים שהאזור הוא בדרום הארץ, כבר בטוח ד"ו, וממילא אין צורך להמשיך ולהפעיל את הסוללה המדוברת. המפקד ידע שמלאכת הפירוק לא תסתיים לפני כניסת השבת, וכיון שלא היה בכך פיקוח נפש החליט על דעת עצמו לדחות את הפירוק עד לאחר השבת.

ברם, כיון שהסוללה המשיכה לעמוד על מקומה, החליט המפקד להשאירה במצב כוננות, והחיילים המשיכו לתפעל את המערכת. ובדיוק בליל שבת מגלה המכ"ם את הטילים שיצאו לפתע מעזה... החיילים ומפקדם, ניסו לאתר את הקצין הבכיר כדי לקבל אישור הפעלה, ולא מצאוהו.

וכאמור, החליטו להפעיל את הסוללה על דעת עצמם. אם הסוללה היתה כבר מפורקת, בוודאי שאי אפשר היה להפעילה, וטילי ההרס היו נוחתים במרכזה של העיר הדרומית הגדולה. ובזכות שמירת השבת, ניצלו רבים מתושבי העיר מאסון גדול.

מעתת לימוד התורה בשבת:

1. כתב מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל: "לימוד תורה בשבת נחשב כמו תר"ג פעמים לימוד תורה ביום חול".

2. כתב ה'שפת אמת': "תורה שלומד האדם ביום שבת - לא נשכחת ממנו במהרה, כאמור: 'זכרו תורת משה עבדי במצוות שבת גרוסה', בתורה שגורסין בשבת אין שוכחין מהרה.

3. כתב ה'תנא דבי אליהו' (פ"א) כי לימוד התורה בשבת משפיע לכל השבוע שיוכל ללמוד בו תורה בקלות ובהבנה.

4. כתב ה'טור' (או"ח ר"צ): "על כן צריך שיקבעו מדרש ללימוד בשבת".

פְּרֶשֶׁת שְׁקָלִים

בזמן שבית המקדש היה קיים, מצות עשה על כל אדם מישראל ליתן מחצית השקל בכל שנה ושנה, להקריב מהם כל קרבנות הציבור במקדש, עולות התמיד והמוספים והנסכים והמנחות והקטורת וכו'. וצריך להביא הקרבנות בכל השנה מן התרומה של אותה שנה ולא של שנה אחרת. והכל בכלל מצוה זו, אפילו עני המתפרנס מן הצדקה חייב. אם אין לו, הוא לווה מאחרים או שואל מהם משכון וממשכנו, או מוכר כסות שעל כתפו ונותן מחצית השקל כסף, שנאמר (שמות ל, טו): "הָעֶשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהַדֵּל לֹא יִמְעִיט מִמִּחְצִית הַשֶּׁקֶל". ואינו נותנו בפעמים רבות, היום מעט ולמחר מעט, אלא נותנו כולו כאחת, בפעם אחת.

וכשהוא נותן מחצית השקל, הוא נותן מטבע של כסף שמשקלו לא פחות ממאה וששים גרעיני שעורה, ולאחר שהוסיפו שתות על המשקל, משקלו - מאה תשעים ושנים גרעיני שעורה. כל שקלי התרומה שמכל ישראל צריכים היו לבוא לבית המקדש עד ראש חודש ניסן שבכל שנה, לפי שבראש חודש ניסן היו תורמין מהלשכה שכל השקלים באים לשם, ומוציאים משם כדי לקנות הקרבנות משקלים חדשים, שנאמר (במדבר כה, יד): "זֹאת עֲלֵת חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ" - אמרה תורה, חדש והבא קרבן מתרומה חדשה. וצריך שיהא לכל ישראל חלק בקרבנות שבאים לכפר על כל ישראל. לפיכך התחילו בראש חודש אדר להשמיע על השקלים, כדי שיכין כל אחד ואחד מחצית השקל שלו, ויתנו כל ישראל את שקליהם בעונתם.

"באחד באדר משמיעים על השקלים"

"משנכנס אדר מרבים בשמחה!" גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתידי המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהם לשקליו" (מגילה יג.). וזהו ששינינו במשנה (שקלים א, י): "באחד באדר משמיעים על השקלים". העניין בזה, כי הנה המן הופיע לפני המלך כאוהב נאמן וכמי שחושש לכבודו, וכמי שאינו סובל את מי שאינו עושה דְּתֵי המלך, וצריך לאבד אותם, ולמצווה גדולה נחשב בעיניו עד שרצה להוציא על זה מכספו הפרטי עשרת אלפים כיכר כסף. בכך נולד קטרוג, שבני ישראל אינם חלים ורועדים להוציא מכספם הון רב כזה בקיום המצוות. והקדים הקב"ה רפואה למכה על ידי השקלים, שמראה שגם הם מפזרים הון רב לכבוד ה' יתברך.

והתוספות (מגילה יג: ד"ה הכסף) כתבו שם: "הכסף" בגימטריה יוצא - "העץ" (165), רמז לו שיייתה עליו. והעניין בזה כנ"ל, כי הנה בגמרא (חולין קלט.): הָמֵן מִן הַתּוֹרָה, מִנֵּין? "הָמֵן הָעֵץ" (בראשית ג, יא). היינו, מנין לישראל שיהיה להם יצר הרע לחטוא? מן העץ. והטעם, שהיצר הרע נרמז בתורה, שעל ידי זה בא התיקון, אם יחטאו יביאו קורבנות על מטרם זו. ומשום שנברא עץ הדעת ניתנה רפואה קודם למכה, והיא השקלים לקורבנות ציבור, שעל ידי זה יתכפר אם יחטאו. אם כן, בשלמא לבני ישראל הכול ניחא שנברא - העולם הבא, המקדש, הקורבנות והשקלים - שאף כאשר חטאו יהא להם במה להתכפר. אלא לדברי המן, שטוען שבני ישראל חטאו ואין להם כפרה, נמצא שלדבריו אין בחירה, ואם כן, העץ למה נברא? על כורחך שנברא בשביל שיייתה עליו. וזהו ענין הגימטריה: 'הכסף' = 'העץ', שעל ידי הכסף ששקל וקטרג שבני ישראל אינם עושים כן, באה מפלתו. לכן רק כשנכנס אדר מרבים בשמחה.

[יקרא דמלכא - ליקוטים, חנוכה ופורים]

"זֶה יִתְּנוּ... מִחְצִית הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ... מִחְצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַה'" (שמות ל, יג)

שבת זו נקראת "שבת שקלים", בבית הכנסת יקראו בספר תורה נוסף את פרשת שקלים, שבה מופיע ציווי, הודעה ותזכורת לכל עם ישראל, לתת את מחצית השקל. ההכרזה על מצוה זו נעשית דווקא כעת, כיוון שמראש חודש אדר (בשנה מעוברת כמו השנה - אדר ב') ועד חודש ניסן, היו גובים את כספי התרומה, כדי שבראש חודש ניסן, ניתן יהיה לקנות קורבנות ציבור מהשקלים החדשים. חכמינו תיקנו לנו לקרוא ארבע פרשיות לפני הפסח - שקלים, זכור, פרה והחודש (מגילה כט.). וצריכים להבין סמיכותן ושייכותן זו לזו. אומנם לכל אחת יש טעם מיוחד למה נתקנה לקרוא בשבת זו - אבל בוודאי יש סיבה מיוחדת לכך שסיבב הקב"ה שיהיו סמוכות זו לזו! עוד צריכים להבין, מדוע תיקנו חכמינו שאף בזמן הזה יקראו "שקלים"? הרי עתה בעוונותינו הרבים לא נוהגת מצות שקלים! וכן מדוע קוראים "זכור"? הרי בוודאי אי אפשר לנו לקיים מחייבת עמלק, כי בגלות אנחנו.

במסכת מגילה (יג:) אמר ריש לקיש: גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, שעתידי המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהם לשקליו. וזהו מאמר תמוה, דווקא בזכות מצות שקלים היה נס הפורים?

ואמר רבי משה פיינשטיין זצ"ל [ערוך מ'דרש משה', דרוש כה:]: צריך להבין הטעם למה אסור למנות את ישראל (יומא כב.), ועוד שזה גורם למגיפה ח"ו. ויש לכך טעם, משום שבמניין משוים קטן וגדול, שגדול הדור נמנה רק לאחד, וגם האיש הכי פשוט נמנה אחד, ויתעורר בכך ח"ו דין על ישראל. ורק כאשר נותנים מחצית השקל המבטאת שהמצווה צריכה להיות משותפת, וכל אחד משלים את חבירו בחצי השני, מורה הדבר שכל עם ישראל הם אחד וצריכים זה לזה, וזכות הצדיקים גם על עמי הארץ, ולכן כשמונים יש מצווה דווקא במחצית השקל. ובמצווה חשובה זו הראה הקב"ה לבטל את העשירות לגמרי ולא לקבל מהעשיר יותר ממחצית שקל, ושלא יחשוב העשיר שבלעדיו לא היה אפשר לקיים המצווה... זוהי כוונת קריאת פרשת "שקלים" גם בזמן הזה, לבטל את מעלת העשירות, וזהו יסוד גדול לקיום מצוות התורה, ולחזק בלב ישראל את האחדות והאהבה בין איש לרעהו. קריאת "זכור" לבטל מעלת הגבורה, שעמלק הרשיע בזה יותר מכל הגויים שראו כולם גודל הניסים והנפלאות וחשב שהוא חזק יותר.

וקריאת "פרה" לבטל חוכמת עצמו... כי החוכמה האמיתית היא רק דרך חוקי התורה, אפילו שהיא לפעמים ההיפך מדעתו. שנדמה לו על טמא שהוא טהור ועל טהור שהוא טמא, צריך לבטל דעתו מפני דעת התורה. וכשנבטל עשירות, גבורה וחוכמת עצמו ונדע שרק בדרך התורה צריך ללכת, נזכה להיגאל כמו שזכינו להיגאל במצרים, וזוהי כוונת קריאת פרשת "החודש".

זהו ענין קריאת ארבע פרשיות אלו, וסדר שייכותן זו לזו קודם הפסח והתועלת היוצאת לנו מכך. וכאשר גם אנו נשעבד הכול לעבודת ה' יתברך נזכה לגאולה האמיתית, כמו שזכו אבותינו במצרים, על ידי משיח בן דוד במהרה בימינו.

"מִחְצִית הַשֶּׁקֶל" - חֲצִי וְלֹא שֵׁלֶם

המילה: 'מחצית', היא מילה מעניינת, האות הראשונה והאחרונה - 'מ'ת', בתווך, האותיות: 'ח'י', ובאמצע המילה האות צ', שרומזת לצדקה, שמצילה ממות. ומדוע חשובה המחצית? כי כל חצי מחפש את השלמתו על ידי החצי השני, ולכן כל אחד מישראל תורם מחצית השקל, כדי שירגיש שהוא רק חצי ובהתחברו עם כל אחד ואחד מישראל, נעשה אחד שלם.

[רבנו האלשיך הקדוש]

"כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְנָתַנּוּ" (ל, יב)

שבט לוי אלו לומדי התורה – לשבת שקלים

סיפר מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל: כשהייתי בתל אביב היתה שם ישיבה קדושה שהיו יושבים ולומדים תורה, אבל נקלעה למשבר, ורצו לסגור אותה כיון שלא היה להם כסף. ראש הישיבה רבי אליהו שרים ע"ה פנה אלי ואמר לי אני עושה הכל כדי לקיים את הישיבה, ועכשיו אינני יודע מה לעשות. אמרתי לו, אזמין אלי כמה עשירים ואדבר על ליבם שיתמכו בישיבה. הראשון שהזמנתי היה ר' דניאל רקנטי, עשיר בעל יכולת, תיכף ומיד הוציא צ'ק ונתן סכום מכובד מאוד, ב'יזמו תתן שְׁכָרוֹ', ברכתי אותו בכל הברכות כמובן, והוא הלך לביתו. אחר כך הזמנתי עשיר גדול אחד, אמרתי לו כך וכך המצב של הישיבה. במקום שיתן, התחיל לקונן לי: 'אנשים לא באים, לא קונים', עוד מעט צריך לעשות עבורו מגבית... אמרתי, לא רוצה לתת - שלא יתן! אני לא יכול להכריח אותו, אבל אמרתי לו את הדרשה של רבותינו, 'אם אתה משמח את שלי, אני משמח את שלך', אתה לא תשמח, אני לא משמח. אחרי פסח, בראש חודש אייר הוא מתקשר אלי ואומר, אני רוצה לבוא אליך.

הגיע ואומר לי, אתה אמרת מי שלא משמח - לא משמחים אותו. בשמים כדברך כן הוא. השמחה בידי של הקב"ה, חבל שלא זכיתי לעזור לך! התחיל להגיד וידוי כמו של יום הכיפורים. ואומר לי מעשה שהיה כך היה. יש לו בנים גדולים, בני עשרים ומעלה. בליל פסח הוא הלך להתפלל בבית הכנסת, וכשחזר לביתו וראה את בניו יושבים בסלון ומפצחים גרעינים ולא הלכו לבית הכנסת בכלל. גער בהם והתחיל לתת להם מוסר, למה לא הלכו לבית הכנסת. והם, שלא הלכו בדרך הישר, השיבוהו, מה לנו ולזה, וכאשר ניסה להתעקש ולהביאם לשולחן ליל הסדר ולהתחיל את הקידוש עלתה חמתם באביהם, לקחווהו ודחפוהו מחוץ לבית וסגרו את ביתו בפניו, והוא ישב כל אותו הלילה בחצר. 'אני עומד ובוכה והם בפנים אוכלים ושותים, צוחקים ושרים. כל מה שאמרת לי הכל אמת, החג היה לו כמו תשעה באב. חטאתי עויתי פשעתי. כל מה שאמרו רבותינו ז"ל, הם אמת ודבריהם אמת. כל מי שרוצה לשמוח - שישמח את העניים, ונחשב לו כאילו משמח את הקב"ה. וכפי שאמרו חז"ל, אמר הקב"ה אם תשמח את שלי: הגר, העני, היתום והאלמנה, גם אני אשמח את שלך אתה ואשתך בנך ובתך. במידה שהאדם מודד בה מודדין לו. אחד מתוך הארבעה של הקב"ה הוא "הלוי", וידועים דברי הרמב"ם בהלכות שמיטה ויובל (פרק יג הלכה יג), שכל מי שיושב ועוסק בתורה, נחשב כמו שבט לוי. ולכן היום בזמנינו, בני הישיבות הם בבחינת שבט לוי. אותם אברכים שמאסו בעבודה של העולם הזה והלכו ושמו נפשם בכפם כדי ללמוד תורה – הם שבט לוי.

וכמו שנאמר (דברים לג, י): 'וְרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְתוֹרַתְךָ לְיִשְׂרָאֵל', לכן מצוה לתרום להם ולשמח אותם.

אשרי אדם שיש לו לב טוב ועוזר לעניים, אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא. ואותם בעלי הצדקה הם אלו שמקיימים ומביאים שפע לעולם, ומלמדים סגוריא על העולם: ראה את עמך בני ישראל איך שמושיטים את ידם לעניים, איך שתומכים בהם, איך שמחזיקים אותם. 'עץ חיים היא למחזיקים בה וְתִמְכֶּיָהּ מְאֹד', אשריהם ישראל.

המילה 'ונתנו', גם אם תהפוך אותה יצא 'ונתנו'. לומר כשאתה נותן מלמטה ה' נותן לך מלמעלה. וכמו שכתוב (תהלים קכא, ה): "ה' שִׁמְרֵךְ ה' צִלְךָ עַל יַד יְמִינֶךָ".

מה הוא 'צִלְךָ'? כשאדם עומד ליד השמש יש לו צל. כל תנועה שהוא עושה הצל שלו עושה כמוהו. הוא פותח את ידו והצל שלו פותח את ידו. סוגר את ידו והצל גם כן סוגר את היד. "ה' צִלְךָ עַל יַד יְמִינֶךָ" - ה' מסתכל עליך, אתה פותח את ידך, הוא פותח גם כן את ידו הרחבה העשירה והפתוחה. אך אם תסגור אותה, אוי ואבוי לך, למעלה גם כן יסגרו לך ח"ו. 'לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַתְּהַב אָמַר ה' צָבָּ-אוֹת' (חגי ב, ח). כי מידותיו של הקב"ה הן מידה כנגד מידה (סנהדרין צ).

אנחנו בוטחים בהקב"ה, 'בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יְבַטַח בְּה' וְהִיָּה ה' מְבַטַחו' (ירמיהו יז, ז). כל אחד יתן, וה' יתן לו כהנה וכהנה.

[מגיד הרקיע]

מצווה לתת צדקה לכל יהודי הנצרך לה, שנאמר: "כִּי יִהְיֶה בְךָ אֶבְיוֹן מֵאֶחָד אֶחָיֶךָ בְּאֶחָד שְׁעָרֶיךָ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ, לֹא תֶאֱמַץ אֶת לְבָבְךָ וְלֹא תִקְפָּץ אֶת יָדְךָ מֵאֶחָיֶךָ הָאֶבְיוֹן. כִּי פִתַח תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ לוֹ וְהֶעֱבַט תִּעֲבִיטֵנּוּ דַי מִחֲסָרוֹ אֲשֶׁר יִחְסַר לוֹ" (דברים טו, ח-ז).

וכשנדייק בפסוקים נמצא שמי שיכול לתת צדקה ואינו נותן, בנוסף לכך שהוא מבטל מצוות עשה, עובר גם על איסור, כפי שנאמר: "לֹא תֶאֱמַץ אֶת לְבָבְךָ וְלֹא תִקְפָּץ אֶת יָדְךָ מֵאֶחָיֶךָ הָאֶבְיוֹן" (דברים טו, ז).

מצוות הצדקה היא מן המצוות הגדולות בתורה, וחז"ל אמרו עליה: "שקולה צדקה כנגד כל המצוות" (בבא בתרא ט).

"גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה" (בבא בתרא י').

"ציון במשפט תיפדה ושביה בצדקה" (ישעיהו א, כז).

מצוות הצדקה מכפרת על חטאי האדם כפי שנאמר: "וְיִחְטָאָךְ בְּצִדְקָה פָּרַק"! (דניאל ד, כד) - בנתינת צדקה אנו מרגילים את עצמנו לתת את נפשנו למען הדברים שבהם אנו מאמינים. כאשר האדם נותן חלק מכספו למטרות צדקה - הוא נותן בכך את נפשו.

מכאן, שהנותן צדקה מתדבק במידתו של הקב"ה שמחיה ומפרנס את ברואיו.

ברכת התורה

ריון ברינה

"לְאָדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֶה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוח: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: דויד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוח בת שמעון מרים בת עזיה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמסיה

הלצחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה תמר, יעל ומיכל שרה בני פאולה **זיווג הגון:** זהבה בת אטו:גי'י שמואל בן אסתר:נעמה בת אסתר:יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה חרלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלמית רחל בת חיה: עדי בת מזל

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עודד בן הגר: גולן בן דינה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת חות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נוארה: רות בת לינה: נורית בת רחל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

חכמי לב

מוצאים אנו בתורתנו הקדושה שני מיני חכמות, חכמת המוח וחכמת הלב. החכמה הפשוטה הלא היא חכמת המוח, שמשכן השכל במוחו, כענין שנאמר (קהלת ב, יד) "החכם עיניו בראשו". אולם כשעוסקים בבנין בית המקדש, משכן לשכינה הקדושה, מדגיש לנו הכתוב שצריך בזה "חכמת לב".

מה ההבדל בין חכמת המוח לחכמת הלב, הלא בשניהם צריך להבין בחכמה, ומאי שנא בין שכל המבין ללב מבין?

ברם חכמת הראש אין בה כי אם ידיעה מופשטת והבנה המונחת בשכל, כמו הבנה פילוסופית, בגדר 'ידיעה' בלבד. והרי זה מצד עצמו בלא צורך לב מבין כמו חכמה נפלאה הכתובה בספר, שאף שהחכמה גדולה ועצומה הרי הספר עצמו אינו אלא חתיכת נייר בעלמא. או כמו

שממשילים זאת בימינו למחשב, שיכול להכיל בתוכו מאגרים עצומים של חכמה, אוצרות שלמים מכל התורה כולה, ואף על פי כן אינו אלא 'גולם' בעלמא, וכל ידיעותיו הרבים והעצומים אין מועילים לו כלום לשנות מהותו... כמו ששגור בפי העולם בדרך צחות: 'מחשב' היינו 'מח - שב', שאומר האדם למוחו שב ואל תעשה, הנח לו למחשב לעשות את כל העבודה במקומך... מאידך "חכמת לב" הרי היא חכמת הים, חכמה חיה ופעילה, העושה ומעשה את החכמה בחיים בפועל. - כאשר החכמה מיושמת הלכה למעשה, ולא נשארת רק בגדר ידיעה והבנה מופשטת כפילוסופיה, אלא אף החיים בפועל מיושמים בחכמה. כי מקום החיות הוא בלב, וכאשר האדם חי ופועל ומתפקד על פי אותה החכמה שהבין והשיג בשכלו, זו היא "חכמת לב".

בתקופה מסוימת היה המגיד הנודע הגאון רבי שלום הכהן שברדון זכר צדיק לברכה דורש בכל ליל שבת בבית הכנסת "זכרון משה" שבידו שלמים, והיה ציבור גדול מתאסף לשמוע מדבריו המתוקים מדבש ונופת צופים. לפעמים היה הרב מבטיח צדקה עובר באותה עת על ידי בית הכנסת, בדרכו בטיולו הקבוע שהיה יוצא מביתו הסמוך לשאוף אוויר צח לריאותיו החלשות, ומדי עברו היה נעמד מאחורי החלון ומקשיב מעט לדרשה.

באותה השבת הגיע שם בטיולו לקראת סימונה של הדרשה, ולאחר שהאזין מעט לדבריה הנפלאים המעוררים פנש את רבי שלום זצ"ל ביציאתו מבית המדרש, שאל אותו הרב מבטיח: ר' שלום, האם איהר ג'יערש וואס מ'האט דא ג'יערעט? - האם רבי שלום עצמו הקשיב לדרשה שנאמרה כעת?...

נמצאת אפוא עיקר חכמת החיים מתבטאת בחכמת הלב, לפיכך כאשר מצווה הקב"ה על בנין המשכן, בנין בית ישראל, ציוה לקחת חכמי לב, שליבם מלא בחכמה. כנראה שהבקיאות היבשה במעשה רוקם ומעשה חושב דומיהם לא מספיקה, רק צריך להכניס את כל הלב במלאכה. ובשלה המלך ע"ה נאמר (מלכים א, ה, ט): "ויהן אלקים חכמה לשלמה, ותבונה הרבה מאד, ורוחב לב כחול אשר על שפת הים". הרי שבחכמה בלבד לא סגי, וצריך לזה עוד תבונה הרבה מאוד, ובעיקר "רוחב לב", ובפרט לבנין בית ה'.

ומבואר בלשון הכתוב בזה החכמה שבלב: "אשר מלאותיו רוח חכמה", וכן הוא אומר (לה, לה) "מלא אותם חכמת לב" וכיוצא. כי כשהחכמה מגיעה אל הלב, ומתקשר הלב ברגשותיו עם מה שבין בשכלו, והוא חי ופועל את חכמתו, נמצאת החכמה ממלאת את כל האדם בתוכו פימם, שכלו מלא באותה חכמה וקדושה, וחכמת אלקים זורחת בקרבו ומשפיעה על כל הנהגותיו ופעולותיו לטובה.

מה שאין כן החכמה שבראש לא תמיד ממלאת את נפש האדם, ויכול להיות מופקע בהנהגתו המעשית מאותה חכמה, לעשות ולפעול בדיוק הפוך ממה שמבין בשכלו, כי אין חיותו בפועל במה שחושב בשכלו.

כאשר נודע טיב המעשה שהביאו בספרים מהרמב"ם ז"ל, על הפילוסוף הגדול "אריסטו" היווני, שהיה חכם גדול מאוד מחכמי אומות העולם, ופילוסוף מומחה, שבכל ספר 'מורה הנבוכים' שחיבר הרמב"ם ז"ל מביא שיטתו בכל דבר. ופעם מצאנוהו בעת אכילתו כשהוא יושב ואוכל בתאוה חלילה, ומתנפל על האוכל כדומת הבהמה באכילתה ויותר גרוע ממנה. והיה המחזה תמוה מאוד, כיצד יתכן התנהגות שכזו אצל חכם כן תרבות. וכשאילו על כך את אריסטו עצמו, ענת תשובה מדהימה: כעת [בשאינו אוכל] אינני אריסטו!...

המשמעות הפנימית של תשובה זו, שכל החכמה הגדולה שמישיג ויודע אינה כי אם בראשו, אבל חיי האדם עצמו אינם מיושמים בפועל לפי מה שמבין, ונשארו אותו אדם שפל בעל יצרים ותאוות שאין בו שום כח להתגבר כנגדם... והולך בזה אריסטו 'לשיטתו', שהביא בשמו הרמב"ם ז"ל בספר המורה (ח"ב פרק לו, ח"ג פרק מ"ט), שכל ענייני תענוגי הגוף במאכל ומשתה ובמישויש וכו' הם 'חורפה' לאנשים, שבוה הינם כבעלי חיים וכשאר בהמות עי"ש. - וכל שיטתו נבנית מחוסר אמונה בה' ובתורתו, ובאמת עובדת איש ישראל להעלות ולרומם גם העניינים הגשמיים לשמים, ולא להתנהג בהם כבהמה רחמנא ליצלן, כנודע הרבה מספרים הקדושים. וזאת על ידי שמחזיר את קנין חכמת התורה אל תוככי משכן הלב, ובלבדי משכן אבנה, שבזה חודר אל

וְאֵתְּהָ תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לֵב, אֲשֶׁר מִלְּאֹתָיו רוּחַ חָכְמָה וְנָוָה (בת, ג)

מקום התאוה והרגשי הגוף, להפכם לטוב. הבית היהודי אף הוא כמו משכן קטן, ואף הוא צריך הרבה חכמת חיים, שתהיה חכמת לב, ולא חכמת הראש והמוח בלבד. ולכן עיקר מבחן האדם הוא בביתו פנימה, כיצד מתנהג בחייו בפועל הלכה למעשה, לא במה שיוודע ומבין ומשיג בשכלו.

ישנה תופעה ידועה, שמצויה לדאבוננו אצל הרבה אנשים, שבתוך הבית נהפך לאדם אחר לגמרי... ישנם כאלו שמחוץ לבית מתנהגים בצורה נפלאה, ממש בנעימות ובנימוס, אבל בבית מתהפך הכל ומתברר שאין זה הפנימיות האמיתית של האדם...

בימינו ניתן לראות לפעמים אפילו אברכים תלמידי חכמים, המלאים בשכלם ובמדעם בידיעות רבות בהרבה מקצועות שבתורה בהלכה ובאגדה, וכשמדברים עמהם בתורה ובשאר עניינים מתקבל הרושם שהם אנשים גדולים. - אך כשמגיעים אל התאוות... או כשמתחזקים אחר התנהגותם בעיקר בביתם מתברר שלא מיניה ולא מקצתיה... שאם רק נוגעים בכבוד או בממון שלהם מיד מתגלה פרצופם האמיתי... ולדאבון לב העירוב טוב ורע שולט בהם בתוקף רחמנא ליצלן.

הוא אשר דברנו, להנהיג בית יהודי צריך מידות מתוקנות בחכמת לב, ולא מספיק בחכמת הראש, שיוודע ומבין בהרבה עניינים ומשיג בחכמה גדולה, ויודע להטיף הרבה בתיקון המידות... ולצטט מספרי מוסר מה שכתבו בערך שבירת המידות... והרבה בעלי אומניות שיש באומנותם חכמה ומדע רב, ובביתם מתנהגים כאחד הריקים ממש. תן לחכם ויחכם עוד, ישמע חכם ויוסף לקח.

[טיב השידוכים ח"ב אברכים, שער הבית פ"ג חכמת חיים בבנין הבית, א] § • § •

הרה"ק רבי נפתלי צבי מרופשיץ זצוק"ל, חכימא דיהודאי, שח פעם אודות מקום מנוחתו לאחר מאה ועשרים, ואמר, שאם יציעו בפניו לבחור בין שתי אפשרויות, האחת לשבת בגן עדן ביחד עם הכסיל, והשנייה בגיהנום עם החכם, הרי שיעדיף יותר לשבת עם החכם בגיהנום ולא עם השטות בגן עדן... ופירש שעמו ונימוקו עימו, שהישיבה עם החכם תתפוך לן גן עדן, ואילו הישיבה עם הטיפש תתהפך לו לגיהנום. כי החכם עצמו מפיק גן עדן, כשנהנים בצל חכמתו, ואילו הטיפשות היא בעצמה הגיהנום...

וחשבתי לפי דרכו בדרך המוסר, בסדר ארבעת בנינים שבליל הסדר הבעל"ט, כד"א: "כנגד ארבה בנינים דברה תורה, אחד חכם, אחד רשע, אחד תם, ואחד שאינו יודע לשאול". מדוע הושיבו את הבן הרשע אצל החכם, ואילו את 'שאינו יודע לשאול' השאירו לבסוף?...

אך זה הרשע שואל וחוקר ופועל ועושה, אלא שברשעותו נמשך לצד הרע, לפיכך הושיבו אותו אצל החכם כדי שישפיע עליו מחכמתו לטובה עד שיתהפך מרשע לצדיק.

מה שאין כן זה הרביעי 'שאינו יודע לשאול', הוא לא שואל ולא מתעניין, לא מחפש שום דבר ולא מבקש כלום, הרי בו יותר קשה לשנות לבבו לטובה. ומעין זה הוא גם הבן השלישי 'תם', המחזיק בתמימות דרכו, בלא שיהיו שניתן ונצרך לדרוש ולחפש את דרך הטוב והישר, באומרו שלום עלי נפשי, וכל שכיוצא באלו קשה יותר להשיבם בתשובה.

§ • § •

סיפר לי הגה"צ רבי אהרן מרדכי רוטנר שליט"א, ר"מ בישיבתנו "שער השמים" מזה רבות בשנים, ששמע מפי קדשו של כ"ק המהר"א מבעלזא זצוק"ל, שסיפר על זקנו מן רבי יהושע מבעלזא זצוק"ל. שהגיע פעם 'בעל עגלה' אחד לחג השבועות לבעלזא, אחר ששכרוהו קבוצה של בעלזע חסידים מעייתו. ובהיותו במשך כל ימי החג בצוותא חדא עם החסידים הטהורים ורבים הקדושים, התפעל העגלון מאוד מדרכי תפילתם ולימודם ועריכת השולחנות וכו'. ליבו התמלא רגשי קודש בהתלהבות וחיות מתוך כל אותה עבודה נפלאה, עד שגמלה בלבו ההחלטה שאף הוא חפץ בהתעלות זו בתורה ועבודה.

לפיכך החליט לנטוש את משרתו הנושנת כ'בעל עגלה', ולהפוך ל'יושב' בחצר הקודש בעלזא...

ברם, דא עקא, הבעל עגלה זון היה איש בור ועם הארץ, מעולם לא פתח גמרא ומשניות, ולא ידע מאי קאמרי רבנן... - אך הוא לא אמר נואש, ליבו נפתח כאולם וכולו התמלא בבקשת החכמה הקדושה. הוא התיישב אפוא בין הידושים המופלגים וביקש מכל אחד שילמד עימו מעט, וכך התחיל ללמד את עצמו תורה וחכמה, מתחילת הקריאה הנכונה, ולימוד חומש ומשניות, ועד שזכה לעסוק בחכמה רבה בגפי", וכעבור כמה שנים של שקידה והתמדה מופלאה ברצון והשתוקקות עצומה, נעשה תלמיד חכם גדול בתורה! ללמדך, שלעולם אין מאוחר לקנין חכמת התורה!

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לבערכת ע"י הקוראים

"ישועות בדרך לרבי אלימלך" הסיפור הזה נכתב במטוס בדרך לרבי אלימלך מליזענסק זיע"ה והוא נכתב כעת בגלל סיבה אחת - לפני ההמראה הוא פשוט לא היה קיים. אני ואשתי נוסעים כעת ליורצאייט של הצדיק רבי אלימלך שחל בכ"א אדר. באמצע הדרך לשדה התעופה אשתי שואלת אותי בצחוק אם לקחת את הדרכון?! חייכתי כי זה היה חלק מהדברים שהיו באחריותה לארגן עבור הטיסה.

"משום מה" היא נזכרה לספר לי שפעם אחת בשדה התעופה מישהו מהקבוצה שלנו הגיע עם דרכון של הבת והחליטה להוציא את הדרכונים לבדוק שהכל בסדר. ואכן בעודה פותחת את התיק היא מגלה שבטעות הביאה את הדרכון של הבן במקום הדרכון שלי. באופן ספונטני אמרנו יחד הכל לטובה וחרזנו את כל הדרך חזרה לבית ומשם במהירות לשדה התעופה.

לשדה הגענו אחרי הרגע האחרון. מיד פילסו לנו את הדרך לאחראי הטיסה שאמר לנו בהחלטיות ונוקשות שהטיסה סגורה והדרך היחידה להגיע לפולין זה להנפיק כרטיס חדש למועד אחר...

ה' עזר לנו ומישהו שמכיר היטב את נוהלי הטיסות המליץ לנו לרוץ ישר לביטחון ולנסות את מזלנו - חסד ה' זה עבד!

אלא שפה הסיפור רק מתחיל - את הבידוק עשינו במהירות והייתי צריך להעביר גם את הכובע בשיקוף, מרוב בהילות כשאנחנו 10 דקות לפני המראה שכחתי את הכובע בעמדת הבידוק ורצנו ישר למטוס. בדרך קלטתי שהכובע איתו רציתי להתפלל בציון, איננו! לא הפריע לי הכסף אבל כן הציק לי שאני הולך להתפלל בלי הכובע אבל אם זה מה שה' סיבב - גם זו לטובה!

אנחנו כשעתיים אחרי ההמראה ופתאום מגיע אלינו הנשמה הטובה שהמליצה לנו לגשת ישר לביטחון ומביא לי את הכובע.

אני בהלם! כי הדבר האחרון שיכולתי לחלום עליו זה שהכובע יגיע למטוס. אף אחד בביטחון לא ידע לאן אנו טסים - עוברים שם בזה אחר זה למגוון טיסות! מרגע שקלטנו שהכובע איננו לא ראינו אחרי אף אחד מוכר או מישהו מהבידוק וכך פתאום בלי לדמיין - הישועה באה.

הדבר האחרון שיכולתי לדמיין בטיסה הזו, זה שאני יצאם עיניים למנוחה ואתעורר כשמישהו מגיש לי עם חיוך את הכובע.

אני מודה לרבונו של עולם שהראה לנו שהישועה יכולה להגיע ברגע אחד מהמקום הכי לא צפוי

זכות רבי אלימלך בן אליעזר ליפמן תעמוד ללך עם ישראל בברכה הצלחה וישועה וזוכה במהרה לביאת משיח צדקנו ותחיית המתים, אמן.

בעל המעשה: ש.ז.

הפעונים לדכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזנץ לשלוח אל ר' ששה ספואלס בפקס: 15326517922 או ל: o.y.wines@gmail.com

כיצד בדבר מסופר על הגאון רבי יהודה לייב אריאלי זצ"ל, שבהיותו בגיל שבע עשרה שנה התגורר עם הוריו בארץ ליטא, בכפר הנקרא 'זרמבו', ובבערותו לא ידע צורת אות, כאשר מעולם לא לימדוהו לקרוא, ובוודאי שלא בלימוד החומש ושאר חכמות.

יום אחד פנה לאביו ואמר, שמעתי בבית הכנסת בשיעור מוסר שדיבר הרב בין מנחה למעריב, שהשי"ת הפך ומשתוקק מאוד שילמדו ישראל בתורתו, ונעשה בזה נחת רוח גדול למעלה! לפיכך ברצונו לנסוע ללמוד תורה בישיבה, כדי לעשות נחת רוח ליצורו.

שמע אביו ונהנה מבקשתו, הם החלו לברר היכן היא הישיבה הטובה ביותר, ונודע להם שישביטו של כ"ק מרן המהר"ל דיסקין זצוק"ל, היא הישיבה הטובה והחזקה ביותר, שם לומדים אריות תלמידי חכמים מופלגים!

צור לו אביו באמתחתו סכום מעות יפה, הזמין עבורו עגלה לנסיעה ובירכו לשלום ולהצלחה בישיבה, שיעשה חיל בתורתו!

בהגיעו לשערי הישיבה הקי' ראו התלמידים בחור כפרי מגודל, וישאלוהו לאמר מה תבקש? ואמר שהוא הגיע הנה מכפר 'זרמבו' כדי להיכנס אל הישיבה, שברצונו ללמוד תורה. תיכף הקיפוהו הבחורים בשאלות ובבחינות, כמה סדרים ידע אותה, נשים, זניקין, קדשים? - אך הוא לא הבין את שאלותיהם, זה מה זנשים נזיקין קדשים?... בראותם כי הן המליצו לו לבחור, שייצא לחפש לעצמו ישיבה אחרת, או שישכור לו מלמד פרטי כדי שילמדו חומש ומשניות... - כאן בישיבה מתקבלים רק תלמידים שיש בידם לכל הפחות שני סדרים השנונים בלשונם ישר והפורן!

התאכזב מאוד הבחור התמים, והתיישב עצמו מחוץ לישיבה בכבי תמרוזים, כשאינו מוצא מנוח ומרגוע לנפשו על שלא יוכל לעשות רצון קונו.

והנה עבר במקום מרן הרב ראש הישיבה המהר"ל דסקין, וכראותו הנער בוכה כשהוא מתמוגג בדמעות נגש אליו להרגיעו, וכששמע סיבת בכיותו התרגש מאוד לנוכח תשוקתו וכמיהתו ללימוד התורה. הוא פנה אל הבחור ואמר, תדע נאמנה, שאכן צדקו התלמידים שאין מתקבלים לשיבתנו כי אם בחורים תלמידי חכמים מופלגים, אבל בראותי שהנך מבקש תורה באמת, אי אפשר לטרב לך, ואכן התקבלת לישיבה!

המהר"ל בעצמו סידר לו חברותות שילמדו אותו תורה, וברבות הימים נעשה תלמיד חכם מופלג, עד שבמקום מה שהיה נקרא בישיבה 'הזרמבורער', על שם כפר מוצאו, החלו לקרותו 'הלמדן'!

כעבור מספר שנים חשק נפשו לחונן את ארץ הקודש, אך מאידך לא רצה לעזוב את רבו המהר"ל דיסקין, שכידוע גדול דבקות תלמידי בו, שהיה שרף וגאון עצום בכל חדרי תורה. ולאחר התלבטות רבה נועץ בדעת רבו, והוא ציווה עליו לעלות לירושלים. והנה כעבור תקופה לא ארוכה עלה לירושלים גם רבו הגדול המהר"ל דיסקין בעצמו, וזכה שוב להתאחד עמו ודבק בקודשתו ובתורתו, וזכה להעמיד זרות של תלמידי חכמים מופלגים לתפארת בית ישראל.

ומעין זה סיפר הגאון רבי שלום שברון זצ"ל, שסיפר לו מרן הגה"צ רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל, על שואב מים בסלוצק ורבי יזמל שמו, שבהגיעו לגיל שישים (!) ביקש ממנו ללמוד תורה, ולבסוף נעשה תלמיד חכם מופלג וגדול בתורה.

• § • § •

אחד מן הרבנים הגיע ליעוץ אל הגה"ק בעל "אמרי אמת" אדמו"ר הזקן מגור זצוק"ל, אודות ישיבה קדושה שרצה לפתוח בעירו, ובין הדברים דיברו על המנהל הרוחני שיחזיק את הישיבה בדרך הטוב והישר. וסיפר לפני הרבי על הצעה שהוצעה לו מאיש נכבד שהיה חכם גדול ועתיך ניסיון, ואמר לרבי שאומרים אליו שהוא 'איש פיקח' ונראה מתאים מאוד לתפקיד חשוב זה.

אמר לו הרבי, והלא הכתוב מעיד בנו לאמר (שמות ד, יא) 'מי ישאם אלם או תרש או פקח או עפר, הלא אנכי ה'!' יצא האיש מחדרו של הרבי מבלבל, הוא לא הבין את התשובה

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

המערופלת, וניגש לשאלו את פירושה מפי אחיו הגה"צ רבי משה בצלאל זצוק"ל, שיעפעף הוא עבורו את תשובת הרבי כנוהג. הסביר לו ר' משה בצלאל, הרבי התכוון שלא תקבל את הצעת איש זה לניהול הישיבה, וזאת דרש לך מאותו פסוק, שלכאורה מה מחפש כאן הפיקח בין הבעלי מומים המזכרים שם, אילם חרש ועיוור? - אלא 'צו פיל פיקחות איז אויכט א'מום'! [פקחות יתרה אף היא נחשבת כמום], ויש פיקח שנועשה 'אויבער חכם', ופקחותו עומדת לו לרועין... לא יצאו ימים מועטים עד שנודע שאותו איש נתפס בהשכלה קלוקלת, וחכמתו עמדה לו להרע ולא להטיב, הוא פנה ללימודים בגימנסיה, ונעשה משכיל גדול, ועזב את התורה והמצוה לדאבון לב ישראל.

• § • § •

יום אחד נכנס אצלי יהודי נכבד מארצות הברית ותינה צערו בפני, שהנה בנו כבר בחור מבוגר ומשום מה נשאר 'תקוע' ברווקותו ואינו מתחתן. האיש הזה היה חכם, ולא בוש להודות שהוא בעצמו אשם בכך, כי בתחילה כשהגיע הבן לגיל השידוכים היה הוא האב דוחה בקש כל הצעה שהגיעה. ולכן אחר כך כשגדל הבחור וקלט מהלך זה, התחיל גם הוא לדחות כל הצעה בכל מיני סיבות ותירוצים של מה בכך, וכיום גם לאחר שהוא כבר מוכן ומסכים להצעות הרי הבחור מצידו דוחה כל הצעה שבאה לפתחו.

שאלתי אותו אם ישנה איזה שהיא הצעה על הפרק, ואמר שיש כרצע הצעה טובה מאוד, רק שהבן כבר נפגש עם המדוברת ואינו חפץ בה. ביקשתי לקרוא את בנו אצלי, כשהגיע פתחתי עמו שיחה ארוכה בכל יסודות הגישה לחיים בכלל ולשידוך בפרט, עד שמהאכ להתם הגענו לזו הצעה המדוברת, שאלתי אותו בעדינות אם מוכן לגלות לי הטעם שמסרב לשידוך זה.

אמר לי הבחור, בפני הרב יכולתי לגלות את הסיבה, הנה נפגשתי עמה בטוב ובנעימים, אך לצערי נוכחתי שאיננה חכמה ופיקחת מספיק, ודומני שאין זה מתאים לי...

אמרתי לו, בחור יקר, הבה נא נחשב חשבוננו של עולם, לאיזה תפקיד מצפים אנו מנערה זו, האם צריכה היא להנהיג את כל אמריקה או את כל רוסיה... הדידה הגדולה שקונים היום היא בערך של מאה ועשרים מטר, האם אין היא מספיק חכמה להנהיג בית של מאה ועשרים מטר? סופו של דבר, הבחור נשא את אותה ריבה במזל טוב, והם חיים בשלום ושלחה ושמוחה וכבר כמה ילדים שנולדו להם, והיא בביתה היתרה שחנן השי"ת את הנשים מנהלת את ביתה לשם ולתפארת.

היתה לי סבתא חריפה, שהיתה אומרת בדרך צחות, החכמה של האשה מספקת בכך שידעת להבין כשנהגשים יורדים נכנסים תחת הגג, בחכמה יתרה מזו כבר סובלים ממה...

על מה הולכים לבדוק את כל ציוני המבחינים והתעודות, למן כתה א' שבבית הספר? וכי ציוניה הגבוהים בהיסטוריה ומתמטיקה יעילו לה יותר בבישולי השבת? וכי צריך ליישב עמה רמב"ם מוקשה???

[סיב השידוכים הל' סס]

• § • § •

לחדרו של מרן בעל "חזון איש" זצוק"ל נכנס תלמיד חכם מופלג אחד, שסבל כמה מיני ייסורים ועגמות נפש ל"ע מבית ומחוץ. וכאשר הציע בפני הצדיק את גודל צערו ומצוקתו, החל לרטון ולהתלונן בטענות ומענות כלפי מעלה כביכול. מתחילה ניסה החזון איש להרגיעו בברכתו הטובה, אבל האיש לא פסק מלהקשות ולהתלונן כלפי הנהגה של מעלה וההשגחה העליונה, ורחמנא ליצילן.

הבין החזון איש מתוך הדברים, שיותר ממה שסובל האיש מצרותיו ובעיותיו, סובל הוא במצוקתו מחוסר אמונה פשוטה ותמימה, והוא מלא קושיות ותסובוכים... ביקשו אפוא הרב לשבת, באומרו שרוצה להציע בפניו קושיא אחת שמתחבט בה מזה עידן, ובהיות שהוא תלמיד חכם ולמדן אולי יעלה בידו ליישב הקושיא החמורה.

החזון איש קם ממקומו, ניגש בהדרו אל ארון הספרים, שלף מתוכו את ספר 'משנת תורה' להרמב"ם, פתח במקום שפתח, והראה לאותו תלמיד חכם את דברי הרמב"ם המוקשים שהיו מופלאים ותמיהים מכל צד.

האיש החל תיכף לפלפל בחכמה, ניסה לתרץ בכה ובכה, אך בכל תירוץ היה ניכר הדוחק הדחוק, ולא התקבל על ליבו של הרב. שעה ארוכה ישב עימו החזון איש, הם שקלו וטרו בגיעתה של תורה לחפש יישוב נאה לרמב"ם המוקשה, עד שלבסוף נענה האיש ואמר: ס'איז א'שווערער רמב"ם! 'צריך עיון גדול', ממש 'מרפסין איגרא'!

נו! - הפטיר החזון איש, שואל אני אותך, אם את הרמב"ם אינך מצליח להבין, את הקב"ה כן תוכל להבין? אם לדעת בן אנוש אינך מסוגל לרדת לעומקה ולהבינה על בוריה, רוצה אתה להשיג דעת עליו?

או אז הבין האיש למפרע, שכל הסיבה שהכניסו החזון איש בהתחבטות אותה קושיא היתה כדי להראות לו שלא את הכל ניתן להבין... קלט האיש את הפמ"ל היטב, הודה בפני מרן על טעותו, ואמר שאכן למד כאן שהחכמה היותר גדולה היא להבין שלא את הכל ניתן להבין! וכמאמר החכם הנודע, תכלית החכמה שנדע שלא נדע!

• § • § •

משל נאה היה ממשיל אבא מארי בעל "מעדני השולחן" זצוק"ל: פעם מצא החמור בטילו על פני היער עור של אריה, עם הרעמה הגדולה והיפה העטורה ככתר על ראשו. מצא העור חן בעיניו, וחמד לו החמור להתלבש בבלבוש הארי ולהיראות כמו מלך!

חדר אפוא החמור אל תוככי עורו של האריה, מיקם את עצמו פנימה, ידים אל ידים, רגלים אל רגלים, וראש אל ראש ואכן היה נראה כאריה גבוה ואימתני!

בכל מקום שהלך 'חמור-אריה' דגן זו כל החיות הצידה, לכבודו של מלך החיות נפתחו כל הדרים, הכל פחדו ורעדו להתקרב אל המלך החזק והגיבור! אפילו האריה שביער שפגש בו נרעד קמעה בהיותו נראה גבוה ותקיף, 'כמו' אריה במיטבו! - והחמור כמובן נהנה מאוד, ושבע נחת מכל הכבוד הגדול שכולם רוחשים לו...

והנה חלף על פני היער השועל, פיקח שבחיות, ובהביטו מבט נוקב ומעמיק בחיה שלפניו התעורר חשדו... כל חושיו התעוררו ונדרכו, משום מה הוא חש בתחושתו הגבוהה, שאין זה בדיק אריה... אך לא היה בטוח בעצמו. הוא שוחח על כך עם כמה מחבריו חיות היער, וכולם הסכימו פה אחד שזהו אריה גדול ומפחיד! והזהירו אותו שלא להתעסק עמו, כי עלול הוא לשלם על כך בחייו!

אבל השועל מתקשקש, עדיין לבו נקפו, זה אמנם נראה 'כמו' אריה, אבל משום מה הסתם בו את העוז הפנימי של גבורת ארי!

חשב השועל והתבונן, כיצד ניתן להוכיח אם הוא אכן אריה? והנה מצא לו הפיקח עצה טובה, הוא חפץ בידו כמה אבנים טובות וחדות, הגיח בהפתעה מאחורי הארי המדובר, חרק עליו בחוזקה את האבנים. - מעצמת הכאב החזק נשמעה פתאום נעירת חמור יוצאת מפי החיה במקום שאגת אריה!

אכן נודע הדבר! התנפלו עליו בבת אחת כל החיות בחמת זעם, אין זה אלא חמור!

הנמשל נוקב ויוד, כל עוד האדם שותק ואינו מרבה בדיבורים אין עומדים על סיבו ומהותו, ומכבדים אותו כפי ערכו. כמאמר החכם מכל אדם בספר החכמה (משלי יז, ח): 'גַם אִיל מִחְרִישׁ תִּחֶם יִחְשֶׁב, אִוֹסֵם שִׁפְפוֹתָיו נְבוֹן'. - אך ברגע שיפתח את פיו בדיבורים שאינם טובים יקלקל את כל מעמדו, כאותו 'חמור-אריה' שכל עוד החריש ושותק החזיקוהו כולם כמלך גדול תקיף וחכם, אך תיכף כשהשמיע את קולו נודעה תרמיתו, שאין כאן אלא חמור פשוט!

לפיכך יש לרבר בחכמה, לשתוק ולהחריש במקום שצריך לשתוק, ולשקול בחכמה את הדיבורים שמוציא מפיו, ולא להרבות דברים כמו כסיל ושוטה. כדרך שהזהירונו ב"אגרת הרמב"ן" ז"ל: 'תְּחַשֵׁב הַדְּבָר קֹדֶם שְׂתוּצֵאָהּ מִפִּיהַ, וְכֵן תַּעֲשֶׂה קֶל מִי מִי הַבֵּלֶךְ בְּכָל דְּבַר וְדָבָר וְלֹא תִחַסֵּא. וְכֹה יִהְיֶה דְבָרֶיךָ וּמַעֲשֶׂיךָ וּמַחְשָׁבוֹתֶיךָ יְשָׁרִים, וְתִפְלְטֶנָּה תִתֵּן זֶה וְיִבְרָה זֶמְרָה וּמִצְוֵת וּמִצְוֹת לְפָנֶיךָ מִיִּמֶךָ הַדְּבָר - אָמֵן

על הברכה יעמדו

לקבלת העלון בכייל (דוא"ר) נא לשלוח לכייל המצוי"ב

התורמים להפצת העלון

לע"י יעקב צבי בן ישראל	לע"י מרת הינדל בת משה ירמיהו ובלומה	יוסף בן טילה רחא לרפואה שלימה	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	שרה שיינדל בת טילה רחא ככל העניינים	לע"י מרת חיה סאסא בת לאה נלביע י"סיון תנצבה.	לע"י הבחור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחטיא רבי ישראל יצחק נלביע י"ח נסלו תנצבה.	גרפצ'יק סל: 02-5002321	קשת הרשת מנחת יצחק וירושלים מכתוב 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il	גלילי 19
------------------------	-------------------------------------	-------------------------------	---	-------------------------------------	--	---	------------------------	---	----------

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

שנה שביעית

גליון מס' 323

פרשת ויקהל - שקלים - הששב

באר חפרה שרים

לקוט מתורת רבותינו הקדושים זיע"א בפרשת השבוע

התאספות בני ישראל מצוה רבה היא

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ד' לעשת אתם (לה. א) מרן הרה"ק אדמוה"ז מסאדיגורה דרש פסוק זה לענין ישיבת החסידים יחד אשר ראו בה רבוה"ק זי"ע מטרה נעלית וכאחד מהעיקרים היסודיים בתורת החסידות, וכך פירש: "ויקהל משה את כל עדת בני" ויאמר אלהם אלה הדברים" דהיינו שמשה רבינו ע"ה אמר להם לבני" כי להקהיל את בני" יחד הוא גם מצוה 'אשר צוה ד' לעשות אותם' כי מצוה רבה היא להתאספות בני ישראל יחד באסיפה ואגודה אחת.

מדוע הוכרח רש"י ללמוד כי ציווי השבת היה למחרת יום הכיפורים

ויקהל משה. (לה. א) כתב רש"י הק': למחרת יום הכיפורים כשירד מן ההר וקשה מה לנו נפקא מינה מתי היה זה ההקהלה. ונראה דהנה מביא רש"י לאחרי זה דהקדים אזוהרת שבת למשכן לומר שאינו דוחה שבת. וקשה מנא ליה, והלא איתא בגמרא דמשה היה דורש הלכות שבת והלכות חג בזה, ודילמא אותו היום שבת היה ולכן דרש להם בענין שבת, ולא להורות שאין מלאכת המשכן דוחה שבת, אולם פשוט זה אי אפשר לומר, דמכיון שאותו היום היה ממחרת יוה"כ"פ, אי אפשר לומר שאז היה שבת, דאיתא במסכת ראש השנה דשבת ויוה"כ"פ אי אפשר שיחולו בזה אחר זה 'משום יקרא ומתאי' עיי"ש. ולכן הוצרך רש"י להקדים דלמחרת יוה"כ"פ היה, כדי להוכיח שאי אפשר לומר שאותו היום שבת היה, ובע"כ האי דדרש להם בענין שבת לא היה לדרוש ענין היום ביומו, אלא להורות שאין מלאכת המשכן דוחה שבת. ונמצא שדברי רש"י אלו מסבירים אל דברי הרש"י שלאח"ז.

(הרה"ק רבי יהודה לייב מפולנא זי"ע)

מידת הקשר אל השבת מראה עד כמה הוא יהודי

אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם (לה. א) מצות שבת היא בשב ואל תעשה, שביתה, ואם כן כתוב בציווי פרשת אלה הדברים אשר ציווה ד' לעשות אותם. אלא הכוונה הוא לעשות את הדברים שמקשרים אותך לשבת, להיות יהודי, כל מה שאתה יותר יהודי יש לך שייכות חזקה יותר עם השבת אחרת הרי 'גוי' ששבת חייב מיתה.

(הרה"ק רבי שמואל מפולנא זצ"ל)

העם מתכנס על פי דיבורו של הצדיק

ויקהל משה את כל עדת בני" (לה. א) פירש"י: "הוא לשון הפעיל... שאינו אוסף אנשים בידיים אלא הן נאספין על פי דיבורו", וקצת תמוה, וכי משה רבינו הלך ודיבר אל ששים רבוא מישראל להתאסף ולהיקהל. ואפשר להבינו ע"י מעשה שמסופר על חסיד א' מצפת שהיה נוסע אל מרן אדה"ז מסאדיגורה זי"ע, פעם אחת כשהיה בסאדיגורה בחודש אב ובליל ה' אב נכנס לקודש פנימה, שאלו רבינו אדה"ז זי"ע אודות יום ההילולא של האריז"ל החל היום ה' אב

איש עדין עליו, עדין היינו זה ששייך אליו לפי מדרגתו. וזהו ויקהל משה את כל עדת, מלשון עדיים, כי משה רבינו שלא חטא לקח את כל העדיים של כל ישראל, והנה בהם עין יפה כמ"ש חז"ל, ונתן להם עצה, איך יזכו לקבל כל אחד בחורה את עדין, וזאת ע"י מצוות שבת.

(תורת אבות בשם ה"ק מפולנא)

מאיזה מלאכה לא שבת ה' ביום השבת?

לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת. (לה. א) ידועה מחלוקת התנאים, שבת ע. בפסוק זה, מדוע היה על התורה לפרט את איסור הבערה, והרי הוא בכלל כל המלאכות האחרות שנאסרו בלאו של "לא תעשה כל מלאכה" ועל כן סבר רבי יוסי שהבערה לילאו יצאת, להוציאה מחומרי שאר מלאכות וללמד עליה שאינה לא בכרת ולא במיתה, אלא בלאו בלבד, נתן סבר: לחלק יצאת' שזו מידה בתורה: כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל - לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, ולומר לך: מה

הבערה שהיא אב מלאכה וחייבין עליה בפני עצמה, אף כל שהוא אב מלאכה חייבין עליה בפני עצמה. לכאורה יש מקום לברר, מדוע מכל ל"ט המלאכות נבחרה דוקא מלאכת הבערה כדי לחלק וללמד על כל יתר המלאכות? ואף שאין זו קושיא, משום שכך יכולנו לשאול אף אם היתה נכתבת מלאכה אחרת - מדוע דוקא המלאכה היא, וביאר ב"ק האדמו"ר בעל ה"אמרי אמת" מגור: כל המלאכות נאסרו מפני שה' שבת ביום השביעי לבריאת העולם מכל מלאכתו. ובכל זאת, היתה מלאכה אחת שממנה לא שבת - מלאכת הבערה. זאת משום שעדיין לא היתה בעולם, שהרי האש נבראה רק במוצאי שבת. ואף שמצינו שהשמיים הם אש ומים המעורבים זה בזה, וגם מלאך הוא אש ומים, ודאי שאש זו היא אש אחרת מן האש שלנו - שנעשתה על ידי אדם הראשון. ומכיון שכן, יכולנו להעלות על דעתנו שלא תיאסר הבערה, והיה הפסוק צריך לבוא ולהשמיענו בפירושו: "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת".

(אור התורה - שטפנשט)

איך נוהגים ביום זה בצפת, האם עולים על ציונו הק' וכדו'... וענה החסיד שבאמת פלא הוא בעיני הדבר למה לא חשב ע"ז אף פעם ולא שאר תושבי צפת, כי אכן לא היו נוהגים לעלות על ציונו כל השנים, ואדה"ז עורר אותו ע"כ כי לא נכון הדבר, מאחר שהאריז"ל מנו"כ בצפת ובודאי תושבי צפת עכ"פ יש להם לעלות להתפלל על ציונו, והחליט החסיד אז כי בחזרו לצפת יעורר את אנשי העיר ע"ז.

החסיד שחזר כעבור זמן לצפת שכח מכל הענין, ולשנה הבאה ביום ה' אב קם משנתו כרגיל והלך לביהכ"נ להתפלל, והנה לתדהמתו הוא לא רואה אף א' מהמתפללים הקבועים בביהכ"נ, והיה לפלא בעיניו, ויצא החוצה לחפש, והנה רואה הוא כי כל אנשי העיר אינם נמצאים, עד שכבר מצא איש א' ושאלו על המקרה המוזר, ענה לו האיש: "וכי אין אתה יודע כי היום ה' אב", וסיפר לו כי בשנה האחרונה נתעוררו אנשי העיר לפתע האין זה שלא עולים על ציון האריז"ל והחליטו אז שבשנה הבאה יתפללו בה' אב כוותיקין [כנראה בגלל החום] ויעלו כל אנשי העיר על הציון הקדוש, ואז נזכר החסיד במה שדיבר עמו רבו הרה"ק בסדיגורה, והבין כי מרן האדה"ז דיברו שם בסאדיגורה הכניס התעוררות בלב אנשי העיר שיתעוררו על ענין העליה על הציון.

ואז נתיישב לו גם הדקדוק בדברי רש"י הנ"ל כי "נאספין ע"פ דבורו" שאין הכוונה שמשה רבינו דיבר עם כולם, אלא ע"י שמשה רבינו דיבר אודות ענין האסיפה עיי"ז בלבד כבר נתעוררו כל עדת בני" להתאסף ואכן נקהלו כולם.

מדוע הקדים משה ציווי השבת לפני ציווי המשכן?

ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש (לה. א). ברש"י כתוב: "הקדים שבת למלאכת המשכן לומר שאין דוחה שבת". ושואל הגה"ק רבי שלום תאומים רבה של שטפנשט דצריך לדעת למה לא נהג משה רבינו ע"ה עם ישראל כאשר נהג ה' עם משה, שהרי בתחלה אמר לו מלאכת המשכן עד גמירא ואח"כ אמר 'אך את שבתותי תשמרו', להורות שאין מלאכת המשכן דוחה שבת. אלא שמשה סבר שמחמת גודל תשוקת וחביבות ישראל בהשראת קדושת ה' וכאשר ישמעו משה ענין מלאכת המשכן ששם ישראל ה' קדושת שכינת עוון לא ימתינו עוד על איזה דיבורים וציוויים ממה אלא ימהרו וירצו להביא נדבתם די הצורך, ותיכף יחללו שבת בהוצאות מרשות לרשות, לזה תיכף בתחילת דברו זי"ע אותם שאין מעשה משכן דוחה שבת וכ"ש נדבת המשכן שאין דוחה שבת, לזה הקדים ששת ימים וגו'.

(אור התורה - שטפנשט)

ע"י השבת חוזרים הכתרים לישראל

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וכו' ששת ימים תעשה מלאכה (לה. א) הכונה ע"פ מאחז"ל (שבת פ. שבשעת קבה"ת קבל כ"א מישראל ב' כתרים. והם היו עדיים, כל אחד לפי מדרגתו והשגתו וכפי הרגשתו תענוג בעבודתו ית'. כשחטאו ניטלו מהם ולא שחו

בית הנסות לתורה ולתפילה שטפנשט מכלל אברכים לעיון - לפנה"צ מכלל אברכים לתורה - אחו"צ רחוב מורט"ל 13 בני ברק

תלמוד תורה "תורת אמת" שטפנשט בני ברק

כתת הת"ת מכינה לשיבת ציון מכלל חסידות - הח"א 255 אגודת

בית הנסות בית שטפנשט - נבנותיים בקבר הגאון שטפנשט

הח"א 255 אגודת בית הנסות * מורישה * מרכז מתנדבים לנתיקים

הכנסת אורחים ואש"ל ביומניה לקבוצות ויחידים - בדומה מראש מתחם קבר האדמו"ר הראשון שטפנשט רח' אליונב"ט 2 ש"כ פאקורד איש - חומנה

מפעל קמחא דסכאחא וקמחא דשכחא עזר וסיוע למשפחות ברמות בימי החיים ומינות השנה.

אור מתורתו ישעיהו תורה ברובי ארון, נסח חיוק ועריב ידיות לעם בשמחות, בדשבתות גדולי המשיטנים ומזכיר הריב

הספריה התורנית ומוזיאון להצגות תורת ומנהג וזכר הצדיקים שטפנשט.

מכון תורני "תורת אמת - שטפנשט" להוצאת כתבי רבותינו הקדושים לבית שטפנשט - ירושן - והכניס חומנה.

מפעל האנגליקופדיה הכתוב ומנהג

מספרי המכון נתן להשיג במשרדי המוסדות:

אגודת אמת - שטפנשט ירש"ק - ירושן - סניף מלפנים - ירושן - על גבעה - ח"ב עניני ביות מילה - ח"ב עניני האלקה - ח"ב עניני נישואין ונצחה מאנין - ירושן - עניני - כדרכי הלימוד

כדור של משה - גנוי שטפנשט עתיקים אלקים עם עני דייקים

יז"ל על ידי מכון "תורת אמת שטפנשט" הצטרפו לקבלת הגליון כל שבוע בדוא"ר: 6160303@gmail.com. 03-579-03-03 טלפון: 03-616-5110 פקס:

מהנעשה והנשמע

אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה

מעמד קביעת המזוזות בבנין הת"ת תורת אמת שטפנשט אלעד בראשות כ"ק מרן אדמו"ר מבאיאן שליט"א

צילום: דובי קורן.

מסע בריחתו של מרן הסבא קדישא מרוז'ין זיע"א מאימת הצאר וקלגסיו, מסע של מעל 3000 ק"מ בין ערים גבולות ויבשות, המשלב עבר הווה עתיד, תערוכה בת 500 תמונות ומוצגים שנאספו על ידי חוקרי מכון תורת אמת שטפנשט, כאשר השחרור מהמאסר היה ביום שושן פורים קטן ת"ה בעת שעבר ליד תמונת הכתר המרהיב של הרה"ק משטפנשט התבטא ואמר: לאחר כל התלאות של הריז'נצ'ער זוכים ומגיעים אל המנוחה ואל הנחלה פה בבנין הת"ת בארץ הקודש.

תלמידי הת"ת והמחנכים עברו להתברך אישית, כאשר האדמו"ר שליט"א מרעיף עליהם מברכות קדשו ומתעניין אצל התלמידים על לימודם והספקם, המחנכים קיבלו עצה והכוונה על תלמודם ועל חינוך הדורות, בהדגישו את הזכיה העצומה שנפלה בחלקם להיות מוסרי התורה לדור העתיד.

לקראת סיום המעמד העניק האדמו"ר שליט"א תעודת הוקרה לראש העיר הרב ישראל פרוש שהוכנה על ידי הנהלת הת"ת, תוך איחולי ברכות לראש משביר שזכה להיות שליח מצווה להנצחת זכר הצדיק משטפנשט זיע"א

ב פ ת ח
בנין התלמוד הושיבו ישיבה על הקדושים לבית שטפנשט, לאחר קביעת המזוזות פתח ואמר דברי קדשו במעלת המעמד הנכבד בהנצחת שם ושארית לצדיק משטפנשט אשר התלמידים המתחנכים בין כתלי המוסד הקדוש הם בבחינת תלמידיו הרוחניים של אותו צדיק ממש (ראה להלן מסגרת דברות קודשו).

בסיום המעמד עבר אדמו"ר שליט"א והביט בין שבילי תצוגת התערוכה ההיסטורית 'לגעת בהיסטוריה' המתארת בהמחשה מרתקת את

במעמד רב רושם לשעה ולדורות נקבעה המזווה הראשית בבנין הת"ת 'תורת אמת' שטפנשט על ידי כ"ק מרן אדמו"ר מבאיאן שליט"א שהביע התפעלותו והתרשמותו מהבנין המפואר שנבנה ונחנך ואוכלס זה עתה בבחינת זה א-לי ואנוהו, בפתח הת"ת קבלו את פני מרן אדמו"ר שליט"א תלמידי הכיתות הגבוהות והמכינה לשיבה קטנה שע"י הת"ת יחד עם מחנכי הת"ת ורבני הת"ת, ובראשם הגה"צ רבי אהרן שפירא שליט"א אבד"ק פרדס כץ ב"ב ונשיא הת"ת, הגה"צ רבי יוסף מנחם שטיין שליט"א ראש כולל שטפנשט, הדומ"צ הג"ר יעקב יוסף כהן שליט"א, רב המוסדות הגרא"י סלמון שליט"א, המנהל החינוכי הרב מנחם ויס שליט"א, וראש העיר הרב ישראל פרוש שליט"א.

לפני שניגש לקביעת המזווה ציווה מרן אדמו"ר שליט"א לנגן ניגון התעוררות 'יראה' על פי הפסוק בתהילים (צ, ט"ז) 'יראה אל עבדיך פעליך והדרך על בניהם, ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו', כאשר התחושה שאפפה את כל הנוכחים כי הצדיקים משטפנשט שעל שמם נוסד והוקם הבית הקדוש הזה משתתפים איתנו כעת במעמד בבחינת 'פעליך והדרך על בניהם'. מיד לאחר מכן אמירת לשם יחוד לכבוד הזכיה העצומה לקבוע את המזווה

המנהל החינוכי הרב מנחם ויס מתברך ע"י האדמו"ר מבאיאן שליט"א

בעת משא הקודש של כ"ק אדמו"ר שליט"א אחר קביעת המזווה

באר בשודה - שטפנשט

להלן דברות ושיחות קודש ממעמד קביעת מזוזות בת"ת תורת אמת שטפנשט על ידי כ"ק אדמו"ר מבאיאן שליט"א - ליל שישי אור ל' אדר א' תשפ"ב

כהכנה דרבה קודם מעמד קביעת המזוזות ביקש אדמו"ר שליט"א מהנוכחים לשורר את הניגון המרטיט "יראה", לאחר מכן אמר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א את הלשם יחוד שקודם קביעת מזוזה, לפני קביעת המזוזה נישק את בית המזוזה וקבע את המזוזה.

לאחר שקבע המזוזה אמר לנשיא מוסדות שטפנשט הגרא"י סלמון: א יישר כח פאר'ן מזכה זיין.

הגרא"י סלמון ציין שכל החגיגה כאן היא בזכות מסירותו של ראש העיר הרב ישראל פרוש למען הקים שם ושארית לצדיקי שטפנשט, ונענה ואמר לראש העיר הרב ישראל פרוש הי"ו: ער איז שוין א געבענטשטער (הוא כבר מבורך ועומד), השי"ת יעזור לו בכל הטוב, שיוכל להמשיך זיין בעבודת הקודש.

ומסר כ"ק אדמו"ר שליט"א להרב ישראל פרוש תעודת הוקרה על מסירותו להקמת בנין הת"ת ונענה ואמר: מפיהם ומפי כתבם, אלע ברכות זאלען מקויים ווערען (שיתקיימו כל הברכות), תזכה לשמחה ונחת מהבנים ובני בנים א"י.

והרבי היה נראה זקן מאד, ובקשו ממנו הגבאים שלא יאריך הרבה, אבל הרה"ק אמר לו, "איני זקן כל כך כמו שמדמים", ודיבר אודות משיח'ס צימעה, חדרו של משיח, וצוה לגבאי שיראה לו את חדרו של משיח, שברוך כלל הוא היה סגור והוא מתאר שם איך היה נראה המשיח'ס צימער בהתפעלות.

ואמר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א: בדרך כלל באמצע השנה כשהיו באים אורחים הראו להם בתוך החדר, אבל בליל הסדר היו מוציאים על גבי השולחן את כל הכלים, זה היה מאד מלכות'דיג, אם אבי ע"ה [הרבנית אשת הגה"ח רבי יוסף ברייאר זצ"ל אב"ד שטפנשט] היתה מספרת שגם אילו היו מכבים את הנרות היה החדר נשאר מואר מחמת רוב האבנים טובות ומרגליות שהיו בחדר, הכל עמד על השולחן בשעת הסדר, וגם הכתר עמד על השולחן בליל הסדר בפאר והדר.

הרא"י סלמון: פלא שעדין שומעים עובדות חדשות שלא היו מוכרות מהרה"ק הצדיק משטפנשט כמו שהרבי שליט"א ציין כעת. מספרים שבפאטיק בליל הסדר הראשון שלאחר הסתלקותו של הרה"ק מרוז'ין ערכו הבנים הקדושים את הסדר כל אחד בנפרד, הרה"ק רבי שלום יוסף ערך את הסדר לציבור השיינע יידען, ואילו הרה"ק רבינו מנחם נחום משטפנשט ציווה שלסדר אצלו יבואו רק השותים, הטרינקערס, היינו פשוטי העם, אבל בלילה השני מחמת חוליו כבר לא ערך את הסדר, והלכו הרבה חסידים מהשיינע יידען להרה"ק אדמו"ר הוקן רבינו מנחם נחום משטפנשט זי"ע לעריכת הסדר [רשפי קודש עמוד נה מכתבי ר"י שו"ב ח"ב אות ס"ו].

ואמר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א: אכן זו הייתה העבודה של הרה"ק משטפנשט לרומם את הפשוטי עם.

וביורד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א את תלמידי המכינה ליישיבה: איהר זאלט שטייגען אין תורה און יראת שמים און מידות טובות. שתעלו בתורה ויראת שמים ומידות טובות.

רב קהל שטפנשט הגרא"י סלמון שליט"א הציג את התערוכה שהעמידו בת"ת המתארת את בריחת הרה"ק מרוז'ין זי"ע מרוז'ין לסדיגורא. ונענה כ"ק אדמו"ר שליט"א ואמר: אכן לאחר כל הגלגולים זכו ובאו לארץ ישראל מקום מנוחה ונחלה.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א התעניין על הכיתות שיש בתלמוד תורה, והמנהל החינוכי הרב מנחם וייס ענה אודות כל הכיתות ועל המכינה ליישיבה קטנה, ובירך: יש כבר היום ב"ה מכינה ליישיבה, השי"ת יעזור שגם תקימו ישיבה. בעיר שטפנשט היתה ישיבה, שהקימה זקני [הגה"ח ר' יוסף ברייאר זצ"ל רבה של שטפנשט] לאחר הסתלקותו של הרה"ק הרא"מ משטפנשט, זה היה הרי הצוואה של אותו צדיק משטפנשט שימשיכו את החצר הלאה בתורה ובתפילה.

המנהל החינוכי הרב מנחם וייס הציג חלק מהצוות החינוכי לפני כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שאל אודות תוכניות הלימודים ובירך את המלמדים.

בין תמונות התערוכה הייתה תמונת כתר התורה מזוהב המפורסם של הצדיק משטפנשט, ועל זה נענה אדמו"ר שליט"א ואמר: הכתר האמיתי הוא תורה ותפילה וחסידות שזוכים להמשיך ולהנציח לזכות הצדיקים.

הרב סלמון הזכיר שהכתר היה בחצר אצל הרה"ק אדמו"ה הרמ"נ ובנו הרה"ק הרא"מ משטפנשט זי"ע בחדרו של משיח, כמו שהיה מספר תדיר הגה"ח ר' מנחם מנדל ברייאר זצ"ל אביו של יבלחט"א מרן אדמו"ר שליט"א שזכר את הכתר והזיהוי של הכתר שנמצא היה על פי עדותו, וכפל ואמר: כאן הוא עיקר הכתר, תורה ותפילה ועבודת ה'.

הרא"י סלמון שליט"א סיפר לפני הרבי מה שמצאו כתבה בעיתון בלובלין שהסופר שלהם היה אצל הרה"ק הרא"מ משטפנשט ודיבר עמו כמה דיבורים, ושם הוא כותב שהרבי יושב בחדר גדול,

באמירת יהי רצון לפני קביעת המזוזה

בכניסה לתלמוד תורה

בחורי המכינה מתברכים ע"י האדמו"ר שליט"א

לפני קביעת המזוזה בפתח הראשי של בנין הת"ת

בקביעת המזוזה בפתח הדלת הראשית

באר בשדה - שטפנשט

מסירות נפשם של רבותינו הצדיקים משטפונשט למען עם ישראל קיים עד היום הזה ובפרט בבנין הזה שבונים לשמם

השי"ת ימחול לבני ישראל ובין אם לאו, יש לי מסירות נפש עבור בני ישראל.

באור החיים הק' כתב על הפסוק ואתה תצוה את בני ישראל (שמות כו, כ), תצוה מלשון צוּתָא חַדָּא, לפי שאתפשטותא דמשה בכל דרא (תיקו"ו תיקון טט), שכל אחד מישראל שעוסק בתורה מתעורר בו ניצוץ של משה רבינו, משה שפיר קאמרת (שבת קא); והנה משה רבינו היה מוכן למסור נפשו עבור בני ישראל, מחני נא מספרך, אבל למעשה נאמר בו זכרו תורת משה עבדי (מלאכי ג, כב), שזוכרים את משה רבינו, ח"ו אין מי שאינו זוכר את משה רבינו.

זכו כאן להקים המוסדות על שם צדיקי בית שטפונשט, והנה צדיקים אלו לא השאירו אחריהם המשך הדורות, אבל מסירות נפשם של צדיקי בית שטפונשט למען כלל ישראל, כדרכם של רבותינו הצדיקים, שהקריבו עצמם עבור הכלל ישראל במסירות נפש ממש להשפיע על ישראל ולהאיר לבני ישראל האמונה, להשפיע השפעות על הכלל ישראל, ועל כל יחיד ויחיד, דבר זה נשאר עד היום הזה.

ובזכות זה נשאר מהם זכרון, ומזכירים את שם הצדיקים, כמ"ש זכר צדיק לברכה (משלי ג, ז), על ידי זה שנבנה כאן מוסדות של תורה ותפילה, חינוך וחסד ועבודת השם, על שם הצדיקים, הזכות יעמוד לכל העוסקים בדבר, וגדול המעשה יותר מן העושה (ב"ב ט), שיתברכו כולם בכל הטוב, ושתוכלו ללכת מחיל אל חיל, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

בפרשתן, ואתה תצוה, שלא נזכר שמו של משה רבינו בפרשה, ובטעם הדבר אמר הרה"ק ר' יצחק מווארקע זי"ע שמשה רבינו קודם הסתלקותו התעלה למדרגה עילאית של התקרבות להשי"ת, באופן שלא היה צריך לקרא לו, והיה די במאמר ואתה, אבל הרה"ק מטשורטקוב אמר, מסירות נפשו של משה רבינו עבור בני ישראל היה במה שאמר ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת (שמות לב, לב), בין אם

לאחר קביעת המזווה פתח ואמר: השי"ת יעזור שיתקיים בתלמידי התלמוד תורה כל מה שנאמר במזווה, קבלת עול מלכות שמים וקבלת עול מצוות, יסודות האמונה, שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד (דברים ו, ד), אהבת ה', עבודת ה', ואחרון אחרון חביב, ותלמוד תורה כנגד כולם (פאה א, א). הרה"ק אדמו"ר הזקן מטשורטקוב זי"ע ועכ"י אמר אודות מסירות נפשו של משה רבינו שמבואר

ראש העיר בקבלת תעודת ההוקרה

בסיוור בתערוכה ההיסטורית בת 5000 תמונות ומוצגים מבריתח הסבא קדישא מרוז'ין עד השתקעונו בעיר סאדיגורא

בסיוור בין שבילי התערוכה ההיסטורית לסיפור הצלתו של הסבא קדישא מרוז'ין מציפורני הצאר

האדמו"ר שליט"א מברך את הרב ישראל פרוש ראש העיר עם הענקת תעודת ההוקרה

בתערוכה ההיסטורית המתארת 3000 ק"מ מבריתח הסבא קדישא מרוז'ין מהכלא בקייב ועד להגעתו לחוף מבטחים בעיר סאדיגורא

האדמו"ר שליט"א מברך את תלמידי התלמוד תורה והמכינה לישיבה קטנה של הת"ת

בשירת גיגון ההכנה 'ראה' לפני מעמד קביעת המזווה

הגרא"י סלמון וראש הכולל הגרי"מ שטיין מתברכים ע"י האדמו"ר שליט"א

הגה"צ רבי אהרן שפירא נשיא הת"ת עם האדמו"ר שליט"א בפתח הת"ת

ראש הכולל הגרי"מ שטיין והדומ"צ הגרי"י כהן והגרא"י סלמון מקדמים בברכה את האדמו"ר שליט"א

ראש העיר הרב ישראל פרוש מתברך ע"י האדמו"ר שליט"א

האדמו"ר שליט"א עם המתנכס והתלמידים בכניסה לתלמוד תורה

מידת הכעס נוצרה בכדי להשתמש בה כנגד 'עוברי רצונו' אבל רק לא בשבת

לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת (לה, ג). כתב הרה"ק בעל ה'בני יששכר' מדינוב שהכתוב בא לרמז אזהרה לאדם על הכעס, כמבואר במקובלים שעל ידי הכעס מרתיח גופו באש היסודי שבגופו וגופו. והנה קיימא לן שמוותר לכעוס על עוברי רצונו ית' ובאם יודע ורואה שעושים דברים שאינם מהוגנים, אזי מצוה לכעוס ולזה נבראת המדה הלזו.

אלא שחכמי המוסר כתבו שכעס זה צריך להיות ביישוב הדעת, שיתיישב בדעתו מקודם שלא יבוא הכעס בלבו ויבוא לכלל טעות ח"ו, מי לנו גדול מאדון הנביאים, ומהלל ראש הנשיאים כידוע מעניינם (פסחים ט"ז ע"ב), רק יראה להם בפיו ובאיבריו כאלו כועס ומתקצף, אבל לא יהיה הכעס בלבב.

וג"ל שגם זה הוא דוקא בימי החול, אבל ביום השבת מבואר בזור (ח"ב קל"ה ע"ב) שצריך להראות לכל חדות לבבו ושמתחו בה' הנותן מתנה כזו לישראל, ובאם אינו מראה בפועל החדוה, אזי ח"ו המלאכים מסתלקין (עיין בהר"ה).

וזהו שרמזה התורה 'לא תבערו אש' הכעס, אפילו 'בכל מושבותיכם' עם כל היישוב הדעת שבועלם, ולצורך מצוה, שמוותר בימי החול ולמצוה יחשב, שאני שבת קודש, דצריך לאיתערא בחדוה דוקא. וז"ש ביום השבת, לדייק דבחול מותר ולמצוה יחשב.

(אנרא דכלה)

הכועס בשבת פוגם בשבת

לא תבערו אש בכל משבותיכם ביום השבת (לה, ג). כתב הגה"ק רבי שלום תאומים רבה של שטפנשט: הזהירה תורתנו על הבערת אש שהוא הכעס שהיא מדה מגונה מאד אפילו בימי החול, וביותר בשבת שלא יכעס כלל אפילו לדבר מצוה, והכעס הוא הבערת אש בכל מושבותיכם, כי ע"י הכעס רח"ל מחמם כל הגוף של אדם, והכועס בשבת ח"ו נעשה פגם ביום השבת גופא, וזה 'לא תבערו אש בכל מושבותיכם', והכוונה שלא לכעוס כלל ביום השבת גופא.

(אור התורה)

גם ה'חכם' ביותר צריך לקיים המצוות בפועל

וכל חכם לב בכס יבאו ויעשו את כל אשר צוה ה' (לה, ט) כתבו המפרשים, שכונת הפסוק לרמוז לקח לאדם, שלא יטה לבו אחר המתפלספים, חכמים בעיני עצמם שאור ה' לא נגה עליהם, הטוענים כי הכל תלוי במחשבת הלב, ורק מי שאין יכולת בידו להגיע לאמונה בלב - נוקק למצוות המעשיות כדי שייטיעו בידו להגיע לכך... כלפי טענה נואלת זו מכריזה התורה הקדושה: "וכל חכם לב בכס" - אפילו מי שהוא חכם לב ורחב לבו להבין את רזי האמונה גם בלי עשיה בפועל, "יבואו ויעשו את כל אשר צוה ה' - כי רצון הבורא שכל אדם יקיים בפועל את מצוותיו!

והרה"ק רבי שמעון מירוסלב בספרו "תורת שמעון", חידד את פירושו של הפסוק שלפנינו: "וכל חכם לב בכס יבאו ויעשו את כל אשר צוה ה' " החכמה הגדולה שבכל החכמות היא: שלא להיות חכם כלל, אלא לעשות כאשר צוה ה', בלי חכמות כלל ...

עין בעין יראו כבוד ה'

ויצאו כל עדת בני ישראל מלפני משה (לה, ט) באר הרה"ק רבי חיים מטשרנוביץ הדחה לבני ישראל קשה להפרד ממושה, יען כפי האמונה, שלא יכלו להסתכל בקרון עור פניו, אבל כאשר צוה להם לעשות המשכן והבטיח להם שממילא יהיה שם השראת השכינה, אזי 'ויצאו', כי בטחו אשר בקרוב יזכו לראות פני השכינה בעצמה בבית אשר יבנה, ואז עין בעין יראו כבוד ה'.

(באר מים חיים)

עצלות - חסרון באידישקייט

הנשיאים הביאו את אבני השם (לה, כז). הרב החסיד המפורסם ר' בן ציון אוסטראווער ז"ל סיפר בשם הגה"ק בעל החידושי הרי"ם מגור זצ"ל שהקשה על הפסוק 'הנשיאים הביאו' שרש"י ז"ל כתב: כתיב חסר יוד כו' מפני שנתעצלו חסר יוד משמותם, ואמר, למה חסר דוקא 'יוד' ולא אות אחר, ואמר שלכל 'עצלי' חסר "יוד" והבן מאוד.

(שיח שרפי קודש)

הנדבות היו לשם נדבת הלב ולא לכפרה על חטא העגל

מריבים העם להביא מדי העבודה למלאכה אשר צוה ה' לעשת אתה. (לה, ה) מפני מה האריך הפסוק לפרש, כי ה' ציוה לעשות את אותה מלאכה, דבר אשר אותו כבר ידענו. ונראה דכאשר הביאו בני ישראל את נדבותיהם למלאכת המשכן, היה הרואה יכול להבין שלא הביאו זאת מחמת ציווי ה', כי אם מחמת תשובת המשקל, כדי לכפר על הוצאת כסף הזהב לעשיית העגל, ואימתי נודע כי רק לקיום מצוה הביאו את נדבתם, ולא כדי לכפר על חטא העגל - כאשר הרבו העם והגדילו את תרומותיהם בשיעור שעלה על זה אשר הוציאו לעשיית העגל אז הוכח והוברר שרק מפני ציווי ה' עושים כן, שהרי אם לתשובת המשקל על חטא העגל, די היה בהוצאת מומן כשיעור שהוציאו לעגל. זהו שאמרו העושים במלאכת הקודש למשה רבינו כי "מריבים העם להביא מדי העבודה למלאכה", מריבים יותר ממשקל הזהב והכסף שנתנו בחטא העגל, ומוכח שאינם עושים זאת אלא מפני "אשר צוה ה' את משה", ולא כאמצעי תשובה על חטא העגל.

(חתם סופר)

ההתעוררות להתנדב באה מוכח שמיעת קולות מלאכת המשכן

ויאמרו אל משה מריבים העם להביא וגו' ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואיש אל יעשו עוד מלאכה וגו' ויכלא העם מהביא (לה, ה-ו). יש להקשות שאינו נראה במה כתשובה למה שאמרו 'מריבים העם להביא', הוא מצווה להכריז 'אל יעשו עוד מלאכה', היה לו להכריז שלא יביאו עוד.

ונראה כי מצינו בכל נדבות המשכן נאמר 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי' (שמות כה, ב) והטעם, כי לא ציוה הקב"ה לקבל נדבה מאיש כילי וקמצן שנותן בעל כרחו ולבו בל עמו, רק מנדבי לב, כי מי שהוא נדיב לב כל מה שהוא נותן הוא נחשב בעיניו למעט, ורצונו ליתן עוד יותר לפי ערך נדיבותו לכבוד קדושת המשכן, על דרך משל מי שהיה לו ככר זהב ונתנו על מלאכת המשכן היה אומר בלבו מה זה כל שנתתי!?! מי יתן והיה לי עשרה ככרים הייתי נותן את כולם למען המצוה הגדולה הזאת שאין לה שיעור וערך.

והנה אתערותא דלבא הזאת היה נחשב לפני הקב"ה יותר מן גוף הנדבה, וזה גרמו בצלאל ואהליאב בגודל צדקתם שבלבם, שתיכף כששמעו הנדיבים את קול הפטיש של בצלאל וכל עושי המלאכה לא היו יכולים להתאפק מלהביא עוד נדבה בבוקר בבוקר כי היתה חביבה עליהם המצוה בשעתה.

ודוגמא לזה ראינו בעיני כשהייתי בק"ק אפטא והיה שם שמש אחד הדופק על הפתחים לילך לבית הכנסת, וכל מי ששמע את קול הפטיש שלו בחצות הלילה לא היה באפשר לשום אדם לישון עוד, או אפילו לשכב עוד על משכבו, רק קם ותיכף ממתנו והלך לביהמ"ד ללמוד או לומר תהלים, והשמש הזה לא היה למדן רק איש פשוט ירא את ה' מנעוריו, אך בילדותו היה נער משרת את פני אדומ"ו הרב הק" מוהר"ר שמעלקי זללה"ה אב"ד בק' ניקלשבורג, ומחמת שעשה שם עבודתו באיתרעותא דלבא ובדביקות גדול גרם לו זאת לעורר את לב השומעים שיצמדו לעבודת הבורא ית"ש.

וכן היה נמי במלאכת המשכן מחמת ששמעו הנדיבים שבישראל את קול הפטיש של בצלאל ועושי המלאכה, היה לבם בווער להביא נדבה עוד יותר ויותר.

ולפי שמשו רבינו ע"ה הבין זאת בשכלו הק' שלא יועיל להם שום הכרזה כל זמן שישמעו את קול הפטיש, לכן ציוה להכריז שלא יעשו עוד מלאכה לעבודת הקודש, וממילא לא יביאו עוד נדבות.

(שפתי צדיקים - בשם הרה"ק ה'אוהב ישראל' מאפטא)

חשש מחלישות הדעת

ויצו משה ויעבירו קול במחנה... והמלאכה היתה דים... והותר (לה, ו-ז) לכאורה צ"ב מפני מה דאגו כל כך 'מריבים העם להביא' ומה הרעש, עד שהיו צריכים להכריז במחנה לבל יביאו עוד. גם כיצד יתכן לומר 'דים והותר', אם דים - שהיה בדיק, אין הותר אלא חששו שאם ישראו שאריות ממה שנתרם, יתהלך כל אחד בהרגשה 'אולי מה שתרמתי לא נתקבל', וכל ימיו יהיה לבו שבור וכואב שלא זכה להשתתף במלאכת המשכן. לכן השתדלו שלא יסא דבר מן התרומה, ע"י כך כל אחד מישראל ידע שיש לו שייכות למקדש ואינו מנותק ח"ו. לכן העבירו קול במחנה לבל יביאו עוד, וזה הכוונה 'דים והותר', שאף שהיה מותר, נעשה נס והכל נכנס במלאכת המשכן 'דים' (כ"מ באוה"ח הקדוש).

(חידושי הרי"ם)

הרצון ונדבת לב של ישראל המשיכו קדושת המשכן

והמלאכה היתה דים (לה, ז) איתא במדרש רבה עה"פ "והמלאכה היתה דים" נכנס משה אצל בצלאל ראה שהותיר מן המשכן אמר לפני הקב"ה: רבון העולם, עשינו את מלאכת המשכן והותרנו מה נעשה בנותר? א"ל לך ועשה בהם משכן לעדות, הלך משה ועשה בהן, וכבר תמהו המפרשים היכן מצינו עוד משכן לעדות.

וביאר הרה"ק מווארקי זצ"ל"ה כי עיקר קדושת וחיות המשכן והמשכת השכינה היה ע"י הרצון ונדבת לב ישראל, וכח קדושת רצונם הטוב המשיכו קדושת השכינה, וכמאמר האלשיך הקדוש שהכתוב מתמה "איך אפשר לעשות משכן למי שנאמר לו השמים ושמי השמים לא יכללך ולצמצם שכינתו בין הבדים".

וזה שאמר הכתוב (שה"ש א) אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון עמודיו עשה כסף רפידתו זהב מרכבו ארגמן, איך אפשר זאת, והתירוץ הוא תוכו רצוף אהבה, היינו שמאהבה והיראה והרצון והחשק מנדבת המשכן ע"י המשיכו השכינה הק' לתוך בדי הארון.

וכאשר ניתותר מלאכת המשכן ממילא נשאר הרצון שבהמלאכה הזאת ולא יצא לפועל הטוב, וזאת אמר משה, מה נעשה ברצונות אלו, והשיב לו הקב"ה עשה בהם, היינו בפנימיות לבב ישראל, משכן לעדות, וכמאמר הזוה"ק (בתקונים תיקון ו) וכאה מאן דמשי דירה נאה בליבי, היינו כסא להשראת השכינה הקדושה, וכת' (תהלים קיט) בלבי צפנתי אמרתך.

(ישמח ישראל)

תפילה עושה מחצה, ומה עם המחצית השנייה?

והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות אותה והותר (לה, ז) מובא בשם הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב ז"ע ששאל להרה"ק בעל "אורה לחיים" מולאטשוב ז"ע למה נוהג ליתן סגולות לבאים להיושע אצלו, והשיב לו דהרי תפילה עושה מחצה, לכן נותן סגולה עבור החצי השני, אמר לו הרה"ק מזידיטשוב, אנו מתפללים יותר מהמתבקש עד שאנו נענים על הכל ואין אנו צריכים לסגולות, והנה "והמלאכה" הרומז לתפילה כאמרו ז"ל "עבודה שבלב זו תפילה". היתה דים" פעלה את פעולתה משום שהתפללו "והותר" יותר מהמתבקש.

(דברי ישראל - מודרין)

בעת התפילה צריך להיות כאיש אחד בלב אחד

מקבילות הלולאות אחת אל אחת (לה, יב). הנה במלאכת המשכן היו לולאות שחיברו את היריעות

יומין דנשמתא

הרה"ק ה'תפארת שלמה' מראדומסק זי"ע כ"ט אדר

אותו ומטרידו הרבה מחסידותו ומעבודתו, ובפרט ביטול שיעורי תורתו, והוא חושב להמנע מלקבל קהל, והשיבו הרה"ק מהר"י מקוזמיר "הלא ת"ח אתה ומדוע לא יעמוד לפניך הגמ' (סוטה כ"א:) היכי דמי חסיד שוטה כגון דקא טבעה איתתא בנהרא ואמר לאו אורח ארעא לאיסתכלי בה ואצילה, וכי גם אתה תרצה להיות כזה, חלילה, כי הלא אם יבואו אליך לדרוש אלקים אולי תוכל להציל נפשות ישראל בעצתך בתפילתך ברוחניות או בגשמיות ולא תוכל להתעלם.

(דברי תורה - מונקאטש)

הגומל חסדים טובים

הרה"ק ה'תפארת שלמה' ביאר מה שקשה על מה שאנו מברכין בבוקר ברכת הגומל חסדים טובים לעמו ישראל, וכי יש חסדים שאינם טובים, ותרץ בבדיחותא למשל למי שנפל ושבר רגלו האחת ר"ל ונעשה לו חסד גדול שהיה יכול לשבור ח"ו גם רגלו השנית וזהו באמת חסד, אבל אינו חסד טוב, ולכך מברכין הגומל חסדים "טובים" שהיו חסדים ג"כ טובים שלא יפול ולא ישבור ח"ו אפי' רגל אחת.

הרה"ק ה'תפארת שלמה' מראדומסק היה מלמד הרבה לתלמידיו שייטיבו אחד עם זולתו, ולימדם שלא יתכן בעת שאחד מבקש מחבירו דבר מה שיתחמק ממנו בטענה שהולך הוא לקיים את המצוה או ללמוד תורה, אלא יעשה וייטיב לו כבקשתו.

פעם בא חסיד לתפארת שלמה וסיפר לו איך שביקש מחסיד פלוני שיעשה לו טובה והלה השתמט מלמלא בקשתו כי צריך הוא ללמוד תורה, התפא"ש לא הגיב לסיפורו, אולם כשנכנס אותו חסיד אליו, אמר לו: "הנה אמרו חז"ל (בר"ר פרשה ע"ג) שהמלאך שהתאבק עם יעקב היה שרו של עשו, ומי גילה להם רז זה, הרי בפסוקים לא מצינו רמז לכך, הוא מותיב לה והוא מפרק לה, מכיון שכשביקשו יעקב אבינו שיעשה לו טובה ויברכנו, ועל זה ענה שהוא צריך לומר שירה, מזה הסיקו חז"ל דבדואי שרו של עשו היה, כי דוקא בעת הזאת שצריך לעשות טובה ליהודי הוא רץ לעשות מצוות ה' ולומר שירה...".

(מפי ספרים וסופרים)

הרה"ק מראדאמסק היה אצל הרה"ק מו"ה יחזקאל מקאזמיר זי"ע, והשיח את ליבו כי בעת האחרונה החלו רבים להתדפק על דלתו לבקש ברכותיו וזה מבלבל

ולולאות אלו היה מקבילות ומתאימות אחת אל אחת בדיוק רב, וזה בא ללמדנו כאשר יהודים באים להתפלל ולהלל להש"ת אין שום חילוק בין אחד לשני וכולם הרי הם כאחד בדיוק רב.

(מרו"ק הרה"ק מרוזין זי"ע)

הטעם שהכהן הסתכל בכיור שנעשה מהמראות הצובאות

ויעש את הכיור נחושת ואת כנו נחושת במראות הצובאות (ל.ה. ה) איתא ב"ליקוטי תורה" מהאריז"ל דבשעת הקרבת הקרבן היה הכהן מכיר בפניו של החוטא עד היכן פגם ובמחשבתו היה מנקה אותו מחטאו, ובאשה, הרי אסור להסתכל בפניה, הביא אותה לפני הכיור שעשו במראות הצובאות, ורואה שם צורתה ומכיר במחשבתה, והיה מנקה חלאתה. ותמה הרה"ק האדמו"ר בעל ה"מנחת אלעזר" ממונקאטש, שהרי ממה-נפשך: אם חוששים להרהור כאשר מסתכל בפניה, אם כן גם כאשר רואה את פניה דרך המראות הצובאות שייך הרהור, ומה הועלנו בכך שמביט בה באופן שכזה? אלא, כדי שלא יוקשו דברי האר"י הקדוש, מתרץ ה"מנחת אלעזר" שיש לומר שבאמת במקום הקודש והשראת השכינה, כאשר האדם רוצה לתקן את נפשו והולך לכהן, לא יתכן לומר ששם ישלוט היצר הרע, ומכיוון שכך לכאורה יכול היה הכהן להסתכל בפניה ממש, ולשם מה עליו להסתכל במראות הצובאות? אולם מכיוון שלבית המקדש באים אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ללמוד דרכי ה' ומצוותיו, וכשיראו העולם ופרחי כהונה העומדים סביבו כי הכהן מסתכל בפני אשה בעת הביאה קרבנה, והם לא יידעו ולא יבינו תוכן ועומק כוונתו ושכך הוא מצוותו - יבואו על ידי זה להקל בהסתכלות בנשים. על כן השכיל הבורא יתברך שמו בחכמתו וצויה בתורתו שיתכלל הכהן רק במראות הצובאות, ובאמת יסתכל בפניה על ידי המראה, וכיוון שמצוותו בכך והוא במקום הקודש אין לחשוש להרהור, והעומדים בעזרה לא יראוהו מסתכל באשה כלל' אלא רק במראות הצובאות, ובאופן כזה לא ייצא לקולל כלל.

(כמוצא שלל רב)

הכהן לעמוד בגלות הארוכה

ווי העמודים וחשוקיהם כסף (ל.ה. י) הנה, כח עמידתם של ישראל בגלות הארוכה, הוא על ידי ההתחברות וההתקשרות שיש ביניהם, והאחדות נותנת בהם כח לעמוד בכל הגזירות והתלאות הבאות עליהם, ואלמלא לא היו ישראל מאוחדים ומקושרים יחדיו, הרי זה מכבר היתה הגלות מרעתם.

וזה נרמז בחיבות 'ווי העמודים', כי ווי הוא וא"ו החיבור, ופירוש הכתוב כך הוא, 'ווי', מה שישאל מתחברים זה אל זה בוא"ו החיבור להיות מקושרים באהבת חברים, וזה 'העמודים', הדבר המעמיד אותם בכל תלאות השעבוד.

(כ"ק אדה"ק הרה"ק מטשורטקוב זי"ע - דברי דוד)

בשרה השמיטה

פנינים מתוך שיעורו השבועי של הרה"ק אברהם יעקב סלמון שליט"א

יסוד הברכה של וציויתי את ברכתי

כתיב בתורה וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע וגו', וצויתי את ברכתי לכם, והקשו המפרשים (עי' בנועם אלימלך בשם אחיו הרה"ק הר"ר וזשא זי"ע) איך יעלה על הדעת לשאול זה, והוא ח"ו מגדר מיעוט האמונה, הן לא קצרה יד ה' מהושיע, ובגלוינונו שבוע שעבר פרשת תצוה הובא בזה תירוץ נפלא מהסאטמאר רב זי"ע, ועתה נביא בס"ד עוד ב' תירוצים בזה מאחיו העצי חיים מסיגעט זי"ע:

- הנה אחז"ל (ספרא אמור, פ"ט) המוסר עצמו ע"מ שיעשו לו נס אין עושין לו נס ע"כ, והביאור בזה ע"פ מה דאיתא בגמ' (ברכות כ') מאי שנא ראשונים דמתרחיש להו ניסא, ומאי שנא אנן דלא מתרחיש לן ניסא, קמאי דקא מסרי נפשיהו אקדושת השם, אנן לא מסרי נפשן אקדושת ה' וכו', ופירש בעין יעקב (שם) דקמאי דיעשו שלא כדרך הטבע שמסרו נפשם, כמו"כ נעשה להם נס שלא כדרך הטבע ע"כ, ולכן המוסר עצמו ע"מ שעושין לו נס, אין עושין לו נס כי גם הוא אינו עושה שלא כדרך הטבע, ובזה יתבאר הכתוב וכי תאמרו מה נאכל וגו', אי"ו קושיה, אלא בדרך ניותא, שכאשר ישמרו שביעית במסירות נפש באופן שהוא לא ידע מה הוא יאכל בשביעית, ואעפ"כ הוא עושה בעבור מצות ה', אז נעשה לו נס, והוא יזכה לוצייתו את ברכתי וגו', אבל אם הוא ישמור שביעית רק ע"ד שיעשו לו נס, אז הרי הוא כמוסר עצמו ע"מ שיעשו לו נס, ובכה"ג אין הבטחה.
- בפר' מקץ כתב בזה 'העצי חיים' שנרמז כאן יסוד גדול במדת הבטחון, שאם אדם יודע שאין לו דרך עזרה וסיוע מבלעדי הש"ת, ואינו מחושב אופן שיוכל להציל את עצמו בדרך הטבע, אז הקב"ה עוזרו, ויש לזה הרבה מקורות ואכמ"ל, ועכ"פ זהו הביאור כאן וכי תאמרו מה נאכל וגו', היינו דוקא כאשר יודעים שבדרך הטבע אין מה לאכול, וסומכים על הש"ת, אז הקב"ה משפיע מטובו ברב חסד ורחמים, ומצוה את ברכתו, ודו"ק היטב.

שבת שקלים

כל אחד ואחד מישראל להיראות עם הקב"ה כביכול. והענין הוא, שהד' פרשיות הם כנגד ד' אותיות הוי"ה ב"ה, ד' אותיות הרחמים, ובכל פרשה מהד' פרשיות מאיר אות אחת מד' אותיות הוי"ה ב"ה, וכשארם מטהר ומקדש את עצמו נעשה כלי להשראת השכינה עליו, ועל כן אנו מתפללין אור פניך עלינו אדון נא. אך אין אני יודע איך מבקשים אור פניך בלי שום הכנה, ולא די שאינם נבדלים מן התאוות, אדרבה, הם משוקעים בתאוות, וכשיעזרו לנו הש"ת שיוכל כל א' וא' לעשות הכנה, היינו לקדש ולטהר את עצמו שיהיה כלי מוכן לקבל עליו השראת השכינה, הקדוש ב"ה בוודאי ישפיע עליו מזיו אורו.

(אמת ליעקב - מרו"ק אדמו"ר זי" מסאדיגורה)

הקב"ה הראה לו כמין מטבע של אש - היינו שהאהבה לא תהיה בקרירות אלא רשפיה רשפי אש, שלהבתיה! ובעמלק כתוב "אשר קרן בדרך", ופירש"י צינגן והיפשרך מרתחתה, ובכוח זה בא המן וטען ישנו עם אחד מפוזר ומפורד וכו' - ודרשו חז"ל שם "ישנו" מן המצוות - לכן הקדים השקלים שמעוררים את אהבת ישראל לשמים ברשפי אש והתגברו על המן נכדו של עמלק....

האורות של ד' הפרשיות

אור פניך עלינו אדון נשא (יוצר למוסף פ"ר שקלים). צדיקי הדורות הקודמים אמרו שבד' פרשיות יכול

אמר ריש לקיש גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהן לשקלי ויינו דתגן באחד באדר משמיעין על השקלים (מגילה ג:)

שאל הרה"ק בעל ה"שם משמואל" זי"ע מטאכאטשוב - ומה בכך שאנו מקדימים לקרוא ולתת את השקלים, האם זה מבטל את אותם שקלים שנתן המן? אלא התירוץ הוא: כן! כי במחצית השקל כתוב "זה יתנו כל העובר על הפקודים" (שמות לג:) ואמרו חז"ל "הראה לו הקב"ה למשה כמין מטבע של אש ומשקלה מחצית השקל ואמר לו כזה יתנו". פירושו: דכסף הוא לשון אהבה, מלשון נכסף נכספת.

עומק הבאר

עיונים בפרשת השבוע
מהרה"ג יהודה שלפוברסקי שליט"א
מרבני לומדי בית מדרשינו ב"ב

לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת (ר"ה, ג')

למה נסמכה פרשת שבת למלאכת המשכן

הנה כל הל"ט מלאכות ממשכן ילפינן להו, וכדאיתא בגמ' (שבת מ"ט:) וכו' רש"י (שם) שמוזה הטעם נסמכה פרשת שבת לפרשת מלאכת המשכן, והיינו בפרשתנו כדי שנלמד מלאכות שבת מהמשכן, והנה באמת היה במשכן עוד מלאכות, אלא דרך מלאכות חשובות שהיו במשכן נקראים אב ומלאכה שאינה חשובה נקרא תולדה, [כדאיתא בבב"ק ב' וע"ש בתוס'], וע"י בגמ' (שבת ע"ג) דילפי' מקרא הנאמר בפרשתנו אלה הדברים וגו' ששת ימים וגו', דברים הדברים אלה הדברים, אלו שלשים ותשע מלאכות שנאמר למשה בסני, ופרש"י: דברים משמע תרי, ה' לרבות חז הרי שלשה, אלה בגמטריה ל"ו הרי ל"ט עכ"ל. [וע"י בירושלמי פ"ו, ה"ב] עוד ב' אפנים איך נדרש מהא ל"ט, וע"ש בתוס' ובראשונים למאי איצטריך להאי מנינא. אמנם רש"י בפרשתנו כ' דמה שנסמכה פרשת שבת לפרשת מלאכת המשכן הוא כדי ללמדנו שמלאכת המשכן אינה דוחה שבת, וכ' האגלי טל (פתיחה אות א' סק"ח) בבאור דברי רש"י ששני הלימודים נלמדים מסמיכות הפסוקים, שאמנם התורה הוזהרה שמלאכת המשכן אינה דוחה שבת, וכמ"כ רש"י עה"ת, אלא מתוך שצרכה התורה ללמד זאת יש ללמוד שהמלאכות הנצרכות להקמת המשכן הם המלאכות האסורות בשבת, שכן על כולם הוזהר שלא לעשות בשבת, והביא שכ"כ כבר הדעת זקנים לבעות' והחזקוני (לעיל ל"א, ג"י).

אכן משונה מלאכת מבעיר משאר המלאכות, דמלאכה זו נכתבה בתורה להדיא: 'לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת', ונחלקו תנאים בבאור הדבר, כדאיתא בגמ' (שבת ע' ובכ"מ), דעת ר' יוסי דהבערה ללא יצאת, והיינו שעל מלאכת הבערה אין חייבין כרת וסקילה כשאר מלאכות, אלא לאו. ודעת ר' נתן דהבערה לחלק יצאת, והיינו מה הבערה מיוחדת שהיא אב מלאכה וחייבין עליה בפ"ע, אף כל שהוא אב מלאכה חייבין עליה בפ"ע, ויש בזה ב' פירושים בראשונים האם זה בא לומר שאם הוא עשה את כל הל"ט מלאכות הוא חייב על כ"א בפ"ע ואינו חייב רק א' על כולם, או שזה בא ללמד דלא נימא דהוא חייב רק אם הוא עשה את כל הל"ט מלאכות, ואכמ"ל בזה.

מה שדוקא הבערה יצאת לחלק הוא כדי לבאר מאי שנא מלאכת המשכן מקרבנות שדוחין את השבת

ובאלשיך הק' הקשה, בשלמא לר' יוסי שהבערה ללא יצאת מובן מדוע דוקא הבערה יצא, אך לר' נתן הסובר דהבערה לחלק יצאת קשה למה נקטה התורה דוקא הבערה ולא כל אב אחוה וכתב האלשיך לתרץ דהנה הפסוק בא לומר גם דאין מלאכת המשכן דוחה שבת, והיה מקום לבע"ד לטעון מה גרע מלאכת המשכן מכל אלו הקרבנות הדוחים את השבת, ע"ז תירץ הכתוב 'לא תבערו אש בכל מושבותיכם', והוכינה בזה דהמשכן כעת עדיין אינו מושב לשכון שם ה', כי עדיין לא נעשה [והו עדיין בגדר 'מושבותיכם'], ואין קדושתו שיהא לאזור שיעשה למושב אלקים, וזהו אמרו 'לא תבערו אש בכל מושבותיכם', לבאר שזה הטעם שאין מלאכת המשכן דוחה שבת, אבל באמת כשזה יהיה מושב אלקים זה כן ידחה. והיינו דלכן נכתב דוקא הבערה, שכן במלאכה זו דוחין הקרבנות את השבת, ומוזה באים לחלק דמלאכת המשכן לא דוחה, [ויש להוסיף על דרך רמז, ובהבערה לחלק יצאת בכלל לפי האלשיך שבה לחלק בין מלאכת המשכן לקרבנות].

והנה בגמ' (שבת כ"ג) דורשים פסוק זה על דרך זה, בכל מושבותיכם אי אתה מבעיר אבל אתה מבעיר במדורת בית המוקד שהיתה במקדש. אכן יעייין בתוס' כאן שהקשו א"כ האין דורשים את הפסוק 'ללא יצאת' [וכמ"כ ילפינן למ"ד לחלק] הא איצטריך לכדדרש' כנ"ל, ותירצו התוס' דמשום זה לא היה איצטריך למיתבא 'לא תבערו', וביאר רבינו אליהו מזרחי (שמות ל"ה, ג) דכונת התוס' דא"י דרשה גמורה אלא אסמכתא בעלמא עיי"ש, אך אפשר דמ"מ יש לתרץ עפ"י קו' האלשיך, [למ"ד לחלק] בעוד אופן, דכ' קרא דוקא

במלאכת הבערה, כדי שנוכל לדרוש מאין אסמכתא הנ"ל, אך זה תלוי בבאור ענין אסמכתא ואכמ"ל.

גודל אשמת המבטלים זמנם לריק בש"ק

עוד כ' האלשיך הק': והנה דרך רמז יתכן רמז לנו הוא ית', כמה קשה יותר לפנינו ית' עבירה אחת אשר יעשה האדם ביום השבת מאשר יעשה בחול, והוא במה שידענו כי עון עצמו אשר יעשה הוא כח טומאה המעותר לדונו בגיהנום, והוא בהעונו מתייחס למבעיר אש, חלק אשר לו בגיהנום, כי אשמתו היא אש שחלטהוהו מסביב, על כן תכפל רעת אשר עושה עבירה ביום שבת וכו', וזה מאמרו ית' באמרו לא תבערו אש וגו', וכו', [וכע"ז כ' בפרי צדיק (אות ט') לתרץ דהוא כדי לרמז לנו את מש"כ הוזהר שזה הולך על אש הגיהנום, ונאמר כאן איסור מיוחד על כעס בשבת וכו' עיי"ש, וגם הגר"ח ח"א האריך כאן דזה מדבר על איסור כעס ואכמ"ל].

ממשך שם האלשיך הק': ובכלל הדבר הזה תגדל אשמת המשתעשעים ביום השבת לקרוא בספרי סיפורי מלכים ומלמותיהם ומתאנים לומר כי הוא עונג שבת, ואין להם כי היו כבלע את הקודש בשבת חוליהו, ואת קודש ישראל נאצו כעסוהו בהבליהם וכו', כי חפץ ה' בשמירת שבת לנחמנו ממעשנו מעצבון ידינו בשבת ימי המעשה וכו', ולא דעת ולא תבונה לאמר כי לא זאת המנוחה ולא זאת המרגעה וכו', כי אם אל חלק ה', הוא כל נפש אדם, כי תקרב ביום השבת אל האלקים אשר נתנה וכו', על כן נגילה ונשמחה בו ית' וכו', הלא הוא בהתעורר בעון וכו' אמרי תורתו ונתעלסה באהבתו וכו', עיי"ש בכל דברי החוצצים להבות אש ובעוירים כלפידים. [בפעמק הבאר בשבוע שעל"ט פר' כי תשא הארכנו בס"ד בענין חומר איסור דברים בטלים בשבת ע"ש].

עוד בענין קושיית האלשיך

נחזור לקושיית האלשיך מדוע למ"ד לחלק יצאת נאמר זה דוקא במלאכת הבערה. ב'תפארת יהונתן' לרבי יהונתן אייבשיץ וע"א תירץ דהנה מצות שבת וכו' למעשה בראשית, כדכתיב בלוחות ראשונות, וזה שייך בכל הדברים הנבראים בשבת ימי המעשה, אבל האש הרי נברא במוצ"ש כדאיתא בגמ' (פסחים ג') וא"כ אינו בכלל כ' בו שבת, ולכן הוצרך לא ייוחד על הבערה, ונכתב אחר לוחות אחרונות שבו לא כתיב הטעם משום זכר למעשה בראשית, אלא משום זכר לצי"מ, וידעינן דחייב גם על הבערה. וכע"ז כ' ב'אמרי אמת' (ליקוטים ע"מ שבת ע'ג), ויש לציין לדברי ס' דברי אסף (בענין שבת ענין מבעיר) שכ' דהטעם באמת דל' יוסי הבערה ללא יצאת, הוא משום שעל מלאכה זו לא היה שביטה ממעשה בראשית. [הערתו ידדי הרה"ג מרדכי ווייס ג"י, דאם איצטריך קרא למימר דחייב על הבערה, מ"ל למימר דאחא קרא לחלק, והרי אינו מיוחד, ויש ליישב וצ"ע]. וע"י בפרדס יוסף כאן באריכות.

ויש לציין לדברי הרמב"ן כאן שכ' דאחי קרא לאסור מלאכת מבעיר לצורך הנאת הגוף של עונג שבת, כגון להדליק לו את הנר ולהטמין לו את החממה, ולעשות מדורה בשבת, וקמ"ל דאף מלאכת לצורך עונג שבת אסורים, וע"י בכלי חמדה ובמשנת חיים כאן שהאריך בזה.

והנה היה אפשר עוד דאיצטריך קרא דלא תבערו למימר רחמנא הבערה גבי בת כהן ש"מ מבעיר בעלמא מדאסר אף שהוא מקלקל, והא דהבערת בת כהן אסור בשבת ילפי' לה בגמ' (בבמות ו') מהאי קרא דלא תבערו אש, אבל באמת כבר כ' התוס' (שבת ע'ג) דלא שייך למימר דאיצטריך קרא להכי, דא"כ לא הוה מיותר למילף מיניה לחלק, וע"כ דהוה מצי למכתב בלשון אחר וכמ"כ התוס' (שם).

ברור ג' ענינים, א' אם מבעיר צריך דומיא דמשכן, ב' אם גם מכבה ללא יצאת, ג' חידושו הגדול של האו"ש

נחזור למה שפתחנו בו דמלאכת הבערה נכתבה להדיא בתורה בשונה משאר מלאכות דילפינן להו ממשכן, ויש

לדון האם מלאכת הבערה צריך שיהיה דומיא דמשכן או לא, והנה מההרש"ם (ש"ת ח"ב סי' רמ"ו) לענין אש החשמל, דכל דהאש אינה כהאש שהיתה במשכן לא חייבים עליה לענין שבת, [דומיא דמש"כ החת"ס (ש"ת א"ח סי' ע"ב) דאין חייבין בשבת על מטריה כיון דלא אשכחן כותיה במשכן ע"ש], והשיג' עליו בשו"ת מחזה אברהם (סי' מ"ב) שבהבערה לא צריך דומיא דמשכן, כיון דהבערה כתיב להדיא בתורה, ולא צריכים ללמדו ממשכן, וכל מיני האש הם בכלל אש, והביא המחזה אברהם (שם במפתחות) שהקשו לו ממה שגם בהבערה דינא הוא דדבר שאין מתכוון מותה, והיינו משום דא"י מלאכת מחשבת, ומשמע דצריך דומיא דמשכן, וכן חזינן בדעת הסוברים דמלאכה שא"צ לגופה פטור גם בהבערה. והשיב ע"ז המחזה אברהם דלענין צורת המלאכה, זה גם לדבריו לומדים הבערה ממשכן, והיינו משום שסמכה תורה איסור הבערה למלאכת המשכן, אבל מ"מ האש א"צ להיות דומיא דמשכן, כיון שהוא כתיב בתורה להדיא, וע"ש משה"ק על דבריו ומה שתירץ. אכן יעייין בערוגות הבורשם (ש"ת א"ח סי' פ' מבעיר אות ד') שכ' דל' יוסי' שללא יצאת מלאכה שא"צ לחייבין עליה, וא"צ מלאכת מחשבת דומיא דמשכן.

עוד נפ"מ בענין זה אם הבערה ילפי' גם ממשכן, לענין שיעור המלאכה, והנה הרמב"ם והכל בו כתבו דשיעור הבערה הוא בכל שהוא, ובשואל ומשיב (ש"ת מהדו' ה' ס"ח) כ' בתחילה דהמקור של הרמב"ם הוא כיון שילפי' לה מהמשכן, והיינו ממה שהיה מבעיר תחת הדוד לבשל סמנין, לכן אין בה שיעור וצ"ב ואכמ"ל.

והנה בדעת ר' יוסי בתוס' יצאת ללא יצאת, בפשטות הוא רק הבערה ולא כיבוי, וכ"כ התוס' יענים (שבת כ"ט: ד"ה אע"ג) ע"פ הגמ' בכריתות (כ"ג). אולם החוות יאיר (ש"ת סי' ק"ב) יצא לחדש שכמו שאין מבעיר אלא לאו, הוא הדין שבמכבה אין בו אלא לאו, וכ"כ השושנים לדוד (שבת פ"ו מ"ב) על התוי"ט ד"ה המכבה, שפשוט שלר' יוסי שלא חייבים כרת על הבערה ולא הדין שאין כרת על הכיבוי, ובטעם הובר פירש השושנים לדוד שכיון שבכיבוי עצמו לא חייבים אלא בעל מנת להבעיר לכן אין לחייב בו כרת כהבערה, [ובהו כתב לתמוה על התוי"ט שפירש שהטעם שכתוב במשנה מכבה לפני מבעיר לומר שבהבערה יש דעה הסוברת שאין בה חיוב חטאת, והיינו לר' יוסי שאינה אלא כלאו. והקשה עליו השושנים לדוד שלדעת ר' יוסי גם בכיבוי אין אלא לאו וא"כ למה תקדים כיבוי להבערה]. והרש"ש (שבת ע"ג) הביא בשם הגאון רבי מנשה מאילי"א בלפי מנשה שנסתפק בזה, עוד הביא שם מהמשכיל לאיתן שהוכיח מדברי התוס' בבב"א (כ"ג) ד"ה ע"ג חוס) שגם כיבוי אין בו אלא לאו ע"ש, והאריה דבי עילאי (ש"ת אבני זכרון לא"ח אות ה') פירש בדברי החו"י כסברת השושנים לדוד. ותמה על זה וכי משום שאין המכבה חייב אלא רק על מנת להבעיר נאמר שדין זה כדיון זה, והרי אלו ב' מלאכות נפרדות, וכ' לבאר שכיון שלר' יוסי שהבערה ללאו יצאה אין זה פטור מעונשין בלבד אלא הבערה אינה מלאכה גמורה וחסר לה בשם מלאכה, ממילא גם הכיבוי שהוא על מנת להבעיר יצא מכלל לאו של לא תעשה כל מלאכה שאינו בדין שגוף ההבערה אינו בכלל מלאכה והכיבוי שצורך ההבערה יהיה בכלל מלאכה, ע"ש באריכות גדולה.

כל הראשונים והאחרונים נקטו בפשיטות שלדעת ר' יוסי אין בהבערה אלא לאו בלבד, אבל אין בה לא קרבן בשוגג ולא כרת מיתה במזיד, אולם האור שמח יצא לדון בדין החדש, ומחודש מאז, דגם ר' יוסי מודה דיש חיוב מיתה בהבערה, וללא יצאת מיתה לאופיו שאין בו חיוב קרבן [מצינו לשון כזה ש"ללאו יצאת' בא לאפוקי קרבן בסנה"ס"ב]. ומשום שאין בזה כרת, כיון שכרת נאמר דוקא על מלאכה, והבערה א"י מלאכה, אבל מ"מ מיתה יש בה, שלא נאמרה דוקא על מלאכה אלא על כל חילול ע"ש שהאריך בזה, וכ' שמועדו לפלא בענין אף לא אשתמיט תנא ותני שלדעת ר' יוסי המבעיר בשבת לוקה, לכן הוצרך לחדש כן, [שאו הל' לאו שניתן לאוהרת מיתת ב"ח], ואף כי חדש הוא כתבתי את אשר בלכ"ב עיי"ש.

והנה כמובן שיש להאריך עוד הרבה על ענין מלאכת מבעיר, ואין קוצר הדין יכלנו, והגש"ת יעזרנו שלבכנו יבער בשלהבת אש קודש לעבודתו ית', אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, ונוכה במהרה לביהמ"ק של אש מהשמים.

באר בשדה - שטפונש

סגולות מקבלים

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים מתוך מפעל "סגולות מלכים" (בב"א) הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא כשולחן הערוך לסגולות מסודר לפי ימי וחודשי השנה דבר יום ביומו מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א רב דקדל שטפנשט

סגולות פרשת שקלים

תרום קרן ישראל

א"ר אבהו אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע במה תרום קרן ישראל אמר לו בכי תשא.

(בבא בתרא י, ב)

משה רבינו זוקף ראשן של ישראל

משה למד תורה לישראל והדריכן למצות ונתן להם סדרי תורה ופרשיות שקוראים בהם בכל שבת ובכל חודש וחדש ובכל מועד, והם מזכירים אותו בכל פרשה ופרשה, ובפרשת שקלים אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע משאני מת אין אני נזכה, א"ל הקב"ה חייך כשם שאתה עומד עכשיו ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשן, כך בכל שנה ושנה שקוראין אותה לפני כאלו את עומד שם באותה שעה וזוקף את ראשן, מנין ממה שקראו בענין וידבר ה' אל משה לאמר 'כי תשא את ראש', 'שא את ראש' לא נאמר אלא 'כי תשא'.

(מדרש תנחומא כי תשא פ"ג)

פרשת שקלים סגולה ליראת שמים

כתיב זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל ויש לפרש ע"פ דאיתא בגמרא לעולם יראה אדם את עצמו כאלו כל העולם כולו מחצה זכאי מחצה חייב וזה מכריע כל העולם לכף זכות לא וזה מכריע וכו'. וזהו כל העובר על הפקודים פירוש מי שירצה שיהיה הוא גם כן נמנה במנין הצדיקים העוסקים בתורה ובמצות אזי יראה תמיד מחצית השקל והיינו שהעולם הוא שקול לחצאין כנ"ל מחצה זכאי וכו' ואז יהיה ירא וחרד לעשות מצות וליתור מכל חטא

(ספר נועם אלימלך - פרשת משפטים ד"ה וכו' ינצו)

מסוגל לפרנסה

הארכת ליעיל בפרשת יתרו בענין שמות הפרנסה פא"י סא"ל חת"ך העולה ית"ה ולדרכנו פה מחצית השק"ל שהוא רט"ו עם פרנסה עולה גם כן תר"י שמות הפרנסה, והרמז אשר בשבת שקלים מסוגל להמשכת פרנסה.

(עטרת ישועה, לט"ו בשבט דף צ"ד ה' ואלה)

כפרת עונות

והנה בזמנה"ז שאין לנו ביהמ"ק על מכונו ואין אנו נותנין שקלינו לכפר בעדינו עכ"ז ונשלמה פרים שפתינו. וכשאנו קורין וזרשה הווי בשבת פרשת שקלים ביראת שמו ית' ובדביקות גדול נעשה ונתקן הכוונות הגי'ל. וכי"ה עד יכונן ועד ישים את ירושלים תהלה בארץ ולעת עתה הרצאת דברים תהיה סליחתנו וכפרתנו.

(אוהב ישראל פרשת שקלים)

מסוגל לעשירות ושפע

בני חיי ומוזני ריחי

או יאמר אור פניך עלינו ארון נשא ושקל אשא בבית נכון ונשא, כי הנה ידוע מסוד הארת פנים ש"ע נהורין נמשך בני חיי ומוזני ריחי, וכמ"ש התוס' ב"ב שפתינו. וכשאנו קורין וזרשה הווי בשבת פרשת שקלים ביראת שמו ית' ובדביקות גדול נעשה ונתקן הכוונות הגי'ל. וכי"ה עד יכונן ועד ישים את ירושלים תהלה בארץ ולעת עתה הרצאת דברים תהיה סליחתנו וכפרתנו.

בבחי' ונשלמה פרים שפתינו מתברכין ישראל אז, ע"כ מתפללין דבר בעתו מה טוב שיומשך אור פניך בבני חיי ומוזני ריחי כי כל אלו הברכות רמוזים בברכת כהנים וכו"ל, ומכאן סמך לשיחת העולם כי בשבת שקלים נמשך שקלים, עשירות זהב וכסף רב לבני ישראל.

(שער יששכר מאמר השקלים ת"צ אות ח')

מרומו שם הפרנסה

שמעתי מאמרו"ר ז"ל כי בפרשת שקלים שאנו מבקשים אור פניך עלינו נשא, שהוא נובע מפסוק (תהלים ד ז) נסה עלינו א"ר פניך י"ה, אשר בפסוק זה מרומו שם הפרנסה פא"י, ר"ת פותח את ידך, צריכים להמשיך פרנסה חיי ומוזני.

(דברי אלימלך שקלים ד"ה אור)

קבלת התפילות של כל השנה

הרה"ק בעל אמרי יוסף מספינקא ז"ע אמר שבשבת שקלים יכולים להתפלל על כל התפילות של כל השנה שיתקבלו, כי תפילות כנגד תמידים תיקנו (ברכות כו ע"ב) והתמידים באו מן כספי השקלים.

(פאר יוסף, דף כ"ה)

סגולה שיחיו בניו

אמרו ז"ל (פסחים ח) הנותן סלע לצדקה בשביל שיחיה בני הרי זה צדיק גמור, נקטו בלשונם סלע דייקא, ולא פרוטה, כדרך הש"ס תמיד לומר פרוטה, אלא שרמזו על מצות שקלים, כי סלע האמור בש"ס הוא שקל האמור בתורה, כמבואר בהרמב"ם ז"ל (הלכות שקלים פרק א הלכה ב), ורמזו בזה אשר סגולת מצות השקלים הוא שיחיו בניו.

(אמרי נועם פרשת שקלים אות יב)

ביטול הגזירות

מה שאמר משה רבש"ע משאני מת אין אני נזכה דהנה כל זמן שאני נזכר אפילו מיכאל השר הקדוש אינו נזכר, אבל אחרי וכו' אין אני נזכר, ושמא ח"ו כשיבואו ישראל לגלות הנה יהיו תחת ידי השרים ויעשו ח"ו בהם כחפצם ורצונם, הנה הבטיח לו הקב"ה כשם שאתה עומד כעת ונותן להם פרשת שקלים (הניתיך בשביל קרבנות שהם קרבן ל"י בלי מסך המבדיל), ואתה זוקף את ראשן כנ"ל היינו ראש בני ישראל שאינך רוצה שתלכש השכינה ראש בני ישראל אפילו בהנהגת המלאך הקדוש, כך בכל שנה ושנה אפילו בזמן הגלות הוא כאילו אתה עומד שם וזוקף את ראשן, ומתבטלים הגזירות שרוצים האומות לגזור על ישראל ותופר עצתם, הכן.

(בני יששכר מאמרי חדש אדר מאמר ב דרוש ד')

כפרה על עון הברית

נ"ל דמצות שקלים מכפרת על חטא מכירת יוסף שהוא סוד הברית שמכרוהו למצרים ערות הארץ (לילית הרשעה נקראת ערות הארץ, לבתר דעבדת ניאופין הייבת שירין לבעלה), וכן מכפרין ערות שקלים על עון הברית בהוצאת ז"ל, וזהו סוד לכפר על נפשתיכם (שמות ל טו), היינו עון הוצאת ז"ל שהנפשות שהיו ראויין ליכנס באותן הטפות הללו נעשקין בידי לילית, ולזה צריכין כפרה על הנפשות הללו הנעשקות וזהו לכפר

על נפשתיכם, על כן שקלים בגימטריא ת"פ, לבטל הקליפה לילית בגימטריא ת"פ.

(בני יששכר מאמרי חדש אדר מאמר ב דרוש ח')

תיקון פגם הברית

בפרשת שקלים יש תיקון על פגם הברית, שקלים הוא לשון ששוקלים עונות של אדם, וגם מלשון שיקול הדעת, ויסוד עולה עד הדעת, וד"ל.

(שארית ישראל ליקוטים ד"ה בפרשת)

השפעת דעת ואמונה

חייך כשם שאתה זוקף ראשן וכו' כך בכל שנה ושנה כאלו אתה עומד, היינו שיהיה זן ומפרנס ומשפיע אמונה לאחרית הימים ימי החשכות, ובכל שנה על ידי קריאת פ' שקלים ושימו אל לבם ענין מחצית השקל, אז אני אעורר בקרב קדושים עדת ישורון בכל מקומות מושבותם רוח אלקי השופע בקרבם, שיבואו לבחינת דעת והאמונה שאתה משפיע להם, ואל יפלו לאחור חלילה וידעו כי חסדי לא תמנו ולא כלו רחמנו.

(ישמח ישראל אות י"ד וזה)

כפרת עונות

כתב אדמו"ר הרב הקדוש מה"ר יעקב יצחק זצוק"ל ז"ל, זה יתנו כל העובר על הפקודים וכו' וכן אח"כ כל העובר על הפקודים וכו' יתן תרומת י"ג, י"ל דהנה איתא תינח בזמן שבית המקדש קיים וכו' כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה (מנחות קי), וכן י"ל כאן, כי השקלים היו נוהגין בזמן שבית המקדש קיים לקרבנות, אבל כשאין בית המקדש קיים ודאי הקריאה נחשב לנו כאילו נותנים שקלים (בפועל ממש) לכפר וכו'. ואני בעניי פירשתי הפסוק (שם טז) והיה לבני ישראל לזכרון לפני י"י לכפר וכו', היינו אפילו בזמן שאינן נותנין השקלים היינו בזמן שאין בית המקדש קיים, עכ"ז זכרון הפרשה כמו פיהם הוא מכפר.

(בני יששכר מאמרי חדש אדר מאמר ב דרוש ח')

שבת שקלים אצל רבינו אדמוה"ז

רבי מנחם נחום משטפנשט

פעם נכנסנו אני ור' גדליהו ש"ץ ור' הענדל מלמד בליל שבת של פרשת שקלים לאדמו"ר ז"ל [משטפנשט], כי נתן לנו רשות. ויאמר אדמו"ר ז"ל לר' גדליהו לגנן 'אור פניך', ויגנן ר' גדליהו וגם אנחנו סייענו לו. ואדמו"ר ז"ל היטה את ראשו הקדוש להכותל כדרכו בקודש, וענה אחריי אך כמעט שלא שמענו. ור' גדליהו בעת שאמר הניגון בעט ברגלו בכל פעם על הפאל [הרצפה לפי הקצב] כנהוג, יען אמר ניגון של רוסיא. ובעבור ערך חצי שעה הקיץ אדמו"ר ז"ל, ויפן אלינו וישמע קול בעיטת רגל מר' גדליהו, ויאמר אלינו:

"וואס איז דאס, איר זענט גיקימען א ער טאנצען, איר ווייסט ווי איר שטייט, אין פאר וועימען איר שטייט?" [מה זה, באתם לכאן לרקוד, האם הנכם יודעים היכן אתם עומדים ולפני מי אתם עומדים?], ועם רוגז גדול. והתחלנו פשוט לשבוע כי לא עשינו ח"ו שום ריקודים, רק מה שר' גדליהו בעט לפעמים הנוחץ אל הניגון, והאמין לדברינו. וצוה למשרתו להביא יין גפן מהמרתף שלו, ושתינו לחיים, והראה לנו פנים שוחקות כדרכו בקודש.

(מילין סתימן אות קסב)

מצבות מספרות

מאוצ'היי י"ח רבי אברהם יעקב סלמן שלי"ט
 רב העדה החרדית

**חכמי
רומניה**

נוסח מצבתו בבית החיים נחלת יצחק בסמוך לציונו של כ"ק האדמו"ר מבוהוש וה"אביר יעקב" מסאדיגורה זי"ע:
 פ"ג
 החסיד המופלג מוכתר בתורה ויר"ש
 וכתר שם טוב עולה על כלום מוהר"ר
 יהושע פאליק
 גרינברג ע"ה
 בן החסיד המפורסם לשבח מוהר"ר יעקב לעווער ע"ה היה קשור בלו"ג לרבותינו הק' מבוהוש
 שימש הרבה שנים כשו"ב וכראש הקהל
 בקהילת החרדים בבוקרשט ופעל במסירות נפש בענייני כשרות הקמת מקוואות והחזקת ת"ת כל ימיו הרבה
 בצדקה ובמעשים טובים ועסק בצרכי צבור באמונה נפ' בשיבה טובה
 ביום כ' לחודש אדר תשמ"ז ת.נ.צ.ב.ה.

המצבה של רבי יהושע גרינברג ושל זוגתו ע"ה בבית העלמין נחלת יצחק גבעתיים

הרה"ח המפורסם ר' יהושע פאליק גרינברג זצ"ל ראש השו"בי"ם בבוקרשט וראש הקהילה היהודית בבוקרשט רומניה נפטר כ' אדר תשמ"ז ומנו"כ בנחלת יצחק גבעתיים

רבי שמואל טוביאס אב"ד פיאטרה-ניאמץ, רבי משה בטלן זכר צדיקים וקדושים לברכה ועוד.
 בהגיעו לפרקו נשא למזל טוב את זוגתו ע"ה, וכשני שבתות לפני שמחת נישואיו חגג את שמחת האויפריף שלו בבוהוש, ובשבת הבאה היה לו אויפריף באזור הפנימי [יתר לכיוון ההרים], ששם התגוררה משפחת זוגתו ע"ה. כפי שהיה הדרך באותם ימים לעשות בכל סטנציה אויפריף.
 לאחר נישואיו החל להתעסק בקודשים ושימש כשו"ב ביאסי, כשלימים הוא נתמנה כראש השוחטים בבוקרשט עד לאחר מלחמת העולם השנייה.
 כיבד את ה' מגרונג, כאביו ר' יעקב ליעווער גם רבי יהושע היה מיטיב נגן ובעל תפילה בחסד עליון, במועדים וביומא דפגרי שימש כש"ץ הראשי אצל רבוה"ק בבוהוש. במיוחד צויין שהיה ש"ץ קבוע במשך 26 שנים בימים הנוראים אצל האדמו"ר מבוהוש זצ"ל - שאליו היה דבוק במשך כל ימי חייו, כאשר 6 שנה היה ש"ץ אצלו עוד בבוקרשט שברומניה, ו-20 שנה היה בבית מדרשו שבשדרות רוטשילד בת"א.
 רבי יהושע שהארץ ימים נישא ארבעה פעמים אך לא זכה להותיר אחריו זש"ק והיה מסובב ביסורין, בכך ששיכל את שני בניו שהיו ת"ח מופלגים חסידים ובעלי משפחות, נהרגו בשנות השואה, במלחמת העולם השנייה. ואף בת קטנה שנפטרה עליו בימי ילדותו. רבי

תמונת רבי יהושע גרינברג ז"ל

במלאת 35 שנה לפטירתו של החסיד הישיש רבי יהושע גרינברג זצ"ל, ראש השו"בי"ם בבוקרשט, ובארה"ק שו"ב כפר סבא, ובערוב ימיו למעלה 300 שנה בבית אבות ויזניץ בבי"ב, שבנו במנהרת הזמן, לחקור ולתעד את אחד מדמויות ההוד של רומניה ובוקרשט של מעלה. למרות מרחק השנים ומיעוט הזוכרים, הצלחנו בעזרת ארכיון 'מכון תורת אמת' שטפנשט, להציג את דמותו ומעט מפעולותיו למען הדת בבוקרשט של שנות הקומוניזם במסירות נפש, מכיון שלא זכה להותיר זש"ק יהיו דברינו אלו כאן לזכרונו נצח ולעילוי נשמתו בגן עדן ת.נ.צ.ב.ה.

*

הרה"ח רבי יהושע פאליק גרינברג נולד בשנת תרמ"ד לאביו הרה"ח רבי יעקב (המכונה ר' יעקב ליעווער) בלאנג, שו"ב בעיר ליאובה שברומניה. את ימי ילדותו עשה בליאובה, ולימים אף סיפר למקורבו ואיש אמונו הגה"ח ר' טוביה אריה לייב טוביאס זצ"ל דומ"צ בד"צ ויזניץ שהיה פוקד את ביתו וסועד אותו מדי יום ביומא ממש, שהוא זכר מילדותו את מקומו של ביתו נאווה קודש של מרן הרה"ק רבי דוב בער מליאובה ויע"א בנו של מרן הסב"ק מרוזין ויע"א.

בימי בחרותו למד בשיבת קשינב בצילם של הרבנים הגאונים ראשי הישיבה וזכה ללמוד ביחד עם התלמידים המובהקים מי שהיו לימים גדולי וצדיקי

באר בשדה - שטפנשט

יהושע לא נשבר ונסג אלא המשיך בעבודת הקודש ובלימוד התורה, וכן התמסר לעסוק בצרכי ציבור למרות גילו המופלג.

ר' יהושע כאמור נולד בליאובה שבבסרביה (כיום במולדובה) ומחמת גזירת הגיוס לצבא היה צריך לשנות שמו משם משפחת אביו 'בלאנק', ואז לקח תעודה של יהודי שנפטר כבר בשם יהושע גרינבערג שהיה מבוגר ממנו כשלושים שנה וכך שינה את שמו לגרינבערג, (ואכן בתעודות שנפטר צויין גילו הנושק ל140).

עם התיישבותו בבוקרשט היה פעיל נמרץ בכל ענייני הדת ועד מהרה היה לראש הקהל, והצטיין כאחד מטובי וגדולי העסקנים בעיר למען הכלל ולמען הפרט, ובה בשעה המשיך לשמש כשו"ב, כמו"כ שימש כ-10 שנה כראש הקומוניסטי [הקהילה היהודית] של בוקרשט.

ר' יהושע היה תלמיד חכם מופלג ושמו הלך לפניו כגדול בתורה ויראה, מספר נכד אחיו הרה"ח ר' שלמה ציפר הי"ו שסיפר לו שבעת ששהה ה"אמרי חיים" בבוקרשט שלח את בניו מרנן האדמורי"ם ה"ישועות משה" וה"תורת מרדכי" ללמוד אצל הרה"ח ר' שיע גרינבערג ע"ה שהתפרסם בבוקרשט כירא שמים וחסיד מופלג.

במעלות הטהרה

ר' יהושע גרינבערג, הוא הגבר בנה במסירות נפש את ה"שור"ס מקווה" בביה"כ שור בבוקרשט, לאחר שהקומוניסטים הרסו את המקווה הציבורי, במקווה זה היו טובלים כל צדיקי בוקרשט, האדמורי"ם הצדיקים: מסקווירא (כמנהגו שטבל מספר פעמים ביום) מפאשאקאן, מבוהוש, הבאר חיים מרדכי, ועוד.

פעם אחת הממשל החליט לנעול את המקווה שברח' ממולער שבבוקרשט והוא היה הפעיל היחידי שהתרוצץ אצל אנשי הממשל והשתדל שיחזרו בהם מכוונתם, ואכן כל רצונו היה לש"ש, ולכן הצליח שהמקווה לא נסגר, והיה קיים במשך שנים ארוכות.

מה מקווה מטהר

על פרשת המקווה בבוקרשט סיפר כ"ק מרן אדמו"ר מבוהוש שליט"א ממה שסיפר לו ר' יהושע, כי בהגיע זקנו האדמו"ר ז"ע לבוקרשט לא היה באזור מקווה טהרה, כי השלטונות היו נגד בניית מקוואות, פנה רבנו לר' יהושע גרינבערג ז"ל ונפשו בבקשתו באומרו לו, הרי אתה יש לך צלילות הדעת [בכוונתו שיש בכח חכמתו לשכנע את מי שצריך לשכנע לכלי יתגודו לדבר], לכן אתה צריך להתעסק בבניית מקווה שהוא מי הדעת, נתפס ר' יהושע על דברי הרבי ובקש מהרבי ברכה-הבטחה, ואמר לו: "אני מסכים לך בתנאי שהרבי יברך אותי שכל ימי חיי יהיה לי צלילות הדעת" הסכים הרבי לברכה, באומרו וכי מה לא עושים בשביל בניית מקווה...

ר' יהושע ניגש אל המלאכה למרות שהיה בזה סיכון, וב"ה עלה בידו לברך על המוגמר בוריות, וחפץ ד' הצליח בידו לבנות מקווה טהרה כראוי בבוקרשט. מיתר לציון שברכת קודשו של רבנו התקיימה במלואה, ומדבריו לא נפל ארצה, ור' יהושע זכה לאריכות ימים מופלגת, היה בצלילות הדעת עד הרגע האחרון לימי חייו. הפלא הוא שבניין המקווה שנבנה על פי בקשת הרבי ז"ע לא נחרב כלל בימי המלחמה ואילו שני בניינים נוספים שנבנו יחד עם המקווה נחרבו ע"י הרשעים, פלא נוסף הוא שבניין המקווה נשאר והמשיך לפעול בבוקרשט עד שבנו מקווה טהרה נוסף, ואז יצא המקווה מכלל שימוש, ללמדך שהרבי ביקש ורצה שהמקום לא יהיה אפילו לרגע אחד ללא מקווה טהרה, ואכן, עד ימיו האחרונים האמין שבעבור זה זכה ונשאר בצלילות דעת עד יומו האחרון ממש.

על הצדיקים ועל החסידים

רבי יהושע היה חסיד מובהק של רבותינו הק' מבוהוש והיה קשור בלי"ב לכ"ק האדמו"ר זצ"ל מבוהוש עד יומו האחרון, ותמיד שימש כדמות מופת לכל דורש השם ובאי ביתו, שהיו תמיד מתקרבים אליו לחזות בנועם דרכיו של זקן וישיש שזכה לזקנה ולאריכות ימים

זכרונות הרה"צ רבי נפתלי כהן שליט"א מימי מבוקרשט

אודות רבי יהושע גרינבערג זצ"ל ואודות בניית מקווה זה בבוקרשט הוסיף וסיפר לנו השבוע הרה"צ רבי נפתלי כהן שליט"א מאוצר זיכרונותיו הברוכים: הכרתי את ר' יהושע גרינבערג כשוחט בבוקרשט, הוא בנה את 'שור"ס מקווה' ברחוב ממולארי, אחרי שהגויים הקומוניסטים הרסו את המקווה העירוני הכללי, הוא דאג במסירות לבניית וקיומו של המקווה הזה שנקרא 'שור"ס מקווה' כיון שהיה ליד בית מדרשו של הרב שור שהיה רב רשמי בבוקרשט, מקום שמעולם לא היה בו מקווה עד שר' יהושע בנה אותה, אני זוכר את המקווה, הייתי טובל בו בכל יום, גם הייתי מלווה את האדמו"ר מסקווירא זצ"ל לטבילותיו במקווה הזה, הוא עבר דירה לרחוב וואקראשט ממקום שהיה קצת מרוחק למקווה, כדי שיתגורר קרוב למקווה, האדמו"ר לא אבה אז ללכת על המדרכה משום 'דרכא אחרינא', ולכן היה מתהלך בכביש, לא פעם היה זה על פסי החשמלית - הטראנוויי, הליכתו הייתה במרוצה של ממש, עד שכמעט לא יכלו להשיגו, פעמים היה נתקל ברכבת הקלה שהייתה מאחוריו, וזו הייתה צופרת לו וצופרת, אבל הוא היה ממשיך בריצתו על הפסים, מאחוריו היה רץ רבי משה בטלן, אלא שהוא לא היה קל רגלים כמו האדמו"ר, ככה זה היה עד שהאדמו"ר הגיע לפתח המקווה.

שם גם טבל הניאמצער רב ה'באר חיים מרדכי', שהיה עושה שם עבודה שלימה בכוונותיו בטבילות, הוא היה מנגן ניגונים בשעת הטבילות, מנגן וטובל מנגן וטובל, זה היה נראה ככוונות ודברי קבלה שונים שלא הבנתי אז, זה היה עבודה שלימה, [אנכי היה מספר הרה"ח ר' משה יעקב סיגלר זצ"ל ש"ב מקומות-שיכון סקווירא שהעיד על עבודתו בקודש של הניאמצער רב, שההכנה לטבילה בעש"ק הייתה כהכנה לטבילה דאורייתא, 'והיה עושה חפיפה שלוש רבעי שעה']. ר' יהושע היה איש חסיד מובהק בבוקרשט, ושחיטתו הייתה לאנשי העיר שביקשו שחיטה מהודרת בימים ההם. זכרני שבעת שנסענו מבוקרשט לאנטוורפן קבוצת הבורחים היה שם גם בן אחיו ר' יצחק בלאנק שאביו היה רב ושוחט בבוקרשט.

*

אנכי אנקדוטה מעניינת שמענו גם השבוע, בהיות ר' יהושע ראש הקהילה היהודית בבוקרשט ומי שבזכותו המקווה פעלה ונשארה שלימה הוא גם החזיק את המפתחות למקווה, וכאשר כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווירא זצ"ל ביקש להיטהר בה קיבל את המפתחות שיהיו עמו למען יוכל לטבול כאוות נפשו, וידוע כי הרה"ק מסקווירא היה טובל לפעמים כמה פעמים במשך היום, פעם אחת נשתהה יותר מכדי זמנו והדבר הפריע לטובלים אחרים שהתערמו כי זו הייתה המקווה היחידה בכל האזור, ר' יהושע מינה אז גבאי מיוחד (כמדומה שהיה זה ר' הערשל סגל) שידאג לבל תופרע טבילתם של כל מי ביקש לטבול ולהיטהר, והרה"ק מסקווירא זצ"ל הסכים עמו, כי מכיוון וזו המקווה היחידה בבוקרשט יש צורך לעודד ולחזק את כל מי שמבקש לטבול בה בכל עת וזמן.

הגרי" טוביאס שליט"א אבד"ק שכון ו' בב"ב בעת הבדיקה של המקווה והאוצר ברחוב ממולארי בבוקרשט

כשבעים נפש. הסיבה למעבר מבוקרשט לאנטוורפן כן ברומניה המצב הרוחני היה קשה מאוד, הוא היה אז בן 13 שנים בלבד. לרבי יצחק בלאנק בן יחיד הרה"ג מנחם בלאנק שליט"א רב בירושלים ומח"ס 'מעייני טהרה' ו'החודש הזה לכם' בהלכה.

ר' שמואל זאב עצמו עלה לארה"ק ומנ"כ בהר הזיתים. הותיר אחריו מלבד משפחת בנו ר' יצחק בלאנק ע"ה, את בתו מרת מאליק-ציפר, ונכדיו ומרת שולמית חסידה, הר"ר יעקב מאליק, מרת שוורץ, ור' שלמה ציפר שיחיו.

בשנת תש"י עלה ר' יהושע לארץ ישראל. וכשביקש להמשיך המלאכת הש"ר נאמר לו כי הכללים כאן בארה"ק שצריך להבחן אצל הגורמים הרשמיים הממונים על השחיטה ברבנות, ר' יהושע לא חס על כבודו ועל גילו שהתקרב לגיל שבעים, ועלה לירושלים להבחן אצל הגאון הרב יצחק אייזיק הרצוג זצ"ל שהיה האחראי אז על הרבנות ועל השחיטה בארץ, הרב הרצוג תהה על קנקנו והביע התפעלותו שיהודי כזה בקיא ויר"ש עלה אז מרומניה הקומוניסטית ונתן לו על אתר קבלה לשחיטה, בשנים הראשונות התיישב בכפר סבא ושם שימש במשך כ-10 שנים כשו"ב של כפר סבא. כמו"כ המשיך בפעילותו הציבורית ושימש כאחד מטובי העסקנים למען היהדות.

עם התקרבו לגיל שבעים, רכש לעצמו יחידת מגורים במושב זקנים בית אבות וויזניץ שם התגורר במשך כשלושים וחמש שנים עד יומו האחרון.

מופלגת ולצלילות הדעת. רבי יהושע זכה לראות את האדמו"ר הראשון מבוהוש הרה"ק ר' יצחק זיע"א שנסתלק בשנת תרנ"ו כשהוא ר' יהושע היה בגיל 12 בעת הסתלקותו.

בני המשפחה המורחבת

לר' יהושע היה אח הרה"ג ר' שמואל זאב בלאנק שהיה בנו של ר' יענקל לעוועה, ואף הוא היה מפורסם בשמו הטוב והיה מתפאר בזה שהוא בנו של החסיד המפורסם ר' יעקב לעוועה, רבי שמואל זאב היה רב ופוסק בבוקרשט (נסתלק ה' תשרי תשמ"ד ומנ"כ בהר הזיתים ירושלים), ר' שמואל זאב למד בישיבה בבוהוש שש שנים, והיה נמנה על בכירי ומצוייני תלמידיה, ואחרי שנסגרה הישיבה בבוהוש עבר ר' שמואל זאב ללמוד שבע שנים בישיבת קשינוב המפורסמת.

בנו של רבי שמואל זאב היה הרה"ח ר' יצחק בלאנק ע"ה, אב"י בעיר אנטוורפן, לשם הגיע ללמוד כשאביו ר' שמואל זאב שלחו אחרי מלחמת העולם השנייה עם הקבוצה הידועה של בחורים שברחו מרומניה לאנטווערפן בראשות הגאון רבה של חרלאו ברומניה רבי מנחם מענדל רבינוביץ זצ"ל, בקבוצה זו נמנו בין היתר הגה"ח רבי אליעזר דוד פרידמן זצ"ל, האחים קופמן ועוד, וכן ילחט"א הרה"צ רבי נפתלי כהן שליט"א יו"ר ועד חסידים שטפנשט' שאף תיאר לנו בעבר אודות אותה קבוצת הצלה, דבריו פורסמו בארוכה בגליוניו באר בשדה (גליון 243), ס"ה היו בקבוצה הזו בערך

כתב קבלה לשחיטה

כתב קבלה לשחיטה מאת האדמו"ר רבי ישראל שלום יוסף מבוהוש זצ"ל ומרבי שלמה שפילברג זצ"ל ראשי השוחטים דשם שניתן לרבי יהושע פאליק גרינברג ז"ל בשנת תרע"א.

לפנינו מסמך כתב קבלה לשחיטה על נייר המכתבים הרשמי של האדמו"ר הפאר ישראל רבי ישראל שלום יוסף מבוהוש זצ"ל, שניתן לרבי יהושע גרינברג בשנת תרע"א בהיותו כבן כ"ו שנה, חתום בידי שני השוכבים רבי שלמה שפילברג ורבי שניאור פנחס. כפי המובא כאן היו שני השוכבים הללו בוחנים את השוחט ולאח"כ היה האדמו"ר תוהה על קנקנו ומוסר לו את כתב הקבלה.

הרה"ח רבי שלמה שפילברג שו"ב, השוחט של האדמו"ר כבאוהוש, מנו"כ על יד אהל האדמו"ר כעיר באהוש, אודותיו ראה באנציקלופדיה לחכמי רומניה שבווצאט מכוניו.

בקובץ שלהבת שמואל ד' עמוד פ' מסופר שהיו שני שוחטים שכתנו את המכתבים להיות שוחטים שבאו להיבחן בשמיל לקבל קבלה וסמיכה לשחיטה, ואת אישורו של האדמו"ר הפאר ישראל מבוהוש, כדי שיוכלו לקבל משרת שוחט באותו איזור. אחד הבוחנים היה בקי ובוהן בהלכות השחיטה השונות, והשני היה בקי ובוהן בהשחתות הסכנים באופן מעשי. אחרי שהם אישרו שהנבחן ראוי לקבלת היתר שחיטה, הרבי היה מעניק את ברכתו בצירוף דף הקבלה לשחיטה לאותו הנבחן. עוד מסופר שפעם קרה שהאדמו"ר לא רצה למסור את הסמיכה לשוחט מסוים, והתפלא מדוע הוא מעכב את השוחט בכמה ימים, אך"כ הרבי אמר שכתבו בשמלה חדשה שוחט צריך להיות ירא שמים מרבים, והוא צולע - עהר הענטט (ביטוי לאדם שלא מקפיד כל כך ואין לו יראת שמים), ולא נתן לו את הסמיכה, ואמנם לאחר זמן יצא הלה לתרבות רעה רח"ל.

כתב זה הגיע לידי ארכיון 'מוסדות שטפנשט' מעזבונו של הרה"ח רבי יהושע פאליק גרינברג ז"ל ופורסם לראשונה בקובץ התורני 'תורת אמת' שטפנשט ה' (עמודים כ"ט-ל"א).

כתב הקבלה לשחיטה שקיבל רבי יהושע גרינברג מהשוכבים כבוהוש על נייר מסמכים של האדמו"ר הפאר ישראל מבוהוש

מודעת האבל על פטירת רבי יהושע גרינברג זצ"ל

עד זיבולא בתרייתא

בשבוע האחרון לחייו נחלש ר' יהושע והוא אושפז בבית"ח מלבי"ן שבפרדס כץ, במשך כל השבוע נרו הלך ודעך והוא נחלש מיום ליום אך הוא היה בהכרה. באותם ימים אף זכה לביקור מהאדמו"ר מבוהוש זצ"ל ביום חמישי יומים לפני פטירתו.

ביום הפורים שבוע לפני פטירתו ביקש לשמוע את המגילה על אף שזה עלה לו במס"ג עצומה, כי הוא היה אז פשוט באפיסת כוחות מוחלטת לא היה בו אז כוח אפי' להרים את ראשו, ובכל זאת הוא ביקש שיקראו לו את המגילה, כך הוא עבר את השבוע בייסורים של ממש ובשבת קודש בחצות היום כ' אדר תשמ"ז השיב את נשמתו הטהורה למקור מחצבתה.

בן 103 שנים היה בפטירתו. וזכה שעד יומו האחרון היה בצלילות הדעת, נחמד ואהוב על מכיריו ומוקיריו. מנו"כ בבית העלמין נחלת יצחק גבעתיים.

בערב ימיו

על ימיו האחרונים של ר' יהושע מספר הרה"ח ר' מרדכי שלמה סלמון משב"ק אדמו"ר מבוהוש זצ"ל, מי שזכה להיות לציידו ולעוזרו: בשנת תשמ"ז דודי הגה"ח

תמונה נדירה שצולמה בביתו בבוקרסט

פוענחה ע"י הרה"צ הישיש רבי נפתלי כהן שליט"א יו"ר ועד חסידי שטפנשט, (הוא עצמו גם נוכח כאן בילדותו). שנת הצילום לא ידועה, התמונה צולמה בביתו של רבי יהושע גרינברג בבוקרסט. להלן הפענוח לפי מספרים:

- א. האדמו"ר מבוהוש זצ"ל שנקרא אז האדמו"ר מבוקרסט
- ב. הרה"צ רבי יוסף כהן (אביו של רבי נפתלי).
- ג. הרה"ח חיים סמוטריץ (עם הקוטשמע) "סמוטריץ" היה יהודי גאליצאני במקורו. בבוקרסט הסתופף בצילו של האדמו"ר מבוהוש זצ"ל הפליג לכיון ארץ הקודש עם מעפילי אניית "מפקורה" שהוטבעה במצולות ים. ממשפחתו של ר' חיים הג"ל וב"ב טמונים בשאץ היא סוצאבה ע"י אהל הרה"ק רבי משה משאץ ואבי המהר"ם שפירא הוא ניהו זקינו של מר בצלאל סמוטריץ.
- ד. הרה"ח ישראל לבנון (לייבנדאן) חתן האדמו"ר מפלועשט זצ"ל.
- ה. על ברכיו של ישראל לבנון יושבת בתו תחי' של האדמו"ר מבוהוש מרת שושא אמו של האדמו"ר שליט"א מבוהוש
- ו. נראים פניו של הרה"צ רבי נפתלי כהן שליט"א בילדותו.
- ז. הרה"ח ר' יהושע גרינברג זצ"ל.

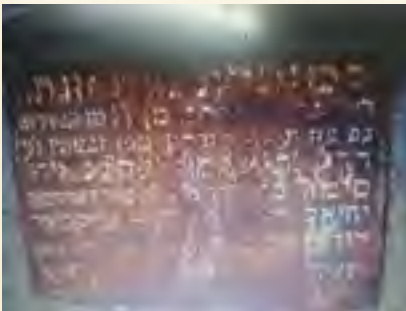

על אביו הגאון החסיד רבי יעקב ליעווער

להלן נוסח מצבת אביו רבי יעקב ליעווער זצ"ל בבית החיים דליעווער בכפרביה רומניה פ"ג החסיד מוקיר רבנו מלחמו נתן לדל מ' יעקב ב"ר שמואל זאב בלאנק ז"ל שכיח בתור חזן ל"ה שנה בביה"כ הגדולה דפה נשמתו עלתה למרומים כ"ד (או כ"ו)... (חלק המצבה המציג את החודש לא נמצאה לע"ע והבל על דאבדון, פטירתו היא בשנת תרצ"ג לערך.)

מצבת הגאון החסיד רבי יעקב ליעווער זצ"ל

חלק ממצבת הגאון החסיד רבי יעקב מאיר דאויזאהן זצ"ל רבה של ליעווער בה מונצחים שמות זוגתו וילדיו כפי שנמצא בעת הביקור בבית העלמין בליעווער כשהיא צמודה למצבת הגה"ח רבי יעקב ליעווער זצ"ל

ושמח ושימח כל הלילה, ולא נראתה עליו שום עייפות כלל כל הלילה, וכולם הצביעו עליו ואמרו "זה כוחו של יהודי חסיד".

עוד היה ר' יהושע משיח אודות אביו ר' יעקב ליעווער כי בעיר ליעווער היה מאוד קשה בפרנסה, והוא נסע בתור שליח הקהילה לבדוק אם אפשר לעבור לאמריקה לפרנסה, הוא ה' שם בסוכות, והיה אצל הרב שם בקהילה אחיו ר' לייבל בלאנק, זה האחרון החליף השם לליאון בלאנק, שהיה עשיר גדול באמריקה ואמר לו שאם הוא נשאר באמריקה, הוא נתן לו רחוב שלם של בנינים באמריקה, ענה לו רבי יעקב על עצמו הוא לא מפחד אבל על חינוך בניו הוא מפחד.

אחיו נתן לו שלש מתנות, ואחת מהם היה מקל שהיה לו בראשו ראש זהב, עם חותמת של לינקולן נשיא אמריקה, שהוא קיבל מהנשיא מתנה בתור בארון, ר' יעקב חזר לליאובה, לימים ר' יהושע ירש את המקל, לימים הוא נתן את זה במתנה לאדמו"ר מבוהוש זצ"ל. ואכן הרבי זי"ע החשיבו מאוד ואף התבטא פעם עליו לאחד מבני משפחתו בעת שהזכירו לפניו: "זכותו יגן עלינו".

מצבתו שהתגלתה בפתע פתאום בליעווער

לפני כשנה, בקרה משלחת האגודה למקומות הקדושים ברומניה בבית העלמין בליעווער מרחק כשעה וחצי מקישינוב בירת מולדובה, לחפש את מצבתו ועוד ממצאים יהודיים וחסידיים הנמצאים בארכיון המכון, ואכן בחסדי השם גלויים, לאחר שכבר התייחסו מלמצוא, לפתע הרימו מצבת אבן כבדה, והנה נגלתה לפנייהם בפתע פתאום מחצית ממצבת האבן של ר' יעקב ליעווער זצ"ל, לאחר שנוקתה מהחול ומהעשבים שאכלו את המצבה עשרות בשנים הצליחו לפענחה ולתעדדה וכך נותר שם ושארית זכר לאותו חסיד המתחסד עם קונו כפי שאכן נחרט על אבן המצבה. אגב מצבתו בסמוך לרב העיר של ליאובה הגאון רבי יעקב מאיר דאויזאהן זצ"ל.

על אביו הגאון החסיד המפורסם רבי יעקב בלאנק המכונה רבי יעקב ליעווער ידוע שזכה להסתופף בצל הקודש אצל צדיקי בית רוז'ין והרה"ק רבי יצחק מבוהוש (הראשון), ולו שני בניו בנו הרה"ח ר' יהושע גרינבערג, ובנו השני הרה"ג רבי שמואל זאב בלאנק זצ"ל שהיה רב פוסק בבוקרסט ובארה"ק שימש כרב אב"ד כפר אחים קסטינה והסביבה (כיום קרית מלאכי).

מסופר כי כששהה כ"ק מרן אדמו"ר זצ"ל מבאיאן מניו יורק בארה"ק בא אליו הרה"ג רבי שמואל זאב בלאנק, שאלו הרבי: "פון וואנעט שטאמט איהר?" מאין מוצאכם, וענה לו ר' שמואל זאב שהוא בן של רבי יעקב מליעווער, נענע האדמו"ר מבאיאן זצ"ל ואמר לו בהתרגשות: "אוהו, אזוהן פון ר' יעקב ליעווער?" התפלג רבי שמואל זאב שהרבי מכירו והרה"ב עזו לשאול מנין הרבי הכירו? ענה לו הרה"ק מבאיאן: "ר' יעקב ליעווער איז גיווען א כלי וואס האט גקלינגען", ר' יעקב היה כלי ששמעו הלך לפניו בכל חצרות בית רוז'ין, ואכן מפורסם היה ר' יעקב בחצרות רבוה"ק לבית רוז'ין בחסידותו ואמונת הצדיקים שלו, וכפי שגם מופיע על נוסח מצבתו, שהיה מוקיר רבנו וגומל חסדים. כיבד את השם מהוננו, ומשך 35 שנה אף כיבד את השם מגרונו.

כ"ק האדמו"ר מבוהוש זצ"ל היה מספר שר' יענקל ליעווער [בלאנק] נסע לרבי הראשון, והיה משתהה אצלו כל פעם ששה או שמונה שבועות, כך זכה לנסוע יחד עם הרבי לנסיעותיו, כשהוא עוזב את המשפחה לשבועות ארוכים. ר' יענקל בשנותיו הצעירות, זכה להשתתף בחתונה של ה'פאר ישראל" מבוהוש, ובשנותיו המבוגרות השתתף כאמור בחתונה של הרבי זצ"ל, ר' יהושע היה מספר אודות עיירת מכורתו ליאובה בתקופה שאחר עזיבת הרה"ק מליאובה את העיר לעיר ה'וש', וכי חצי תושביה היהודיים היו חסידים בוהוש, והמחצית השניה היו טשורטקוב חסידים.

כשהיה סח רבי יהושע אודות מעלותיהן של החסידים הראשונים היה חוזר ומספר העובדה על אביו ר' יעקב מהעיר ליאובה, אשר למרות בריאות הרופפת וגופו החלש הרי שבשמחת החתונה של הרבי מבוהוש זצ"ל, שנערכה בעיר מוינעשט עמד

יודא לייב מבקש להצטרף. נכנסנו אליו והוא שוכב על מטתו, אמרתי לו שאני נכדו של הרה"ח המפורסם ר' פינחס מוזס מטולדיעש וביקשתי שיברכני לזרע של קיימא, ולמרות חולשתו הגדולה עד שלא נע ולא זע ועל אחת כמה וכמה שלא דיבר מאומה, עם כל זאת על שאלתי וביקשתי השיב בברור אמן, וזו הייתה התיבה היחידה והאחרונה שהוציא מפיו כפי שנועד לנו לאחר מכן במוצאי ש"ק כשנועדנו שר' יהושע הלך לעולמו ביום ש"ק. עשרה חודשים לאחר אותו מעשה, ביום כ"ד טבת תשמ"ח נולדה בתי הגדולה למול טוב, ואולי כדאמרן בפירוש רש"י על הפסוק ויאמר ליוסף הנה אביך חולה ויקח את שני בני עימנו (בראשית מח. א.) כדי שיברכם יעקב לפני מותו, שחשיבות הברכה לעת כזאת לפני מותו אפשר לפי שהרי ברכת הנוטה למות היא כדון דברי שכיב מרע שכתובין וכמסורין דמו (גיטין טו ע"א), וממילא השכיב מרע מצוה ומברך והקב"ה מקיים.

נוסח מצבת אחיו הגאון רבי שמואל זאב בלאנק אב"ד קסטינה ומני"ב בהר הזיתים

עטרת ראשנו גדול כים שברנו, פ"ג האי גברא רבה אבינו מורינו אשר למד המישים ושתיים שנים שיעורים ברבים, זקן ונשוא פנים שפתותיו שושנים אמרות ד' אמרות טהורות מנורה הטהורה עמי שרי נהורא הרב הגאון רבי שמואל זאב בלאנק זצ"ל אב"ד קסטינה והסביבה בן הרב הגאון רבי יעקב זצ"ל, יצאה נשמתו בטהרה יום ב' לסדר וזאת הברכה חמישה ימים בחודש תשרי תשד"ם, ת.נ.צ.ב.ה.

הרבי ירד לבד למונית, עבר שם חסיד גור אחד, שראה שהרבי נוסע לבד, לכן רצה להצטרף לרבי כגבאי, הרבי שאל אותו לאן אתה רוצה ליסוע וענה לרבי שרוצה להגיע לבני ברק, כשהגיעה המונית לרחוב רבי עקיבא פינת ז'בוטינסקי אמר לו הרבי: הגענו לבני ברק, אני ממשך הלאה, ולכן שירד מהמונית, והרבי המשיך לבדו ליהושע גרינברג...

בשבוע האחרון, נתן לי ר' יהושע שעון, ואמר לי "יותר אני לא צריך את זה".

*

מספר הרה"ג זאב שטינמן שליט"א מי שביהן כמשב"ק אצל האדמו"ר מבוהוש ת"א זי"ע וכיום מרביץ תורה ומצבה הרבים בעיר ישראל, מח"ס 'פירות הפעל' על הש"ס ומילי דאגדתא: היה זה בחמישי בשבת י"ח אדר תשמ"ז, כ"ק אדמו"ר מבוהוש זי"ע אומר לי בזה הלשון, ר' יהושע קאי"ז ייגע לעצמט טעג (אלו הן ימי האחרונים של ר' יהושע, הכונה היתה להרה"ח ר' יהושע גרינברג שהיה אז יותר מבן ק"ג שנים), הבנתי שלא לְחַיֵּם הודיעני על כך כ"ק אדמו"ר זי"ע, ודאי יש דברים בגו, והחלטתי שבהזדמנות הראשונה אבקר את ר' יהושע. כששיחפתי בדברים הנ"ל את דודי הרה"ח ר' אברהם יודא לייב מוזס שליט"א, הוא זודני לעשות זאת כבר היום, כי מי יודע מה יהיה ביום מחר, אך הרגעתי שאם הרבי אמר שאלו הן 'ימי האחרונים' של ר' יהושע, הרי זה לא יום אחד ואפשר גם ללכת ביום המחרת. ואכן למחרת היום ערב שָׁבַת קָדֵשׁ נסעתי לבקר את הרה"ח ר' יהושע, כשדודי הרה"ח ר' אברהם

ר' לייבל טוביאס זצ"ל נסע לחו"ל לצורכי השגחה על שחיטה, ומכיון שמנהגו היה לפקוד את ביתו של ר' יהושע מדי יום ביזמו ועתה נבצר ממנו לתקופה לבקר ולסעוד ביקש ממני להיות ממלא מקומו אצל רבי יהושע, ומאז בכל יום שישי הייתי אצלו.

בשבוועים האחרונים הוא לא חש בטוב, אשפזו אותו במל"ן, והרבי מבוהוש זצ"ל היה מודענין בכל יום מה שלומו, ביום חמישי האחרון לחייו צלצל אלי לשיבה שלמדתי אז 'חוג חתם סופר' בב"ב הגבאי הרב גרליץ בשם הרבי, ואמר לי שהרבי רוצה לדבר איתך, הייתי בחור בגיל 16, אמרתי לו שאני לא יכול לדבר עם הרבי ושיגיד לי הוא מה הרבי רוצה, תוך כדי נשמע קולו של הרבי בטלפון, והרבי אמר לי שרוצה לבקר את ר' יהושע גרינברג, ואמר לי שאני ידבר עם הנהגה ויסביר לו איפה ר' יהושע גרינברג נמצא, אמרתי לנהג שאני יחכה לו ברחוב השומר פינת ז'בוטינסקי בב"ב ואצטרף עימו לנסיעה, כי הנהג לא ידע איפה זה מל"ן, הייתי בטוח שהרבי יבא לשם עם גבאי, פתאום אני רואה את הרבי מגיע לבד בתוך האוטו, הוא שמח מאוד שבאתי, הגענו לבית החולים והוא עלה לר' יהושע גרינברג למעלה, הוא כבר מטע לא היה בכוחו ואמר לו ר' יהושע די דארפסט טראכטן פון תשובה, ואמר לו שתשובה זה ר"ת תורה שבת ב'ושה ו'ידי ה'כנעה, והוא יצא, נסעתי עם הרבי אח"כ לתל אביב חזרה הביתה.

דרך אגב, שמעתי אח"כ מהרבנית תבדלחט"א בת האדמו"ר זי"ע, שסיפרה לי אח"כ שהרבי אמר להרב גרליץ הגבאי שישאר בת"א והוא יסע לבד לבני ברק,

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלאות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
**"ועינכם תחזינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"**

שיעור מס' 82 | פר' ויקהל תשפ"ב

"אומנות ההקשבה"

על שולחנו של מגיד השיעור, המרתק בנועם דבריו התאחדו תורה וגדולה במקום אחד, מקום מיוחד יש לו שם לתורתו של הזרע שמשון זיע"א, אחד ממשנתפי שיעורו ציין כי מאז שהחל לקרוא את גיליון התחזקות ובטחון במשנת ה"זרע שמשון", הצטרף אף הוא ללומדי תורתו של רבנו. מעטפת הסיפורים ודברי האקטואליה מחזקים מאוד ומנגישים את תורת רבנו לכל דורש. הוא ביקש להתייחס לצרת רבים וטובים אשר בביתם בן או בת מתבגרים המצפים לזיווג המתבוסס מלבוא. תחושת הכאב המלווה בתים רבים במחננו צורבת עד מאד ולעיתים קשה להכלה. ניתן לעזור בהושטת יד עקיפה וחכמה לסייע במציאת הזיווג המתאים, וכמובן ללוות בתפילות אשר ודאי לא שבות ריקם.

להכיל באמת את צרת הזולת, לחוש, להרגיש ולהקשיב לכאבו זו אומנות מיוחדת אשר כה נדרשת בדורנו: "ראה נתתי את בצלאל בן חור" מוסיף ומסביר רש"י: **"בן מרים"** שואל רבנו מה מקום להזכיר את היות חור בנה של מרים דווקא כאן? הרי היה יותר ראוי לפרט את יחוסו של חור בפרשה הקודמת שם נאמר למשה: **"ראה קראתי בשם..."** מתרץ רבנו שכיון שבפרשה זו הקב"ה מדבר אל בני ישראל: **"ראו קראתי"** לשון רבים, כיון שההלכה היא שאין ממנים פרנס על הציבור אלא אם כן נמלכין בציבור, לכן כאן המקום להזכיר לציבור את הסבתא הטובה שדאגה להיטיב רבות עם בני ישראל, מרים, זו שהייתה מילדת ושדכנית (של אביה ואמא בנישואים שניים). אף את הבאר קבלנו בזכותה, כך בהזכרת מעשיה הטובים ודאגתה לזולת תתעורר לה הערכה והסימפטיה של בני ישראל אל נכדה, וכך יקבלו הם באהבה ובהבנה את המינוי של בצלאל. מרים היא זאת שלימדה אותנו לעמוד לצד אח בצרתו, לדעה מה יעשה לו.

"את האומנות הזו", אומנות ההקשבה, איך להקשיב לאדם בכאבו, למדתי בשיעור אישי ממרן הגרא"מ ש"ך זצוק"ל" משתף הגאון הגדול רבי אליהו ברודני שליט"א, מראשי ישיבת מיר בארה"ב:

"באחת ההזדמנויות בהם שהיתי בארץ ישראל עליתי לביקור בביתו של מרן זצוק"ל ברחוב ראב"ד בבני ברק. פגשתי אז את מרן באווירה מאוד מרוממת, שמח וטוב לב במיוחד. מאחורי הקלעים שמעתי כי באותו יום הגיעה למרן בשורה טובה כי הגיעו לשלום ולהבנה בתוך המחנה החרדי פנימה בסוגיה ציבורית שעמדה אז על הפרק. שמחתו הרקיעה שחקים. מצאתי אז הזדמנות לשאלו שאלה שהציקה לי מאוד. למדתי אז בחברותא עם בחור שהיה רחוק קצת מהדרך, ודעותיו היו רחוקות ומנוגדות ביותר מהשקפתה של תורה. מנגד, הוא היה אובססיבי לשתף אותי בדעותיו. כעין סוג של התרסה. דילמה קשה עמדה אז בפניי: אם אשתוק הלה יפרש זאת כהסכמה לדעתו, ואם אתווכח עמו תיעכר האווירה עד כדי ביטול הקשר והחברותא לגמרי, והרי החברותא הזו היא כל הקשר שלו לתורה..."

"שטחתי את שאלתי לפני הרב" ממשיך הרב ברודני שליט"א "והרב ש"ך ענה לי: **יש דרך להקשיב לכל אחד**. תחפש ותמצא עצה פנימית איך ניתן להקשיב לו. אבל ניתן וצריך להקשיב לכל אחד! אתה צריך בחכמה למצוא את הדרך שלך להקשיב לבחור הזה. ביקשתי ברכה על זה. ענה לי הרב ש"ך: לא אתן לך ברכה על זה, זה דבר שאתה צריך להשיג בעצמך. **זוהי אמנות עליה צריך לטרוח ולעמול כדי להשיגה..."**

כפרשת השבוע מסביר רבינו ה"זרע שמשון" כי אומנות כזו שהאדם מרגיש כי ישאנו ליבו אליה, גם אם חסרה לו ההכשרה הטכנית לאומנות הזו, אם הוא יטרח וילמד אותה הוא ישיג אותה בסופו של דבר, כדברי הכתוב בפרשתנו: **"וכל הנשים אשר נשא לבן אותנה בחכמה"**. הרגשת הלב מלמדת כי אם יתאמץ ללמוד ולרכוש את הידע הנדרש ישיג את מבוקשו ויצליח בה.

משיך הרב ברודני בדבריו: "מרן הוסיף ואמר לי כי "אומנות ההקשבה" כה שונה מאדם לאדם וממקרה למקרה... "רק זאת תדע: כי אפשר וצריך להקשיב לכל אחד, בכל מצב. רק צריך להתאמן ולדעת כיצד..." כך פסק הרב ש"ך והוסיף עוד: "אספר לך סיפור מה"חפץ חיים" זיע"א, מהי הקשבה לזולת, מהי הכלה אמיתית: בראדן התגורר בחור רווק מבוגר אשר מסיבות רפואיות לא היה באפשרותו להינשא ולבנות בית. הלה היה קשה יום ומר לבב. חצות ליל יום הכיפורים בראדן, הבחור המבוגר הנ"ל עמד בחלון בית המדרש, עיניו נשאות למרומים ועל פניו דוק של עצב תהומי, זועק ומתחנן לבורא עולם: 'אלי למה עזבתני, מדוע שכחתני...' מרן ה"חפץ חיים" ראה מחלון ביתו את הבחור הגלמוד ניצב בחלון ומתייפח על מר גורלו, לבש ה"חפץ חיים" את מקטרתו, יצא בלאט מביתו, נכנס לבית המדרש,

נעמד לצד הבחור והחל מספר כאילו לעצמו את כל מסכת קשייו האישיים. את ילדותו הקשה, עוני, יתמות ומחסור שהיו מנת חלקו, אמו נישאה שנית וחייה לא היו פשוטים. הוא, ה"חפץ חיים" נאלץ להינשא לבתו של בעלה החדש ביודעו כי אם לא יעשה זאת חיה של אמו יהיו קשים עוד יותר... כך המשיך ה"חפץ חיים" לדבר ולתאר בצבע את הקשיים העצומים שהיו מנת חלקו מצערותו ועד הנה". הוסיף הרב ש"ך זצ"ל: "ליל יום הכיפורים. היום הקדוש ביותר בשנה. רבן של ישראל יושב ומספר את צרותיו ליהודי, לא דברי תורה ולא דברי חיזוק, רק משתף יהודי בצרותיו, כי הרגיש שבאותו מצב זו הדרך שתחזק אדם אומלל וכאוב זה."

לא תמיד יש ביכולתנו לעזור לחבר בצרתו, אבל תמיד חובתנו להכיל את החבר בצרתו, למצוא את הדרך הראויה להקשיב לו, להיות שותפים עמו ולצדו בעת צרתו. לעיתים מתבקש שנעמוד מעט מרחוק, כמו מרים בשעתה, אך חובתנו לדעת ולהתעניין מה יעשה בו... מינויו המוצלח של בצלאל נכדה של מרים השבוע בפרשתנו, כפי שמסביר רבינו, מוכיח כי עם ישראל לא שוכח את מי שניצב לידו בזמנים קשים, בעת צרתו. משפחות כה רבות יכולות להיעזר בנו לו נשכיל להקשיב לכאבם ולצרתם, לו נזכה להיות נצבים להם מרחוק או מקרוב, לדעת מה יעשה להם, לבנם או לבתם שמזמן מזמן הגיעו לפרקם, אך עדיין לא הגיעו להורגם.

אמר רבי יהושע בן לוי במשנה באבות: "בכל יום יוצאת בת קול ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה" הבת קול הכואבת הזו, מסביר רבינו ה"זרע שמשון", היא כאבה של התורה על עזיבתה. בת קול היוצאת מהר חורב מזכירה את כאבם של כל היושבים בדד, מעוכבי השידוכים. מסביר רבנו: משל לאשה שהייתה יושבת וממתנת לאיש... וכהמשך דבריו הק': "כיון שבכל יום ויום מתחדשים הקידושים של ישראל עם התורה, שהתורה היא ארוסה והלימוד שאנו לומדים בה הוא כסף הקידושים, וכשאנו מברכים על התורה מידי יום אנו מחדשים את הקידושים עם התורה שנתנה מהר סיני".

תושבי העיירה "מיר" הכירו את המתמיד הזה, המגיע לבקר את חמיו שגר שם, במיר. הכל התפעלו משקיעותו העצומה בתורה של "ר' לייזער ש"ך". כשעבר ברחוב ותוך כדי עיון היה נתקע בעמוד חשמל, היה מבקש את סליחת העמוד, משל אדם היה. מנותק היה ר' לייזר משבילי דנהרדעא, האמת שהוא נמצא שם... עמוק בשבילי דרקיעא, בהוויות דאבבי ורבא. כל רואיו הכירו כי בן עלייה הוא, אך על זאת אף לא אחד חשב: כי אפשרי הדבר שהאברך ה'תלוש' מהויות העולם הזה ינהיג אי פעם את הדור, את עולם הישיבות. וכי איך אפשר להנהיג משם... ממרומי שבילי דרקיעא?! מעיד הרב אליהו ברודני כי אביו זצ"ל, כתושב העיירה מיר, התפלא עד מאוד כאשר שאל ידידים בהלווייתו של רבי אהרן קוטלר זצוק"ל, מנהיגה של עולם הישיבות באותם ימים, מי ינהיג כעת את עולם הישיבות? ענו לו כי ר' אהרן קוטלר העביר את שרביט ההנהגה להרב ש"ך. התפלא מאוד הרב ברודני זצ"ל: "הרי הוא כה שקוע בלימוד ומופשט לגמרי מענייני העולם הזה?"

"ונונתת לו מלכות!" כדברי המשנה באבות: "רבי מאיר אומר: כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה... ונהנין ממנו עצה ותושיה" ממשיכה המשנה. מוסיף רבנו: "כי העצה אינו ראוי ליתנה אלא למי שיבקשנה" וכפי הסיפור דלעיל, "אוהב את המקום, אוהב את הבריות" מסביר רבנו את המשנה על פי דברי הגמרא: גימ"ל- דל"ת גמול דלים: "תורה תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים".

חיויו של הרב ש"ך עצמו מעידים שלעיתים לדבר טוב כמו לשידוך טוב יש לחכות זמן רב, כעדותו של הרב פ. בורנשטיין ששמע מרבה של ביתר, הגרד"צ אורדנטליך זצ"ל, כי בצעירותו למד ביישיבת לומז'ה בפתח תקווה, לצד הרב ש"ך שהיה אז כבן שישים פלוס בערך, תינה הרב את צערו לפני האברך הצעיר, הרב אורדנטליך, כי פעם, בולינא של אז, הציעו לו משרה תורנית נכבדת, ורבי חיים עוזר זצוק"ל המליץ לו, להרב ש"ך, לא לקחת את המשרה באומרו: "הזמן שלך עוד יגיע..." הוסיף הרב ש"ך בעצב: "הנה אני כבר לא צעיר ועדיין לא הגיע זמני..." ותשחק ליום אחרון...

יהי רצון שבמהרה כל המעוכבים ישחקו וישמחו בכניין ביתם, ועם ישראל ישחק וישמח בנאולתו באמור לציון הנה מלך אלוקיך.

מאוצרות הפרשה

וכל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה ותבונה בהמה (לו,א)

במדרש (שמות רבה מח,ג) אמרו: "כל מי שנתעסק במלאכת המשיכן נתן בו הקב"ה חכמה ובינה ודעת... ולא רק בבני אדם אלא אפילו בהמה ובחיה, שנאמר: 'חכמה ותבונה בהמה, בהמה כתיב, שנתנה חכמה באדם ובבהמה'. תמוה, מה שיך ענין החכמה בבהמה למלאכת המשיכן? מביא ה"שבת סופר" בשם זקנו ה"חתם סופר" זצ"ל: אומרת התורה (לו, א): "וכל הנשים אשר נשא לכן אתנה בחכמה טוה את העינים". פרש רש"י: "היא היתה אמנות יתרה, שמעל גבי העינים טוהן אותן". הנשים היו טוות את הצמר בעודו מחובר אל העינים, בטרם גזיזתו מגוף הבהמה. תמוה, איך העינים אפשרו לנשים לטוות את היריעות בצמר בעודו מחובר לגופן? הלא במלאכת הטוויה היו מושכים את שערות העז לכל הצדדים, ובודאי גרם הדבר כאבים ויסורים נוראים לבהמה. אלא שהכאבים והיסורים הגופניים שיש לאדם תלויים במדה רבה בחכמתו. מי שהוא בעל מוח, יכול להתרומם מעל הכאבים הגופניים ולא לחוש בהם. רבא היה שקוע בלימודו ולא הרגיש בדם היוצא מאצבעותיו (שבת פח). מסופר על גדולי תורה שעברו ניתוחים בלי הרדמה, ולא חשו בכאבים על ידי שהיו שקועים בלימוד. האדמו"ר ממודזיץ השקיע מוחו בניגון ולא הרגיש כאבים. רצה הקב"ה שהעינים תאפשרנה לנשים לטוות את היריעות במחובר. איך יתכן שהן לא תתנגדנה? הלא הפעולה הזו גורמת להן לכאבים גדולים! מה עשה הקב"ה – נתן חכמה בעינים, שיבינו את גודל הזכות שיש להן, שמשערוניהן עושים את היריעות למשכן ה'. ועל ידי שהעז תבין את גודל הזכות שנפלה בחלקה, היא תסכים בשמחה שיטוו את היריעות במחובר לגופה, ומתוך כך היא תתרומם מעל הכאבים ולא תחוש בהם בעת פעולת הטוויה. (רבי מנשה ישראל רייזמן, נאה דורש)

הג"ח קניבסקי שליט"א מתרץ, דהנה כל כלי בית המקדש היה צריך לעשותן לשמן, דכתיב ועשו לי – לשמן. והנה כשהביאו את הזהב למקדש, היה צריך לזקק אותו מסיגין שיהיה טהור, וכיצד עשו, איתא בירושלמי (יומא פ"ד ה"ד) שהיו חותכים את הזהב לחתיכות קטנות ומצפים אותן בבצק, ונעמיות אוכלות אותן ומסננות במעיהן ואחרי זה מוציאות זהב מזוקק. והרי הנעמיות צריכות לכוון לשמן, ולכן אפוא נתן הקב"ה חכמה בלב בעלי חיים... (שבענו מטובך)

ויאמרו אל משה לאמר מרבים העם להביא מדי העבודה למלאכה וגו' ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואישה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקודש וגו' (לו,ה-ו)

הגמ' בשבת צו: לומדת מכאן איסור הוצאה. כי משה היה במחנה לוייה שהוא רשות הרבים ומשה הוציא קול שלא יוציאו מרשותם למחנה לוייה שהוא רשות הרבים. והקשה הפני יהושע כיון שד"ז היה בשבת כמבואר שם א"כ למה משה העביר קול במחנה רק כשהרבו העם להביא הלא לפני כן יש איסור הוצאה ומדוע נזכר בזה רק כשהרבו העם? ותירץ הפני" ע"פ שיטת הבה"ב (מובא בעירובין ו. תר"ה כ"ד) שרשות הרבים הוא רק בשישים ריבוא, והנה בצאת בני" ממצרים חודשיים קודם היו שישים ריבוא לישראל, ובחטא העגל מתו 3000 איש, וא"כ אין כאן דין רה"ר בזמן נדבת המשיכן לכן לא הזהירם משה בעניין הוצאה, אבל כשנתוודע משה שהמלאכה היתה דיים ומרבים העם להביא, הבין משה בחשבון פשוט שעם ישראל התרבה שוב לשישים ריבוא, כי לאדנים היו צריכים מאת כיכר כסף למאת אדנים כיכר לאדן ומאת כיכר עולה שישים ריבוא חצאי שקלים (ע"פ רש"י לו, ה) ולכן אז העביר קול במחנה. (מובא בספר דרך אניה' שבת ו: בשם הפני"י)

לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת (לה,ג)

הגמרא (יבמות ו:) מביאה מחלוקת בהסבר מדוע איסור הבערה בשבת נכתב בפני עצמו. לדעת רבי יוסי הדבר בא ללמד שהעושה אותה בשבת אינו חייב עליה כרת כשאר המלאכות, אלא הוא עובר רק באיסור לאו וחייב מלקות. לכאורה צריך להבין, מדוע לפי רבי יוסי המבעיר אש בשבת עובר רק בלאו? הרי זו מלאכה כמו כל המלאכות האחרות שעליהן חייבים במזיד כרת, ואם היו עדים והתראה – יש גם חיוב סקילה! אומר רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל: בגמרא (פסחים נ"ד) מובא שהאש נבראה במוצאי שבת. לאחר שחשך עליו עולמו של האדם הראשון כשחטא, נתן לו הקב"ה בינה במוצאי שבת והוא שפסף אבנים זו בזו והדליק אש. לפי זה ניתן לבאר, שכאשר התורה אומרת (בראשית ג,ג) "כי בו שבת מכל מלאכתו", הכונה היא שהקב"ה שבת ממה שברא בששת הימים, אך כיון שהאש נבראה רק במוצאי שבת, נמצא שכביכול הקב"ה לא שבת ממנה. אם כן היה מקום לומר שלא יהיו חייבים עליה כלל. לפיכך אומרת התורה "לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת". אך זהו איסור קל יותר משאר מלאכות שבת, כיון שסוף סוף היא נבראה במוצאי שבת והקב"ה לא שבת ממלאכתה.

(רבי אריה יודלביץ שליט"א, נאה דורש)
ויבאו האנשים על הנשים כל נדיב לב הביאו חח וזנו וטבעת (לה, כב) הקשה מרן האור החיים' הקדוש זיע"א: מדוע נאמר בתרומות המשיכן: "ויבאו האנשים על הנשים"? והרי כוונת הפסוק להורות לנו שהאנשים והנשים גם יחד הביאו תכשיטים בתרומה למשיכן, ואם כן לכאורה צריך היה לכתוב: "ויבואו האנשים עם הנשים"! אלא השיב הצדיק: באה התורה לרמוז בזה שגשות ישראל, כשבאו לתרום את תכשיטיהן למשיכן, לא הורידו את התכשיטים מעליהן בביתן והוליכו אותם בידיהן אל משה, אלא באו אל משה עם התכשיטים עליהן, ורק כשעמדו סמוך למשה הסירו את התכשיטים מעליהן ומיד מסרו אותם למשה. ולכן נאמר "על הנשים" – דהיינו שבאו לתרום למשיכן כשהתכשיטים עדיין היו על הנשים. ומדוע נשות ישראל הנתנהגו בצורה זו? דבר זה בא ללמדנו עד כמה היה קשה לאותן נשים להיפרד מהתכשיטים שלהן, והראיה – שהן ענדו אותם על גופן עד לרגע האחרון, ובכל זאת לכסוף התאמצו ונתנו אותם תרומה לה'. ולפי זה מובן מדוע הקב"ה חיבב עד מאוד את תרומת נשות ישראל, כיוון שהייתה שם הקרבה גדולה מצידן לכבודו של הקב"ה! ולפום צערא – אגרא! (משכן שילה)
והנשיאים הביאו אבני השוהם (לה, כז)

איתא בתרגום יונתן כאן וכן מובא ביומא ע"ה שהנשיאים הכוונה העננים והיינו שהעננים הביאו את אבני השוהם. וביאורו שזוה הגיע להם יחד עם המן. ומקשים כולם מדוע זה נקרא שהנשיאים הביאו הרי העננים הביאו דבר זה? ויש ליישב ע"פ גיטין ל"ה. מעשה באדם שהפקיד דינר זהב אצל אלמנה בשנות בצורת וזה נאבד והיא נשבעה בחיי ילדיה שלא נהנתה מזה ומתו ילדיה למרות שלא שיקרה כי לא ידעה שהיא אפתה את זה בטעות בתוך הלחם והיא הרויחה מעט את המקום של הדינר בלחם שאפתה. חזינן שרווח מועט זה נחשב הנאה, א"כ גם אצל הנשיאים כיון שהאבני שוהם ירדו להם יחד עם המן היה להם באותו היום לחם מועט מכל יום כי העומר היה עשירית האפה וכעת היה להם מעט פחות מעשירית האפה כי חלק תפס האבנים, נמצא שזה נחשב שהנשיאים נתנו משלהם. (חתם סופר)

ההצלחה תלויה בקרבת ה' ולא בכישורים

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רְאוּ קָרָא ה' בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמִטָּה; הַיּוֹדָה (ל"ה, ל')

לכאורה עלינו להבין: מה פשר ההדגשה בפסוק "ראה קרא ה' בשם בצלאל"? כלום לא היה מתאים יותר לכתוב: "ראו קרא ה' את בצלאל", ואנו נבין מדעתנו כי קראו בשמו?

את התשובה נבין על פי המעשה הבא: בירושלים של אחרי המלחמה, התגורר בחור מתלמידי של הגאון רבי שמעון שקאפ זצ"ל, אשר עלה בגפו ארצה עם תום המלחמה והתיישב בירושלים. באותה תקופה התקיים אצל מרן הגרי"ז מבריסק קיבוץ של תלמידי חכמים מופלגים, בפניהם היה מוסר שיעורים דבר יום ביומו. ובכן, ניגש אותו בחור אל מרן הגרי"ז וביקש להצטרף לחבורת התלמידים, ואף נענה בחיוב ובמאור פנים.

תקופת מה לאחר מכן, באחד הימים, התקשה הגרי"ז בדברי רש"י מסויימים, אותם הקיף בחבילות של קושיות. "האם יש מי מבין הנוכחים שביכולתו ליישב את דברי רש"י?", שאל הגרי"ז, והנוכחים החרישו. והנה, לפתע, קם ממקומו אותו בחור אשר זה מקרוב בא, ובכמה משפטים פשוטים יישב את הקושיות כולן בטוב טעם ודעת, עד שהכל היה בהיר ונהיר. התפעל מרן הגרי"ז עד מאד לשמע התירוץ, ובהתפעלותו קרא: "אוי! כמה יראת שמים צריך בכדי לענות תשובה שכזו!..." והנה, אילו היו שואלים אותנו, היינו אומרים לבטח כי הבחור יכול היה לתרץ תירוץ זה בשל כשרונותיו הברוכים. אולם מרן הגרי"ז מלמדנו, כי לא כך הם פני הדברים: למעלות רוחניות לא זוכים בעקבות כישורים, אלא רק בזכות הקרבה אל הקדוש ברוך הוא! אם תלמיד הצליח לתרץ תירוץ אמיתי ומניח את הדעת, אין זה משום שכשרונותיו יוצאים מגדר הרגיל, אלא משום שקרוב הוא יותר אל הקדוש ברוך הוא, ולפיכך זיכוהו משמים לחדש חידוש זה!

ומכאן, תשובה לשאלתנו: שכן משה רבינו ביקש להבהיר לעם ישראל, כי הוא לא בחר להטיל את מלאכת המשכן על בעל מלאכה שכישרויו מתאימים בכדי לבצע, אלא שהוא בחר דוקא במי שקרוב יותר אל הקדוש ברוך הוא, שכן דוקא משום כך יוכל לבצע את המשימה באופן מושלם! לפיכך, הבהיר משה כי למשימה זו נבחר 'בצלאל', אשר נקרא בשמו על שם שהיה 'בצל-אל', והיינו על שם קרבתו אל הקדוש ברוך הוא, קרבה אשר יש בה כדי לאפשר לו לבצע את המלאכה על הצד היותר טוב!

(מתוך "ללמדך - שמות" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

המלמד לא הסתכל במעטפות של המשלוח מנות כמה הביא כל הורה, האם הנהגתו ראויה

שאלה: מעשה שהיה: מלמד בתלמוד תורה קיבל מהורי התלמידים משלוח מנות ובתוכו היו מעטפות, עם סכומים שונים. המלמד הוציא מכל המעטפות את הכסף, ולא הסתכל כמה יש בכל מעטפה, וכמה כל אחד נתן, אלא עשה רשימה מי נתן, אבל לא יודע כמה כל אחד נתן, הוא רק יודע שחלק מההורים נתנו 100 שקל, וחלקים נתנו 200 שקלים. המלמד עשה זאת, כי לא רצה להיות מחויב להורים שהביאו 200 שקל, שאם יעשה בנם אח"כ משהו הוא יהיה מוגבל לעשות מה שחושב, משום שההורים יאמרו נתנו לך 200 שקל, תתחשב בבננו. כשסיפר על הנהגה זאת לתלמיד חכם אחד, אמר לו התלמיד חכם שהיה אסור לו לעשות כך, דההורים שהתאמצו לתת 200 שקל, עשו כך משום שרצו שהמלמד ידע שהם נתנו וזה יעזור להם ולבנם, ואם היו יודעים שהמלמד לא ידע שנתנו 200 שקל, לא היו מתאמצים ונותנים סכום כל כך גדול. נשאלת השאלה: א. האם המלמד התנהג כראוי, או לא. ב. אם לא התנהג כראוי האם צריך להחזיר את הכסף להורים?

תשובה: הנה בעצם הענין לתת 'שוחד' למלמד, יעוין בילקוט שמעוני (ריש ויגש, קונטרס אחרון) שצריך להחניף לשלשה, ואחד מהם הוא רבו שילמד עמו תורה, ויעוין בארחות צדיקים (שער החניפות) שכתב: 'ומצוה גדולה לתלמידי ולחבריו, כדי שילמדו ושישמעו לדבריו לקבל תוכחתו לקיים המצוות'. הרי לפנינו שמותר ומצוה להחניף לרבו, ואם כן לכאורה מותר לשלוח לרב סכום גדול של כסף, כדי לשחדו ללמוד טוב יותר עם בנו. ואם נתנו סכום גדול מאוד של כסף, שהוא יותר מהמקובל, שמעתי מגיסי מרן הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א שיש להחזיר את הכסף לאחר הפורים, שאמנם להורים יש מצוה לשלם, אך לרבי יש מצוה להשיב לאחר הפורים את המתנה הגדולה שקיבל, [ולא ישיב כפורים עצמו כי כפורים לא ראוי לבייש את משלוח המנות אך לאחר הפורים מצוה להשיב]. ועל פי זה נראה שבאופן רגיל הנהגה הראויה היא לראות כמה כסף כל הורה נתן, שהרי יש מצוה עליו לשחד את הרב, [ואם יהיה סכום גדול מידי יוכל להשיב], ואין לו לחשוש שאולי יש הורים שאין להם כסף לתת, שהרי יש עוד דרכים להחניף לרב, ולא רק על ידי מתן כסף, אלא גם על ידי אמירת שבחים רבים במהלך השנה, וכיוצא בזה, והוא כעין המבואר בבבא מציעא (ס'). רבי יהודה אומר לא יחלק החנוני קליות ואגוזין לתינוקות, מפני שהוא מרגילן לבא אצלו. וחכמים מתירין... דאמר ליה מפליגא אמגוזי, ואת פליג שיסקי, יעו"ש. וה"ה בענינינו, על כל אבא יש מצוה לשחד ולהחניף לרב של בנו, ואם אין לו כסף יעשה כן באופנים אחרים. אכן כל זה אם הרב מרגיש שהדבר לא יפגע בתפקידו, אבל אם חושש שהדבר יגרום לפגיעה בילדים אחרים, או שחושש שבגלל שקיבל סכום גדול של כסף מילד אחד, הוא עלול להעלים עין מדברים לא טובים שהילד עושה, ככה"ג אדרבה עדיף שלא יראה כמה כסף כל אחד נתן. ולא צריך להשיב את הכסף, מפני שאדרבה ההורים מעריכים מלמד עוד יותר כשנזהר לעשות מלאכתו נאמנה. אכן מלמד שמרגיש את ההרגשות הנ"ל שהמתנה הגדולה תשחד אותו, היה מן הראוי שלפני פורים היה מודיע להורי התלמידים שהוא אינו מסתכל על כמות הכסף שיש במעטפות, שלא לגרום להורים לתת יותר מכפי יכולתם כדי לשחדו שילמד את בנם טוב יותר. לסיכום: בכל מקרה אין צורך להשיב את הכסף. ולענין השאלה אם נהג כשורה לכתחילה, הדבר תלוי בהרגשה של הרב אם מרגיש שלא יעשה עול, ורק יכיר טובה, יסתכל כמה כל אחד נתן, איך מרגיש שילמד טוב יותר. ולכתחילה מלמד שיוודע שלא יסתכל במעטפות, יש להודיע על כך מראש. וכל זה רק במלמד, אבל בקבלת מתנות כמו מתנות חתונה וכיוצא בזה, ודאי שיש לראות כמה כל אחד נתן, כדי שיוכל להכיר טובה על כך לכל אחד ואחד כראוי לו. (הגרי"ז זילברשטיין שליט"א, קובץ ווי העמודים)

חידה שבועית

כרוח אני מתהלך, ואיני אני מתקשה. כיולתי אספור את הזמן עצומי, ובה צאת לצפור כל עיון?

תשובה על חידה פר"ש: לו, יג כי את מוזבתם תצוון ואת מוצבתם תשבון ואת אשריו תכרתון. תשובה לחידה: פקק.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות רוטשטיין-ריין להולדת הבן הנכד **גני דר-עמישב**: משפחות כץ - רייכנברג להולדת הבת הנכדה משפחת אלישיב להולדת הבן משפחת דובריצר לנשואי הבן משפחות ריאחי - קטוב להולדת הבן הנכד משפחות רוטלוי - הרבסט - שלזינגר להולדת הבן הנכד הנין משפחת חילקו להולדת הבת משפחות רפאל כהן להולדת הבן משפחות טויטו-גלעדי להולדת הבן הנכד משפחות גיאת - שוקר להולדת הבת הנכדה

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית
מינהל שירותי קהילה

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר לשבת

ויקהל-שקלים

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' דב בור' מאיר יוסף ז"ל

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

רבי שלום לופס זצ"ל סבל מידי פעם מכאבי שיניים, אך מגדול התמדתו ועיסוקיו הרבים בענייני הציבור, צדקה וחסד, לא מצא פנאי לטפל בזה ולהקל על עצמו מיסוריו שתכפו אותו. סדר יומו העמוס והגרוש מנע אותו מלהקדיש זמן למען עצמו ותחלואי גופו. "יש אחרים הסובלים יותר. שיהיו לי הייסורים לכפרת עונותי", היה מפטיר ושב לעבודת הקודש שלו, מתרכז בה ביתר שאת ומתעלם מכל דבר הכואב. לא אחת שמעו אותו תלמידיו אומר: "כשהכאבים מתגברים מאוד, אני מכניס את ראשי בתוך ארון הקודש, ומתחנן ומבקש מהקב"ה. שברוב רחמי יחוס וירחם על נפשי. ואכן, לאחר התפילה מעומק הלב, הכאב עובר בעזרתו יתברך", סיים בפשטות, כמו בן המתחטא מול אביו האוהב, ויודע שאם יבקש - תמיד יקבל. ("עבר נאמן")

תפילה, אם אינה רק אמירה בעלמא, וגם לא רק כוונה עם האמירה, אלא השתפכות הנפש ושיח הנשמה מעומק פנימיות חדרי הלב, היא משהרת את לב האדם ממידות רעות ונטיותיו הרעים. כי מקור המידות הרעות הוא מה שאדם חושב כי יש בידו או ביד אחרים להשיב עמו או להרע לו, וכשיודע כי "עושר והכבוד מלפניך" ועליו לבקש ולהתפלל על כל דבר קטן כגדול, בטלה הקנאה והשנאה וכל שאר המידות המנוגות הממלאות את כל הוויותו, זהו ביסור מרע". "בעשה טוב", מתעלה האדם בתפילותיו בעד כל העולם כולו. מרגיש הוא בצערו של כל אחד ואחד מקצה העולם ועד קצהו. הן בצרכיו הגשמיים והן בעניניו הרוחניים. על כל דבר ודבר מתפלל הוא בלשון רבים ונותן שבח והודאה בלשון רבים. כשהאדם יודע מכיר ומרגיש שאין בכוחו להשיג אף פרט הכי קל מכל אשר נחוץ לו, וכל מה שיש לו בחיים הוא מאת ה' והוא עומד ומדבר בלשון נוכח: "ברוך אתה ה'" הלא זה חובת האדם בעולמו להכיר שעניני ה' עליו בכל רגע מחייו. (רבי אברהם גרוזינסקי זצ"ל, להי"ד, "תורת אברהם")

על המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל מסופר: בשנחאי שביפן, (היכן שגלתה ישיבת מיר בימי מלחמת העולם השנייה, בה כיהן כמשגיח), חלה אחד התלמידים במחלה אנושה, והרופאים לא האמינו בסיכוי לחייתו יותר. כששמע זאת המשגיח, פתח מסכת שבת (דף לא) והקריא: "תנו רבנן, מי שחלה ונטה למות וכו', אפילו תשע מאות ותשעים מלמדים עליו חובה ואחד מלמד עליו זכות, ניצול, שנאמר: "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מיני אלו להגיד לאדם ישרו ויחננו ויאמר פדונו מרת שחת" וגו'. רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר: אפילו תשע מאות ותשעים ותשעה מאות מלאך לחוב ואחד לזכות, ניצול, שנאמר: "מליץ אחד מיני אלו". ואחר שהקריא את דברי הגמרא הנ"ל, פתח את ארון הקודש וזעק בבכיו: רבונו של עולם, הבחור פלוני שעזב את בית הוריו בגרמניה ובא לישיבת מיר הקדושה עוד מלפני המלחמה, האם אין לו זכות אחד מיני אלו? ואחר כך המשיך עם כל בני הישיבה באמירת תהלים נרגשת. לאחר התפילה חל שינוי לטובה במצב בריאותו של הבחור, עד שהבריא לגמרי. הבחור הנ"ל כיום הוא מרביץ תורה בארצות הברית, וזכה להעמיד דור ישרים... (מפת הדור)

והנה מתפללים אנו שלוש תפילות בכל יום. שחרית מגחה וערבית, ונותנים הרבה זמן על התפילה, אך זה עדיין אינו הכרח כלל שיהא לנו שייכות אמיתית לתפילה, כי עיקר מעלת התפילה היא שתהא עבודת הלב, ולא אמירת השפתיים גרידא, ואם לא מתלמדים לכך בזמן השחרות הבחורות והנערות כשעדיין צעירים, אז יכולים לעבור את כל החיים מבלי לדעת מה זה תפילה, כה ההרגל הוא לדבר בתפילה מבלי לשמוע כלל מה שאומרים ומבלי להגיש הלב, ואם חסר ההרגל החיובי אז רחוקים לגמרי מתפילה, ולזה צריך עמל ויגיעה, צריך הכנה ולימוד. תחילה צריך התבוננות המחשבה והלב במעשה התפילה, להחזיק את המחשבה לכוון המחשבה לפי רצונו ודעתו, ודומה האדם בזה לנהג המחזיק בהנהגה בידו שברגע שימשוט ההנהגה מידו יביא לידי אסון ר"ל, כך צריך לשלוט על מחשבתו לכוון מילות התפילה שמוציא מפיו. ("אמרי דעת" רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

שֶׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לְךָ לְכַאוּרָה, מִן הָרְאוּי הִיָּה לומר "ששת ימים תעשה מלאכה" ולא "תעשה מלאכה", כי האמנם מאלה נעשית המלאכה: ועוד לשם מה מוזכרת התורה את ששת ימי המעשה ברצותה לצוות על איסור מלאכה בשבת? רבי שלמה גאנצפריד זצ"ל בספרו "אפריון" רואה בזה רמז לכך שרק מי שמאמין באמונה שלימה כי הפרנסה מוקצבת לכל אחד מן השמים — ואינה תלויה בכמות ההשתדלות של האדם — יכול לנוח בשלוה בשבת. לעומת זאת, מי שחושב שההצלחה תלויה בריבוי ההתעסקות במלאכה, הוא בודאי מוטרד כל הזמן מן המחשבה שחיוב שמירת השבת מצמצם את אפשרויותיו לעסוק בפרנסה. לאדם כזה קשה מאוד לשמור את השבת. לכן בא הפסוק ואומר: "ששת ימים תעשה מלאכה", כלומר: אל תעלה בדעתך, אדם, כי אתה בעצמך עושה את המלאכה (מלאכה היינו רכוש, כמש"כ "אם לא שלח ידו במלאכת רעהו"), אלא דע, כי כל הברכה במלאכה היא מאת הבורא ית"ש. מלאכתך כאילו נעשית מאלה. כאשר רוכש אדם לעצמו ידיעה זו — אז ורק אז — יוכל לקיים בשלימות את המשך הפסוק: "וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה". וכדי שידעו כי כל הרכוש של האדם בא לו מאת ה', ולא יקשה עליהם לנדוב ביד רחבה ובנפש חפצה, כותבת זאת התורה לפני שמשו מודיע לבני ישראל על נדבת המשכן. כך ידעו שכל מה שיתנו זה רק ממה שקבלו ממנו יתברך. וכמ"ש: "כי ממש הכל ומידך נתנו לך". ("ליקוט לקח טוב")

שֶׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לְךָ קֹדֶשׁ שַׁבְּתוֹן לְה' באחת השבתות - סיפר רבי אליהו לופיאן זצ"ל - התארחתי אצל ה"חפץ-חיים" בראדין. בתוך הסעודה התחיל לשייר זמירות והגיע ל"לכל מקדש שביעי כראוי לו, כל שומר שבת כדת מחללו". לאחר ששר זמירות אלו עשה אתחננתא קלה והתייחס לתוכו, וכך אמר: יש מי שהוא מקדש השבת כראוי לשבת והיינו שמקדשה בקדושה וטהרה, בתפילה, ובלמוד תורה ביתר קדושה, ביתר התבוננות וקובע יותר זמן לעשות חשבון עם נפשו. לעומתו, יש מי שהוא "רק שומר שבת כדת" - שלא לחלל את השבת, ותו לא. בלונדון או באמריקה נחשב יהודי כזה לירא-שמים ומראים עליו באצבע שהוא "שומר שבת". ברור הדבר שקדושת השבת חסירה אצלו - להרגיש את קדושת השבת ולענגה בתורה ועבודת ה'. הן מקדש השבת והן שומר השבת - "שכרו הרבה מאד על פי פעלו", שכן גם השומר שבת מקבל שכר רב שלא חילל השבת, אבל "איש על מחנהו ואיש על דגלו". אין שני אלה נמנים על דגל אחד. לכל אחד דגל משלו, ובוודאי אין השומר שבת יכול להיכנס במחיצתו של מקדש השבת. "כשמגיעה שבת-קודש" - הוסיף רבי אליהו - "צריך לידע כי שבת היא יום שונה לגמרי מכל ימות השבוע. השבת צריכה שתהיה כולה קודש, בלימוד תורה מוגבר, בתפילה אחרת אך למרבה הצער, כשמגיעה השבת שוכבים במיטה לנוח. הייתכן? האם לשם כך ניתנה לנו השבת?!", הפטיר רבי אליהו בעצרו באחת משיחותיו. (לב אליהו)

וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנְּשִׁים כָּל נָדִיב לֵב . פירש רש"י, שהנשים גיעו לתרום את תכשיטיהן, ובאו כשתכשיטיהן עליהן. אמר רבי משה פיינשטיין זצ"ל, לימוד גדול עלינו ללמוד מכך, התורה רוצה שאדם יתרום ויתן, לא משום שהכסף אינו חשוב בעיניו, אלא אדרבה, למרות שהכסף חשוב בעיניו, את הטוב והמשובח שלו הוא נותן, את האהוב והחביב עליו, את זה הוא נותן כמתנה לקודש ברוך הוא, ולכן הנשים באו כשהתכשיטים עליהם, להראות שהם מחשיבות ומעריכות את התכשיטים ולמרות זאת הם נותנות אותם בתרומה. והוסיף, שכך היא הדרך בכל עשיית המצוות, ובפרט במצות תלמוד תורה, אדם שומנו יקר ויכול לעשות עסקים ולהרויח, כל שעה יקרה אצלו, ולמרות זאת עוזב את עיסוקיו ומקריב שעה אחת לשיעור תורה, את היפה והמשובח הוא מקריב, ואדרבה, ככל שהשעה יותר חשובה לו והוא נותן אותה לשיעור תורה, זו היא צורת הניתנה מצידו, לתת את הטוב והמשובח. ("אוהבי תורתך")

סיפור מההפטרה

ולא יחשבו את האנשים אשר יתנו את הכסף על ידם לתת לעשי המלאכה כי באמנה הם עשים: סיפור מופלא עד מאוד, העוסק באנשים שענוות-אמת היתה נד להגלם, שסופר בימי ה"שבעה" להסתלקותו של אחד מהמיוחדים, שהיה מופלג בתורה וביראה, רבי שמואל יצחק שטרן זצ"ל, ממיסדי מוסדות "בית לפלישות" ו"קריית בנות" בירושלים, ו"בית החלמה לילדות" בטלז' סטון. הרב שטרן שהיה נכדו של הרב יעקב יוסף הרמן, שאודותיו חובר הספר "הכל לאדון הכל", ומשרידי דוד דעה, נודע כבעל חסד מופלג שבמפולגים ולאחר פטירתו התפרסמו סיפורים לא ייאמנו על מעשיו אלה. לבית האבלים ברחוב עמוס בשכונת גאולה, הגיעו אנשים שסיפרו בבכי כיצד כילכל אותם במשך שנים, וכאשר שמע על בני זוג שאין להם את הוצאות החתונה, מימן בסתר את כל הוצאות, תוך שהוא מתנה תנאי אחד ויחיד: שאף אחד לא יידע שהוא עשה זאת.... כמה וכמה ראשי ישיבות ממרביצי התורה הגדולים ביותר בדורנו העידו ואמרו שאלמלא התמיכה הכספית שהעניק להם הרב שמואל יצחק שטרן זצ"ל, לא היתה ישיבתם קיימת כלל, וממילא יוצא שזכויות לימוד התורה שנרשמו במשך השנים על ידי אלפי-אלפי התלמידים, נרשמות על שמו. גם מרן הסטייפלר רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל קירבו עד למאוד, והפקיד בידו סכומי כסף עצומים שהגיעו אליו למטרות צדקה, בידועו ש"על רבי שמואל יצחק אפשר לסמוך במאה אחוזים". המעשה התרחש במוסד חינוכי מסוים שמנהלו התנכל לאחד מילדיו של הרב שטרן, וללא סיבה הנראית לעין החליט להוציא אותו מהמוסד. הרב שטרן היה מזועזע, ואחר כך התברר שבאמת לא היה להחליטה זו של המוסד כל צידוק. אבל המנהל לא היה מוכן להשתכנע, ועמד על כך שהבן יעזוב את המוסד. כיון שכך, הגיע האבא, הרב שמואל יצחק, לקחת את בנו ולהחזירו הביתה, ואחר כך להעבירו למקום לימודים אחר. בהגיעו לבנין בו שכן המוסד, ממתין לו כבר המנהל עם הבן, והאב לוקח את ילדו למכונית ומתחיל לנסוע. בליבו פנימה היה הרב שטרן רגז מאוד על ההחלטה של המנהל, וסבר שהיא היתה נגועה באינטרסים של אן השורה, מה שאכן התברר מאוחר יותר כטעות של המנהל. הרב שטרן מתחיל לנסוע במכונית, כשבנו לצידו, והנה הוא מבחין במראה שהמנהל רץ אחרי הרכב, ועושה לו סימן לעצור. "ברגע הראשון סירבתי לעצור, שכן מאוד כעסתי על המנהל, אבל החלטתי בכל זאת להמתין ולשמע מה בפיו. אולי ברגע האחרון החליט לחזור בו, ולהשיב את בני למוסד", סיפר הרב שטרן עצמו, והנה מגיע המנהל ומתנצל על שעייב את המוסד, ופונה להרב שטרן ואומר: יושב עכשיו אצלי במשרד גביר נודע, שביקשתי ממנו הלוואה בסדר-גודל עתק, והוא מבקש ממני להביא לו ערב רציני, שיוכל לסמוך על חתימתו. הצעת לי כבר עשרות שמות של ערבים, אבל אף אחד מהם לא סיפק אותי. הגביר קם כבר ממקומו, מספר המנהל להרב שטרן, ואז הוא רואה אותך למטה, במכוניתך, ועשה לי סימן שאתה ערב הגון, והוא יוכל לסמוך על חתימתך. ננסה להעמיד לך עצמנו במקומו של הרב שטרן, ולחשוב מה היינו משיבים למנהל העו פנים והבלתי-יחכם הזה, שרגע אחד לאחר שהוא מסלק את בנו של הרב שטרן מהמוסד, ללא כל צידוק, הוא חוזר אליו ומבקש שיחזרו לו על ערבות להלוואה כה גדולה. הרי סביר להניח שאם זה היה קורה לנו, לא היינו מתגברים על עצמנו, והיינו מסלקים את המנהל בבושת-פנים, אבל הרב שמואל יצחק שטרן זצ"ל לא השיב כך. הוא אזור את כל הכוחות הנפשיים שהיו בו, והחליט להתגבר על עצמו, ולחזות למנהל על כתב-הערבות להלוואה הגדולה. ברבות הימים סיפר לבניו שאפילו לא הסתכל על הסכום המדויק של ההלוואה, כי חשש שאם יראה שמדובר בסכום כסף גדול מדי, הוא עלול לחזור בו מההסכמה לחתום... אבל הסיפור לא נגמר. אחרי שבועיים הגיע המנהל שנית, וביקש מהרב שטרן לחתום לו על הלוואה נוספת... והוא חותם... וכך גם פעם שלישית, רביעית וחמישית. סיפור מופלא שכזה, לבד מכך שאין ספק שיעמוד לו כחומת-מגן בפני בית דין של מעלה, מוכיח לנו שגם אנחנו יכולים להגיע לדרגות-שיא שכאלה, שבאמת אינן נתפסות. ברנע הראשון יתכן שנתלבט בכך; לעשות טובה לאדם, בדיוק ברנע שהגני כועס עליי? אבל הנה היה כאן בעולם הזה אדם יקר-המציאות, שהתגבר על עצמו ועשה את זה. אז גם אנחנו נוכל לנצח בעו"ה את היצר-הרע ולעשות כמותו! (ברכי נפש)

ועל הכל...

"פרפראות"

כדי לעורר את הענין של כוונה בתפילה, רבי שלום שברדון זצ"ל נהג לספר על יהודי שהסתובב בשוק מחנה יהודה כאשר תר אחר דוכן בו מוכרים תפוזים... ופתאום - בום! הוא קיבל מכה בליבו... ולאחר כמה שניות שוב פעם מכה בליבו. כאשר הוא ניסה לבדוק מי מכה אותו באמצע השוק, הוא תפס כי הוא עצמו מכה על ליבו - בברכת "סלח לנו".... במקום להתפלל בכונה, מחשבתו משוטטת במקומות אחרים (תורה דיליה)

"עניו של טעם"

הטעם שברכת כוהנים נאמרת בסוף התפילה, כיון שבכל פעם בזמן שבית המקדש היה קיים, כשההשלימו את עבודת הקורבנות היו הכהנים מברכים את ישראל, כמו שנאמר "וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם" וכתוב "כה תברכו" וגו' ולפי שהתפלות במקום תמידין תקנום, תקנו לברך את ישראל בסוף כל תפלה. (הרשות ופירושי רבינו יונה)

"מפי כתבם"

...כי אף שהקב"ה יסד בעצם הבריאה תרופות ומוזר לתחלואינו, ונתן לאדם את החכמה לדעת לנצל אמצעים וכוחות אלו לרפואה, וכמ"ש חו"ל על הפסוק "ורפא ירפא" - "מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות" (ב"ק פה ע"א), אך אמצעים אלו - מוגבלים הם, כי על אף שנתן הקב"ה רשות לרפואה - מכל מקום אפשרות זו מוגבלת, וישנם מצבים שהרופא מרים את ידיו ביאוש ואומר שמכאן ואילך אין בכוחו לעזור... הרפואה - רופאים ורפואות, מוגבלים וכפופים לחוקי הטבע. כל חומר ותרופה מוגבלים בעצם טבעם ומציאותם, ואינם יכולים להושיע אלא יש מיש - עד כמה שחכ הרפואה טמון ומונח בהם מיסוד בריאתם. אך הקב"ה עצמו אינו מוגבל למאומה: וכשאנו בליקש על הרפואה, אנו מדינשים שאין בקשתנו על רפואה טבעית - נגבול שניתן רשות לרופא, אלא - "רפאנו ה'!" כי אין קץ וגבול לכח הרפואה שהשי"ת בעצמו יכול הרוצה לרפא אותנו. וזהו מה שאנו מודים בברכת המאורות על כך שהשי"ת "בורא רפואות", "בריאה" היא יש מאין. השי"ת בורא רפואות יש מאין! כיום בעידן המודרני התפתחה הרפואה באופן מופלא. ואם בתחילת הדרך - עם התקרבות המדע בכלל והרפואה בפרט, היו ששגו בחלומות שהנה עוד רגע קט והמדע יפתור את כל בעיות האדם וימצא מזור לכל תחלואיו... באה המציאות ושפחה על פניהם במלוא עוזה, וככל שהמדע מתקדם יותר אנו מגלים עד כמה רחוקים אנחנו! עד כמה נפלאו מעשי ה', ועד כמה אין הדבר בידנו - עד כמה הרפואה אינה יכולה להושיע... ואף חכמת הניתוח שהתפתחה מאוד בעידן האחרון, עד שניתן למצוא מזור להרבה מחלות שבעבר לא נמצאה להם כל רפואה נועלית להודות להשי"ת הנותן חכמה וחיל בלבותם להצליחם במלאכתם] - דוקא התפתחות חכמה זו, פתחה שערים ללמוד קצת על מהות הבריאה הפלאית ששמה "אדם" - עד כמה רחוקים אנו מלהבין את דרכי פעולתו, עד כמה עמוק מעשי השי"ת, כמה נפלאות יש בכל תא ותא ממליארדי התאים המרכיבים אצבע אחת! וזהו שאנו מתפללים "רפאנו ה'" - אף במקום שהרפואה בדרכי הטבע אינה יכולה להושיע, כאשר קצרה ידם של הרופאים מלעזור - אך אתה השי"ת ידך לא תיקצר ואין גבול למה שבידך להושיע - "רפאנו ה'!" וכשאנו תולים את הרפואה בידו של הקב"ה, ממילא - נרפא! ("נפש שמשוין" רבי שמשון פינקוס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן מי שמעיד עדות אמת, עובר על "מדבר שקר תרחק"?
תשובה: קרוב או פסול לעדות, שרואה איך ששנים מעידים עדות אמת, ומעיד אתם, בכדי שתפסל העדות, הרי הוא עובר על "מדבר שקר תרחק". (אבן ברוך)

מפתחמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

המאבד נאמנותו, אין לו עוד מה לאבד. (צמח צדיק)

עשה תשובה עד שאתה בכוחך, עד שלא יכבה הנר תן לו שמן. (ילקוט שמעוני, קהלת)
מן הראוי לחבל תחבולות, איך לקנות את התמדת הלימוד, ולהתפלל על זה תמיד. (חזון איש)

נאה דורש

פנינים מתוך הספרים החדשים "דורש טוב" ו"נאה דורש"
על ספר שמות

אני אעשה כל אשר אדוני דובר

ויבאו כל איש אשר נשאו לבו וכל אשר נדבה רוחו אתו הביאו את תרומות ה' (דה, כא)

הרמב"ן אומר כן דבר יסודי מאד: "כל אשר נשאו לבו", מתייחס לאמנים שעשו את מלאכת המשכן. וכן כתוב להלן (לה, ב): "כל אשר נשאו לבו לקרבה אל המלאכה לעשת אתה". על התורמים והמתנדבים לא מצאנו לשון "נשיאות לב", אלא "נדיבות לב".

וטעם הדבר מבאר הרמב"ן: ביחס לאמנים יש צורך ב"נשיאות לב" משום שבמלאכת המשכן היו עבודות עדינות, המצריכות שנים רבות של תרגול ומימנות. קחו למשל פועל ערבי שכל השנים עבד במלט ובטון ותתנו לו לחרט את שמות השבטים על אבני החשוך, או לארגן אריגות עדינות מעשה חושב... הוא אינו מסגל, הידים שלו גסות מדי. עבודות מעין אלו הן עבודות שאנשים לומדים ומתאמנים עליהן שנים רבות.

והנה בני ישראל עבדו עד היום בחמר ובלבנים. מי יכול להתאים למלאכות הנדרשות למלאכת המשכן, "לעשות בזה ובכסף ובנחשת ובחרשת אבן למלאכת"?

כאן, אומר הרמב"ן, היה צורך ב"נשיאות לב", כלשונו הזהב: "וטעם אשר נשאו לבו לקרבה אל המלאכה, כי לא היה בהם מי שלמד את המלאכות האלה ממלמד, או מי שאמן בהם ידיו כלל, אבל מצא בטבעו שידע לעשות כן, ויגבה לבו בדרכי ה' לבוא לפני משה לומר לו: 'אני אעשה כל אשר אדוני דובר'".

מי שלבו גבה בדרכי ה' הרגיש שיש לו נטיה לדבר, אמר בלבו: "בשם ה' נעשה ונצליח", ובא למשה ואמר: "אני אעשה כל אשר אדוני דובר". כתוב כאן יסוד גדול וחשוב: היצר הרע מחליף צבעים. פעם הוא בא עם גאון, ופעם דוקא עם ענוה ושפלות. בכל מה שנוגע לזולת - הוא בא עם גאון, עם התפארות והתנשאות על השני. בכל מה שנוגע לאדם עצמו הוא בא עם ענוה ושפלות. כשאדם רוצה לעשות שטייגען, לשלט בכל הפרק, לכתב ולסכם, הוא בא ואומר: 'מה אתה שווה? אין לך כשרונות, אין לך כח רכז, אתה לא יצלח...' וכו' אדם מתנאש ולא מאמין בכחות שלו.

אולם יש באדם כח הנקרא "נשאו לבו". בשם ה' נעשה ונצליח. כל אחד יכול! בכל אדם יש כחות נעלמים, וכשהוא מחליט ומתחיל לנצלם - הם יוצאים מהכח אל הפעל.

הכתוב אומר (תהלים צד, ח): "בינו בערים בעם וכסילים מתי תשכילו". "בינו" ראשי תבות: בשם ה' נעשה ונצליח. כך יוצאים מהבערות ומשכילים. לדעת שיש לנו כחות! על האנשים הגדולים ביותר מספרים אלו שזוכרים אותם מהילדות, שהם הגיעו לדרגתם בזכות שהאמינו בכחות הטמונים בהם, ולא נתנו ליצר הרע ליאש אותם.

ספר לי יהודי, שהתבקש על ידי מרן הרב שך זצ"ל להכניס לאיזשהו ענין צבורי, והוא נסה לדחות ולומר: "זה לא בשביל הכחות שלי, אני לא בנוי לזה". אמר לו הרב שך: אגלה לך סוד גדול לחיים, שמאד חשוב לדעת אותו, בפרט בחורים צעירים: לא מי שיכול עושה, אלא מי שעושה - יכול! אדם שמתחיל לעשות - מקבל כחות.

הרב שך בעצמו, כשדברו להכניסו למועצת גדולי התורה ולהנהגת הצבור, הרב מבריסק זצ"ל תמה: 'הרי הרב שך לא מבין בצורת מטבע, חץ ממלמד רמב"ם הוא לא יודע לעשות כלום. מה הוא

שיך לעניני צבור? ומה קרה לבסוף? הוא נכנס, ואז קבל כחות ואחריות על כלל ישראל. הרבה אנשים שעמדו בצדי דרכים, ונכנסו למה שנקראה היה שלא שיך להם, קבלו כחות אדירים והצליו.

(רבי אליהו דיסקין שליט"א)

ימהר יחיש מעשהו

והנשאים הביאו את אבני השהם ואת אבני המלאים לאפוד ולחשוך (לה, כו)

מובא במדרש (במדבר רבה יב, טו) "לפי שבשעה שאמר משה, כל נדיב לב וביאו תרומת ה' למלאכת המשכן, ולא אמר לנשיאים, היה רע בעיניהם על שלא אמר להם להביא" - כאשר הקהיל משה את כל עדת ישראל וצוה את כלם להביא תרומות, הוא לא פנה אל הנשיאים בנפרד: רבותי, אתם ראשי העדה, תביאו תרומות!

אמרו הנשיאים: "ביאו העם מה שביאנו, ומה שייחסו נמלא אנחנו". "שמחו כל ישראל במלאכת המשכן והביאו בשמחה כל נדבה ובזריות... לאחר שני הימים בקשו הנשיאים להביא נדבתם ולא יכלו, שכבר צוה משה וינעבירו קול במחנה, והיו הנשיאים מצרים על שלא זכו בנדבת המשכן, אמרו: הואיל ולא זכינו בנדבת המשכן נתן בבגדי כהן גדול... אמר הקדוש ברוך הוא: בני שנודרו, יכתב שהביאו והותר, והנשיאים שנתעצלו, חסר אות אחת משמם".

הקשה בספר "הארת דרך" קש"ה יפה: מה אמרו הנשיאים? מה שייחסר אנחנו משלמים. לו יצר שלבסוף היה מתברר שעם ישראל הביא רק חצי מכמות התרומות, היו הנשיאים צריכים להשלים את כל החצי השני.

משל למה הדבר דומה? בחור עומד להתחתן, מגיע אליו הודו שלו ואומר: "אני תפנתי לא מזמן בן, וראיתי את כל המתנות שקבל - שמונה קומקומים חשמליים, חמש טוסטרס ושלושה טוסטר אובן... אינני רוצה לחזר על השטות הזו. אני רוצה לתת לך מתנה שבאמת אתה זקוק לה. לכן אהבה לשבועים אחרי החתונה ואז תתן לי רשימה של כל מה שחסר לך, ואני אתן לך הכל: מקרר, גז, תנור... הכל עלי!" הלואי עלינו יודים כאלו...

אם כזו נדיבות לב היתה אצל הנשיאים, מדוע להוריד להם אות משמם? להפך - היה צריך להוסיף להם אות, כדי לשבחם על תרומתם הנדיבה! יתרה מזאת, ה"עץ יוסף" מבאר, שכל הסבה ש"היה רע בעיניהם על שלא אמר להם להביא" היתה משום שהנשיאים לא חטאו בעגל (פרסי דרבי אליעזר) והיו סבורים שלא תשרה שכינה על מעשה ישראל שחטאו. אמנם, כל זה היה רק בעת קבלת הצווי על המשכן, אך כשהגיעה שעת הקרבת הקרבנות, כבר ראו הנשיאים ששרתה שכינה, לכן אמרו: הגיעה השעה שנקריב קרבנות בשמחה!

לאור דברים אלו מתגברת התמיהה - אם כל מה שהיה אכפת לנשיאים נבע מדאגה לכבוד שמים, והם רצו שמלאכת המשכן תעשה רק על ידי אנשים שלא חטאו בעגל, מדוע הענישו אותם בהורדת אות משמם?

בטרים נבאר את הדברים נקדים ונאמר, שאין לנו כלל הבנה בקדשות הנשיאים ובכוננתם, שהרי כבר אמרו חז"ל (שבת קוב ע"ב) "אם ראשונים בני מלאכים אנו בני אנשים, ואם ראשונים בני אנשים אנו כחמורים..." אלו אנשים שמשה רבנו קבל את אשורו של הקב"ה לבחור אותם לתפקידם! משום כך אין בדברים האמורים להטיל

פקפוק בדרגתם ובמעלתם, אלא להאיר את עינינו ולהבין שהם נתבעו על דקיות.

החשבונות שעשו הנשיאים היו, אכן, חשבונות נכונים, מלבד ענין אחד - קדם כל היה עליהם לתת את החלק שלהם כמו כלם, ורק לאחר מכן יכולים היו לומר שישלימו כל מה שיחסרה הוצאות שלהם שקדם כלם יביאו והם ישלימו את החסר נבע ממדת העצלות. אנשים זריזים אינם נוהגים כך. זריזים מביאים מיד ואינם ממתינים למה שיביאו אחרים.

ה"מסלת ישרים" (פרק ז) אומר: "חלקי היריות שנים, אחד קדם המעשה ואחד אחרי כן. קדם התחלת המעשה הוא שלא יחמיץ האדם את המצוה, אלא בהגיע זמנה או בהזדמנה לפניו או בעלותה במחשבתו, ימהר יחיש מעשהו לאחור בה ולעשות אותה, ולא יניח זמן לזמן שיתרבה בינתים, כי אין סכנה כסכנתו, אשר הנה כל רגע שמתחדש, ויכל להתחדש איזה עכוב למעשה הטוב".

המסלת ישרים כותב על עכוב מצוה שעלול להביא להחמצתה - שזוהי סכנה גדולה - "אין סכנה כסכנתו!" שהרי מדי רגע יכולה להתרחש איזושהי מניעה, שתגרם לרצון הטוב שלא לצאת לפעל.

בענין זה אמר ה"חפץ חיים" זצ"ל: כנתוב בקהלת (א. כ): "הולך אל דרום וסובב אל צפון סובב סביב הולך הרוח ועל סביבתיו שב הרוח". הנונה היא, כי כל תכלית האדם היא הלא ללכת אל דרום, "הרוצה שיחכים - ידרים", ללמד תורה ולקיים המצוות.

אולם כששואלים את האדם: למה אתה אץ מבית הנקסט תכף אחרי התפילה, ואיך יושב ללמד שעה או שתיים, הוא עונה כי "סובב הוא אל צפון", כלומר: איננו הולך אלא סובב - פונה הוא מעט לעסקיו להרויח לפרנסת ביתו.

אבל סוף דבר הוא "סובב סביב" - הוא טרוד כל כך ב'סובב' עד ש"הולך הרוח" - עד שתצא נשמתו...

הסוף הוא, כי "על סביבתיו" - בשביל שהיה טרוד יותר מדי ב'סובב', "שב הרוח" - שולחים אותו בחזרה לעולם הזה לתקן את אשר ענה... זו היתה, אפוא, התביעה על הנשיאים. חשבונותיהם היו נכונים, אבל הם היו צריכים להעשות אחרי נתינת החלק שלהם. דחית הנתינה לזמן אחר גרמה להם להחמיץ את השעה, ולאבד את הזכות לקחת חלק בהבאת התרומות למשכן.

(רבי ברוך רוזנבלום שליטי"א)

הקב"ה נתן חכמה גם בבהמה

וכל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה ותבונה בהמה (ו. א)

במדדש (שמות רבה מט, א) אומר: "כל מי שנתעסק במלאכת המשכן נתן בו הקדוש ברוך הוא חכמה ובינה ודעת... ולא רק בבני אדם אלא אפילו בבהמה ובחיה, שנאמר: 'חכמה ותבונה בהמה, בהמה כתיב, שנתנה חכמה באדם ובהמה'".

תמוה, מה שיש ענין החכמה בבהמה למלאכת המשכן? מביא ה"שבט סופר" בשם זקנו ה"חתם סופר" זצ"ל: אומרת התורה (ו. כו): "וכל הנשים אשר נשא לבן אתנה בחכמה שוו את העינים". מרש רש"י: "היא היתה אמנות יתרה, שמעל גבי העינים טווין אותן". הנשים היו טוות את הצמר בעודו מחבר אל העינים, בטרם גזיתו מגוף הבהמה.

תמוה, איך העינים אפשרו לנשים לטוות את היריעות בצמר בעודו מחבר לגופו? הלא במלאכת הטוויה היו מושכים את שערות העז לכל הצדדים, ובדאי גרם הדבר כאבים ויסורים נוראים לבהמה.

אלא שהכאבים והיסורים הגופניים שיש לאדם תלויים במדה רבה בחכמתו. מי שהוא בעל מח, יכול להתרומם מעל הכאבים הגופניים ולא לחוש בהם. רבא היה שקוע בלמודו ולא הרגיש בדם היוצא מאצבעותיו (שבת פח ע"א), מספר על גדולי תורה שעברו נתוחים בלי הרדמה, ולא חשו בכאבים על ידי שהיו שקועים בלמוד. האדמו"ר ממודיץ השקיע מחו בנגון ולא הרגיש כאבים.

רצה הקב"ה שהעינים תאפשרנה לנשים לטוות את היריעות

במחבר. איך יתכן שהן לא תתנגדנה? הלא הפעלה הזו גורמת להן לכאבים גדולים! מה עשה הקב"ה - נתן חכמה בעינים, שיבינו את גדל הזכות שיש להן, שמשערוותיהן עושים את היריעות למשכן ה'. ועל ידי שהעזו תבין את גדל הזכות שנפלה בחלקה, היא תסכים בשמחה שישוו את היריעות במחבר לגופה, ומתוך כך היא תתרומם מעל הכאבים ולא תחוש בהם בעת פעלת הטוויה.

(רבי מנשה ישראל רייזמן שליטי"א)

חשיבות המעשה הבסיסי

והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות אתה והותר (ו. י)

שואל ה"אור החיים" הקדוש: לשון הפסוק סותר את עצמו מיניה וביה, כיון שאם היה במה שהביאו "דים" שמשמעותו שמה שהובא הספיק, לא היה זה "והותר" שמשמעותו שנשאר עדיף!

הוא אומר על כך חדוש נפלא מאד: באמת הובאה לצד המשכן פמות גדולה יותר מהנצרך. אולם אם ישראל היו באים ורואים שנשאר עדיף, עלול היה מי מהם לחשב בצער שיתכן שהתרומה שלו לא זכתה להכלל במלאכת המשכן, או אף לבקש אותה בחזרה, שהרי אין בה צרך. לפיכך עשה הקב"ה נס, שלמרות שהיה עדיף - כל מה שהובא נכלל במלאכת המשכן. הכונה שעל אף שהיה מצב של "והותר" היה "דים" בנס, כדי שלכל אחד תהיה הרגשה שהתרומה שנתן נכללה במשכן.

מכאן לומדים למוד גדול מאד: אדם צריך לדעת שאם הוא נותן תרומה וצדקה לשם שמים, אין לו לחוש שמא התרומה לא תגיע ליעדה, משום שהקב"ה כבר יסדר שהיא תגיע למקום הנכון.

בנוסף, לומדים מפסוק זה לומדים יסוד חנוכי גדול ועצום שנוגע לחיי היום יום שלנו, ובפרט לעוסקים בחנוכה ובשלום בית.

רבי מנחם חיים מרל שליטי"א מביא בספרו "מנחת חיינו", שמנהג העולם הוא שאם אדם עושה מעשה רגיל וסגנדרטי, הוא מקבל תגובה צוננת בנסח "נו נו", אך אם הוא עושה מעשה גדול, מפרגנים לו ואומרים "כל הכבוד".

אך לכאורה אין זה בדיון שהתוספת שאדם עשה תקפח את העקר, ורק כאשר הוא עשה מעשה גדול יעריכו אותו על כך, אך אם עשה מעשה בסיסי, כמעט ולא יעריכו זאת.

לפיכך מצינת התורה ראשית שעם ישראל הביאו למשכן "דים", מפני שהגם שהם הביאו "והותר" דהינו יותר ממה שנצטוו, עדין מגיע להם שבח על שמלאו את חובתם הבסיסית בשמחה, והביאו את נדבתם בשעור שהיה נחוץ לבנין המשכן. בכך באה התורה ללמד אותנו שאין לשבח רק עבור החלק של ה"והותר", אלא גם עבור ה"דים" יש לשבח כמו שצריך.

בהערות ובבבקות אנחנו לארגינים, אך כשמגיעים לשבחים וקומפלימנטים, לפתע אנחנו הופכים לקמצנים, ומסבירים שאותו אדם לא אוהב יותר מדי מחמאות, וממילא אין צרך לשבח אותו יותר מדי... אמנם ברור שהמחמאות צריכות להיות אמיתיות ולהאמר במקום הנכון, אבל מתר להוסיף במנון שלהם, וכפי שאמר פעם מאן דהו: לא צריך להגזים במחמאות, אך צריך שהן יהיו לפחות שוות לבקורת, שבה האדם מרשה לעצמו להשתלח ולבקר באות נפשו.

דבר זה נכון גם לכל אדם בביתו פנימה. בדרך כלל האדם משבח את אשתו רק כאשר עשתה דבר שמעבר לכוחותיה, ואינו רואה לנכון להחמיא לה כאשר היא עושה את מלאכות היום יום השגרתיות. הנמוק פשוט: זהו התפקיד שלה!

על כך אמר אחד מגדולי ישראל: אם אדם אינו משבח את אשתו לפחות עשר פעמים ביום, שלום הבית שלהם מטל בספק גדול! אמנם הוא משבח אותה כאשר עשתה מעשה מעל ומעבר, וזה יפה מאד, אך מה עם נהול הבית הבסיסי? האם עליו אין צרך להחמיא?!

(רבי אריה יודלביץ שליטי"א)

מתיקות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדרך היומית של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של דודי הגאון הצדיק מצדיקי ירושלים בעל מעדני השלחן הרב לוי רבינוביץ זצ"ל, בן הגה"ק רבי גמליאל זצ"ל, נלב"ע בשבת קודש בעת ועווא דרעוויין ב' אדר תשע"ה.

דודי הגאון רבי לוי רבינוביץ זצ"ל אשר ממקום מושבו בבתי נייטין בירושלים האיר את כל העולם כולו בתורה, ביראת שמים, ובהנחלת לימוד ההלכה, זכה בצעירותו לאותות אהבה וחיבה ממרא דארעא דישראל מרן רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל, חכה להיות בן בית אצל גדולי הדור, הרה"ק רבי שלומקה מזויעהל זצוק"ל, הגאון הנודע הטעפליקער רב זצוק"ל, הגאון האדיר הרב בענגיס זצוק"ל, ועוד.

זכינו לראות יהודי ששמר על עצמו מעל 90 שנה שלא לדבר לשון הרע, יהודי שנוהר בכל ימי חייו שלא לדבר מילה אחת לבטלה, עד שביהושלים כינורו "החפץ חיים של ירושלים!"

רבי לוי הרגיל את עצמו מעודו, וכך חינך ותבע מתלמידיו גם כן, לשון תמיד סדרי משניות בעל פה, ובכל מקום שהלך, או כשהמתין לתור וכדו', היה ממלל ומשנן פרקי משניות שלימים. גם בשנותיו האחרונות כשהיה בבית חולים, היה גורס פרקי משניות מתוך כאביו ויטוריו לא עליכם.

אחד מגדולי תלמידיו היה הגאון האדיר רבי יעקב בלוי זצ"ל חבר הבד"ץ ורב שכונת סנהדריה, וגם ממנו הוא ביקש לשון תמיד משניות בעל פה, ואכן רבי יענקל שהיה בחבור חרוץ ושקדן נענה בשמחה לבקשת רבו ולמד הרבה משניות בעל פה. ופעם באחד השמחות במשפחתו של רבי לוי הגיע הגר"י בלוי להשתתף בשמחה, הוא ניגש למורו ורבו הישיש, והודה לו בכל לבו, שבזכותו הוא התרגל כל חייו להיות בקי במשניות בעל פה, כשהוא מזכיר לו שבחחותו הוא נבחן אצלו פעם את כל השישה סדרי משנה בעל פה מתחילתם ועד סופם!

הגאון רבי לוי עסק רבות בחיבור ספרים בהלכה ובעוד מקצועות התורה. חיבורו "מעדני השלחן" (ה' חלקים) שהוא ספר יסודי בהלכה, התפרסם כל כך עד שהפך לכינויו העיקרי של רבי לוי. כמו כן הוא חיבר גם שו"ת "מעדני מלכים", והגדה של פסח "וללוי אמר", ועוד הרבה ספרים שהם עדיין בכתב יד. הוצאת ספריו לאור היתה כה חשובה בעיניו עד שבצוואתו הקדושה הוא כותב כדברים האלה: "והנינו מברך את כל התורמים והעושים והמסייעים להוצאות הספרים, שיתברכו בבני חיי ומזוני רוחי, ובריאות ונחת מכל יוצאי חלציהם, ואושר ועושר והצלחה בכל הענינים, ואם יהיה באפשרותי אמליץ עליהם ממרומים לטובה ולברכה".

למה עצר מרן האדמו"ר מבעלזא את ההקפות

על רבינו בעל 'אבן ישראל', אבל נספר סיפור על 'מימי לא קדמני אדם לבית המדרש'.

התמדתו של הרב פשר היתה לשם דבר. הרבה מהמתמידים בירושלים ניסו להתחרות עם השקדן רבי ישראל יעקב בצעירותו, אך לא הצליחו. ביום הקדוש יום כיפור עלה רעיון לאחד הצעירים: כעת בודאי אצליח להיות בבית המדרש לפני ר' ישראל יענקל, הרי במוצאי יום הקדוש הולכים כולם הביתה לעשות הבדלה ולאכול משהו, אני אזדורז להיות הראשון בבית המדרש, והפעם הדבר יעלה בידי להיות לפניו.

ואכן מיד אחרי מעריב רץ האברך הביתה, עשה הבדלה, אכל חתיכת עוגה, ורץ לבית המדרש. כשהוא מגיע לשם, הוא שומע נגינה מוכרת, הוא רואה את רבי ישראל יעקב יושב ומתענע ליד הגמרא הגדולה כשהוא שר את הניגון המתוק של הגמרא... הוא לא יכל יותר להתאפק, נגש לרב פשר ושאל אותו: תגיד לי, ישראל יענקל, איך זה יכול להיות? איך הצלחת ללכת הביתה ולחזור כל כך מהר, הרי אתה לא מלאך?

רבינו הרב פשר מסתכל עליו בחיך רחב, ואומר לו: "אספר לך את האמת, לא עזבתי בכלל את בית המדרש. בערב יום הקדוש הטמנתי באיזה ארון את השירים של הסעודה המפסקת, והיום לאחר מעריב מישוה עשה כאן הבדלה, טעמתי משהו, וחזרתי ללמוד את ההייליגע תורה..."

(מתוך הפתיחה לשיעור, ז' שבט, מגילה דף כ"ח)

מה ראתה שפחה על הים

היה זה בחורף הראשון שלי ביישיבה. המשגיח בישיבה היה נותן שמוע'ס פעם בשבוע. בפרשת בשלח הוא דיבר על פרשת השבוע, כשהוא מצטט את דברי רש"י על הפסוק "זה קלי ואנורו": "ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים". זעק המשגיח: איך יתכן כדבר הזה? האם השפחה היתה ברמה רוחנית גבוהה יותר מאשר הנביאים הקדושים?!

אלא ההבדל הוא כך, אמר המשגיח בהתלהבות, השפחה ראתה, אבל היא נשארה שפחה. היא קיבלה דברים נשגבים בראיה, אבל מה היא עשתה עם זה? אפס. כלום. הנביאים הקדושים כשהם רואים, הם עושים עם זה משהו, זה מקרב אותם לבורא עולם!

בדומה לזה, מסופר על רבן של ישראל ההייליגער חתם סופר שהיה מוסר לתלמידים בכל ליל ישישי שיעור בפרשת השבוע, שיעור שכלל חומש עם פירוש רש"י ורמב"ן. פעם אחת בזמן שהחתם סופר מסר את השיעור בפרשת בשלח, ישב לידו בנו הקטן שיעמלע, לימים הגאון הצדיק רבי שמעון סופר זצוק"ל רבה של קראקא. כשהרבי החתם סופר הגיע ללשון רש"י הנ"ל, "ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים", הוא שאל: מה הפשט? איך יתכן שהשפחה זכתה לראות מה שנביאים לא ראו? נענה הילד הצדיק שיעמלע ואמר: טאטע, כשאתה שולח מכתב עם הגוי המשרת, אתה לא

מתי מתעלות כל התפילות של כל השנה

השבוע בדף היומית (חגיגה דף י"ז ע"א) נלמד בגמרא ששמיני עצרת רגל בפני עצמו הוא לענין פז"ר קש"ב. [פייס, זמן, רגל, קרבן, שיר, ברכה (רש"י)].

בליל שמחת תורה שנת תשנ"ה לפני תחילת ההקפות בביהכ"ס בבעלזא, עצר כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א ואמר דברי התעוררות לקראת ההקפות. וכך אמר הרבי שליט"א: "שמיני עצרת איז די אונטערשטע טאג פון די הייליגע טעג [-שמיני עצרת הוא היום האחרון מהימים הקדושים], ונהלל הולך אחר

החתום, און ס'איז ידוע אז דורך די רקודים לשם שמים ווערן נתעלה אלע תפילות וואס האבן נישט געהאט אן עליה במשך די גאנצע יאר [-ידוע שעל ידי הירקודים לשם שמים מתעלים כל התפילות שלא היתה להם עליה במשך כל השנה]... בעט איך ענק מ'זאל שטיין מיט ישוב הדעת און נישט רעדן אינמיטן די הקפות [-מבקש אני מכם לעמוד בישוב הדעת ולא לדבר באמצע ההקפות]."

ומקור הדבר הוא מדברי זקינו מרן השר שלום מבעלזא זצוק"ל על דברי הגמרא שלנו [מובא בספרו מבר קדש]. וכך אמר השר שלום זצוק"ל: "מה הם הירקודים בשמחת תורה אינני יכול לומר לכם, אבל זאת אוכל לומר לכם שכל התפילות שאין להם עליה במשך כל השנה יש להם עליה ביום זה על ידי הירקודים.

ועל זה אומרת הגמרא ששמיני עצרת הוא רגל בפני עצמו לענין פז"ר קש"ב, כלומר כל התפילות הפוזרות יש להם עליה והקב"ה מקיים להם ביום זה".

האברך שניסה להתחרות עם הרב פשר זצוק"ל

למדנו בדף היומית (במסכת מגילה סוף דף כ"ז) מעשה שהגמרא מספרת: "שאלו תלמידיו את רבי פרידא, במה הארכת ימים, אמר להם, מימי לא קדמני אדם לבית המדרש...". יש לציין שהגמרא במסכת עירובין (דף נ"ד ע"ב) מספרת שלרבי פרידא הוסיפו לעת זקנותו 400 שנה!

זה הזכיר לי את ראש ישיבת לוצערן רבינו רבי יצחק דוב קופלמן זצוק"ל, אשר זכה כידוע לאריכות ימים מופלגת, ונפטר בגיל 105. כשהראש ישיבה היה בגיל 100, התקיים "דינר" באנטוורפן עבור הישיבה בלוצערן, ובתוך דרשתו הוא אמר: "מיר זאלן זיך טרעפן נאך פופציג יאר געזונטערהייט" [-שבוא עולם יעזור שנפגש בעוד חמישים שנה מתוך בריאות]. היו אומר שלדעתו של הרב קופלמן יש לברך שזוכה לחיות גם מעל 120 שנה...

בהכנת השיעור נזכרתי ממרן הראב"ד גאון ישראל בעל 'אבן ישראל' רבינו רבי ישראל יעקב פשר זצוק"ל. אפשר לדבר הרבה

בשורה טובה לתושבי לאנדאן

להרחבת גבולות הקדושה, מעתה ניתן להשיג את הגליון ב"דער לוח האיימפל".

מיני מתיקה

בדף היומי למדנו (בתענית דף ט"ז ע"ב): "על כל ברכה וברכה תן לו תהלה", וחשבת לפרש בחמלת ה' עלי ובסיעתא דשמיא. לפעמים שומעים שאחד מברך את השני, "שתזכה לראות הרבה נחת מהילדים", "בריאות איתנה לאורך ימים", "שיהיה לך פרנסה בהרבה", וכדומה, והשני אפילו אינו עונה אמן. מברכים אותך, תענה אמן! שיהיה בית קיבול לברכה! אם חביבך מברך אותך, תגיד לו: יישר כח! תזכה למצוות! זה הכוונה "על כל ברכה וברכה תן לו תהלה". אל תזלזל בשום ברכה מאף יהודי, בבחינת "אל תהא ברכת הדיוט קלה בעיניך".

דואג להדביק את המעטפה, אבל כשאתה שולח אגרת עם בחור מהישיבה, אתה מדביק את המעטפה היטב. מה ההבדל? התשובה מאוד פשוטה - המשיך הילד - המשרת הגוי הוא טיפש, הוא אינו מבין כלום, ולכן אינך חושש שהוא יראה את האגרת, כי גם אם הוא יפתח הוא לא יבין מה כתוב שם, אבל בחור הישיבה יש לו דעת ויש לחשוש שהוא יראה מה שכתוב. וכאן טמונה גם התשובה לשאלתך, אבא. השפחה הבזויה שרואה הרי היא לא יודעת מה היא רואה, ולכן נתן לה בורא עולם רשות לראות, הרי בלאו הכי היא לא תשיג שום דבר בענייני אלקות. הדברים שנגבים מבינתה. אבל הנביאים הקדושים שמתנבאים ויודעים מה מתנבאים, הראיה שלהם מוגבלת...

(מתוך הפתיחה לשיעור, י' שבט, מגילה דף ל"א)

צידה לדרך לזמנים הקשים

נפגשתי עם עסקן בכיר בתחום הרפואה, הוא גם יהודי תלמיד חכם עצום, והוא אמר לי: אתה לא תאמין מה שקורה אצלנו בכלל. רוב האברכים נדבקו בקורונה. המצב כיום זועק לשמים. אתה מוכרח בפתיחה של השיעור היומי להגיד דברי חיזוק. לכן החלטתי לומר כמה דברי חיזוק בבקשתו.

הפסוק אומר במשלי (יח, ד): "רוח איש יקלכל מן הרוח ורוח נכאה מן יסאנה". אומר התרגום: "רוחא דגברא תסובר חרני". המילה 'חרני' מזכיר לכם משהו? קצת דומה למילה קורונה...

אומר שם רש"י: "רוח גבר, שהוא איש גיבור ואינו נותן דאגה בלבו ומקבל כל הבא עליו בשמחה

ובחיבה, ללכלל מחלוהו, אין כוחו סר מעליו". אם כן קבלנו כאן מרשם איך נצליח לשרוד את כל התקופה הלא קלה הזאת.

ומכאן נמשיך לדברי המצודת דוד: "רוח השכלי אשר באיש יסבול ויחזיק חולי הגוף, כי היא מנהגת את הגוף בבריאותו ואף כי בחליו, אבל כשהרוח עצמה נכאה ושבורה בעצב וגוף, מי ישאנה, כי אין הגוף נושא אותה להחזיקה כי אם היא את הגוף". ושוב קבלנו צידה לדרך מה קורה אם החליה יהודי אינו מרגיש טוב.

שנזכה יחד עם כל עם ישראל שיתקיים בנו הפסוק "כל המחלה אשר שמתו במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך", ונזכה לרפואות וישועות אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור, י' שבט, מגילה דף ל"א)

אליבא דהלכתא - שאלות בהלכה בסוגיות הדף היומי

בדף היומי במסכת חגיגה דף ד ע"א נלמד אודות קטן שהגיע לחינוך שחייבים מדרבנן לחנכו במצוות, ורצינו לשאול האם החיוב לחנך את הקטן בכל פרטי המצוה ודיניה כמו גדול, או שהעיקר שהוא יקיים את המצוה כפי שנראה לו, למשל לתת לקטן אתרוג שאינו כשר לברכה שנראה חיצונית כאתרוג יפה, או בליל הסדר אם יש מצה שנאפתה שלא לשם מצת מצוה שאי אפשר לצאת בזה ידי חובה, האם זה מספיק לקטן או לא? וכן האם הקטן חייב לאכול כזית מצה בכדי אכילת פרס?

תשובה שהתקבלה מאת הגאון מחשובי הרבנים בבית דוד בנימין הכהן בטלמן שליט"א

לכבוד שאר בשרי הקרוב הגאון רבי אברהם ישעיהו שליט"א,

במענה לשאלתכם אסביר את הענין כפי שקיבלתי מהגאון האדיר רבי ישראל יעקב פישר זצוק"ל, ואקדים להציע את לשון הרמב"ם "הכל חייבין לקרוא את המגילה וכו' ומחנכים את הקטנים לקרותה". ולכאורה צריך ביאור שהרי צריך לחנך קטן לקריאת מגילה כחיוב חינוך לשאר מצוות, ומה צריך להשיענו זאת במיוחד בקריאת מגילה. והנה ידועה השאלה אם חינוך קטן הוא מצוה על האב, או שהמצוה מוטלת על הקטן עצמו, שיש הרבה נפק"מ בזה, כגון מי שאביו לא חינוכו אם הוא עצמו מצווה או לא, ועוד נפק"מ טובא. והנה יש הרבה ראיות שהקטן עצמו מצווה, כגון מזה שנפסק שקטן שאכל כדי שביעה יכול להוציא בברכת המזון את הגדול שאכל רק כזית שאינו מחויב אלא מדרבנן. ומאידך במשנה בסוכה שנינו: "קטן היודע לנענע חייב בלולב". ובשו"ע כתב "חייב אביו לקנות לו לולב", משמע דהחיוב הוא על האב.

וביאר בזה הגרי"י פישר זצ"ל ששניהם אמת, גם האב מחויב, וגם הקטן עצמו. ולכן במצוה שעדיין אינה לפי שכלו של הקטן ואי אפשר לחייבו, מוטלת המצוה על האב לחנכו אע"ג דליכא עדיין חיוב על הקטן עצמו. ובזה מובן גבי מגילה, שהגם שהקטן אינו מחויב מצד עצמו, כי קשה עליו להיות מרוכז ולא להחסיר תיבה, חייב אביו לחנכו במצוות, ויחנכו לשמוע מגילה.

ולפי"ז מסתבר דדברים ששייכים לחפצא של המצוה אם נותנים לו לולב פסול הרי אין בידו לולב. וכן נקט המ"ב שם שהד' מינים של חינוך קטן צריכים להיות כשרים. ועוד הוסיף הגרי"י, שהחלק של "לכם" שמעכב ביום ראשון דסוכות, זה אינו מעכב בקטן, שהרי "יודע לנענע" הוא טרם הגיל שמקחו מקח, ועל כרחך צ"ל שבעצם הנענוע בד' מינים כשרים מקיים אביו חינוך למצוה.

ולכן ברור שמחנכים קטן למצוה, גם אם אין בטוח שיגמור הכזית בכדי אכילת פרס, וכן לדעה שמחנכין קטן לד' כוסות אין מדקדקין אם שותה בכדי שתית רביעית, דזה חלק ששייך לקטן עצמו, ומצות האב ליתן לפניו כוס ויין.

צלח ורכב על דבר אמת, ללמוד וללמד לזכות את הרבים בשמחה ובבריאות איתנה לאוישוט"א.

דושה"ט בברכת כהנים, דוד בנימין הכהן בטלמן

מקולמוסם של הקוראים

לבקאות הנפלאה בכל התלמוד ממש, וכן בגימטריא "לילית", רמז שבכוח העיון במתיקות הדף היומי, ניצלים מהקליפה לילית רח"ל, שמכניסים האהבה והמתיקות לדברים קדושים.

והנה היום היארציית של מרן אא"ז [שהוא גם ש"ב של כת"ד שליט"א] הגה"צ מנקיי הדעת שבירושלים וכו', רבי לוי הכהן רבינוביץ זיע"א, בעל "מעדני השלחן" על שו"ע יור"ד, ושו"ת "מעדני מלכים", והגדה של פסח "לולי אמר", ושאר ספרים נכבדים, נל"ב ע"ב אדר תשע"ה, בשבת קודש פרשת תרומה בעת רעוא דרעוין (ראה בהרחבה במדור "יומא דהילולא קדישא"). וחשבתי לרמז שכתוב בפרשתנו "ויקחו לי תרומה", וכתב רש"י "לי, לשמי", עכ"ל. והנה בראשי תיבות וסופי תיבות "ויקחו לי", יש האותיות "לוי", רמז שכל מהלך החיים של זקני הגר"ל זצ"ל, היה הכל לשם שמים ממש, וכל פעם שאכל הקפיד לומר 'הריני אוכל שיהיה לי כוח לעבודת ה' יתברך', וכן ממש על כל צעד ושעל חשב הכל שיהיה לשם שמים. וכמו שהאר"י בזה נפלאות אאמ"ר הגה"צ רבי אלחנן שליט"א בספרים האדירים "עובדות דרבי לוי" שלשה חלקים, ע"ש תורה נחת. זהו "ויקחו לי", "לשמי". והנה המשך הפסוק "תרומה", ראשי תיבות: "ל'הנה ת'ורת ר'בינו מ'עדני ה'שלחן". יהא רעוא שיהיה מליץ טוב לנו ולכל ישראל ובקרוב נזכה לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן כן יהי רצון.

בברכת כהנים באהבה, כעתירת גמליאל הכהן רבינוביץ, מח"ס "גם אני אהדך" ו"פרדס יוסף החדש" על המועדים

ב"ה, יום ה' פרשת תרומה, לסדר "ויקחו לי תרומה מאת כל איש", "כל איש" ראשי תיבות: "ל'כבוד ל'עולם א'ברהם ישעיהו ש'יחיה", ב' אדר א' תשפ"ב.

לידידי היקר באדם הגאון הצדיק אדיר וחזק שמו מפארים מגדולי מזכי הרבים בדורנו וכו' רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א בעל העלון העצום המאיר בכל העולם כולו "מתיקות הדף היומי".

הנה בכל שבוע יש ממש עונג שבת לעיין בעלונו המתוק מדבש ונופת צופים, וכבר הרבה זמן אני מסופק אם כדאי לעיין בעלונו הנחמד כבר מערב שבת, להכין דבר תורה יפה לשלחן השבת, או להשאיר התענוג בעיין בעלונו בשבת קודש, לקיים מה שנאמר "וקראת לשבת עונג".

והנה עלונו היקר נקרא בשם "מתיקות הדף היומי", והנה ראשי תיבות: "מ'תיקות ה'דף", אותיות "מה", רמז למה שכתוב "מה" אהבתי תורתך וגו', וכן יש לרמז ענף פסוקים על דרך זה, ואכמ"ל. וסופי תיבות "מתיקות הדף" ת"ף בגימטריא "תלמוד", רמז

מאצרות המועדים

הרה"ק רבי פנחס מקוריין זצוק"ל היה אומר שהוא מאוד מחכה ומצפה "עס זאל קומען די ד' פרשיות, איך זאל מיך זעהן מיט דעם אייברשטען" [מתי יבואו הארבע פרשיות, כדי שאוכל ליראות לפני בורא עולם]... (אמרי פנחס)

נקודה למחשבה:

הרה"ק רבי יצחק זעליג מסוקולוב קוצק זצוק"ל היה אומר: הקמצן גרוע יותר מהגנב, הגנב עינו צרה בדבר שאין לו, אבל הקמצן גם במה שיש לו וגם במה שאין לו...

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

עלון דבר המלך לעם הקב"ה

פרשת-ויקהל

לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום

כידוע המשכן והמקדש חלק ממטרתם היתה להשכיך שלום בעולם ולמאחד את עם ישראל כולם עולים ביחד לרגל בשלושת הרגלים ומתקבצים כל עם ישראל יחד ומתרבה השלום בעולם כתוב מדרש תנחומא פרשת נשא סימן כה וביום שהוקם המשכן נעשה שלום, שנאמר כי ידבר שלום אל עמו ואל חסידיו ואל ישובו לכסלה, אמר רשב"ל שהמשכן מביא שלום נלמד מהתורה שהתורה הסמיכה את הפסוק וישם לך שלום לחנוכת הנשיאים

סיפורים על מעלת השלום

כיצד זוכים לאריכות ימים? כאשר הגיע הרב וואזנר זצ"ל לגיל מאה, פקד את מעונו מנכ"ל הביטוח לאומי- לשעבר מר ברוך מרום. המנכ"ל לאחר ששוחח עם הרב, שאל אותו בפליאה "כבוד הרב במה הארכת ימים? להגיע לגיל 100 בלי מקל ללא משקפים עם צלילות הדעת הפסוק לכל עם ישראל בארץ ובתפוצות בסוגיות הלכתיות הפסוק ביותר בצורה בהירה מנומקת ומתומצתת - זוהי מתנה שלא רבים זוכים - א"כ גלה לי את סודך - במה הארכת ימים? השיב לו הרב את הפסוק בתהילים - מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב? - מסתבר שדוד המלך כבר שאל את שאלתך - מהו הסוד לאריכות ימים. ומהי תשובתו? הנה תקרא - הראה לו הרב - "נצור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו" - אמר הרב למנכ"ל הנדהם - כל 70 שנות חיי בארץ נמנעתי מלהיכנס למחלוקת כל שהיא. זהו הסוד!!!

(שיעור בשלום בית...) בוקר אחד הגיע רבה של טבריה - רבי אשר זאב וורנר זצ"ל למנינו הקבוע לתפילת שחרית כוותיקן, והנה רואה הוא אברך - שלא מן המקום - כשרובב בבית הכנסת ברוח נכאה. הרב וורנר הרגיש בפיקוחו כי משהו אינו כשורה אצל האברך. הוא חשב לעצמו, כנראה אברך זה מסובך בעיית שלום בית וברח מביתו, וכשכך הדבר, לאן יפנה אם לא לטבריה או מירון וכיו"ב. לאחר התפילה הזמינו הרב וורנר לביתו, והאברך נדהם לראות את הרבנית יושבת בראש השולחן... ואת הרב וורנר מגיש לא כוס קפה... אחר כך מבקש ממנה ליטול ידיים, ומגיש לפניו לחם וגבינה. תמה האברך לנפשו: האם זהו רבה של טבריה והאם כך צריכה לנהוג הרבנית, אך לא הוציא הגה מפיו. לאחר הסעודה שהשתתף בה גם האברך, נתן לו הרב וורנר דמי נסיעה ופטרו שלום באומרו: "אם תנהג כמוני לא תצטרך לברוח"... הדברים נכנסו היטב לליבו של האברך, ומאז שינה את מהותו לגמרי ושלום הבית שב על כנו. (בית ומנוחה)

לא רציתי "להפציץ" את העולם

פעם אחת, מספר בנו של ה"חפץ חיים": זצ"ל בספרו "שיחות החפץ חיים" (עמ', פ'), התלחח מחלוקת בישיבה (בראדין) בקשר למשגיח הישיבה הרב ר"י ז"ל. מחצית בני הישיבה עמדו לצידו של המשגיח והמחצית השניה התנגדו לו. כדי להכריע בין הצדדים, הושיבו בית דין שהיה מורכב מטובי הלמדנים של הישיבה, ושני הצדדים באו לטעון טענותיהם בפני בית הדין.

תחילה העלימו את כל הענין מה"חפץ חיים", אך מאוחר יותר, כשנודע לו הדבר, היתה לו "עוגמת נפש גדולה" מזה. הוא נכנס לישיבה ודיבר כשעתיים במרירות נפש על "עוון מחלוקת", וזה היה תורף דבריו: הרמב"ם פוסק בהלכות "דעות" כי כת מספרי לשון הרע אין להם חלק לעולם הבא, מקור הדין בתוספתא פאה פרק א'. בספרי על הלכות לשון הרע, אמר בעל ה"חפץ חיים", השמטתי להלכה זו בכוונה תחילה, כי לא רציתי "להפציץ" את העולם. אבל גם אם לא העתקתי דין זה, סוף סוף הלכה הוא. הגמ' מספרת בפרק חלק שהתנאים נקבצו פעם, והחליטו למנות את שלמה המלך בין אלה שאין להם חלק לעולם הבא, לפי שהכתוב אומר עליו "כי עשה את הרע בעיני ה'". עודם מדברים בענין זה, ואש יצאה ושרפה את הספסלים שעליהם ישבו, אף שהיה בזה לכאורה אות, שאין מסכימים עמם בשמים, לא השיחו בזה והתקבצו שנית להוציא החלטתם לפועל. גם בפעם הזאת עכבו אותם משמים על ידי בת קול. ויש לתמוה, מה איכפת להם בשמים מהחלטות בני אדם, שראו לנכון להפריע להם בדיוניהם? אלא, האמת היא שמיום שניתנה תורה לבני אדם נמסרה הרשות לבית דין של מטה, וכפי שמחליטים כאן למטה, מקיימים בבית דין של מעלה. ואם היו פוסקים שאין לשלמה חלק לעולם הבא, באמת לא היו יכולים להכניסו לשם. גם אם אליבא דאמת ראוי להצדיקו כמו כן, אמר ה"חפץ חיים" בנידון דידן. כל אחד מבעלי

המחלוקת חושב "אני פועל למען האמת, ומכיון שאני בן תורה ומתיגע בלימודי בודאי לא ידחוני מעולם הבא". אמנם דעו לכם! אם הרמב"ם מעתיק דיו התוספתא להלכה "לא יועיל" בעולם הבא "שום" עצה וזכות! הנכם חושבים שגם אני אצטרף לחבורתכם? דעו כי עם כל חביבותי ללומדי תורה אני אומר לכם: "מוטב לי שיאבדו אפילו שבעים ישיבות" משאכנס לחבורה של כת בעלי לשון הרע! עם סיום דבריו הסתלק מהמקום.

ויתר על סכום גדול למען שלום והרויח סכומים אגדיים

סיפור הרה"צ ר' מאיר איתמר רוזנבוים מעשה מדהים שהתרחש לפני מספר שנים בחו"ל המלמדנו, עד כמה גדול כוחו של ויתור: ישנם שני אנשי עסקים, חברים טובים מילדות, אשר שיתפו פעולה בעסקיהם והיו שותפים לעסק משגשג ומצלח. בכל עסקה התחלקו הם ברווחים שווה בשווה ואף קצרו הצלחות רבות. אף את ילדיהם חיתנו זה בזו, עקב קשריהם הטובים. תקופה אחת, ערכו השניים עסקה גדולה ומיוחדת עם יהודי נוסף אשר התיידד איתם עד למאוד וחשף בפניהם כי לא זכה לילדים כבר שנים רבות, וכי מוכן הוא לשלם כל הון כדי לזכות בילדים. השניים ריחמו עליו והחלו להזמין אותו להתארח בביתם בשבתות ובחגים. שבת אחת, התארח הוא אצל הראשון, ובשבת השנייה אצל השני, וחוזר חלילה כל שבת. לאחר מספר חודשים, כשהתרגל להתארח בבתיהם, החל האורח הנכבד להביע דעתו ולמתוח בקיורת על ענייני בית מארחיו והתנהלותם. "אינני מבין, מדוע השולחן מונח בצד הזה... ומדוע אתם מגישים את המנה השלישית בצורה שכזו... למה אתם מתנהג כך עם ילדיך?!", כך פתח פיו והחל להביע דעתו על כל דבר. לשותף הראשון הדבר לא 'הזיז', אך לשותף השני הדבר הציק והפריע עד למאוד. "ידידי היקר", פנה לאורח, "שמח אני לארח אותך כל שבת, אך אם תמשיך להעיר הערות, לא נוכל להמשיך יחד, אני מסתדר יפה לבד". פניו של האורח חפז, ומאותה שבת הוא כבר לא חזר להתארח אצלו, אלא שהה בבית השותף הראשון, בד בבד שהמשיך לנהל עם השותפים עסקים כרגיל. יום אחד, פנה היהודי חשוך הבנים אל השותף הראשון ואמר לו: "רציתי להעביר אותך ולגלות לך, כי את כל הירושה שלי אני מתכוון להעביר לך, עקב הכנסת האורחים התמידית שאתה מארח אותי מידי שבת בשמחה". שמע זאת השותף הראשון ושמוח עד למאד. אלא שלאחר תקופה קצרה, ערך היהודי חשוך הבנים 'סולחה' עם השותף השני שפגע בו, ואף כאות הערכה חזר להתארח בביתו מידי שבת כבעבר. "תשמע" פנה היהודי חשוך הבנים אל השותף השני, "ישנה באמתותי ירושה גדולה, שרציתי להעניק את כולה לחברך, עקב הכנסת האורחים הגדולה שעושה הוא לי כל שבת, כאשר לך לא התכוונתי לתת מאומה, אחרי שנפגעת ממך. אך כעת שחזרנו להיות ידידים טובים, והינך ממשיך לארח אותי בסבר פנים יפות, אני משנה את הצוואה ומעניק לך ולר חצי-חצי בירושה הגדולה". ונתן לו עותק מחודש של הצוואה. לאחר זמן מה נפטר היהודי. מידוענו חתם והכין את צוואותיו באמצעות עו"ד עליו סמך. הגיעו שני השותפים לאותו עו"ד ולהפתעתו הגדולה קורא העו"ד את הצוואה הישנה, שבה כתוב, כי כל הירושה ניתנה לשותף השני. הבין מידוענו, כי כפי המסתמן העו"ד עשה יד אחת! עם שותפו כפי שינשלו מכל הצוואה וחשב מה לעשות במציאות בה הוא נמצא. הרי יש באמתותו העתק מהצוואה החדשה המוכיחה מעבר לכל ספק כי חצי מהירושה שייכת לו. מדובר בסכום עצום, מדוע שיוותר עליו? מצד שני, אם יוכיח, כי השותף ידע על דבר התרמית, אזי מהר מאד ייודע הדבר למשפחות, ועלול הדבר לגרום חלילה לפירוק משפחות ילדיהם הנשואים זה בזה. מאחר שלא יכול היה להחליט, קם מיד וטס לארץ ישראל, אל מעונו של בעל 'שבת הלוי', מרן הגאון הרב שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, על מנת שיורה לו מה לעשות במצב שכזה, כשהוא מראה לו את עותק הצוואה המעודכן. הרב שמע את דבריו ואמר: "אמת, כי הצדק איתך ואם תיגש עם עותק זה לדין תורה - תצא זכאי בדין. אך כיוון שיכולה לצאת מכך מחלוקת רבה ושנאה גדולה, ובפרט בין ילדיכם הנשואים. רינינו נתן לך עצה טובה והיא - מעולם לא הפסיד אדם מויתור, גם כשהיה צדק". שמע היהודי, ומיד קרע את עותק הצוואה המתוקן שבידו, ועתה אין באפשרותו להוכיח, כי הייתה קיימת צוואה מאוחרת יותר. אין לי ספק, חתם הרב וואזנר בהתפעלות, "כי על ויתור שכזה בשביל שלום, תראה בקרוב ניסים גלויים". בנוסף, הודיע לשותפו, כי מעדיף הוא לפרוש מהשותפות עמו במסחר ולפנות לעסק אחר, ומיד קנה ממנו השותף הראשון את חלקו בשמחה. מידוענו פתח עסק חדש בנפרד, כשהוא רואה ברכה בכל עסקה. לאחר שנתיים, פקד הוא שוב מעונו של הרב וואזנר, ששאלו בסקרנות: "ינו, האם ראתי מאז המקרה ישועות והצלחות?". "אגלה רק לרבי", אמר בשמחה, "בשנתיים האלו הרווחתי סכומים אגדיים, כמוהם לא הרווחתי כל זמן שהיינו שותפים, והגדולים מכל הירושה שיכולתי לקבל, ויודע אני, כי הכל בזכות אותו ויתורי". רואים שמכך שויתר למרות שנעשה לו עוול רק הצליח מכך

קראנו בפרשה על הארון המסמל את התלמיד חכם שכל מידותיו חצוינו של אמה וחצי רוחבו אמה וחצי קומתו ואמתיים וחצי קומתו ואם תלמיד חכם צריך להתנהג בענווה כל שכן כל אדם להלך סיפורים על מידת הענווה

הסתפקותו במועט וענוותנותו של רבי יצחק טייב בעל ערך השולחן

ראש רבני תוניסיה, היה רבי יצחק טייב בעל 'ערך השולחן'. גדול בתורה היה, גדול בענווה וגדול במידת ההספקות במועט. מגדי בוקר היה משקים קום עוד בטרם הבחינו בין תכלת לכרתי, ולאחר ששפך צקון לחש ומד את שיעוריו הקבועים, פנה לשבת על מדין ולהורות הלכה, ויעמוד העם עליו מן הבוקר ועד הערב. רק בשעה מאוחרת בלילה, עלה בידו להתפנות מכל שאליו הרבים ושב הביתה לטעוד את ליבו ולשקוד על דלתי התורה באין מפרע. לילה אחד, נדדה שנתו של ה'ביי', הוא המושל התוניסאי, והחליט לצאת ולסייר ברחובות העיר כדי להתרשם מקרוב אחר אורחות חיי אזרחי המדינה. השעה הייתה קרובה לחצות, והמושל צעד בלוית סגנו אל השכונה היהודית שבתונס. התושבים כבר עלו מומן על יצועיהם והבתים היו שרויים באפילה, והנה הם רואים בית קטן, ואור קלוש בוקע ממנו. 'מעניין מי גר בבית זה', אמר המושל, הקיט שלקות על הדלת ונכנס פנימה, בלי להמתין לקבלת רשותו של בעל הבית. מה נפעם המושל לראות איש יהודי זקן ונשוא פנים יושב רכון אל השולחן, וספרים רבים לפניו בהם הוא מעין בריכוז רב, עד שכלל לא חש בעומדים לפניו. רק כאשר דרש המושל בשלום הזקן, הוא רבי יצחק טייב, הרים הלה את עיניו, וכשזוהה את המושל קם לכבודו בחדרה.

"אין צרני להתעכב", אמר המושל, "אולם מה נפלאתי לראות את הרב עוסק בלילה בשעה כה מאוחרת!" בת שחוק נראתה על פניו העיפות של הרב, ובטוב טעם הסביר למושל על הטרדות הרבות הרבוצות על שכמו בענייני הכלל, עד שאין סיפק בידו במשך היום לעסוק בתורה, ועתה הוא מוסיף חכמה באוצרות התורה. נכנס המושל עם הרב בדברים, והתעניין על גובה שכרו על כהונתו כרב המדינה, ונענה: "אני ופעמי שבעה 'חרובים' (סוג מטבע) מדי שבו, ומכך אני משפר את בני ביתי. ופעמים רבות כאשר אני רואה שדי לי להוצאות ביתי במשה חרובים, אני משיב מטבע אחד לראשי הקהילה, כדי לחלקו לצדקה לעניים ואביונים. בהתפעמות וביראת כבוד יצא המושל מבית הרב, ועם צאתו לחש לסגנו: "ראה כמה אצל נפש הוא הרב היהודי, שלא רק שאינו מתלונן על משכורתו הקטנה, אלא אף מצמצם את

עצמו כדי לתמוך בעניים. ואילו ה'קאדי' שלנו לעומתו, דורש כל העת תוספות על משכורתו ואינו מסתפק במה שיש לו". בן לוייתו של המושל ניסה להטיל ספק בדברי הרב היהודי, אם אמנם משכורתו כה עלובה, והמושל החליט לבדוק זאת עוד באישון לילה. זמן קצר לאחר מכן כבר התדפקו על דלת ביתו של ראש הקהילה היהודית, שנחרד למראה המושל המבקר בביתו בשעה כה מאוחרת. המושל מיהר להרגיע את רוחו כי מאומה לא ארע, אולם יבקש לדעת את גובה משכורתו של הרב היהודי. "שבעה חרובים" אמר ראש הקהל, "ולעיתים הוא משיב מטבע אחד כדי שנחלקה לעניים" הוסיף, והמושל הגניב מבט מנצח אל סגנו. "מבקש אני להנות את הרב שעשה עלי

רושם כביר, ואני חפץ לשכנו בבית מרווח ונאה כראוי למעלתו", אמר המושל, אולם הפרנס מיהר לצנן את התלהבותו, וסיפר לו כי רבות הפציר ברב לקבל דירה טובה יותר, והוא סרב מענוותנותו. לשמע הדברים שקע המושל בהרהורים, ולבסוף הוציע: "מהר והזמן בעלי מלאכה זריזים ומנוסים, ובאשמורת הבוקר כאשר הרב יוצא מביתו, צויה עליהם להתחיל בתיקון הבית ובשיפוצו מחדש, ועד שישבו באישון לילה, כבר ימצא בית מתוקן ובנוי לתלפיות". עוד באותו לילה כבר הזועקו אמנים שונים אל המלאכה, ולמחרת עם עלות השחר, החלו בעבודה מהירה וזריזה, וכאשר

הערב היום לא ניתן היה להכיר את הבית, ששינה את פניו מבית המוחץ. ובעוד הרב מתכוון לשוב לביתו, כבר ישבו אצלו גדולי העיר ורבינו, ובראשם המקובל רבי ישועה בסיס, לכבוד חנוכת הבית, ואף המושל עצמו השתתף בה. רבי ישועה נעמד לשאת דברים, כשהוא פותח בעניין חשיבות הסתפקות במועט, והמושל שולח בינתיים את ראש הקהל לצאת לקדם את פני הרב עם שובו, אחר שבודאי לי יצליח לזהות את ביתו... ואמנם כך היה. רבי יצחק הותלב באותה שעה בסמוך לביתו מבלי לזהותו, ועמד בנך ומבולבל. "מה נאבד לרבנו?" שאל ראש הקהל המשווע, והרב השיב בתמימות: "פלא פלאות, ביתי אבד! כאילו בלעתי האדמה, כפי שנבלע קורח בשעתו". בחיך רחב תפס הפרנס את ידו של הרב, והצביע על הבית המחודש: "הנה, זה ביתו של הרב!" במבוכה הבית הרב בבית, אולם הפרנס מיהר לאחוז בידו ולהוה

בכניסתו פנימה. היטס הרב בהשתאות בדירה הנאה ששינתה את פניה ללא היכר, והפתע לראות את המסובים הנכבדים. המושל קבלו בכבוד גדול, ובישר לו כי שלח לו כדורון ארבעה שקי קמח, כד שמן גדול וסכום נכבד של מאתים ריאל, אולם הרב נשא את ידיו ואמר: "תהילה לה' שלא חסר לי מאומה, ובורא העולם דואג לכל מחסוריו. את הוצאות תיקון הבית לא אוכל להשיב לכבודו, אולם את המתנות ששיגרת לי אחלק לעניים, ותודתי תונה לך מקרב לב". קרנו של הרב עלתה שבעתים בעיני המושל, ובינתיים סיים רבי ישועה בסיס את דרשתו, וחתם את דבריו ברמו נאה על תיקון חצות לפי

סדר האלף ב'יית: "אתם בני, גבורות דמעות הורידו, וקומו זמן חצות. טהרו ידיכם, כונו להקים מלכות נופלת, סגירת עיניים פתחו, צדקתי עיניים קרובה, רפואה שלמה תבוא, בעגלא ובזמן קרוב אמרו אמן". הציבור השתאה לשמע הדברים הנפלאים, ורבי יצחק עצמו קם לשאת דברים. בנאומו הזכיר את חורבן ירושלים, שעל אף שאנו שרויים תחת מלכות של חסד, בל לנו לשכוח כי עדין בית מקדשנו חרב ועדין לא שבנו מגלותנו, ושפך תחינה לקץ הגלות וגאולת ישראל במהרה.

הגאון רבי בנימין פינקל מסר שיעור גם לרדם אחד

היה זה בדיע ערב בה התבקש הגאון רבי בנימין פינקל להזדרז ולהגיע לחולון כדי למסור הרצאה ב"חוג בית", ולמלא בכך את מקומו של המרצים שהודיע ברג האחרון שאינו יכול להגיע. עוד אמרו לו באותה שיחה שבעל הבית הבטיח להביא מינימום חמישים איש לאותו חוג בית. הרב פינקל נענה מיד לבקשה, קיבל את הכתובת והזדרז לצאת לחולון. כשהגיע הוא לביתו של בעל הבית והקיש פעמיים ושלוש על דלתו שלא נפתחה, הרכין הוא את

אוזנו לעבר הדלת והתפלל על כך מאד שלא נשמעו שום תכונה או רעש בתוך הבית. לאחר שהציץ שוב בפתח שבידו והבין שהוא ניצב לפני הדלת בכתובת הנכונה, כיוון ששמו של בעל הבית ממוקמים עליה, החליט הוא לחזור ולהקיש יותר בחוזקה, וחושבו כולם ממוקמים אי שם בחצר או במרפסת. לפתע נפתחה הדלת במקצת, ובעל הבית שהיה לבוש בפיג'מה, הציץ כשקורי שינה עדיין נסוכים על פניו. "האם לא היה צריך להיערך כאן חוג בית?" שאל הרב פינקל, "אוי ואבוי!" ענה בעל הבית והיכה על מצחו, "שחכתי מכך לחלוטין ולא הודעת לי אף אחד מחבריי!! ענתת הצער ההפוגה באחת מעל פניו של בעל הבית, כששמע הוא את הרב פינקל אומר לו: "לא נורא! אינך צריך להתנצל! אשמח מאד אם תרשיני ללמוד איתך, אתה חשוב בעיני כמו כל אותם חמישים אנשים שהיו אמורים להגיע להרצאה!" "בשמחה אלמד איתך", ענה בעל הבית והוסיף: "אך הרשה לי להתנצל שוב בפניך על כך שפתח הדבר מזכרוני!" הרב פינקל שראה שמבוכתו של בעל הבית, הרגיעו בענוותנותו הגדולה ואמר לו: "מבטיחך אני שמח אני ללמוד איתך כאילו כל ביתך מלא במאזינים!! בעל הבית התרגש מאד מדבריו של הרב פינקל, וכשדמעות בעיניו ביקשו ללמוד איתו גמרא, וכל כך שמח הוא כשהסכים הרב פינקל לבקשתו, עד שעמד ובירך בקול רם ובשמחה מרקיעת שחקים: "ברוך אתה ה' אל-הינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה". ומיד הסביר ואמר: "ידוע אני שללמוד הגמרא מוכך את האדם ומקרבו למלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ועתה זאת לי הפעם הראשונה שהגני הולך ללמוד גמרא, ולכן שמחתי גדולה מאד עד שהרגשתי צורך לברך: "שהחיינו!!" בינתיים התעורר אף בנו של בעל הבית ושלושתם למדו בחק רב ובהנאה גדולה. "לאחר כמה שנים" מספר הרב פינקל, "הייתי בשכונת 'בית ישראל' בירושלים, ולפתע נישא אלי אדם עטור בזקן ובגבעת חולצה ושאלני: "כבוד הרב! אתה מזהה אותי?" התבוננתי בפניו ועניתי: "כן! אתה הוא בעל הבית מחולוני!" "אכן כן!" ענה האיש שמולי והוסיף ואמר: "תדע לך כבוד הרב שבאותו ערב בו ביקרת בביתי וישבת ולימדתי גמרא בפנים מאירות, על אף שאיכזבתך ולא הודעת לי לחברי, כבשת את ליבי! ואהבתי לתורתנו הקדושה הלכה ופרחה, וביחד עם רעייתי החלטנו לחזור בתשובה ושיקדתי ללמוד את תורתנו הקדושה, ומכחן אני כ-ראש כולל לאברכים!" זוהי כוחה של ענווה שמעלה חן נצחי על בליה!! ויהי רצון שזוכה כולנו לברוח מהגאוה ולהיידבק בענווה, ובמהירה דידן יראו עינינו וישמח ליבנו בביאת משיח צדקינו ובבניין בית מקדשנו ותפארתנו אמן ואמן!!!

ענווה פסולה: עמד יהודי ביה"כ בתפילה ובתחנונים כשהוא מתוודה בכי מר: "מה אני מוכן חיי, כתולעת קטנה באדמה". הרב שעמד לידו התרגש מאוד מהשתפכותו ומתחיתו הנרגשת. כעבור שעה קלה עם הוצאת ספרי התורה מההיכל החל אותו אדם לחרף ולגדף את הגבאים והלבין את פניהם ברבים, על שלא כבדוהו כראוי בעליה מכובדת. פנה אליו הרב ואמר: "כיצד מתיישבים תחנונים ותפלותיך עם התנהגותך זו?" השיב האיש ברוב סיכלותו: "התוודתי אמנם 'כתולעת קטנה' אך התכוונתי 'לפני ה'" ולא לפני הגבאים שהם בני אדם 'פשוטים'..." (שבילי הבשם)

חסד וענווה נפגשו.

בעירו של רבי יהודה בן עטר הייתה חנות של פחמים. חנות קטנה וחשוכה, המלאה בשקים גדולים וכבדים העמוסים בפחמים שחורים. בעל החנות היה קם בבוקר מקדם, פונה אל חנותו הקטנטנה, מתיישב על שרפרף קטן בפתח החנות ומציע לאנשי העיר לקנות ממנו פחמים לצורך בישול וחימום הבית. יום אחד, ישב המוכר הפחמים בפתח החנות וחכה לקונים. הוא היה רעב מאוד ורצה ללכת לביתו לאכול ארוחת צהריים, אך הוא חשש שאם יעזוב את החנות, יבואו קונים לקנות פחמים וכשלא ימצאו אותו יפנו לחנות אחרת, מה יעשה? הוא הביט סביבו והנה הוא רואה את הצדיק רבי יהודה בן עטר עובר ממש לידו. רץ אליו הפחמי וקרא: "רבי, האם אתה מוכן לעשות עמי חסד? אני רעב מאוד, האם אתה מוכן להשיגה על חנותי? אני אלך אל ביתך, לאכול את ארוחת הצהריים ואחזור מיד!" ענה רבי יהודה במאור פנים: "בשמחה! חסד עם יהודי? ודאי שאני מוכן!" בעלי חנותו מסביב נדהמו מאוד, כיצד מעז הפחמי לבקש כזו בקשה מהרב העיר?! אך הרב שמח על המצווה שהתגלגלה לידו, התיישב בפתח החנות, למד תורה והפחמי הלך לביתו. לפתע עבר על ידי חנות חברה של רבי יהודה, רבי יעקב אבן צור, שהיה מחכמי העיר. הוא התפלל מאוד ושאל את רבי יהודה: "מדוע הנך יושב בפתח החנות?! השנית רבי יהודה: "בעל החנות זכה אותי במצות גמילות חסדים, לשבת ולשמור על חנותו עד שיאכל את סעודתו".

לא האמין שמרן הרב חיים הגיע חגב וכל מיטתו התמלאה חגבים

נספר כאן דבר מפלא שספרה לי הרבנית קניבסקי ע"ה. לביתו של גיסי, הגאון רבי חיים, הגיע אדם צעיר שהיה נתון בסערת נפש גדולה, ואמר שברצונו לבקש מחילה מהגרי"ח. כששאלוהו מה ארע, ספר כדלהלן: ביישיבה לבעלי תשובה בה אני לומד, הזדמן לנו ללמוד על החגבים. מגיע השעור ספר את הידוע מזה כבר, שכאשר הגרי"ח קניבסקי עסק בלמוד הלכות אלו, הגיע לפתע חגב אל החלון שלצדו ישב ולמד. והגרי"ח צפה בסימני החגב, ועל פי מה שראה, כתב את ההלכות בספרו. בחבור המשך לספר שכאשר שמע את הדברים יוצאים מפי הרי"מ שלו, הגיב ואמר: "אני לא מאמין לספור זה!"... "הנה", כאשר חזרתי לביתי, הזדעזעתי לגלות שהחדר שלי התמלא בחגבים! לא היה לכך שום הסבר טבעי, כי בחדרי הבית האחרים לא היה ולו חגב אחד, וגם בכל האזור לא הסתובבו חגבים. "הבנתי מיד שהדבר בא אלי כעונש מן השמים, על שזלזלתי בכבודו של הגרי"ח, ולכן באתי עתה לבקש ממנו מחילה", אמר החבור בקול מלא חרדה. הרבנית קניבסקי ספרה לי שבעלה הגרי"ח שמע את הדברים, חיק בעונה מרבה, ואמר שכמו שהוא מוחל. הנוכחים בחדר התרשמו שעונתו היא כה גדולה עד שאין הוא מתיחס לכך כלל. לאחר מכן חזר הצעיר לביתו, ואז ארע הפלא השני. כל החגבים נעלמו והיו כלא היו.

מספר על רבי אלחנן וסרמן: ראש ישיבת ברנובין: תלמידים מספרים, שבקש בתחנונים שלא יכבדוהו בעליה לתורה ביום הדין. כשתמסרה על בקשתו המוזרה, כי הרי הלכה היא שראוי להודר לעלות לתורה באחד מעשרת ימי תשובה, השיב ר' אלחנן בענוה: "חוששני להתבלט ביום הדין, מן יבקרבו בשמים את פנקסי היטב, ומעדיף אני לקים בנפשי: 'בתוך עמי אנכי ישבת'". ["מריצי תורה ומוסרי"]

[א] אין בנין וסתירה בכלים [קטנים מותרים לשחק בלגו ומותר לגדול להתקטן בצעצועים המיוחדים לקטן ואין בהם משום מוקצה] לכן דלת של שידה שמטלטלת ואינה בנויה בכותל או בקרקע וכן דלת של תיבה שמטלטלת ודלתותיה אינם מחוברים במסמרים אלא נשלפים מותר ליטלם, משום שישו אסור להחזירם אבל להחזירם אסור גזירה שמא יתקע בחזקה בסכין ויתאון הכלי מחובר בכותל או בקרקע אסור בין ליטול בין להחזירו הדלתות דבין מחובר בקרקע יש בנין וסתירה ואפילו על ידי גוי ואפילו בצירים מברזל שהחור רחב שיכולין ליטול ולהחזיר בלי שום אומנות אסור ולכן בדלתות החדרים כשיאבד המפתח אסור לשלוף הדלת להיכנס וכן חלונות אסור לשולפם: [אופניים נכון מאד להחמיר שלא לנסוע בהם]

[ב] כלי גדול שמחזיק ארבעים סאה שהוא אמה על אמה ברם שלש אמות אף על פי שאין מחובר בקרקע אסור ליטול לדלתם: [ג] דלת עם שני צירים אם יצא ציר התחתון כולו ממקומו אסור להחזירו ואם מקצתו מותר להחזירו ואין חוששין שמא יתקע לפי שאין צריך כל כך לזה אבל אם יצא ציר העליון אפילו מקצתו אסור לדחוק ולהחזירו למקומו גזירה שמא יתקע מפני שהעליון צריך להדקו בחוזק יותר מן התחתון מפני שהתחתון מתקיים ממאלו בחורו העליון במקומו

[ד] כל של פרקים שנתפרק כגון כנף של פרקים וכיוצא אסור להחזירו בשבת אפילו אם אינו מהדקו אלא מעט בענין שהוא רפוי ואינו רפוי גזירה שמא יתקע בחוזק וכל כלי שהדרך שמקפידין שיהיה מהודק ותקוע בחוזק אף שעשיו רוצה להניחו רפוי אסור להחזירו גזירה שמא יתקע. וכן כל כיוצא בזה:

[ה] כוס של פרקים שנתפרק יש אוסרין להחזירו ויש מתירין וכוסות של פרקים הנמצאים בזמן הזה לכולי עלמא אסור להחזירן משום שדרכן להיות מהודקים. קומקום שבראשו יש הברגה מותר לפרקו ולהחזירו שבת ואף על פי שמהדקו בחוזק ואין אסור לא בנטילה משום סתירה ולא בחזרה משום בנין לפי שאין עשוין לקיום כדי שיהא בהם סתירה ובניה אלא עשוין לפתוח ולסגור תמיד שאין המשקה נכנס לתוך הכלי או יוצא ממנו כי אם על ידי פתיחה או סגירה וזאת וכל כהא דדרכו בכך מותר:

[ו] ספסל שנשמטה אחת מרגליו אסור להחזירה שבת והתוקע עץ בעץ הרי זה תולדת בונה וחייב וכן התוקע עץ בתוך הקרדום או הסכין והמזלג ביד שלו חייב:

[ז] כל הכלים שיש להם דלתות בין שהדלת מן הצד בין שהיא כסוי על גבי הכלי ונתפרקו הדלתות מהם בין שנתפרקו קודם שבת בין שנתפרקו בשבת מותר לטלטל את הדלתות ואין בהם אסור מוקצה כיון שבזמן שהיו מחוברים בכלים היה גם עליהם שם כלי אגב אביהן ואף על פי שעתה נתפרקו לא פקע מהם שם כלי וכל זה בדלתות של הכלים אבל דלתות חדרים וכיוצא שנתפרקו בין בשבת בין לפני שבת מוקצים הם ואסור לטלטלם בשבת ואף על פי שראוים להשתמש בהם עתה כנסרין אין מותרים בטלטול לפי שהן עומדות לבית לאחר שבת ואין עומדות להשתמש כאשר נסרים:

[ח] דבר שאין תורתו כלי עליו שעשאו כיסוי לכלי נעשה כלי על ידי כך ומותר לטלטלו והוא שתקנו ועשה בו מעשה והכינו לכך בענין שתקונו מוכיח שעומד לכך ואף על פי שעדין לא נשתמש בו לכסוי ועולם ואם נשתמש בו לכסוי מבעוד יום אפילו פעם אחת זהו תורתו כלי שלו ומותר לטלטלו בשבת אף על פי שלא עשה בו שום מעשה של תיקון במה דברים אמורים בדבר שדרכו לעשותו לכסוי כגון חתיכה של נסרים וכיוצא בהן אבל דבר שאין דרכו לעשותו כסוי אף על פי שנשתמש בדבר זה לכסוי פעמים רבות בחול כגון אבן שכיסה בה את פי החבית פעמים רבות אסור לטלטלה בשבת ואם מצוי עיר זו פעמים פי החבית באבן וכיסה בה פי החבית בחול מותר לטלטלה דחשיב דבר שדרכו לעשותו כסוי:

וכל זה בכסוי הכלים אבל כסוי קרקעות כגון בור וכיוצא אף על פי שתיקנו ועשה בו מעשה וגם נשתמש בו פעמים רבות בחול אסור לטלטלו אלא אם כן יש לו בית אחיזה שאוחזין בו כאשר מסירין אותו מן הבור שזה מוכיח עליו שהוא עשוי להיטלטל ויש עליו שם כלי וכסוי הכלים הקבורים בקרקע לגמרי דינם ככסוי קרקעות וגורו על אלו מפני אלו אבל כלי שאינו קבור בקרקע לגמרי אף על פי שהוא מחובר לקרקע כסוי שלו אין צריך בית אחיזה:

[ט] מותר לחתוך קשרי השפוד שקושרים עוף הצלוי בו וכן עופות ממולאים שתפרם מותר לחתוך חוט התפירה וכן חוט שמעבירין בו תאנים וקושרן שני ראשין דמותר לחתכו וכן כלים כמו שידה תיבה שכסוי שלהם קשור בחבל מותר לחתוך החבל אפילו בסכין או להפקיעו כדי לפתחם ליקח מה שבתוכם וגם מותר להתיר הקשר שהרי אינו קשר של קיימא שהוא עשוי להתירו תדיר ואף שהחבל עשוי לחבר הכסוי עם הכלי וכשחתכו או מפקיעו הרי זה סותר חיבורם אין בזה בנין וסתירה לפי שהחבל היא חבור גרוע שאינו חזק כל כך והרי זה סותר בנין גרוע ואין סתירה בכלים אלא כשסותר בנין גמור לפיכך פותחין על עץ ושל מתכת שהם חזקים אסור להפקיע ולשבר אם נאבד המפתח דזהו סתירה גמורה ואסורה אפילו בכלים ומיהו מותר לפתחם במחט או מסמר וכיוצא וכן אסור להסיר הצירים שאחורי התיבה כדי לפתוח התיבה מפני שהם תקועים בחוזק והרי זה סתירה גמורה ורק על ידי נכרי במקום מצוה וצורך אותה היום יש להקל בין בשבירת הפותחת בין בהסרת הצירים:

[י] חתולות של תמרים או גרוגרות דהיינו כלים העשויים מכפות תמרים ומניחים בתוכם תמרים ואם הכיסוי קשור בחבל מותר להפקיע החבל או לחתכו ואפילו גופן של כלים אלו מותר להפקיע ולחתוך דהוי כשובר אגוזים

ושקדים בשביל האוכל שבהם: [מותר לפתוח קופסאות שימורים לשבת כמו חותלות]

[א] כשם שאסור לפתוח כל נקב בכלי בשבת כך אסור לסתום כל נקב מפני שהוא כמתקן כלי ולכן אסור לסתום נקב החבית שהיין או שאר משקין יוצאין ממנו אפילו בדבר שאין בו אסור מירוח וכל שכן דאסור לסתום בשעוה שיש בזה אסור ממרח ואפילו היתה השעוה בנקב מבעוד יום ונפלה בשבת אסור להחזירה: [עדשה של משקפיים שנפלה ממקומה ראוי להחמיר שלא להחזירה למקומה אפילו ברפיון באופן זמני בלי להדק את הבורג אלא אם כן בצורך גדול ואם יש נכרי מותר לו להחזיר את העדשה ובפרט לצורך לימוד תורה]

[גב] מחט שנתעקמה אסור להשוותה בידו וכן משקפיים שנפתחו הרבה אסור להדקם ביד דהוי מתקן מנא וצריך להזהיר העם באלה שהם דברים המצויים;

[ג] אסור לאשה לקלוע שערות ראשה דדמי לבנין והוא הדין דאסור לסתור קליעת שיערה דדמי לסתור ונשים ההולכים לטבילה לליל שבת לא יקלועו שערם אלא ילבושו פאה נכרית שהיא קלועה מבעוד יום [אסור לצאת בנאה נכרית רק שמכוסה במטפחת או כובע וצ"ל שזוהי כוונת הבא"ח] והעשירים שדרכם לתלות תכשיט זהב על ידי חוטין שקולעים אותם בשערותיהם שיהיו סרוחין לאחוריהם לא יעשו כן בשבת אלא יתפרו חוטין שתלוי בהם התכשיט בכובע ואז יהיה מונח על גבם בשבת כדרכו;

[ד] כמבש שהוא שני לוחות שנובשין בהם בגדם אם הא של בעל הבית מותר לפתחו לקחת הבגדים לצורך כן ביום ושל אומנין אסור לפתוח משום דדרכם להיות מהודק בחוזק ופתיחתו דומה לסתירה ואפילו פתוח מבעוד יום יש אוסרין לקח ממנו הבגדים גזירה שמא יפתח עתה מיהו לצורך הרבה יש להקל בפתוח מבעוד יום

הליכות עולם. א. מותר להרשות לבניו הקטנים שלא הגיעו למצוות, לשחק בשבת באבני פלא (לגו) שמחברים אותן זו בזו ועושים צורת בנין או מגדל וכדו', וחוזרים ומפרקים אותן בשבת. וכן מותר לגדול לתת לקטן לשחק בצעצועים המיוחדים לקטנים ואין בהם משום מוקצה. ומותר לתת חבל לתינוקות לקפוץ על ידו, על גבי רפפת קרקע, או כביש סלול, ושלא במקום קרקע רכה, שמא ישוה גומות. וכן לשחק בגולות, מותר בקרקע מרוצף, וכמו שכתב מרן בשלחן ערוך (סימן שלו ע"פ ב) לענין כיבוד הבית. ואפילו להרמ"א בהגה שאסור לכבד הבית אפילו מרוצף, משום דגזרינן מרוצף אטו שאינו מרוצף, מכל מקום בזמנינו שרוב ככל הבתים מרוצפים, לא גזרינן. אבל בקרקע שאינו מרוצף יש לאסור.

זוהר הקדוש מתורגם

סיפור עלית משה למרום בזמן מתן תורה

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּשַׁעַר שְׁנַכְנַס מֹשֶׁה לְתוֹף הָעֵנָן, כְּפָתוּב (שְׁמוֹת כד) וַיָּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹף הָעֵנָן, כְּאֵדָם שְׁהֵיה הוֹלֵךְ בְּמָקוֹם שֶׁל רֹחַ, וּפְגַשׁ בּוֹ מַלְאַךְ גָּדוֹל אַחַד. וַיִּשְׁנֶנּוּ שִׁשְׁמוֹ קְמוּאֵל, [לא להזכיר שמות המלאכים בפה] וְהוּא מְמַנֶּה עַל שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי אֵלֶּף מַמְנִים שְׁלֵחִים. רָצָה לְהִזְדַּגּ בְּמִשְׁה. [להזיק למשה] פָּתַח מֹשֶׁה פִּי בְּשֵׁתִים עֶשְׂרֵה אוֹתוֹת חֻקוֹת שֶׁל הַשָּׁם הַקְּדוֹשׁ וְאוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּסֻגְיָה, וְהַתְּרַחֵק מִמֶּנּוּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֵלֶּף פְּרֻסוֹת, וְהִנֵּה מֹשֶׁה הוֹלֵךְ בְּעֵנָן, וְעֵינָיו לֹהֲטוֹת כְּגַחְלֵי אֵשׁ.

עַד שֶׁפָּגַשׁ בּוֹ מַלְאַךְ אַחַד גָּדוֹל וַנִּכְבָּד מִן הַקָּדֵם, וַיִּשְׁנֶנּוּ שִׁשְׁמוֹ תְּרַנְיָאֵל, וְהוּא עֲלִיּוֹן עַל כָּל שְׂאֵר הַמַּלְאָכִים אֲלֶיךָ וְשִׁשִּׁים רִבּוּא פְּרֻסוֹת, וְקוּלוֹ הוֹלֵךְ בְּמַאֲתַיִם אֵלֶּף רְקִיעִים שֶׁמְקַבְּלִים בְּאֵשׁ לְבָנָה. כִּיּוֹן שְׂרָאוּהוּ מִשְׁה, לֹא יָכַל לְדַבֵּר. רָצָה לְזַרֵּק אֶת עֲצָמוֹ מִתּוֹף הָעֵנָן. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִשְׁה, וְכִי אֲמַתָּ שֶׁהַרְבִּיתְךָ דְּבָרִים עִמִּי בְּסֻגְיָה, שְׂרָצִית לְדַעַת אֶת סוּד הַשָּׁם הַקְּדוֹשׁ וְלֹא פְחַתְךָ, וְעַכְשָׁיו אֲתָה פּוֹחֵד מֵאַחַד מִשְׁמֻשְׁשֵׁי כִּיּוֹן שֶׁשָּׁמַע מִשְׁה אֶת קוֹל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִתְחַזֵּק. פָּתַח פִּי בְּשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתוֹת הַשָּׁם הָעֲלִיּוֹן. כִּיּוֹן שֶׁשָּׁמַע תְּרַנְיָאֵל אֶת אוֹתוֹת הַשָּׁם הַקְּדוֹשׁ מִפִּי מֹשֶׁה, הִזְדַּעַזַע. קָרַב אֵלָיו וְאָמַר לוֹ: אֲשֶׁרִי חֲלַקְתָּ, מִשְׁה, שֶׁהִתְגַּלְתָּ לְךָ מֶה שֶׁלֹּא הִתְגַּלְתָּ לַמַּלְאָכִים הָעֲלִיּוֹנִים וְהִנֵּה הוֹלֵךְ עִמּוֹ,

עַד שֶׁהִגִּיעוּ לַאֵשׁ חֲזָקָה שֶׁל מַלְאַךְ אַחַד שִׁשְׁמוֹ סַנְדְּלָפוֹן. [הוא ממונה על התפילות כמובא בחגיגה ד' יג: ומובא שם שגובהו מהארץ עד החיות הקודש, כדי להגיע לקרני חיות הקודש צריך לפחות לפי דברי הגמרא שם כ-מיליארד ק"מ מהלך [981,120,000] ק"מ ומכאן נבין מהו גודלו של מלאך סנדלפון בגמרא יג: שם מוזכר שסנדלפון מגיע מהארץ עד לחיות הקודש שלא היה מקום בחיות הקודש לא מוזכר, ושיבטני עד למקסימום -דהיינו קרני החיות וגם אם נאמר שמגיע רק לגופי החיות זה 686 מיליון (686.400,000) ק"מ וגם זה בחישוב לקולא (גובה החיות מוזכר בחגיגה יג.)]

וַיִּשְׁנֶנּוּ, סַנְדְּלָפוֹן עֲלִיּוֹן הוּא עַל שְׂאֵר חַבְרָיו חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, וְהוּא עוֹמֵד אַחַר הַפְּרָגוֹד שֶׁל רִבּוּנו, וְקוֹשֵׁר לוֹ כְּתָרִים מִבְּקוֹשְׁתֵיהֶם שֶׁל הַתְּפִלָּה שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וּבְשַׁעַר שְׁמַיִם הַקָּתָר הִנֵּה לְרֹאשׁ הַקָּדוֹשׁ, הוּא מְקַבֵּל אֵת תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, וְכָל הַחִלּוֹת וְהַהֲמוֹנִים מִזְדַּעְזָעִים, וְנוֹהֲמִים וְאוֹמְרִים: בְּרוּךְ הוּא ה' מְקוֹם בֵּית שְׁכִינָתוֹ אָמַר לוֹ תְּרַנְיָאֵל לְמִשְׁה, מִשְׁה, אֵינִי יָכוֹל לְלַכֵּת עִמָּךְ, שְׁלֹא תִשְׂרַף אוֹתִי הָאֵשׁ הַחֲזָקָה שֶׁל סַנְדְּלָפוֹן. בְּאוֹתָהּ שֶׁעָה הִזְדַּעְזַע מִשְׁה, עַד שֶׁהִחֲזִיק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִשְׁה, וְהוֹשִׁיבוֹ לְפָנָיו וְלָמַד אוֹתוֹ תּוֹרָה. וְכִסְּה אֶת מִשְׁה בְּאוֹת אור וַיִּזְוֶי שֶׁל אוֹתוֹ נֵעַם, וְהָיָה פְּנֵי שֶׁל מִשְׁה מְאִירִים בְּכָל אוֹתָם הַרְקִיעִים, וְכָל חֵיל הַשְּׁמַיִם הָיָה מִזְדַּעְזָעִים לְפָנָיו בְּשַׁעַר שְׁהֵנָה מוֹרֵד תּוֹרָה. [זהוה בשלח ד' נח ע"א] כִּיּוֹן שֶׁחֲשִׂאוּ יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁה, נִטַּל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (ממשה) אֵלֶיךָ חֲלָקִים מֵאוֹתוֹ זֵיו. בְּאוֹתָהּ שֶׁעָה רָצוּ מַלְאָכִים עֲלִיּוֹנִים, וְכָל אוֹתָם הַמוֹנִים, לְשִׂרְף אֶת מִשְׁה בְּשַׁעַר שְׁאֲמֵר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (שְׁמוֹת לב) לָךְ רַד כִּי שַׁחַת עִמָּךְ. הִזְדַּעְזַע מִשְׁה וְלֹא יָכַל לְדַבֵּר, עַד שֶׁהַרְבֵּה בְּתַפְלוֹת וּבִקְשׁוֹת לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִשְׁה, הַחֲזֵק בְּחֻקֶיךָ! עַד שֶׁגָּמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל אוֹתָם הַמוֹנִים וַיִּבְרַךְ אוֹתָם חִלּוֹת, וְהִתְחַזֵּק מִשְׁה בְּשִׁנֵּי לוחות הַאֲבָנִים, וְהוֹרִיד אוֹתָם לְמִשְׁה, וַיְזַוֶּה שְׁכַתּוֹ (משלי כא) עֵיר גְּבָרִים עֲלֶה חֶסֶם וַיִּרָד עָז מִבְּטָחָה. וּמֵאוֹתוֹ זֵיו שֶׁנֶּשְׂאָר בּוֹ, הָיוּ פְּנֵי מִשְׁה מְבָהִיקִים. וְיֵמָּה בְּאוֹתוֹ שֶׁנֶּשְׂאָר בּוֹ לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְהִסְתַּפֵּל בְּפָנָיו - בְּאוֹתוֹ שֶׁהִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ עַל אַחַת כְּפִמָּה וְכַפָּה. [זהוה בשלח ד' נח ע"ב]

סגולה להצלחה בדוקה ומנוסה . כתב הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל: "בדוק ומנוסה, אם יתפלל אדם שחרית וקריאת שמע בכוונה, בו ביום יזכה לדבר מצוה ויצליח בעסקיו ואף אם לשעה יחשוב שלא הצליח, בסופו ימצא שכן הוא. ואין צריך לומר שיצליח בו ביום בתורה, ומצוה גוררת מצוה". (פסיקתא דרשב"ה) כתוב בַּמִּשְׁלִי (כה, טו): "וְלִשְׁוֹן רִפְּה תִשְׁבֵּר גְּרָם", וּפְרַשׁ רַש"י ז"ל: בְּתַפְלָה וּבְתַחֲנוּנִים תִּשְׁבֵּר גְּרָם עֲצָם קָשֵׁי הַגְּזָרָה . כתב פלא יועץ ערך "בת" שיתפלל האבא על ביתו לזווג נאה תלמיד חכם, ובחיק ירא אלקים נתנו, ושיהא זווגה עולה יפה, וגדולה תפלה לענין זה. צא ולמד מלאה, שהיתה חלקו של עשו, ועל ידי שהרבתה בבכיה עד שנעשו יעניי לאה רכות נפלה בגורלו של יעקב (ב"ב קכג, א), וזכתה להעמיד ששה שבטים אשר מהם יצא תפירת ישראל בתי כהנה ולויה ובתי מלכות:

כתב לעורך לב המעיניים בלבד לא למעשה

שאלה : אדם שהזיק שמשת מכונית או בית האם שמים את הנזק של שבירת המשמשה בפני עצמו כמה עולה תיקון של שמשה או כמה ירד הרכב או הבית בערכו לפני שהיתה שמשה ואחרי שנסברה המשמשה ואת זה ישלם שאז התשלום הוא הרבה פחות מאשר תיקון שמשה בפני עצמה

שבת מברכת את ששת הימים

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יָהִי לְךָ קִדְשׁ שֶׁבֶת שְׁבִתוֹן לְה'
כתב אור החיים כתוב תעשה בצירי ולא בפתח (תעשה) לרמוז כי לא יתקיימו ששת ימים במלאכתם אלא אם יום השביעי יהיה לכם קדש ולכן כתוב תעשה לרמוז מתי יקומו ויעשו ימי החול אם ביום השביעי יהיה קודש אבל אם לא ישמרו שבת לא יהיו ששת ימים חיו כי שבת הוא נפש קיום העולם, מובא בירושלמי שֶׁבֶת שְׁקוּלָה כְּכֹל הַתּוֹרָה

מביא באור לנתיבתי השבת סגולתה להיות לברכה בכל ענייני האדם כי היא 'מקור הברכה'.
החיד"א בספרו "נחל קדומים" פרשת "נצבים", כתוב שבשבת זורח ניצוץ אור השכינה בנשמת האדם לנקותו מטומאה הפנימית שנסרשה בקרבו. כתוב שם שהאדם בחטאו גורם טומאה בחיצוניותו ובפנימיותו, ועל ידי הבכי והחרטה מסיר הטומאה מחיצוניותו בלבד, אולם כדי להסיר החרטה מפנימיות נשמתו לא אפשר אלא באמצעות יום השבת ודוקא על ידי אכילה ושמחה של שבת והתעלות של תורה ותפילה, ובכך מזריח ניצוץ השכינה בתוך נשמתו לסלק הרושם גם מפנימיות נשמתו ולנקותה לגמרי, וכתב שם שהיא דרך קלה ומועילה.

ובספר "ערבי נחל" (פרשת שמייני) כתב: שמירת שבת חלל כל התורה, ועל ידי שמירת שבת כהלכתו יוכל ליכנס בכל חמישים שערי קדושה בפעם אחת, ויועיל לו לשומר שבת כהלכתו כאילו היה צדיק במעשיו ללא חטא כלל - ארבע מאות יום רצופים, שהוא דבר כמעט מהנמנע שיהא אדם צדיק במעשיו ארבע מאות יום רצופים, ובבן איש חי (פרשת שמות שנה שניה) מביא בשם המקובלים, ששעה אחת לימוד בשבת כמו אלף שעות של ימות החול.

ודוע מהזוהר הקדוש מעלת המחדש חידושים ביום השבת שהוא נחת לאבותיו שכבר נפטרו והינם בגן עדן העליון.
אפילו ההכנות לשבת מעלתם גבוהה כתבו בשם האר"י ז"ל שהזיעה שאדם מזיע בצרכי שבת הם סגולה למחיקת העוונות, ולכן כדאי מאוד לטרוח הרבה ולהזיע בשביל כבוד שבת

האכילה בשבת מעלתה גבוהה, כותב לקוטי מוהר"ן (חלק א, רעז -) ודע שעיקר כבוד שבת היא האכילה, כמו שכתוב (שמות ט"ז): "אכלוהו היום", כי אכילת שבת יקרה מאד, כי הוא כלו א-להות כולו קדש, וכמבואר (לעיל בסיומן נ"ז). ועל כן מצוה גדולה להרבות בסעודת שבת, והוא תקון לחלול שבת, כי מחלול שבת אי אפשר לזהר. כי בכל אפשר להכשל בחלול שבת, חס ושלום. והתקון הוא על ידי האכילה של שבת. האר"י ז"ל וכתב במשנת חסידים כתב שאף על פי שיאכל בשבת יותר מהצורך אינו הולך לחיצונים כמו בחול אלא נבלע באיברים:

מובא במדרש תנחומה בראשית ג, שְׁכָבוּד שֶׁבֶת עֲדִיף מֵאֶלְף תַּעֲנִיּוֹת, דְּכָבוּד שֶׁבֶת דְּאֹרְיָתָא, וְתַעֲנִיּוֹת דְּרַבְרָנָן, וְאֵתִי כְּבוֹד שֶׁבֶת דְּאֹרְיָתָא וְנְחִי תַעֲנִיּוֹת דְּרַבְרָנָן,

כתב בספר חמדת הימים אמרו המקובלים כי כל הזהיר להרבות בנרות שבת וזכה להארת אור הגנוז משבעת ימי בראשית, ועוד בכח סגולתה ששני נרות שבת נגד שני שרפים שכתוב "כי מלאכיו יצוה לך" וסמוך לו הפסוק מזמור שיר ליום השבת לומר שהמלאכים סוככים עליו באיבריהם כנף אחד למעלה וכנף אחד למטה (שכתוב בהלו נרו עלי ראשי, וכתוב נר לרגליי בדרך) שכשהשרפים רואים הנרות ערוכות סוככים אותם בכנפיהם שלא יזיקים המזיקים ושרפים נוהמים כאריה על האדם קדוש קדוש קדוש, קדוש בעליונים קדוש בתחתונים קדוש בכל העולמים. וזוכים בעתיד שהקב"ה בכבודו מאיר לנו

סיפר רבי מגיד רבי יאשע שו"ב מבריסק: בעת שהיה רבנו מרדכי יפה אב"ד הורודנא, היה לו בן, עלם חמודות, תלמיד חכם שהכול נבאו לו גדולות והיה אהוב ויקר עד מאד לאביו. באחד מערבי השבתות, כאשר עשה הנער את דרכו לבית הוריו וכבר היה סמוך להורודנא, התגבלו עליו לפתע חבורת שודדים רוצחים, אשר לאחר שנטלו מעליו את מעט כספו, הרגוהו והשליכו את גופתו בצד הדרך.

באותה שעה טרם נודע דבר למשפחתו על גורל יקירם, וכיון שלא היה דורש למקרא, כמשפט אותם ימים, נדרש ראש עיריית הורודנא הסמוכה לטל אחריות על המקרא. הוא נסע איפה לזירת הרצח, נטל את גופת הנרצח וציוה להניחה בחדר שבירכתי בית מלון ששכן סמוך לזירה, על אשר יוחלט מה עשה בה. השוטרים נטלו את גופת הנרצח והניחוה על רצפת חדר בית המלון. דלת החדר ננעלה על מנעול בריח, והמשטרה החלה לחקור את המקרה כדי למצות את הדין עם הרוצחים השפלים. כשעה לפני כניסת השבת, בדרך לא הגיעה הידיעה המרה אל האב הדגול. שעה מאוחרת זו לא היה בידו לשעות דבר מלבד התאבן לצאת שבת. בשעה גדולה זו, כאשר מתו מונח לפניו ותחושת צער עמוק וקשה החלה להאפף את כל ישותו, היו כל מעיניו ודאגתו של האב נתונות לדבר אחד – כיצד יוכל לקבל את השבת כדת וכדין, מתוך שמחה וללא עצב. האב הצדיק ניצל את השעה שגורמה על כניסת השבת, כדי לקבל דין שמים באהבה ובשמחה. הוא לא התעלם חלילה מהצער הנורא על אובדן בנו האהוב, כי אם התאמץ בכל כוחו להדחיקו עד לאחר יציאת השבת, כדי שיוכל גם בשבת זו לקיים את המצוה לענג את השבת ולשמוח בה מחוביב על פי דין וכפי שהיה רגיל מימים ימימה. הדבר היה קשה בעבורו עד למאד, אולם הוא התאמץ בכל כוחו. עד שלבסוף, כמו מאליו, בקע הזמר ממעמקי לבבו: "מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים, את שבת משוש נוגים...". כך הלך וחבר לו הזמר הנשגב שלימים הפך לנחלתו של כלל ישראל, משורה לשורה התחזקה אהבת השבת ושמחתה בליבו של האב הצדיק. הכאב הנורא הצורב התחלף באמונה תמימה במי שאמר והיה העולם, הקדוש ברוך הוא, אשר ציונו לשמוח ביום השבת ובקבלת השבת באהבה. לקראת סיום השיר הנפלא, כבר היתה מחשבתו של האב דבוקה עד כלותה באהבת ה', מתוך תשוקה וערגת הלב. עוגמת נפשו כבר לא הורגשה כלל וכלל. ובינתיים, התחולל בעולמות העליונים רעש גדול. מלאכי מרום התבוננו ממרומים, כיצד מצליח בן אנוש להתעלות מעל צערו הנורא והבלתי נתפס ולדחות את עגמת נפשו כדי לקיים את מצות ה' לשבות ביום השבת מתוך רוב שמחה. כאשר הגיע הצדיק לבית שבו הוא מבקש ברגש: "חי זקוף מך, לקראי שמך, שמע עליון ואל תחרש לרש ואביון, וקבל ניב וגם הגיון..." הסכימו כל פמליא של מעלה כי יש להחיות ולזקוף את קומת הבן הנרצח, וכך התרחש הנס המופלא: נשמתו של הבן חזרה לגופו. הוא התעורר כמו מתוך חלום, הזדקף על עומדו והביט סביבו בבלבול. אט אט הוא נזכר בכל אשר התרחש עימו בשעות האחרונות. היה זה בעיצומו של ליל שבת קדוש, והנער ביקש לשוב לביתו אל משפחתו שבודאי דוגלת לשלומו. דלת החדר היתה נעולה, והוא חנך בדעתו כיצד לעלו לנהוג, אם ינקוש על הדלת ויבקש מבעל המקום לצאת, בודאי לא יסכים הלה לשחררו, מפחד פן יענש בידי ראש העיר שלא יאמין לסיפורו. יתכן אף שהלה יהרגוהו מתוך בהלה וחוסר אמון. לא נותרה לו ברירה אלא לטפס אל החלון הגבוה, להידחק מבעד לסורגים ולברוח דרכו אל היער הסמוך. המקום היה מוחץ לתחום העיר, ועל כן החליט הנער להעביר את השבת בין עצי היער, ומיד במוצאי השבת מיהר לרוץ לעיר לעבר בית אביו. בשעה שרוץ הנער אל בית אביו, סיים האב את אמירת ההבדלה. פניו שהיו עד לאותו רגע מאירות וזורחות משמחת השבת, החלו להשתנות לרעה. הכאב הנורא שהודחק משך כל השבת, צף לפתע במלוא עוצמתו והבכי עמד לטלטל את כל ישותו. הוא כבר חף את נעליו כדי לשבת בשעה, כאשר לפתע נפתחה הדלת, ויבא הרגז ברגליו. רבי מרדכי יפה התקשה להאמין למחזה. בתחילה סבר כי ראה מוחה תעתועים ומיין, אלא שהנער הנרגש מיהר להסביר: "אכן, אבא, כבר הייתי בעולם העליון, עמדתי בפני בית דין של מעלה, כשלתפע בקע ננוק המעורר והחל להישמע בהיכל בית ה'. התאמצותך לכבוש את כאבך לכבוד השבת ולכבוד הבורא יתברך שציוה לשמוח בה, עוררה רחמים בשמי מרומים, והקול יצא מאת ביתי של מעלה להשיבני חזרה אל העולם הזה". בינתיים כבר הספיק ראש העיר לשמוע על היעלמותו של הנרצח. בפיו של השומר לא היה כל הסבר לשפת העלמות, אולם בטרם יעשה עימו דין, החליט ראש העיר לנשט לבית הורי הנרצח כדי לברר את העניין. ומה ראה היתה הפתעה כאשר גילה את הנער יושב ומשוחח עם הוריו כאחד האדם. כאשר שמע ראש העיר את הסיפור ומשוחח עם הוריו הנפלא, ביקש להרשע בעבור את מילות הזמר, ומאותו יום ואילך התפרסם ניון 'מה יפית' בפי כל, יהודים וגויים כאחד. (כתבי רבי יאשע שו"ב עמ' קלח.)

מילי דבידחתי שני אנשים באפריקה נוסעים במשאית טובה המשאית 4:50 מטר הם מגיעים לגשר שכתוב עליו עד גובה 4:00 מטר אחד אומר לחבירו אין

משטרה אתה יכול לנסוע רבה לפני שלימד

העלון מוקדש להצלת יצחק חדד ובני ביתם: ש'ה' יתברך יצילם במאד מאד ושהקב"ה ימלא את כל משאלות ליבם לטובה ויתקיים בהם הפסוק ימלא ה' כל משאלות יקיום בהם הפסוק והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו וכל אשר יעשה יצליח

העלון טעון גניזה
עלון מס' 611
שבת פר' ויקהל
שנת תשפ"ב

העלון מוקדש לעילוי נשמת
 יוסף בן רבקה ז"ל
 רבקה בת אולגה זימבול ז"ל
 שרה בת מלכה ז"ל
 דינה בת פורטונה ז"ל

לרפואה שלמה
 אולגה זימבול בת אמילי
 יעקב קיקי בן יסמינה
 כרמלה כונפטרה בת רחל

ע"ש הצדיק המלוב"ן רבי ינון חורי זצוק"ל, זיע"א
יוצא לאור ע"י ארגון "חסדי ינון" 03-6182992

זמני שבת פרשת ויקהל

ירושלים	פלג המנחה	הדלקת נרות	צאת שבת	רבינו תם
4.19	4.59	6.11	6.52	ירושלים
4.21	5.15	6.13	6.49	תל אביב
4.19	5.04	6.11	6.48	חיפה
4.22	5.16	6.13	6.50	באר שבע

הפטרה: "ויכרות יהודיע"

מטעמים לשולחן

וכל אישה חכמת לב בידיה טוו (לה, כה)

עם ישראל לדורותיו זכה לגדל בתוכו נשים שבאהבת התורה שלהן ובכח מסירות נפשן גדלו תלמידי חכמים מופלגים, מתוך תמיכה מוחלטת ובהתמסרות להסרת כל עול מעל שכמם לכל אורך הדרך, מבלי לדרוש דבר לעצמן. לא פעם כרוך היה הדבר במאמץ רב, אולם דבר לא הרתיע אותן, אדרבה, רואות היו בעצם הטרחה זכות עצומה, ומודות על האפשרות שנתן להן הקב"ה ליטול חלק בתורתו הקדושה. רבי אלי' לופיאן זצ"ל העיד כי בזמן מלחמת העולם הראשונה רעבו הוא ורעייתו הרבנית ללחם. כל השכנים שלחו לקרוא לבנים שלמדו בישיבות, הורו להם להפסיק ללמוד ולצאת לעבוד כדי להשתתף ככל יכולתם במאמץ כלכלת הבית. תשעה בנים היו לה, לרבנית לופיאן, אולם בשום פנים ואופן לא הסכימה שיעזבו את הישיבה אפילו לשעה אחת. השכנות, אשר הבחינו מקרוב ברעב הנורא ששורר בבית, טענו כלפיה: "למה אתם מתיסרים כל כך? מדוע אינכם קוראים לשנים או שלושה בנים, שיבואו וישאו מעט בעול הפרנסה!?" "כעת אינני רוצה שהבנים יעזרו לי" - השיבה הרבנית בעוז רוחה - "משום שידעת אני כי זמן יבוא ובו אהיה מוכרחה לקבל את עזרתם... זוהי הסיבה לעקשנותי להשאיר אותם בישיבה, אני פשוט רוצה שהם יוכלו לעזור לי כשבעולם האמת אזדקק לעזרתם... ואמנם, סיים רבי אלי', כאשר נפטרה הרבנית שלי הייתי העשירי למיני שעלה על קברה... והבנים, שאת כל חייה הקדישה עבור לימודם, אמרו קדיש אחריה ולמדו משניות, ובוודאי יש לה כעת הרבה נחת מהם! ... אהבת התורה הזו אינה נחלתן של נשים גדולות בלבד, אלא גם של נשים הנראות לכאורה פשוטות, אולם מתגלות במלוא עוזן ותפארתן, ומותירות את כל מי שמתבונן בהן משתאה למול כוחות הנפש האדירים הטמונים בהן, ואל מול הפרות המבורכים אשר גדלו מכן! ספורה של הגברת חסין ע"ה משמם כדוגמא חייה לכך. אישה פשוטה, כך היתה נראית לעינינו בשר ודם. עולה חדשה ממרוקו, אשר לכאורה אמורה היתה לגדול כמפ"מניקית, אולם נאבקה כדי לגדול אחרת. בארץ נשאה לבעלה, בן למשפחת חסין המיוחסת, והקימה בית מבוך בילדים. היא לא ידעה קרוא וכתוב אפילו, ומעולם לא השלימה את חוק למודיה, אך ידוע ידעה היטב כי אין דבר שידמה וישווה לתורה, ובכל מחיר עליה לדאוג ליטול בה חלק. בגיל צעיר מאד התאלמנה מבעלה השלישי איש צדיק ומלומד ביסורים במשך שנים ארוכות, וכדי להביא לחם לפי הטף עבדה בנקיון בתי כנסיות ובתי ספר דתיים. הבן הגדול, אשר היה בפטירת אביו בסך הכל בחור צעיר לימים, חש את כובד אחריות הפרנסה המוטל על שכמה ואת המצב הקשה והציצ שיצא לעבוד כדי לעזר לה. "אתה לא יוצא!", הגברת חסין קצפה ממקומה כנשוכת נחש, "אם תצא לעבוד - לא אדבר אתך יותר...", וכך נמכחה על החלטה נחושה זו נותר הבחור בעולמה של תורה ולימים נעשה ראש ישיבה ורב קהילה עיר רחובות. גם הבן השני נסה להציע שילמד קרוב לבית באחת מן הישיבות שהוקמה שם, אמא ישרה וכתבה לו מכתב נרגש, שבו היא מזכירה לו שהקב"ה נתן להם נסיון של יתמות מן השמים, אשר רק רוצה לעכב את גדילתם, אתה מסוגל לצמוח למשהו גדול-רשמה לו בדם לבה- אל תתן לעצמך לפול בנסיון הזה... טבריה של אותם ימים לא היתה מקום דתי כלל וכלל, עד כי, כעדותו של אחד מבניה, בימי חג הסוכות היו צריכים בני המשפחה לבנות סוכה שבע פעמים מידי יום ביומו, משום שבכל יום דאגו השכנים לפרק אותה עד היסוד!... נקל לשער מה רב היה הקושי בגידול המשפחה בתוך עיר חלונית שכזו, מתוך תנאים כלכליים קשים ביותר, אולם למרות זאת לא ותרה הגברת חסין על הטוב ביותר. בהיותם קטנים שלחה את בניה לתלמוד התורה הישן בטבריה, אשר האוכלוסיה שבו הלכה והתמעטה. שבעה או שמונה ילדים הרכבו כל כחה, והלחץ מצד בית הספר המתחרה, שבו נתן חנוך של ה'מזרחי' הלך וגבר. הנהלת המוסד הפעילה את כל יכולתיה כדי לגרום שאחורוני הילדים יעברו אליהם, אולם הגברת חסין היתה החלטית ברצונה לתת חנוך על טהרת הקודש, והודיעה כי גם אם תכיל הכתה בן אחד בלבד - יהיה זה הבן שלה... המאבקים על שמירת החינוך בתוך הבית פנימה על טהרת הקודש - גם הם לא היו קלים כלל וכלל. פסח בטבריה היה ענין בלתי מציאותי כמעט, לכן היה אחד הבנים נוסע לבני ברק כשמוזרה בידו, ממלא אותה במלח, סוכר, קפה ועוד כמה מוצרי בסיס - ושב הביתה... "כשהשגנו גביע לבן כשר לפסח - נחשב הדבר לפסגת התענוג העולמי", נזכר הבן. שמעה של המשפחה החרדית המדקדקת על קלה כבחמורה בתוככי טבריה יצא למרחוק, וכך זכו בני הבית לארח ראשי ישיבות שהגיעו למונחה קצרה באיירה של טבריה. רבי הלל זקס, רבי ברוך שמעון סלומון ורבי זלמן רוטברג הנם רק חלק מן האורחים החשובים שזכו להכניס אל תוך ביתם, אשר סמכו את ידיהם על אכילה ממטבח הבית הזה. כשגדלו הילדים החליטה האם לשלח אותם לישיבות הטובות ביותר. עלתה, אפוא, לבית הרב קוק בקרית שמואל והתיעצה מהי הישיבה הטובה ביותר היום, ואחר כך קמה ונסעה בעצמה לכל רחבי הארץ, כדי להכניס אותם לשם. גם לביתו של ראש ישיבת באר יעקב הגיעה, בין השאר. "אני רוצה להכניס את הבן שלי לישיבה כזו". "אין מקום", השיבו לה, אולם היא כאילו לא הבינה: "אני רוצה שהוא ילמד פה, באתי מטבריה, אני אלמנה... אני צריכה את הבן שלי-פה". "אין מקום", אמר גם ראש הישיבה, אך היא היתה נחוצת:

ההלכה השבועית

הלכות שבת - הלכות, דיני קריאת ארבע פרשיות

א. אם טעו וקראו סדר ארבע פרשיות באדר ראשון של שנה מעוברת, לא יצאו ידי חובתם, וחוזרים וקוראים באדר שני. אם שכחו ולא קראו פרשת שקלים לפני ראש חודש אדר והפטירו בהפטרת השבוע, אפילו נזכרו אחר תפלת מוסף, חוזרים ומוציאים ספר תורה וקוראים בפרשת שקלים, והעולה מברך על הקריאה לפנייה ולאחריה, ואחר כך קוראים הפטרת ויכרות יהודיע בלי ברכות לפנייה ולאחריה, שהואיל וכבר הפטירו בהפטרת השבוע אין צריך לחזור ולברך. ואם לא נזכרו עד שעת המנחה של השבת, יש אומרים שבכל זאת מוצאים ספר תורה של פרשת שקלים ויקראו בו אחר קריאת ספר תורה של מנחה. ויש אומרים שהתקנה לקריאת פרשת שקלים אינה אלא בשחרית, לכן כשלא נזכרו עד שעת המנחה הו"ל כעבר זמנו בטל קרבנו. ושב ואל תעשה עדיף. ומכל מקום יש אומרים שעדיין יש תשלומים לפרשת שקלים בשבת הבאה אחר קריאת ספר תורה בשחרית. ויש אומרים שמכיון שעבר השבת שוב לא יקראה בשבת הבאה. ואם אפשר לסמוך על סבא ראשונה לקרוא פרשת שקלים בשבת הסמוכה, שהיא קודם "שבת זכור".

(חזון עובדיה)

הלכות שמיטה עבודת הקרקע בשביעית

הרוצה להשוות ולמלאות את הגומות שבחצרו בעפר אדום, אע"פ שאין כוונתו עכשיו אלא כדי שלא יכשלו בהם, ורק למוצאי שביעית יעשה שם גינה, מכל מקום נראה כמתקן שדהו ואין להקל בזה.

(חזון עובדיה)

המשך בעמ' האחרון -

אהבתם את העלון? רוצים לקבל אותו כל שבוע עכשיו גם בדוא"ר?

שלחו אלינו את כתובתכם למייל: tifaret@hasdeyionon.org או הכנסו ל - www.hasdeyionon.org

ברכת ה' היא תעשיר

בהודעה שנשלחה אליו ממנהל מפעל בסין שייצר בעבורו ציוד רפואי, נכתב כי מיליון קופסאות הכפפות החד פעמיות שהזמין מוכנות, וכי עליו להעביר את התשלום בעבורן כדי המשלוח יבוצע בהקדם. ר' נחום שפשף את עיניו כאינו מאמין: "מיליון קופסאות? הזמנתי בסך הכל מאה אלף". הוא מיהר להעמיד את המנהל על טעותו, אלא שהלה התעקש כי בהודעת היוזמה נכתב המספר מיליון. ר' נחום בדק ברשימת ההודעות היוצאות וגילה כי אכן טעה, ובהודעה ששלח למפעל הוסיף אפס אחד מיותר וכתב בטעות מיליון במקום מאה אלף. המנהל הסיני לא ידע חכמות. נכתב לו מיליון והוא ייצר מיליון. לר' נחום לא נותרה ברירה אלא לבקש הלוואת ענק ולשלם את הסכום העצום, כעת הוא נותר להתמודד לבדו עם השאלת הנוקבת: מה יעשה עם מיליון קופסאות של כפפות? שאלה שעתידיה היתה להדיר את מנוחתו בתקופה הקרובה. בל נלאה אתכם בתיאור האכזבות הרבות שנחל ר' נחום בדרכו למכור את הכפפות. גם לאחר שהוריד את המחיר עד מתחת למחיר הקרן, לא מצא רוכש. החובות העיקרי עליו מאוד, זאת מלבד שהוצרך לשלם מידי חודש טבין ותקילין לבעל המחסן שם היתה הסחורה מאופסנת. ר' נחום ייחל להיפטר מהסחורה כמה שיותר מהר, אך נאלץ להמתין ולהמתין ללא תוחלת. כל אותה העת המשיך ר' נחום לדבוק בקבלתו ולברך את ברכת המזון מתוך הכתב, ובשלב מסוים אף החליט להוסיף חיזוק על חיזוק בכך שהחל ליטול ידיים אף בארוחת הערב כדי שיוכל לברך ברכת המזון פעם נוספת בכל יום, ובכך להגדיל את סגולת הפרנסה. בעיצומו של חורף תש"פ החלו השמועות לספר על וירוס חדש ומסתורי המתפשט בסין הרחוקה. ר' נחום שהיה עסוק בניסיונות חוזרים ונשנים למכור את מטען הכפפות, לא חשב לרגע שהשמועות הללו קשורות עליו במידה כלשהי. לא חלף זמן רב עד שהחלו להגיע שמועות על כמה נדבקים שהתגלו בארצות הברית. השמועות הדאיגו את רשויות הבריאות העולמית, והן החלו לנקוט צעדים כדי למנוע את התפשטות המגיפה. אט אט גם בארצות הברית חלחלה ההבנה כי מדובר בוירוס מסוכן ומתענת שיש למנוע את התפשטותו, לשם כך יצא הממשל בהוראות המחייבות היגיינה מחמירה במרחב הציבורי. באותה עת סברו שעיקר התפשטותו של וירוס הקורונה הוא דרך מגע ועל כן חייבו עטיית כפפות במרחק הציבורי. כאשר באישון לילה התקשר אליו אחד מהסוחרים הרבים שאליהם התחנן בחודשים האחרונים שירכוש ממנו את הכפפות במחיר הפסד, והפעם הסוחר היה זה שהתחנן לר' נחום למכור לו את מטען הכפפות, אז התעורר ר' נחום והבין כי אוצר של ממש שוכן תחת ידיו. סין הגדולה השביתה את מפעליה לרגל המגפה, ובעולם נוצר מחסור אמיתי במצרך שהיה כה נצרך בתקופה זו- בכפפות חד פעמיות. עוד זה מדבר וזה בא. בזה אחר זה התקשרו לר' נחום כל אותם סוחרים שעמם שוחח בחודשים האחרונים והתחננו לרכוש ממנו את מטען הכפפות. ר' נחום לא מיהר להיענות לבקשתם ורק כאשר הוצעה לו הצעה גבוהה במיוחד, הסכים למכור את הכפפות. המחיר שקיבל תמורת הסחורה היה גבוה עשרות מונים מהמחיר ששילם תמורתה. הסכום הספיק לו ברווח כדי לכסות את כל חובותיו ואף הותיר בידו רווח עצום. אם תשאלו את ר' נחום, הוא בטוח שהסייעתא דשמיא העצומה שזכה לה הגיעה אליו בזכות ברכת המזון, ולנו לא נותר אלא לענות אמן על דבריו.

שעת צהרים חמה של שלהי דקייטא. ר' נחום יושב במשרדו הממוזג, אי שם במרומי אחד מבנייני המשרדים המגרדים את שחקי העיר ניו יורק. ידיו עסוקות בעבודה טכנית פשוטה, כזו שאינה דורשת חשיבה יתירה, ומוחו משוטט בעולמות נשגבים. יהודי של צורה הוא ר' נחום, וככזה הוא משתדל לנצל כל דקה מחייו באופן מיטבי. בכל עת שמוחו פנוי הוא משתדל להאזין לשיעורי תורה ומוסר. בעולם הטכנולוגי שבו אנו חיים כיום, ניתן להגיע בקלות ובמהירות למאגרים גדושים ברבבות שיעורים נפלאים ומחזקים, ור' נחום מנצל עובדה זו כדי לעלות ולהתרומם עוד ועוד בעבודת ה'. חודש אלול מתקרב לסיומו, והמשפיע שאותו בחר ר' נחום לשמוע באותו יום מעורר את שומעי לקחו לקבל על עצמם קבלה מיוחדת לקראת תחילת השנה הבאה עלינו לטובה. "אין צורך בקבלה מוגזמת", זועק המשפיע, "די אם נקבל על עצמנו קבלה קטנה, ובלבד שנתייחד בה מבלי להרפות, קיץ וחורף, שבתות וימות החול. קבלה איתנה שכזו יכולה לשנות את האדם מו יסוד ולהעצים את הקשר שבינו לבין קונו בכמה וכמה רמות". ר' נחום מאזין, והדברים הנוקבים חודרים לליבו. באבחת רגע הוא מפסיק את השמעת השיעור ונעצר להתבונן בדברים. "איזו קבלה אנוכל לקבל על עצמי ולהתמיד בה לאורך זמן?" הוא שואל את עצמו. ותוך כדי דיבור נזכר בשיחה אחרת ששמע לפני זמן מה ותוכנה נגע לליבו. השיחה האמורה נסובה על אודות סגולתה ומעלותיה של ברכת המזון הנאמרת בכונה ומתוך בכתב, ור' נחום מחליט שזו הקבלה המתאימה ביותר עבורו. "אומר ועושה". מיום זה ואילך מקפיד ר' נחום בכל יום ליטול את ידיו לסעודת פת, ולאחר מכן לברך ברכת המזון בכונה ובמתניות מתוך הכתב. מסתבר כי היתה זו בחירה מוצלחת, משום שבחסידי שמים הקבלה החזיקה מעמד למעלה מעשר שנים, ובעצם היא מחזיקה עד עצם היום הזה. אך בכך לא נגמר הסיפור. כמה שנים לאחר מכן, נקלע ר' נחום למצב כלכלי לא פשוט, עד כדי כך שהוצאות ביתו גדלו ועלו על הכנסותיו. הוא נזקק באופן דחוף לתוספת הכנסה משמעותית. בצר לו הוא פנה לחברו, אברך בעל יכולת כספית וחוש עסקי מבורך, ותינה בפניו את מצבו. "ממש משמים הגעת אלי היום", הגיב החבר בהפתעה, ומיד המשיך: "בדיוק היום הוצעה לי הזדמנות עסקית נדירה, רכישת חברה משגשגת לציוד רפואי שמועמדת למכירה במחיר זול במיוחד, אולם נאלצתי לדחות אותה מחוסר פנאי להתעסק בכל הכרוך בניהולה. נראה לי שאתה האיש המתאים שיוכל להשלים עבורי את הפאזל", אני מוכן להשקיע את מחצית מהסכום הדרוש לרכישת החברה, אתה תגייס את המחצית השנייה, ובד בבד תנהל את החברה ביד רמה ובעזרת ה' יחדיו נעשה ונצליח". כיון שר' נחום הכיר היטב את תחום הציוד הרפואי, הוא הבין כי משמים זימנו לפניו הזדמנות פז ונענה בשמחה להצעה. הוא מהר לגייס הלוואות מכל הבא ליד, וכך תוך כמה ימים הפך לשותף מלא בחברה, ובכשרון ניהול הוא זכה לנתח נכבד בהכנסות, ובחסידי שמים ההצלחה האירה לו פנים ותוך כשנתיים ימים הצליח לשלם את חובותיו. משסיים לשלם את החובות הציע לחברו-שותפו לרכוש מיידו את חלקו בחברה. הלה הסכים בשמחה, ר' נחום גייס שוב הלוואות, שילם לחברו המגיע לו, ובכך הפך לבעלים הבלעדיים של החברה. כחצי שנה לאחר מכן, בעודו נאבק על תשלום החובות שנטל לצורך השלמת רכישת החברה, הגיע אליו ביום בהיר הודעה אלקטרונית שתוכנה גרם לו להלם מוחלט.

באדיבות המחבר- הרב צבי נקר הי"ו

בא' באדר מכריזין על השקלים

אין שמחה גדולה ומפוארת לפני הקב"ה, אלא לשמח לב עניים, יתומים, אלמנות וגרים, שהמשמח לב העניים האלו דומה לשכינה

לתרומות מחצית השקל ומתנות לאביונים

בקו הישועות: 03-6182992 | ב- bit 050-95-80-500 בצרוף פרטים מלאים | דרך האתר: www.hasdeyinon.org

הדלקת נרות: 17:16

יציאת השבת: 18:08

רבינו תם: 18:46

ע"פ אופק תל אביב
כה' באדר התשפ"ב

טוב לחסות בה'

777

האור הגדול בחיים

ויקהל התשפ"ב. שבת שקלים

ארבעה גדולי עולם זכו בכל הדורות של עם ישראל לכינוי גדול ונשגב של - 'הקדוש': רבנו הקדוש, האר"י הקדוש, השל"ה הקדוש, וה- 'אור החיים' הקדוש. הבעל שם טוב זצ"ל העיד כי נשמתו של רבנו ה'אור החיים', רבי חיים בן עטר, הינה נשמת משיח, ותמיד שיבח את ה'אור - החיים' הקדוש ואת תורתו. פעם אחת, העיד הבעש"ט כי בכל לילה, עולה נשמתו של רבנו ה'אור החיים' להיכלות של מעלה ושומעת תורה מפי הקב"ה, ובכל פעם משיגה נשמתו מדרגות ברוח הקודש.

"אם הייתי זוכה להיפגש עם ה'אור החיים' הקדוש", אמר הבעל שם טוב, "וודאי היתה באה הגאולה, אלא שמשמייס לא ניתנה לנו רשות".

לפנינו מעשה מדהים שהתקבל במערכת העלון זה עתה מבעל המעשה בכבודו ובעצמו: "שלום רב, הנני בן 35, נשוי ואב לשני ילדים ב"ה, הקובע עיתים לתורה ועוסק לפרנסתי בתשמישי קדושה.

יותר מכל לימוד בחלקי התורה, מחובר אני מאד ללימוד בספריו של הגאון הקדוש רבי חיים בן עטר זצ"ל, ה'אור החיים' הקדוש. פירושו מתוקים ונפלאים, ובנוסף אף שמעתי מעלות גדולות וסגולות נפלאות ללומדים בספרו של אותו צדיק, שנפטר ללא ילדים, וספריו הם ילדיו והמשכו בזה העולם.

מידי יום, אני משתדל ללמוד כרבע - חצי שעה בספרו הקדוש. והנה, לפני כחצי שנה חלתה אשתי ב'קורונה' (זן 'הדלתא'). לצערי ותדהמתני, היא לקחה זאת מאד קשה. מצבה הדרדר בצורה נוראה, והיא הוגדרה ע"י הרופאים במצב קשה. אינני מאחל לאף גבר לראות את רעייתו במצב קשה שכזה. היא שכבה כל היום בלי אפשרות להזיז אפילו את הידיים. כאבן שאין לה הופכין, ממש כמו בובה שצריכים לסעוד אותה. מצבה המשך הדרדר והיא קיבלה חמצן לבית, על מנת לנסות להתמודד עם הנגיף שתקף אותה באופן קשה מאד. גם לילדים היה קשה מאד לראות את האמא הפעלתנית שלהם, חסרת אוניס, מחוברת לחמצן, והתחננו לה' כל רגע שיגאל אותנו מהצרה הקשה הזו. היה זה יום חמישי. היא נראתה גרוע מרגע לרגע, מתקשה לנשום גם עם מחולל החמצן שקיבלנו. היא נעשתה חלשה עוד יותר והיתה על סף עילפון.

בליל שבת פחדנו מאד לאבד אותה, בדקנו לה את ה'סיטורציה' וראינו כי היא נמוכה מאד למרות החמצן שקיבלה. מיד הזמנתי רופא שינסה להציל אותה. הרופא הביא לה סטרואידיס, אנטיביוטיקה וזריקות על מנת לנסות לעזור לגוף להילחם בנגיף. היא קיבלה את הטיפול כשכל המשפחה עומדת ליד מיטתה מתחננת לרחמי ה'. עברו כמה שעות אך המצב לא השתנה. אדרבה, חולשה כבדה וקושי עצום לנשום שרק התעצמו.

לפתע היא החלה להשתעל בשיעול שעצר לה את הנשימה וסימנה כי היא לא מצליחה יותר לנשום. החמצן בגוף היה יורד מכל שיעול, ואנו עמדנו חסרי אוניס מתחננים לרחמים ממרום. ביום ראשון בצהריים נשברתי לחלוטין. הזמנתי מד"א שיקח אותה אל בית החולים, כשאני יודע אם אזכה לראותה יותר. לא האמנתי שזה קורה לי. אני רק בן 35, נשוי לא הרבה שנים עם שני ילדים, ולפתע החיים נעצרים ה' יצילנו. היא היתה יומיים בבית החולים מחלקת קורונה בלא שום שיפור. חיברו אותה למכונת חמצן וחשבו להנשים אותה... - המשך בעמוד 4 -

לרפואה, פרנסה

והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורשל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. אסתר בת מזל. משה שמואל בן זלדה. ניסים חיים רפאל בן לטיפה. שרה חיה רפאלה בת רחל. רחלי בת מרים ובעלה וכל יוצאי חלציהם. ישעיהו בן מרים. גאולה בת דבורה. לירז בת יפה, אייל רפאל בן שרית שרה.

זיווג הגון: דניאל ולירז בני אורנה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה. סתיו בת ורדה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יה. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן נג'יה. פרוחה בת טובה. יעקב בן ויקטוריה. שרון שירין ספיר ספאחי בת לאה. עליזה בת מזל טוב מלכא. משה לוי בן מריקה מרים. רוני אהרון בן מזל כהן. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שרה בת קמר. גלילי הכהן בן כוכבה.

לע"נ יאיר
כהן בן מיכאל
ושרה
ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת
אבינועם
ואמנון בני
דבורה
ת.נ.צ.ב.ה

בגד רטוב בשבת

* אדם חוזר לביתו בשבת כשהוא ספוג ורטוב בכל בגדיו מהגשם שירד בחוץ. חשוב לדעת כי מרגע שהאדם הסיר את הבגד הרטוב מעליו, הרי שהוא נעשה 'מוקצה' – חז"ל גזרו שלא

לטלטלו שמא יבוא לסוחטו. (רמ"א שא"מ, מו) אלא אם כן, זהו בגד שנרטב מעט ואין דרך לסוחטו, או שאיננו מקפידים על המים שיש בו – אז מותר לטלטלו.

לכן, אם הבגד ספוג בגשם, על האדם להחליט היכן הוא פושט את הבגד כדי שישאר שם ולא יטלטלו. במקרה והאדם פשט את הבגד בלא מחשבה במקום נחוץ, יכול הוא לקרוא לעוד אחד מבני הבית ושניהם יחד יוכלו לטלטל את הבגד יחד, כיוון שהם מזכירים אחד לשני שלא לסוחט.

* אחר שהבגד התייבש – מותר לטלטלו וללבושו בחזרה כיוון שאין מוקצה לחצי שבת (ש"ע שי" סוף ג).

אם אדם חוזר לביתו בשבת כשהוא ספוג ורטוב בכל בגדיו מהגשם שירד בחוץ. חשוב לדעת כי מרגע שהאדם הסיר את הבגד הרטוב מעליו, הרי שהוא נעשה 'מוקצה' – חז"ל גזרו שלא לטלטלו שמא יבוא לסוחטו. (רמ"א שא"מ, מו) אלא אם כן, זהו בגד שנרטב מעט ואין דרך לסוחטו, או שאיננו מקפידים על המים שיש בו – אז מותר לטלטלו. לכן, אם הבגד ספוג בגשם, על האדם להחליט היכן הוא פושט את הבגד כדי שישאר שם ולא יטלטלו. במקרה והאדם פשט את הבגד בלא מחשבה במקום נחוץ, יכול הוא לקרוא לעוד אחד מבני הבית ושניהם יחד יוכלו לטלטל את הבגד יחד, כיוון שהם מזכירים אחד לשני שלא לסוחט. * אחר שהבגד התייבש – מותר לטלטלו וללבושו בחזרה כיוון שאין מוקצה לחצי שבת (ש"ע שי" סוף ג).

סגולות ברכת המזון

(1) ה'תולדות אהרון' לרב מזייטומיר (שופטים) הביא בשם המגיד ממעזריטש זצ"ל כי כל יזהר מאוד לכוון בברכת המזון יותר מבתפילה, כי תפילה דרבנן וברכת המזון מדאורייתא.

(2) חסיד של האדמו"ר מאלכסנדר הישמח ישראל' התלונן בפני רבו על כך

ישועות רוחניות

שבנו אינו מברך ברכת המזון, וכל תוכחתו לבנו אינה מועילה.

ענה לו הרב: "אם תקבל על עצמך לברך בקול רם, אזי תיווכח לראות שגם בנך יתחיל לברך ברכת המזון".

(3) ה'ברכת דוד' כתב בשם האדמו"ר ר' שלומק'ע מזוועהיל ז"ע כי סגולה לבנים ובני בנים חכמים ונבונים ויראי ה', להקפיד לברך בכונה ומתוך הכתב.

(4) ה'באר היטב' (סי' קפ"ה) כתב בשם הב"ח, שהאות 'ף' איננה מוזכרת בברכת המזון, רמז למשחיתים שצף קצף וחרון אף. שהזהיר בברכת המזון ניצול מהם.

האם מותר להניח את הבגד ליבוש?

(משנה שבת קמ"ו) מי שנטרבו בגדיו במים – אסור לו לשטוח את בגדיו לייבוש במקום שרואים אותו בני אדם כדי שלא יחשבו שהוא כיבסם בשבת.

חז"ל גזרו משום 'מראית העין'. ובכל מקום שגזרו חז"ל משום מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור.

לכן, המניח בגדיו רטובים על מתקן כביסה או במקום שנראה שמתכוון לייבוש – אסור, אף שאנשים לא רואים.

ואף אם רטובים מעט מחמת זיעה. (שא"מ, מה) אז מה יעשה? אם מניחו באופן שלא ניכר, מניחו על הכסא כהרגלו, מותר.

* יש אנשים שמניחים את הבגד הרטוב ליד תנור חימום או רדיאטור, ואפילו שלבושים בו – ועליהם לדעת שזה איסור תורה של בישול, כיוון שהמים מתחממים ויכולים להגיע לחום שהיד סולדת בו, גם אם איננו מתכוונים דהוי

פסיק רישא (ש"ע שא"מ, מו)

ישראל אזולאי

קצין ביקור סדיר, מומחה בנשירת תלמידים

מי אוהב מחנכים?

המאמר לא בא חלילה לתלות את סיבת הנשירה והירידה של בחורים בצוות החינוכי חלילה, אלא לעורר את הזהירות הרבה בהתעסקות עם נשמות של ילדים רכים, אשר הם עתידים של כלל ישראל.

"יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך", קובעים חז"ל (פרקי אבות ה, יב) אם אתה מורה או מחנך יודע אתה כי נשמות רכות מופקדות בידך, ובידיך לקבוע את כל גורלם הרוחני. חשוב לפני כל החלטה אם זה היה הילד שלך, האם גם אז היית פועל כך.

לפני כמה שנים השתתפתי בכנס גדול בחינוך, בו נכחו מאות מורים, מנהלים, ראשי ישיבות ואנשי חינוך.

אחד מגדולי ישראל עלה לדבר ושאל בפתח דבריו: רבנים חשובים, ציבור יקר ומורים: מי מכם אהב את המחנך שלו כשאתם הייתם בבית הספר? נא להרים את היד.

המראה היה פשוט נורא ועורר מבוכה גדולה, מתוך כל המאות שהיו באולם, בקושי חמישים הרימו את הידיים. הרב הגאון לא הופתע מהתוצאה. ואז שאל: נו... אז אתם יודעים כמה מהתלמידים שלכם אוהבים אתכם?

המחנכים, הרבנים והמורים – אתם היחידים שהנשמות הללו מופקדות בידכם, ואם רוממת בחור, נתת לו יחס טוב, הכלת את הקושי שלו, ואל חיפשת את השקט והשלווה שלך – ההצלחה שלו רשומה על שמך לנצח נצחים.

זכורני מקרה המשקף תוצאה הרסנית ביותר בחינוך שלא מועבר בצורה נכונה ושקולה.

בתוקף תפקידי טיפולתי באחד התלמידים שנשר מבית הספר, ומצבו התדרדר מיום ליום עד כדי פגיעה בנפש, חרדות, דכאון ואפילו חוסר מוטיבציה לקום בבוקר.

הצלחתי לגעת בעמקי נפשו של התלמיד, ושאלתי אותו, האם תוכל לחשוב כיצד ומה גרם לך להגיע למצב שכזה? בין רגע זלגו דמעות מעיניו, וכך אמר: "לפני כשלושה

חדשים איחרתי לכיתה בכ-20 דקות. כשנכנסתי לכיתה, המורה מיד עצר את השיעור ופשוט צרח עליי ליד כולם.

"איך אתה מעז לאחר כבר בפעם השנייה באותו חודש? גש מיד למנהל ותגיד לו שאני לא מוכן שתיכנס לכיתה".

אם אתה רוצה לדעת מה כואב לי ומה גרם לי למצב הזה, הנה התשובה. ההשפלה של המורה הרע הזה, שאני לא אסלח לו לעולם. הוא גרם לי לא לקום בבוקר לבית הספר, הוא גרם לי לבוא ולהפריע בכיתה כדי שיסלקו אותי ותהיה לי סיבה ללכת הביתה, וזו התוצאה, שאני לא רוצה לשמוע על בית הספר יותר".

כמה אמהות מרטיבות את הכרית בדמעות על כך שבנם איבד את החשק בישיבה או בבית הספר, ולעיתים הדבר מגיע בגלל יחס לא נכון מאחד מאנשי הצוות החינוכי.

התרופה הסודית

שנה 2017

את אחד הרגעים המרגשים בחייך, רגע שאי אפשר להשיבו, והאמת שאנחנו האחיות, קצת אשמות בכך שלא עקבנו מתי עלייתך. לכן, אני מבקשת ממך שתסלח ותמחל לנו, תקבל את הבזיון באהבה כגזירת מלך, ו...", כאן נשברו מילותיה והיא פרצה בבכי מר: "אולי תזכה אותי, אחותך הגדולה, בבושה והבזיון הזה שעברת, כיוון שהרופאים בישרו אותי לפני כמה ימים, כי בדרך הטבע אין כל סיכוי שאזכה לילדים. אם תקבל זאת באהבה ותתן לי את הזכות הזו, אולי אזכה בנס מה' לזכות בילדים, כנגד דברי הרופאים", פרצה בדמעות.

החתן שהיה עדיין עמוק בתוך הבושה והצער, ניסה להתגבר על הצער והכעס הטרי על אחיותיו, ולבסוף... התגבר. "ה' יודע איזו בושה נוראה היתה לי, אך אני מוחל לך בלב שלם, מודה לה' על כך, ומזכה אותך בקבלת הבזיונות כדי שבעז"ה תזכי להיפקד במהרה בקלות ובבריאות!", אמר וסיים את דבריו.

שנה חלפה. ביום ח"י בשבט תש"פ, נשא הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א דברי חיזוק בישיבת ישיעות משה' ויזניץ שבמודיעין עילית. לאחר שסיים את דבריו, ניגש אחד הבחורים משומעי השיעור, והחל לספר לרב בידרמן את המעשה הזה של הבושה והבזיון של אחיו החתן, ועל הברכה שבירך את אחותם הגדולה, ואז הוא הוסיף בשורה שהרעימה את החלל: באותו שבוע של המחילה התבשרה אחותו כי היא נפקדה. כעת, שנה אחרי היא חובקת בן בריא ושלם בדרך נס מעל הטבע, נגד כל הסיכויים שחזו הרופאים. והכל בזכות רגע אחד של בושה שאחיה קיבל בגבורה ובאהבה, והקדיש את הרגע הזה לישועתה!. ילד שהגיע לעולם עקב מחילה על בושה. תרופת פלא בשם ביזיונות המבטלת את כל הגזירות מעל האדם!

אחד החתנים עלה לתורה, ולנוכח אי הבנה מצערת – בנות משפחתו שבעזרת הנשים לא ידעו שהוא עלה כעת, וכי הן חשבו שהוא עתיד לעלות בעליות הבאות. מהרגע שהחל החתן לעלות אל הבימה, התגונן הוא עם הטלית על ראשו, עקב הכנתו לזריקת הסוכריות, שלא הגיע לבסוף. הוא היה מכווץ בגופו עם הטלית מפני שחשב שהסוכריות כבר בדרך לפגוע בו, אך שום סוכריה לא נזרקה. היה זה שקט מצמית, מבייש, כואב כל כך. הקהל שר לחתן וסימן לנשים מעזרת הנשים לזרוק סוכריות, כשאפילו החתן הנבוך הרים את ראשו וניסה להבין מדוע

לא זורקים עליו סוכריות, אך חוסר ההיערכות של הנשים גרם לשממה. הכל הבחינו בחתן מסמיק ומחוויר נורא. על כל החתנים נזרקו סוכריות בהתרגשות, ורק הוא נראה כעולה פשוט שלא נזרקה עליו סוכריה אחת. הוא סיים את הקריאה בתורה, וגם אז לא נזרקה שום סוכריה. הבושה היתה נוראית. הוא טמן את פניו בטלית, לא כדי להתמגן מהסוכריות, אלא כדי להתגונן מהבושה הנוראה. הוא לא האמין שהוא יהיה החתן היחיד בהיסטוריה שעלה לתורה בשבת שקודם נישואיו, אולם איש לא טרח להשליך לעברו ולו עטיפה של סוכריה... העליות לתורה והתפילה המשיכו כהרגלן. בסיום התפילה ניגשה אחותו של החתן אליו, ובעיניים דומעות התחננה בפניו: "אחי החתן היקר, אני יודעת כמה גדולה היתה הבושה שלך, כמה נוראה. ראיתי איך הסמקת והחווירת, הרגשת שהרסו

משה רבינו לא זכה להיכנס לארץ ישראל. נגזרו עליו 120 שנה של חיים ולא יותר. כותב החת"ס סופר בפירושו על התורה דבר מדהים: "מה עשה? ניגש לכיסא הכבוד ואמר: 'רבונו של עולם, השנים שלי נגמרו, אבל יש לך שש מאות אלף איש מתי – מדבר שנפטרו בקצור ימים, תן לי מהשנים הללו'. ענה לו הקב"ה: 'אינך יכול לקבלן, משום שאמרת: 'שמעו נא המורים' – בדברים הללו חסר ב'מעביר על מידותיו', לכן אינך יכול לקבל מהשנים הללו'. ומי קיבל את השנים הללו של מתי המדבר שמתו קודם זמנם?... פנחס בן אלעזר שחי לנצח והפך להיות אליהו הנביא שלא מת. ומדוע זכה לכך? אומר החת"ס סופר: 'מפני שפנחס בן אלעזר סבל ביזיונות גדולים מהשבטים כי סביו יתרו עבד עבודה זרה. 'כשאדם שומע 'חתם סופר' כזה הוא יוצא החוצה לחפש קצת את תרופת הפלא הזו, אשר 'ביזיונות' תקרא", חותם הרב בידרמן שליט"א. הסיפור המדהים הבא התרחש בחודש שבט תשע"ט, לפני כשנתיים וכך היה המעשה: "בבית המדרש הגדול של חסידי ויזניץ בבני ברק, היתה זו שבת 'עליה לתורה' ברוכת חתנים. עשרה חתנים עלו לתורה. כנהוג בחסידות ובמקומות נוספים, כל חתן העולה לתורה, זוכה ל'מטחי' שמח ומרגש של סוכריות, המושלכים אליו מעזרת הנשים. בנוהג שבעולם, בשבתות ברוכות חתנים, מודיעים מראש לבני המשפחה באיזו עליה יעלה החתן 'שלהם', על מנת שיוכלו להיערך ל'התקפה המתוקה' על ראשו של החתן הנרגש. כך נהגו גם באותה שבת, אלא שאז אירע דבר שלא היה צפוי כלל...

משה רבנו התחנן לקבל את שנות חייהם של אלפי מתי מדבר שמתו לא הסכים מפני שלא העביר על מידותיו. אז מי כן קיבל את השנים הללו? – פנחס בן אלעזר בן אהרון הכהן, שהיו ישראל מבזים אותו על כך שסביו עבד ע"ז, ובזכות הביזיונות שקיבל זכה לחייהם של מתי מדבר.

חמץ מציל חיים

סיפורי חיים ומחיי

– המשך מעמוד 1 –

הרופאים דיווחו לי מבית החולים כי מצבה של אשתי מוגדר קשה, והיא נאבקת על כל נשימה, בתקווה לראות נס.

הם ניסו לטפל בה בדרכים שונות, אך ללא שינוי. ואז ביום שלישי, אחר ששמעתי מהרופא כי מצבה קשה והיא כבר לא מצליחה יותר לדבר, החלטתי שאני לא יכול יותר.

ליבי זעק בבכייה לה' והחלטתי ללכת לציונו של רבנו האור החיים' הקדוש בירושלים כזעקה אחרונה לשמיים.

הגעתי לציון כשאני בוכה כל הדרך. עמדתי מול ציונו הקדוש, וזעקתי מנאמת ליבי: "רבנו של עולם, בזכותו של הצדיק הקדוש, רבנו האור החיים' הקדוש, הקבור כאן, ובזכות הלימוד הקבוע שלי מידי יום בספריו של הצדיק, אני זועק ומתחנן שתעשה נס לאשתי. שתשיע אותי ואת ילדיי מאסון כבד ונורא.

אין יום כמעט שאינני לומד בספרו של הצדיק, ולכן אני מבקש ממך רבנו 'אור החיים' הקדוש שתעלה לפני בורא עולם ותבקש רחמים על אשתי ואמא של ילדיי".

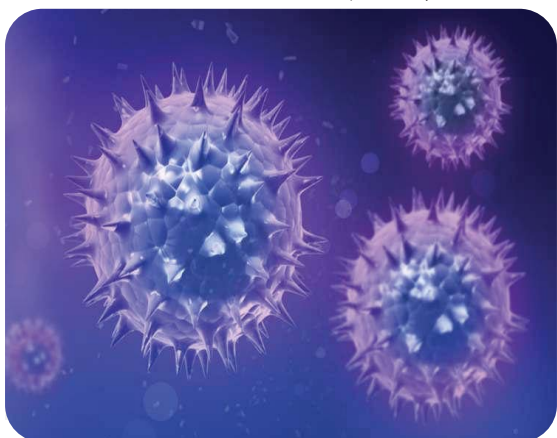
שפכתי דמעות כמים, אמרתי תהילים כאילו היה זה הרגע האחרון בחיי, ואף למדתי קטעים מתורתו של רבנו האור החיים על קברו.

יצאתי מקברו של הצדיק בשעה 18:00 תשוש וקרוב לה' יותר מתמיד. רבותיי, הקשיבו היטיב. בשעה 18:30 בדיוק, חצי שעה אחר שיצאתי מציונו הקדוש, אני מקבל טלפון.

מי על הקו?.. אשתי בכבודה ובעצמה! היא מדברת בקולה ואומרת לי:

"בעלי היקר, אתה לא תבין איזה נס ה' עשה לי בשעה האחרונה. אחר שלא הצלחתי יותר לדבר הבוקר והרגשתי שאלו רגעי האחרונים, הרגשתי לפתע הקלה נוראה. הצלחתי להזיז את הידיים אחר שבוע ימים, ואף הורדתי את מכונת ההנשמה מעליי לכמה דקות, והנה אני מדברת איתך בעת כשהצלחתי לקום מהמיטה בעצמי".

הייתי בהלם אדיר. התחלתי לבכות כמים. כן, זה קורה גם לי.

תמיד קראתי בעלונים ובסיפורים ישועות גלויות שאירעו לאחרים בזכות מצוות שעשו, והנה לפתע אני רואה במו עיניי, חצי שעה אחר שהתחננתי לה' בזכות הצדיק ולמדתי על קברו – כי אשתי עברה תחיית המתים ממש.

מהרופאים הבנתי כי הסיכויים שהיא תחיה קלושים, ולפתע היא נושמת לבד, וזה, מדברת, וקמה על הרגליים.

כל זה תוך שעה אחת אחר לימוד ותפילה בקברו של רבנו האור החיים'. כזה נס לא חלמתי בחלומות הכי וורודים שלי. רבותיי, יומיים לאחר מכן, ביום שישי היא השתחררה מבית החולים באורח פלאי מעל הטבע ממש, כשהיא בריאה ובלי שום תסמין!.

הורידו לה את החמץ והיא חזרה לביתה,

להיות אמא טובה לשני ילדיה. גופי מצטמרר להיזכר בישועה הנוראה שראינו בזכותו של רבנו האור החיים הקדוש, זכותו תגן עלינו. ואף אני מתווסף לסיפורי הישועות בזכותו של רבנו אור החיים הקדוש שמזכה בישועות את כל הלומדים בספרו. (טלפון לבירורים של בעל המעשה: 058-6890-939)

ידועה ומפורסמת בתוך עמך בית ישראל המעלה הגדולה והעצומה של לימוד בספרו של רבנו האור החיים' הקדוש, רבי חיים בן עטר זצ"ל.

צדיקים רבים דיבור בקדושת ומעלת לימוד בספר הקדוש: האדמו"ר מרוזין אמר כי סגולת הלימוד בו לטהר את הנשמה כלימוד בזוהר הקדוש.

האדמו"ר בעל ה'לב שמחה' כתב כי ידוע שלימוד בספרו של הצדיק גרם לרבים להיפקד בזרע של קיימא, והוא מהסיבה כי לאור החיים' בעצמו לא היו ילדים, וממילא כל כוח ההולדה שלו טמון בספרו הקדוש. משום כך כל קטע וקטע בספר קדוש זה מסוגל לזרע קדוש.

רבי חיים פלאגי כתב בשם החיד"א הקדוש כי לימוד בספר מביא לאדם ישועה גדולה בעת צרה.

פעם אחת, חלה בנו של הצדיק הקדוש רבי פנחס מקורייץ זצ"ל, ומיד קיבל על עצמו אביו הקדוש ללמוד כל יום דף 'אור החיים' והאירה לו הישועה. (אמרי פנחס)

בפרשת משפטים כותב האור החיים' הקדוש בפירושו: "יש לי עוד דברים לכתוב ואיני רוצה להעלותן על הכתב כדי שלא יהנה מי שאינו רשאי ליהנות מהספר האור החיים".

כזה הוא ספר 'אור החיים' הקדוש, אשר צדיקים רבים העידו עליו כי הוא נכתב ברוח הקדוש. נלמד בדברי הצדיק תמיד!

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: הרב שלום ארוש בן ימנה, איתי בן אהובה, מ'ש' אטדגי, ולרי אריה בן אירנה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, אבשלום בן ויולט, אסתר בת מרים, מוריס בן מרימה פיניש.

זיווג: אביחי בן גאולה. לע"נ: אורי בן סלימה, אמיר בן גוור, בוריס בן ברכה.

גמ"ח תחפושות לכל המשפחה

סניף תל אביב - רח' מעפילי אגוז 91 מאחורי הבניין. בימי עני ורביעי מ 20:00-22:00 במוצ"ש מ 19.30-21.30

מעפחת זא"ד 03-7302953 / 053-3139866
סניף בני ברק - רח' האי - גאון 13 קרקע בימי ראשון ורביעי בין השעות 20:00-22:00 ובימי א' מ 10:00-12:00 בת"א ומראע. מספ' ערעבי 058-3270806, 058-3293870

לתגובות: 052-7151858
רחוב משה בריל 9, ת"א, מספ' אחיאל
DANIEL777ACHIEL@GMAIL.COM

חינה מובא בתלמוד (חולין קכז) כי כל חיה הקיימת ביבשה, יש כנגדה בים, חוץ מחיה אחת והיא...
מסערת אגודת חסידי אשכנז
מסערת אגודת חסידי אשכנז

לקראת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 315

פנינים לפרשת כי תשא

לפניכם טעימה מגיליון לקראת שבת, לקבלת הגירסא המלאה עם 32 עמודים נא שלחו מייל ל-info@dirshu.co.il או חפשו 'גיליון לקראת שבת - דרשו' ברשת המקוונת

פעם אירע שהסבא הגיע למסירת השיעור, וכשיצא מהרכב נטרקה הדלת בטעות על אצבעו, והיה ברור שצריך לקחת אותו לבית חולים כדי שיעשו טיפול כירורגי, אבל השעה של מסירת השיעור כבר הגיעה, והוא לא ויתר בשום אופן על מסירת השיעור

שיחה מרתקת עם מגיד השיעור ב'דף היומי בהלכה', הרה"ג רבי מרדכי דוד ברנסדורפר שליט"א, נכדו של הגאון רבי מאיר ברנסדורפר זיע"א, בעל ה'קנה בשם' ומגדולי הדיינים ב'עדה החרדית'

הגאון רבי מאיר ברנסדורפר זיע"א

מספר לנו נכדו רבי מרדכי דוד ברנסדורפר שליט"א, בן לבנו הגאון רבי אהרן ברנסדורפר שליט"א, אשר יצא שמו ברחבי תבל כאחד מגדולי המומחים באמנות השחיטה והבדיקה, שתהיה כדת וכדין, על פי המסורת ובכפוף להוראות שקיבל מאביו הגאון זיע"א.

"כל הגישה של הסבא ה'קנה בשם' לחיים, כל צורת ההסתכלות שלו על דברים היתה דרך השולחן ערוך. מה שכתוב בשולחן ערוך עושים,

אליעזר (לייזר) רוט

בימים בהם מתחיל עם ישראל את לימוד המחזור השלישי של 'הדף היומי בהלכה', שוחחנו עם אחד מחשובי מגידי השיעורים, הגאון רבי מרדכי דוד ברנסדורפר, מגיד שיעור ב'דף היומי בהלכה' וב'דף היומי בבלי' זה רבות בשנים, ונכדו של הגאון האדיר רבי מאיר ברנסדורפר, זצ"ל.

השיחה נסובה אודות הדבקות המופלאה של הסבא הגדול בשולחן ערוך, והאופן בו קיים אותו בדקדוק ובלי שום חיפוש קולות או היתרים, ואדהכי והכי שמענו מפיו עוד כמה עובדות נפלאות המפנות אלומות אור לדרך חייו וצורת התנהלותו של הגאון הגדול, ענק שבענקים, אשר האיר מהודו על הארץ ועל הדרים עליה, בשו"ת שלו 'קנה בשם', בתפקידו כדיין מן המניין בבית הדין של 'העדה החרדית' בירושלים, וכן כמוהל מומחה וזריז במלאכתו, אשר פעל ללא ליאות כדי להעמיד את הדת על תילה בכל תחומי החיים.

"מבחינתו של הסבא, השולחן ערוך לא היה רק ספר שלומדים בו ופוסקים על פיו, אלא בעיקר ספר שחיים איתו בכל רגע נתון",

מה שכתוב שלא לעשות לא עושים. בלי להתחכם ובלי לחפש דרכים עוקפות וכל מיני היתרים וקולות", מספר הנכד שליט"א.

"העולם היה אומר על הסבא שהוא 'מחמיר', אבל האמת שהוא לא היה אדם הנוטה לחומרות וכדו', אלא הוא פשוט דבק בשולחן ערוך בלי לחפש היתרים, לא בגלל שהוא החמיר, אלא בגלל שהוא לא ראה שום סיבה לסטות ממה שכתוב בשולחן ערוך... גם אם לפעמים קצת קשה, זה לא אומר שצריך לוותר ולהתגמש, חלילה וחס.

"היו מקרים רבים, שדווקא ההליכה הזאת לאורו של השולחן ערוך בלי לנטות ימין ושמאל, העמידה אותו בצד המימין, לפעמים גם היה זה נגד גאוני עולם מצוקי ארץ שסברו להחמיר. כך למשל היה פעם פולמוס אדיר בירושלים סביב שאלת החזרת סיר חמין לפלטה החשמלית, כשבסיר יש עצמות שעדיין לא התרככו, והבישול הממושך ירכך אותן. היו שטענו שזה נראה שאין העצמות מבושלות כל צרכן, וממילא אסור להחזירו, אבל הסבא טען בתוקף להקל בזה, וגם אם התבשיל משתבח אחרי שמחזירים אותו לפלטה, אין בכך שום איסור על פי השו"ע.

"מקרה אחר שהקל בעניין שעורר פולמוס רחב, היה הסכך שכיום מכונה 'קיינעס' וכדו', שמחברים את הקנים זה לזה כעין מחצלת או שטיח, והיו מי שפקפקו וטענו שזה חורג מהמסורת המקובלת ויש לאסור, אבל הסבא היה הראשון שטען בתוקף, שעל פי השו"ע הסכך הזה כשר ומהודר לכתחילה בלי שום פקפוק, ואכן נתקבלה ההוראה שלו בכל רחבי העולם, וכיום אין כמעט מי שמפקפק בהלכה זו.

מלח בנרות השבת

"אני זוכר שפעם שוחחתי עם הסבא בעשרת ימי תשובה, והוא התעניין בעניין הכפרות. אמרתי לו שאני כרגע מאוד דחוק בכסף, ואין לי אפשרות להוציא דמים מרובים כדי לקנות תרנגול או תרנגולת ככפרה עבור כל אחד מבני ביתי, ולכן אני עושה כמו שכתוב בהלכה, שאפשר לקחת תרנגול אחד לכל הזכרים שבבית ותרנגולת אחת לכל הנקבות שבבית וכך לצאת ידי חובה, כי אומנם על פי האר"י הקדוש יש עניין מיוחד לעשות לכל אחד כפרות באופן פרטני עם עוף נפרד, אבל במצב הכספי שלי כרגע, כך טענתי, אני לא יכול לעמוד בדברים שהם אינם בגדר חובה מעיקר הדין.

"ללא אומר ודברים שלף סבא את הארנק, הוציא שטר של 100 דולר ונתן לי, שיהיה לי לקנות כפרה לכל אחד מהילדים.

"הוא לא אמר כלום, אבל ההרגשה שהוא נתן לי אז היתה, שהוא פשוט לא מבין אותי. מה אני מחפש להתחמק מקיום המנהג? אז מה אם אין כסף? הקב"ה ישלח כסף! וכי קצרה ידו מלשלם לנו את הכפרות שאנחנו עושים לילדים?

"אתן דוגמה נוספת ומעניינת מאוד: מנהגו של הסבא היה שכשהכין את הנרות בערב שבת, היה מוסיף מעט מלח לשמן. מה הסיבה? כי הרמ"א כותב בסימן רס"ד שנותנים גרגיר של מלח על פי הנר, והמשנה ברורה מסביר שהמלח 'צולל את השמן' שיימשך טוב יותר אחר הפתילה.

"המנהג הזה כמעט עבר מן העולם. כיום השמנים מאוד צלולים ודולקים יפה, וכל האחרונים סוברים שאין צורך לתת מלח בשמן, אבל הוא לא הלך לבדוק בכלל אם השמן דולק יפה או לא, ואם המלח מוסיף לבעירה הטובה של השמן או לא. מה כתוב בשולחן ערוך? מה אומר הרמ"א?

ששמים מלח? אז שמים מלח! למה ללכת לחפש קיצורי דרך ולבדוק אם זה כן חסר או לא חסר???

"זאת רק דוגמה אחת להרבה מאוד הנהגות שהיה נוהג בצורה מאוד פשוטה, מה שכתוב בהלכה הוא עושה, בלי לעגל פינות ובלי לחפש קיצורי דרך".

בין כביסה וכלים

"באופן כללי הוא היה אדם מאוד ענייני. הוא לא ביטל רגע מיותר, כל היום שלו היה עמוס מאוד. הסבתא תליט"א אומרת תמיד, שהסבא זיע"א היה עוזר לה בבית הרבה יותר מאשר ממוצע בדורנו. הוא גידל 16 ילדים בלי עין הרע, כמובן שבבית היו מטלות לרוב, והרבנית לא הסתדרה עם העול הכבד לבדה. היו תקופות שהיו כמה וכמה ילדים קטנים, והוא היה שוטף כלים ומכבס כשהיה צורך בכך. הוא היה מסדר את הבית ועוזר בכל מה שהיה צורך, אבל הכל נעשה בצורה מאוד יעילה, בלי לבטל זמן.

"ביום שישי הוא היה קם מוקדם מאוד, מתפלל באחד המניינים הראשונים ולאחר מכן היה מגיע הביתה, עוזר בבית שלוש או ארבע שעות, ובשעה 11 או 12 בצהריים הבית כבר היה מוכן לשבת, או אז הוא היה אץ רץ אל בית המדרש, ושוקע בלימוד עד כניסת השבת, כשהוא משאיר לעצמו רק זמן קצר לטבילה של ערב שבת, ולהתארגנות אחרונה לכבוד שבת קודש.

"פעם הגיע יהודי אחד שהכיר את המצב בבית, וראה שהריהוט מאוד בסיסי. אותו יהודי אמר שהוא רוצה לקנות לסבא מתנה, שידה שתעמוד ליד מיטתו כדי שתהיה לו אפשרות להניח עליה ספר שהוא מעיין בו כשהוא שוכב לישון וכדו'.

"הסבא התנגד בתוקף, ולמה? כי הוא לא מבין למה צריך שידה? במיטה ישנים, הוא לא צריך מדפים או שידות ליד המיטה, זה מיותר. שאלתי את הסבתא שלי, איפה סבא שם את המשקפיים כשהוא נכנס לישון, היא הסתכלה עלי בתמיהון ואמרה לי: 'מה זאת אומרת? על השולחן בסלון, על יד הספרים, כשהוא סוגר את הספרים כדי ללכת לישון, לשם מה הוא זקוק למשקפיים?...'.

"זאת היתה דרכו, מסיימים ללמוד - הולכים לישון, קמים בבוקר - רצים לבית הכנסת, אין אף רגע אחד שהולך לבטלה. ככה נהיים גדול בישראל!".

"ההתמדה שלו היתה מן המפורסמות, ורבים היו עדים לה, כי הסבא גם היה מוהל מומחה כידוע, וכמעט כל יום היה משתתף בברית, אבל בהגיעו לברית הוא לא היה מבטל זמן בהמתנה עד שהכל יהיה מוכן ומאורגן, הוא פשוט היה פותח ספר ומנצל את הדקות הבודדות שנותרו פנויות, עד לרגע שבו יצטרך להתחיל בברית עצמה".

ללמוד מחדש

"אבל כשזה הגיע ללימוד, היה לו את כל הזמן שבעולם. הוא אמר לי פעם 'לפום חורפא שבשבתא', לפעמים אנשים שיש להם כישרונות מאוד חזקים, עלולים ללמוד בצורה לא נכונה, הם מבינים מדי מהר ולא מתאמצים לעיין בדבר ולהבין אותו בצורה מסודרת, מה שגורם להם להישאר עם טעויות.

וכדו', בוודאי שהם יתמכו בידיו של מי שבאמת ובתמים רוצה לקיים את רצון ה' יתברך".

לסיום אנו מבקשים לשמוע דברי חיזוק על פי דרכו של הגר"מ ברנדורפר זיע"א, למאות מגידי השיעורים החדשים, וליותר מאלף מגידי השיעורים הוותיקים שמוסרים שיעורי 'דף היומי בהלכה' בכל אתר ואתר.

"הסבא היה אומר שיעורים במסירות נפש של ממש", מספר הנכד רבי מרדכי דוד שליט"א, "הוא לא ויתר על מסירת השיעורים הקבועים שהיה מוסר מספר פעמים בשבוע, הן בעיון ההלכה והן הלכה למעשה, ושום דבר בעולם לא הזיז אותו מהם.

"זכורני שהיתה תקופה מאוד סוערת בירושלים החרדית, באיזו פרשה גדולה שה'עדה החרדית' היתה מעורבת בה בכל העוצמה, וסבא זיע"א היה שקוע בעניין עד למעלה מראשו, והיו לחצים אדירים מכל קצווי תבל, ממש באופן שהדיר שינה מעיניו במשך מספר שבועות. באחד מימי השישי הסוערים, כשכל העיר היתה מלאה בפסקוויילים וכדו' ואין צורך להאריך בתיאור איך נראית פרשה סוערת בירושלים, היו בטוחים שהסבא יעדר הפעם מהשיעור, גם בגלל העיסוק האינטנסיבי בעניין וגם מפני הסכנה... אבל הוא לא מנע את עצמו מהשיעור, והגיע ומוסר אותו עם כל החיות וה'ברען', והיה ממש פלא גדול, איך שהוא מצליח ברגע אחד להתנתק מכל העניין שהעסיק אותו כל כך, ולצלול בשנייה אחת אל עומק הלימוד של ההלכות החמורות שביורה דעה.

"פעם אחרת אירע, שהוא הגיע למסירת השיעור, וכשיצא מהרכב כדי להיכנס לבית המדרש בו מסר את השיעור, נטרקה הדלת בטעות על אצבעו של הסבא, ונגרם לו נזק משמעותי לאצבע, והיה ברור שצריך לקחת אותו לבית חולים כדי שיעשו טיפול כירורגי, אבל השעה של מסירת השיעור כבר הגיעה, והוא לא ויתר בשום אופן על מסירת השיעור. הוא נכנס לבית המדרש, הביאו לו ספל על מים, היד הפצועה היתה בתוך הספל מתחילת השיעור ועד סופו, והוא מסר את השיעור בבהירות ובעמקות מופלאה, כשהוא לא מרגיש בכלל את הכאב הנורא. רק לאחר שסיים את השיעור הוא פנה לבית הרפואה, ואכן היו צריכים לבצע טיפול כירורגי לא פשוט.

"כל מי שישב שם, נזכר בדברי הגמרא בשבת (פח) שמספרת על רבא שישב ולמד כשאצבעו שתתה דם ולא הרגיש בכך, עד שאמר לו אותו צדוקי 'עמא פזיזא', והשיב לו רבא 'אנן דסגינן בשלימותא כתיב בן תומת ישרים תנחם'.

"אני חושב שזה החיזוק הגדול ביותר למסירת שיעורים הן ב'דף היומי בהלכה' והן בכל מקצועות התורה. מי שמוסר שיעורים הוא בכלל מזכי הרבים, אשר חז"ל העידו עליו שהוא גדול ככוכבי השמים, וכי יש לך אדם שיכול לוותר על כזה דבר גדול רק בגלל שקצת קשה לו???"

"לא פעם הוא הזמין אותי ללמוד איתו בראש חודש. הרי בראש חודש אין מושב בית דין, ומילא היו לו כמה שעות פנויות. בחלק מהפעמים הוא הקדיש את השעות הללו ללמוד איתי. פתחנו שולחן ערוך, ספר שהוא היה בקי בו ישר והפוך והיה שגור על לשונו, ובכל זאת הוא למד איתי כאילו זאת היתה הפעם הראשונה שהוא לומד את הסימן הזה, הוא קרא מילה במילה, במתינות ובאיטיות, רצה לוודא שאני מבין ושהוא עצמו מבין כמו שצריך, סיכם את מה שקרא, שאל שאלות, חיפש תשובות, כאילו מעולם לא למד שולחן ערוך לפני כן.

"דרך הלימוד שלו היתה ללמוד כל דבר ביסודיות, אבל לא להיבהל משאלות שאינן מתורצות. רגיל היה על לשונו לומר, שגם בעלי התוס' נשארו פעמים רבות בקושיא, לא על כל שאלה שלהם היה להם תירוץ, וכמאמר העולם "מקושיא לא מתים". והרבה יותר חמור לענות תירוץ שאינו ישר ואינו נכון, מאשר להשאיר שאלה פתוחה בלי תשובה. בכלל הוא היה מאוד מתרחק מפלפולי סרק ומסברות שאין להן אחיזה בפשט.

"גם כשהיה פוסק הלכה לשואלים, הוא תמיד היה מסביר את עצמו ואת ההגיון שבדבריו. זה לא היה בדרך של 'ככה אמרתי וככה תעשו', אלא הוא היה מסביר לכל מי שביקש מה המקורות שלו, ולמה הוא הגיע למסקנה כזאת. לא פעם היו השואלים מתווכחים איתו, והוא השיב להם דבר דבור על אופניו, ואם אירע שהוא נוכח לדעת שאכן היה מקום להשיב אחרת, הוא לא היסס לשנות את דעתו ולקבל את הדעה שכנגד, כי החתירה שלו היתה כל הזמן רק לדבר אחד: לאמיתתה של תורה.

"גם כשניהל מערכות ציבוריות, הוא אף פעם לא עשה זאת מתוך רצון לנצח או להשפיל חלילה את הזולת, אלא אך ורק מתוך כוונה אחת ויחידה: לתקן את הטעון תיקון כדי שההלכה תישמר בלי שום פקפוק. ואכן, הוא ניהל לא מעט מערכות מתוקף תפקידו כדין 'עדה החרדית', ומכח הבקיאיות העצומה שלו בכל תחומי ההלכה. הוא היה בקי מופלג בהלכות טהרה, בהלכות מקוואות, בהלכות שחיטה, בהלכות מילה, ובכל מקצועות התורה. לכן הוא זיהה הרבה דברים שהיו טעונים תיקון ועמד על כך בכל תוקף.

"זכורני שפעם דיברתי אתו על איזה דקדוק הלכה, ואמרתי לו שאני לא כל כך בטוח שבבית יקבלו את זה, גם אם נאמר שאני כן רוצה לדקדק בעניין זה יותר מהרגיל. השיב לי הסבא במתק לשונו את דברי הפסוק 'ברצות ה' דרכי איש, גם אויביו ישרים אתו', הוא הסביר את הפסוק כך: 'ברצות ה' - דרכי איש - כלומר אם הדרך של האדם היא לרצות את ה', לעשות את רצון ה' והוא באמת באמת רוצה בזה בכל לבו ובכל מאודו, ממילא 'גם אויביו ישרים אתו', אפילו השונאים שלו ישרים אתו ולא ימנעו אותו מלעשות את רצון ה', על אחת כמה וכמה בני הבית וחברים

 Dirshu
דירשו' ד יקו
מקו שיתוף תורה
ושיעורים

עכשיו בקו השיעורים של דרשו
077-2222-666
שלוחה 1/2

**מתומצת
ממוקד וברור**

**מהזור חדש
התהלה חדשה
שיעור חדש בעברית**

הדמעות לא זלגו בגלל שמוליק עצמו, אלא בגלל כל אותם מאות ואלפי 'שמוליקים' שבהם ממשיך ארגון 'אחינו' להשקיע גם בימים אלו. כי מאחורי כל 'שמוליק' אחד כזה, מסתתרים עוד הרבה מאוד 'שמוליקים' שיבואו בעקבותיו, זרעו וזרע זרעו עד סוף כל הדורות...

רגע אחד מרגש של קצירת הפירות, עשרים שנה אחרי ההשקעה...

העולמית. ישבתי כאן וחשבתי: רגע, הרי אני מכיר את האנשים ב'דרשו' וב'אחינו' מלפני 20 שנה, אז למה לא נשוחח קצת? החלטתי לברר וקיבלתי מהמארגנים את פרטי הקשר שלך, וכאן אני רוצה לספר לך שהמאמצים ההם שהשקעת בי אז, לפני 20 שנה, אכן נשאו פרי. נשארתי בישיבה, התחברתי ללימוד, ועד היום אני ב'ה' ממשיך לקבוע עיתים לתורה, וכל זה בזכות הפעילות של 'אחינו', בזכות היחס ותשומת הלב שנתת לי אז. החלטתי לעדכן אותך, שתרווח קצת נחת מהפירות של היגיעה שהתייגעת אז!!!..."

את שיחת הטלפון בקושי הצלחתי לסיים. דמעות של התרגשות חנקו את גרוני. בטח שאני זוכר את שמוליק! כמה השקענו בו והתאמצנו למענו שיצליח... מי היה מאמין שיבוא יום והוא יבחן ב'דרשו'?"

אבל הדמעות לא זלגו בגלל שמוליק עצמו, אלא בגלל כל אותם מאות ואלפי 'שמוליקים' שבהם ממשיך ארגון 'אחינו' להשקיע גם בימים אלו, בישיבות החסידיות, ובישיבות הספרדיות, במדרשות ובישיבות לבעלי התשובה. כי מאחורי כל 'שמוליק' אחד כזה, מסתתרים עוד הרבה מאוד 'שמוליקים' שיבואו בעקבותיו, זרעו וזרע זרעו עד סוף כל הדורות!

אשרינו שזכינו...

היה זה במוצ"ש האחרון. התקופה הנוכחית עמוסה מאוד ב'דרשו'. זה לא שבתקופות אחרות אנחנו נחים על זרי הדפנה... אבל הפעם יש באמת עומס גדול במיוחד. למרות שכל העמדות תוגברו, ההצטרפות של המוני עמך בית ישראל ללימוד 'הדף היומי בהלכה' נמצאת בעיצומה.

בתפקידי הנוכחי אני אחראי על ההוצאה לאור של ספרי 'דרשו', מלאכה שמצריכה השקעה מרובה ביתר שאת בימים אלו, כשבכל יום נמכרים מאות סטים חדשים של משנה ברורה, בכריכה רכה ובכריכה קשה, במהדורה רגילה ובמהדורת כיס.

ובעוד אני יושב ומחשב אם להמשיך את המבצע הגדול שבו דרשו מעניק סטים של ספרי דרשו לתורמי 'אחינו' (זרוע הקירוב של 'דרשו') והנה הטלפון מצלצל. ראיתי מספר לא מוכר מחו"ל, והחלטתי להתעלם, אני באמצע חשבון מורכב ומסובך, בהמשך אשתדל לחזור למתקשר האלמוני.

הטלפון לא שב לצלצל, אבל אחרי שסיימתי את העבודה ראיתי שנשלחה לי הודעה בדואר האלקטרוני: תמונה של אברך בעל מראה 'חוצניק' משהו, מחייך מאוזן לאוזן. הוא שואל אם אני מכיר אותו...

האמת שלקח לי קצת זמן אבל לבסוף נפל האסימון. היה זה שמוליק (שם בדוי). אחד משני הבחורים הראשונים שטופלו על ידי כשהייתי האחראי והקמתי את המחלקה החסידית של 'אחינו' לפני כעשרים שנה. אז הוא היה בחור צעיר שלא הסתדר בישיבה בה למד, והיה במרחק של פסיעה בודדת לפני יציאה ממנה אל הרחוב המסוכן. השקענו בו אז אברכים שילמדו איתו, ובנינו מערך גדול של תוכנית להצלחה.

היום, כך הוא סיפר לי בשיחת הטלפון הנרגשת שקיימנו באותו המעמד, הוא אברך חסידי לכל דבר ועניין, אב לחמישה ילדים ומתגורר באחת מארצות אירופה.

"אני כאן בסיום של 'דרשו'", הוא סיפר לי, "כבר כמה שנים שאני מקפיד ללמוד כל ערב 'דף היומי בהלכה', ועכשיו הגעתי לסיום שנערך אצלנו בקהילה ברוב פאר והדר על ידי הנהלת 'דרשו'

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין ל.)

סיכומי דף היומי

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ד ניסן תשע"ז

גליון
238

חדש!
התרוכזת
מוכרת לצורכי
מס לפי סעיף
46

מנחם שהיה אב בית דין בזמן שהיה הלל נשיא, יצא, ונכנס שמואי במקומו, לאביי - יצא לתרבות רעה, לרבא - יצא לעבודת המלך ויצאו עמו שמונים זוגות תלמידים לבושים בגדי מלכות.

רבי יוחנן אמר: אל תהא שבות קלה בעיניך, אף במקום מצוה, שהרי סמיכה אינה אלא שבות ונחלקו בה גדולי הדור, ובא להוציא מדעת האומר שנחלקו אם שלמי חובה צריכים סמיכה.

סמיכה בכל כוחו בעיניו, ולכן אסרו האוסרים לסמוך ביום טוב משום שמתמש בכעלי חיים.

'דבר אל בני ישראל וסמך' - בני ישראל סומכים ולא בנות ישראל, לרבי יוסי ורבי שמעון מותרות לסמוך, אמר רבי יוסי סח לי אבא אלעזר פעם אחת היה לנו עגל של זבחי שלמים והביאנו לעזרת נשים וסמכו עליו נשים כדי לעשות נחת רוח לנשים, ולמ"ד צריך סמיכה בכל כוחו הקילו ידיהם שלא לסמוך בכל כוחם, שכיון שפטורים מסמיכה אסורים לסמוך בכל כוחם ולהשתמש בקדשים.

שימוש בצדדי בעלי חיים, שאין הדרך להשתמש שם - נחלקו אמוראים אם הוא בכלל איסור שבות, רב פפא הביא ראייה מהאוסרים סמיכה ביום טוב אף שנעשה בראש הבהמה שהיא צדדים, ולרב אשי אפשר שצדדים מותרים לכו"ע, ורק שימוש בראש שהוא שוה לגובה גב הבהמה אסרו כגב הבהמה.

חגיגה דף י"ז. שב"ק מברכים שקלים ויקהל - כ"ה אדר א' תשפ"ב

דף י"ז - ע"א

משנה. לבית שמואי: שלמי חגיגה קרבים ביום טוב, מפני שיש בהם גם אכילת הדיוט, וסומכים עליהם מערב יום טוב - שלא צריך תיכף לסמיכה שחיטה, ואין סומכים עליהם ביום טוב משום שבות (כ"ל דף ט"ז). ואין מביאים עולת ראייה ביום טוב, שכתוב 'הוא לבדו יעשה לכם' - לכם ולא לגבוה. לבית הלל מביאים גם עולת ראייה, הגם שזמנה כל שבעה, שעיקר מצוותה ביום ראשון, וגם סומכים עליו ועל החגיגה. **עצרת שחל להיות בערב שבת - לבית שמואי יום טבוח לאחר השבת, כיון שאסור להקריב עולות ביום טוב ושבת, ואין אומרים שכיון שאין יום טבוח למחר מודים לבית הלל שיקרבו בו ביום שמתוך שאתה מתייחס מהם אתה בא לפשוט. אבל לבית הלל יום טבוח בעצרת.**

עצרת שחל בשבת - גם לבית הלל יום טבוח אחר השבת, ואין כהן גדול מתלבש בכלים נאים בביתו ובשוק, כדי שיבינו הכל שאין היום יום טוב, מפני הצדוקים שהיו אומרים שיום טוב עצרת לעולם למחרת השבת.

עצרת יש לה תשלומים להקריב קרבנות החג כל שבעה, לר' אלעזר א"ר אושעיא המקור הוא ממה שנאמר 'בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות' - הוקש חג השבועות לחג המצות שיש לו תשלומים כל שבעה. ואין מקישים לחג הסוכות שיש לו תשלומים שמונה - שתפשת מרובה לא תפשת תפשת מועט תפשת, שאפילו היה לך לתפוש את המרובה תפסתך תפיסה שיש בכלל המרובה המועט. **סוכות יש לו תשלומים גם בשמיני עצרת, שרק לענין פז"ר קש"ב יום טוב בפני עצמו הוא, אבל לחגיגה תשלומים דראשון הוא (כמו שדורשים לעיל דף ט"ז, מקרא בחדוש השביעי תחוגו אותו).**

הוקש סוכות לחג המצות, מה חג המצות טעון לינה במוצאי יום טוב, שנאמר 'ופנית בבוקר והלכת לאהלך' והיינו בחול המועד שהרי אסור ביום טוב משום איסור תחומים, אף חג הסוכות טעון לינה.

דף י"ז - ע"ב

אמרה תורה מנה חודש ימים וקדש ראש חודש, מנה ימי ספירת העומר וקדש עצרת, מה ראש חודש באחד ממנוייו אף עצרת באחת ממנוייה, ולהוי אמינא - רק יום החמישים, שהרי סופרים ימים, ודחה רבא שהכוונה לשבוע של תשלומים, שהרי מונים בספירת העומר גם שבועות, ועוד שעצרת נקרא 'חג השבועות'.

המקור שעצרת יש לה תשלומים כל שבעה לרבי רבי אליעזר בן יעקב - שנאמר 'וקראתם בעצם היום הזה מקרא קודש' וסמוך לזה 'ובקוצרכם', איזה חג אתה קורא וקוצר זה חג העצרת, ועל כרחך לימי התשלומים שהרי ביום טוב אסור לקצור.

נצרכו שני הלימודים לתשלומי עצרת - שמה שהיה לחג הפסח ס"ד שימי התשלומים אסורים במלאכה - קמ"ל 'ובקוצרכם', ומפסוק 'ובקוצרכם' לבד לא היינו יודעים מספר ימי תשלומים - קמ"ל ההיקש לפסח שהם כל שבעה.

חגיגה דף ט"ז. יום ו' פרשת ויקהל - כ"ד אדר א' תשפ"ב

דף ט"ז - ע"א

רבי עקיבא עלה בשלום וירד בשלום, ועליו הכתוב אומר 'משכני אחרך גרוצה', וביקשו המלאכים לדוחפו, אמר להם הקב"ה: הניחו לזקן זה שראוי להשתמש בכבודי.

רבי עקיבא הבין מקום השכינה ונזהר שלא להציץ שם (או שלא טעה כמו אחר), שדרש קרא, לרבה בר בר חנה בשם ר' יוחנן - ואתה מרבבות קודש', אות הוא וניכר ברבבה שלו, לרבי אבהו - 'דגול מרבבה', דוגמה וניכר הוא ברבבה שלו, לריש לקיש - 'ה' צבקות שמו, אדון הוא וניכר בצבא שלו, לרבי חייה בר אבא בשם ר' יוחנן - 'לא ברוח ה' ואחר הרוח רעש, לא ברעש ה' ואחר הרעש אש, לא באש ה' ואחר האש קול דממה דקה והנה ה' עובר'.

ששה דברים בשדים, שלושה כמלאכים - יש להם כנפים, טסים מסוף העולם ועד סופו, שומעים מאחורי הפרגוד מה שעתיד להיות, שלושה כבני אדם - אוכלים ושותים, פרים ורבים, מתים.

ששה דברים בבני אדם, שלושה כמלאכים - יש להם דעת, מהלכים בקומה זקופה, מספרים בלשון הקודש, שלושה כבהמה - אוכלים ושותים, פרים ורבים, מוציאים רעי.

כל המסתכל בד' דברים ראוי לו כאילו לא בא לעולם - מה למעלה, למטה, לאחור, וכן מה לפניו הגם מה שהיה היה - משל למלך בשר ודם שבנו לו פלטרין גדולים על האשפה, אין רצונו שיזכירו האשפה.

כל שלא חס על כבוד קונו ראוי שלא בא לעולם, לר' אבהו - זה המסתכל בקשת, ובכתוב 'כמראה הקשת... הוא מראה דמות כבוד ה'.' לר' יוסף - זה שיכול לכוף את יצרו ועובר עבירה בסתר, שכאילו דוחק רגלי שכינה ואומר בלבו אין השכינה כאן.

אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ואינו יכול לכוף את יצרו, טוב לו שיעשה בצניעה מבפחד, וילך למקום שאין מכירים אותו וילבש שחורים ויתעטף שחורים ויעשה מה שלבו חפץ ואל יחלל שם שמים בפחד.

המסתכל בג' דברים עיניו כהות - בקשת (כ"ל), ובנשיא - שכתוב 'ונתת מהודך עליו', ובכהנים בזמן שבית המקדש קיים היו עומדים על הדוכן ומברכים את ישראל בשם המפורש - שהשכינה שורה על קשרי אצבעותיהם.

'אל תאמינו ברע אל תבטחו באלוף' - אם יאמר לך יצר הרע חטוא והקדוש ברוך הוא מוחל אל תאמין.

מי מעיד על האדם - אבני וקורות ביתו, נשמתו של אדם, לר' זריקא שני מלאכי השרת המלווים את האדם, וי"א אבריו של אדם.

משנה. יוסי בן יועזר אומר שלא לסמוך ביום טוב, ויוסף בן יוחנן אומר לסמוך, וזו היא מחלוקת ראשונה שהיה בין חכמי ישראל, ונחלקו בה דור אחר דור - יהושע בן פרחיה (א) וניתאי הארכלי (ב), יהודה בן טבאי (א) ושמעון בן שטח (ב), שמעיה (ב) ואבטליון (א), הלל ומנחם לא נחלקו, שמואי (א) והלל (ב).

דף ט"ז - ע"ב

הראשונים שהזכירו ראשון בכל זוג (יוסי בן יועזר, יהושע בן פרחיה, יהודה בן טבאי, שמעיה, הלל) היו נשיאים, והשניים (יוסי בן יוחנן, ניתאי הארכלי, שמעון בן שטח, אבטליון, מנחם, שמואי - שנקנס תחת מנחם) - אב בית דין, והיינו לרבי מאיר, אבל לחכמים - יהודה בן טבאי אב בית דין, ושמעון בן שטח נשיא.

יהודה בן טבאי הרג עד זומם אחר שנגמר דינו של הבעל דין קודם שנהרג, והשתבח בזה שהוציא מלב של צדוקים שאמרו שאין עדים זוממים נהרגים עד שנהרג הנידון.

שמעון בן שטח אמר ליהודה בן טבאי ששפך דם נקי, שאין עדים זוממים נהרגים עד שיזומו שניהם, מיד קיבל יהודה בן טבאי על עצמו שאינו מורה הלכה אלא בפני שמעון בן שטח, ולחכמים ששמעון בן שטח היה נשיא ויהודה בן טבאי היה אב בית דין - מעולם לא הורה הלכה בפניו, אלא קיבל על עצמו שאף לא יצטרף לשני דיינים אחרים בלי שמעון בן שטח.

כל ימי שני יהודה בן טבאי היה משתטח על קברו של העד זומם, והיה קולו נשמע, כסבורים העם לומר שקולו של הרוג הוא, אמר להם קולי הוא תדעו שלמחר הוא (כ"ב יתודה) מת ואין קולו נשמע, ורב אחא בריה דרבא אמר שאין ראייה מכך, שמואי פייסו או תבעו לדין.

דף י"ח - ע"א

לריש לקיש המקור שעצרת יש לה תשלומים - שכתוב 'זחג הקציר', איזהו חג שאתה חוגג וקוצר בו זה תשלומים של חג העצרת, ולרבי יוחנן היינו חג הבא בזמן הקציר, וכמו 'זחג האסיף' היינו חג הבא בזמן האסיף שבסוכות ובחול המועד סוכות אסור לאסוף.

המקור לאיסור מלאכה בחול המועד -

לרבי יאשיה שכתוב 'את חג המצות תשמור שבעת ימים', תשמור לאו הוא.

לרבי יונתן - מה ראשון ואחרון שאין קדושה לפנייהם ולאחריהם, אסור בעשיית מלאכה, חול המועד שיש קדושה לפניו ולאחריו אינו דין שיהא אסור בעשיית מלאכה, ואין להוכיח מששת ימי הפול שיש קדושה לפנייהם ולאחריהם ומותרים במלאכה - שאין בהם קרבן מוסף, ואין להוכיח מראש חודש שיש בו מוסף ומותר במלאכה - שאינו מקרא קודש.

לרבי יוסי הגלילי - שכתוב 'כל מלאכת עבודה לא תעשו' וסמוך לזה 'שבעת ימים תקריבו אשה'.

לרבי עקיבא - שכתוב 'אלה מועדי ה' ובהכרח שהכוונה לחול המועד, שהרי ראשון ושביעי כבר נאמרו.

לתנא דברייתא - שכתוב 'ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת לה', מה שביעי עצור ממלאכה אף ששת ימים עצורים ממלאכה, והואיל וכתוב בשביעי 'עצרת' - שביעי עצור בכל המלאכות, ואין ששת ימים עצורים מכל מלאכה - לא מסרם הכתוב אלא לחכמים לומר לך איזה יום אסור ומותר ואי זו מלאכה אסורה או מותרת.

עצרת שחל בשבת - יום טוב שאחר השבת מותר בהספד ובתענית מפני הצדוקים האומרים שחג העצרת לעולם למחרת השבת, אבל אם חל יום טוב בשאר ימים - יום טוב אסור בהספד ותענית.

דף י"ח - ע"ב

משנה . נוטלים ידיים לאכילת פת חולין ומעשר, אבל לא לאכילת פירות, וכל הנוטל לאכילת הרי הוא מגסי הרוח. לחכמים כל הטעון טבילה מדברי סופרים לאכילת תרומה אסור לאכול מעשר, ולדעתם נוטל ידיו גם לפירות מעשר.

התרומה והביכורים אסורים לזרים בלאו, וזר שאכלם - במזיד חייב מיתה ובשוגג משלם קרן וחומש, והם נכסי כהן, ועולים באחד ומאה, וטעונים נטילת ידיים, וטעונים הערב שמש אם נטמא בטומאה מן התורה.

לאכילת קדשים צריך לטבול ידיו בארבעים סאה, ואפילו סתם ידיים שלא נגעו בטומאה.

למי חטאת שנתקדש באפר פרה, אם נטמא ידיו באחד מן הדברים המטמאים את הידיים ולא את הגוף, נטמא גופו וצריך טבילה.

טבל לאכול חולין - הוחזק לחולין ואסור למעשר, טבל למעשר - הוחזק למעשר ואסור לאכול תרומה, טבל לתרומה - הוחזק לתרומה ואסור לקודש, טבל לקודש - הוחזק לקודש ואסור למי חטאת, טבול לחמור - הוחזק לקל.

טבל ולא הוחזק - שלא נתכוון לשם טבילת טהרה אלא לרחיצה בעלמא, כאילו לא טבל (יבאר בגמרא להלן דף י"ט. לגבי מה נאמר).

בגדי עם הארץ מדרס לפרושים, בגדי פרושים מדרס לאוכלי תרומה, בגדי אוכלי תרומה מדרס לקודש, בגדי קודש מדרס לחטאת. יוסף בן יעזר היה חסיד שבכונה והייתה מטפחתו מדרס לקודש, יוחנן בן גודגדא היה אוכל על טהרת הקודש כל ימיו והייתה מטפחתו מדרס לחטאת.

דף י"ט - ע"א

הנוטל או מטביל ידיו למעשר, וכל שכן לתרומה, אם נתכווין - ידיו טהורות, ואם לא - ידיו טמאות, אך לחולין אין צריך כוונה.

גל שנתלש ובו ארבעים סאה, ונפל על האדם ועל הכלים - טהורים, ולא גזרינן אטו חרדלית המים ששוטפת ויורדת ממקום גבוה, שהטובל בה לא עלתה לו טבילה שאין ארבעים סאה במקום אחד, וכן לא גזרינן אטו טבילה בכיפי הגלים.

מטבילים כלים בראש הגל המגיע לארץ, ואין מטבילים באמצעיתו של גל שטומא באויר כמין כיפה, שאין מטבילים באויר.

פירות שנפלו לתוך אמת המים, ופשט מי שידיו טמאות ונטלם - ידיו טהורות לחולין, והפירות אינם בכי יותן - שלא נוח לו בכיאת מים עליהם. ואם נתכווין ליתול הפירות בשביל שידחו ידיו - ידיו טהורות והפירות הרי הם בכי יותן, שגלי דעתו שנוח לו בזה הנפילה, שעל ידה הדיח ידיו.

מקוה שנמדד ויש בו ארבעים סאה מכוונות, וירדו שנים וטבלו זה אחר זה - הראשון טהור, והשני - לשיטת תנא קמא טמא, שכבר חסרו המים ביציאתו של ראשון, לרבי יהודה - אם היו רגליו של ראשון נוגעות במים אף השני טהור, שהרי גוד אחית רבים שעליו כאילו הם במקוהו.

מחלוקת רבי יהודה וחכמים - ללישנא קמא של רב נחמן אמר רבה בר אבוח היינו רק בטבילה משום מעלות דרבנן, אבל בטבילה לטומאה דאורייתא דלרבי הכל השני טמא. וללישנא בתרא המחלוקת בטבילה לטומאה דאורייתא, אבל למעלות דרבנן דלרבי הכל אף השני טהור.

טבל ועלה - מחזיק עצמו לכל דרגת קדושה שירצה, ואף כשאין רגליו נוגעות במים. אבל אם הוחזק לדבר קל אינו מחזיק עצמו לרבר חמור לאחר שעלה.

עודנו רגלו אחת במים - הוחזק לדבר קל מחזיק עצמו לדבר חמור, לרבי פדת היינו כשיטת רבי יהודה שאומרים גוד אחית לענין מעלות דרבנן, והיינו כלשון ראשון דלעיל, אבל ללשון שני הוא לכו"ע.

שלש גומות בבחל, עליונה ותחתונה של עשרים סאה, ואמצעית של ארבעים סאה, וחרדלית של גשמים עוברת ביניהם ומחברתם - לר' מאיר מטביל בעליונה, שאומרים גוד אסיק ארבעים של אמצעית למעלה, וכל שכן שסובר גוד אחית

וטובלים בתחתונה, ולרבי יהודה בתחתונה מטביל משום גוד אחית, אך אינו מטביל בעליונה משום שלא אומרים גוד אסיק.

דף י"ט - ע"ב

רישא של המשנה שכתוב 'טבל לחולין לא הוחזק למעשר' - כרבנן (דף י"ח:) דשני להו בין חולין למעשר, סיפא שכתוב 'בגדי פרושים מדרס לאוכלי תרומה' ולא נאמר לאוכלי מעשר - כרבי מאיר המשווה מעשר לחולין. ורב אדא בר אדא מתני בסיפא דמתניתין ה' מעלות 'בגדי פרושים מדרס לאוכלי מעשר, בגדי אוכלי מעשר מדרס לאוכלי תרומה' וכו' - כרבנן.

דף כ' - ע"א

חולין שנעשו על טהרת הקודש (אדם הרגיל לאכול קדשים מקבל עליו לאכול חולין על טהרת הקודש) - לפי תנא קמא בברייתא הרי הם כחולין, לרבי אלעזר ברבי צדוק הרי הם כתרומה, ובגדי פרושים האוכלים חולין בטהרת חולין מדרס לאוכלי חולין בטהרת הקודש.

ממה שתנן במתניתין 'יוחנן בן גודגדא היה אוכל על טהרת הקודש כל ימיו והייתה מטפחתו מדרס לחטאת' - ולא 'מדרס לקודש' - משמע שחולין שנעשו על טהרת הקודש קודש.

נפל סדרו מעליו, ואמר לחבירו תנה לי ונתנה לו - טמאה, ואפילו חבירו טהור, שחזקה אין משמר מה שביד חבירו, וגם חבירו לא חש לשומרה שהרי מימר אמר כיון שאמר תנה לי והוא אינו יודע אם טמא אני לא חש לטהרתו, ולהמחמיר בטהרות יש כאן היסח הדעת.

נתחלפו לו בגדיו של שבת בבגדיו של חול, וסבר על של שבת שהם של חול ולבשם - נטמאו, כיון ששל שבת עביד להו שימור טפי, הסיח דעתו משמירה מעלייתא שהיה רגיל לשומרם, וכאין בלבו לשומרם דמי.

מעשה בשתי נשים חבירות שנתחלפו כליהם בבית המרוחץ, ובא מעשה לפני רבי עקיבא וטימא, שכל אחת ואחת אומרת חברתי אשת עם הארץ ומסיחה דעתה מכליה. המשמר את החבית בחזקת של יין ונמצאת של שמן - טהורה, וכן אם הושיט ידו לסל ליטול פת חייטים ועלתה בידו פת שעורים - טהורה, משממר בחזקת שהוא דבר זה ונמצא שהוא דבר אחר הוי שמירה.

הושיט ידו לסל שעל כתיפו, והמגריפה בתוך הסל, והיה בלבו על הסל ולא היה בלבו על המגריפה - הסל טהור, והמגריפה פסולה מלהשתמש בה בטהרות, אך אין מה שבסל טמא אם אומר שמרתי מדבר שטמאו ולא מדבר הפוסלו, שיש שמירה לחצי.

מעשה באשה אחת שבאה לפני רבי ישמעאל, ואמרה: רבי, בגד זה ארגתיו בטהרה ולא היה בלבי לשומרו בטהרה, ומתוך בדיקות שבדקה אמרה לו: רבי, נדה משכה עמי בחבל. וכן היה מעשה באשה אחת שאמרה לו: מפה זו ארגתיו בטהרה ולא היה בלבי לשומרה, ומתוך בדיקות שבדקה אמרה לו: נימא נפסקה לי וקשרתיה בפה קודם שארגתיה, ויש לחוש שמא רוקה הטמא עדיין עליו, ואמר: כמה גדולים דברי חכמים שהיו אומרים, בלבו לשומרו טהור אין בלבו לשומרו טמא.

דף כ' - ע"ב

היו חמרו ופועליו עמי הארץ טעונים טהרות, אף על פי שהפליג מהם יותר ממיל טהרות וטהרות, ודווקא אם הטביל חמרו ופועליו לכהן, שאם לא כן חוששים שמא נגעו בהם ואין אדם משמר מה שביד חבירו (כ"ט), ואין חוששים שלא נזהרו מנגע חבריהם - כיון שיכול לבוא אליהם פתאום דרך עקלתון יראים הם, אבל אם אמר להם 'לכו ואני אבוא אחריכם' כיון שנתעלמו עיניו מהם טהרות טמאות, שאין עם הארץ מקפיד על מגע חבירו.

הדרן עלך פרק אין דורשין
פרק שלישי - חומר בקודש

משנה . מעלות דרבנן: חומר בקודש מבתרומה - שבתרומה מטבילים כלי טמא בתוך כלי טמא / כלי הראוי להשתמש בתוכו ומאחוריו ובבית צביטנו - כל תשמיש ותשמיש שבו חשוב כלי בפני עצמו, שאם נטמא זה לא נטמא זה / הנושא מנעל של זב שהוא טמא מדרס נושא את התרומה בחבית של חרס, שאינה נטמאת אלא מאווירה / בגדי אוכלי תרומה מדרס לקודש / בא להטביל בגד טמא - אם רצה קושרו קודם הטבילה, ואם לאו הוא אינו צריך לנגבו קודם הטבילה - שאינם חשובים חציצה / כלים הנגמרים בטהרה ונזהר בהם משבאו מן לגמר אין צריך לטבילה / חתיכות המונחות בכלי אחד, ונגעה טומאה באחת מהם - אין הכלי מצרפם שיהיו כולם טמאות כמותה / השלישי פסול בתרומה ואינו פוסל עוד אחר / נטמאת אחת מידי בטומאת ידיים שאינה מטמאה את הגוף - ידו השניה טהורה / מותר לאכול אוכלים שלא הוכשרו לקבל טומאה מעולם בידיים שניות / אין האונן ומחוסר כיפורים צריכים טבילה - מה שאין כן כל אלו בקודש.

דף כ"א - ע"א

טבילת כלי בתוך כלי אינה טבילה לקדשים - לרב אילא משום שכובדו של הכלי הפנימי מכביד על הפנימי וחוצץ, ואף שגם בסיפא חשוב מעלה בחציצה דקתני שבטבילה לקודש צריך להתיר הקשר - רישא קמ"ל דהוי חציצה אף שהמים מצויפות הכלי, וסיפא קמ"ל דהוי חציצה אף שאין כובדו כלי. לרבא הטעם שאין טובלים כלי בתוך כלי לקודש - גזירה שלא יטביל מחטים וצינורות בכלי שאין בפיו כשפופרת הנוד ואין המים שבתוכו מחוברים למי המקוהו.

דף כ"א - ע"ב

מספר המעלות שיש לקודש יותר מהתרומה - לרבי אילא י', שאף ששינוי י"א - טבילת כלי בתוך כלי והתרת קשר מעלה אחת היא, ששינוי משום חציצה. לרבא ורב נחמן בשם רבה בר אבוח י"א מעלות הם, שטבילת כלי בתוך כלי אינה משום חציצה אלא משום גזירת טבילת מחטים וצינורות בכלי שאין בפיו כשפופרת הנוד. המעלות הראשונות של קודש (הן לרבי אילא, ולרבא ורב נחמן), כיון שיש בהם חשש טומאה דאורייתא גזרו רבנן גם על חולין שנעשו על טהרת הקודש, אבל חשש אחרונות אין בהם חשש טומאה דאורייתא ולכן לא גזרו בחולין שנעשו על טהרת הקודש.

דף כ"ב - ע"א

טבילת כלי בתוך כלי שאינה טבילה לקודש, לרבי אילא משום חציצה ולרב גזירה משום טבילת מחטים וצינורות בכלי שאין פיו כשפופרת הנוד - והחילוק ביניהם היא בסל וגרורותני שמילא בכלים והטבילם, שיש בזה משום חציצה אך אין בזה גזירת כלי שאין בו כשפופרת הנוד, שאין כלים כאלו שאין בהם שיעור זה. וכבר נחלקו בזה תנאים, שלפי ת"ק הוי טבילה ולאבא שאול לא הוי טבילה. מקוה שחלקו בסל וגרורותני - הטובל שם לא עלתה לו טבילה, שעשה כב' מקוואות ואין שיעור לא בזה ולא בזה, והמים שבין נקבי הנצרים אינם מחברים - שהרי כל מימות שבעולם מחברים בחורים שבארץ ולא חשוב כמחובר צריך ארבעים סאה במקום אחד.

המטביל מחטים וצינורות בכלי שאין בפיו כשפופרת הנוד שלא עלתה לו טבילה, אם הכלי עצמו צריך טבילה - מינו שסלקא טבילה לגופו של כלי להיטהר תוכו על ידי מים הנכנסים דרך פיו עולה טבילה גם לכלים שבתוכו.

הטעם שגזרו שלא לטבול כלי בתוך כלי רק לענין קודש ולא לענין תרומה - שעל החברים עצמם אין לאסור שהם נזהרים להטביל כדון, אלא שבקודש חוששים שעם הארץ יראה שטובל החבר כן וילמד ממנו והוא לא ידקדק לטבול כדון, וצריך לקבל מהם קודש משום איבה, אבל בתרומה אין חשש זה, שאין מקבלים תרומה מהם כל השנה אלא בשעת הגיתות והבדים שהכל מטהרים כליהם, ואין בזה משום איבה שהם יכולים לתת לכהן עם הארץ כמותם, מה שאין כן קדשים חייבים ליתן לכהן שבבית המקדש, וכולם חברים ואינם יכולים לקבל מהם אם אינם מקפידים להטביל כדון.

עם הארץ המביא יין לנסכים לשמן למנחות - לרבי יוסי מקבלים ממנו, שאם לא תהא לו איבה ויבנה במה לעצמו וישורוף פרה אדומה לעצמו.

עם הארץ הבא להעיד - לחכמים אין מקבלים עדותו, ואמר רב פפא שבזמן הזה מקבלים, והיינו כשיטת רבי יוסי שיש לחוש לאיבה.

טובלים כלי בתוך כלי לתרומה, אף שיש חשש שעם הארץ ילמד ממנו ולא יקפיד לטבול כדון ואנו שואלים מהם כליהם ומשתמשים בהם - שמכל מקום לא תצא תקלה מכך שהרי טובלים הכלים ששואלים מהם.

כלי חרס המוקף צמיד פתיל באהל המת, או מת בבית וטהרות בעליה והושיבו כלי חרס בפתח הארובה - חוצץ בפני הטומאה, לבית הלל - חוצץ ומציל על הכל, לבית שמאי - רק על אוכלים ומשקים, מפני שהם רק לצורכי העצמי של עם - הארץ, ובלאו הכי כל מאכלו טמא, וכן מציל על כלי חרס שאין לו טהרה, שלא ישמע לנו לשוברו, אבל אינו מציל על כלי שטף שאפשר לטהרו, שכלי עם הארץ טמא ואינו חוצץ, וחברים שואלים ממנו כליו ויש להקפיד על טהרתם, שאין לומר שהחברים יטבלו קודם השימוש, שהרי לטומאת מת צריך הזאת שלישי ושביעי ואין בני אדם משאילים לשבעה ימים.

דף כ"ב - ע"ב

אמר רבי יהושע לבית שמאי: בושני מדברייכם, שנמצא שאשה העומדת בעליה זו שכלי חרס חוצץ בינה לבין המת שבבית, לשה בעריבה - אשה ועריבה טמאים שבעה, ובצק טהור. נטפל לו אחד מתלמידי בית שמאי ואמר לו שטעמם הוא משום שכלי עם הארץ טמא וכלי טמא אינו חוצץ, ואם אתה אומר לו שהכל טמא לא ישגיח, ולכן טהרו לו אוכלים ומשקים וכלי חרס שאין להם טהרה. הלך רבי יהושע ונשתטח על קברי בית שמאי, אמר: נענית לכם עצמות בית שמאי, ומה סתומות שלכם כך, מפורשות על אחת כמה וכמה, וכל ימי הושחרו שיניו מפני תעניתו.

נאמנים עמי הארץ על טהרת טבילת טמא מת, לאביי רק על טבילת גופו ולא על כליו, לרבא גם על כליו נאמן אם אמר מעולם לא טבלתי כלי בתוך כלי, אבל אם אמר טבלתי כלי בתוך כלי אבל לא טבלתי בכלי שאין בפיו כשפופרת הנוד אינו נאמן.

נאמן עם הארץ לומר שהפירות לא הוכשרו לקבל טומאה, ואינו נאמן לומר שהוכשרו ולא נטמאו.

חבר שבא להזות, ואמר שראוי לקבל הזאה ראשונה מזין עליו מיד, עם הארץ שבא להזות אין מזין עליו עד שיעשה בפניו שלישי ושביעי, ואף על פי שנאמן לומר שטבל בעיניו מתוך חומר שהחמרת עליו בתחילתו שלא להאמין להזאה עליו על כל סופו.

אחוריים, אוגנו, אינו, וידי של כלי עץ או מתכת שנטמאו בטומאה דאורייתא - כל הכלי טמא, אך אם נטמאו ממשקים ראשונים - מדאורייתא טהורים, וגזרו חכמים טומאה אטו משקים שהם אב הטומאה כגון רוקו של זב ומימי רגליו, וכדי שלא ישרפו עליה תרומה וקדשים עשו חכמים היכר שאין כל הכלי טמא אלא החלק שנגעו בו המשקים הוודיע שטומאה זו מדרבנן, ורק אם נגעו המשקים בתוכו - כולו טמא. והיינו דווקא לתרומה, אבל לקדשים בכל מקום שנגעו המשקים כל הכלי טמא.

בית הצבטיה של כלי - לר' יהודה בשם שמואל הוא החלק שעל ידו מחזיק בכלי ומושיט לאחרים, כמו 'ויצטב לה קלי' - שהושיט לה. לרב אסי בשם ר' יוחנן הוא מקום קיבול לעצמו בקערה, שאיטנסים נותן שם חרדל או חומץ לטבל בו אוכל. החילוק בין אחוריים של כלי לתוכו כשנטמא במשקים שאם נטמאו אחוריו אין כל הכלי טמא - היינו דווקא לענין תרומה, אבל לענין חולין שנעשו על טהרת הקודש נטמא כל הכלי, וכדנין קודש.

בְּאֶסֶד בְּאֶדָר עֲשִׂיעִין עַל הַשְּׁקָלִים
לוֹעַד יִקַּר צִיעִים אֲלוֹ שֶׁאֵין לֵנוּ לְהִישֵׁעַן רַק עַל אֲצִיעוֹ שְׂעִשְׂעִים
זְכוּת הַתְּרִיה עֲנַצַּא וְעֲנַצַּא אֲנַצַּא הֵרִם תְּרִיעַתְךָ וְקַח חֶלֶק צִיּוּכִי
הִרְצִים צִהַצְתָּ סִיכּוּמִי הִדַּק הִיוּמִי - עַחֲוּדִים אֲשֶׁר אֶלְפִי לוֹמְדִי
דַּק הִיוּמִי נִהְיִים עֲנַעַן צִהַרְתִּי הַעוֹלָם וְתַחְתָּם הוֹרַאתְךָ קִרְעַ צַעֲרִים
פְּלוֹס צַעֲזֵרָה וְסִיוֹעַ לַעֲפַעַל זֶה צְקוּד שְׁלוּחָה 4334

דף כ"ג - ע"א

הנושא סנדל זב הטמא מדרס נושא את התרומה בחבית, אך לא את הקודש, משום מעשה שהיה באחד שהעביר חבית של יין קודש ונפסקה רצועה של סנדלו ונטלה והניחה על פי חבית ונפלה לאוויר החבית ונטמאת.

לרבי חנניא בן עקיבא כל מקום שגזרו חכמים משום מעשה שהיה לא גזרו אלא כדוגמת המעשה, ולכן בנידון זה כיון שהמעשה שמחמתו גזרו היה כשנשא קודש, גזרו רק בקודש ולא בתרומה.

מעשה באחד שהעביר בספינה מי חטאת ואפר חטאת בנהר הירדן, ונמצא חבית מת תחוב בקרקעיתה של ספינה, באותה שעה אמרו לא ישרו אלא מי חטאת ואפר חטאת ויעבירם בירדן ובספינה, לרבי חנניא בן עקיבא לא ישרו אלא בירדן ובספינה וכמעשה שהיה, ולשיטת תנא קמא אסור בכל הנהרות, ואסור גם לעמוד בצד זה של נהר ולזרוק לצד אחר, וכן אל ישיטם על פני המים, ולא ירכיבם על גבי בהמה ועל גבי חבירו אלא אם כן היו רגליו נוגעות בקרקע, משום שמעשה שהיה בספינה שמהלכת באוויר וגזרו על כל האוויר, אבל מעבירים על גבי הגשר.

איבעיא בגמרא אם הגזירה שהנושא מדרס לא ישא קודש גזרו גם בסנדל טהור, ואם גזרו גם על הנושא חבית סתומה או רק בפתוחה.

עבר ונשא סנדל של זב וחבית של קודש - לרבי אילא הקודש טמא, ולרבי זירא טהור.

כלים הנגמרים בטהרה - צריכים טבילה לקודש אך לא לתרומה, שאף שגמרם חבר חוששים שמא קודם שנגמר הכלי ניתז עליו רוק מפי עם הארץ, ורוקו מטמא שמא זב הוא, ובשעה שנגמרו עדיין היה הרוק שעליו לח ומטמא הכלי.

כלים הנגמרים בטהרה שצריכים טבילה לקודש - אין צריכים הערב שמש לכו"ע. מטמאים היו את הכהן השורף את הפרה, ומטבילים אותו, ועושה מעשה הפרה מיד קודם הערב שמש, כדי להוציא מלבם של צדוקים שהיו אומרים במעורבי שמש הייתה הפרה נעשית, שחכמים למדו מריבוי הפסוק שטבול יום כשר, וכן כל תשמיישי פרה העשויים בכלי המקבל טומאה טעונים הכלים טבילה ומשתמשים בהם קודם הערב שמש.

דף כ"ג - ע"ב

צריכים לעשות היכר לצדוקים שמתמשים בכלים טבולי יום למעשה פרה, לכן לרבי יהושע מטמאים וטובלים אותם ומשתמשים בהם קודם הערב שמש, לרבי אליעזר - שפופרת שחתכה חבר לתת בתוכה אפר פרה אין צריך לטמאות שבין כך צריכה טבילה שחוששים שמא ניתז עליה רוקו של עם הארץ קודם גמר כלי והיה עדיין לח בשעת גמר הכלי, ואף על פי כן יש היכר שהרי עשאוהו כטומאת מת ביום העשוייה לטהרתו שבעלמא צריך הערב שמש, וכאן לא.

אף שעשו הרבה מעלות בפרה אדומה מחמת הלזול שהיו מטמאים כהן השורף לעשותו טבול יום, מכל מקום לא חידשו בגזירת מעלותיה דבר שאינו מצוי בשום מקום, ולא נתנו טומאה לכלי שאינו ראוי לטומאה, כגון כלי שאינו מיוחד לשיבה ואינו נעשה אב הטומאה במושב הזב שיהא טמא משכב בפרה, אבל בכלי הראוי לקבל טומאה חידשו בו לעשותו כטמא מת הגם שלא נגע במת.

לזכות האשה החשובה מרת רחל בת לאה לברכה והצלחה בכל הענינים

דף כ"ד - ע"א

בקודש הכלי מצרף חתיכות שבתוכו, שאם נגעו טומאה באחת מהם נטמאו כולם, לרב חנין מדאורייתא הוא, שכתוב 'כף אחת עשרה זהב מלאה קטורת' יתור 'אחת' מלמד שהכתוב עשה לכל מה שבכף אחת לענין קדשי מזבח, ולרב חייא בר אבא בשם רבי יוחנן בעלה מדרבנן היא.

העיד רבי שמעון בן בתירא על אפר חטאת, שאם נגע הטמא במקצתו מטמא את כולו, ואף לרב חנין הוא רק מדרבנן, שאינו קדשי מובח. הוסיף רבי עקיבא הסולת והקטורת והלבונה והגחלים, שאם נגע טבול יום במקצתו פסל את כולו, לפי שהכלי מצרפם מדרבנן, ולרב חנין שלומדים מקרא שכלי מצרף קדשים מה דקתני 'סולת' היינו שיירי המנחה, שמדאורייתא כלי מצרף דווקא בדבר הצריך כלי, ורבנן גזרו גם בדבר שאינו צריך כלי, ומה דקתני 'קטורת ולבונה' - שמדאורייתא רק כלי שיש לו תוך מצרף, ורבנן תקנו גם כשאין לו תוך, כגון שצברם על גבי עור שלוק. שלישי בקודש טמא - שנאמר בבשר שלמים 'הבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל', והיינו אף כשנגע בשני שנקרא טמא - שהרי 'שמים נאמר בשרצים שנפלו לכלי' כל אשר בתוכו יטמא, הכלי ראשון ומה שבתוכו שני.

רביעי בקודש פסול - מקל וחומר, מה מחוסר כיפורים שמותר בתרומה פוסל בקודש, שלישי שפסול בתרומה אינו דין שיעשה רביעי בקודש.

שינוי במשנה שאם נטמאה אחת מידיה גם ידו השנייה טמאה לענין קודש - לרב שיזיב היינו דווקא בחיבורים, והיינו שרק אם ידו הטמאה נגעו בידו הטהורה בשעה שידו הטהורה נגעו בקודש נטמא הקודש, שגזרו רבנן שלא יגע בקודש בידו הטמאה, אבל אם נגעו ידו הטהורה בקודש אחר שפירשה ממנה ידו הטמאה לא נטמא הקודש, לאביי - ידו השנייה נטמאת לטמא גם שלא בחיבורים. ידו הטמאה מטמאה ידו השנייה לקודש, אף על פי שהיא נגובה, ובוודאי לא נגעו ידו הטהורה במשקים שבידו השנייה שדינם כראשון לטומאה. ומכאן הוכיח אביי שאף שלא בחיבורים יד מטמאה חברתה, שאילו בחיבורים אין רבותא בנגובה.

דף כ"ד - ע"ב

ידו אחת הטמאה שנגעה בידו של חבירו - לרבי יוחנן טמאה, ריש לקיש - בתחילה חלק על רבי יוחנן וטיהר, ובסוף חזרה לו. יד מטמאה בחביתה - לרבי אם נגעו חברתה בקודש מטמאתו לטמא אחרים (שלישי); לרבי יוסי ב"ר יהודה פסלתו ואינו מטמא אחרים (רביעי). אוכל תרומה שלא הוכשרה בידיים שהם שניות, אך לא קודש, שחבת הקודש מכשרתם.

תחב חבירו קודש לתוך פיו או הוא עצמו על ידי כוש וכרכר שהם פשוטי כלי עץ שאין מקבלים טומאה, וידין שניות - אסור לו לאכול צנון ובצל של חולין עם הקודש, פן יגעו ידין הטמאות בקודש שבתוך פיו, אך בתרומה לא גזרו שלא לאכול עמה אוכלים גבונים של חולין.

האונן ומחוסר כיפורים צריכים טבילה לקודש - כיון שהיו אסורים בקודש עד כעת הצריכו חכמים טבילה.

משנה . חומר בתרומה מקודש - שביהודה נאמנים עמי הארץ על טהרת יין ושמן של קודש על ימות השנה, ובתרומה נאמנים רק בשעת הגיתות והבדים שהכל מטהרים אז את כליהם.

עברו הגיתות והבדים והביא עם הארץ לכהן חבר יין של תרומה לא יקבלה ממנו, אבל מניחה עם הארץ לגת הבאה ואז יתננה לכהן, ואם אמר הפרשתי לתוכה רביעית קודש נאמן, ומיגו שנאמן על הקודש נאמן על התרומה.

בכדי יין ושמן המדומעות - נאמנים על טהרת הכדים בשעת הגיתות והכדים, וקודם לגיתות שבעים יום (בבואר להלן דף כ"ה).

הגיגה דף כ"ה . יום א' פרשת ויקרא * ג' אדר ב' תשפ"ב

דף כ"ה - ע"א

גליל אין עמי הארץ נאמנים על טהרת יין ושמן של קודש, מפני שאי אפשר להביא קודש משם לירושלים בטהרה, שרצועה של ארץ העמים מפסקת בין גליל ליהודה, וחכמים גזרו טומאה על ארץ העמים. והיינו לפי רבי הסובר אהל זרוק לאו שמיא אהל, אבל לרבי יוסי ב"ר יהודה שמיא אהל, ואפשר להביא בשידה תיבה ומגדל ולא יטמאו בטומאת ארץ העמים.

כלי חרס המוקף צמיד פתיל - אינו מציל קודש ומי אפר פרה מקבלת טומאה, אך מציל מים שעדיין לא ניתן האפר עליהם.

חברים שבגליל מטהרים יינם ושמןם למזבח, אף על פי שרצועה של ארץ העמים מפסקת ואינם יכולים להעלותם בטהרה לירושלים - שמא יבא אליהו ויראה להם שביל שאינו מארץ העמים לעבור בו לירושלים.

נאמנים עמי הארץ ביהודה ובגליל ובעבר הירדן על התרומה בשעת הגיתות, אבל אחר שעבר זמן הגיתות לרוב העולם שוב אינם נאמנים גם על אלו המתאחרים שהם עדיין בנת, ולכן עם הארץ שבא לגמור זיתיו אחר הזמן, ששיר קופה אחת לצורך תרומתו, ויתננו לכהן שיראה שעדיין לא הוכשרו הזיתים, ויעשה בטהרה.

עברו הגיתות והבדים והביא עם הארץ לחבר חבית יין של תרומה - לא יקחנו, ואם עבר ולקחה - ספק בגמרא אם יכול הכהן להניחו אצלו עד הגת הבאה ומותר לו בשתיה, או לא.

דף כ"ה - ע"ב

חבר ועם הארץ שירשו את אביהם עם הארץ - יכול החבר לומר לעם הארץ טול אתה חטים שבמקום פלוני שהוכשרו ואני אטול חטים שבמקום פלוני שלא הוכשרו, וכן טול אתה יין שבמקום פלוני ואני יין שבמקום פלוני, כיון שמיין אחד הוא אמרינן יש ברייה, אבל בשני מינים כגון לח ויבש או חטים ושעורים אין לומר ברייה, שהרי כשמת אביהם נגל חלק לזה וחלק לזה בכל המינים, ונמצא חבר זה מחולף את שלו עם הארץ, ואסור להחליף עמו ולמכור לו משום שעובר ב'לפני עור לא תתן מכשול'.

חבר שירש לח ויבש מאביו עם הארץ - היבש שלא הוכשר לקבל טומאה יאכל, ואת הלח שורף. ואפשר לפרש 'שורף' הכוונה שאם הוא שמן מדליק לנרות, אך לפי הצד בטקס ה'גל' שיכול להניחו לזמן הזת ואז מותר להשתמש בו, אין לפרש כן, שהרי שמן יש לו גת ויכול להניחו, אלא מדובר בדבר שאין לו גת, כגון שכר תמרים, ו'שורף' היינו שמאבדו, ומדובר גם שאין יכול להשתמר עד הרגל, שאם יכול - יניחו עד הרגל, שטומאת עם הארץ אינה ברגל.

בודקים את בית הפרס למי שהולך לעשות פסחו, כיון שבית הפרס אסור רק מדרבנן לא העמידו דבריהם במקום כרת, אך אין סומכים על הבדיקה לאוכלי תרומה, כיון שאפשר להמתין עם אכילתה עד שיזה שלישי ושביעי ויטבול.

בדיקת בית הפרס לפסח - לשמואל מנפח לפניו, ואם יש עצם כשעורה רואהו ונשמת ממנו, לר' חייא בר אבא משמיה של עולא בודקו אם נידש כבר ברגל בני אדם ואז סומך שכבר לא ישארה בו עצם כשעורה.

בדק בית הפרס לצורך הפסח ועבר בו - לרבה בר עולא אסור לאכול תרומה, לעולא מותר לאכול תרומה, שכיון שהועילה הבדיקה לקרבן פסח הועילה גם התרומה, והוכיח ההוא סבא כדבריו מנאמנות עם הארץ על חבית של תרומה כשהפריש לתוכה קודש משום מיגו.

נאמנות על טהרת קנקנים: במלאים קודש - מיגו שמהימן על קודש שבה נאמן גם על הקנקן. אחר שעירה מהם הקודש וכן במלאים תרומה בשעת הגיתות - אינו נאמן, שאינו נאמן אלא על התרומה, והכהנים החברים שמקבלים מהם התרומה מעבירים אותה לכליהם. ואם מטהר טבלו ליטול ממנו נסכים ואז יש בחבית גם קודש - מיגו שמהימן אקודש מהימן נמי על התרומה ועל הקנקנים, שגנאי לקודש שיהיה הקנקנים שעירו מהם בחזקת טומאה והוא קרב, והיינו קנקנים 'המדומעות' ששינו במשנה שנאמנים עליהם.

ממשנתנו למדנו שהארים חייב להכין את החבית שבעים יום קודם הגת.

הגיגה דף כ"ו . יום ב' פרשת ויקרא * ד' אדר ב' תשפ"ב

דף כ"ו - ע"א

משנה . מן המודיעין ולפנים לצד ירושלים לוקחים מעמי הארץ כלי חרס הדקים לצורך קדשים כגון קדרות כוסות וקיתוניות, ונאמנים על טהרתם, שאי אפשר בלא הם, שבירושלים אין עושים כבשונות מפני העשן.

קדר שהביא הקדרות מוחין למודיעין לפנים - רק הוא נאמן על הקדרות שהביא, אבל אם מסרם ליד קדר עם הארץ במודיעים ולפנים אינו נאמן, ואינו נאמן על קדרות אחרות שלא הכניס, ואינו נאמן אלא אצל החברים שראו שהכניס.

נאמנות במודיעין עצמה - אם קדר יוצא מלפנים מן המודיעין ונכנס למודיעין וחבר כנס מוחין למודיעין, מותר ליקח ממנו, שהקדר לא יחזור שוב לאחוריו ואם לא עכשיו אימתי, אבל שניהם נכנסים שיכול החבר להמתין עד שיכנס הקדר לפנים מירושלים, אף שניהם יוצאים, שלצד לקח כשהיה בפנים, או חבר יוצא וקדר נכנס - אינו נאמן.

כלי חרס שנאמן עליהם - לריש לקיש דווקא דקים שניטלים ביד אחת, ולרבי יוחנן אפילו שאין ניטלים ביד אחת.

כלי חרס המלאים משקים חולין - לריש לקיש אינו נאמן על הכלים, לרבי יוחנן נאמן, אבל המשקים עצמם טמאים, וכל דברי חכמים כך הם, וכמו שמצינו לעיל (דף כ"ב:) שכלי חרס בארובה חוצץ מפני טומאת המת על דברים שאי אפשר לטהרם, ולא על כלי שטף שאפשר לטהרם, ונמצא כלי שטף מלא משקה, שהכלי טמא והמשקים טהורים.

משנה . גבאים ישראלים שנכנסו לתוך הבית למשכן למס המלך נאמנים לענין קודש (ולא לתרומה) לומר שלא נגעו בתוך הכלי חרס, ואם יש נכרי עמהם אין נאמנים שיראים אם לא יחפשו כל הבית, ונחלקו רבי יוחנן ורבי אליעזר אם משום שאימת נכרי עליהם או משום שאימת המלכות עליהם, ונפיק מיניה בנכרי שאינו חשוב שיש אימת מלכות ולא אימת נכרי.

גנבים שגנבו ועשו תשובה שהחזירו את הכלים נאמנים לומר שלא נגענו.

בירושלים נאמנים על כלי חרס גסים ודקים לקודש (במודיעין ואם רק על הדקים), מפני שבירושלים אין עושים כבשונות.

בשעת הרגל נאמנים כולם על התרומה, שנאמר 'ויאסף כל איש ישראל אל העיר כאיש אחד חברים' - הכתוב עשה כולם חברים.

משנה . חבר שפתח את חביתו למכור יין ברגל בירושלים, וכן אם התחיל למכור ככרו, ועמי הארץ ממשמשים בהם, ומגעים ברגל טהור שדינם כחברים, ולא גמרו ברגל - לחכמים לא יגמור אחר הרגל, שמגעים טמא למפרע, לרבי יהודה יגמור אחר הרגל, שאם אתה אומר לא יגמור לא יתחיל, ולא יהיה מזון מצוי לעולי רגלים.

לדעת חכמים שחבר שלא גמר למכור יינו וככרו ברגל לא יגמור אחר הרגל, נחלקו רבי אמר ור' יצחק נפחא אם יש צד לומר שיכול להניחו לרגל אחר, או לא כיון שטמא למפרע.

משנה . משעבר הרגל מעבירים כלי העזרה ממקומם להטבילם ולטהר העזרה מטומאת עם הארץ, שאחר הרגל טמאים למפרע.

נגמור יום טוב בערב שבת - לא היו מטבילים כלי העזרה עד אחר השבת, מפני כבוד השבת שזכהנים טורודים בצרכי שבת, ולרבי יהודה כן הוא גם אם נגמור יום טוב ביום חמישי, משום שאין הכהנים פנויים במוצאי יום טוב שטרודים להוציא לדשן שבאמצע המזבח שנתקבץ שם כל ימות החג.

דף כ"ו - ע"ב

משנה . כל הכלים שהיו במקדש יש להם שניים ושלישים, שאם נטמאו יביאו אחרים תחתיהם.

כל הכלים שהיו במקדש טעונים טבילה אחר החג, חוץ ממוזבח הזהב ומוזבח הנחושת, לרבי אליעזר - משום שאין מקבלים טומאה מפני שהם כקרקע שנאמר 'מוזבח אדמה, ומוזבח הזהב הוקש למזבח אדמה, ולחכמים - מפני שהם מצופים (תפריש להלן דף כ"ז).

הכהנים אומרים לעמי הארץ ברגל 'הזהרו שלא תגעו בשולחן', משום שאי אפשר לסלקו ממקומו לאחר החג כדי להטבילו, שנאמר 'לחם פנים לפני תמיד'.

מנורה - לתנא דמתניתין טובלים אותה אחר הרגל, שמתר לסלקה ממקומו שלא נאמר בה 'תמיד', ואף שבתכר בה 'נוכח השולחן' היינו לקבוע לה מקום. לתנא דברייתא גם עליה מזהירים עמי הארץ שלא לגעת בה, כיון שנאמר בה 'נוכח השולחן' היינו כל זמן שהשולחן שם תהא מנורה נכחו, ואסור לסלקה ממקומה כדי להטבילה.

כלי עץ העשוי לנחת במקום אחד אינו מקבל טומאה, שנאמר 'מכל כלי עץ או בגד או עור או שק' - הוקש כלי עץ לשק, מה שק מטלטל מלא וריקן אף כלי עץ, יצא כלי העשוי נחת. שולחן אינו בכלל כלי העשוי לנחת ומקבל טומאה, כמו שכתוב 'על השולחן הטהור' והיינו שזיהורו שיהיה טהור, והוא מפני שהיו מטלטלים אותו ומגביהים אותו ומראים בו לעולי רגלים לחם הפנים, שנס גדול נעשה בו שבעת סילוקו היה חם ככשעת סידורו, ואומרים להם ראו חיבתכם לפני המקום.

כלי עץ העשוי לנחת שציפו במתכת - הולכים אחר הציפוי ומקבל טומאה, שכלי מתכת לא הוקש לשק ומטמא גם בעשוי נחת.

שולחן וכסא שנפחת משיעורם או שחיפם בשיש - אינם מקבלים טומאה, שכלי אבנים אינו מקבל טומאה, ואם שיר מהפחיתה או מהחיפוי מקום הנחת כוסות - טמא, שעדיין ראוי למלאכתו הראשונה. לרבי יהודה דווקא אם שיר גם מקום הנחת לחם ובשר, שרק אז יש עליו שם שולחן.

ציפוי שיש מבטל כלי עץ מקבלת טומאה - לריש לקיש רק בעץ אכסלגים הבאים ממדינת הים שאינו חשוב, לרבי יוחנן אפילו אם העץ חשוב הולכים אחר הציפוי.

ציפוי שאינו מחוזק במסמרים יפה, או שלא כיסה שפת השולחן סביב - בעי ריש לקיש מרבי יוחנן אם גם בזה הציפוי מבטל קבלת טומאה מכלי עץ, והשיבו שמבטל.

השולחן שבמקדש - הגם שהיה עץ מכוסה זהב, אין הולכים אחר הציפוי אלא אחר העץ, שנאמר 'המזבח עץ', ולכן אילו היה כלי העשוי לנחת לא היה מקבל טומאה כדיון כלי עץ העשוי לנחת.

הגיגה דף כ"ז . יום ג' פרשת ויקרא * ה' אדר ב' תשפ"ב

דף כ"ז - ע"א

המזבח עץ... וידבר אלי זה השולחן אשר לפני ה' - פתח במזבח וסיים בשולחן, שבזמן שבית המקדש קיים מזבח מכפר על אדם, עכשיו שולחנו של אדם מכפר עליו - בהכנסת אורחים.

המזבחות אינם מקבלים טומאה, שנאמר 'מזבח אדמה תעשה לי' - הכתוב קראו אדמה, והוקש מזבח הזהב למזבח הנחושת, שנאמר 'המנורה והמזבחות' הוקשו מזבחות זה לזה. חכמים חולקים על רבי אליעזר שאמר במשנה שאין מזבחות מקבלים טומאה מפני שהם כקרקע, ואמרו 'מפני שהן מצופים', ושני דרכים בכונותם: א. סוברים שמקבלים טומאה ואין לטהרם מפני שהם כלי עץ העשויים לנחת - מפני שמצופים זהב ונחושת ודינם ככלי מתכת. ב. אמרו לרבי אליעזר: אין אתה צריך לטעם מפני שהם אדמה, שאין לטמאות משום ציפויים - שהציפוי בטל לעץ, שנאמר 'המזבח עץ', וממילא אינם מקבלים טומאה מפני שהם כלי עץ העשוי לנחת.

תלמידי חכמים אין אור של גיהנום שולטת בהם - מה הסך מדמה של סלמנדרא (יהי) (בגמרא מן האור) אין אור שולטת בו, תלמידי חכמים שכל גופם של שנאמר 'הלא כה דברי כאש נאום ה', על אחת כמה וכמה.

אין אור של גיהנום שולטת בפושעי ישראל - קל וחומר ממזבח הזהב שאין עליו אלא כעובי דינר זהב, כמה שנים אין האור שולטת בו, פושעי ישראל שמלאים מצוות כרמון שנאמר 'כפלה הרמון רקתך' - ריקנים שבך, על אחת כמה וכמה.

הדרן עלך חומר בקודש וסליקא לה מסכת הגיגה

יהי רצון מלפניך כשם שעזרתני לסיים מסכת מועד כן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמדו לי ולזרעו שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרעי עד עולם

מפראהבישט

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שְׁכָנָא מְפָרָאה־בִישֵׁט זי"ע וכו'

סגולת הצדיק מטשפנשט זי"ע

אבי זי"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום מטשפנשט], **אמר: מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר בליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממונו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.**

שנה ב'

ליל שישי פרשת ויקהל חשפ"ב

גליון 70

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

שלא נהנה מסעודות שבת

"וביום השביעי יהיה לכם קדש שבתון לה" הגמרא שבת (ק"ח): תיתי לי דקיימית שלש סעודות בשבת^(א), שהעמדת השלש סעודות על השלחן ולא נהנית מהם כלל^(ב).

מרגיאת דבי רבנן, עמ' קו

בשם הרב הקדוש שלום מפראהבישט, אמר על עצמו מאמר

השלמות וציונים

ובמצוות לא יתגרה בשינה לענג עצמו, אלא אפילו בזמן שהוא יגע וצריך לישן כדי לנוח מיועו או עשה להנאת גופו אינו משובה, אלא יתכוין לתת שינה לעיניו ולגופו מנוחה לצורך הבריאות, שלא יתטרף דעתו בתורה מחמת מניעת השינה. וכן בתשמיש אפילו בעונה האמורה בתורה, אם עשה להשלים תאוותו או להנאת גופו הרי זה מגונה, ואפילו אם נתכוין כדי שיהיו לו בנים שימשו אותו וימלאו מקומו אינו משובה, אלא יתכוין שיהיו לו בנים לעבודת

ה' ולקון בוולתו הבלתי ערב כמותו, ההבדל הזה נאסר לך והוא ומעין הדעת טוב ורע לא תאכל. רצה לומר שלא תחנין באכילתך לאכול מזה מפני שהוא טוב טעם ולקון באחר אשר הוא בעיניך רע. ונוכל לומר שלא היה הענין הדעת עין פרטי רק על כולם בשוה נצטווה לכל יבקר בין טוב לרע מצד התאוה, ורבותינו ז"ל נחלקו לאיזה מין נתאוה תאוה גופנית. ולסיבה זו ירדו אבותינו למצרים לזכך חמירותם ולשבר תאותם ע"י עול השיעבוד כדי שיתוקן חטא אדם הראשון, ולזה נצטוונו לאכול בפסח לחם עוני שהוא תפל בלי מלח ובל"י שום תיקון לכונה הזאת להורות שלא ימשך אדם אחר תענוגות בני אדם המדומות. ולכן נקראת המצה לחם עוני, מפני שהעני בין אדם לבחור מאכל אשר יתאוה ויחמדו, ומוכרח לאכול מן הבא בידו אף הבלתי ערב לחיכו, כן גם אנתנו אוכלין מצה מעיסה בלתי מתוקנת שהיה שוה לנו המתוק ואינו מתוק רק לקיום נפשנו לעבודתו ית"ש, עכ"ל^(א).

1. בגמרא שם: אמר רב נחמן תיתי לי דקיימית ג' סעודות בשבת. וראה מה שכתב מן החיד"ש ז"ע בספרו פתח עינים על מאמר חז"ל המ"ל, וזה לשון קדשו: שאלוני כפי מאן דאמר דתיתי לי היינו שהיה עושה דבר נוסף חסידות או הזירות וכמשמעות פשט לשון תיתי לי נחיו אנן מאי חסידות או הזירות איכא בקיום ג' סעודות דחייב מדינא הוי ומה זה היה לרב נחמן דאמר מר תיתי לי דקיימית ג' סעודות.

ווארט השבוע

יש קל גדול שברא את השמים

סיפר הרה"ק רבי מרדכי חיים מסלונים זי"ע בשם מרן הס"ק מרוז'ין זי"ע שסיפר על עצמו: כשהייתי בן שלוש שנים נשאני אבי [רבינו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע] על ידיו וטייל אתי אל מחוץ לעיר, ונדמה לי מרחוק כאילו השמים נוגעים בארץ, שאלתי את אבי האם שם נגמרים השמים, ואמר לי בזה הלשון: 'לא בני, יש עוד ועוד' או בנוסח אחר 'לא בני, יש עוד שמים גדולים ויש קל אחד גדול ונורא שברא את השמים', ואחותני ראה ומרוב פחד התחילו מעי להתחלחל בקרבי, וסיים הרה"ק מרוז'ין בלשון קדשו 'און זיי ווארפין זיך נאך' (ועד עתה הם עדיין מתחלחלים).

(סיפורי מרן הרמ"ח, ערך הרה"ק מרוז'ין זי"ע, אות נז: משלחן הרמ"ח, ערך הרה"ק מרוז'ין זי"ע)

וראה בספה"ק סדורו של שבת (שורש ה ענף ב) שהאר"ך בענין זה שלא ימין אדם בעת אכילת סעודות שבת כדי למלא כרסו ותאוותו, ואלו מקצת מדבריו (שם עלה א) בלשון קדשו: הנה גם באכילת המצות ותענוגי שבת קודש צריך אדם לכוין בהם לעשותן לשם פעולן כאשר נבאר כוונתן למטה, אבל לא ח"ו שבאכילת שבת קודש או בשארי המצות הותר הרצועה לשבוע טוב ולמלאות כרסו באכילה ושתייה למלאות תאוותיו והנאות הגופניות בזה, וכבר אמרו חז"ל (במדבר רבה כא כה, מובא בשל"ה מסכת עמוד השלום) שאל מין אחד את ר' עקיבא למה אתם עושין מועדין והלא כתוב חדשים באים ומועדיכם שנהא נפשי, אמר לו מי כתוב חדשי ומועדי שנהא נפשי, חדשים ומועדיכם כתיב, בזמן שאתם מכוונים להנאות

בוראו, או שיתכוין לקיים מצות עונה כאדם הפורע חובו. וכן בשיחה אפילו לספר בדברי חכמה צריך שתהיה כונתו לעבודת הבורא או לדבר המביא לעבודתו. כללו של דבר, חייב אדם לשום עיניו וליבו על דרכיו ולשקול כל מעשיו כבאזני שכלו, וכשוראה דבר שיביא לידי עבודת הבורא יתברך יעשהו, ואם לאו לא יעשהו. ומי שנוהג כן עובד את בוראו תמיד.

והשבת דאיכא דחזינו להתוס' ריש בכורות שכתבו משם רבינו תם דלא היו נוהגין משלש סעודות מדקאמר ביה רבי תי' לי דקיימית ג' סעודות משמע דכלן לא היו נוהגין עכ"ל אמנם הדבר קשה בדבר שהוא חיוב מהדין לומר שלא היו נוהגים כלם. ומה גם דצ"ל דגם האמוראים לא היו נוהגים לקיים ג' סעודות דלכן רב נחמן אמר תיתי לי דקיימית ג' סעודות. דאי אמרת דכל תופסי התורה מקיימין מאי רבותי דר"נ הא כל יודע ספר מקיימין אלא מוכרח דגם הרבה חכמים לא היו מקיימין ולזה אתא ר"נ ואמר תיתי לי דקיימית וזהו דבר קשה לומר על החכמים דלא עבדו חיוביהו ונכשלים בהו, וכו'.

גופים בלבד הם שנואים, אבל אם הם לעבודתי אינם שנואים ואינם עלי לטרוח אלא אוהבים וחביבים. ועוד אמרו (שבת קנא: זוריתי פרש על פניכם פרש חגיכם' אלו בני אדם שאוכלין ושותין ומשתכרין יותר מדיא כסבורין שמענגין בשבת ימים טובים, וכו', ע"כ. הרי שגם בשבת יום טוב לא ניתן רשות להתענג בדשן נפשו למענו ולמען תאוותו וחשקו. ואלו הממלאים בשבוע טוב למלאות רעבון נפשו כסוס כפרד אין הבין, אם אוכל לכבוד שבת או לכבוד עצמו דורש, לא באלה הפיץ, כידוע להרז"ם לדעת את ה' באמת. ועל כן גם בשבת ובמצוה צריך לחיות המושבה בעת האוכל. רבה טו ד) כיון ששמעו ישראל פרשת נגעים נתיראו, אמר להם משה אל תתייראו, אילו לאומות העולם, אבל אתם לאכול ולשתות ולשמחו כו', והוא פלאי להעשות ח"ו כהפקר לאכול ולשתות, ולא נאמר מה יהיה בסופנו. ושלמה כשאמר 'שמח בחורו בילדותך' וגו' (קהלת יא ט), סיים 'ודע כי על כל אלה יביאך אלהים במשפט' (שם), 'והאלהים עשה שיראו מלכננו' (שם ג ד). עכ"ל^(א) וי"ש

ובספה"ק מאור ושמש (פר' בא ד"ה וככה תאכלו) כתב דברים נפלאים בענין זה, וזה לשונו: רבותינו נחלקו בזה מאיזה עין אכל אדם הראשון, ויש לשאול מאין ידע אדם הראשון איזה עין הוא עין הדעת טוב ורע אם לא שנאמר שהש"ת הראהו לו, וזה אינו כמשמעות הכתוב. אך יש לומר שיעקר הציוני היה לכל יתמשך אחר תאוותו לאכול המאכל מפאת שהוא ערב לחיך ונחמד למראהו, ולקון בוולתו, רק שתהיה אכילתו לקיום גופו בלבד ולכל יהיה חילוק בעיניו בין הנחמד למראהו או לא, רק אכילתו תהיה לשובע נפשו, שיהיה נכון לעבודת בוראו. וזהו מאמר הכתוב מכל עין הגן אכול תאכל פ' שמתר אתה לאכול מכולם רק שלא יהיה הבדל בעיניך לאכול מזה מצד שתתאוה לו מחמת שהוא ערב לחיך

וראה פנים הנראין לדעת בארש ארשת שפתי צדיק כי הנה נודע מאי דהוה בה קמתי דתנן הוו כעבדים המשמטין את הרב שלא על מנת לקבל פרס ואלו פ"ק דראש השנה ת"ר האומר סלעו או לצדקה בשביל שיחיה בני או שאזכה לעוה"ב ה"ז צדיק גמור. והרב מהר"ש פרימו תרין יתיב כי המצות עצמן בעי לקיימיהו שלא ע"מ לקבל פרס. ואולם בעשותו יתר על חיוב כגון זו כי כבר יצא י"ח מצות צדקה ומוסיף על חיובו אל סל"ע נכון לעשות התוספת על מנת לקבל פרס דייקא נמי דקתינ סלעו או לצדקה ואפשר דר"נ הרבה לעשות תוספת ענג והודו בסעודת שבת ובצדקתו גם את הכל עשה כמצותו ולא כיוון בתוספת ע"מ לקבל פרס אף דשריותא היא והברייתא קראו בשמו צדיק גמור עם כל זה לדידיה תוספת כעיקר והוא אומר ברמז שלא לשבח עצמו תיתי לי דקיימית ג' סעודות בעבור שבת והכל לשם שמים ולא צריך בעבור כבודו אף בתוספת.

2. זה לשון השו"ע (ס"י רלא ע"א): בכל מה שיהנה בעולם הזה לא יכוון להנאותו אלא לעבודת הבורא יתברך, כדכתיב (משלי גו) 'בכל דרכיך דעהו', ואמרו חכמים (אבות פרק ב משנה יב) 'כל מעשיך יהיו לשם שמים', שאפילו אבותי של רשות כגון האכילה והשתיה וההליכה והישיבה והקמיה והתשמיש והשיחה וכל צרכי גופך, יהיו כולם לעבודת בוראך או לרבר הגורם עבודתו. שאפילו היה צמא ורעב, אם אכל ושתי להנאותו אינו משובה, אלא יתכוין שיאכל ושתי כפי חיותו לעבוד את בוראו. וכן אפילו לישב כבוד ישרים ולעמוד במקום צדיקים ולילך בעצת תמימים, אם עשה להנאת עצמו להשלים חפצו ותאוותו אינו משובה, אלא אם כן עשה לשם שמים. וכן בשכיבה, אין צריך לומר שבזמן שיכול לעסוק בתורה

עיקר נדון, מסדר הנהגות הרשב"א מראהבישט שנדפס בשנת תר"א בטרשוברין

הנהגות פראהבישט מהדורת מכון 'קדושה ומלכות' שעי"ל אינדו ההברות 'דרכי שמואל' מיסודו של מרן הגה"צ מוה"ר'ש סוביאט זצוק"ל. תשע"ט

הנהגות ישירות וסדר היום פראהבישט שנדפס מחדש בברוקלין שנת תשנ"א

הנהגות ישירות וסדר היום לרבי שלום לפי סדר נכון וחדש עם תוספת ציונים הערות וביאורים והרחבות מספריתלמידי הבעש"ט הקדוש וצאצאי בית רוז"ין כפי שנערכו על ידי מכון 'שכינת שלום' ללימוד ולפרסום תורת וסגולת הרה"ק הרבי ר' שלום מראהבישט זיע"א

וּבַיּוֹם הַשַּׁבָּת בִּבְקָר אֹמְרִים גַּם-כֵּן יוֹתֵר שִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת קִדְּם יִשְׁתַּבַּח, מִפְּנֵי טַעַם הַנִּזְכָּר לְעֵיל

שלמות שלום - השלמות וציונים

ההוא יקחנו אופל' וגו', 'יקו לאור ואין' (שם ט), מכלל שהברכה שביד הקדוש ברוך הוא [את] השבת היא אורה, שהיא שלום הבית. וכל מה שאמר איוב בקללה יש לומר להיפך גבי שבת לברכה. באיוב כתיב (שם יג) 'אל תבוא רננה בו', מכאן שיש לו לרנן בשבת בשירות ותשבחות. ע"כ.

גודל מעלת הנגון בבית הכנסת בשבת ויום טוב

וכתב בערוגות הבושים (מובא בסידור אוצר התפילות): הואיל שזה צורך גדול לשבת קודש להתפלל ולשורר בשמחה לבב ובהתלהבות, והנגון הוא מעורר את הלב לשמחה של מצוה ב"ה, לכן אעתיק מה שכתב בספר מעבר יבק בחלק שפתי צדק (פ"א) וזה לשונו שם: כתב בתקוני זוה"ק (תקון יב) כי יש היכל למעלה בשמים גנוז שאינו נפתח אלא בנגון, וליה כוון אלישע בשלש נגונים שניגן, והנשמה נהנית מהניגון לפי שהיא רגילה בנגון בשיר של מלאכי השרת ושיר הגלגלים, ובהיותם בגוף ושומעת נגון נהנית כמו שהיתה רגילה בהיותה דבוקה ביסודה, ומרוב הערבות ראוי לשרות עליה רוח האלהים כפי הנהגתה ויסודה הראשון, ושי"ץ המנגן בתפלתו מעלה השכינה לפני המלך העליון מקשטת בשבע רעותיה המובאות לה על ידי התחוננים, ובעלותה כמה מלאכים כמה מחנות וכמה נשמות עוליים עמה, וכו'. ולכן מנהגן של ישראל לנגן בפה בבית הכנסת בשבתות וימים טובים.

עבודת הזמרה בשבת ויו"ט

וכתב בפלא יועץ (ערך שיר) אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ו) במקום רנה שם תהא תפלה. שמע מינה שצריך לומר רנות ותשבחות בבית הכנסת. ובפרט בשבתות ובמועדים ראוי להרבות בשירות בבית הכנסת. וכל אחד ישורר על שלחנו שירים נאים מעניני דיומא, דבר בעתו מה טוב, וזה עבודת השם חשובה מאד שכל מלאכי מרום וכל צבא המרום משתמשים בה, וזוהי עבודתם, וכלם פותחים את פיהם בשירה ובזמרה כמו שאנו אומרים ביוצר.

בשבת אינו מתירא מן החיצונים

וכתב רבינו שמרבים בשירות ותשבחות 'מפני הטעם הנזכר לעיל' והוא מה שכתב (הובא בפרק לא) בזה הלשון: בששת ימי המעשה אי אפשר לומר שירות ותשבחות קודם ערבית כנזכר לעיל, מחמת התגברות החיצונים, אבל בליל שבת אפשר לומר קודם ערבית שירות ותשבחות, היינו לכו נרננה, ואינו מתירא מן החיצונים.

והקדוש ברוך הוא אומר להם 'בני הגביהו קולכם כדי שישמעו חברים שעל גביכם', ואין חברים אלא מלאכי השרת, וכו'.

הקב"ה ממתין בשבת לתפילות ישראל

וראה בפירוש עץ יוסף (שם ד"ה ביום השבת) שכתב: ומצאתי רמז לזה במגלה עמוקות, 'ואתה קדוש יושב תהלות ישראל' סופי תיבות 'שבת', כי בשבת יושב וממתין הקדוש ברוך הוא לתפילות ישראל.

בשבת הקב"ה הפך בזמירות ישראל יותר משירת המלאכים

ובתוספות (סנהדרין לו: ד"ה מכנף) הביאו דברים מופלאים בשם תשובת הגאונים שכתב: דהיינו טעמא שהוסיפו אלו שבחות בשבת, דאשכחן שלא בחר הקדוש ברוך הוא ביום השבת בתשבחות של מלאכי השרת כי אם בתשבחות ישראל, דאמר במדרש "שש כנפים שש כנפים לאחד" (ישעי"ו ב), מלאכי השרת משוררים כל ימות השבוע, כל כנף ביומו, והיינו ששה כנפים לשה ימים, ביום השבת אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: 'רבונו של עולם, אין לנו כנף שנשורר לפניך, תן לנו כנף שביעי ונשורר לפניך היום'. אמר להם הקדוש ברוך הוא: יש לי כנף אחד בארץ שמשורר לפני היום, שנאמר (ישעי"ו כד טו) 'מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק', והיינו דכתיב (דברים כו יז) 'את ה' האמרת היום', כלומר ביום המיוחד, דהיינו שבת, 'וה' האמירך היום' (שם יח) שחפץ בך יותר ממלאכי השרת.

וכעין זה כתב אור זרוע (הלכות שבת, פרק י סימן מב) וזה לשונו: תקנו רבותינו והוסיפו מזמורים לכבוד השבת, כגון השמים מספרים' וכו', ונראה בעיני דהיינו טעמא שהוסיפו אלו שבחות בשבת, דאשכחן שלא בחר הקדוש ברוך הוא ביום השבת בתשבחות של מלאכי השרת, כי אם בתשבחות של ישראל.

'אל תבוא רננה בו', מכאן שיש לרנן בשבת בשירות ותשבחות.

ובספר חסידים (סימן תתשמז) כתב בזה הלשון: זאת התשובה השיב רבינו משולם נ"ע למינין שאינן מדליקין נרות בבתיהם בשבת מפני שאומר הפסוק (שמות לה א) 'לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת', והשיב להם כך: כתיב (בראשית ב ג) 'ויברך אלקים את יום השביעי', אין אנו יודעים במה ברכו, אלא ממה שאנו רואים בקללות שקלל איוב את יומו שקללו בחשיכה שנאמר (איוב ג י) 'הלילה

'וביום השבת בבוקר אומרים גם כן יותר שירות ותשבחות קודם ישתבח'. כתב הטור (סי' רפא) ואומרים ברוך שאמר ופסוקי דזמרה, ונוהגין להוסיף מזמורים לפי שאין בו ביטול מלאכה לעם.

וכן כתב הרמ"א (או"ח סי' רפא סעיף א): ונוהגים שבשבת מאחרים לבוא לבית הכנסת יותר מבחול וכו' ונוהגין להרבות בזמירות של שבת כל מקום לפי מנהגו וכו' ויש להאריך ולהנעים בזמירות ואין למחות במאריך בהם אף על פי שהמוחה מכון משום ביטול תורה.

ואיתא בזה"ק (ח"א רה): בזה הלשון: האי יומא איהו יומא דנשמתין, דאתעטרא ההוא צרורא דנשמתין, (בתושבחן דמארתון), בגין כך משבחי בתושבחן, תשבחתא דנשמתא. והיינו נשמת כל חי תברך את שמך ה' אלהינו ורוח כל בשר וכו', ולית תושבחתא אלא בסטרא דנשמתא ורוחא, והאי יומא קיימא ברוחא ונשמתא ולא דגופא. תושבחתא דדרגא אחרא עלאה, רוא דיומא שמשא קדישא, דאיהו נהורא דיממא, היינו יוצר אור, רזא דנהורא דנהיר, דמניה אתזנן ונהרין כל אינון חיילין רתיכין וכוכביא ומזלי, וכל אינון דשלטין על עלמא. תושבחתא דעלמא דאתי ביממא, דא היינו אל אדון.

ופירש בהסולם (ויקהל רט): יום הזה הוא יום של הנשמות, שנתעטר צרור ההוא של הנשמות, שהוא הבינה, ועל כן משבחים בתשבחות התשבחה של הנשמה. והיינו 'נשמת כל חי תברך את שמך ה' אלקינו ורוח' וכו'. ואין תשבחה אלא מצד הנשמה והרוח. ויום הזה עומד בבחינת רוח ונשמה, ואינו של הגוף. השבחה של מדרגה האחרת עליונה, שהיא סוד היום, השמש הקדוש, שהוא ז"א שהוא אור של יום היינו ברכת יוצר אור שהוא סוד אור המאיר שממנו נזונים ומאירים כל אלו הצבאות והמרכבות הכוכבים ומזלות, וכל אלו השולטים על העולם.

משל למלך שהלך לשמוע את עבדיו

ואמרו במדרש (שיר השירים רבה, ח טו) על הכתוב 'היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני', בזה הלשון: ר' נתן בשם ר' אחא אמר למלך שכעס על עבדיו וחבשן בבית קולין. מה עשה המלך, נטל כל צקרקטין שלו ועבדיו והלך לשמוע מה היו, מה הן אומרים. שמע שהיו אומרים 'אדונינו המלך הוא שבחנו הוא חיינו אל נחסר לאדונינו המלך לעולם', אמר להן בני הגביהו קולכם כדי שישמעו חברים שעל גביכם. כך, אף על פי שישאל עוסקין במלאכתן כל ששת ימים, ביום השבת משכימים ובאים לבית הכנסת וקורין קריאת שמע ועוברין לפני התיבה וקורין בתורה ומפטירין בנביא,

מספרי המגיד

כאן יש לו את ההרגשה שאפרים זלמן יעשה כל שביכולתו להזעיק עולמות, אולי יצליח במשהו להביאו לתודעת הציבור, אבל אם הוא יתרחק ויהיה בקצה הארץ, מה יוכל כבר לפעול עבורו. הוא הבין שהתעקשותו הרעה לו, עתה יוכלו לעשות בו ככל העולה על רוחם, לא יהיה מי שיוכל להרים קול זעקה על רמיסת זכויותיו ביד שרירותית, זה עצמו מסוכן ביותר.

להביע התנגדות לא יוכל, אבל אסור לו לשקוע בתוך היאוש, כי היא ממוססת את שארית המוטיבציה ללחום על חירותו.

באמצע הלילה בשעה שהעסק היה כמעט רדום לחלוטין, הגיע רכב בפנסים כבויים לקחת את חיים שלום מהמקום, הוא היה רדום לחלוטין היה מי שדאג להכניס לו אבקה מסוימת לקפה הדלוח ששתה בארוחת הערב, גם חבריו הורדמו ולא חשו בדבר, שני ברנשים רעולים נכנסו לחדר בשקט מופתי, בעזרת מפתח מיוחד שקיבלו מבחון, איש לא נכח ולא ראה אף הוצא חיים שלום מתאו על גבי אלונקה הוא הוכנס לרכב במהירות ראויה לציון בשקט מופתי כשהן דוהרים לכלא X אי שם ברחבי הארץ (לאחר זמן נדע שהיה זה כלא "תל מונד" שהוקם באותה תקופה לתת מענה ללחץ הגדול במערכת), נראה שהייתה יד מלמעלה שבחשה בסידור, איש לא הבחין ביציאה וגם הקבלה במקום הייתה שלא כלפי אסיר רגיל.

חיים שלום קיבל חדר נורמלי, הפעם שיכנו אותו עם אסיר אחד ששמו סמי, בחור שקט מאוד שכמעט ולא דיבר מילה, הוא היה מרבה בשינה, כך העביר את החיים האומללים בבריחה מהמציאות. לחיים שלום לא היה מושג מה עושה בחור כמוהו בבית הכלא, הוא כל כך לא שייך לזה, אבל הוא כבר מזמן דיכא את יצר הסקרנות, די לו בצרות של עצמו.

יומיים ישב חיים שלום בבית מלון החדש, ההבדל בין בית המעצר הקודם למקום החדש היה מפתיע ביותר, היחס אליו היה עדין ומתחשב, נראה שהם החליטו לעבור שיטה, חיים שלום כאסטרטג לשעבר קלט את המהלך, הוא הכין את עצמו לכל סוגי הטיפולים, הוא הבין שהם יטפלו איתו בשיטת "קאלטס און ווארים- קר וחם, גישה שנועדה לבלבל את החושים, כך מכניעים את הגוף שמסתגל לסגנון מסוים לשיטה שונה בתכלית, הם יסרוגו בזה כדי שלא ידע למה להכין את עצמו, שיטה זו תמנע ממנו הסתגלות, כדי שלא יצליח להתקבע מול שיטה מסוימת, כל רגע יהיה עליו לעמוד מול הפתעה חדשה.

ההפתעה החדשה נפלה כאשר הגיע אליו לביקור אדם גבה קומה בעל שער שובה, היה לו מראה מכובד ביותר, הוא היה לבוש אזרחית ולא היה מוכר לחיים שלום, בניגוד לבית המעצר הקודם התקיים המפגש בחדרו, כנראה מנסים להעלים את מציאותו מעין זרה. לפני המפגש הוציאו את סמי חבר החדר וחיים שלום נותר לבדו עם האורח החדש.

המבקר פותח את השפה בגרמנית צחה: "מולי אל תנסה להתחכם איתי, הקשב טוב למה שאני אומר לך, אנחנו יודעים היטב מי אתה, ישבתי על התיק שלך עד שאני יודע כל פרט על חייך, אני רוצה לומר לך משהו חשוב, כדאי לך לתת לה שימת לב ראויה. אנו יודעים את התרומה העצומה שלך לצבא, בשלושה מישורים: א) הכוח שלך להכין תוכנות אסטרטגיות לצבא, ראינו זאת בעשרות מקרים ואנו יודעים להעריך זאת היטב. ב) אנו מודעים לכישרון המדהים שלך לקלוט שפות רבות מאוד, יש לך שליטה ביותר משבע שפות חשובות ברמת שפת אם, ג) יש לך עוד מגוון כישורים, הבולט שבהם, זיכרון פנומנלי ברמה הגבוהה ביותר, פשוט מלאך השכחה שכח ממך מרוב שכחנותו.

שלושת הסגולות הללו עושות אותך משהו ייחודי ביותר, הלך באים אנו כעת אלך בהצעה נפלאה ביותר.

אנו מוציאים אותך מבית הסוהר, אתה לא עובר הליך משפטי כשל עריק, כפי שאנו עושים לכל חייל שנשט את הצבא, הכל מחוק, אנו נבנה לך זהות חדשה כעולה מגרמניה, פליקס האזרהר יליד מערב ברלין, אתה תשובץ במחנה אי שם, עם אנשים שלא הכירך מעולם, אתה גם תועלה בדרגות במהירות שיא, דבר שאנו לא עושים כלפי אף חייל בצבא.

תהיה תחת פיקודו הישיר של האלוף משה בריל, תקבל חדר לבד ולא תצטוץ להתחכך עם יתר החיילים, אנחנו יודעים שקשה לך עם כל מה שנהגו כלפיך עד עתה, אני רוצה לשמוחך, התקבלה החלטה מלמעלה להעביר קו על כל מה שהיה, אנו פותחים לך עתיד חדש, אין ביך לחייל מולי פלד דבר, אנחנו כבר נדאג לסגור את התיק על מולי פלד, אין לנו שום בעיה אם אנו רוצים בכך.

אני מבין שלא תוכל לענות לי מידית, אני גם לא מעוניין שתענה על הצעה שלא בשיקול הדעת, אני נותן לך ארכה של שלושה ימים להתבשל עם הרעיון שזרקתי לך... היה ברכה וחוש בטוב ובנעימים'.

אותו פלומי לא חיכה שחיים שלום יענה הוא יצא מהחדר במהירות כאילו היה נער צעיר.

חיים שלום היה בהלם מוחלט, הגישה החדשה הממה אותו, הם ידעו שהוא שולט בגרמנית כפי ששולט בעוד כמה שפות, הוא בחר לדבר איתו בגרמנית, שפה שכמעט לא מוכרת בארץ, מכמה סיבות שנראות לו. ראשית אף אחד לא יוכל להאזין להם, נדיר שבדיקו ברגע זה ימצא אחד מהכלא ששולט בשפה זו, שנית זו תהיה הוכחה שהוא לא שכח את השפה הגרמנית, הוי אומר שהזכרון שלו עובד היטב.

לא בחינם זרקו לו הצעה מפתה ביותר, בשפה הזו, היא באה מכיוון אחר בכלל, הם מבהירים לו שאין פניהם למלחמה, אדרבה יש לו אפשרות לפתוח דף חדש, הם משערים שמולי לא חזר בתשובה, אלא הוא מפוחד ממצבו שהסתבך, כמולי פלד הוא שורף את כל הגשרים שבנה תחת הזהות הזו, הוא חושש שיהיו לו מתנכלים ששנאו את דמותו הישנה, אבל אם תהיה לו דמות חדשה לחלוטין, במקום שונה שאיש לא הכיר, יקל לו להתמודד, הם מציעים לו הצעה שקשה לסרב לה.

האיש שאין לו מושג מיהו, הוא כנראה מהדרג העליון של הצבא, הוא לא היה בא עם הצעה כזו נדיבה אם לא היה לו גיבוי מלא מהרמטכ"ל, זה אומר שהרמטכ"ל לא רצה ברעתו, אז אולי לא הוא שלח את התמונה אלא היה עוד גורם שבחש בקדירה, יש כנראה מחלוקת עזה בין בכירי המטה, מה יהיה היחס אליו.

מספרי המגיד

היה מי שדאג לשבור את רוחו עם התמונה, כדי שיחיה ובוא לעסקת טיעון, אבל יש גורם אחר שמעוניין לדלג על הכל, הוא לא בא אליו עם עסקת טיעון, לא הולכים לחבוש אותו בכלא אף לא ליום אחד, הוא צריך רק להגיד את הכן. אם אכן כן, זו היא הזדמנות חייו, הוא לא יכול לצפות למשהו טוב יותר, אסור לו לפספס הזדמנויות.

לא כל יום יש הזדמנות כזו!!!

אך לפתע תופסת אותו מחשבה חדשה. אולי... אז חלק מהמזימה? יש כאן שיטה חדשה אך למוטט את קו ההגנה שלו, הם רוצים להוכיח לו שהוא שקרן ששיחק עמם את הבלאק אאוט, כך רצה לברוח מהדין, אבל כעת לאחר שיסכים עם ההצעה המפתה יהיה להם אות שהוא לא שכח את שירותו בצבא, כך יוכלו לשפוט אותו כעריק.

חיים שלום היה נסער מכל המחשבות שהציפו אותו, הוא לא ידע מה טוב לו ומה לא טוב לו. הפיתוי שנזרק לו בלבב אותו לחלוטין, לאחר אין ספור מחשבות הסיק שהצד הלוחם בו באמת לא מאמין למשחקים שלו, הם רוצים להביא אותו לידי הודאה, מה עליו לעשות במקרה מבלבל כל כך?

אולי עליו לשחק אותה מטומטם? הוא לא הבין מילה אחת ממה שאמרו לו, הוא הרי שתק בכל השיחה ולא הראה אות הבנה לדברים, הוא יאמר להגנתו שהיה איזה אדם מוזר שדיבר איתו בשפה זרה ואין לו כל מושג מה דיבר עמו? מה ירויח מכך הוא עוד לא יודע, אבל לכל הפחות הוא לא הודה ולא הכשיל את עצמו.

אבל הפיתיון כבר נזרק והוא חש לכוד בחכה, כמה שניסה להתעלם מכך לא יכול, יש אולי הצעה שיכולה להיטיב עמו, אולי עליו ללכת לקראת הצעה כזו, מה יש לו להפסיד, גם כך הם אומרים שישפטו עוד לעשר שנים, אם ירצו הם יוכלו לזייף הודאה, או לחילופין הם יוציאו מסמך קליני של פסיכיאטר שיעיד על שפיותו המלאה, הוא כבר התאושש לחלוטין מהמחלה שתקפה אותו, כוח זיכרונו חזר אליו לחלוטין והוא שפיט ויכול לרצות את עונשו על העריקה מהצבא.

אם לא ינסה, לא ידע האם הפסיד הצעה טובה.

רעיון נפל במוחו, הרי ברור שאותו מציע יגיע אליו פעם נוספת כדי לשמוע את תשובתו להצעה שהעלה בפניו, הוא ידבר איתו בעברית ויאמר לו כך: אני לא מוכן לדבר איתכם מטוב ועד רע, עד שאתם לא מתחייבים בפני במסמך שחתום על ידי נוטריון כי לא תשפטו אותי למאסר בשום פנים ואופן! רק אחרי שהלה ינפיק לו מסמך שתופס מבחינה משפטית, ישב איתו על ההצעה.

כך יוכל לבטח את עצמו שלא מנסים לבשל לו מזימה שפילה להכניס אותו למאסר רב שנים.

החיזיון המופלא

כל אותו ערב היה חיים שלום מסוחרר מרוב רעיונות, הצדדים נטו לכאן ולכאן, רגע אחד חושב הוא שוב על עתיד חלומי, הוא יהיה קצין בכיר בצבא שיתן את הקו בצבא ואולי בעוד מקומות נוספים, שנים רבות זה היה החלום שלו, עתה הוא חוזר וניעור, יש הצעה מפתיעה שקשה להתעלם ממנה, עדיין בתוך הלב שוכנת לה המשיכה לחיים אלו.

אבל מנגד התגייסו כוחות הטוב, החודשים האחרונים שהתקרב לתורה גם להם יש מה לומר, אמנם זה הגיע מתוך שלא לשמה, אבל גם שלא לשמה פועל משהו, לאחר הרבה צער ורדיפות שסבל מהצבא התקרב מאוד אל המחנה הישן, אך הוא יכול לבעוט בכל המורשת העשירה שקיבל, הלא כל מה שיש לצבא להציע אינו שווה אפילו גרגר עפר לעומת הנצח, האם יש כאן בכלל שני צדדים!?

אבל מלחמת היצר פנים לה רבות, הפיתיון שהוטמן חלחל עמוק בתוך לבו, היצר בא מכיון שקשה להתעלם ממנו, שעות רבות הסתובב בחדר הלוח ושוב כפנתר זועם, כשהוא חושב על הסיכוי שלו לשוב לעולם הישן ולהשתבץ בו, לאחר הבגידה הגדולה שלו בעולם הישן, הסיכוי דל ביותר, מי ירצה להתקרב לאדם שטבל בכל ה'שמלאך' (השומן) של המחנה הציוני, מה הוא יכול להיות? רק איזה אדם פשוט שישב באיזה בית כנסת צדדי כשהוא מרוחק מכולם, לעומת זאת, אם יחזור למסגרת הצבאית כפי הצעת אותו אדם בכיר יש לו סיכוי גדול לפתוח דף חדש.

הוא רואה עד כמה שהם רדפים אחריו סימן שהם רוצים אותו, הם זוכרים היטב את כישורונותיו המופלאים, כשידע לתכנן תוכניות ארוכות טווח, הוא קרא מפות יותר טוב מכל מי שניסה להתמודד כנגדו, התפיסה שלו הייתה מטאורית, הוא קרא מפות כפי שקוראים ספר קריאה מרתק, את זה ידעו בפיקוד הגבוה.

הם גם התפלאו על הכישרון המיוחד שלו לקלוט שפות ברמת שפת אם, בלי היגוי זה, דבר כזה מאוד חשוב לצבא, הם יכולים להכשיר אותו להיות סוכן חרש ולשתול אותו בכל מיני מדינות, כפי שרמז לו אותו בכיר, הובטחה לו משכורת עתק שרק ניתן לחלום עליה, הוא גם יוכל להתחתן, במצב החדש יהיו הרבה שירצו לחטוף אותו כחתן.

התוכנית נראית לו רצינית ביותר, כל ההעברה המחירה באישון ליל כגנב, כמו צורת הקבלה שלו ב'תל מונד' בלי לציין דבר בפרוטוקול הקבלה של בית הכלא, מראה שיש יד בחלונות הגבוהים שבוחשת היטב בעניינים, הם עושים כאן מעשה שלא יעשה בשום חברה מתוקנת, אין זאת כי הם רוצים להעלים אותו במידה ויעשה עמו עסק.

איש לא ידע יותר על האסיר מולי פלד שנעלם באישון ליל מבית המעצר במגרש החוסים בלי שאיש ידע על כך (מלבד החוקרים והצוות הבכיר בהנהלה) כנראה שגם מכאן יבריחו אותו באישון ליל לאי שם כפי שעשו קודם לכן, הוא יהפך לאדם אנונימי לחלוטין (חסר שם) עד שיסודר עם זהות חדשה, כפי שהוצע לו על ידי אותו בכיר מסתורי. הוא רק צריך לומר 'כן' ואז נפתחים בפניו שערי פאראדיס (ג'ע במושגי הגויים).

אבל עדיין מנקר בו החשש, אולי מנסים להערים עליו, כדי להוציא ממנו הודאה, לכן הם מטשטשים אותו עם הצעה כה מפתה כדי שייכנע להם, אין דבר שפועל יותר משוחד, זה פותח את כל הסוגרים אפילו ההרמטיים ביותר, אחרי שיחיה יקבל את המכה שלו, אין להם ברירה אלא לתכנן תוכנית הונאה כזו, כדי שגם שועל ערמומי כמוהו יפול במכמורת.

מספורי המגיד

ים של מחשבות נעו בתוכו אנה ואנה, עד שכמעט נטרפה עליו דעתו מרוב לחץ.

הארוחה שהוגשה לו בחדר נדחקה לצד, לא היה לו תיאבון לאכול אפילו את המאכלים הטובים ביותר. הוא נותר לבדו בחדר, חבר חדרו לא שב מאז שהוצא, כנראה שהועבר למקום אחר, כדי להותיר אותו לבד בלי שאיש ידע מה קורה עמו, לאחר אין ספור סיבובים נפל על המיטה מותש לחלוטין, כה עייף היה עד שנרדם בבגדיו, שנתו הייתה טרופה ומלאה הזיות.

לפתע הוא רואה מחזה מדהים ביותר, חודשים ארוכים אחרי שלא ראה את אביו בחלום, הוא רואה אותו בצורה ברורה מאד, הפעם לא הקדיר פנים כבפעמים הקודמות, אלא מראהו היה אצילי ביותר, הוא התקרב אליו, פניו היו ברורות מאד, דומה שהוא חי גמור, כך זכר אותו בלחזותו, בעת שהיה משתעשע עמו בפתגמי דאורייתא בריתחא דאורייתא.

לראשונה שמח לראותו, תמיד בחלומותיו היה מרגיש בתוך החלום חרדה עצומה מזמנתו המייסרת, הוא לא היה מסוגל להכיל אותו, אבל הפעם הרגיש עד כמה הוא כמה אליו ומחכה למוצא פיו.

"חיים שלום שלי, אתה נמצא כעת בניסיון קשה מאד, זה אכן ניסיון לא פשוט, מעולם לא עברת ניסיון כזה בכל ימי חייך, כששני צדדים הפוכים עומדים מולך, אושר כביכול, מול חיי יסורים שנים ארוכות, ידע אני שהניסיון גדול מדי עבורך, לכן באתי לחזק את ידך שלא תיפול במהמורה הנוראה שכרחה תחתך.

אני יכול להרגיע אותך שזה יהיה הניסיון האחרון שלך, ניתנה לך הזדמנות פז לחזור לעולם הטוב בו היית עד לנפילה הגדולה שלך, אם תתגבר על עצמך תקבל שפע עזרה משמים, אין לך לחשוש שמא תהיה נידח ולא תוכל להתקבל בקרב החברה החרדית וכתוצאה מכך לא יהיה לך שיחך.

הפוך יהיה, אתה תתקבל בצורה מיוחדת במינה, כמו כן תהיה לך סייעתא דשמיא גדולה שהשיחך שלך יחזור. תדע לך שצארטיל היא עזרתך בקודש ולכן היא ממתנה לך כל כך הרבה שנים, עליך לעמוד בכל תוקף על עמדתך שאין לך כל קשר ושייכות לחיי חולין כמו חיים בצבא, אל תחשוש שהם ירעו לך בשל כך, עוד תראה בקרוב ישועות גדולות מאד"

חיים שלום מרגיש את אביו יותר מכל פעם אחרת, פניו מבהיקות כפני מלאך, הוא חש שדבריו הם האמת המוחלטת, אין לו פקפוק שאביו הביא לו מסר מיוחד מהשמים. אבל עדיין הצד האחר לא מוותר, בתוך החלום עצמו מתגנבת היא כדי לטשטש את ההשפעה העצומה של החלום עליו, גם כעת לא נותנת לו הסטרא אחרא להתחבר עם האמת, מי יודע כנראה שעדיין הוא רחוק מאד מעולם התשובה, כי גם בחלום מרגיש הוא את קושי המאבק הזה במיוחד, זה כמעט מעבר לכוחות שלו.

הוא חש סקפטי לחלוטין ביכולת שלו לדחות את כל המניעות, גם בחלום מרגיש הוא כאילו גלים גבוהים מנסים לשטוף אותו עמו, צרעה גדולה מזמזמת ברקע, היא מזהירה אותו, לא לקבל את הצעת האב, כי הוא עלול ליפול בפח יקוש שטומנים לו אנשי הצבא, הם מסוכנים מאד, אם ינסה להתחכם איתם יסבול מאד.

לפתע צפים בחלום סיפורים מסמרי שער של מתחכמים למיניהם שניסו ללחום מול הרשויות הצבאיות או האזרחיות ונחלו תבוסה מוחלטת, לא רק שלא היטיבו עם עצמם אלא החמירו את המשפט בעשרות מונים.

ברקע נשמעת צעקה נוראה אין לו מושג מהיכן היא מגיעה: תיזהר לא ללחום מול הצבא הם ירסקו אותך לחלוטין, תהיה חבוש בכלא רחוק מעין רואים, איש לא ידע ממך, לכשתצא מהכלא תהיה אדם חלש מותש בלי אופק, לבסוף תיעלם מהעולם כאלמוני עני בלי שנפש חיה תשב עליו שבעה.

הוא חש בתוך החלום את החולשה הנוראה שתוקפת אותו, הוא לא מסוגל להכיל איך מתגברים על כל המכשולים הגדולים שעומדים בפניו.

אם יעמוד בצורה עיקשת יכלא למשך עשר שנים, גם אם יבוא עמו לעסקת טיעון ישב כמה שנים, כעת באה לו איזו הצעה שיכול להיות שתיטיב עמו, הוא לא יצטרך לשבת בכלא אפילו יום אחד, ולא עוד הוא יתקדם בחיים הוא יקבל משכורת עתק ודרגות בכירות ביותר ואולי בעתיד יהיה מנהיג פוליטי רב השפעה.

כבר כמה שבועות הם לוחצים אותו בכל השיטות שרק הם מסוגלים להפעיל, להודות כי הוא עריק מהצבא. גם בתת הכרה הוא מודע היטב לחומרת מצבו וזה מקשה עליו לקבל את העידוד של אביו.

"טאטע סיא איז צו גרויס אויפ מיר, איך קען זין נישט פארמעסטן מיט דעם- אבא זה מדי גדול עלי אני לא מסוגל להתמודד עם זה".

אבל האבא הרחום לא כועס ולא מתקוטט עמו כבפעמים עברו, קולו רך ומלטף ומרגיע.

"טייער קינד מיינער שרעק זיך נישט, סיא אלעס נאר איינרעדיניש, בלויז דייע איינבילדונגען, טאמער עסט וועלן ערנסט וועסטי זעהן ישועת ה' כהרף עיף בני היקר אל תיבהל הכל רק דמיונות, אם תרצה באמת תראה את ישועת ה' בקרוב"

לאחר מילים אלו נעלמה דמותו וחיים שלום התעורר מהחלום, כל כולו היה רטוב מהזעה שהציפה אותו, נדמה לו שטבל במים רותחים ביותר, בגדיו היו רטובים עד כדי שניתן לסחטם ולהוציא מהם גיגית מלאה מים, הוא חשש שיקבל זלקת ריאות פעם נוספת אם לא יחליפו את בגדיו בהקדם.

המילים האחרונות ששמע בחלום היו ברורות לחלוטין, עליו להתעלם מכל הפיתויים, הכל חלומות והבל הבלים, הוא יראה בקרוב ישועה פלאית, היד ה' תקצר לשחרר אותו? אבל הוא צריך להיות ראוי לכך, ברגע שיקבל את ההחלטה בצורה חדה וברורה בלי גמגומים הוא יראה זאת בקרוב.

{ אז נדברו }

פרשת ויקהל תשפ"ב | לסדר: "שבת שנתון לד'" | גליון מספר: 548

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת לחזור מט
(ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

למה היהדות עושה כ"כ עסק מכסף?? פרשת שקלים (חדשים)!

נמצאים אנו בפרשת שקלים!!! יש את הוורטים הידועים על פרשת שקלים... את העניין של החצי והעשיר לא ירבה והדל לא ימעט... אבל אני רוצה לגעת בנקודה הרבה יותר רחבה...

פרשת שקלים מלמדת אותנו את קדושת הכסף!!! מה הכוונה??

התורה מלמדת אותנו את הערכים של החיים... יש את קדושת התורה!! יש את קדושת הארץ!! ויש את קדושת השבת!! ויש כמובן את קדושת החיים!! ויש אתה קדוש ושמך קדוש... אז זהו שבפרשת שקלים התורה מלמדת אותנו שיש גם קדושת הממון!!! אתה לוקח מחצית השקל... שבינינו... מדובר בכמה שקלים בודדים... ברגע שנתת אותם לעבודת המקדש... זהו!! אתה בפנים... יש לך חלק בקרבנות ציבור... אי אפשר לקחת לך את זה!!! זו מציאות!!!

ובאותה מידה ההיפך... אם אתה מחזיק אצלך כסף שלא שייך לך... יש פה מציאות של כסף שלא שייך לך!! וזה לא צחוק... עלול להיות לזה השלכות מרחיקות לכת... אתה יודע מה??

לצורך העניין אני אתן לך דוגמא: שמעתי שיש כזה מנהג שלא להשתמש בארנק שהיה שייך למישהו אחר... נניח שהיה למישהו ארנק והוא קנה חדש וזרק את הארנק שלו ליד הפח... ואני מגיע ורואה ארנק יפהפה... לא!!! אל תגע בארנק שלו... אל תעזי... למה?? כי ארנק של בן אדם מסמל את המזל שלו... ואם אתה לוקח את הארנק שלו... אתה כאילו "שואב" אליך את המזל שלו... חכה חכה... בלילה יתחילו להגיע אליך כל מיני רוחות ואתה גממור...

אז זהו שאני לא יודע מאיפה לקוח המנהג הזה והאם יש לו בכלל מקור... דבר אחד ברור לי כשמש בצהריים: אם יש לך עשר שקל ששייך לחבר שלך והוא נמצא אצלך שלא כדין!!! פשוט וברור שכאן אתה בהחלט משחק עם המזל שלך... הההראית: ברגע שמחצית השקל שלי נמצא במקדש אני שם!!! יש לי חלק ממוני בקרבנות ציבור!! אז על אותו משקל... אם עשר שקל של חבר שלך נמצא אצלך בתוך הכיס... ונניח שנגזר עליו בר"ה שהוא יפסיד את ממונו ועליך לא נגזר!!! ותכל'ס... אתה הלכת למחסני חשמל... קנית מכונת כביסה ב-3000 שקל... ועשר שקל מתוכם זה היה של חבר שלך... ופתאום המכונת כביסה התקלקלה!!! למה?? כי נגזר עליך להפסיד כסף...?? לא! נגזר על חבר שלך להפסיד... מה נעשה שעשר שקל במכונת כביסה הזו שייך לחבר שלך... העשר שקל הזה הוא מספיק דומיננטי שיהיה לו חלק ממוני במכונת כביסה שלך כדי לקלקל אותה... אין לי שום ספק בחידוש הזה!!! זה ברור לי כשמש בצהריים!!! אתה יודע מה? זה אפילו פסוקים מפורשים בתורה... כשקורח ועדתו הלינו על משה רבינו... משה רבינו מתפלל לה' אל תפן אל מנחתם!!! אומר רש"י במקום: יודע אני שיש להם חלק בתמידי צבור, אף חלקם לא יקובל לפניך לרצון, תניחנו האש ולא תאכלנו... מה כתוב כאן?? משה רבינו יודע שעדת קורח חוטאים!! וממילא החלק שיש להם בקרבנות ציבור (מהמחצית השקל שהם שילמו) הוא כעת רק מזיק לכלל ישראל... אבל מה נעשה... זו מציאות!!! יש להם חלק ממוני בקרבנות ציבור... ואת זה אי אפשר לקחת מהם... ולכן אין ברירה... משה רבינו מתפלל לה'... 'שה' יפריש את החלק שלהם בצד בנפרד ותניחנו האש ולא תאכלנו... על אותו משקל: אם אתה מחזיק מאה אלף שקל בידיים ועשרת אלפים שקל מתוכם זה כסף לא ישר... כסף ששייך למישהו אחר... זה כסף שאין בו ברכה!!! (ממה נפשך: לך בודאי אין ברכה בכסף הזה כי הוא לא שלך... ולמי שהכסף הזה שלו בודאי הוא לא ראה ברכה בכסף הזה... הראיה שהכסף הזה לא אצלו משום מה...) ואם אתה לא תפריש אותו ותבדיל אותו משאר הכסף... אז אל תתפלא אם פתאום לא תהיה ברכה בכסף הזה למרות שאתה נותן מעשרות ועושה צדקות... כי עם כל הכבוד... זה לא הכסף שלך!!! ברכת והירקותי לכם ברכה עד בלי די נאמרה על ממון שלך... ולא כשהממון של השני נמצא אצלך שלא כדין...

זה מה שנקרא: קדושת הכסף!!! התורה מתייחסת ברצינות תהומית לבעלות ממונית!!

איך מישהו פעם העיר לי... למה אתה מדבר יותר מידי על כסף?? צחקתי ואמרתי לו: יש עוד מישהו שמדבר הרבה על כסף... אתה יודע מי?? השולחן ערוך!!! יש טור שלם של שולחן ערוך חושן משפט שכל הנושא שם זה כסף כסף כסף... אה... מה צריך לדבר כ"כ הרבה על כסף?? בא נשאל ככה: גם יעקב אבינו מדבר הרבה על כסף... ממונו חביב עליו יותר מגופו וכו' וכו'... לעומת זאת עשיו... אף פעם הוא לא דיבר על כסף... אתה יודע למה?? כי עשיו לא צריך לדבר על כסף... פעם בחודש חודשיים הוא יוצא ל"סידורים"... עומד בפרשת דרכים ומלסטם את הבריות... במקום לעבוד 21 שנה בצאן לבן... ברגע אחד של פחד הוא לוקח לבן אדם את כל הכסף שהוא עבד עליו שנים... בטח... כשככה זה נראה.. בשביל מה צריך לדבר כ"כ הרבה על כסף... אני יכול להביא כסף בשניות.

כן... יש כאלו שכל היום מדברים על כסף... למה?? כי הם מאמינים בקדושת הכסף!!! שכסף צריך להגיע בישרות!! כסף צריך להגיע מידי המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה בישרות ובכשרות... ומי שזהיר בדיני ממונות... הוא באמת מדבר הרבה על כסף... כי כסף אצלו זה עבודת ה'... אבל אני?? אני רק דורש דירה!!! וזהו... במשפט אחד סיימתי לדבר על כסף... בטח... שודד ים לא צריך לדבר הרבה על כסף... בשניה אחת הוא מרוקן כיסים של אנשים... הגיע הזמן שנפנים את המסר הנרחב שטמון בפרשת שקלים: בכסף יש משהו קדוש!!! כסף זה משהו שצריך להיות נקי וזך... והיה מחנך קדוש מטומאת גזל... (במילואים של פרשת תצווה יש קרבן חטאת מיוחד לטהר את המזבח מכל נדנדו גזל...) זה לא חכמה לקבל כסף בצורה לא ישרה... גם אם קבלת דירה מהשווער.. גם אם הצלחת לעשות קומבינה ולהיות רשום בכמה מקומות כדי לקבל מילגה מוכפלת... בסופו של דבר יש פרשת שקלים!!! והעשיר לא ירבה והדל לא ימעט... החלק שלך לא ישתנה... כסף זה לא ביונס... כסף זה אוצר שלא יוצא אף פעם מידי של הקב"ה...

מחממים מנועים לקראת מסכת יבמות--ה"קשה" הזו...

מתנצל: יש לי **יותר מידי הרבה** מה להגיד על מסכת יבמות... (סליחה שאני לא מדבר על הסיום המרגש של סדר מועד... את זה נשאר את זה לבני הבית... מה נעשה... אנחנו יותר מידי עוסקים ביום שאחרי) **אני רוצה להתמקד בנקודה אחת די כללית שהיא קשורה לאו דווקא למסכת יבמות...** מסכת יבמות נקראת מסכת **קשה**!! בפירושו!! באופן הכי רשמי!! המסכת הכי קשה!!!

אז זהו... שאני מרגיש היימשיש לדבר על הנושא של **קושי**... כי בעבר הייתי קשה הבנה עצום ואני אלוף בלהבין מה זה **קשה**... ישבתי שעות מול גמי ולא ידעתי אפילו איפה לפסק את המשפטים... אני זוכר את הרגעים האלו שני יושב מול הגמי ובוהה... מקטט את המצח... וחוזר שוב... ולא מבין... ומהמקום הזה שהייתי בו **אני רוצה לגלות לך סוד כמוס:**

אליבא דאמת אין כזה דבר גמרא **קשה**!!! הגמי היא לא באמת דבר כ"כ **קשה**...

מה אני מתכוין? אז ככה: באופן כללי יש הבדל בין קשה של **מבוגרים** לקשה של **צעירים**!!!

כשצעיר אומר קשה לי הוא מתכוין למשהו אחד, וכשמבוגר אומר קשה לי הוא מתכוין למשהו אחר לגמרי... **מה ההבדל?** ילד הוא באמת מוגבל... יש דברים שהם באמת מעבר ליכולות שלו... לדוגמה: ילד שאומר קשה לי להרים שק תפוז"א עשר קילו... הוא באמת לא יכול!! הוא עדיין ילד... הכוחות הפיזיים שלו מוגבלים ויש משימות שהם למעלה מגבול היכולת שלו... לעומת זאת מבוגר שאומר... קשה לי להרים שק תפוז"א... אתה מבין לבד שהוא מתכוין למשהו אחר לגמרי... זה לא שיש לו באמת קושי פיזי להרים את זה!! זה לא שהוא באמת מוגבל ולא יכול להרים את זה!! רק מה? אין לי כח... כבד לי... לא מתחשק לי... אני לא בשביל לסחוב עכשיו כזה כובד... תבא אחרי החגים- במאי...

אתה מבין את ההבדל בין קשה לי של צעיר לקשה לי של מבוגר???

אותו דבר בלימוד... ילד או בחור צעיר... המוח שלו לא תמיד בשל מספיק כדי להבין דברים קצת מסובכים... אם תלמד עם ילד מסכת יבמות והוא יגיד קשה לי להבין... יתכן שהוא פשוט לא מסוגל להבין!! זה גדול עליו... לעומת זאת כשבן אדם מבוגר יושב מול גמי יבמות ואומר קשה לי... זה לא קשה מהסוג של ילד!! זה לא שזה מעבר ליכולות ההבנה שלי...

רק מה?? זה דורש ממני מאמץ טיפה יותר גדול... ולא מתחשק לי להתאמץ...

למה כ"כ חשוב לי להגיד את זה?? אספר לך בנימה אישית: אני די מתבייש לספר... אבל היות ויש לי משקעים מהעבר מגמרות קשות... לכן כל הזמן ברחתי ממסכת יבמות... רק פתחתי יבמות פתאום המילים ירצו לי מול העיניים... ובמשך שנים מסכת יבמות היתה החולשה שלי... שאני רק רואה את מסכת יבמות בצד אחד של המדרכה אני עובר למדרכה השנייה... והנה עכשיו... כבר לפני שנה לקחתי בחשבון שהולכים ללמוד מסכת יבמות בדף היומי... אמרתי לעצמי: אני חייב כבר לעשות את הקרח עם מסכת יבמות... אני רוצה ללמוד את זה עוד לפני שלומדים בדף היומי... כדי שכשי אדע להעריך לזה... אולי באמת צריך להזהיר את כולם שלא יעיזו להתקרב למסכת הזו כי היא קשה... ותכלס... התחלתי ללמוד איתה והבנתי!!! בטח שהבנתי!!! והיא מסכת מתוקה מדבש ונופת צופים... ואני אומר לך שגם אתה תבין **וזה לא קשה!! מבטיח לך!!** רק מה פתאום קלטתי?? ש-לנו היותר מבוגרים... עדיין תקוע לנו בראש מהילדות ששכשאוברים לך על מסכת שהיא קשה המשמעות היא **שאי אפשר להבין אותה!!** אי אפשר!!! חסום!!! מעבר לגבולות היכולת!!!

אז זהו שלא!! בתור ילדים זה נכון... ילד באמת לא מסוגל להבין כל דבר... יכולת ההבנה שלו מוגבלת... אבל מבוגר?? תעשה לי טובה... יש לך חשבון בנק?? אתה יודע איך עובד סילוק האשראי? סליחה... אתה יודע לבדוק מד מים... אתה משלם משכנתא...?? אתה מבין איך זה עובד? אם אתה מבין את זה... אז אתה יכול להבין גם מסכת יבמות!! יבמות לא יותר מסוככת מכל חשבון אחר שכל בן אדם מבוגר נורמלי צריך לעשות בחיים... המסכת הכי קשה בש"ס... היא מסכת שאפשר להבין אותה... בפירושו אפשר!! רק מה?? צריך טיפ טיפה להתאמץ יותר... ואם אתה לא מוכן להתאמץ ואתה אומר קשה לי... בסייידר... אז יש פה עצלות... החלטת להתעצל... אבל אל תקרא לזה קושי של חוסר הבנה... זה לא קושי מהסוג של הילדים... אלא קושי של מבוגרים שלא בא להם להתאמץ...

יש לי שאלה: אני לא יודע לפרטת מחשבוני!! אני גם לא מבין את המינימום מושגים של מינוס ופלוס בחשמל... כל פעם שמישהו ניסה להתחיל להסביר לי... אמרתי לו: תעשה טובה... לא הצקתי לך... אל תציק לי... עכשיו: אני שואל אותך: זה כ"כ קשה להבין?? **מסתמא שלא!!**

אז למה זה כ"כ קשה לי?? **כי אין לי סבלנות לזה**... אין לי את המינימום עצבים וסבלנות להקדיש חמש דקות נוספות להקשיב לאדון חשמל שבא לתקן לי פה משהו... זה סוג הקושי שלי להבין דברים כאלו... **וזה בדיוק הקושי של מסכת יבמות... אז כונו!** מסכת יבמות היא מסכת קשה!! בפירושו קשה!! ומה הקושי שלה?? שמי שיתעקש לא להשקיע אפילו עשר דקות נוספות בשביל להבין איך הדברים עובדים... הוא באמת לא יבין... (אני מדבר בעיקר ביחס ל-23 הדפים המסוימים והיותר "קשים" של יבמות)... אבל אל תקרא לזה מסכת קשה!!! המסכת לא יותר קשה מכל חשבון הכי קטן שאתה צריך לחשב (כמה לשלם למטפלת וכמה לקזז מזה לימי שלישי שבדיוק הוצאת אותו יותר מוקדם)... עכשיו חוץ מזה... מסכת יבמות בין הייתר יושבת על סוג מסוים של חשיבה!! מה שנקרא: **חשיבה משפחולוגית**... משפחולוגיה זה סוג של חוש... יש כאלו שמיאוד אוהבים משפחולוגיה... יש שפחות... ויש שלא מסוגלים לסבול את זה... וזה אני... **אבל בא נגיד את זה ככה**... מי שיועד להגיד בחתונה של צאנז... מכמה פעמים וזכמה חתן הוא אייניקל של הדברי חיים... או כמה פעמים החתן מבית ויוניץ הוא אייניקל של הסבא קדישא אהבת ישראל... מי שיועד לעשות חשבונות כאלו... עליו נאמר: חילך לאורייתא... ולא צריך להגיע לחסידים... יש מושג שנקרא "דו שיח של שני זקנים מרוקאים שנפגשים... סבא שלי... דוד שלי... נכד שלי... גיס שלי... הוא הסבא רבא של פורטונה... מי שיועד לחשבן כאלו חשבונות... קדימה!! יבמות זו המסכת שלך...

אז אני דווקא לא חזק בזה... ובכל זאת אני מתעקש לטעון שמסכת יבמות מבחינה מסוימת יותר קלה ממסכתות ביצה תענית מגילה מועד קטן תגיגה... זה נשמע לך מוזר... אבל אתה תסכים איתי... כי מסכת יבמות זה עקרון מסוים!!! שאם רק היה לך סבלנות הייתי אומר לך את זה פה בכמה משפטים... ואם קלטת את העקרון... זהו... אתה בפנים... אתה כבר יודע לחשבן את הכל לבד... משא"כ בכל המסכתות היותר קלות... דווקא בגלל שהם קלות יש בהם אוסף של מלא מלא פריטים... מלא מימרות... ולכן דווקא מסכת יבמות שיש בה עקרון אחד היא יותר קלה!! מי שזוכר... כשהייתי בבית ספר יש מקצוע שנקרא מתמטיקה!!! לי מתמטיקה היה מאוד מאוד קשה... פשוט לא הבנתי... אבל מי שכן הבין... זה הכי קל בעולם!! כי ברגע שהבנת את העקרון אז גמרנו... אין פה אפילו מה לזכור... לא כך בכל שאר המקצועות שיש חומר לימודי... יש הרבה מה לזכור... אתה מבין את ההבדל? אז זה בדיוק הרעיון של יבמות!!! צריך נכונות נקודתית לקלוט את העקרון ואתה בפנים...

מה ה'סקופ' הגדול של פרשת ויקהל??

יש את התמיהה הנצחית שמלווה אותנו מידי שנה כשמיגיעים לפרשת ויקהל... פרשת ויקהל נראית לכאורה פרשה **מי ותרתי!!!** חלק נכבד מפרשת ויקהל... התורה פשוט **חזרת מילה במילה** על מה שכבר כתוב בפרשת תרומה... בינינו... זה נראה ח"ו מיותר... בשביל מה לחזור על אותם "שלושה גביעים משוקדים" ועוד "עשר אמות אורך הקרש" עוד פעם??

אז זהו!! שאני אגלה לך סוד...

אתה יודע למה פרשת ויקהל נראית לי פרשה מיותרת??

אני אסביר לך מאוד מאוד פשוט: בראש שלי ושלך נתפס שאם בפרשת תרומה ה' מדבר ברור ומצוה אותנו **ועשו** לי מקדש... **ועשית** ארון... ואת המשכן **תעשה** עשר ריעות...

נו... אז מה כבר יכול להיות?? אם ה' ציוה בטח הם עשו מה שה' אמר... מה... לא?? מה חשבת?? מה מצוה ואומר מה לעשות ועם ישראל הסתכלו בעיני עגל וחבקו ידים ולא עשו כלום... ברור שאם ה' ציוה לעשות אז... אז בטח עשו... **לכן!!** אני מציד... כבר מפרשת תרומה קבלתי עדכון שהמשכן נבנה... מבחינתי כבר ממזמן היתה הקמת המשכן... **ואז!! לפתע מגיע פרשת ויקהל...** והתורה פתאום "זכרת" לתאר בדרמטיות ש... תקשיב... **הם עשו את זה!!** הם **עשו** את המשכן!! אני מציד לא מבין: מי חשב שלא?? מה... חשבת שה' ציוה לעשות משכן ו... ו... ועם ישראל לא יעשו?? באמת חשבת שזה לא יקרה??

אז זהו!!! שתתפלא לשמוע שהתורה כן!! כן רואה לנכון לבשר לנו ולעדכן אותנו בתגלית המרעיעה שאכן אל תשאל... ה' ציוה ו... **והם עשו!!** והם עשו בדיוק מה שה' אמר, כאשר ציוה ה' את משה...

אה... אתה שואל מה החידוש הגדול?? מי חשב אחרת??

סליחה אדוני היקר... אפשר בבקשה לשאול שאלה אישית... אתה לא צריך לענות לי... ה' ציוה אותי ואתך לשמור על העיניים... אנחנו עושים את זה? בטוח?? לגמרי לגמרי? כאשר ציוה ה' את משה...? ה' ציוה אותי ואותך לא לדבר לשון הרע... וה' חזר על זה כמה פעמים ואמר לנו שהנושא הזה מאוד חמור אצלו... בינינו... אני ואתה מושלמים בזה? אנחנו לא לא לא מדברים לשון הרע אף פעם?? אני לא יודע מה קורה אצלך... אבל אצלי... לצערי הרב יש עוד הרבה מה לעשות בנושא... ואתה יודע מה... עזוב שמירת העיניים ולשון הרע... למה לדבר על נושאים מביכים... בא דבר על משהו הרבה יותר פשוט... ה' ציוה אותנו בעשרת הדברות **להאמין בו!!** נאר אמונה און בורא כל עולמים... להאמין שהכל ממנו... ולא לחמוד מה שיש לשני כי הכל בגזירת עליו... לא לפחד מאף אחד כי הכל משמים... נו... אנחנו חיים את זה??

אאאאאאאא... לא בדיוק... חצי חצי...

אה... אבל איך זה יכול להיות?? הרי ה' דיבר ברור!!! ה' ציוה אותי להאמין בו!! ובעיקר דיבר איתי על זה וגילה לי שהכל ממנו יתברך ואני הרי מאמין ל-ה'... (לא רק מאמין **בו** אלא גם **לו**) אז למה בשטח ביום יום... אני לא תמיד חי את זה ומשנן את זה?? הרי ה' ציוה את ה'!!! ה' ציוה אותנו לשבת וללמוד תורה ולא להקניט את החבר... ואיכשהו היצר הרוע מגיע באלגנטיות ומשנה שם קורה... איך זה באמת קורה?? (הרי אני לא מדבר עכשיו על מי שאין לו יראת שמים... אני מדבר על היראים ושלימים שבינינו... שגם לנו יש כל מיני פקשושים...)

להיות מעודכן בנעשה בממשלה או עדיף שלא???

ברשותך קורא יקר: אני רוצה לשתף אותך בתהליך אישי שעברתי עם עצמי בכמה שנים האחרונות... סוג של שינוי גישה בחיים... מעניין אותי איך אתה תראה את זה... האם זה הלכתי קדימה או אחורה....

ובכן: הכל מתחיל (בזכות) מהממשלה הרעה שקמה עלינו בחצי שנה אחרונה... שהציבה לעצמה מטרה להתנכל ולהעיק לכל דבר שבקדושה... מדובר ברשעים שמנסים כל הזמן לחבל בכרם ה'... ובשבוע האחרון פתאום נזכרתי שלפני שמונה שנים בערך עברנו תקופה ממש דומה!!! מי שזוכר... גם אז קמה ממשלה שכל מגמתה היה נגד היהדות... וזה היה גם אותם פרצופים פחות או יותר... גם אז הציבור החרדי עבר תקופה לא פשוטה בכלל... (היה אז את הפגנת המיליון למי שזוכר... היו ימים...) ואז!!! בסקרנות אישית נוסטלגית... סיקרן אותי לחזור אחורה ולראות מה כתבתי אז- בעלון אז נדברו באותם ימים... התחלתי לנבור בעלונים ישנים של אותה תקופה... **והייתי המום!!!** כמעט בכל מאמר שני מוזכר יאיר לפיד ובנט... ואווי... איזה נורא ואיום... ה' ישמור ויציל... וה' יושיע אותנו בקרוב מכל אויבינו ומבקשי רעתנו... **וככה במשך שנה וחצי!!!** כמעט בכל עלון יש לכה"פ מאמר אחד שמדבר על הממשלה הנוראית הזו ואווי... מי יקום לי עם מרעים... רבת שבעה לה נפשנו הלעג השאננים... הבט ימין וראה ואין לי מכיר... בקיצור: אל תשאל... קול נהי נשמע מציון איך שודדנו... ואוי לאזניים שכך שומעות...

והנה אני עכשיו שמונה שנים לאחמ"כ... אני פתאום מסתכל על עצמי! רגע... מה קורה פה... כבר למעלה מחצי שנה שקיימת כאן ממשלה מזעזעת שהיא ממש בבחינת "צא ולמד מה ביקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו..." ויודעי דבר טוענים שהממשלה הזו עוד יותר רעה ויותר ומתנכלת לידישקייט מאשר הממשלה שהייתה לפני 8 שנים... (זה נכון??)

ואילו אני- אני כעת חוזר לעצמי... אני פה בעלון כמעט אף פעם לא מדבר על זה... לא נעים לי לומר אבל הנושא של הממשלה והגזירות כמעט ולא עומד לי בראש... שלא תבין: זה לא שאני מנותק לגמרי מכל היות העוה"ז... אני שומע פה ושם... קורא פה ושם... ואפילו מזעזעזע פה ושם... אבל זה תופס אצלי מקום מאוד מסוים בראש... זה לא אופף אותי אפילו לא רבע ממה שהיה אז... אז הייתי כל כולי סחוף ודווי מהממשלה... ועכשיו... לא יודע... מידי פעם אני אולי נזכר בזה...

כמובן שהשינוי הגדול מתחיל מבחירה אישית שלי שהיום אני כמעט ולא קורא עיתונים ומאוד ממעט לשמוע את המידע (גם המסוּבּוּן ביותר...) ממילא אני פשוט לא בעניינים... **עד כאן השינוי שעברתי בשנים האחרונות!!!**

ועכשיו אני שואל אותך: מה נראה לך... מה יותר נכון... מה יותר נורמלי...

האם איך שהייתי לפני שמונה שנים... או איך שאני עכשיו???

איך יותר נכון לחיות?? האם כמו שאני עכשיו... לא מעודכן... לא יודע... לא מעניין אותי... חי את העולם הפנימי שלי ומשתדל לעבוד את ה' בעבודה האישית שלי... או!!! או איך שהייתי לפני שמונה שנים ש... שהייתי מעורב בכל מה שקורה ומתפתח והגזירות והיה יותר איכפת לי כבוד שמים...

יש פה שני צדדים... מצד אחד ההיגיון הנורמלי אומר שאיך שהייתי פעם זה יותר נכון... **ואני אתן לך דוגמא להמחיש את זה:** לפני חודש וחצי בערך... כשפתאום מוצרי החד פעמי התייקרו וגם השתיה התייקרה (וגם דיברו על ההתייקרות במעונות...) פתאום כתבתי על זה מאמר... איך שליברמן הזה עושה ככה וזה לא בסדר וכו' וכו'... **ואז מישהו עורר את תשומת לב:** סליחה אדון אז נדבר... הפירצה החמורה בגיור ופרומי לא מעניינת אותך... רמיסת גופי הכשרות לא שווה אצלך מאמר בעלון... כל ה"חירופין וגידופין המענין נפש השומען" שנאמרים מידי יום במליאת הכנסת לא שווה אצלך התייחסות... רק מה?? ההתייקרות של החד פעמי וגזירת המעונות?? זה מה שמוציא אותך מהכלים... זה הנושא?? אני מודה ועוזב: קבלתי את הנזיפה!!! עניתי לו: תשמע... אתה צודק!!! אין לי מה להגיד לך... **רק מה... מה בכל זאת הסיפור שלי???** איך יכול להיות שחד פעמי מעניין אותי יותר מכל היידישקייט?? **מסיבה פשוטה:** היות ואני כמעט ולא קורא עיתונים... אז אני לא בעניינים... אני לא מעורב ולא מעורה וממילא זה לא מונח לי בראש... רק מה?? יום אחד הגעתי למכולת לקנות כוסות חד פעמי ואני רואה שמחכה לי ד"ש מליברמן... את זה אני כבר כן פוגש... אז... אז כתבתי על זה!!!

אל תשכח... את המכולת אני פוגש כל יום... הרבה יותר מאשר העיתון... לכן כתבתי על קפיצת המחירים כי את זה אני פוגש ואילו את שאר הגזירות לא... **אתה מסכים איתי שזה לא לגמרי לעניין???**

זה מצד אחד!!! ואילו מצד שני---- **יש פה גם צד שני!!!**

וכאן אני רוצה להגיד לך משהו... אבל חשוב לי להדגיש מראש: שלא מקובל לחשוב ככה!!! החינוך החרדי המוכר שגדלנו עליו לא מתואם עם מה שאני הולך להגיד עכשיו... **הרי כך:** אני גדלתי בעיר מעורבת... ראיתי חילולי שבת מול העיניים מידי שבת בשבת... ראיתי חילונים מול העיניים... ידעתי שהם קיימים!!! גדלתי על זה... וממילא גדלתי על חינוך מסוג של של "אני וביתי נעבד את ה'..." מה ששמעתי בבית זה **שאנחנו** זכינו להיות חרדים לדבר ה'... ולכן **אנחנו** צריכים לשמור שבת **ואנחנו** זוכים לקיים מצוות ולעשות רצון ה' למרות שיש כאלו שלא עושים רצון ה'... ולא נותר לנו אלא להתפלל עליהם שהם יחזרו בתשובה ואבא שלי היה יוצא בערב ללב לאחים כדי להשיב יהודים לאביהם שבשמים...

ממילא בתפיסה שלי... גדלתי על חינוך של עבודה **עצמית!!!**

שתיבין: אני מגיע לעיר החרדית ואני רואה שנלחמים ונאבקים נגד חנות של פלאפונים לא כשרים... (זה כמובן מאבק חשוב וה' יעזור שיצליח...) אבל אני לא גדלתי על מאבק מסוג שכזה... כי אצלנו החנות טלויזיה זו היתה עובדה!!! יש פה חנות טלויזיות זה לא נושא לדיון... אין פה מה להיאבק שישגרו את החנות... רק מה כן?? המאבק היה **אישי!!!** אני הייתי עסוק ב**להיאבק עם עצמי...** שאני!!! אני לא אסתכל בחלון ראוה של כל הטלוויזיות הפתוחות שם... ויום אחד אני מגיע לבני ברק... ואני רואה שנאבקים... מה יש?? יש פה חנות של פלאפונים לא כשרים!!!

נו... אז מה אתה נאבק?? אנחנו נאבקים לסגור **להם** את החנות!!!

הופה!!! בשבילי זה היה חידוש. אני לא כ"כ מכיר מאבקים **נגד אחרים...**

אותו דבר חילולי שבת... גדלנו על חילולי שבת... אף פעם לא ניסינו למנוע חילולי שבת (חוץ ממתי שחיפשנו עקשעו...) אז מה כן?? נאבקנו **עם עצמנו** לחיות את השבת למרות החילולי שבת... אותו דבר בחידר... המנהל חידר שלנו אף פעם לא ניהל מאבק נגד הבעלי בתים... אדרבה... אבא שלי בתור אברך ניהל מאבק מול עצמו להישאר אברך למרות שהוא מהבודדים... בקיצור: מי שמתגורר בעיר מעורבת אין לו מה להיאבק מול אחרים... ממילא באופן טבעי הוא עסוק בעיקר עם עצמו. בלהיאבק **מול עצמו...** ולשמור **על עצמו...** ולעשות עבודה בעיקר **עם עצמו...**

לעומת זאת מי שגדל בעיר חרדית... פחות פוגש את המאבק עם עצמו... וממילא הוא בעיקר פוגש את המאבק מול אחרים!!!

בקיצור: חונכתי לעבודה עצמית!!! שעיקר העבודה שלי היא ביני לבין עצמי... (אגב: שלא תבין... אני בעצמי לא הייתי טלית שכולה תכלת... אני מדבר בעיקר על **החינוך שקבלתי!!!** מה אני בעצמי הייתי?? עזוב... גם אני גררתי פחים לכביש... אבל לכה"פ לא חשבתי לרגע שזה מגיע ממקום של חינוך... אלא ממקום של נטו וילדער...)

עכשיו: יום אחד האפרוח יצא מהקן... ואז הגעתי לעיר החרדית הגדולה... ואז גיליתי עולם חדש וקסום... יש עולם חרדי ורוד ששם הכל בסיידר... שם אין חנות טלויזיות ואין חילולי שבת... אתה לא צריך לעבוד מידי קשה **עם עצמך...** רק מה? מידי פעם אם מישהו פותח חנות של טלויזיות ? ! צריך לשבור לו את החנות!!! מישהו מחלל שבת?? צריך לחסום לו את הכביש... בקיצור: צריך לחנך **את השני!!!** הציונים האלו... החילונים האלו... המודרניים האלו... והאייפוניסטים האלו...

זה שפאן מוכר!!! לדבר מהבוקר עד הלילה **נגד השני...** כמה **הוא** גרוע וכמה **הוא** לא בסדר... וכמה צריך להוקיע **אותו** ולהילחם ולהיאבק **נגדו...** ויש לציין שזה דווקא מאוד מצא חן בעיני... למה לא... לחנך את השני זה חיים הרבה יותר קלים מאשר להתמקד עם עצמך...

וממילא לפני שמונה שנים ברגע שקמה ממשלה של יאיר לפיד והוא נלחם נגד היהדות... אז מה היה

בבחמורה כמו נח... אבל אני עדיין לא באמת יהודי?? האם יש לך תשובה על השאלה הכ"כ בסיסית שלי... **מה זה יהודי???** בקיצור: אנחנו נאבקים על הזהות היהודית של הרפורמים וצועקים גיוואלד על איזה ח"כ כהנא שאין לו ערכים מינימליים ב-מיהו יהודי... **ואני ואתה???** אנחנו כן יודעים משהו על היהדות שלנו?? **אז שלא תבין!!!** הנציגים שלנו צריכים להילחם נגד הפירצה הזו גם אם הם לא יודעים לענות על השאלה שלי... כי סו"ס זו פירצה וצריך להיאבק נגדה וטוב שיש לנו נציגים שעושים את העבודה הזו... אבל אני... שאני לא מקבל משכורת להיות שם... מי אמר שאני צריך לעקוב גיוואלד על מי שלא יודע מיהו יהודי... בו בזמן שאני בעצמי לא יודע הרבה יותר טוב ממנו במה זה מתבטא שאני איש יהודי... הנה... נתתי לך חומר למחשבה!!! (עד שאתה לא עונה תשובה על השאלה הזו... אל תדבר על אותו חבר כנסת... לא בגלל שאסור לדבר עליו... אלא בשביל להזיז אותך שתתחיל להתעסק עם עצמך ותעשה שיעורי בית עצמיים)

עד כאן דברתי השקפתית למה אני לא מתעסק עם הפוליטיקה ואני מתמקד בעבודה העצמית שלי... אבל עכשיו בינינו... עזוב השקפה... כמו חבר... אם אתה אוהב את עצמך ואתה לא מזוכיסט... אני ממליץ לך בחום להתנתק מהמידע... להתנתק מהעיתונים... ולאו דווקא משיקולי ביטול תורה ודבקות בה'... **פשוט משיקול של איכות חיים!!!** אם אתה לא מבין על מה אני מדבר... אתה פשוט מוזמן לקרא את העלונים שלי לפני שמונה שנים... אתה תפגוש שם בן אדם פצוע... יש בנימה שלי עלבון אישי... אני באופן אישי נעלבתי מיאיר לפיד שהוא מזלזל בלומדי תורה... אני באופן אישי הסתובבתי ברחוב והרגשתי מותקף... הרגשתי שאני אך עשוק ורוצח כל הימים ואין מושיע... ויש הרבה חרדים שככה מרגישים עכשיו!! אז זהו... שכיום אני כבר לא מרגיש ככה... נאמרים אותם משפטים באותה מליאת כנסת ומסתמא בצורה הרבה יותר אגרסיבית... ובכל זאת אדון אז נדברו מהלך מחוץ ברחוב... מחבק את העצים... אני אוהב את כולם וכולם אוהבים אותי... אני לא מרגיש מותקף... והכל בסדר... מה קרה?? מה נשתנה?? פשוט אדון אז נדברו בחר להישאר בבית שלו ולא לרוץ כל רגע למשכן הכנסת לראות מה מדברים עליו... תבין: מילא הייתי חבר כנסת... אין מה לעשות... **אני פה! תקוע פה!!!** איש יהודי היה (תקוע) בשושן הבירה... מי שנמצא שם אני באמת מרחם עליו... אבל אני ואתה הרי לא מקבלים משכורת של חבר כנסת... אף אחד לא מחייב אותי להיות ב"שימוע" הזה ולספוג את כל הרפש והטיט של ה"מי שאחזו קרדייקוס"... הזה... אז למה להעכיר לעצמי את המצב רוח?? משנכנס אדר מרבים בשמחה. עזור לעצמך בחיים... עזוב בן אדם.

כזה דבר!!! אתה יודע מה... בא נקרא לזה **כיתה מקדמת**... בכל בית ספר גדול מצטברים כן וכן ילדים שיש להם קשיי למידה והם בקצב אחרי כולם... ובשביל זה יש **כיתה מקדמת**...

אז יתכן שבכלל ישראל ישיהודים שגדלו בחממה של קדושה וטהרה ובאמת אין להם כ"כ הרבה מלחמות מול עצמם... מה שנקרא "קדישי דארעא ישראל... ובן של קדושים דלא ידעי צורתא דזוזא..." ואני מוכן לקבל כזו גירסא שיש אנשים כאלו שקדושים מרחם והם יכולים להרשות לעצמם כבר מגיל צעיר להילחם מלחמות ה'... אז בשביל זה אני מתכבד להציג בפניך את **הכיתה מקדמת** של אלו **שלא זכו** להיות כאלו מחוננים ויש להם עדיין מה לעבוד על המידות שלהם... **ואני פה בשביל לגלות לך שיש כיתה כזו!!!** קיימת כזו גישה ביהדות שאני דבר ראשון מתקן את **עצמי**... דבר ראשון אני נאבק מול המידות רעות שלי ומול הבנט והיאיר לפיד והליברמן **שבני**... לא יודע... אנחנו מאוד מזועזעים מדברי הבלע והגידופים של שר האוצר מול התורה ולומדיה... מי שנמצא שם בכנסת הוא באמת צריך לעשות קריעה... אבל מי שכמוני זרוק אי שם בחיפה... מה אעשה שלפעמים אני מוצא את עצמי גם מדבר קצת בצורה שכזו... בינינו... אני ואתה מתוך המערכת עצמה... לפעמים יש לנו רגעים של מרמור ונרגנות... אוף... הרבנים כל היום אומרים לי מה לעשות... חוסמים לי... ומכתיבים לי את החיים... אה...? מכיר את השיחות השקטות האלו שאני ואתה מוציאים קיטור... ומרגישים נחיתיים שאנחנו לא שויים כלום כי... אנחנו חרדים... ואז אנחנו מדברים כמעט כמו... כמו... כמו...

ותאמין לי!!! שכשאתה מרגיש שהתורה שלי לא שווה... זה הרבה יותר כואב לרשב"ע מאשר שליברמן אומר את זה... (מכל הסיבות שבעולם...) אז תגיד לי: יש לי זמן להתייחס לליברמן?? אדרבה... אם כבר... הוא מזכיר לי להתחיל לעבוד עם עצמי!!! **הוא מחדד לי את העמדה שלי!** בינינו... כשליברמן אומר שלאברכים לא מגיע כסף כי הם לא משרתים את המדינה... זה מעצבן אותי... מזעזע אותי לשמוע משפטים כאלו... למה?? כי אני פתאום נתקף בהכרה הפנימית החבויה בי עמוק עמוק בתוך הלב שאני יודע שהתורה זה אילנא דחיי והיא מגנא ומצלא וכו' וכו'... אז קדימה... עזוב אותו... בא נפנים את זה יותר ונחיה את זה יותר... ובינינו... יש לי הרבה עבודה בהפנמה הזו... כשאני אפנים עד כמה הוא לא צודק... אני אעריך הרבה יותר את הלימוד שלי... לאשתי יהיה הרבה יותר כח לצאת לעבוד בשביל הלימוד של בעלה... בקיצור: יש לנו הרבה מה לעשות בשיעורי בית האישיים שלנו...

ואתה יודע מה?? אם כעת מדברים על גיורים רפורמים... וצפה השאלה: מיהו יהודי... סליחה על השאלה: אני שואל אותך: באמת מי הוא יהודי?? **אתה!!** אתה כן יודע להסביר לי מה מהותו של יהודי...

אני אזרוק לך שאלה רטורית: הרי נח היה צדיק תמים לא פחות מאברהם אבינו... ובכל זאת נח הצדיק הוא לא יהודי ואברהם אבינו כן... זאת אומרת: נח היה חרדי לדבר ה' לכל דבר ועניין... וזה לא סתירה שהוא לא יהודי!!! ננו... אם ככה: מה זה יהודי?? מי אמר... אולי גם אני חרדי גמור וצדיק תמים ומדקדק קלה

הנושא שלי כל הזמן??? החילונים האלו... וה' ישמור איך הם מזלזלים ביידישקייט... ואיך הם מזלזלים בלומדי תורה... בום בום בום... הם לא בסדר... והם חוטאים ופושעים ורח"ל ומה יהיה...

זה היה הגישה שלי לפני שמונה שנים כשעדיין הייתי תחת הרושם של גיל הבהרות... אבל ב"ה חזרתי מהר לכור מחצבתי... אחרי החתונה שוב חזרתי לקוטב הצפוני... שוב מצאתי את עצמי מהלך ברחובותיה השוממים של חיפה המעורבת... מתמודד מול "חזירי בר" (תרתי משמע...) ושוב חזרתי לחינוך המוכר שגדלתי עליו מגיל ינקות... עזוב את השני... תפסיק לחנך את השני... **תתחיל להתעסק עם עצמך!!!** תתחיל לטפל ביאיר לפיד **שבך** ובנט **שבך**. כשתסיים עם עצמך תתפנה לחנך את השני.

זה התהליך שעברתי בכמה שנים האחרונות לחזור בחזרה לעצמי!!! וזו הסיבה שכבר למעלה מחצי שנה יש פה ממשלה נוראית שנלחמת נגד הקדוש והיקר ובאמת חובה קדושה להיאבק ולהילחם וכל הכבוד לנציגים שלנו שעושים את העבודה השחורה הזו... אבל אני???

אני עסוק!! עסוק עם עצמי... עם העבודה האישית שלי מול עצמי... ולכן באמת לא בסדר שכתבתי על עליית המחירים בחד פעמי בו בזמן שיש גזרות הרבה יותר חמורות... זה לא בסדר!!! אבל תבין... אני לא בזירה... אין לי את הלוקוסוס שיש לאחרים... אני עסוק במאבק יום יומי בשמירת עיניים בחיפה!!! יש לי חזירי בר מול העיניים **שאני!!!** אני צריך להיאבק עם עצמי להישמר מהם... אין לי אנרגיות פנויות להילחם על סגירת כבישים בחיפה ולהפריש את החילוני מאיסורא... מה אעשה... קודם אסיים עם עצמי ואח"כ אתפנה להפריע לחילוני לנסוע בשבת...

מאיפה יש לי פניות להילחם נגד חנויות פלאפונים... אני עסוק בלהיאבק עם עצמי לא להיכנע לאיש הקטן הזה שלוחש לי באוזן... תפסיק להיות כזה פאנאט... ננו... יש לי זמן לחנך אחרים??

אז שוב: שלא תבין לא נכון (ואל תתקשר אלי כשאתה קורא מאמר בדילוגים) צריך להיאבק נגד חנויות הפלאפונים האלו... צריך שמישהו יוביל מאבק עיקש נגדם... ובשביל זה יש עיתון ובשביל זה יש עובדי ה' מיוחדים שעוסקים בצרכי ציבור ויודעים להוביל מאבקים במקומות היותר קריטיים... וברוך שמיסר עולמו לשומרים... (וסתם ככה מותר לדעת שיש שבט מיוחד שנקרא שבט שמעון שעיקר שליחותו בתיקון השלם זה להיאבק ולשמור על המחנה...) אבל אני... תבין אותי... אני עדיין עסוק בעצמי...

עכשיו: מי שיתווכח איתי ויטען לי שזה לא נכון... אני לא יכול להתווכח איתו כי תכל'ס... לא ככה חונכנו!!! בגדול... אנחנו כן גדלנו על הפגנות נגד חילולי שבת ונגד חנויות של מאכלות אסורות... יש כזה דבר!! אי אפשר להתעלם מהגישה והחינוך שאנחנו כן צריכים להיאבק כדי לשמור על היהדות החרדית ועל כלל ישראל... הכל טוב ויפה...

אני רק אומר שאני לא גדלתי על זה!!! ואני רק פונה לאלו שלא סיימו לעבוד עם עצמם... שידעו שיש

האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו- שבוע

שעבר...

בשבוע שעבר קראנו בתורה שמושה רבינו קורא מה לה' אלי ויאספו אליו כל שבט לוי ואז משה רבינו מצווה אותם חגרו איש חרבו... והרגו איש את אחיו וכו'... ואכן משה רבינו משבח אותם לפני מותו: האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע... ויש לי קושיה מאוד פשוטה:

הרי שבט לוי היו עשרים ושתים אלף איש!!! לעומת זאת מספר הנהרגים בחטא העגל היה כ-3000 איש... ויפול מן העם ביום ההוא כשלושת אלפי איש... אם ככה: איך משה רבינו משבח אותם 22.000 איש על זה ש-אומר לאביו ולאמו לא ראיתיו... הרי במקרה הטוב רק 3000 לויים מתוך 22.000 עשו את זה... (וגם זה קרוב לודאי שלא... לא כל החוטאים בחטא העגל היו בדיוק המשפחה הקרובה של שבט הלוי...) אז איך אפשר לשבח 22.000 איש שאמרו לאביו ולאמו לא ראיתיו כשרק 3000 איש נהרגו שם??

(האמת אפשר קצת לתרץ שסו"ס הלויים שהיו ראויים לעבודה "ולתת עליכם היו ברכה" היו הרבה פחות... רק 8000 לויים... אבל עדיין זה קשה...) ואפשר לומר ע"פ זה על דרך הדרש:

שזה בדיוק ההבדל בין שבט לוי ל-שוטר תנועה!!! כששוטר תנועה יוצא לעשות סדר בכביש... הוא חייב לספק תוצרת... הוא מוכרח להביא קצת דוחו"ת... אחרת ישאלו אותו מה עשית?? אין לו ברירה... נהגים יקרים... תעשו טובה... קצת עבירות תנועה... יש פה בן אדם שצריך לתת דו"ח (תרתי משמע) שהוא עשה משהו... הוא מוכרח להביא איתו טיפ טיפה תוצרת של דוחו"ת...

והנה משה רבינו קורא לשבט לוי ובאישוהו מקום הוא ממנה אותם להיות השופטים ושוטרים של עם ישראל... (כן... לדורות זה כך, שבט הלוי היה הורוע הצבאית של העורך!! הם אחראים על האכיפה של דיני התורה "בשעריך"... בתוך גבול ישראל... עם ישראל הם צבא החזיתי מול האויב הלויים הם השופטים והשוטרים שתתן לך בשעריך... יש למנותם האלו הגדרות צבאיות גם בדרונו... ואני לא זוכר אותם טוב שקד)

לוי יוצא לשטח וכעת משה רבינו רוצה לראות שהוא אכן נאמן לה' ו"אומר לאביו ולאמו לא ראיתיו ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע..." ותכלס... הוא לא מצא מישוה שהטא בהשתחוויה וכו'...

אז הלוי חוזר בידיים ריקות... ושמה לבשר שלא מצאתי עוון במשפחה הקרובה שלי וגם לא בכל השכונה שלי... אה... אבל משה רבינו משבח את מי שאומר לאביו ולאמו לא ראיתיו... וזה כדאי "לתת עליכם היום ברכה"... אז מה!!! אני לא שוטר תנועה...

אני לא צריך לחזור הבייתה בכל מחיר עם דוחו"ת... אם יש צורך לקנא קנאת ה'... נעשה מה שצריך לעשות וקנאים פוגעים בו... אבל אם אין או אין... וברוך ה' שאין!!!

ועל זה משה רבינו משבח אותם "האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו..." מי??? גם אותו אחד שלא הרג את אביו ואמו... עצם הנכונות לעשות מה שצריך לעשות... זה הסיפור!!! לא חייבים להביא תוצרת... אין צורך בלגרור גופות... ממש ממש לא...

זה נשמע וורט די טפשי... מה נעשה שלא כולם מבינים את זה... יש כאלו שאם כתוב להם על המצח שהם קנאים... אז הם חייבים לסחוב איזה גופה ולהגיד הנה... עשיתי משהו היום... הם חייבים לתלוש איזה מודעה כדי להצדיק את הניידת שלהם...

אז זהו שלא!!! תהיה רגוע... משה רבינו משבח את שבט לוי גם אם הוא לא יתרוג את העיר שכם... גם אם הוא בסוף יבין שאין סיבה לעשות משהו... משה רבינו יזהר את הנכונות והוא יתן לו ברכה ויזכה אותו במעשרות גם אם הוא לא יבא עמוס דוחו"ת...

אין צורך להיות בלחץ בנושא של קנאות... לא צריך להסתובב ברחוב ולחפש טרף... צריך להסתובב עמוק עמוק במעמקי הנפש ולבדוק שהכוונה שלי לשם שמים גרידא... ודו"ק.

פרק ב': סיפור מתח!!! ההטבלה של המתים עבדים כנענים...

תקציז משבוע שעבר: פתחנו עם גברת לוי שילדה בשעתו"מ בדיוק בערב פסח, כך שהיא טמאה לידה גם בפסח ראשון... אח"כ עברנו ר' חצקל הסוחר הממולח שעשה עיסקא חפזה וקנה 200 עבדים כנענים... ועתה הוא במתח גדול... הוא חושש שבדקה ה-99 יהיה פה מחטף של התגיירות המונית... אולי אפילו בחסות הממשלה הנוכחית...

בשעת לילה מאוחרת התקיימה התייעצות חירום בביתו של אחד מהסנהדרין... והוא בנה להם תכנית ביצוע מפורטת איך "לתת עליו עול מלאכה במים כדי שתהא נראית כטבילת עבדות שאפילו יאמר הוא לשם בני חורין לא קנה עצמו ולא יהיה ממשות בדבריו..." יום אחד ר' חצקל קורא לכל העבדים... יוצאים לטיול חווייתי בכנרת... בננות!!! החברה שם כולם אלופים בשחיה... (רובם מגיעים במקור בכפר דיין באפריקה) ונכנסים ליאכטה... ר' חצקל מתקרב להגה... והופ! עושה סיבוב חד וכולם עעעפים למים... איזה כיף חיים... צוללים... משתכשכים... ר' חצקל לבנתיים מכוין שטבילה זו תהיה לשם עבדות!!! והם שם חוגגים... שימשיכו לחגוג... ואז!!! באלגנטיות לפתע "נופל" ר' חצקל כמה שטיחים ומזרונים לתוך המים... ור' חצקל צועק לעבדים... הההלו... נפל לי משהו לתוך המים... מהר להביא לי את זה!!! העבדים רצים... שוחים במהירות גדולה... ומביאים לו... הנה!!! כעת התקיים "וצריך לתקפו במים" לבנתיים עומדים שני עדים ביאכטה סמוכה... עוקבים אחרי העבדים... איך שכולם נכנסו לגמרי בתוך המים... ושכולם עשו שם פעולה של שירות שמבטאת עבדות... וזהו!!! סיימו את המשימה של הטבילה לעבדות

---סו"ס עברנו את המשימה של הגיוור לשם עבדות בשלום... סו"ס נכנסים לשגרת חיים עם 200 עבדים כנענים שהם אמנם כל היום רוצים לישון... (י קבין של שינה ירדו לעולם ט' נטלו עבדים) ר' חצקל מנסה להפעיל אותם כדי שיהיו שוים את המחיר... מידי פעם הם עושים מהומות באזור... סו"ס מרבה עבדים מרבה גזל וכל פעם עבד אחר נתפס עם איזה כיום שהוא ניסה לעשות... בקיצור: זה לא נעים ולא תכלס... תושבי השכונה לא מתלהבים במיוחד מהדיירים החדשים משכבת סוציו אקונומי נמוך ביותר שנפלו עליהם ככה ביום בהיר...

ועל כולנה... חג הפסח הלך והתקרב... הגיע ז' בניסן ור' חצקל מתכוון לעלות לירושלים... הוא משאיר את העבדים בבית... (הוא לא חושש שהם יברחו לו... שהרי זה בכלל "ולא יחמוד איש את ארצו בעלותך") ר' חצקל מגיע לירושלים... ואז כולם נגשים אליו... אל תשאל... יש עליך נייעס בבית המדרש... כולם מדברים שעשית בשכל שקנית עבדים והתנית מראש עם המוכר בתנאי שהם לא יצטרכו למול... ר' חצקל השתומם... מה? על מה אתם מדברים? עשיתי בשכל? איזה שכל?? עשיתי תנאי... איזה תנאי בראש שלכם?? בקיצור: ארך לר' חצקל חצי שעה להבין מה הסיפור... ומה מתברר?? שבשבועיים האחרונים יש נייעס בבית מדרשו... איך ר' חצקל יעשה קרבן פסח... הרי "כל עבד איש מקנת כסף ומלתה אותו אז יאכל בו..." ולפי רבי עקיבא "אז יאכל בו" הולך על האדון... שהאדון לא יכול לאכול קרבן פסח עד שהוא לא מל את העבדים ואז התחילו פרשנויות... יש כאלו שטענו שר' חצקל הוא תלמיד של ר' ישמעאל שסובר ש"אז יאכל בו" הולך על העבד... אבל תכלס... כולם יודעים שר' חצקל הוא תלמיד מובהק של ר"ע... אז הפרשנים הגיעו למסקנה שר' חצקל כנראה התנה מראש עם הגוי שהוא קונה אותם על מנת שהוא לא מל אותם... ורק אז קי"ל שזה לא מעכב...

בקיצור: ר' חצקל החזיר כסידו!!!! רבותי... לא דובים ולא יער... הפרשנות לא נכונה... כשקניתי את העבדים לא התנית שום דבר ולא חשבתי על כלום... שכחתי מזה לגמרי... היה כזה לחץ וחפזון שלא התנינו ולא כלום... ר' חצקל כמעט קרס מתעלף... אני בהלם... שכחתי לדבר על חיוב מילה של העבדים... רגע... אז מה יהיה עם הקרבן פסח שלי?? ר' חצקל רתח כמעט... הוא התחיל להסתובב כארי בסוגר... סטופו!!!! עד כאן!!! העבדים האלו מספיק הצליחו למרוט לי את העצבים בחודשים האחרונים... מאז שקניתי אותם כל הזמן מספקים לי כותרות ומאגרים אותי בהרפתקאות... עד כה עוד החרשתי... אבל כעת שהם מאיימים על הקרבן פסח שלי!!... עד כאן!!! ר' חצקל רץ מהר לסנהדרין קטנה שבהר הבית ליעוץ דחוף... עכשיו ערב פסח ואני נחוש להקריב קרבן פסח!!! ובכל מחיר!!! טוב... אמרו לו סנהדרין... אם אתה כ"כ נחוש להקריב קרבן פסח אז תחזור מהר הבייתה... תתפוס את העבדים לשיחה לבבית... ותנסה לשכנע אותם בדרך טובה למול את עצמם... ר' חצקל חזר ברגלים כושלות לביתו... אה... אני לא נותן לזה הרבה סיכוי... כי מילה- אי אפשר לכוף את העבד לעשות... (כי מילה זה גירות לכל דבר ואי אפשר לכוף אדם להתגייר) ויודע צדיק נפש בהמתו והסיכוי שהשייגצים האלו תפאוס יסכימו לעבור ניתוח באמצע החיים הוא סיכוי קלוש... (גם אם כמעט כולם יסכימו... מספיק אחד שלא יסכים והוא תוקע על את כל הקרבן פסח)... ר' חצקל בכל זאת ניסה... ביקש... הסביר... שכנע... איים... ושום דבר לא עזר!!! דבריו נפלו על אזניים ערלות (תרתי משמע...) החברה לא "בקטע..."

ר' חצקל הסתובב הלך חזר בבית והכריז שוב ושוב: אני השנה עושה קרבן פסח בכל מחיר!!!! לא מעניין אותי כלום... אם הם יסכימו לימול מה טוב... ואם לא אני אמכור אותם בחזרה לגוי... ואם לא אמצא מישהו שיקנה... אני אפקיר את כולם... לא מעניין אותי כלום!!! אני השנה עושה קרבן פסח יתהפך העולם!!! גדולי העסקנים נכנסו לתמונה... מנסים להפעיל לחץ על העבדים לימול... במקביל מחפשים איזה גוי באזור שמוכן לקנות עבדים... אבל הפרשיה הספיקה להתפרסם... והגוים קלטו שיש להם פה קלף מיקוח והחליטו לעשות בלוק חוסם להכריח את ר' חצקל להוריד את המחיר לאפס... ר' חצקל רץ מהר לירושלים ליעוץ חירום האם להפקיר את העבדים או למכור לגוי... ושם מישהו הציע רעיון מבריק... עזבו... אל תמכרו לגויים... לא מוכרים בלחץ... (מי שמוכר בלחץ נאלץ להוריד מחירים)... בא נחפש יהודי צדיק וירא שמים שהוא במקרה טמא עכשיו ובלאו הכי הוא לא מקריב קרבן פסח... תמכרו לו את העבדים או יותר נכון תקנה לו אותם כמו מכירת חמץ... שהעבדים יהיו שלו לכה"פ עד אחרי פסח ואז הם יחזרו אליך ותמכרו אותם בישוב הדעת... אוהו... זה רעיון מצויין... הזמן דוחק והשעון דופק... היום י"ג בניסן... עד מחר זה חייב לקרות...

עכשיו: לך תחפש בירושלים יהודי שלא מקריב קרבן פסח... וסאן!!! גברת לוי נכנסה לתמונה... זכר את גברת לוי מלפני שבוע שילדה ביום י"ב בניסן... אוהו... ר' חצקל ניגש לבעלה של גברת לוי וביקש ממנו אם תוכל לבקש מאשתך שתסכים לקנות ממני מאתיים עבדים במחיר סמלי אבל בתנאי שאין לבעלה רשות בהם... (אחרת בעלה לא יוכל להקריב קרבן פסח...) הרב לוי רץ לבית חולים שערי צדק... והתחיל לדבר איתה... רוצים לתת לך מאתיים עבדים... היולדת הטריה בקושי הבינה מה רוצים מהחיים שלה... מה עכשיו מאתיים עבדים על הבוקר... יש לי פה תינוק... תנו לי לחיות... הרב לוי ראה שזה לא עובד... והוא החליט לדבר בשפה שלה: נכון בעוד חודש ושבוש יש לנו קרבן יולדת... נכון אנחנו נחשבים עניים ואנחנו ככל הנראה נאלץ להקריב קרבן יולדת עניה... אם עכשיו תסכימי לקנות את המאיתים עבדים האלו... יש לנו מעטשי דין של עשירים והקרבן יולדת יהיה של יולדת עשירה... הופה!!! כאן התחלת לדבר... גברת לוי הסכימה... בבית חולים שערי צדק נעשה קניין... ובאותו רגע ר' חצקל התפטר מהעיסקא הפחות מוצלחת שהוא עשה בחייו... והוא אץ רץ לרועה הרגיל אצלו לקחת ממנו כבש בן שנה ולקשור בכרעי המיטה... אמנם לפי הסיכום מיד במוצאי החג המתנה חוזרת אליו... אבל הוא כבר סיכם עם ר' לוי שחמשה עבדים הוא משאיר אצלו מדין נושא בעול עם חבירו... ושיתמודד איתם... העיקר שיהיה לו קרבן עשיר... קורא יקר... נראה לי שהפעם יש הרבה טעויות... לידעיתך!!

(המשך...) למה פרשת ויקהל לא משעממת???

אז רגע... רגע לפני התשובה... אני רוצה טיפ טיפה לחדד את השאלה: אני קצת מדבר על אנשים כמוני וכמוך שאנחנו יראי שמים באמת... (אני לא מדבר קצת על ריאת שמים מזוייפת...) וכשה' אומר משהו אז אנחנו עושים רצון ה' בלי חכמות!!!! **ובכל זאת!!!!** אני לא צריך לספר לנו שגם לאנשים כמונו יש כל מיני מחדלים כאלו... שכן... ה' לא מרשה... אבל בכל זאת משהו שם מתפקשש... ואין צורך להנהן בראש... כל אחד מאיתנו יודע טוב מאוד במה מדובר... (כל אחד והחולשה שלו... אצל אחד זה קימה מאוחרת... אצל השני זה נייעס... אצל השלישי זה בדקויות מסוימות של קדושה וכן הלאה) ואני שואל: אז איך זה קורה לנו?? איך זה בורח לנו?? הרי אנחנו יראי שמים... איך גם ליהודי ירא שמים קורה שהיצה"ר מצליח להוציא ממנו מחדלים על הגבול של קרוב למידי?? מה התשובה??

התשובה היא משהו כזה שהולך עם הרבה נקודות..... וחצאי משפטים כאלו. הרי כך: בטח!!! אסור לדבר לשון הרע!! בטח- צריך לשמור על העיניים... מה פירושו... ברור... נישט שייך... ברור צריך לשמור על העיניים... **נו... אז קדימה... תחיל כבר לשמור על העיניים??** כן... ברור... נכון... זה באמת לא בסדר... צריך להתחזק... מה חשבת... ברור... זה לא צורה של יהודי... מה... זה באמת לא בסדר... **הבנת מה אמרתי פה עם כל הנקודות האלו???** בקיצור: ברור... ונכון... ונישט שייך... ויש לי עוד רשימה של מילים (אפילו באידוש) שאני יודע להגיד אותם... ותכל'ס בשורה תחתונה לא הייתה פה החלטה **מעשית!!!!** היו פה כל מיני חצאי משפטים בחומרת העניין... בכמה שזה לא בסדר... וכמה שצריך להתחזק... וזה האמת גרוע מאוד... ומה עושים... וה' ירחם... ואי אפשר ככה להמשיך... ותכל'ס לא היה פה את השלב שנקרא: **ויעשו!!!**

זה נשמע מזוהר... זה נשמע אפילו טיפה קטנוני... כי מדובר בכן עליה אמיתי... עובד ה' ירא שמים... שעבודת ה' שלו זו עבודת חיים... וברור לי שבתור יהודי צריך לשמור על העיניים ואסור לדבר לשון הרע וצריך להאמין בה' שהוא קיים... וזה המושגים הכי בסיסיים אצלי... אבל יש עוד משהו נורא פשוט... את ההחלטה המעשית הסופית שנקראת **ויעשו!!!! ויעש** לולאות... **ויעש** קרסי נחושת... **ויעש** יריעות עיזים, **ויעש** מכסה לאוהל... **ויעש** את הקרשים, **ויעש** את הבריחים... ההחלטה הסופית שנקראת **ויעשו!!!!** כל זמן שלא מגיעה ההחלטה הסופית הזו לא יקרה פה כלום... אתה יכול לקרוא את כל פרשת תרומה ואת כל פרשת תצוה וגם את פרשת כי תשא... ויהיה כתוב שם את כככל הציוויים שה' מצוה **ויעשו** לי מקדש, **ועשית** ארון, **ועשית** שלחן, **ועשית** מנורת... ואל תתפלאל!!!! שאחרי כל מה שה' מצוה ועשית בפרשת תרומה... נכון... ה' ציוה... דיבר... ביקש... ובסוף יתברר **ששם דבר לא נעשה!!!!** אה... ה' ציוה?? אה... ה' דיבר ברור... אז איפה זה??

נכון... ה' דיבר... וברור... ובטח... וצריך להתחזק... ועובדים על זה... וצריך לתפוס חזק... ותכל'ס שום דבר לא יזוז... ולכן אם מקודם שאלתי שאלה: שפרשת ויקהל זה נשמע פרשה מיותרת... שהרי הכל כבר כתוב בפירוש בפרשת תרומה... אז זהו שלא!!! יש הבדל של **שנות אור** בין פרשת תרומה לפרשת ויקהל... ההבדל הוא שבפרשת תרומה **ה' ציוה** להאמין בו, **ה' ביקש** לשמור על העיניים, ה' הביע את רצונו שלא נדבר לשון הרע, ה' ממש מבקש שנעבוד אותו עם כל הלב ולא נפזול ולא נתור ימינה ושמהל... ואילו בפרשת ויקהל מגיעה ההודעה המרעיש... שאל תשאל... זה אכן קרה בפועל!!! ה' לא רק ביקש שנעשה... אלא באמת עשינו מה שה' ביקש...

פרשת ויקהל מלמדת אותנו ש-**ההחלטה לקום ולעשות ולבצע בפועל!!!!** זו... זו סוגיה בפני עצמה... אתה יכול לדעת הכל... להיות ירא שמים מרבים... תכל'ס... מניסיון... אם לא יהיה את הרגע שתקום על שני רגליך האחוריות ותחליט לגשת ל-**ויעשו!!!!** זה לא יקרה!! לא!! לא יקרה!!

יש הרבה בחורים בני עליה ויהודים יראי שמים מרבים שיש להם את פרשת תרומה... יש להם המון המון נכונות ונדיבות לב... הם מאוד מאוד רוצים לקום בבוקר... מאוד רוצים להתחזק... אבל מה נעשה... זה לא מספיק... עם כל הכבוד- זה שיש לבחור הזה **פרשת תרומה... זה עדיין לא אומר שיש לו פרשת ויקהל!!!!**

ויש המון אנשים שמתבלבלים בין פרשת תרומה לפרשת ויקהל... רוב האנשים לא מבינים מה צריך את שניהם... בררתי עליו... ראיתי שיש לו כוז פרשת תרומה... יש לו כוז נדיבות לב בעבודת ה'... והוא כזה נשמה טובה (והוא באמת נשמה טובה... אין פה טעות בדיאגנוזה) הוא כ"כ רוצה להתחזק... אז מה צריך עוד לברר האם זה קורה בפועל??

אז בבקשה!! בדיוק בשביל זה יש לנו את פרשת ויקהל!!! הההלל... אתה צודק... מי שיש לו פרשת תרומה הוא באמת הערלעכר ייד... הוא באמת נשמה טובה... אבל ס"ס עדיין יש פרשת ויקהל... **והיא פרשה לא מיותרת בכלל!!!** גם אחרי התרומה והנדיבות לב שזה דבר גדול בפני עצמו... עדיין צריך את המיומנות לגשת ל-**ויעשו!!!!** לקום ולהחליט אני מבצע את זה בפועל!!! אני מהיום קם בבוקר- בקודה!! סוף פסוק!! זה לא רק חשוב מאוד... וה' יעזור... וצריך להתחזק... והוא איך שאני רוצה... כל זה טוב בשביל פרשת תרומה... תכל'ס... יום אחד אתה צריך לקום או בעצבים או בשמחה ולהחליט אני קם בבוקר!! **ויעשו!!** אני תופס את עצמי לידיים... אני מתנתק מהרשת... אני מתחיל לשמור על העיניים שלי... ולפעמים זה ממש אבסורד!!! יש פה בן עליה שיש לו את כל הנתונים להיות צדיק גמור...

ורק מה חסר פה?? **את הטופס ארבע שנקרא: ויעשו!!!! לקום ולהחליט: זה קורה!!** כן... זה מאוד מזכיר את התחום של הפשרת קרקעות ואישורים שצריך להביא בשביל בניה... שאתה יכול לעבור בהצלחה את כל הפרוצדורה המייגעת ויש לך כבר כמעט את כל האישורים בידיים... אבל עדיין!!! עדיין יש טופס אחד סופי שנקרא **טופס ארבע...** אם אין לך את זה לא עשינו כלום!!!! מהו הטופס ארבע של יהודי עובד ה'??

זו ההחלטה לביצוע מעשי קצת ועכשיו!!!! תבין: יש יהודים חלשים שיש להם שכבות של מחדלים בעבודת ה'... ואצלם הנפילות הרוחניות תקועות בחוסר יראת שמים... ביצר הרע שעובד שעות נוספות (והם נותנים לו!) בעצלות... בחוסר נכונות... בחוסר אמונה... בקיצור: חסר להם אישורים בסיסיים לאישורי בניה... אבל אצל עובד ה' יכול להיות שיש לו כמעט את כל האישורים ואת כל המסמכים... יש לו מספיק יראת שמים ומספיק נכונות רוציתו והבנה... ורק חסר את הביצע הסופי של ההחלטה המעשית!! זה קורה!!!! וזה קורה היום!! ואני קצת נגיש לפרטי הביצוע הטכניים!!! (תסלח לי... אני הייתי ממליץ בשלב הזה לעיזב את הספרי חזיון

בצד... תפסיק לברוח אליהם כל הזמן בתירוץ שצריך להתחזק... סיימנו עם הדיבורים... קצת נגשתי לפרקטיקה... לפעמים ספרי חזיון עלולים להיות סוג של בריחה... כמוכן שזה נכון רק לאלו שמתקשים לבצע... כי בדרך כלל ספרי חזיון זה חמצן נחוץ) זו העבודה של פרשת ויקהל!! לספור כמה פעמים כתוב ויעשו!!! ולדעת שגם אחרי שכתוב בפרשת תרומה "ועשית" עדיין ה"ויעש" הוא בשורה!!!

---אז שוב: כמוכן... אי אפשר לזלזל במי שיש לו רק את פרשת תרומה... מה שיש לו יש לו... ס"ס פרשת תרומה זו גם פרשה בפני עצמה בתורה וחולקת מקום לעצמו... אבל ס"ס אנחנו רוצים יום אחד לצפות לראות פה את הקמת המשכן... אתה רוצה הקמת המשכן... בשביל זה צריך את פרשת ויקהל!!! ולא להשתעמם ממנה... לא להגיד נו... הבנו את העניין... **כן... זה מוכרז!!! אחד מהסימנים המובהקים של מי שלא שייך לעולם העשייה... זה שברגע שאתה מתחיל לדבר איתו בשפה של פרקטיקה... תכל'ס דיברנו... סיכמנו משהו... הגענו להבנה שזו הנקודה וכתה... קדימה... בא נדבר תכל'ס... מה ה"ו"ז לשבוע הקרוב?? מה אנחנו עושים עם זה?? פתאום!!! פתאום הוא מאבד סבלנות... נו... בסיידר... הבנתי את העניין... הלאה... מה אתה טוחן שוב ושוב... תעבור לנושא הבא... **אז זהו!!! תדע כלל:** ברגע שזה מתחיל להיות משעמם... כנראה שמהו פה מתחיל לקרות!!! משהו פה מתחיל לדגור באותו מקום... וסימן שמתחילים לחפור יסודות במגרש... **ואתה יודע איפה רואים את זה הכי בולט???****

במגילת אסתר!!! מגילת אסתר היא מרתקת!!! סיפור מתח... עד!! עד פרק ט'... מפרק ט' פתאום נהיה ממוזה משעמם... על כן היהודים הפרזים, **עושים וועשה** אותו ימי משתה!! **ויכתוב** מרדכי... **לקיים** עליהם להיות **עושים וועשים** אותם!! **וקבל** היהודים!! **על כן** קראו!! **קיימו וקבלו**... ושוב: להיות **עושים וועשים** והימים האלה נזכרים **ונעשים וועשים** ולא יעברו... **ותכתוב** אסתר... **לקיים** את **אגרת** הפורים!! ושוב: **לקיים** את **ימי** הפורים, כאשר **קיים**, ומאמר אסתר **קיים**, **ונכתב** בספר... שמת לב כמה פעמים כתוב את המילים נעשים ועשה ולהיות עושים?? כמה פעמים כתוב קיים לקיים?? מה יש?? ויכתוב מרדכי... ותכתוב אסתר... ונכתב בספר? מה קרה פתאום שחוזרים שוב ושוב על אותם משפטים??

מה התשובה??? הנה... פה הגענו לפרשת ויקהל של המגילה!!! עם כל הכבוד למגילת אסתר... כל הסיפור מתח שכתוב שם... הוא סיפור מאוד טוב ונחמד או בשביל להירדם איתו בלילה או אפילו במקרה הטוב להיכנס איתו לאורות של פורים של שיכור שבוכה- ותוסף אסתר ותדבר... אבל אם אתה רוצה באמת להפוך את היום הזה **לקיום אמיתי בעבודת ה'!!!** אם אתה רוצה לתרגם את ימי הפורים האלו **לקבלת התורה ברצון שלא יעבור מתוך היהודים**... (ולא יעבור גם בבין הזמנים) פה צריך את פרק ט' ששם מרדכי ואסתר **מקבעים** את ימי הפורים!!! **ולקבע** זה להיות **עושים וועשים** ושוב **לעשות** אותם, **ועשה** אותו!! **ותכתוב ויכתוב** לקיים!! ושוב לקיים!! ואין מילה אחת בפרק ט' מיותרת... אדרבה תלמד את פרק ט' בעיון ותראה איזו עבודה יסודית היתה שם... איך לקחת את הפורים ולהפוך אותו מבימים ההם ל--בזמן הזה!! איך לקחת את פרשת תרומה ולתרגם אותה לפרשת ויקהל...

ואסיים בסיפור מעניין: אני מכיר בחור בן עליה שהיה לו כמה קשיים והתמודדויות נפשיים בנושאי תלות וכפייתיות ונשלח לפסיכולוג לטיפול למעלה מחצי שנה שהסתכם בהון רב... מדובר בבחור פיקח... ויום אחד הוא אומר לי... תקשיב: שמת לב לדבר מעניין... אני כבר חצי שנה הולך לפסיכולוג... ואחרי כל מה שהוא אמר לי... בשורה תחתונה הגעתי למסקנה שהוא בסה"כ אמר לי בדיוק מה שמרן ר' גרשון אדלשטין שליט"א אומר כל הזמן... לא להתייחס... להמשיך הלאה ללמוד... ולדעת שהכל דימויות וכו'... ואם ככה: שאל אותי אותו בחור: אז בעצם... בעצם למפרע... אני שואל את עצמי למה הייתי צריך ללכת לפסיכולוג ולהוציא כ"כ הרבה כסף... הרי מרן שליט"א אמר לי את זה בחינם אין כסף?? **אמרתי לו: נו... שאלת שאלה מצוינות!!!** **קצת תגיד אתה את התשובה... נו... קורא יקר... מה אתה אומר... מה התשובה??** התשובה היא: שכשמרן ר' גרשון אדלשטין שליט"א אומר שלא להתייחס ולהמשיך ללמוד... זה... זה שיחות חזיון... אה... דברי אלוקים חיים... שמענו דברים נפלאים מאוד... באמת צריך להתחזק... כל אחד יקח את הדברים לתשומת לב... אה... איזה דברים נפלאים... כנתניה מסיני...

אתה מכיר את המשפטים האלו באידיש עם ה-אה... גיוואלדייג? אז זהו שכשהולכים לפסיכולוג!!! כאן המונה דופק!! כל דקה זה 45 שקל... וכל עשר דקות 150 שקל... והפסיכולוג אומר: אדוני היקר... אתה מהיום מפסיק להתייחס לפלוני... לא מסתכל עליו... ואתה מתנהג כרגיל ומבין שהכל דימויות!! ברגע שהמשפטים האלו יצאו מפי כבוד קדושותו של הפסיכולוג זה כבר לא דברי חזיון... פה פה 600 שקל ששילמתי דופק לי על הראש... אדוני... לא מפטפטים פה... אתה עושה מה שהפסיכולוג אמר לך... אחרת זרקנו פה 600 שקל לפח... וקיייל: חזקה אין אדם טורח בסעודה ומפסידה... אם אתה לא יגיש כעת ועכשיו לבצע את הוראותו של הפסיכולוג הלכה למעשה אז אין טעם לחזור אליו שבוע הבא... וזו הסיבה שאתה יכול לשמוע שיחות חזיון במשך שששנים ואתה יודע בדיוק מה אתה צריך לעשות ותכל'ס לא לזוז מילימטר... כ... כי יש פה **פרשת תרומה**... אבל אין את הדפיקה על השלחן של ויעשו!!! ויום אחד הגיע הפסיכולוג או המטפל הרגשי ואמר את אותם משפטים בדיוק... ופתאום זה קורה!!! פתאום השינוי נעשה... ולמה?? לא תמיד בגלל שהוא חידש לך איזה חידוש מיוחד... אלא בגלל שיש פה נכונות לשינוי מעשי!!! הדמטיות הפגישה הרשמית והתשלום בסוף הביקור והסיכום להיפגש שבוע הבא שוב... זה דופק על הראש ואני מפנים שצריך פשוט לקום ולעשות!! אני לא אומר שתמיד אפשר לחסוך את הפסיכולוג... (כי לפעמים יש לפסיכולוג כן מה לחדש)... אבל בעבודת ה' בהחלט זה עניין של מיומנת שנוכמת לדעת בשלב מסוים לדפוק על השלחן ולהכריז: יגישים לפרשת ויקהל!! יגישים לביצוע!!! המגרש נסגר ומוכרז כעת כאתר בניה... ויגישים ל--ויעשו!!!!

אמן ואמן

בגודל מעלת עניית "אמן" ו"אמן. יהא שמיה רבא" וקדושת בית המדרש | חודש אדר ב' תשפ"ב | גליון קע"ה

"ייהי" את הדסה"

בחקיקו של ה' זהו החלק הסגולי.

ועוד יש בזה מהלך הגיוני, שבזה שהרגילה לענות אמן הוא השריש בה את יסוד האמונה, שהכל מאת ה' שהוא א-ל מ-לך נ-אמן (ר"ת אמן), והכל ממנו, הוא המשגיח עלינו הוא ברא האדם, הארץ האדמה והמזונות והכל הכל נהיה אך ורק בדברו. וידוע ידע מרדכי הצדיק כי באמונה זו תחזיק אסתר מעמד בכל ימי חלדה להיות דבוקה בעמה ומולדתה אף במקום צר ומצוק, מקום הטומאה, בית המלוכה.

מלאכי האמן שמרו עליה

ואנו מוצאים באמת שלא די בזה שהיתה שמורה רוחניות ונפשית מנסינות הרוח, אלא בנוסף לזאת שמרו עליה ה"אמנים" שהורגלה לענות באופן סגולי וניסי, והגנו ושמרו עליה מהמזיקים הגשמיים והרוחניים, בשעות הקשות שבהסתר ההשגחה בבית אחשוורוש.

זאת למדנו מדברי ה"רוקח" שכתב **"ייהי אמן את הדסה"**, אמן גימטריא **"מלאך"** - ללמדך שמלאך היה שומר עליה. ויתכן שרמזו זאת בתיבת אמן - ללמדנו, שאותם אמנים שהורגלה לענות בבית מרדכי - אותם אמנים נצר ה' בחיקו, ואותם מלאכים שנבראו מהם, הם אלו שליוו אותה בכל ימי החושך להיות דבוקה באמונתה ולהושיעה מידי "אריה" ו"כלב" ולהיות נושאת חן וחסד בעיני כל רואיה.

ומדה כנגד מדה, מה היא קיימה לשמור לענות אמן ככתוב "גוי שומר אמונים" - אל תקרי אמונים, אלא אמנים, ששומרים וממתינים לשמוע ברכת המברך, כדי לענות אמן עליה (זוהר פר' וילך) **אף היא זכתה שאמנים אלו שמרו עליה להמליץ טוב בעדה.**

כוח נפלא זה, מאיר לנו אור חדש בימי החושך שלנו כיום, ונוסך בנו עוז ותעצומות בתקופת צער וסופה, בה צריכים אנו שמירה וחומה מנסינות רוחניות ומסכנות גשמיות האורבות עלינו מדי יום. בעניינתנו "אמן" כהלכתה בכתי כנסיות ובהנחלינו זאת לבנינו ובנותינו בכתינו היהודיים, זוכים אנו לחנכם במלאכת אמנות כמרדכי שגידל את אסתר. **ונזכה ל"אמן ענית - מצרה ניצלת, אמן ענית - עולמך קנית!"**

(נוטרי אמן עמ' רע"ט)

מרדכי הצדיק לימד אסתר המלכה לענות "אמן"

"ייהי אמן את הדסה" מה היתה חכמת מלאכת ה"אמנות" של מרדכי הצדיק בחנוכו את אסתר הצדקת? במה זכה להשריש בה כה חוסן האמונה, לעמוד איתנה בבית מלך גוי ורוצח, הנמשל ל"כלב" ול"אריה", ולהישאר זכה וצדיקה, להיות דבוקה בעמה ובמולדתה, לבלי חת מניסיונות שונים העלולים לבוא בכל עת ובכל שעה? הבה נתבונן:

"כיצד היה מטפל מרדכי באותה צדקת? **מיד כשהתחילה לדבר לימדה לענות אמן**, כמו שמחויבים האב והאם ללמד לבניהם מקטנותם (עיין רמ"א קכ"ד), וכך עשה מרדכי הצדיק שלימדה לענות אמן, וזה שנאמר: ויהי 'אמן' חסר וי"ו, **לרמוז שחינכה מילדותה לענות אמן** (ילקוט "מעם לועז" - הקדמון).

מדוע מרדכי היהודי הדגיש במגילה חינוכו לעניית אמן?

והנה, יש לנו לשים לב לעובדה המופלאה, שמרדכי ואסתר בכותבם את המגילה ברוח הקדש, ראו לנכון לכתוב את המילה "אמן" את הדסה חסר וי"ו, כדי להשמיענו שחינוכה הטהור והקדוש של אסתר ביד מרדכי היה על ידי שהרגילה לענות אמן.

ואמנם, באמת עלינו להבין מה טיבו של חינוך זה לעניית אמן, ובמה גדול כוחו לעיצוב ובנין דמותם של כלל ישראל, עד שראה מרדכי הצדיק צורך להדגיש דוקא נושא זה במגילה?

שריון וחומה מצרה גשמית ורוחנית

כאן מתגלה לנו סוד גדול, יסוד עצום - הנה מרדכי הצדיק בגדלו יתומה זו, שאין לה אב ואם, חיפש וחקר האיקן יתומה זו תשמר בשמירה איתנה מנסינות העלולים לבוא עליה, וממזיקים גשמיים שעלולים לפגוע בה, **ומצא שריון המגן כחומה מפני כל ניסיון רוחני וצרה גשמית, והוא: עניית אמן.** כמו שדרשו חז"ל על הפסוק: "אמונים נוצר ה'" אל תקרי אמונים אלא אמנים נצר ה', אלו שאומרים אמן באמונה". **כלומר בעניית אמן באמונה זוכים להיות שמורים ונצורים**

לעילוי נשמת האבדן הרב **שרגא אליהו** ד"ר בן יבלחט"א ר' חיים אליעזר דוד שיחי' **גנשטעטנער** אשר בקולו הנעים זכה לעורר רבבות אלפי ישראל בגודל מעלת אמירת "אמן" ו"אמן. יהא שמיה רבא" על אלבומי "אמן ואמן" - נספה באסון הנורא במירון, ל"ג בעומר תשפ"א לפ"ק

לרפואת יהודית בת רות לרפ"ש

אפשר להשיג הגליונות היו"ל מדי חודש בחודשו
718-305-6886 | Umein.Vumein@gmail.com | www.UmeinVumein.org

לעילוי נשמת הרה"ק רבי ישראל מאיר בן הרב רבי אריה זאב זצ"ל בעל החפץ חיים
ולע"נ הרה"ק רבי משולם פייש בן רבי מרדכי ד"ע, אבד"ק טאהש - ולע"נ הרה"ק רבי חיים זאמביל בן הר"ר משה זצ"ל, האדמו"ר מריבניץ

השמחה בעונת הימא

תרתן!

בסייעתא דישימא
מתנה מושלמת
לחג פורים
ולמשלוח מנות!

כל החוברות שיצאו:
בממלכת השמחה:

'לא נפסיק את השמחה'
חלק 1, חלק 2, וחלק 3.
וכל זה רק ב- 30 ₪
וכמובן את החוברת 'לרגל גיליון
ה- 100' במתנה.

ובכל החוברות כ- 800 בדיחות.

מבצע זו אך-ורק לחודש אדר בלבד!

ועכשיו לא צריך לצאת מהבית
בשביל לקנות את החוברות.

משלוחים חנים בירושלים בלבד
תוך 72 שעות משעת ההזמנה.

בשכונות: סנהדריה, סנהדריה, סנהדריה
המורחבת, רמת אשכול, בר-אילן,
גוש 80, עזרת תורה, שמואל הנביא,
ארזי הבירה, מעלות דפנה, בוכרים,
גאולה, מקור ברוך, קרית צאנו,
בעלזא, בית ישראל, מאה שערים,
נוה צבי, סרוצקין, רוממה, שיכון
חב"ד, מנחת יצחק, גני גאולה, מתחם
שנלר, זכרון משה, כרם אברהם,
קרית משה, גבעת שאול, והסביבה.

להזמנות: 0534-135-183

בריתות-

1. בתגובה להודעת הפרקליטות כי בדיקה
שעשתה העלתה שלא היה פגם בעבודת
המשטרה על תיקי נתניהו, הודיעו פרקליטי
נתניהו כי בבדיקה שהם עשו התברר שלא נפל
פגם בהתנהלות נתניהו.....

2. אחד מופיע פתאום בבית הכנסת עם כיפת
בנט מקופלת לחצי. מה זה? שאלו אותו כולם.
ענה להם הכיפה זה זכר למחצית השקל.....

3. בשל הלחץ מפלישה רוסית,
תושבי אוקראינה סובלים מקייב בטן.....

4. הישג לציבור החרדי:
לעת עתה המשטרה לא מתכוונת להרוס גם
את מחסום הכניסה למירון.....

התודה והברכה:

לידידי ר' שלמה אלה הי"ו
מנכ"ל העלונים בארץ הקודש.

המשבר - בריאה

5. בבסיס ההצעה הישראלית לישוב המשבר באוקראינה: קריאה של בנט לשני הצדדים לשים את האגו בצד.....

6. מכל הבדיחות שיצאו ושיש על הקורונה:
חמש מאות במצב קשה ועוד 350 ללא 'טעם וריח'.....'

7. פוטין מתחזק אומרים שיהיה באומן בראש השנה.....

8. חדש על המדף:

אוזני המן עגולים דמויי כיפת בנט, לצאת ידי המן ובנט יחדיו.....

9. אוקראינה תנצח כי הצבא שלה מאומן.....

10. לאור עליית מחירי הדלק:

איזה אחד נכנס לתחנת דלק המתדלק שואל אותו: בנזין או סולר? הוא עונה לו, אין צורך רק באתי להסתכל!.....

הבדיחות הן באחריות הקורא בלבד.

רוצה לחייך כל היום?

חדש! חדש! חדש!

קו השמחה

077-502-3345

שלוחה 1 שמיעת בדיחות.

שלוחה 2 השארת בדיחות.

חייגו ותחייכו.

ניתן לקבל את

הגיליון במייל

ניתן לשלוח 'בקשה' למייל:

a0503210@gmail.com

הפטרה **פרשת ויקהל**
 "ויזכרות יהודיע"

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת כה' אדר א' התשפ"ב

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
י-ם	18:11	17:19
ת"א	18:46	18:08
חיפה	18:47	18:08
ב"ש	18:49	18:10

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
 עורך: יעל דהאן נ"י 050-4194600

הבורא יתברך משיגה על הנהגת כל בני האדם, הוא **לא מסיח את דעתו** מהם ולא מתעלם מהם, ולא נסתר ממנו אף דבר מהם, מהדבר הקטן ביותר ועד לדבר הגדול ביותר, וטרדתו בדבר אחד **לא משכיחה** ממנו דבר אחר.

האהבה העזה שלו הרב **יוסף שלום אלישיב** זצ"ל לתורה לא ידעה גבולות, החל מהשעה שתיים בלילה היה רכון על תלמודו וצולל בים התורה, מי שחוו את הרגעים הללו אומרים, כי לשמוע את הגר"ש לומד בשעות אלו זה **מעין עולם הבא**.

וכמו תמיד, לימודו אז היה נראה כמי שלומד בחברותא עם מישוה. ומי שלא ידע זאת, יכל לחשוב כי הוא אכן לומד עם מישוה באיזה טלפון עולם... שכן היה מבאר את הסוגיא **בכוונות מתיקות**, ושואל את עצמו לא אחת, האם הבנת? נו, אז נחזור שוב...

הברכה וההצלחה באות מלמעלה. הדבר **שמוטל עלינו** הוא לעשות לבוש וכלי לברכה זו, אבל מי שמרבה להתחכם בענייני פרנסה, **דומה לאדם** התופר לעצמו בגד ארוך מדי, הגורם לו למעוד וליפול.

כך היא דרכם של רשעים עובדים לאלוהיהם על מנת ליהנות מהם.

בעודו נער, הגיע הגאון רבי **רפאל ברוך טווידיאנו** זצוק"ל לסעודת מצוה ונמנע מלאכול. ידידיו לחצו עליו מאוד שיגלה להם מדוע אינו אוכל, עד שנאלץ לספר להם, שהוא **שרוי בתענית**. שאלו אותו לפרש התענית, ואמר להם: "הייתי בבית הדין ושמעתי כיצד התווכח אדם אחד עם אבי. הוכחתי את האיש וגערתיו בו, אבל אבא מחה בעדי והצטער על **שהעלבתי** את האיש. עתה אני צם כדי לכפר על שגרמתי לאבא צער..."

כשהתיר הקב"ה אכילת בשר, אמר "כירק עשב נתתי לכם את כול". גם בשר שמן צריך לאכול "כירק עשב", שאין לאדם כל הנאה ממנו, ואין הוא אוכלו **אלא** כדי לקיים את גופו.

העארק שלי ירפא אותך-סיפר לי אחד מנכדיו של רבנו **בבא סאלי** זצ"ל, כי פעם יהודי אחד היה צריך לעבור ניתוח, והיה צריך להגיע לבית החולים בערך בשעה אחת עשרה בבוקר. בבוקר, לפני לכתו לבתי החולים, **הלך לקבל** את ברכת רבינו בבא סאלי להצלחת הניתוח.

היה זה בשעה שמונה בבוקר, הרב נתן לו לשתות כוס "ארק" ואמר לו שזה **ירפאו** ולא יצטרך לעבור ניתוח.

ואכן, בבדיקה שלפני הניתוח נוכחו לדעת שאין צורך בביצוע הניתוח ושלחוהו לביתו בריא, שלם ושמה, זיע"א.

תלפת פלאים

* לשיכוך כאבים
 * להצלחה בחיים
 * לזיווגים הגונים
 * לילדים צדיקים
 * לפרנסה לכל היהודים
 * ולכל הדברים הנצרכים

* נא לקחת באופן קבוע - פעם בשבוע!

וחדש ה' גבר עלינו שמעולם לא פסקו ישיבות וקבוצות לומדי התורה.

כך סיפר הרב **בן ציון אבא שאול** זצ"ל וברוך ה' שזכיתי ללמוד תורה מפי מורנו ראד הישיבה מרן הגאון האמיתי, מופלג בדורו, הלן בעומקה של הלכה. עמוק עמוק מי ימצאנו, רבנו **עזרא עטיה** זצ"ל, אשר ליבו רחב כאולם והיה מבעית בעיון התלמוד, וזיכני ה' יתברך ליצוק מים על ידיו ולחזות נועם פניו בהליכותיו בקודש".

"שני דברים זכיתי לעשות בחיי, העמדת תלמידים- והקמת התתי"ם!!" "היה ניכר על פניו **שמחשבתו טרודה** בדברי תורה תמיד גם בלכתו בדרך ובשעת האוכל"

מסירות נפש לגמול חסד של אמת

פקודת פלוגתא

רבי **ישראל מאיר הכהן** זצ"ל, הקרוי ה'חפץ חיים' יצא בלוויית רב אחד למסע לדבר מצווה. בדרכם סרו לפונדק כדי לסעוד את לבם. בעלת הפונדק זיהתה מיד את שני האישים, הושיבה אותם ליד שולחן מיוחד ודאגה שישתרו אותם כראוי. כאשר סיימו השניים את הסעודה, ניגשה אליהם ושאלה: "כיצד מצא חן בעיניכם האוכל שלי?" "טוב מאד", השיב ה'חפץ חיים'. "ומה אתם אומרים?" פנתה אל הרב השני. תשובתו לא איחרה לבוא: "די טוב, אך היה מלוח מדי." שמעה זאת האשה ומיד פנתה לעבר המטבח. ה'חפץ חיים! **"איני יכול להאמין!** כל ימי נמנעתי מדבר ומלשמוע לשון הרע הייתי יודע זאת מראש, לא הייתי יוצא לדרך."

בראות הרב את תגובת ה'חפץ חיים', נבהל: "וכי מה אמרתי בסך הכל, מה היה נורא כל כך בדברי? אמרתי שהאוכל היה טוב, ורק הוספתי שמן הראוי היה להפחית מעט מלח!" "אינך יודע להעריך כראוי את כוחן של מילים", השיב ה'חפץ חיים' בקול בוכים. "יתכן והטבחית הינה אלמנה עניה הזקוקה לעבודתה. בגלל דבריך, בעלת הבית תאשים אותה שהאוכל היה מלוח. כדי להגן על עצמה, תכחיש האלמנה העניה את דבריה ותאמר שהיא לא שמה מלח, ואפילו טעמה את המאכלים לפני שהגישה אותם." "ואז", המשיך ה'חפץ חיים' ואמר, "בעלת הבית תאשים אותה בשקר ותאמר לה: "האם אינך חושבת שהרבנים שקרנים?! את היא זו ששיקרת!" הן תתווכחנה, ובעלת הבית תתרגז עד כדי כך שהיא **תפטר את המבשלת המטכנה**, והיא תשאר מחוסרת עבודה." משסיים ה'חפץ חיים' את דבריו, אמר הרב בשקט: דומני שיש כאן גזמה גדולה!

לא יתכן שהמילים שאמרתי יגרמו לכל זאת!" "הבה נלך למטבח וניווכח." בפתחם את דלת המטבח, הבחינו בטבחית, אשר עמדה כשהיא **מוחה דמעות** מעיניה. הרב החויר, חש אל הטבחית, התנצל על הנוק והצער, והתחנן בפניה שתסלח לו. לאחר מכן פנה אל בעלת הבית וביקש בתחינה שתסלח לטבחית ותניה לה להמשיך בעבודתה. ואף תשלום הציע לה, ובלבד שלא תפטר את הטבחית. בודאי", אמרה, "המשך עבודתה אצלי אינו מוטל בספק. רק רציתי שהיא תדע שצריכים להיות זהירים."

לחזור בכל **דיבור שאדם מוציא** מפיו. יוכל לגרום נזקים עצומים לזולתו. (העורך)

שטאמפן, סלובקיה, תשיב

הקהילה הלכה בשבי... כולם נלקחו למחנות המוות ו"המרא דאתרא" רבי **משה שמואל הרצוג** זצ"ל, נותר בביתו שוכב מת על מיטתו, כי לא נמצאו כבר יהודים שיתעסקו בקבורתו. ארבעה ימים נשאר כך, עד שכמה מיקירי פרשבורג שמעו על מיטתו הפתאומית ועל היותו "מת מצווה", שאין לו קוברין... הם נסעו לשם ממש במסירות נפש, לגמול עם הרב חסד של אמת, להביאו ל"קבר ישראל", כי במצב כזה, ההתעסקות בקבורת יהודי, ממש ל"חסד של אמת" תחשב.

כאשר הגיעו מלאכי החבלה הסלובקים, ה"גאודיסטים", להוציא את הרב הרצוג מביתו, לחטוף גם אותו ולשלוחו עם כל בני קהילתו לארץ גזירה. הרב שהיה זקן וחולה נבהל מפניהם, עד שיצאה נשמתו בשעה מועטת. המעשה אודות פטירתו וקבורתו הוזכר בדרשת "כל נדר" של הגאון רבי **שמואל דוד אונגר** זצ"ל, רבה של נייטרא, בליל יום כיפור, בבית הכנסת, שהיה עדיין מלא מפה לפה.

הייתה ההשחתה גלויה וידועה רק לפני האלוקים **דוד המבול** לא ראו כל השחתה במעשיהם, כה גדולה ההשחתה עד כי גם בעומק פנימיות הנפש לא הורגשה, כי הייתה זאת להם דרך **שיעת חיים** לכתחילה. במצב כזה גם שום תוכחה לא הייתה מתקבלת, שכן נפש בני הדור איבדה מעדינותה, לדעת ולהבחין שהדבר מושחת ומתועב.

כמו מסע בין אלף קילומטר נן גם התגברות מתחילה בצעד קטן אחד

סיפר תלמיד: כאשר שהה הגאון רבי ברוך בער

ליבוביץ זצ"ל בבולטימור, הצעתי לו שאתלווה עמו לגבירים שאני מכיר כדי להתרימים למען ישיבתו והסכים. ערב אחד הגענו לאחד העשירים הגדולים והוא תרם סכום מועט של עשרים וחמש דולר. ניסיתי לבקש שיתן יותר אך הוא מיאן. אשתו ששמעה את הדברים הוסיפה מצידה עוד סכום דומה.

ואולם רבי ברוך בער ביקש מימני להתזרזר לא את הכסף שהרי **לא קיבלה רשות מבעלה**. ניסיתי לשכנע אותו שהמנהג באמריקה שהבעל נותן לאשתו כסף לכלכלת הבית והיא רשאית לעשות בזה כהבנתה. אך הוא עמד בסירובו וטען שאין מוכן להסתמך על היתר כזה. לבסוף הסכים שנשאל את דעת אחד מזקני הרבנים בבולטימור, והוא הכריע עפ"י המבואר בפסוקים שמתנה מועטת מותר לקחת מאשה אף שלא מדעת בעלה. טען רבי ברוך בער: וכי עשרים וחמש דולר היא מתנה מועטת? השיב הרב **שבשביל עשיר כזה**, נחשב כזה סכום מתנה מועטת. רק אז נחה דעתו של רבי ברוך בער.

פעם אמר רבי **שמחה בונים מפשיסחא** זצ"ל על פלוני, המוחזק כמקובל, שאין לו כל ידיעה בקבלה. שאלוהו תלמידיו: רבי, הכיצד? הרי כולם אומרים על פלוני שהוא בקי גדול **בחכמת הקבלה**. והשיב רבי בונים: - שמא הוא בקי, אבל ידיעה אין לו. אלא בכוח ראייה. יכול שיהיו לאדם נהירין שבילי העיר לפי המפה, אף על פי שלא היה בעיר זו מימיו. כיוון שלא היה שם בעיר ולא ראה אותה בעיניו אין הוא מכיר אותה, ואינו יודע את רוח החיים שלה. וזה שאמרת: פלוני, לא היה בעיר הקבלה ולא ראה אותה בעיניו. אך בדעת הקבלה **צריך להשיג** את האורות שלה. ולכן אומר הוזהר הקדוש תמיד: "תא חזי" - בוא וראה...

להצלחה וישועה בכל התחומים יהודה בן בת שבע אבישלוס בן אורה רפאל ארז בן הדסה צביה

אם חולה אלצהיימר ידבק בקורונה... הסתכנו... בעקבות ביטולי החתונות, אנשים מדווחים על שיפור כלכלי עצר אותי שוטר על מהירות, אמרתי לו שאני ממחר לבידוד והוא עזב אותי

דרושים: דרוש חולה קורונה לעבודה נוחה רק להסתובב במשרדי מס הכנסה, מע"מ וביטוח לאומי...

רבי יוסף ר"ב וחתיה גר"י גולד'ו בתמוז התרכ"ט [1869], נפטר ו' כסלו תרצ"ו [1936]. יליד הראת שבאפגניסטאן. את רוב תורתו למד מאביו, עד שהיה בקי בנגלה ובנסתר. נודע גם כשוחט מובל, חזן ודרשן, כולם תפקידים נצרכים בקהילות הנדחות שבמרכז אסיה. לצורך פרנסתו עסק במסחר, עד שמונה רב קהילת מרב שבמרכז אסיה. בשנת ה'תרע"א [1911] עלה והתיישב בירושלים, ובה עסק בעיקר בחינוך ילדים, אך גם בלימוד תורה ובהרבצתה ובהדרכתו בציונות. חיבר את הספר **"עדות ביהוסף"**, פירוש לספר התהילים, ירושלים תרפ"ו. נלב"ע בירושלים.

הכול אפשר לחקות ולכופף, חוץ מן האמת. אמת שמחקים אותה שזב אינה אמת, אלא חיקוי בלבד.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבָּתוֹן לַה' (לה, ב)

מִכָּאן לְמִדְנֵה, שְׂמֹכֵחַ שְׁבִיטַת הַמְּלָאכָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְשְׂמִירַת הַשַּׁבָּת, מִתְּבַרְכָּת כָּל מְלָאכַת שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה, כְּפִי שְׂאוּמֵר הַזֹּהֵר הַקְּדוֹשׁ (פְּרָשַׁת בְּשַׁלַּח ס"ג ב): "מֵאֵי שַׁבָּת? יִמָּא דְּבִיה נִיחִין שְׂאָר יוֹמֵין, וְהוּא כְּלָלָא דְּכָל אִינוּן שִׁתָּא אַחְרֵינֵין, וּמִנֵּיהּ מִתְּבַרְכִין"

לפני כששים וחמש שנה התגורר בירושלים קבלן חרדי בשם הרב משי זקב. ביחד עם קבלנים נוספים הוא קנה שטחים בשכונת קטמון במטרה לבנות שם דירות. בתקופה זו היה קשי גדול בהשגת מלט, ובעקבות רב הגליחו להשיג את כמות המלט הדרושה. השקים הנחו באתר הבניה, והמתינו לבקרו של יום ראשון - יום תחלת העבודה. בשבת בבקר התעוררו תושבי ירושלים ליום גשום במיוחד. לא היה צפי לגשם באותו יום, וממילא אף אחד לא התכונן אליו. עבור הקבלנים היה התזמון גרוע במיוחד - שקי המלט שקבל כף התאמצו להשיג, וגם שלמו עליהם טבין ותקלין, והרשו כליל. קבלן אחד, שבשחוננו בדי' היה רופף ביותר, ובהתאם לכך גם קיום מיוזמתיו, לא הגליח לעמד בנסיון, ושלח את בנו לנסע ברכבו, ולכסות את המלט, כדי שלא יתקלקל. לעמיתו, נשאר הרב משי זקב איתן באמונתו. הוא הסיר את עיניו העבודה ממחשבתו, והמשיך בהנהגותיו הרגילות בשבת בשמחה ובטוב לבב. בבקר יום ראשון מהרו כל הנוגעים בקבר להגיע לאתר הבניה. וראה זה פלא - שקי המלט של הרב משי זקב היו מכסים, ואילו שקיו של הקבלן ההוא היו מגלים והתקלקלו. שד ושבר במסלולתם. עד מהרה התבררה הטעות, בנו של הקבלן שחלל שבת, התבלבל וכסה את השקים הלא נכונים...

הרי לנו יסוד גדול: אדם השומר את השבת הקדושה - זוכה שמלאכתו נעשית על ידי אחרים, ומלבד זאת מתברר כל משלח ידיו. בפזמון "לכה דודי" אומרים: "לקראת שבת לבנו ונלכה, כי היא מקור הברכה". פייצא בכך אומר הוזהר הקדוש (יתרו פח ע"א): "אף על גב דלא משתבח ביה מוונני, כל ברקאן דלעילא ויתא ביימא שביעאה תליון". [תרגום: אף שלא נמצא בו מזונות, כל הברכות שלמעלה ושלמטה תלויות ביום השביעי].

בשבת אין פרנסה ואין עבודה, אף כל הברכות והשפע תלויות בה!

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

מעשה היה במרן הרב שך זצ"ל, שעלה להיכל הישיבה אחרי חצות, ומצא שלושה בחורים מתמידים שעדיין שקדו על תלמוד. השמיע באונם קושיא חמורה שטרדה מנוחתו ולא הניחה לו לישון. ניסו כוחם בתשובות, זה זה אומר בכה וזה בכה, **ולא** התישבו דבריהם על לבו. למחרת היום השתאו הכל, כאשר מרן **לא הופיע** לתפילת שחרית. אף בתחילת הסדר לא עלה לשיבה כמנהגו. בשעה עשר הגיע, וקרא לאותם בחורים. וסיפר שהגה בקושיא עד לפנות בוקר, התפלל כותיקין ונסע לירושלים.

עלה מרן **הגר"ז מבריסק** זצ"ל. שטח בפניו את הקושיא, והרב מבריסק בחדוות דשמעתא, והיו הדברים מאירים ושמיים. כשסיים, העז אחד מבני החבורה ואמר: "נפלאים הדברים, אבל הלא אמש העלה חברנו רעיון זה, חידש סברא זו, וראש הישיבה לא קבלה!" "אכן", אישר מרן, "כשהוא העלה את הסברא- היה זה **חידוש נועז**, שלא התקבל בלא ראייה מוכחת. אבל כשהרב מבריסק אמר זאת, ראו שזו תורת אמת לאמתה של תורה..."

למה אחרים מקבלים את העלון ראשונים ואתה לא? בואו והצטרפו לרשימת תפוצה

hamaor.net@gmail.com

רבי **צבי אייזנשטיין** זצ"ל ר"מ ביישיבת תפארת ציון סיפר שפעם התנצל בפני מרן הרב שך זצ"ל על כך שהוא מטריח אותו וגוזל מזמנו כדי לפתור את בעיותיו.

מרן לקח את ידו בידו ואמר: **במשך 50 שנה** הייתי שקוע בלימוד בלבד עכשיו כבר עברתי את גיל השמונים ושלוש הגעתי לבר מצווה של ימי שנתינו שבעים שנה ואם הקב"ה נתן לי חיים, אני מפקיר את עצמי לכלל ישראל... לעת זקנותו המופלגת, כשראיתו נחלשה מאד, והיה קשה לו ללמוד, היה מרן שבור מאד מצצבו והיה מתאונן על כי אין באפשרות ללמוד כמקדם.

אולם כאשר **רפואה אישי** שאל אותו, אם יש לו עדיין רצון לחיות, השיב: "ברצוני להמשיך ולחיות משום שאנשים עדיין באים להתייעץ עמי".

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת רובי, יוסף דהא בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת געוזה, כרמלה בת טעיה, טעיה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. נחטס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אלעזר בן רגינה, אפרים איליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, ישראל בן שמחה סב, שמואל בן רבקה וכאן, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיאי, שלמה בן דונה, **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

אבות וبنים "אהל פינחס"

עלות 1 שקל בלבד

מספר 94

דבר העורך

בזמן רבינו האר"ז ז"ל שיום אחד לקראת סיום תפילת שחרית כשהגיעו לעלינו לשבח, ראה רבינו האר"י יהודי שבא להוריד את טליתו, מיד החזיק בו לבל יוריד את טליתו אלא עד לאחר עלינו לשבח, ולאחר מכן אותו יהודי נפטר ושאלו את רבינו האר"י מה זאת, ואמר להם שהיה זהה בא לתקן את זה שבגלגול הקודם הוא היה מוריד את הטלית לפני סוף התפילה וכיוון שתיקן זאת גמר את תיקונו והלך למנוחתו.

וכן היה מעשה עם בצדיק שהיתה שנת בצורת ושלה את תלמידיו שיחפשו את איש פלוני כדי שיתפלל שירד גשם. כאשר הם הגיעו לעיר ונדע להם שהוא שיכור וכל היום רק שותה וישן. והלכו לביתו ושאלו את אשתו אם הוא נמצא, ואמרה שהוא ישן ותחכו לו שיתעורר, נכנסו אליו ולקחו את הבקבוק שהיה ליד מיטתו והנה שכשהתעורר הושיב ידו לקחת את הבקבוק ורואה שאין בקבוק ורואה אנשים יושבים לידו ולא מבין אמרו לו תתפלל שירד גשם ונשיב לך את הבקבוק. כששמע כך אמר יהי רצון שירד גשם. מיד נשבה רוח חזקה וירדו גשמי ברכה וחזרו לרבעם לשאול אותו איך זה יכול להיות? אמר להם היה זהה בגלגול הקודם היה צדיק יסוד עולם, אלא שחטא קטן היה לו שהיה מתחיל את התפילה מהודו, ומדלג על הקורבנות והוא כיום מגיע לבית הכנסת קורא עד הודו וחוזר לשנות ולישון. ולכן תפילתו לא שבה ריקם.

אנו רואים כמה חשוב לעשות מצווה מושלמת מתחילה ועד סוף ולא לדלג בתפילה שום דבר ולא להוריד את התפילין לפני סוף התפילה, אלא אדרבא ללמוד עמהם חוק לישראל. וכן ראינו שמשנה רבנו העלה את עצמות יוסף עמו, אך לא הספיק לקברם, ונקראת המצווה על שם ישראל כיוון שהם קברו "ואין המצווה נקראת אלא על שם גומרה". והטעם לזה הוא משום שכמו שאדם אוכל מאכל מסויים והוא ערב לו אזי הוא אוכל את כולו כך זה במצוות אם אתה מסיים את המצווה סימן שהיא ערבה לך.

בידידות ניר ענאול

למה להציץ בעלון של חבר

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה 367korona@gmail.com

הזוי: היום בסופר, אני רואה אדם מבוגר מחזיר למדפים מוצרים בסיסיים שהתייקרו עכשיו. לרגע אני מתלבט, ומחליט לאסוף חזרה את כל המוצרים שהוא החזיר למדפים ושם בעגלה שלו, ואומר לו: אל תדאג, עלי, ניפגש בקופה. האיש הסתובב אלי בדמעות ואמר: מה עשית?! אני עובד פה! שעתים לקח לי לסדר הכל במדפים!

אדם יושב בביתו ושומע נקישות בדלת, ניגש ופותח ורואה את שכנו, השכן מודיע לו, אישתי נפטרה ואם אתה יכל תגיע ללוויה בשלוש, השכן נענה בחיוב והלך ללוויה. לאחר כשנה האלמן התחתן שוב ואישתו השניה נפטרה לאחר מספר חודשים, פנה שוב לשכן והודיע לו אישתי נפטרה ואם אתה יכל תגיע בשלוש ללוויה, השכן אמר שכן. לאחר מספר חודשים האלמן התחתן שוב ולאחר חודשיים נפטרה גם השלישית, כמובן הזמין שוב את השכן שהלך ללוויה וכשחזר לביתו שואלת אישיתו למה אתה מצוברק? ענה לה, אני מרגיש לא נעים הזמין אותי שלוש פעמים ואני לא הזמנתי אותו אפילו פעם אחת!!!!

אמרתי לילד "אתה מוכן, לך תעלה על האוטו!"

לע"נ הילד הנעים אליהו שור בן חנה ז"ל שהיה מקוראי העלון ומשתתף בפעילויות

אפשר להיות רגועים התחתיים של הקפה חזרו

אתמול יצאתי מוקדם מעבודה, אמרתי שאני חולה... היום עוד שלושה אנשים לא הגיעו לעבודה, אמרו שנדבקו ממני

לאור עליית מחירי הדלק; איזה אחד נכנס לתחנת דלק, המתדלק שואל אותו, בבזין או סולר? הוא עונה לו, לא תודה, רק באתי להסתכל!

זהירות! נא לא לדרוך על הכלב

לקחתי את ביתי בת החמש לעבודה. היא מסתובבת במשרד ופתאום מתחילה לבכות. כל העמיתים נאספים סביבה ואני שואל אותה: "למה את בוכה יפה שלי?". היא עונה: "אבל אבא, איפה כל הליצנים שאמרת שעובדים איתך?"

שכחתי לשלוח את הבן עם חולצה לבנה הגונת שלחה תמונה

ניר מה המצב? דן עוד בגן, אתם באים לקחת אותנו???

יש סערה נוראית, מחכה שירגע קצת ובא מה????? אני גם צריכה לנסוע הביתה היום!!!

מסוכן מאוד לנסוע עכשיו, חכי גם את שירגע

בדקנו כמה בערך משפחה ישראלית ממוצעת עם 2 ילדים ורכב אחד תשלם יותר בשנה הקרובה (חשמל, מים, ארנונה, מזון, דלק) - התוצאות כל כך הזויות שחישבתי אותן 3 פעמים לוודא. משפחה בישראל תשלם השנה 7,020 ש"ח יותר עקב ההתייקרויות. משכורת של חודש שלם ואף יותר!

שתי סבתות מדברות ומספרות אחת לשנייה בכל שנה שולחת אני לנכדי ברכה יפה עם צ"ק שמן ונדיב, אני אף פעם לא מקבלת מהם תודה או טלפון לדעת מה שלומי! עונה השנייה גם אני שולחת לנכדי ברכה עם צ"ק שמן ונדיב ותוך שבוע אני שומעת מהם אפילו אני זוכה מהם לביקור אישי!!! וואו איך הצלחת לעשות את זה?! פשוט מאד.... אינני חותמת להם על הצ"ק!

מהפעילות לא נחיס לראש

אבות וبنים תהלים מלל ליל שישי אירגון מתמידים

למוד מוצ"ש מלל שישי עלון באלפי עותקים סדר לימוד שבת

שיעורי רבנים שיעור עין יעקב ישיבת בין הזמנים

שיעור בעלי בתים פעילויות לילדים

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

יצורים בטבע שמפחידים אותי בסדר עולה:
דב אריה תנין
אישה שניקתה כל היום את הבית מבלי שעזרת
לה ובטעות נפלט לך לידה "בואנה אני גמור".

נמצא הנהג החברמן
שלוקח ילדים לתימן

בטח הנשק הסודי של הרוסים זה טנק שממנו יוצא
טנק יותר קטן וממנו טנק יותר קטן וממנו טנק עוד
יותר קטן וממנו טנק ממש קטן.
וקוראים לזה טנקושקה.

זה רק אצלי במשפחה
יש 27 מברשות
ל-3 נפשות

נזכרתי מאוחר
שהבן חוגג
יום הולדת
מהר קניתי
5 עוגות הבית
מעל קצפת
וכמה
חשבונות קיבלתי

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

"שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּכֶם קֹדֶשׁ שַׁבָּת שַׁבְּתוֹן לָהּ"

לקראת שַׁבָּת לָכוּ וְנִלְכְּהָ, כִּי הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה (מנוסח לכה דודי), מקור הברכות של האדם זו השבת, וכפי שאומר הזוהר הקדוש (יתרו פח ע"א) אע"ג דלא משתכח ביה מזוני, כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין (תרגום: אֶע"ג שְׁלָא נִמְצָא בּוֹ מְזוֹנוֹת, כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁלְמַעְלָה וְשֶׁלְמַטָּה תְלוּיּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי), דהיינו אע"ג שבשבת אין פרנסה ועבודה, כל השפע והברכה תלויות בה.

מי שחושב שבשבת יש פרנסה אינו אלא טועה, הוא יכול לנהוג במוניט בשבת רח"ל, ולחשוב שמרוויח רבות, אך לאחר שיעשה חשבון יראה שלא הרוויח מאומה. תהילות לקל יתברך במשך עשרות השנים נהגי מוניות רבים חזרו בתשובה באילת, טבריה נהריה ועוד ועוד ערים וישובים ברחבי הארץ, אני מכיר חלק מהם היטב, הם הגיעו פעם פעמיים לדרשה וחזרו בתשובה שלימה, לאחר מכן הם באו ואמרו לי מפורש: "הרב, עשינו חשבון, בשבת הפדיון פי שלוש וארבע מימות החול, אך איננו מבינים את זה, כאילו הכסף בורח, פתאום הגיר התקלקל, פתאום מכונית אחרת נגעה במונית והזיקה לה, נהרס המנוע, לפתע האשה דורשת כסף רב וכדו', ריבוי של הפסדים שאיננו מבינים מהיכן הגיעו".

אותם נהגי מוניות לא מצאו סימן ברכה מהכסף שקיבלו בשבת, כיון שכסף שבא מחילול שבת אין בו ברכה והצלחה, זה רק דמיון פורח, עורבא פרח, בסוף האדם יפסיד את הכסף הזה, אך האדם השומר את השבת הקדושה בכל פרטיה ודקדוקיה כספו מתברך וכל מעשי ידיו מצליחים, וְכָל אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה ה' מְצַלִּיחַ בְּיָדוֹ, כִּי הַשַּׁבָּת הַקְּדוּשָׁה הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה.

יהי רצון שנזכה לשמור ולשמר את השבת הקדושה ובזכות כך נראה בקרוב בקרוב בגאולת ישראל השלימה, אמן.

סבת שלום ולמבורך!

לא הרבה אנשים יודעים, אבל אם מצמידים טרופית לאוזן אפשר לשמוע "תקנה פחית יא קמצן!!!"

אנשים טובים באמצע הדרך

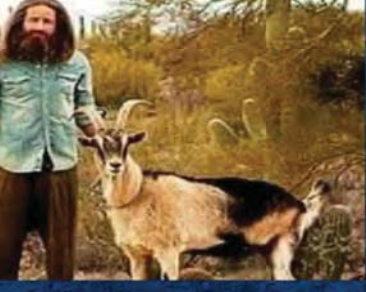
- צוג קשישים
- כששוהם אמסלם הצדיק שמע על זוג קשישים ניצולי שואה שאין להם מה לאכול הוא מיד נרתם. שוהם הלך לסופר וחזר עם שקיות מפוצצות בכל טוב, כששוהם ראה שחסר להם גם שמיכות לחמם את החורף הוא הלך וחזר עם שמיכות ופוכים לחמם להם לא רק את הבטן גם את החורף!

יש לכם סיפורים על אנשים או מעשים טובים שלחו לנו ונפרסם 367korona@gmail.com

שוטר: מאזדה עצור בצד בבקשה!
שוטר: מאזדה עצור בצד!
שוטר: מאזדה עצור!
שוטר: מאזדה עצור מיד!!
שוטר עוקף
שוטר: למה אתה לא עוצר?
אני: זה יונדאי

התחביבים שלי בירה וחילוף כלבים נטושים

ככל שמספר הכביש מכיל יותר ספרות, כך הוא מוביל אותך לחור יותר נידח:
כביש 6 - תל אביב, באר שבע
כביש 65 - עפולה, טבריה
כביש 652 - פרדס חנה, רכור
כביש 6528 - ברטעה, מועאוויה
כביש 65287 - תיזינבי (מרכז הירידים), עמק המזמינים

חוברת העלונים של רמה ד'

מיטב עלוני השבת

נוח לקריאה מודפס גודל אמיתי A4 עונג שבת

מחיר 12 ש"ח משלוחים עד לבית דרושים נערים להפצה בכנינים

מאירים את תפנית

להזמנות ברמה ד' עד לבית 052-7656075

בפורים אפשר לזכות בשפע גדול איך? מרטיים בקרוב...

ניתן להשיג את העלון בימי רביעי-חמישי בישיבת "אור החיים" רחוב עזרא 1 ירושלים בית כנסת "שמואל הנביא" רחוב שמואל הנביא 55 (מול דושינסקי) בעלות 1 ש"ח

הגוזלים שלכם
פורשים כנף
ומתעופפים להם
מהקן, יוצאים
לדרך ארוכה...

הזמנות לחתונה מדפיסים בגרפומט

מגוון גדול
של סוגי ניירות

ניתן לקבל
קטלוג הזמנות
למייל

הדפסת
200 הזמנות
לכלה, חינם

60 אגו' להזמנה

הדפסה בשחור
או אפור, מינימום
1000 יחידות,
לא כולל עיצוב

משלוחים
לכל חלקי
העיר

שרות
מהיר
במיוחד

מחירים
נוחים
במיוחד

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

הדפסות
באיכות
גבוהה